D. H. Lawrence

Fata pierdută

Editura Eminescu

Coperta colecției : Val Munteanu
Ilustrația copertei : Dumitru Ristea

1978
București, Piața Scînteii 1

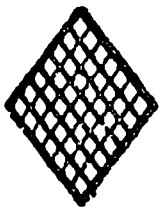

D. H.
Lawrence

Fata pierdută

În românește de
Antoaneta Ralian

Editura Eminescu

THE LOST GIRL

by
D. H. Lawrence

The Albatros

CAPITOLUL ÎNTÎI

Decăderea Casei Manchester

SĂ LUĂM, DE PILDĂ, UN ORĂŞEL minier ca Woodhouse, cu o populaţie de zece mii de locuitori, avînd trei generaţii în urmă. Acest spaţiu de trei generaţii pledează pentru o comunitate bine statornicită. Vechea „nobilime“ îşi luase tălpăşiţa la vederea mormanelor de cărbune răscolit din măruntaiele pămîntului şi se răspîndise prin alte regiuni, încă idilice, pentru a-şi fructifica pe acolo drepturile asupra minereurilor. Rămăsese un singur magnat, măreţ şi inaccesibil, proprietarul local al cărbunelui : cu trei generaţii în spate şi cocoţat pe treapta de jos a „nobilimii“, dar izbind cu piciorul în masele de dedesubt. Să facem abstracţie de el.

O comunitate bine statornicită în Woodhouse, stratificată într-o gamă de nuanţe fine, de la negrul prafului de cărbune, pînă la nisipul zgrunţos al zidarului şi la rumeguşul cherestegiului, trecînd prin luciul gros al slăninei, untului şi cărnii, la aromele farmacistului şi dezinfectantele doctorului, pînă la sumbra poleială a funcţionarilor bancari, casierilor firmei, preoţilor şi a altora deopotrivă, şi ajungînd la radioasa strălucire a automobilului directorului general al tuturor minelor. Odată ajunşi aici, *ne plus ultra* [1].

Directorul general locuieşte în singurătatea umbrită de boschete a aşa-numitului conac. Casa rezidenţială, părăsită de „nobilime“, a fost preluată de firmă şi transformată în birouri.

[1] Ceea ce nu poate fi depăşit ; perfecţiunea (*lat.*).

Iată-ne deci aici : un vast substrat de mineri ; un strat gros de comercianți amestecați cu funcționari administrativi, și diversificat de profesori de școală elementară și cler nonconformist ; mai sus o pătură de directori de bancă, morari bogați, patroni de fabrici metalurgice, prosperi, cler episcopal și administratori de mine ; iar în vîrf, vișina grasă și cleioasă a proprietarului cărbunelui, răspîndindu-și scînteierile peste toți și peste toate.

Așa arăta complexul sistem social al unui orășel industrial din Anglia centrală, în anul de grație 1920. Dar îngăduiți-mi să privesc puțin îndărăt. Așa arăta de fapt în ultimul an de liniște și belșug, 1913.

Un an de liniște și belșug. Doar o singură maladie cronică, urîcioasă : fetele bătrîne. În numele a tot ce înseamnă prosperitate, nu înțeleg de ce, într-o asemenea societate, toate clasele sociale, cu excepția celei mai de jos, sînt împovărate de mlădițele sterpe ale femeilor singure, nemăritate, care se numesc fete bătrîne ? De ce oare fiecare comerciant, fiecare profesor, fiecare director de bancă și fiecare cleric produce una, două, trei sau chiar mai multe fete bătrîne ? Oare în clasa de mijloc, mai ales în straturile mai de jos ale clasei mijlocii, se nasc mai multe fete decît băieți ? Sau poate că bărbații din straturile de jos ale clasei mijlocii își aleg nevestele din categoriile fie superioare, fie inferioare lor, lăsîndu-și astfel partenerele de drept la strîmtoare ? Sau să fie femeile din mica burghezie foarte mofturoase în alegerea soților ?

Oricum ar fi, e o tragedie. Sau poate că nu e.

Poate că aceste femei nemăritate din clasa de mijloc ajung să fie faimoasele lucrătoare asexuate despre care se vorbește atît de mult în furnicarul industrial al societății noastre. Poate că tot ce le lipsește este doar o îndeletnicire : pe scurt, o slujbă. Dar poate că ar fi mai bine să ascultăm și părerea lor, înainte de a stabili o lege.

În Woodhouse găseai o bogată recoltă de fete bătrîne prin familiile „grangurilor", comercianților și preoților. Toate femeile din oraș, nevestele de mineri ca și celelalte, își țineau răsuflarea ori de cîte ori se ivea vreo șansă pentru una dintre aceste fiice ale bunăstării și durerii. Se îngrămădeau cu toatele la nunțile celor înstăriți, îmbătate de bucurie. Pentru că, în ciuda ciocnirilor de clasă, unei femei nu-i place să vadă altă femeie uitată în raft, lipsită de orice șansă de măritiș. Toate femeile din orășel

doreau ca fetele din clasa mijlocie să-şi găsească soţi. Toată lumea dorea acest lucru, inclusiv fetele însele. De aci se trăgea toată jalea.

James Houghton avea un singur copil : pe fiica lui, Alvina. Firește, Alvina Houghton...

Dar haideți să mergem îndărăt prin 1880 și ceva, cînd Alvina era copil ; ba chiar şi mai înainte, în zilele de aur ale lui James Houghton. În zilele sale de aur, James Houghton era *crème de la crème* [1] a societăţii din Woodhouse. Casa familiei Houghton fusese întotdeauna prosperă ; ce-i drept, o familie de negustori ; dar după cîteva generaţii de prosperitate, negustorii dobîndesc un anume *cachet* [2]. La vîrsta de douăzeci şi opt de ani, James Houghton a moştenit un splendid magazin care desfăcea mărfuri de Manchester. James Houghton era un tînăr înalt, zvelt, elegant, cu favoriţi de o parte şi de alta a feţei, realmente rafinat, oarecum în stilul Bulwer [3]. Avea o predilecţie pentru conversaţia elegantă, pentru literatura elegantă, pentru creştinismul elegant ; un tînăr înalt, subţire, fragil, cu gesturi agitate şi cam febrile, capul plin de idei inconsistente, şi un glas frumos ; foarte frumos. Pe lîngă toate acestea, firește, era negustor. Curta o fată măruntă, smeadă, mai în vîrstă decît el, fiica unui mic nobil din Derbyshire. Houghton se aştepta să capete, odată cu fata, cel puţin zece mii de lire sterline. În această aştepatare a fost profund dezamăgit, pentru că nu a căpătat decît opt sute de lire. Fiind o fire romantic-comercială, nu a iertat-o niciodată pe soţia lui, dar s-a purtat întotdeauna faţă de ea cu cea mai elegantă curtoazie. Era o privelişte încîntătoare să-l vezi cojind şi despicînd un măr pentru ea. Dar acest măr cojit şi împărţit în sferturi era tot ce a primit biata femeie de la soţul ei. Elegantul Adam al comerţului i-a dat Evei mărul îndărăt, frumos scobit de sîmburi, după care nu a mai avut de-a face cu ea. Între timp s-a născut Alvina.

Oricum însă, James Houghton clădise Casa Manchester înainte de toate acestea, adică înainte de a se fi căsătorit. Era o vastă construcţie pătrată — vastă desigur pentru

[1] Crema cremelor (*fr.*).
[2] Amprentă de distincţie (*fr.*).
[3] *Edward George Lytton Bulwer* (1803—1873), romancier, dramaturg şi om politic englez.

Woodhouse —, ridicată pe strada principală şi pe şoseaua orăşelului în dezvoltare. Parterul adăpostea două frumoase magazine, unul destinat mărfurilor de Manchester, celălalt mătăsurilor şi stofelor. Acestea constituiau poemul comercial al lui James Houghton.

Pentru că James Houghton era un visător şi, oarecum, un poet : să ne înţelegem, un poet al comerţului. Îi plăceau grozav romanele lui George Macdonald [1] şi fanteziile acestui autor. La rîndul lui, James ţesea o fantezie a comerţului. Visa mătăsuri şi poplinuri, moi şi lunecoase, de o nemaivăzută splendoare; visa calești ale „nobilimii" oprite în faţa vitrinelor sale, femei superbe răscolind vrăjite, extaziate, valurile foşnitoare de pe tejgheaua lui. Iar dînsul, fermecător, seducător, le servea minunatele lui ţesături, pe care numai el şi numai ele le puteau preţui îndeajuns. Faima lui se răspîndea peste mări şi ţări, pînă cînd Alexandra, principesă de Wales, şi Elisabeta, împărăteasa Austriei, femeile cel mai bine îmbrăcate din întreaga Europă, veneau plutind din ceruri în prăvălia din Woodhouse, şi apoi se lansau în depărtări, ca să arate lumii ce anume se poate realiza cînd cumperi de la James Houghton.

N-am putea spune de ce James Houghton nu a devenit unul din marii oameni ai zilelor lui. Poate pentru că avea prea multă imaginaţie. Oricum ar fi, la început, cînd şi-a adus soţia în noul ei cămin, vitrina de Manchester era ca o spumă sau ca un cireş nins de museline şi imprimeuri, iar cea cu mărfuri londoneze ca un amurg de toamnă scăldat în mătăsuri şi stofe bogate. Care soţie nu ar fi fost năucită ! Dar ea, sărmana, venită din casa ei de piatră din împietritul Derbyshire, a încercat o oarecare repulsie pentru bărbatul care dănţuia în faţa stocului de mătăsuri, asemenea regelui David în faţa altarului cu tablele legii.

Casa în care şi-a adus soţia era un monument. În dormitorul fastuos, aflat deasupra magazinului, mobila era înzidită ; mobilă de mahon solid ; o, prea, mult prea solid ! James, fără îndoială că ţopăia sau sălta cu mare satisfacţie în monstruosul pat matrimonial : nu te puteai urca în el decît cu ajutorul unui taburet şi apoi al

[1] *George Macdonald* (1824—1905), poet şi romancier englez, autorul unor romane fantastice.

unui scaun. Dar sărmana femeie micuță și retrasă, mai în vîrstă decît el, se cățăra, probabil, cu inima tare grea ; pentru ca din pat să înfrunte acea întunecată Bastilie de mahon care era dulapul masiv din față sau, dacă-și întorcea capul, ostenită, să dea peste imensa oglindă mobilă, care făcea o perpetuă și hidoasă plecăciune în fața grațiilor ei. Doamne, ce mobilă ! Și să n-o poți scoate niciodată din casă !

Copilașul s-a născut în cel de-al doilea an. Și după aceea James Houghton s-a mutat într-o încăpere mică, semimobilată, aflată la celălalt capăt al casei, unde dormea pe un pat de scînduri tari și unde, de atunci încolo, a făcut-o pe anahoretul pentru tot restul vieții sale. Soția sa a rămas singură cu copilașul și cu mobila înzidită. De pe urma deprimării nervoase, s-a îmbolnăvit de inimă.

Dar James fremăta din aripi ca un fluture în jurul țesăturilor lui. Cu fetele din prăvălie se purta ca un tiran. Nici un marchiz francez din romanele lui Dickens n-ar fi fost mai elegant, mai *raffiné* și mai lipsit de inimă. Fetele îl urau. Și totuși se lăsau furate de entuziasmul și de rafinamentul său ciudat. Se arătau foarte supuse. Magazinul lui stîrnea multă curiozitate. Dar modeștii locuitori din Woodhouse erau niște cumpărători foarte slabi. Îl iritau îngrozitor pe James Houghton cerîndu-i zefiruri ordinare, sau flanelă roșie pe care o festonau cu lînă neagră, ori alpaca neagră, sau serj și lînă merinos. El își desfășura valurile de muselină cu dungi mătăsoase, sau pînzeturile indiene imprimate, iar localnicii se fereau speriați de parcă le-ar fi oferit veșmintele otrăvite ale lui Hercule.

Au avut loc soldări. Acestea au contribuit în mare măsură la boala de inimă, de natură nervoasă, a doamnei Houghton. Și au săpat primele urme de oboseală pe fața lui James Houghton. La început, desigur, a scăzut discret prețurile la stocurile de imprimeuri și museline mai puțin scumpe, la voalurile de călugărițe și la stofele de lînă amestecată cu mătase, adăugînd și cîteva panglici fantezi și garnituri de ghipiură și fir aurit, menite să mai însuflețească mărfurile. Iar cetățenii din Woodhouse cumpărau cu precauție.

După prima soldare, însă, James Houghton s-a simțit liber să se dezlănțuie într-o orgie de mărfuri noi. Cu fața încordată, și-a luat zborul spre Manchester. Și după

aceea, suluri uriașe, baloturi și cutii au început să sosească la Woodhouse și să se îngrămădească pe trotuarul din fața prăvăliei. Vineri seara s-a produs o revelație în vitrinele lui Houghton : primele picheturi, primele garnituri de baie și cuverturi de pat cu țesături ciudate, ca fagurele de miere, primele bonete plisate și șorțuri pentru fetele în casă : un miracol în alb. Acestea au fost cuvintele reclamei făcute de James : „Un miracol în alb". Cine știe, poate că citise celebrul roman al lui Wilkie Collins ![1]

Cînd cele nouă zile de miracol în alb s-au scurs și s-au mistuit, James a dispărut iarăși, de data asta în direcția Londrei. Peste alte cîteva vineri a reapărut cu „tenta de iarnă". Bizare și încîntătoare mantouri pentru doamne — tot ce mînuia James era numai pentru doamne, căci disprețuia sexul tare și mai grosolan — deci bizare și încîntătoare mantouri pentru doamne, din stofă groasă, neagră, buclată, își înfoiau manșetele pufoase din blană de urs în fundalul vitrinei, în timp ce pelerine, boa-uri, manșoane și alte fantezii de iarnă cochetau în prim plan. Grupurile de mușterii de vineri seara se înghesuiră în stradă ; felinarele cu gaz răspîndeau o lumină strălucitoare ; James Houghton dădea tîrcoale, în spate, ca autorul unei piese în seara premierei. S-a stîrnit senzație. Zece sate s-au zgîit și s-au înghiontit în jurul vitrinei. Da, a fost o senzație, dar ce senzație ! În piepturile privitorilor au încolțit mirarea, admirația, *teama* și ridicolul. Accentuăm asupra cuvîntului *teamă*. Locuitorii din Woodhouse se temeau ca nu cumva James Houghton să le impună ideile lui bizare. Mărfurile lui erau de un admirabil bun-gust ; dar clienții erau de cel mai prost gust posibil. Stăteau în fața vitrinelor, arătau cu degetul, chicoteau și se hlizeau. Și bietul James, asemenea unui autor în seara premierei, își văzu opera căzînd turtită la pămînt.

Totuși, continua să creadă în strălucirea intuițiilor sale ; și pe bună dreptate. Ceea ce nu izbutea însă el să vadă, era faptul că gloata detesta strălucirea. Orășelul Woodhouse nu dorea decît un progres lent, treptat, al mediocrității, o mediocritate atît de stătută și de plată încît depășea granițele imaginației oricărui muritor în-

[1] Referire la romanul *Femeia în alb* de Wilkie Collins.

zestrat cu sensibilitate. Woodhouse nu dorea decît o serie de mici emoţii vulgare, pe măsură ce cîte o nouă mediocritate ţipătoare era importată din Nottingham sau Birmingham, pentru a lua locul altei mediocrităţi ţipătoare de care Nottinghamul şi Birminghamul se lepădaseră mai demult. James Houghton nu a reuşit niciodată să înţeleagă că Woodhouse, în virtutea însăşi a condiţiei sale de existenţă, ura orice apropiere de originalitate sau de bun-gust. Houghton gîndea doar că el nu a fost îndeajuns de iscusit, cînd în realitate fusese mult, mult prea iscusit. Avea convingerea că Doamna Soartă e o cucoană capricioasă şi mofturoasă, un soi de Elisabeta de Austria sau Alexandra, principesă de Wales, de o eleganţă ce depăşea puterea lui de percepţie. Cînd, de fapt, Doamna Soartă, chiar la Londra şi la Viena, ca să nu mai vorbim de Woodhouse, e o femeie vulgară, din mica burghezie sau mai curînd din păturile de jos ale micii burghezii, gata să strivească sub gheata ei grosolană orice nu-i îndeajuns de vulgar, confecţionat în serie şi potrivit pentru gloată. Cînd Houghton şi-a văzut delicatele originalităţi şi timidele zboruri ale fanteziei lui de postăvar stîlcite sub călcîiul calm şi masiv al vulgarei Doamne Soarte, a făcut o criză de depresiune psihică vecină cu misticismul şi a început să-i vorbească soţiei lui, în chip vag, despre înalte influenţe nefaste şi despre îngerul Israfel[1]. Sărmana doamnă s-a simţit tare speriată de Israfel şi cu totul descumpănită de rătăcirile lui James.

Pînă la urmă — după cum vedeţi, lunecăm repede pe panta nenorocirilor lui James — au început adevăratele mari solduri la Houghton. „Evenimentul Marelui Tîrg de Solduri Houghton“ a fost într-adevăr un eveniment. După cîţiva ani de rezistenţă, James şi-a dat drumul cu largheţe. A scăzut preţurile la imprimeuri, la cretoane, la ripsuri, la voaluri, cu o mînă generoasă şi neprecupeţită. Creionul lui albastru izbea ca o ghilotină peste preţul 3 şilingi şi unsprezece, reducîndu-l cu nobleţe la 1 şiling şi 4. Preţurile cădeau ca nucile. Un trufaş 1 şiling şi 11 se rostogolea pînă la un penny, iar 3,1 şilingi şi 6 se restrîngea magic în 4 pence şi trei sferturi, în timp ce

[1] În religia mahomedană îngerul muzicii, care va sùna trîmbiţele Judecăţii de Apoi.

imprimeuri bune şi trainice erau expuse la 3 pence şi trei sferturi metrul.

Realmente, o ocazie. Mai mult, mărfurile, după ce zăcuseră zadarnic atîta amar de ani, se cam veştejiseră şi începuseră să se mai apropie de gustul public. Şi, oricum, indiferent de desen, erau materiale trainice, de bună calitate. Aşadar, fetiţele din Woodhouse au început să poarte la şcoală şorţuleţe şi pantalonaşi din materialele pe care James le destinase elegantelor rochii de vară : şorţuleţe şi pantalonaşi de care fetiţele din Woodhouse se ruşinau. Căci dacă, din întîmplare, şi-ar fi ridicat fustiţele, fiţi convinşi că s-ar fi declanşat un cor al colegelor : „A-a-a-h, ai pantaloni din materialul de trei pence de la Houghton !"

Şi în tot acest timp, James Houghton plutea cu capul în nori. Încă mai vedea o Fata Morgana drapîndu-şi ţesăturile lui în jurul formelor armonioase şi arătîndu-i calea spre negrăite bogăţii. Ce-i drept, a devenit şi administrator la Şcoala Duminicală. Dar cine ar putea spune dacă acest lucru a fost un simplu act de vanitate sau o încercare de a stabili o Antantă Cordială cu puterile cereşti ?

Între timp, sănătatea nevestei lui se şubrezea din ce în ce ; iar mica Alvina creştea tot mai drăguţă. Orăşelul Woodhouse era de-a dreptul impresionat de priveliştea oferită de doamna Houghton, mărunţică, palidă, reţinută, plimbîndu-se cu fetiţa graţioasă, atît de proaspătă în pelerinuţa ei de hermină, cu manşon. Doamna Houghton în blana de urs neagră şi lucioasă, şi fetiţa în hermina albă, stropită, trecînd pe stradă, tăcute şi aeriene, făceau tuturor o impresie de neuitat.

Dar doamna Houghton avea junghiuri dureroase la inimă. Dacă, în timp ce se plimba, vedea doi puşti încăierîndu-se pe stradă, se simţea obligată să-i despartă, oferindu-le bănuţi şi rugăminţi, pînă cînd puştii rămîneau cu gura căscată, iar ea, cu buzele vinete, trebuia să se rezeme de un zid. Dacă vedea vreun căruţaş pocnindu-şi biciul pe lîngă urechea calului ce urca anevoie la deal, doamna Houghton îşi ducea mîna la ochi şi-şi întorcea faţa, simţind cum o părăsesc puterile.

Drept care a ieşit tot mai puţin din casă, iar copilul a fost încredinţat îngrijirilor unei guvernante. Domnişoara Frost era o tînără frumoasă şi voinică, de vreo treizeci de

ani, cu păr alb-cenuşiu şi ochelari cu rame de aur. Părul alb nu era un semn tragic, ci o caracteristică a familiei.

Domnişoara Frost a avut mai multă importanţă decît orice altă persoană în primii douăzeci şi cinci de ani de viaţă ai Alvinei Houghton. Guvernanta era o femeie cu o personalitate puternică, generoasă şi, pe deasupra, o bună muziciană. Avea un glas plăcut, cînta în corul bisericii şi luase în primire clasa întîi de fete a Şcolii Duminicale unde James Houghton era administrator. Domnişoara Frost nu-l simpatiza pe James Houghton, ba chiar îl dispreţuia ; vedea în el simptomele făţărniciei şi detesta egoismul lui serafic şi graţios, lipsa de sentimente omeneşti şi, mai cu seamă, feerica lui fantezie. Pe măsură ce înainta în viaţă, James devenea un visător. Ce păcat, într-adevăr, că James a murit înainte de a fi apărut voga lui Freud ! James se desfăta cu cele mai încîntătoare şi fanteziste visuri, pe care le descria perfect, în limbajul lui fermecător şi delicat. În asemenea momente, glasul lui frumos modulat aproape cînta, ochii cenuşii căpătau un licăr sălbatic pe sub sprîncenele stufoase, pe faţa palidă, încadrată de favoriţi, se aşternea o bizară *lueur* [1], iar mîinile-i lungi fluturau cînd şi cînd. Trupul i se uscase, surtucul sărăcăcios dar distins îi era închis la toţi nasturii peste piept, în timp ce-şi povestea aventurile imaginare, aventuri care proveneau pe jumătate din Edgar Allan Poe, pe jumătate din Andersen, cu urme de Vathek [2], Lord Byron şi George Macdonald ; poate că din acesta din urmă păstraseră ceva mai mult decît simple urme. Doamnele erau întotdeauna impresionate de asemenea povestiri. Dar domnişoara Frost nu se simţea niciodată mai enervată decît atunci cînd făcea parte din auditoriul lui.

Timp de douăzeci şi cinci de ani, ea şi James Houghton s-au purtat unul faţă de celălalt cu o curtoazie distantă. Uneori domnişoara Frost îşi trăda făţiş enervarea, alteori James îi răspundea ţîfnos : „Nu zău, nu zău ! Nu mai spune ! Mă rog, mă rog, îmi pare rău dacă crezi că aşa stau lucrurile...“, de parcă răul consta în faptul că ea credea că aşa stau lucrurile. După care James pleca la Clubul Conservatorilor, cu pasul lui iute, uşor, grăbit de parcă-l

[1] Lucire, lumină (*fr.*).
[2] Roman gotic englez, aparţinînd scriitorului William Beckford (1759—1844).

gonea din urmă soarta. La club juca şah — treabă la care se pricepea de minune — şi stătea la taclale. La douăsprezece şi jumătate se întorcea grăbit înapoi, la masă.

Moralul familiei se sprijinea în întregime şi nemijlocit pe umerii domnişoarei Frost. Încă din primul an, aceasta şi-a văzut limpede rolul. Datoria ei era să le apere pe micuţa Alvina, pe care o iubea de parc-ar fi fost copilul ei, şi pe mama Alvinei, acea biată femeie nervoasă, irascibilă, cu inima şubredă, de nebuniile lui James. Asta nu înseamnă că James ar fi fost măcinat de vreun viciu. Nu bea, nu fuma, era cumpătat şi pur ca un anahoret, şi nu se îndepărta niciodată de la tonul lui politicos. Şi totuşi, cele două fiinţe lipsite de apărare trebuiau ocrotite, împotriva lui. Pe nesimţite, domnişoara Frost a luat în mîinile ei frînele gospodăriei. Guverna calm, cu vigoare şi generozitate. Nu ţinea să-şi impună voinţa. Cîrmuia sărmana corabie domestică a Casei Manchester, iluminîndu-i ungherele întunecoase cu prezenţa ei sigură de sine şi radioasă ; părul alb-argintiu şi chipul ei palid, masiv, odihnitor, păreau într-adevăr să radieze lumină. S-ar fi zis că dădea consistenţă, fermitate şi calm acelui cămin şovăielnic şi buimac. Controla slujnica, sugera ce mîncăruri să se gătească — feluri pe care James le înghiţea fără ca măcar să ştie ce mănîncă. Aducea în casă flori şi cărţi şi, rareori, cîte un musafir. Musafirii nu-şi prea găseau loc în sumbra atmosferă a Casei Manchester. Florile o încîntau pe sărmana invalidă, iar cărţile erau uneori discutate cu aerianul James ; discuţii după care domnişoara Frost se simţea întotdeauna iritată şi exasperată, iar James se retrăgea invariabil în magazin, de unde putea fi auzit ridicîndu-şi glasul muzical, pe care vînzătoarele îl urau, şi răstindu-se la vreuna dintre fete.

De bună seamă, felul în care James discuta o carte era iritant. Vorbea despre incidente, efecte şi sugestii, de parcă întregul roman nu era decît un atribut senzaţional-estetic al persoanei sale. „N-are nici un grăunte de simţire omenească în el", îşi spunea domnişoara Frost, îmbujorîndu-se de indignare. Ea vedea întotdeauna numai latura umană.

Între timp, magazinele lui James căpătau o înfăţişare tot mai disperată şi mai îngheţată. După zece ani de solduri, solduri de primăvară, solduri de vară, solduri de toamnă, solduri de iarnă, James începuse să renunţe la

visul lui comercial. Nici el singur nu mai suporta să expună mantoul greu, din stofă neagră buclată, cu manşetele şi gulerul din blană de urs. Îi coborîse preţul de la cinci guinee la una, şi după aceea — o, zi infamă ! — la zece şilingi şi şase pence. Aproape că i-a venit s-o sărute pe ţiganca cu coşul plin de tingiri care, în cele din urmă, la sfîrşitul soldurilor de iarnă, l-a cumpărat pe cinci şilingi. Dar pînă şi femeia aceea, în ciuda faptului că era o zi cîinoasă, cu lapoviţă, a refuzat să îmbrace mantoul în magazin. L-a dus pe braţ pînă la cîrciuma „Armele minerului". Şi mai tîrziu, James, privind hoţeşte pe uşa prăvăliei, a încercat un şoc dureros cînd a văzut-o mînînd o căruţă soioasă, plină de zdrenţe şi vechituri, trasă de un căluţ mucegăit, alb-verde, şi fluturîndu-şi braţele ca o indiană dintr-un trib sălbatic, împodobită cu smocuri de păr. Căci blana de urs cu fir lung, udată de lapoviţă, părea un *cheval de frise*[1] în jurul gîtului şi braţelor femeii, sau mai curînd o făcea să arate ca un porc spinos cu ghimpi lungi. Şi cu toate acestea, un material atît de fin, atît de frumos ! O clipă, James o urmări din priviri, apoi fugi ca un iepure lîngă soba aflată în fundul magazinului.

Puterile cereşti nu păreau să respecte termenii tratatului în care James îşi pusese speranţele. Începu şi el să se retragă din Antantă. Şcoala Duminicală însemna o grea încercare. În loc de a se lăsa răpiţi de graţia şi elocinţa lui, afurisiţii de bădărani, fii şi fiice ale minerilor, tropăiau din picioare şi scoteau tot felul de zgomote asurzitoare ori de cîte ori încerca el să deschidă gura. Cocoţat pe catedră, James le spunea tot felul de lucruri usturătoare şi nimicitoare. Dar la ce bun să trînteşti lucruri usturătoare acelor mici diavoli, odraslele de mineri care-ţi mîncau ficaţii ? Salvarea a venit de la domnişoara Frost, care a luat sub supravegherea ei toate fetele din clasele mari şi a aranjat totodată ca fierarul cel chipeş, pedagogul băieţilor din clasele mai mici, să-şi extindă influenţa şi asupra băieţilor mari. Influenţa lui s-a dovedit mai mult decît salutară. Ea consta în înşfăcarea fiecărui puşti recalcitrant de încheietura genunchiului şi în împroşcarea lui cu cîteva cuvinte hazlii rostite în dialect. Mîna fierarului era exact ceea ce trebuie să fie

[1] Gard peste care s-au bătut ţepi ; obstacol militar.

o mînă de fierar, iar dialectul lui era cît de cuprinzător poate fi un dialect. Prins între încleştarea genunchiului şi înjurăturile familiare, nici un băiat nu putea rezista fără să scoată cîteva schelălăieli. Şi în felul acesta, Şcoala Duminicală i-a acordat mai multă atenţie lui James, ale cărui rugăciuni erau atît de minunate. Dar unul dintre băieţi, un protejat al domnişoarei Frost, lăsat odată o jumătate de oră în camera întunecoasă a doamnei Houghton, i-a mărturisit acesteia taina intervenţiei fierarului, taină care a obsedat-o atît de puternic pe sărmana doamnă, încît a contribuit la agravarea bolii ei de inimă şi a făcut ca după-amiezile de duminică să-i pară un coşmar. Dar tocmai atunci lui James Houghton începu să-i displacă ceva din purtarea de scoţian grosolan a preotului din zilele acelea. Aşa încît puse capăt administrării Şcolii Duminicale.

Şi tot pe atunci, înţeleptul Solomon se văzu pus în faţa dilemei de a împărţi pruncul în două. Cu alte cuvinte, James a închiriat partea de magazin unde desfăcea mărfurile londoneze lui Witt Johnson, croitor şi negustor de galanterie, un parvenit de a cărui engleză nici nu merită măcar să vorbim. Trist cum era, faptul a trebuit totuşi să se producă. Şi-au făcut apariţia dulgherii şi tîmplarii şi localul a fost complet transformat. Din umbra camerei sale aflate în fundul casei, bolnava auzea bocănitul ciocanelor şi scrîşnetul ferăstraielor şi suferea. W. H. Johnson s-a prezentat cu o vitrină foarte dichisită, iar în serile de vineri îl ajutau la vînzare nevastă-sa, o femeie vicleană şi cumpănită, şi fiică-sa, o fată frumoasă şi gălăgioasă. Bărbaţii se înghesuiau pe capete în magazin — ba chiar şi femeile, venite să cumpere pentru soţii lor cîte o cravată de şase pence şi jumătate. La James Houghton puteau găsi cravate cu patru pence şi trei bănuţi. Dar preferau să cheltuiască şase pence jumate pe marfa proaspătă şi de proastă calitate a lui W. H Johnson. Iar James, care încercase să organizeze un nou sold plin de succes, vedea valurile de clienţi năvălind pe cealaltă uşă şi auzea bocănitul picioarelor greoaie pe scîndurile goale ale prăvăliei de alături ; care nu mai era prăvălia lui.

După această lovitură dată mîndriei şi integrităţii sale, s-a retras un timp, manifestîndu-şi înclinaţiile spre

misticism. Poate că ar fi ajuns la Swedenborg[1], dacă aripile lui frînte nu s-ar fi pregătit pentru un nou zbor. Îi venise ideea strălucită de a-şi transforma stofele abandonate în costume de gata. Nu costume bărbăteşti, o, nu ! Ci taioare de damă sau, mai curînd, „pentru doamne". „Îmbrăcăminte pentru doamne", suna noua reclamă.

James Houghton cunoscu din nou fericirea. O scară de lemn zigzagată a fost montată pe zidul din spate al Casei Manchester. În podurile spaţioase au fost instalate maşini de cusut de felurite modele şi viteze. S-a dat un anunţ pentru angajarea unei şefe de atelier şi au fost tocmite lucrătoare de croitorie. Aşadar, viaţa a intrat într-o nouă fază. La şase şi jumătate dimineaţa, în curtea din spatele casei şi pe scara de lemn montată pe zid se pornea un iureş de picioare grăbite şi de vorbărie femeiască. Sărmana invalidă auzea fiecare şcîrţîit şi fiecare vibraţie. În tot restul zilelor ei n-a mai izbutit să-şi înfrîngă spaima că avea loc o invazie. Dimineaţă de dimineaţă trăia senzaţia că hoarde de duşmani necunoscuţi năvălesc asupră-i. Şi de-a lungul întregii zile uruitul înăbuşit şi continuu al maşinilor de cusut, care răzbea pînă la ea, răsuna în inima-i slabă asemenea bubuitului surd al unui bombardament. Ca să înrăutăţească şi mai mult situaţia, James Houghton a hotărît că maşinile lui de cusut trebuiau să fie acţionate de o forţă extraumană. Şi a instalat o nouă maşinărie — cu motoare cu acetilenă sau altă născocire de acelaşi fel —, menită să acţioneze toate maşinile de cusut printr-o curea de transmisie. Rezultatul: noi bubuituri şi zgîlţîieli ale catului de sus, într-adevăr foarte greu de îndurat. Dar, din fericire sau din nefericire, motorul cu acetilenă a dat chix. Fetele şi-au găurit degetele, maşinile de cusut, odată pornite, refuzau să se mai oprească şi, odată oprite, refuzau să mai pornească. Aşa încît, după un timp, unul dintre poduri a trebuit să fie convertit în magazie pentru motoare ruginite şi scoase din uz, dar foarte costisitoare.

Dar Doamna Soartă, care refuzase să se lase sedusă de stofele fine şi garniturile pline de fantezie, opunea tot atîta împotrivire şi costumelor de gata. Din nou buna doamnă se vădea josnic mic-burgheză. James Houghton

[1] *Emmanuel Swedenborg* (1688—1772), filozof al naturii şi teozof suedez. S-a îndeletnicit la bătrîneţe cu ştiinţele oculte.

concepea modele de rochii. Rochiile gen „robă“ erau acum la modă. Poate că Alexandra, principesă de Wales, era cea care conferise glorie rochiilor strîmte, turnate pe corp ca o mănușă. Oricum ar fi fost, James Houghton desena modele de rochii. Lucrătoarele din atelier, o rasă de fete mai nărăvașe decît vînzătoarele de prăvălie, pretindeau că, în singurătatea camerei sale, în fața oglinzii mobile, James încerca propriile-i creații pe propria-i siluetă subțire și elegantă. Și chiar dac-ar fi făcut-o, ce-i cu asta ? Domnișoara Frost, căreia îi ajunsese legenda la urechi, îi aruncă entuziastului ei stăpîn o privire piezișă.

Să nu uităm a spune că, pe atunci, domnișoara Frost încetase să mai primească vreun ban de la James Houghton. Dimpotrivă, ea era cea care contribuia la cheltuielile de casă și masă. Luase hotărîrea fermă de a nu-și părăsi cele două protejate. Știa prea bine că, așa cum stăteau lucrurile, o guvernantă era un articol imposibil de menținut în Casa Manchester. Drept care domnișoara Frost bătea drumurile ținutului în lung și-n lat dînd lecții de muzică fiicelor de negustori și de mineri care se făleau că aveau piano. Dădea lecții chiar și unor mineri cu mîini ca din topor, dar lipsiți de sfială, pe care-i apucase pasiunea de „a cînta la un instrument“. Străbătea mile întregi, făcîndu-și turul dintr-un sat în altul : o femeie cu părul alb, cu pasul mare și iute, voinică la trup și cu un zîmbet care încolțea spontan și plăcut, luminîndu-i chipul pe sub ochelarii cu rame de aur. Ca mulți miopi, avea expresia încordată a omului care știe ce vrea.

Minerii o cunoșteau și nutreau pentru ea respect adînc și admirație. Cînd se scurgeau din mină în șuvoi întunecos și o vedeau apropiindu-se, se retrăgeau de pe trotuar, asemenea apelor unui rîu negru, fermecat, pentru a-i face loc. Și cei care o cunoșteau îndeajuns pentru a o saluta spunîndu-i „domnișoară Frost“ îi adresau salutul pe un ton cuviincios și se umflau în pene. „Asta-i ce se cheamă o adevărată doamnă !“ spuneau despre ea. Și așa și gîndeau. Auzindu-și numele, biata domnișoară Frost le dăruia cîte un zîmbet și o înclinare a capului, măsurîndu-i dindărătul ochelarilor, dar cui îi aparținea fața smolită căreia îi zîmbise nu știa niciodată sau arareori. Dacă, întîmplător, avea vreo idee, atunci răspundea bucuroasă : „domnule Lamb“ sau „domnule Calladine“. Se simțea mîndră, în felul ei, pentru că era privită cu respect prie-

tenesc, amestecat chiar cu veneraţie, de cel puţin o mie de mineri, şi de cel puţin tot atîtea neveste de mineri. Asta e ceva, pentru orice femeie.

Domnişoara Frost lua cincisprezece şilingi pentru treisprezece săptămîni, socotind două lecţii pe săptămînă. Era considerată „scumpă". Oamenii bănuiau că face avere. Dar grosul cîştigurilor ei era înghiţit de întreţinerea gospodăriei Houghton. În tot acest timp, o medita serios pe Alvina la teorie şi exerciţii de pian, pentru că fata avea înclinaţii spre muzică şi, totodată, o iniţia în toate domeniile care alcătuiesc educaţia unei domnişoare, incluzînd pictatul florilor în acuarelă sau traducerea cîte unei poezii de Lamartine.

Oricît ar părea de necrezut, soarta a proptit încă un stîlp la dărăpănatul cămin al lui Houghton în persoana şefei de atelier, domnişoara Pinnegar. James Houghton se văita că soarta îi este potrivnică şi, totuşi, cărui alt bărbat i-ar fi trimis soarta plocon două femei ca domnişoara Frost şi domnişoara Pinnegar ? Şi încă pe degeaba. Şi iată că lui îi fuseseră oferite. Dar ne îndoim dacă James a fost vreodată recunoscător pentru prezenţa lor.

Dacă domnişoara Frost l-a salvat din Dumnezeu ştie ce dezastru şi grozăvie casnică, domnişoara Pinnegar i-a salvat atelierul. Dar să nu fragmentăm istoria. Timp de doisprezece ani domnişoara Frost a susţinut-o pe invalida cu inima şi nervii zdruncinaţi, Clariss Houghton ; mai bine de douăzeci de ani a îndrăgit-o, a îngrijit-o şi a oblăduit-o pe tînăra Alvina, ferind copilul de o mamă nevrotică şi de un tată ca James. Timp de aproape douăzeci de ani a avut grijă ca pe masa familiei Houghton să se găsească mîncare şi în paturile lor aşternuturi curate ; şi în tot acest timp a rămas, virtualmente, în afara familiei, fără să deţină un dram de autoritate oficială.

Şi acum, domnişoara Pinnegar ! În felul ei, domnişoara Pinnegar se deosebea total de domnişoara Frost. Era o femeie scundă, grăsună, cenuşie, insinuantă, cu obrajii îmbujoraţi şi un păr mohorît şi lipit de ţeastă ca o bonetă. Fără îndoială, nu era o doamnă. Vorbirea ei nu era ireproşabilă în ce priveşte gramatica. Avea ochi cenuşii spălăciţi, un mers molcom, o voce moale şi obraji aproape purpurii. Doamna Houghton, domnişoara Frost şi Alvina o antipatizau. O suportau cu neplăcere.

Dar, de la bun început, domnișoara Pinnegar avusese o ciudată înrîurire asupra lui James Houghton. Te-ai fi așteptat ca ochiul lui de estet să fi fost neplăcut impresionat de aspectul ei. Fără îndoială, totul se datora vocii domnișoarei Pinnegar : avea o voce catifelată, intimă, sigură, pe care cel ce-o asculta o simțea aproape ca pe o atingere tainică. Multora nu le plăcea această atingere tainică, parcă pe sub veșminte. Pe domnișoara Frost o scîrbea ; la fel și pe doamna Houghton. Glasul domnișoarei Frost era limpede și deschis ca un dangăt de clopot, luminos ca bolta cerului de zi. Și totuși Alvina, deși din loialitate se asocia iubitei ei domnișoare Frost, nu se împotrivea prea tare calmei puteri de sugestie a domnișoarei Pinnegar. Pentru că domnișoara Pinnegar nu era vulgar insinuantă. Dimpotrivă, ceea ce spunea suna mai curînd greoi și bine gîndit. Numai că, înainte de a vorbi părea să cumpănească tainic în sinea ei tot ce spunea, apoi articula cuvintele ca și cum ar fi vrut să picure cele spuse în conștiința ascultătorului, fără știrea acestuia. Părea să-ți strecoare cuvintele pe neștiute în ureche, așa încît le acceptai fără să fi fost prevenit. Ăsta era modul ei de a te aborda. Și totuși, în felul ei, era la fel de sinceră și de lipsită de egoism ca și domnișoara Frost. În sfera onestității și a loialității pot exista asemenea poli diametral opuși.

Domnișoara Pinnegar preda la clasa a *doua* de fete de la Școala Duminicală, iar în Casa Manchester a ocupat locul al *doilea,* subordonat. Prin forța lucrurilor, primul loc era ocupat de domnișoara Frost. Numai cînd domnișoara Pinnegar îi vorbea domnului Houghton — ba nu, ne referim chiar la felul în care i se adresa : „*Dumneavoastră* ce părere aveți, domnule Houghton ?“ —, numai atunci se crea între cei doi o comunicare nemijlocită, o prioritate indiscutabilă în unisonul dintre ei, dintre el și ea, care era ca un ghimpe în inima fără ascunzișuri a domnișoarei Frost. Acest soi de intimitate secretă, de bucurie secretă de a deține, *într-adevăr,* puterea supremă, îi repugna femeii cu păr alb. Ceea ce nu înseamnă că în realitate ar fi existat vreo taină sau vreo formă de comunicare neoficială între James Houghton și domnișoara Pinnegar. Departe de așa ceva. Fiecare dintre ei ar fi respins cu scîrbă asemenea posibilitate. Era vorba, pur și simplu, de o comunicare implicită între cele două

psihicuri ale lor, o înțelegere nemijlocită care preceda în mod tacit, fără fir, orice încercare de expresie.

Domnișoara Pinnegar locuia în casă ; astfel încît gospodăria consta din : femeia bolnavă, care cea mai mare parte din timp zăcea în camera ei întunecoasă, fără să facă nimic, nervoasă și suferindă, în rochia-i neagră cu guler de dantelă albă, prins cu o broșă răsucită, din aur curat ; apoi James, Alvina cea tînără și subțirică, nedespărțită de iubita ei domnișoară Frost, și cele două femei străine. Domnișoara Pinnegar nu-și făcea niciodată auzită vocea în problemele casnice ; și ori de cîte ori se aduceau în discuție subiecte interesante, domnișoara Pinnegar părea să recunoască, prin însăși tăcerea ei, faptul că nu se pricepea în chestiuni de cultură și intelect ; doar din cînd în cînd emitea cîte o sfidătoare platitudine sau cîte un loc comun, pentru că, în chip aproape provocător, adopta întotdeauna punctul de vedere comun și vulgar ; totuși, după aceea, se întorcea către James Houghton, cu siguranța ei liniștită și triumfătoare, și începea să discute cîte o chestiune de lucru, cu vocea-i suavă, fermă, plină de condescendență. Ceilalți se făceau a nu auzi.

Domnișoara Pinnegar a trebuit să-și croiască drumul cu încetineală. Era necesar să-l lase pe James să-și desfășoare gama creațiilor. În fiecare seară de vineri, noi minuni, rochii și „taioare pentru doamne“ — expresia era foarte nouă — împodobeau vitrina magazinului Houghton. Vitrina de vineri seara a magazinului Houghton constituia unul dintre spectacolele orășelului. Nici un om, fie el tînăr sau bătrîn și, mai ales, nici o femeie nu pleca vineri seara din Woodhouse fără să fi petrecut zece minute de emoții și de veselie pe trotuarul din fața vitrinei. Chiote înăbușite ale tinerelor demoazele care vedeau pentru prima oară vitrina, hohote de rîs compătimitor ale tinerilor, continuate de chicoteli și reproșuri și remarci de felul ăsta : „Hei, ce splendoare fusta aia ca o umbrelă, dragă !“ și „M-ai vrea îmbrăcată în *așa ceva* cînd te însori cu mine ? Nu prea ?“ sau „Dacă mă vedeai îmbrăcată în chestia asta îmi cădeai la picioare din prima clipă, nu ?“ și răspunsul probabil : „Ba cădeam din picioare de tare ce-aș fi luat-o la fugă“ — rîsete puternice — cam aceasta era distracția de vineri seara la Woodhouse. Magazinul lui James Houghton era socotit spectacolul

comic al săptămînii. Taioarele din pichet cu nasturi de sticlă şi cu manşete şi gulere scrobite de parcă erau întărite cu oţel deveniseră nemuritoare.

Dar ce să mai lungim povestea ? În serile de vineri, domnişoara Pinnegar servea în prăvălie. Nu-şi abandona stăpînul. Cîteodată, cînd ţipetele deveneau prea zgomotoase, ieşea în uşă şi se uita cu ochii ei cenuşii spălăciţi la fetişcanele caraghioase în beretele lor cu pompon şi la tinerii cu capetele pe jumătate îngropate în şapcă. Privirea ei impunea tăcere. Tinerii se retrăgeau.

Între timp însă, domnişoara Pinnegar îşi urma drumul ei drept şi neted. În vreme ce James se dezmăţa, ca să folosim expresia locală, în rochii şi „taioare", domnişoara Pinnegar muncea cu sîrg, producînd cămăşi trainice, fără moarte, şi maiouri pentru mineri, şorţuri solide şi practice pentru nevestele minerilor, rochii simple, imprimate, pentru slujnice şi aşa mai departe. Ea nu avea elanuri de imaginaţie. Mărfurile confecţionate de domnişoara Pinnegar erau bune pentru oamenii de o măsură cu ea. Şi astfel, pe sub spuma şi învolburările aventurii de creaţie a lui James, curgea un rîuleţ lent dar sigur de muncă şi cîştig. Femeile din Woodhouse au ajuns pînă la urmă să *depindă* de domnişoara Pinnegar. Băieţii în creştere, care lucrează în mină, îşi fac ferfeniţă hainele cu o viteză uimitoare.

— De data asta, băiete, mă duc să-ţi iau cămăşi de la domnişoara Pinnegar, şi-atunci să vedem de le mai dai gata, spuneau mamele hărţuite.

Cuvintele sunau aproape ca o ameninţare, dar slujeau bine Casei Manchester.

În acele zile, James începuse să cumpere tot mai puţină marfă : doar resturi şi garnituri pentru nemuritoarele sale rochii. Domnişoara Pinnegar era cea care ţinea legătura cu comis-voiajorii şi comanda stofele cu fir amestecat, stambele şi flanela cenuşie. James bîntuia pe lîngă ei şi, bineînţeles, avea ultimul cuvînt. Dar acest ultim cuvînt nu era altceva decît ecoul penultimului cuvînt aparţinînd întotdeauna domnişoarei Pinnegar. Pe el, stofele cu fir amestecat şi ţesăturile în diagonală nu-l interesau.

Mărfurile lui rămîneau mereu în stoc, la îndemînă. Timpul, ca o bulboană lentă, le învîrtejea, ba scoţîndu-le la iveală, ba îngropîndu-le în adîncuri, asemenea unui ghem de ierburi de mare prinse în vîltoarea apelor. La fiecare

două săptămîni aveau loc serii noi de solduri. Parada „creaţiilor“ nu mai stîrnea interes. Noua distracţie o constituiau acum soldurile de vineri seara. James lua cu asalt o porţiune din stocul său de mărfuri, îl trîntea claie peste grămadă, petrecea ziua de miercuri şi de joi într-un delir de reduceri de preţ, apoi vineri după-masă deschidea magazinul. Seara avea loc marea înghesuială. Un jupon bun de moar la un şiling unşpe pence şi trei bănuţi nu era de aruncat, şi o coleretă frumoasă de dantelă la şase pence şi trei bănuţi, dac-o luai şi o călcai bine, putea să valoreze cel puţin trei şilingi şi şase pence. Asta era soarta sărmanelor mărfuri mototolite ale lui James : dacă le călcai bine, toate puteau fi transformate în „ceva drăguţ“. Faţa lui fină, semistrăvezie, se împurpura, ochii îi licăreau ciudat cînd încasa monezile de şase pence şi dădea ghemuri de şiret sau testele de ace în locul restului în bănuţi. Ce importanţă avea dacă acest rest în bănuţi îl costase pe el jumătate de penny ! Prăvălia era plină de femei care se uitau şi pipăiau şi întorceau stofele pe dos şi comentau cu glas tare şi nepăsător. Pentru că mai existau încă destule articole comice. Odată, de exemplu, a scos la iveală stive întregi de pălării, garnisite sau nu, pălării cu formele cele mai ciudate, mai obraznice, mai ţipătoare. Ce veselie pe Woodhouse în seara aceea !

Şi în tot acest timp, domnişoara Pinnegar, cu felul ei de a fi liniştit, politicos, chibzuit, servea clientela, vădind mare putere de îndurare şi o umbră de dispreţ. Arăta foarte obosită în acele seri — părul sub fileul ei invizibil i se turtea şi mai mult pe ţeastă, obrajii îi atîrnau purpurii şi pătaţi. Dar cîtă vreme rezista James, rezista şi ea. Clienţii n-o simpatizau, dar se lăsau influenţaţi de ea. Şi, încetul cu încetul, stocul de mărfuri se usca, se închircea. O parte din obiecte fuseseră aruncate la gunoi. Prăvălia părea să fi digerat cîte ceva din conţinutul ei nedigerabil.

James agonisea monede de şase pence asemenea calicului avar. Din fericire pentru fetele din atelier, domnişoara Pinnegar primea singură comenzile pentru ceea ce producea ea, şi încasa şi banii. Clienţii obişnuiţi îi plăteau cîte un şiling pe săptămînă, sau chiar mai puţin. Una peste alta

însă, încropea un venit mic dar sigur. Domnișoara Pinnegar își păstra partea ei modestă, achita cheltuielile atelierului și restul i-l dădea lui James.

James agonisise monedele de șase pence și reușise să creeze un mic spațiu în prăvălie. Renunțase la „creații". Sosise timpul pentru un nou zbor al imaginației. Hotărîse că e preferabil să fii meseriaș decît comerciant. Prăvălia lui, deși acum era numai jumătate din ceea ce fusese, părea din nou prea mare. Suporta o nouă împărțire. Chiriile crescuseră în Woodhouse. De ce să nu mai taie încă o prăvălie din localul lui ?

Zis și făcut. A intrat în scenă arhitectul cu care jucase multe partide de șah. Mai bine să detașezi o prăvălie de dimensiuni normale, spațioasă, decît să tai localul exact în două, a fost părerea arhitectului. E drept, James o să rămînă cam închircit, cam la strîmtoare, doar cu o treime din spațiul prezent. Dar, oricum, pe măsură ce îmbătrînești te împuținezi și la trup.

Din nou bocănituri de ciocane și transformări, și James se pomeni îngrădit într-o încăpere lungă și îngustă, foarte întunecoasă în partea din spate, cu o fereastră înaltă și lunguiață și o ușă plasată într-un colț anume retezat în acest scop. În prăvălia de alături se instalase un băcan jovial din genul vulgar și prosper. Noul băcan fluiera toată ziua „Te lipești ca iedera", și striga cu glas tunător la băiatul de prăvălie. Chiar în ușă, în raza vizuală atît de senzitivă a lui James, se înălța o piramidă de cutii cu conserve de somon de șase pence jumate, cutii roșii, lucitoare, avînd pictat pe etichetă o jumătate de somon roz, și o altă piramidă galbenă, cu cutii de patru pence jumate, conținînd compot de ananas. Rulouri de jambon roz se bălăbăneau aproape peste ușa lui James, în timp ce paie și hîrtii duhnind a brînză, slănină și ouă clocite i se strecurau peste prag.

Asta prăbușire, nu glumă ! Dar ceea ce pierduse James la parter încerca să recupereze în pod. Numai Dumnezeu știe ce-ar fi fost în stare să facă, dacă nu l-ar fi strunit domnișoara Pinnegar. Ea îl înfrunta cu forța atelierului, cu o tenacitate atît de suavă, de fermă, de tăcută, încît ar fi învins și oameni mai puternici decît James. Dar forța lui consta în flexibilitate. Dădea tîrcoale

prin podurile goale şi scotocea printre maşinăriile scoase din uz. A reinstalat motoarele, a cumpărat două maşini noi şi a organizat un departament pentru fabricărea elasticului : elastic pentru jartiere şi pentru fixarea sub bărbie a pălăriilor.

James a fost extrem de mîndru de primele sale şarje de elastic, şi a văzut-o din nou pe Doamna Soartă predîndu-se în mîinile lui. Dar, cum se învăţase cu deziluziile, de astă dată aproape că a întîmpinat vesel insuccesul. În şase luni de zile şi-a dat seama că fiecare centimetru de elastic îl costa exact cu şaizeci la sută mai mult decît încasa pe el, aşa încît departamentul de elastic şi-a încetat funcţionarea. Din fericire, a vîndut una dintre maşini şi a realizat un cîştig de două lire.

După aceasta a mai întreprins un ultim efort : material tricotat, care putea fi apoi croit în veşminte nemaipomenite. Dar domnişoara Pinnegar a pus piciorul în prag, aşa încît iniţiativa s-a născut moartă. Şi după aceea, James a lăsat-o pe domnişoara Pinnegar să facă ce o tăia capul.

Între timp, prăvălia îşi cernea încet vechiturile. În fiecare după-masă de joi, James sorta maldăre de vechituri desperecheate, haine antice, sau noi descoperiri întîmplătoare. Cu acest talmeş-balmeş îşi împodobea vitrina, care arăta ca un muzeu istoric, cam soios şi pestriţ. Înăuntru, alcătuia coşuleţe pe sortimente : de trei penny, de şase, de nouă şi de un şiling coşuleţul, taman ca o turtă de tărîţe cu stafide. Şi în serile de vineri, James bîntuia îndărătul tejghelelor, slab şi agitat, cu pardesiul şleampăt încheiat peste pieptul strîmt, cu faţa frămîntată. Îşi tăiase favoriţii, care-i creşteau acum potrivit, pînă la sfîrcurile urechilor. Mustaţa mare, căruntă, îi lăsa buzele descoperite. Părul, mult rărit, flutura gingaş peste chelie. Dar James era încă un gentleman foarte curtenitor, care, cu glasul lui plin de farmec, îţi recomanda un mănunchi de pene verzi din coadă de papagal, sau cîţiva metri de firet rozsidefiu, sau nişte franjuri de mătase de modă veche. Clientele pipăiau încîntătoarele franjuri vechi, fragile şi decolorate, ca să le simtă moliciunea. Dar n-ar fi dat trei pence pe aşa ceva. Fireturi, panglici, şnururi, nasturi, pene, jabouri, ciucuri, aplicaţii de broderie, franjuri, bentiţe de

catifea neagră, garnituri de mărgele, bobine de dantelă de mașină în culori ofilite, ghemuri de găitane de toate culorile pentru garniturile cu brandenburguri acum ieșite din modă, panglici cu inscripții marinărești pentru bonetele-marinar ale băieților — toate aceste articole de care nimeni nu avea nevoie erau răscolite și răsucite pe față și pe dos de către cliente, pînă cînd să dea peste ceva de cumpărat. Și ochiul ager al lui James urmărea undele lente iscate de epava lui plutitoare, în apa care sta să dea în clocot și totuși nu fierbea. De mirare că nu se gîndea la zilele cînd toată această harababură de vechituri reprezentau adevărate comori noi. Adevărul este că nu se gîndea.

Alături de el, domnișoara Pinnegar, calmă, prelua comenzi de cămăși, făcea măsurători, discuta și cădea de acord, și primea plata în rate.

Prăvălia nu mai era deschisă acum decît în după-mesele și serile de vineri, așa încît în celelalte zile, de două ori pe zi, James putea fi văzut, tremurînd, cu capul descoperit, și gonind ca hăituit de soartă, în josul străzii, către Clubul Conservatorilor. Și tot de două ori pe zi putea fi văzut gonind îndărăt, la masă. Se transforma, încetul cu încetul, într-un bărbat bătrîn ; fiică-sa se transformase într-o femeie tînără ; dar în mintea lui, James se vedea neschimbat, fiică-sa era încă o copiliță, iar nevastă-sa o invalidă pe care trebuia s-o încînte cu mici atenții delicate, ca de pildă mărul cojit.

La club însă, a căzut din nou în păcat. A întîlnit acolo niște indivizi care doreau să extindă o cărămidărie jos, pe lîngă calea ferată. Cărămidăria se numea Klondike. James avea acum o nouă țintă către care să gonească : la vale, în direcția Bagthorpe, la Klondike. Pe marginea șanțurilor argiloase de la Klondike creșteau tufe de margarete mari cît bănuții, iar părăluțele galbene se așterneau în văratice saltele de flori. James se întorcea acasă mînjit tot cu lut, perorînd entuziast despre nisip, pastă, prese, cuptoare de ars și ștanțare. Aducea cîte o cărămidă zgrunțuroasă, rozulie, pe care o privea cu nesaț. Era o cărămidă *compactă,* neporoasă. O cărămidă urîtă, neplăcut de grea, și cu suprafața zbîrcită.

De astă dată, James nu mai avea îndoieli. Doamna Soartă se va înălța din pămînt, asemenea unei Persefone [1]. Era cu atît mai convins cu cît și alți cetățeni din Woodhouse îl secondau în noua aventură : băcani cu greutate și cu stare, și niște instalatori. Cu toții urmau să se îmbogățească.

Klondike a durat un an și jumătate și, pînă la urmă, s-a dovedit a nu fi fost o afacere chiar atît de proastă, pentru că pierderile lui James nu s-au ridicat la mai mult de cinci la sută din banii investiți. De fapt, una peste alta, a ieșit aproape chit. Și totuși, a rămas cu impresia că cea mai nimicitoare dintre toate loviturile lui a fost Klondike. Domnișoara Pinnegar ar fi fost gata să-l ajute și să-l stimuleze la o altă investiție, dacă așa ceva i-ar fi putut ridica moralul. Pînă și domnișoara Frost se arăta drăguță cu el. Dar zadarnic. În anul care a urmat afacerii Klondike, James a îmbătrînit brusc ; părea să i se fi frînt cu totul aripile și a căpătat o înfățișare rebegită și șovăielnică.

Și totuși, după o grevă a cărbunelui, și-a mai revenit. Afacerea „Beregata de jumă' de penny" i-a turnat viață nouă în vine. În timpul unei greve a minelor de cărbune, minerii au început să sape în cîmp, chiar în apropierea caselor, pentru a scoate combustibil din straturile de suprafață. În vecinătatea capelei metodiste au găsit o vînă bogată de cărbune gălbui, încărcat de zgură. Vîna a fost deschisă într-un terasament la care ajungeai printr-un canal, un șanț îngust, povîrnit, pe unde treceau oamenii. Cînd greva a luat sfîrșit, vreo doi mineri au continuat să sape cărbunele moale, zguros, pe care-l vindeau cu opt șilingi și șase pence tona — sau șase pence suta de pfunzi. Dar un oraș cu populație de mineri nu putea decît să strîmbe din nas în fața unui asemenea gunoi, cum îl numeau ei.

Cu toate acestea, James Houghton s-a simțit cuprins de dorința de a exploata vîna din Terenul Metodist, cum îi spunea. Și-a găsit doi parteneri mineri — și a început să bată terenul în lung și-n lat și să stea de vorbă, cum nu mai stătuse niciodată de vorbă pînă atunci, cu ne-

[1] Personaj din mitologia greacă ; răpită de Hades și dusă în împărăția sa subpămînteană, Persefona se înălța cîteva luni pe an, revenind pe pămînt.

numărați cărbunari. Oprea pe oricine întîlnea pentru a discuta despre Terenul Metodist.

Și, în cele din urmă, a săpat un puț adînc de vreo douăzeci de metri, a instalat o cabină de tablă ondulată cu un motor în ea, și a început să-și coboare oamenii în puț, cîte unul de fiecare dată, vîrît într-o găleată imensă. Era o treabă precară, neserioasă, o treabă de doi bani. În trei luni de zile, nimeni nu-și mai amintea de Terenul Metodist. Pentru toată lumea, locul acela era „Beregata de juma' de penny".

— Ce, zicea cîte un miner nevesti-si, nu mai ai cărbune ? Ia-ți din „Beregata de juma' de penny".

— Ba nici prin cap nu-mi trece, răspundea nevasta. N-o să-mi fac focul cu bălegarul ăla, și să mă mai și umplu de cenușă albă.

Cam pe la începutul etapei „Beregata de juma' de penny", a murit doamna Houghton. James a plîns și și-a pus o panglică de doliu la pălăria de mătase pe care o purta duminica. Dar era prea aferat și preocupat de „Beregata de juma' de penny", căutînd să-și plaseze sutele de kilograme de nutreț pentru cenușare, cum îl botezaseră localnicii, pentru a mai lua în seamă orice altceva.

Angajase trei oameni și doi băiețandri să lucreze în puț, pe lîngă moșneagul pensionar care manevra motorul. Și, în ciuda tuturor zeflemelilor, James prospera. Cîteva căruțe paradite se hurducau întreaga zi prin spatele Terenului Metodist, cărînd cărbunii. Calitatea cărbunelui se mai îmbunătățise un pic, și apoi era ieftin și la îndemînă. James reușea să vîndă pe puțin cincizeci sau șaizeci de tone pe săptămînă, pentru că manopera era ușoară. În sfîrșit se scălda și el o dată în bani ! Și vedea milioane jucîndu-i în fața ochilor.

Lucrurile au ținut luni și luni de zile. Cînd s-a scurs un an de la moartea doamnei Houghton, domnișoara Frost a căzut la pat și a murit subit. Din nou James Houghton a plîns și a tremurat. Dar „Beregata de juma' de penny" era cea care-l făcea să tremure. Tremura din toate mădularele simțind gustul succesului. Se vedea punînd bani frumoși deoparte pentru unica-i fiică.

Dar, vai — e plicticos să repeți mereu și mereu același cîntec. Mai întîi a început să-i facă greutăți Administrația Comercială. Pe urmă a apărut o fisură în vîna de cărbune. Pe urmă coperișul „Beregatei de juma' de penny" s-a

dovedit foarte moale și oscilant, iar James nu-și putea îngădui să-l proptească cu bîrne de lemn. Pe scurt, cînd fiica lui, Alvina, a împlinit douăzeci și șapte de ani, „Beregata de juma' de penny“ s-a închis. A urmat o vînzare a mașinăriei paradite și James Houghton s-a întors în casa lui sumbră, întunecată, la domnișoara Pinnegar și la Alvina.

Era o casă ursuză, posomorîtă. Iar James părea definitiv doborît. Totuși, domnișoara Pinnegar îl convinse să redeschidă prăvălia în după-amiezile de vineri. În restul timpului, James, ofilit, secătuit, alerga grăbit și fantomatic către club.

CAPITOLUL DOI

Alvina Houghton se afirmă

EROINA ACESTEI POVESTIRI ESTE Alvina Houghton. Dacă am lăsat-o la o parte în primul capitol al propriei ei poveşti, aceasta se datoreşte faptului că, în primii săi douăzeci şi cinci de ani de viaţă, Alvina realmente nu a contat ; a fost atît de eclipsată, încît ajunsese o cantitate neglijabilă. Alvina şi mama ei erau pasagerii-fantomă din nava destinului lui James Houghton.

În Casa Manchester, toată lumea vorbea cu glas scăzut. Aşadar chiar de la început, vocea Alvinei fusese domoală, rafinată, aproape ca de călugăriţă. În copilărie a fost o fetiţă slăbuţă, cu mădulare plăpînde, o faţă delicată cu ochi mari, albaştri-cenuşii şi ironici. Chiar de mic copil avusese o ciudată înclinare ironică a pleoapelor, care o făcea să arate de parcă abia se reţinea să nu-şi bată joc de cineva. Chiar dacă aşa stăteau lucrurile, Alvina o făcea inconştient, pentru că educaţia primită sub supravegherea domnişoarei Frost o împiedica de la orice ironie sau bătaie de joc. Domnişoara Frost era o femeie onestă, vioaie şi serioasă. Prin urmare, Alvina, sau Vina, cum i se zicea, nu cunoştea decît stările de bună dispoziţie deschisă şi făţişă.

Ne punem întrebarea care dintre aripi adumbrea mai puternic copilul : cea a Casei Manchester, întunecoasă şi puţin sinistră, sau cea a domnişoarei Frost, binevoitoare şi protectoare. Destul să spunem că fata o adora pe domnişoara Frost ; sau credea că o adoră.

Alvina nu a urmat la nici o şcoală. Lua lecţii cu iubita ei guvernantă, cînta la pian, se plimba, iar viaţa ei socială

consta în vizite regulate la Capela congregațională și participarea la manifestările legate de capelă. În copilărie, se ducea la Școala Duminicală și duminicile la biserică. Din cînd în cînd, domnișoara Frost a însoțit-o la cîte un spectacol de lanternă magică sau la unele lecturi unde costa un penny intrarea. Cînd a crescut mare, a intrat în corul capelei, în asociația „Strădania Creștină", în asociația P.S.A. [1], iar în serile de luni lua parte la întrunirile Societății literare. Biserica îi oferea prilejuri de activitate socială, pe parcursul căreia făcea cunoștință cu anumite categorii de oameni, lega prietenii, dădea raite pe la țară, participa la distracțiile locale. Dar, mai presus de toate, în fiecare joi seara se ducea la biblioteca de împrumut să-și schimbe cărțile pe săptămîna în curs, și acolo se întîlnea din nou cu prieteni și cunoștințe. E greu să supraestimezi valoarea bisericii sau a capelei — mai cu seamă a capelei — ca factor de viață socială într-un orășel ca Woodhouse. Capela congregațională îi oferea Alvinei o întreagă viață de societate, fără de care existența ei ar fi fost într-adevăr jalnică. Alvina nu era religioasă din fire. Poate că frumoasele rugăciuni ale tatălui ei o îndepărtaseră de religie. Așa încît nici nu-și punea întrebări, nici nu accepta, ci lăsa lucrurile în voia lor.

Crescînd, ajunsese o fată zveltă, cu un aer distins, o față îngustă cu nasul ușor acvilin, ochi frumoși albaștri-cenușii, peste care pleoapele cădeau cu o înclinare bizară, sardonică. Această tendință sardonică părea să se afle încă în stare latentă. Alvina avea maniere frumoase și nu era cîtuși de puțin vehementă. Pe stradă avea un mers delicat, cu mișcări ușor lenevoase, iar fața îi era perfect liniștită. Cînd discuta, dădea răspunsuri agere și prompte, punctîndu-și însă vorbirea cu pauze de așteptare și de atenție cuviincioasă. Glasul îi semăna cu al tatălui ei, era modulat și exercita o atracție ciudată.

Uneori însă avea adevărate accese de veselie gălăgioasă, nefirească, străbătute de o notă pe jumătate patetică, pe jumătate răutăcioasă. La tatăl ei recunoșteai uneori tendința de a folosi un ton de superioritate disprețuitoare. La Vina, această trăsătură se transformase în izbucniri necontrolate de ilaritate batjocoritoare. Era un lucru care o făcea pe

[1] *Pleasant Sunday Afternoons* — Plăcutele după-amiezi de duminică (*engl.*).

domnișoara Frost să se simtă stînjenită. Urmărea chipul straniu al fetei, care lua uneori o înfățișare de gorgonă. Se uita la pupilele care se roteau ciudat pe sub pleoapele înclinate și, în acele clipe, domnișoara Frost gîndea că niciodată nu întîlnise pe cineva mai străin de ea, mai de neînțeles și mai lipsit de compasiune decît iubita ei Vina. Timp de douăzeci de ani, ocrotitoarea guvernantă crescuse și cocoloșise un mielușel, o porumbiță, doar pentru a vedea cum mielușelul cască o gură de lup și pentru a auzi cum porumbița scoate un croncănit strident, ca o stăncuță sau o coțofană — un straniu hohot batjocoritor. În asemenea momente, domnișoara Frost simțea cum îi îngheață inima. Nu îndrăznea să-și dea seama de adevăr. O mustra și o strunea pe eleva ei, readucînd-o la obișnuita-i seriozitate spontană și afectuoasă. După aceea își alunga din gînd întreaga poveste. Nu era vorba decît de o întîmplătoare abatere a fetei de la adevărata ei fire. Domnișoara Frost o învăța pe Alvina să deprindă trăsăturile firii ei deschise, iar fata credea că și le însușește. Timp de douăzeci de ani a fost făptura modestă, rafinată, creată de dorința guvernantei ei. Dar în adîncul ochilor Alvinei exista o privire stranie, batjocoritoare, o privire ce trăda cunoaștere atavică și adîncă ironie. Alvina nu era conștientă de acest lucru. Și poate că aci era și pricina care-i îndepărta pe tineri de ea.

Alvina ajunsese la vîrsta de douăzeci și trei de ani și s-ar fi zis că e sortită să îngroașe rîndurile fetelor bătrîne, dintre care atît de multe își găseau alinarea la capelă. Fiindcă nu avea curtezani. E adevărat că erau extrem de puțini tineri de categoria ei în Woodhouse, deoarece, oricare i-ar fi fost condițiile materiale, fata avea oarecare educație și cultură. Tinerii de aceeași categorie socială cu ea îi erau, în mod ciudat, străini. Deși părea foarte neștiutoare, totuși înțelepciunea ei atavică mergea adînc, mai adînc decît puteau pătrunde cei din Woodhouse. De aceea tinerii se fereau de ea. Nu le plăcea înclinarea pleoapelor Alvinei.

Domnișoara Frost, muncită de o presimțire îngrijorătoare, a convins-o pe fată să-și ia cîteva eleve și să le predea lecții de pian. Dar asemenea treabă îi displăcea Alvinei. Nu era o bună profesoară. Preda într-un mod improvizat, oarecum indiferent, deși conștiincios.

Cînd a ajuns la vîrsta de douăzeci și trei de ani, Alvina a cunoscut un bărbat cu numele de Graham. Era un australian, care studiase medicina la Edinburgh. Înainte de a se reîntoarce în Australia, s-a oprit la Woodhouse, pentru a face cîteva luni de practică la doctorul Fordham, rudă îndepărtată de-a mamei lui.

Alexander Graham i-a făcut o vizită doamnei Houghton. Aceasta nu l-a găsit pe gustul ei ; pretindea că-i dă fiori neplăcuți cînd îl vede. Era un bărbat de statură mijlocie, smead la față, cu ochi foarte negri și un trup mobil ce părea să se frămînte întruna pe sub veșminte. Avea purtări amabile și politicoase, rîdea foarte des, arătîndu-și toți dinții. Tocmai dinții lui o neliniștea pe domnișoara Frost. I se părea că vede un bot hulpav, plin de colți duri și cruzi. Spunea că tînărului îi curge sînge negru prin vine, că nu e un om în care să poți avea încredere și că niciodată, niciodată, n-ar putea face fericită o femeie.

Dar Alvina, în pofida tuturor acestor etichetări, se simțea atrasă de el. Cei doi tineri obișnuiau să stea împreună ceasuri întregi în salon, rîzînd și tăifăsuind. Despre ce anume puteau să-și vorbească atîta era un mister. Și totuși îi auzeai rîzînd și trăncănind, pe un ton insinuant care o făcea pe domnișoara Frost să se plimbe în sus și-n jos prin fața ușii, incapabilă să se stăpînească.

Graham obișnuia să apară cînd domnișoara Frost nu era acasă. Făcea ce făcea ca s-o întîlnească pe Alvina și să se plimbe împreună. Într-o seară, în timpul unei plimbări lungi, Graham a încercat să o îmbrățișeze. Dar concepțiile Alvinei erau mai tari decît ea.

— O, nu ! se apără. Sîntem numai prieteni.

Tînărul își dădea seama că educația Alvinei era mai tare chiar și decît el.

— Sîntem mai mult decît prieteni, răspunse el. Sîntem mai mult decît prieteni.

— Nu cred.

— Ba da, stărui Graham, încercînd să-i cuprindă mijlocul.

— Nu, te rog, se feri Alvina. Să ne întoarcem acasă !

Atunci Graham izbucni în proteste de îndrăgostit, violente și viguroase, care o făcură să simtă o plăcută înfiorare și, totodată, o ușoară repulsie.

— Oricum, trebuie să-i spun domnișoarei Frost, declară Alvina.

— Da, da. Sigur. Haide să ne logodim imediat.

Cînd trecură pe sub lumina unui felinar, tînărul îi văzu faţa înălţată, ochii strălucitori şi nările fine, dilatate, de parcă ar fi adulmecat apropierea unei bătălii şi ar fi rîs în sinea ei. Părea să rîdă cu o anumită nepăsare trufaşă, sinistră. Mîinile lui tremurară de dorinţă.

Aşadar, se logodiră. Graham îi cumpără un inel de logodnă : un smaragd montat în diamante mici. Domnişoara Frost era gravă şi tăcută, dar nu-şi exprima făţiş dezaprobarea.

— Îţi place, nu-i aşa ? stăruia Alvina. Nu poţi spune că-ţi displace.

— Nu-mi displace, răspundea ea. Cum ar putea să-mi displacă ? Pentru mine e un om complet străin.

Alvina se mulţumea şi cu atît. Tatăl ei îl trata pe tînăr cu o suavă atenţie, în care se amestecau o ironică ostilitate şi gelozie. Maică-sa se limita să ofteze şi lua săruri volatile.

Ca să fim sinceri, şi Alvinei îi cam repugnau gesturile amoroase ale tînărului. Îl găsea fascinant, dar puţintel respingător. Şi nu era sigură dacă într-adevăr detesta acel element respingător sau dacă mai curînd se desfăta cu el. Îşi păstra expresia de nepăsare perfidă, pe jumătate batjocoritoare, care domnişoarei Frost i se părea atît de greu de îndurat, dar care pe omuleţul smead îl aţîţa. Era o expresie stranie, oarecum sinistră pentru o fată fină, încă fecioară. Şi glasul ei avea o rezonanţă ca de bronz care acţiona direct asupra nervilor celui ce-o asculta : o senzaţie neplăcută pentru nervii englezilor, dar care aprindea o vîlvătaie în sensibilitatea de altă structură a tînărului Graham — tuciuriul, cum îi spunea lumea.

Dar, pînă la urmă, acesta nu putea să stea decît şase săptămîni în Anglia, după care trebuia să plece la Sydney. Graham a sugerat ca nunta să aibă loc înainte de plecarea lui. Dar domnişoara Frost nici nu a vrut să audă de aşa ceva. Cerea ca tînărul să-şi înştiinţeze mai întîi familia.

Aşa încît timpul a trecut, şi Graham a plecat. Alvina i-a simţit lipsa, sau mai curînd a simţit lipsa aţîţării pe care i-o provoca, decît a persoanei lui. Domnişoara Frost a pornit o acţiune de recuperare a influenţei ei asupra Alvinei, pentru a îndepărta acea expresie perfidă, indiferentă, aproape obscenă care se înstăpînise pe faţa fetei. Era o luptă a afecţiunii împotriva senzualităţii. Domnişoara

Frost a încercat şi a tot încercat să redeştepte inima tandră a fetei — inimă care, în mod cert, nu fusese învinsă de *bărbatul acela*. Era o misiune anevoioasă, o misiune amarnic de grea aceasta pe care şi-o luase domnişoara Frost.

Dar în cele din urmă a izbutit. Alvina păru să se înmoaie. Licărirea sălbatică din ochii ei se topi din nou în duioşie şi sfială. Influenţa bărbatului a fost izgonită şi fata a rămas ca o casă pustie, nelocuită, stingheră.

Se stabilise ca trei luni mai tîrziu să-l urmeze pe Alexander al ei la Sydney. A primit din partea lui scrisori de pe parcursul călătoriei — şi apoi o cablogramă din Australia. Sosise la destinaţie. Alvina ar fi trebuit să-şi pregătească trusoul şi apoi să plece la el. Dar, datorită schimbării ei sufleteşti, tărăgăna lucrurile, nehotărîtă.

— Draga mea, îl iubeşti ? o întreba domnişoara Frost pe un ton emfatic, încruntîndu-şi sprîncenele groase, pasionate, serioase. Crezi că îl iubeşti îndeajuns ? *Ăsta-i* singurul lucru care contează.

Felul în care domnişoara Frost punea întrebarea implica din partea Alvinei răspunsul că nu-l iubea pe tînăr şi nu putea să-l iubească — pentru că domnişoara Frost n-ar fi putut să-l iubească. Alvina îşi înălţa spre guvernantă ochii mari, albaştri, nedumeriţi, pe jumătate duioşi, pe jumătate licărind de ironie inconştientă.

— Zău că nu ştiu, răspundea cu un rîs scurt ; nu ştiu.

Domnişoara Frost o sfredelea cu privirile şi răspundea cu tîlc :

— Mă rog...

Pentru domnişoara Frost lucrurile erau limpezi ca lumina zilei. Dar nu şi pentru Alvina. În perioadele de luciditate, cînd şi pentru ea lucrurile deveneau limpezi ca lumina zilei, ştia că nu-l iubeşte pe omuleţul tuciuriu. Simţea că-i este foarte străin, ba chiar inferior, ca să spunem adevărul. Se mira singură cum de se putuse lăsa atrasă de el ; de fapt, îi era cu neputinţă să înţeleagă. Şi se simţea eliberată, de parcă nici n-ar fi trecut prin viaţa ei. Smaragdul pătrat care-i strălucea pe deget i se părea un nonsens. Şi era absolut sigură de sine.

Pentru ca după aceea în sentimentele ei să se petreacă o totală şi iritantă *volte-face* [1]. Starea limpede ca lumina

[1] Întoarcere completă, răsturnare (*fr.*).

zilei se dizolva așa cum se stinge și lumina zilei. Se pomenea împresurată de o noapte în care omulețul ei căpăta dimensiuni uriașe, puternice și magice, în timp ce domnișoara Frost se împuțina pînă nu mai rămînea nimic din ea. În asemenea momente dorea cu toate fibrele ei să zboare ca o cablogramă pînă în Australia. Simțea că aceasta era unica ei cale. Receptivitatea întunecată, pasională a lui Alexander o copleșea, o învăluia chiar de la antipod. Știa că gîndurile o iau razna, că-și iese din minți. Pentru că nu era în stare să acționeze.

Mama ei și domnișoara Frost adoptaseră același punct de vedere. Taică-său îi spunea :

— Sigur, sigur, ai să procedezi cum crezi tu că e mai bine. Dar e un risc mare să pleci atît de departe — e un mare risc. Ai să fii complet lipsită de ocrotire.

— Nu am nevoie de ocrotire, răspundea Alvina cu perversitate.

— Pentru că nu înțelegi ce înseamnă a fi ocrotit, se încăpățîna taică-său.

O măsura cu o privire fugară. Poate că el o înțelegea cel mai bine dintre toți.

— Mie personal băiatul nu-mi place, declara domnișoara Pinnegar vorbind despre Alexander. Dar gusturile nu se discută.

Alvina simțea că e biruită, că se lasă biruită. Și încerca un fel de ușurare. Se cuibărea în siguranța familiară din Woodhouse. Necunoscutul o înspăimîntase.

În cele din urmă, domnișoara Frost adoptă o atitudine hotărîtă :

— Draga mea, eu simt că nu-l iubești. Sînt aproape sigură de acest lucru. Așa încît va trebui să alegi. Pe maică-ta o înspăimîntă gîndul că pleci — realmente o înspăimîntă. Sînt convinsă că n-ai s-o mai revezi niciodată în viață. Spune mereu că nu va rezista — nu poate îndura gîndul să te știe singură acolo, cu Alexander. O face să se cutremure, suferă cumplit, știi. Așa că va trebui să alegi.

Presiunile o întărîtau pe Alvina. Ajunsese și ea la convingerea că nu-l iubește pe Alexander. Era sigură de acest lucru. Și totuși, o anumită perversitate o făcea să dorească să plece.

A sosit și scrisoarea lui din Sydney, însoțită de o scrisoare a părinților săi către ea și o alta către părinți. Totul

era ticluit aşa cum se cuvine — pe un ton nu *foarte*, dar îndeajuns de cordial. Domnişoara Frost a vărsat lacrimi amare peste scrisoarea lui Alexander. Ei i se părea foarte superficială şi lipsită de inimă, cu cîteva cuvinte de dragoste împlîntate în text ca nişte semne de exclamare. S-ar fi zis că nu-l munceşte nici un gînd şi nici un simţămînt în legătură cu fata. Tot ce urmărea era să-i grăbească sosirea acolo. Nici nu pomenea măcar de durerea despărţirii ei de rudele şi prietenii din Anglia : nici o vorbuliţă. Doar graba de a o avea acolo, şi apoi încheierea : „Şi acum, dragă, nu voi fi eu însumi pînă nu te voi vedea aici, la Sydney — Al tău care te va iubi mereu, Alexander." O făptură egoistă, senzuală, care pînă în trei luni va uita complet de Alvina, dacă aceasta nu va pleca la el, şi care pînă în şase luni o va neglija cu totul dacă va pleca. Probabil că domnişoara Frost avea dreptate.

Alvina ştia cîte lacrimi se vărsau în jur din pricina ei. Se ducea sus în cameră şi se uita la fotografia lui Alexander — la gura lui tuciurie şi impertinentă. Cine era *el*, la urma urmei ? Nu-l cunoştea. Îl analiza cu ochi reci şi-l găsea respingător.

În cele din urmă, intră în camera guvernantei şi o găsi pe domnişoara Frost într-o ciudată stare de tulburare.

— Iubita mea, nu te încrede în mine, nu crede în cele ce-ţi spun, izbucni biata domnişoară cu grabă, aproape cu violenţă. Nu ţine seama de nimic din ce ţi-am spus. Procedează cum crezi tu de cuviinţă, draga mea. Fă cum te taie capul pe tine. Nu am nici un drept să te influenţez. Ştiu bine că n-am dreptate. Am procedat greşit, nebuneşte. Fă cum te trage pe tine inima, draga mea — restul nu contează. Nu lua în seamă nimic din ce ţi-am spus. Ştiu bine că am greşit.

Pentru prima oară în viaţă, Alvina o văzu pe iubita ei guvernantă răvăşită, cu frumosul păr, alb, atîrnîndu-i în laţe, în timp ce ochii cenuşii, miopi, atît de adînci şi de blajini îndărătul ochelarilor cu rame de aur, păreau rătăciţi şi speriaţi. Pe Alvina o podidiră brusc lacrimile şi se aruncă în braţele domnişoarei Frost. Aceasta din urmă plînse la rîndul ei de parcă i se frîngea inima, înăbuşindu-şi suspine ciudate, de durere şi deznădejde ; era plînsul cumplit al unei femei împovărate de iubire, a cărei inimă nu a cunoscut niciodată satisfacţia destinderii. Alvina amuţi de uimire. Într-o clipă, deveni ea cea mai vîrstnică dintre

ele două. Teribila amărăciune a femeii de cincizeci și doi de ani, care acum, în sfîrșit, își dăduse frîu liber, a domolit-o pe cea a fetei de douăzeci și trei și i-a stîrnit întreaga duioșie pasionată. Cumplitul strigăt : „S-a sfîrșit, s-a sfîrșit — e prea tîrziu !“ care părea să răzbată în ciudatele suspine mute ale femeii mai vîrstnice, făcu să încolțească în fată o adîncă înțelepciune. Știa că același înțeles o să-l deslușească și în strigătul de moarte al mamei ei. Măritată sau nemăritată, era totuna — după vîrsta de cincizeci de ani, aceeași deznădejde îți mușcă inima — cumplita frustrare de a nu fi fost niciodată în stare să-ți dai frîu liber, să cedezi.

Alvina se simți puternică și bogată în tinerețea ei. Pentru ea nu era prea tîrziu. Pentru domnișoara Frost, însă, era iremediabil prea tîrziu.

— Nu vreau să plec, scumpa mea, îi spuse Alvina femeii mai în vîrstă. M-am convins că nu țin la el. Nu înseamnă nimic pentru mine.

Domnișoara Frost se potoli treptat și își feri fața în lături. După aceea, în întreaga casă se așternu tăcerea. Alvina le comunică tuturor intenția ei de a rupe logodna. Maică-sa o sărută, plînse un pic, apoi îi declară cu egoismul omului invalid :

— Nu m-aș fi putut despărți de tine, n-aș fi rezistat.

Iar taică-su îi spuse :

— Cred că procedezi foarte cuminte, Vina. M-am gîndit o mulțime la treaba asta.

Așa încît Alvina împachetă inelul și scrisorile lui Alexander și alte cîteva mici daruri și le expedie peste ocean. Se simțea într-adevăr ușurată : de parcă ar fi scăpat de cine știe ce calvar îngrozitor. Cîteva zile pluti prin casă fericită, transportată de ușurare. Îi iubea pe toți. Era plină de farmec și luminoasă și drăguță față de fiecare, mai cu seamă față de domnișoara Frost pe care o iubea cu un sentiment adînc, tandru, oarecum dureros. Biata domnișoară Frost părea să-și fi pierdut o parte din încrederea în sine, era îngîndurată, neobișnuit de tăcută și de îndepărtată. S-ar fi zis că legăturile ei cu viața, atît de active, începuseră să o apese. Poate că îmbătrînea. Poate că inima ei mîndră cedase. Alvina păstrase o mică fotografie a bărbatului. Adeseori se ducea să o privească. Iubire ? — nu, nu era vorba de iubire ! Era ceva mult mai primitiv.

Curiozitate, curiozitate sfredelitoare, primară, arzătoare. Cum îi mai privea fața negricioasă, impertinentă ! Un licăr batjocoritor i se aprindea în ochi. Totuși continua să-l privească.

În același fel se uita la fețele tinerilor din Woodhouse. Dar niciodată nu găsea la ele ceea ce găsea la fotografie. În comparație cu fotografia, chipurile lor păreau ca niște foi de hîrtie albă. Fețele tinerilor din Woodhouse aveau o înfățișare ștearsă, de suprafață : sau dacă sub suprafață pulsa vreo putere de sugestie, atunci era ceva meschin și umilitor, inferior, comun. Arătau cu toții sau șterși, sau banali.

CAPITOLUL TREI

Soră de maternitate

FIREȘTE, ALVINA I-A FĂCUT PE toți ai casei să plătească pentru atitudinea ei de supunere și blîndețe. O lună mai tîrziu, deveni insuportabilă.

— Nu pot să rămîn toată viața aici, declară ea dilatîndu-și ochii într-un fel care-i irita la culme pe ceilalți locatari ai Casei Manchester. Categoric, nu pot. Nu suport. Pur și simplu nu suport, și cu asta basta ! Vă spun că nu rezist. Mă simt îngropată de vie. Și-i mai mult decît pot eu îndura. Credeți-mă.

Vocea ei avea o rezonanță ciudată, un ton de reproș. Îi scotea pe toți din sărite.

— Dar ce-ai dori, drăguțo ? întrebă domnișoara Frost, încruntîndu-și, agitată, sprîncenele.

— Vreau să plec, replică Alvina, vorbind fără înconjur.

Mîna dreaptă a domnișoarei Frost făcu o ușoară mișcare de enervare neputincioasă. Gestul îi era atît de caracteristic, încît Alvina aproape că izbucni în rîs.

— Și unde ai dori să pleci ? stărui ea.

— Nu știu, și nici nu-mi pasă. Oriunde, numai să scap din Woodhouse.

— Ai vrea să fi plecat în Australia ? se amestecă domnișoara Pinnegar.

— Nu, nu aș vrea să fi plecat în Australia, ripostă Alvina cu un rîs aspru. Australia nu-i singurul loc de pe lume în afară de Woodhouse.

Domnișoara Pinnegar se simți, firește, ofensată. Dar curioasă insolență de care dădea uneori dovadă fata era moștenită direct de la taică-său.

— Uite ce-i, dragă, urmă domnișoara Frost, agitată : dac-ai ști ce vrei, ar fi mult mai ușor de găsit o cale.

— Vreau să fiu infirmieră, i-o trînti Alvina.

Domnișoara Frost rămase tăcută, învăluindu-se în acea tăcere dezaprobatoare a femeii între două vîrste, și-și măsură din priviri eleva. Bănuia că Alvina vorbise la întîmplare. Totuși, în actuala ei stare de nervi, nu cuteza să verifice.

Alvina vorbise într-adevăr la întîmplare. Nu-i trecuse niciodată prin cap să fie infirmieră — nici gînd. Chiar dacă i-ar fi venit asemenea idee în minte, ar fi alungat-o. Dar îl auzise pe Alexander vorbind de infirmiera Cutare, de sora Cutare. De asta îi scăpaseră de pe buze cuvintele pe care le rostise. Dar acum, după ce le rostise, se pregătea să le și susțină. Nimic nu-i mai atrăgător decît să plonjezi cu ochii închiși.

— Infirmieră ! repetă domnișoara Frost. Dar te simți potrivită să fii infirmieră ? Crezi că ai putea suporta ?

— Sînt sigură că aș putea. Vreau să fiu soră de maternitate... Îi aruncă guvernantei o privire bizară, aproape insultătoare. Vreau să fiu soră de maternitate. În felul ăsta nu va trebui să asist la operații. Își însoți cuvintele de un rîs scurt.

Mîna dreaptă a domnișoarei Frost bătu aerul ca o pasăre rănită. Era o urmare a gestului cu care bătea tactul, stăruitor, cînd dădea lecții de muzică și stătea lîngă elevii ei, la pian. Acum fîlfîi în aer, fără ritm și fără vreo rațiune. Alvina zîmbi crud și radios.

— Cine ți-a băgat asemenea idee în cap, Vina ? întrebă biata domnișoară Frost.

— Nu știu, răspunse Alvina, zîmbind mai perfid și mai radios.

— Desigur că nu vorbești serios, drăguțo, adăugă domnișoara Frost, cuprinsă de teamă.

— Ba vorbesc foarte serios. Altfel de ce-aș mai vorbi ?

Domnișoara Frost ar fi dat orice ca să nu mai vadă ochii perfizi, strălucitori și cruzi ai elevei sale.

— Atunci trebuie să ne mai gîndim, răspunse domnișoara Frost, parcă amorțită. Și ieși din încăpere.

Alvina pluti pînă în camera ei și se așeză la fereastră, privind în stradă. Expresia strălucitoare, perfidă, îi stăruia pe față. Inima îi era însă grea. Avea chef să plîngă și să se arunce în brațele adoratei domnișoare Frost. Dar nu

putea. Nu, pentru nimic în lume n-ar fi putut. În pieptul ei își găsise lăcaș un mic demon, care făcea să-i stăruie pe buze zîmbetul pervers.

Și spre uimirea ei, demonul rămase neclintit zile întregi. În fiece minut se aștepta să-l vadă mistuindu-se. În fiece minut se aștepta să se dea bătută, să izbucnească în lacrimi de duioșie și reîmpăcare. Dar nu — nu s-a dat bătută. S-a menținut pe poziție. Cu toții sperau ca vechea, tandra Vina să-și revină. Și totuși, noua și recalcitranta Vina era în plină expansiune. A găsit un exemplar din ziarul „The Lancet" în care a dat peste un anunț al unei școli din Islington unde se predau cursuri de șase luni pentru pregătirea și calificarea infirmierelor de maternitate. Taxa era de șaizeci de guinee. Alvina își exprimă intenția de a urma cursurile acestei școli. Dispunea de două sute de lire ale ei, pe care i le lăsase moștenire bunicu-său.

Toți cei din casa Manchester se arătară îngroziți — de astă dată nu mai erau îndureraţi, ci de-a dreptul șocați. Un pas spre o profesiune atît de respingătoare, de lipsită de delicatețe ! Așa și era. Așa intenționase și Alvina să fie, în strania ei perversitate. Doamna Houghton arboră un aer distant și tăcut, de parcă ea personal nu mai auzea și nu mai participa. Se afla la mari depărtări. Într-adevăr, era foarte debilitată.

Domnișoara Pinnegar spunea :

— Mă rog, dacă ea o dorește, n-are decît să încerce.

Ca de obicei în cazul domnișoarei Pinnegar, spusele ei păreau să conțină o amenințare voalată.

— Soră de maternitate ! exclama James Houghton. Soră de maternitate ! Ce anume se înțelege prin soră de maternitate ?

— O moașă cu școală, răspunse domnișoara Pinnegar cu bruscheţe. Asta e, nu-i așa ? Eu una nu văd ce altceva poate să fie. O moașă școlită.

— Da, desigur, întări Alvina, radioasă.

— Dar... ! începu să se bîlbîie James Houghton, împingîndu-și ochelarii pe frunte și răvășindu-și șuvițele lungi, penibil de subțiratice, care-i acopereau chelia. Eu nu înțeleg cum o fată tînără cu oarecare... cu oarecare educație, cu cîtuși de puțină educație, poate dori să-și aleagă o astfel... o astfel de ocupație. Nu pot să înțeleg.

— Chiar nu poți ? întrebă Alvina la fel de radioasă.

— A, mă rog, dacă *ea*... începu domnișoara Pinnegar, criptic.

Domnișoara Frost vorbea foarte puțin. Dar purta serioase discuții confidențiale cu doctorul Fordham. Doctorul Fordham nu o aproba pe Alvina, desigur că nu — dar nici nu vedea o mare pacoste în hotărîrea ei. Pe atunci era moda ca domnișoarele ale căror speranțe fuseseră frînte sau frînate în alte domenii să îmbrățișeze profesia de infirmieră. Și astfel, se făceau investigații. Se făceau investigații.

Rezultatul a fost că Alvina se hotărî să plece la Islington pentru cele șase luni de curs. S-a stîrnit mare agitație cu pregătirea echipamentului de infirmieră. În loc de trusou, se croiau uniforme de infirmieră din pînză fină în dungi albe și albastre, și șorțuri mari, albe. În loc de cunună de lămîiță, bonete cochete din mătase albastră, și în loc de voal cu trenă, băsmăluțe albastre.

Scurt și cuprinzător. Alvina se așteptase să fie speriată pe măsură ce se apropia vremea de plecare. Dar nu era cîtuși de puțin. Domnișoara Frost o urmărea cu atenție. Oare nu se va produce o revenire a vechii, tandrei, sensibilei, sfioasei Vina — fata atît de simțitoare, de nervoasă, de iubitoare ? Ei nu, oricît ar fi de uimitor, nu s-a produs nici o revenire a vechii făpturi. Alvina a rămas radioasă și impulsivă, iar rezonanța semibatjocoritoare i se menținea în glas, ca un reproș. I-a sărutat pe toți în chip de rămas-bun, strălucitoare și vioaie, și pe-aci ți-e drumul. Nu era deloc nervoasă.

A sosit la St. Pancras, a luat o trăsură și s-a îndreptat spre destinația ei. Pe drum, se uita pe gemuleț. Străzi și piețe oribile, late, pietroase, dărăpănate, tencuieli coșcovite, cenușii, cenușii, mult mai cenușii decît în Woodhouse, și interminabile. Cît de sordid și de dezgustător arăta totul ! Dar, în loc de a-i inspira repulsie și deznădejde, orașul îi plăcea Alvinei. Simțea cum i se hurducă geamantanul pe acoperișul trăsurii, dar continua să se uite la fațadele părăginite și fantomatice din Islington și surîdea radios, de parcă ar fi descoperit cine știe ce farmec în toate astea. Și poate că pentru ea toate astea emanau un farmec. Poate că aveau efectul unui tonic pentru micul demon din pieptul ei. Poate că, dacă peisajul i-ar fi oferit petice de zăpadă moale — era în februarie — și garduri vii și ferestre de vilișoare, s-ar fi lăsat doborîtă. Dar așa cum era, privelișteа

îi plăcea. O încînta să furişeze cîte o privire pe ferestrele fără perdele, în interioarele sordide în care fiinţe omeneşti se mişcau cu o sordidă indiferenţă. Îi plăcea mirosul de heringi prăjiţi, sau mai curînd arşi. Atît de vulgar ! Negrăit de vulgar ! Şi doar îi era scîrbă de heringi din cauza senzaţiei de păr în gură pe care i-o dădeau solzii pe limbă. Dar a le adulmeca mirosul, aşa ca acum, a şti că se află în regiunea „fripturilor de un penny“ o umplea de o plăcere perversă.

Trăsura opri în faţa unei clădiri galbene, din colţul unei pieţe în care se înălţau cîţiva copaci golaşi şi meschini, de ramurile cărora atîrnau fîşii de hîrtie bătute de vînt ; cocoloşi de hîrtie şi gunoaie se îngrămădeau pe după gărduleţele care înconjurau fiecare copac. Alvina urcă nişte trepte murdare, gălbui, apăsă pe butonul de sonerie unde scria „Pacienţi“, încrucît ştia că n-avea rost să sune acolo unde scria „Furnizori“. O slujnică, nu chiar murdară, dar neatrăgătoare, o introduse într-un hol zugrăvit în cafeniu spălăcit, cu rogojini împletite din fire de cocos pe jos, şi lipsit de orice mobilier.Urcă apoi pe nişte trepte fără covor, pînă într-o încăpere unde o femeie corpolentă, palidă, comună, cu doi negi pe faţă, îşi lua ceaiul. Era ora trei după-amiază. Aceasta era administratoarea. Alvina fu condusă apoi într-un dormitor destul de spaţios, dar gol, neprietenos şi cu un aspect prăfuit, după care a fost lăsată singură. Se aşeză pe un scaun, se uită la valiza din faţa ei, aruncă o privire de jur împrejurul odăii neprimitoare şi zîmbi în sinea ei. Pe urmă se ridică şi se îndreptă spre fereastră : un geam foarte murdar dădea spre un fel de rezervor de apă al unei zone de locuinţe, unul dintr-un şirag întreg de rezervoare ; drept în faţa ei, parcă reflectate, o înşiruire de ziduri solide din spatele altor clădiri, cu scări exterioare de fier, cu uşi mici şi hidoase, lavabouri şi closete, şi oameni viermuind de colo-colo ca într-o păducherniţă. Alvina se înfioră uşor, dar continuă să surîdă. Apoi, cu gesturi încete, îşi scoase pălăria şi o aşeză pe scrinul maroniu.

După scurt timp, intră slujnica purtînd o tavă ; o lăsă pe masă, aprinse o lampă de gaz fără abajur, care sfîrîia molcom, trase în jos o jaluzea crăpată, verde-închis, care părea gata în orice moment să zboare din nou sus în tavan.

— Mulţumesc, îi spuse Alvina şi fata plecă.

După aceea, domnișoara Houghton își bău ceaiul negru și își mîncă pîinea cu margarină.

Fără îndoială, s-au scris multe cărți despre eroine aflate în împrejurări asemănătoare. Nu e nevoie să intrăm în amănuntele celor șase luni petrecute de Alvina la Islington.

Hrana era proastă — totuși Alvina s-a îngrășat cu această hrană. Aerul era împuțit — totuși niciodată obrajii ei n-au avut o culoare mai caldă și mai proaspătă și pielea ei n-a fost mai catifelată. Colegele ei erau, aproape fără excepție, vulgare și grosolane — totuși niciodată nu s-a împăcat Alvina mai bine cu niște fete de vîrsta ei, sau chiar mai mari. Avea întotdeauna un zîmbet sau o vorbă de duh pe buze și, cu toate că nu era în stare să abordeze subiecte indecente, deținea o uimitoare facultate de a *părea* multștiutoare și inițiată în laturile obscene ale vieții : își dădea ochii peste cap, își înălța sprîncenele într-un anumit fel — și, o, era suficient pentru colegele ei ! Totuși, dacă ar fi fost pusă în situația de a povesti o istorioară decoltată sau de a rosti deschis vreun cuvînt obscen, ar fi fost la pămînt.

Dar se distra bine. Uluitor cît de mult îi plăceau toate. Nu-i păsa că toate aceste infirmiere erau revoltător de triviale — se prefăcea că participă întru totul, și-i venea extrem de ușor. Își legăna șoldurile și-și filtra provocator privirile, alături de cele mai pricepute dintre ele. Iar fetele se purtau cu Alvina ca și cum ar fi fost una de-a lor. Totuși, cu acel curios tact rece al femeilor, nu se amestecau în viața ei particulară ; pur și simplu o ignorau.

E într-adevăr de necrezut cum a înflorit și a evoluat Alvina în această perioadă a vieții ei. Nimic nu o scandaliza, nimic nu o deprima. Avea mereu pe buze rîsul aspru de infirmieră sau glumele deocheate de infirmieră. Nimeni nu se pricepea mai bine decît ea la *double-entendues* [1]. Nimeni nu avea o mai autentică privire obraznică, de infirmieră. În două săptămîni, își însușise toate tainele. Și nici un moment nu s-a simțit altfel decît bine dispusă și în plin avînt. Se părea că nu avea nici un moment de răgaz în care să stea pe gînduri sau să reflecteze la situația ei — era prea prinsă de vîrtej. În fiece clipă se găsea în plin vîrtej, trăind sau muncind în vîrtej. Cînd se culca,

[1] Glume cu două înțelesuri (*fr.*).

adormea pe dată. Cînd se trezea, era dimineaţă şi se scula pe dată. De cum era pe picioare, îmbrăcată, trebuia să răspundă cuiva, să spună ceva, să facă ceva. Timpul alerga ca un tren expres — şi s-ar fi zis că nu cunoscuse niciodată un alt mod de existenţă.

În apropiere se afla un spital cu staţionar. Un loc îngrozitor. Alvina trebuia să se ducă acolo, să dea o mînă de ajutor. La spital asista la cursuri şi la demonstraţii practice. Tot acolo întîlnea medici şi studenţi. Mă rog, şi unii şi alţii alcătuiau o gaşcă strașnică. Cînd Alvina a mai pus puţină carne pe ea şi a căpătat culori în obraji şi o înfăţişare înfloritoare, a devenit exact genul lor : o bucăţică apetisantă, să-ţi lingi degetele. Glasul ei avea inflexiunea potrivită, ochii privirea potrivită, şoldurile legănarea potrivită. Exact pe pofta lor. Şi totuşi, lucrurile nu stăteau aşa.

Ar fi fals să afirmăm că Alvina nu se simţea scandalizată. De fapt, era profund şi îngrozitor de şocată. Întreaga ei stare se datora, probabil, în bună parte şocului : juca un soi de teatru isteric. Dar lucrurile oribile pe care le vedea la spital, şi după aceea, tăiau adînc în inima ei şi au pus capăt pentru totdeauna tinereţii ei şi stării de tutelată. Cîte infernuri mai cumplite decît tot ce-şi putea închipui domnişoara Frost nu a străbătut Alvina ? A cunoscut infernul animalului uman, al organismului uman, al organismului uman în convulsii, al bestiei umane în toată abjecţia şi degradarea ei.

Pentru că în restul celeilalte jumătăţi de zi trebuia să viziteze cazurile de la periferie. Şi ce cazuri ! Femei zvîrcolindu-se pe cîte o duşumea soioasă, neacoperită, cu cîteva zdrenţe azvîrlite în jur, şi cu insecte mişunînd pretutindeni, în ciuda inspectorilor sanitari. Dar ce-i mai păsa femeii cuprinse de muncile facerii ! Scrîşnea din dinţi, ţipa şi răgea de durere. În minutele de acalmie zăcea abrutizată şi indiferentă — sau înjura. Dar această indiferenţă abjectă, animalică, ajunsese o structură organică : indiferenţa abjectă, brutală, faţă de orice — da, faţă de toţi şi de toate. Pur şi simplu o funcţie organică femeiască, şi nimic altceva.

Alvina trebuia să încaseze un oarecare onorariu pentru aceste cazuri pe care le asista la domiciliu. Păstra pentru ea un mic procent din onorariu, iar restul îl vărsa şcolii.

Așa suna înțelegerea. Accepta cu asprime suma așteptată, și cînd nu i se oferea, amenința și o cerea cu brutalitate. Ha ! — dacă n-ar trebui să te plătească, oamenii ăștia de la mahala te-ar trata cu mai mult dispreț decît dac-ai fi unul de-ai lor ! Aceasta a fost lecția cea mai dură pe care a trebuit să o învețe Alvina — anume să-i repeadă pe oamenii ăștia, în propriile lor cocioabe, pînă-i aducea la un soi de supunere față de dispozițiile ei și la respect față de prezența ei. A luptat cu ghearele și cu dinții pentru acest țel. Și, la sfîrșitul primei săptămîni, a ajuns la fel de dură și de neînduplecată în relațiile cu pacienții, cum se arătau și ei față de dînsa. Nu o urau. Dar așa stăteau lucrurile. Duceau, sărmanii, un anumit soi de viață și trebuia să-i iei așa cum sînt. N-aveai de ales. Atunci cînd e nevoie să te arăți blînd, ești blînd. Nu în asta constă dificultatea. Marea dificultate pentru Alvina consta în a se arăta destul de dură și de aspră : așa se cerea. Era nevoie de un mare efort ca să devină țepoasă și oțelită. Ar fi fost bucuroasă să-i poată trata pe pacienți cu calm și blîndețe, cu considerație. Dar vai ! — nu așa ceva doreau. Ei erau oameni duri și, dacă nu te dovedeai a fi pe măsura lor, își băteau joc de tine și te împiedicau să-ți faci meseria cum trebuie.

Oare în toată această perioadă, Alvina a fost ea, cea adevărată ? Se pune teribila întrebare : care sîntem noi, cei adevărați ? În nici un caz cei care gîndim că sîntem sau că ar trebui să fim. Alvina fusese deprinsă să gîndească despre ea însăși că e o ființă delicată, duioasă, castă, cu înclinații generoase, o gîndire pură și înalte concepții etice. Mă rog, așa și era, în acea zonă mai mult sau mai puțin depășită din ea însăși. Dar concepțiile etice înalte se epuizaseră odată cu James Houghton ; atinseseră la el punctul culminant nu numai al pateticului, dar și al unui respingător donchișotism uscat și antiuman. La Alvina concepțiile înalte trecuseră de acest punct ultim. Fiind o femeie cu o fire oarecum flexibilă, pe care generații întregi o modelaseră într-o fermitate amabilă și destul de maleabilă, ea a dat îndărăt. A făcut cale întoarsă către punctele de pornire ale concepțiilor înalte. Înseamnă aceasta o trădare ?

Nu credem. Dacă întoarcem o monedă de un penny cu fața în jos și privim reversul, nu înseamnă că am negat

sau am trădat capul. N-am făcut decît să-i potrivim complementul firesc. La fel și cu înaltele concepții etice. Acestea nu constituie decît una dintre fețele monedei — capul. Pe revers, universul își continuă blînda rotire, adăpostind amorurile delfinilor și poftele crabilor.

Alvina a dat cu banul și moneda ei a căzut cu capul în jos. Cap sau pajură ? Timp de generații întregi a fost „cap". Pe urmă reversul. E aici o justiție poetică.

Alvina hotărîse să-și accepte destinul. Sau, mai curînd, fiind suficient de femeie, nu a hotărît nimic. Ea *era* propriul său destin. Trecea prin experiențele celor șase luni de curs de parcă ar fi fost vorba de o altă ființă. Nu era ea însăși, așa pretindeau toți. Cînd s-a întors acasă la Woodhouse, în vacanța de Paști, cu boneta și mantaua de infirmieră, tuturor le-a pierit graiul. Închipuiți-vă, fata aceea plăpîndă, palidă, neîncrezătoare, cu maniere atît de distinse, transformată acum într-o tînără durdulie, cu obrajii aprinși, arătînd robustă și puternică și cu un dram de nerușinare în ea. Închipuiți-vă exclamația șocată, de ființă gata să-și dea sufletul, a mamei ei.

— Ce-i asta, Vina dragă ?

Vina rîse. Știa prea bine ce simțeau cu toții :

— Cel puțin îți prieste la *sănătate*, comentă sarcastic tatăl ei.

Iar domnișoara Pinnegar îi răspunse :

— Mă rog, asta-i mare lucru.

Domnișoara Frost nu spuse nimic în prima zi. Numai în cea de a doua, la micul dejun, pe cînd Alvina mînca destul de repede și cu poftă, femeia cu păr alb rosti domol, cu o undă de dispreț rece :

— Ce schimbată ești, dragă !

— Găsești ? rîse Alvina. Ei nu, nu-s chiar atît de schimbată.

Și ochii ei lansară privirea aceea perfidă, care o făcu pe domnișoara Frost să se cutremure. Domnișoara Frost se cutremură lăuntric, dar se abținu să pună vreo întrebare. Alvina vorbea întruna despre doctori : doctorul Young și doctorul Headley și doctorul James. Povestea despre teatrele și *music-hall*-urile la care se ducea cu acești tineri, și cît de bine se distra cu ei. Iar ochii ei albaștri-cenușii păreau să fi devenit mai duri și mai cenușii, dar oarecum mai luminoși. Înainte, cînd Alvina era îngîndurată, sau

în momentele de duioşie patetică, albastrul ochilor devenea mai adînc, şi era atît de frumos ! Acum, în deplina-i înflorire, ochii îi erau strălucitori şi perfizi, de un cenuşiu deschis. Albastrul profund, tandru, ca de floare, se evaporase pe veci. Ochii ei erau luminoşi şi limpezi, ca ai unui prunc schimbat de spiriduşi.

Domnişoara Frost se cutremură şi se abţinu de la orice întrebare. Ar fi dorit, simţea nevoia s-o întrebe pe protejata ei : „Alvina, nu cumva te-ai trădat pe tine însăţi cu vreunul dintre aceşti bărbaţi ?“ Dar inima ei se reţinea cu răceală de la această întrebare — ba chiar şi de la acest gînd. Pentru moment, lăsă chestiunea neatinsă. Şocul fusese şi aşa prea puternic pentru ea.

Alvina, fără îndoială, îi înfăţişa pe doctori ca pe nişte tineri foarte simpatici, dar foarte prompţi în acţiune.

— Pe cuvîntul meu, cînd eşti cu ei, trebuie să fii cu ochii-n patru !

Imaginaţi-vă, asemenea cuvinte în gura unei copile crescute cu atîta grijă ; şi încă rostite în propria ei casă şi însoţite de un rîs copios, în stare să facă pe o femeie castă, generoasă, ca domnişoara Frost, să-şi imagineze... — mă rog, pur şi simplu se abţinea de la a-şi imagina ceva. Avea această tărie de cuget. Nici o clipă nu a încercat să-şi răspundă singură la întrebarea dacă Alvina se trădase pe ea însăşi cu vreunul dintre aceşti doctori sau nu. Întrebarea plutea în suspensie, dar fără răspuns — sau aşteptîndu-şi răspunsul cu răceală. Numai în gară, cînd domnişoara Frost a sărutat-o pe Alvina, luîndu-şi rămas bun, numai atunci i s-au umplut ochii de lacrimi, şi a rostit grăbită, cu voce joasă :

— Adu-ţi aminte că ne rugăm cu toţii pentru tine, draga mea.

— A, nu, asta să n-o faceţi ! strigă Alvina fără voie, nedîndu-şi seama ce spune.

Trenul se puse în mişcare, şi Alvina o mai văzu o dată pe draga ei, nemişcată pe peron, cu faţa palidă, frumos modelată, privind îngîndurată pe după ochelarii cu rame de aur, cu silueta trupeşă, viguroasă, parcă împietrită şi inuabilă sub pardesiul şi fusta de un roşu închis, cu părul alb scînteind sub pălăria neagră, cu borul lăsat. Alvina se trînti pe canapeaua compartimentului. O iubea pe draga ei. O va iubi de-a pururi. Ştia bine că avea dreptate, că draga,

iubita ei domnișoară Frost avea dreptate pe deplin, și în chip magnific. Avea dreptate etern și triumfal.

Și totuși... și totuși... era o dreptate care-și trăise traiul. Mai existau și alte dreptăți. Moneda avea și un revers. Puritate și concepții etice înalte — frumoasa, dar insuportabila tiranie a domnișoarei Frost ! Sosise timpul ca domnișoara Frost să moară. Sosise timpul ca această floare desăvîrșită să pășească în nemurire. O frumoasă imortelă. Dar care împiedica creșterea altor flori, roșii, purpurii, abia îmbobocite pe tulpină. Da, ea era o nobilă floare de colț — dar sosise timpul să lunece în eternitate. Aveau drept la viață și anemonele purpurii și roșii — adevăratul sînge al lui Adonis — și orhideele stranii și singuratice, maculate și fantastice. Sosise timpul ca domnișoara Frost să moară. Ea, Alvina, care o iubea cum nimeni altcineva n-ar fi iubit-o vreodată, cu acea dragoste care pătrunde pînă în miezul universului, știa că sosise timpul ca draga ei să se lase culeasă, o, foarte blînd și foarte gingaș, pe tărîmurile nemuririi. Muritorii aparțineau zilelor noi, care urmaseră vremilor ei apuse. Era timpul ca domnișoara Frost să moară. În timp ce Alvina stătea nemișcată în tren, pe parcursul dintre Woodhouse și Tibshelf, această hotărîre se zămisli înlăuntrul ei.

A fost bucuroasă să se întoarcă la Islington, printre toate ororile legate de lăuzele ei. Doctorii pe care-i cunoștea o întîmpinară cu bucurie. Luați în ansamblu, acești tineri domni nu purtau prea mare respect infirmierelor, luate și ele în ansamblu. La ce bun să se mai încurce cu respectul ? În meseria lor, funcțiunile umane erau prea evident definite pentru a mai face multă zarvă în jurul lor. Așa încît doctorii o luau pe Alvina de mijloc, pentru că era durdulie, și o sărutau pe față pentru că avea o piele catifelată. Iar Alvina rîdea și se vînzolea, ca bărbații să-i simtă și mai bine căldura și frăgezimea sub apăsarea brațului lor.

— N-are nici un rost, știi, zicea ea, rîzînd cu răsuflarea cam tăiată, dar privindu-i în ochi cu o curioasă expresie de rezistență neclintită. Ceea ce-i aținta și mai mult.

— Ce anume n-are nici un rost ? o întrebau ei.

Alvina scutura ușor din cap.

— N-are nici un rost să vă purtați așa cu mine, le răspundea cu aceeași hotărîre categorică și provocatoare : un răspuns categoric negativ.

— Cine să te creadă ? replicau ei.

Pentru că Alvina nu le interzicea deloc „să se poarte așa cu ea". Cîtuși de puțin. Ba aproape că-i încuraja. Rîdea, le arunca priviri viclene, flirta. Dar șira spinării îi devenea cu atît mai dreaptă și mai rigidă. Oricît ar fi fost ea de labilă și de suplă, șira spinării nu i se pleca nici o clipă. Nu putea. Trebuia să recunoască faptul că-i plăceau tinerii doctori. Bărbați plini de vioiciune, cu chipuri clare și luminoase. Îi plăcea soiul de intimitate dintre ei, faptul că o sărutau și se hîrjoneau cu ea prin laboratoarele goale și pe culoare — adeseori în pauzele oferite de cazurile cele mai critice și mai îngrijorătoare. Îi plăcea să le simtă brațul în jurul taliei, îi plăceau sărutările furate cînd ea își ferea fața, încordîndu-se ; îi plăceau luptele uneori desperate. Își luau unele libertăți de neiertat. Cîteodată, cînd se lupta cu ei, îi dădea sîngele, și atunci simțea că ar fi în stare să sfîșie cu propriile-i mîini orice bărbat, orice creatură masculină, mădular cu mădular. O îmboldea o energie supraumană, voltaică. O clipă, tălăzuia în ea o forță feminină masivă, inumană. Bărbații se dădeau întotdeauna bătuți. Și, invariabil, cînd se dădeau bătuți, îi mîngîia, cu subită blîndețe și compătimire. Așa încît rămîneau prieteni. Cînd strania ei putere de amazoană o părăsea și redevenea o simplă femeie, îi privea din nou cu ochi [illegible]elnici, și îi trata cu inevitabilul omagiu al femeii către bărbat.

Bărbații o plăceau. O cîntăreau din priviri cînd nu-i observa și-și puneau întrebări. Era o enigmă pentru ei. Se lăsaseră învinși de Alvina, fiecare dintre ei. Dar nu erau conștienți de acest lucru. O priveau ca și cum ar fi fost întruchiparea Femeii însăși, o creatură simbolică. Ceea ce remarcase fiecare dintre ei era felul în care părul castaniu i se bucla peste urechi : era ceva cast, și nobil, și războinic în această ondulare. Tocmai acel aer distant care stăruia în jurul ei, chiar în toiul intimităților sau al gesturilor repetate, și care nu era o trăsătură de trufie sau de îngîmfare, ci ceva ce ținea de luptă, dar și de invincibilitatea în luptă, îi făcea să o caute mereu.

Cu ea se simțeau în siguranță. Știau că nu avea să-i trădeze. N-o să urzească niciodată intrigi ca să-i oblige s-o ia de nevastă, și nu va încerca să se folosească de ei în nici un fel. Nici nu se sinchisea de dînșii. Și astfel, datorită acelei strategice izolări în autosuficiență, datorită acelei

sălbatice şi arogante şiri a spinării, bărbaţii erau gata să-i acorde Alvinei atenţie, să o slujească. Mai cu seamă Headley spera să o înfrîngă. Era un tînăr bine clădit, cu păr gălbui şi o faţă bătăioasă. Alvina stîrnise în el spiritul de luptă, şi din această cauză o plăcea cu adevărat. Dacă ar fi reuşit s-o biruie, ar fi fost îndeajuns de nebun încît s-o ia de soţie.

Cînd era cu el, Alvina trebuia într-adevăr să-şi adune toată tăria. Nu avea voie să-şi piardă un singur minut controlul de sine. Spontaneitatea înşelătoare a atacurilor lui — pentru că era viclenia personificată — trebuia să fie întîmpinată cu toată spontaneitatea voltaică a rezistenţei şi a contraatacurilor ei. Ţinea aproape de magie felul în care, la prima atingere trădătoare a mîinii bărbatului, trupul relaxat, somnolent al femeii se arcuia dintr-un salt, însufleţit de o forţă voltaică, teribilă, copleşitoare, o energie stranie şi dură. Forţa lui era total diferită de a ei — rapidă, musculară, scăpărătoare. Dar a ei era adîncă şi eruptivă, asemenea cutremurătoarei erupţii a unui vulcan, sau ca ridicarea bruscă a unui taur culcat la pămînt. Şi printr-o putere supraumană, electrică şi paralizantă, reuşea să-l înfrîngă pe vînjosul roşcovan.

Headley era pe măsura ei. Dar Alvinei nu-i plăcea. Cei doi erau inamici — şi totodată buni prieteni. Se potriveau, mai mult sau mai puţin. Dar văzînd că i se pun întruna beţe în roate, tînărul deveni posac, ca un urs cu migrenă. Şi atunci ea începu să-l evite.

Doctorii Young şi James îi plăceau mult mai mult. James era un tînăr ager, zvelt, cu păr negru, un gentleman care încerca mereu s-o prindă în laţ cu repeziciunea lui. Alvinei îi plăceau braţele şi picioarele lui fine, suple, şi generozitatea-i exagerată. O invita la supeuri ridicol de costisitoare, şi îi trimitea bomboane şi flori, fabulos ostentative. Era întotdeauna îmbrăcat impecabil şi imaculat.

— Desigur, tu eşti o *doamnă* şi o infirmieră, obişnuia să-i spună. În tine sînt două femei.

Dar Alvina nu se lăsa impresionată de înţelepciunea lui. Preferinţele ei înclinau spre Young. Acesta era un tînăr rotofei, de statură mijlocie, cu acei ochi albaştri, ca de copil, care par să ştie atît de multe ; mai cu seamă în ceea ce priveşte secretele femeilor. E ciudat faptul că bărbaţii aceştia copilăroşi deţin o cunoaştere atît de profundă,

aproape perversă, a sexului opus. Young era, fără îndoială, un inocent în ce privește trecerea la acțiune, deși părul începuse să i se rărească în creștet.

Și el se hîrjonea cu Alvina — doar era doctor și ea o infirmieră care-l încuraja. Și el o strîngea și o săruta ; dar nu o stîrnea la luptă. Pentru că atingerile și sărutările lui aveau nevinovăția unui băiețaș, și aproape că o făceau să se topească. Lui Young mai c-ar fi putut să-i cedeze. Atîta doar că la întîlnirile cu el nici nu se punea măcar chestiunea de a ceda. Ea ar fi trebuit să fie aceea care să-l ia în brațe și să-l mîngîie și să-l dezmierde ca pe un heruvim, pînă cînd l-ar fi determinat să cadă. Și cu toate că ar fi ispitit-o să facă așa ceva, totuși acea inflexibilă rigiditate a șirii spinării o împiedica. Nu putea să facă ceea ce avea chef. Exista în ea însăși un destin neînduplecat, care-i contura țelurile.

Uneori se minuna singură de fecioria ei. La urma urmei, merita oare să se poarte cum se purta ? Ținea atît de mult la această feciorie ? Nu-i trezea mai curînd dispreț ? A păcătui în gînd e la fel de grav ca și a păcătui în fapt. Și dacă gîndul egalează fapta, atunci purtarea ei era în și mai mare măsură echivalentă cu o cădere totală. Ar fi dorit să se fi angajat total ; să fi putut merge pînă la capăt.

Dar meditațiile sofisticate și dorințele nu-i ajutau la nimic. Rămînea aceeași și la fel de izolată. Și persista într-însa acel ceva care o menținea intactă, în ciuda sofisticărilor și chiar a intențiilor. Termenul ei expirase. Se întorcea la Woodhouse fecioară, așa cum plecase de acolo. Într-o oarecare măsură se simțea învinsă. De ce ? Cine poate ști ? Dar era o realitate, se simțea învinsă, osîndită să se întoarcă la ceea ce fusese înainte. Destinul se dovedise prea puternic pentru ea și pentru dorințele ei : destinul care nu era o asociere de forțe exterioare, ci făcea parte integrantă din propria ei natură. Propria-i fire inscrutabilă era destinul ei : dureros, în pofida ei.

Era august cînd se întoarse acasă, în uniforma de infirmieră. În ce privește castitatea și virginitatea, fusese biruită de soartă. Dar revenea acasă cu mari speranțe materiale. Din acest punct de vedere, se dovedea fiica lui James Houghton. Vedea deschizîndu-se un viitor îmbelșugat în fața ei. Era o infirmieră calificată, și o să aducă pe

lume, ușor și triumfal, toți copiii care se vor naște în district. Va stabili ca tarif de bază două guinee de fiecare caz : chiar dacă-și făcea un calcul modest, punînd la socoteală numai zece nașteri pe lună, tot va cîștiga douăzeci de guinee. La lăuzele din familiile cu stare va cere între trei și cinci guinee de caz. Pornind de la astfel de calcule, se putea bizui, ca nimica, pe trei sute de guinee pe an, fără să fie sclava nimănui. Va fi independentă și va putea să rîdă oricui în față.

S-a reîntors la Woodhouse ca să facă avere.

CAPITOLUL PATRU

Moartea a două femei

NU-I NEVOIE SĂ MAI SPUNEM CĂ Alvina Houghton nu a făcut avere ca infirmieră de maternitate. Fiind fiica tatălui ei, aproape că ne-am putea aştepta să nu fi cîştigat nici un penny. Totuşi a cîştigat — doar cîteva pence. A avut exact patru cazuri — şi nimic mai mult.

Pricina era evidentă. Care familie din Woodhouse îşi putea îngădui să plătească unei infirmiere două guinee pentru a asista la o naştere ? Şi chiar dacă ar fi acceptat să-şi lărgească băierile pungii, cine ar fi angajat-o pe Alvina Houghton ? La urma urmei, pentru toţi cei din Woodhouse ea era *domnişoara* Houghton, cu accent pe cuvîntul domnişoară, şi nu o puteau vedea în chip de sora Houghton. În afară de asta, pare absolut indecent să te asiste la naştere cineva care face atît de mult parte din tine însăţi. Toate femeile însărcinate preferau fie o simplă moaşă, fie o infirmieră picată din necunoscut şi recomandată de medicul respectiv.

Dacă Alvina dorea să facă avere — sau măcar să-şi cîştige existenţa — ar fi trebuit să plece într-un oraş străin. Toţi cei care o cunoşteau îi dădeau asemenea sfat. Dar ea n-a ţinut un singur moment seama de poveţele lor. Se calificase ca soră de maternitate pentru a-şi exercita meseria în Woodhouse, tot aşa cum James Houghton cumpărase modelele lui fistichii pentru a le vinde în Woodhouse. Atît tatăl cît şi fiica aşteptau răbdători ca cerinţele celor din Woodhouse să se ridice la nivelul a ceea ce aveau ei de oferit. Aşa încît amîndoi au fost dezamăgiţi în aşteptările lor.

Un timp, Alvina a circulat țanțoșă prin oraș, îmbrăcată în uniforma ei de infirmieră. Pe urmă a părăsit-o. Și odată cu uniforma s-au mistuit și trupul unduios, și culoarea din obraji, și carnația plină. Treptat, s-a uscat iarăși, revenind la silueta slăbănoagă, la vechea ei paloare și reticență, la ochii puțin prea mari pentru fața puțin prea lungă și prea suptă. În hainele obișnuite avea un aspect cam neîngrijit, cam șleampăt. În general, părea mai vîrstnică, arăta mai mult decît cei douăzeci și patru de ani pe care-i avea. Iat-o, așadar, reapărută pe vechea Alvina, aparent dărîmată și deteriorată. Aspectul ei neglijent avea chiar o amprentă de jeg — așa pretindeau nevestele de mineri cu ochii lor ageri. Și totuși, Alvina era încă o doamnă, o doamnă de neînfrînt. Incontestabil, era o doamnă. Acest lucru o irita pe fiica înstărită și înfloritoare a lui W.H. Johnson, vecinul lor de care-i despărțea doar o ușă. Incontestabil, o doamnă și, incontestabil, neîngenuncheată. Trăsătura aceasta îi irita și pe tinerii joviali și simpli din corul Capelei, unde Alvina își reluase locul. Tinerii din cor aveau firea prietenoasă a cîinilor care dau din coadă și așteaptă să fie mîngîiați. Ori Alvina nu-i mîngîia. De fapt, o mîngîiere venită din partea acelei mîini îmbrăcate într-o mănușă de piele neagră, roasă, nici n-ar fi fost cine știe ce măgulitoare; nu trebuia să-și facă iluzii. Dar felul în care Alvina se ținea departe și-i cîntărea pe tineri cu o privire de cunoscătoare, de parc-ar fi fost o prostituată, dar în același timp cu indiferența binecrescută a unei doamne — ei bine, felul acesta era aproape jignitor.

În realitate, în acea perioadă Alvina se simțea complet detașată de interesul pentru bărbați. Casa Manchester se lăsase asupra ei ca un blestem. Prăvălia aceea redusă la un sfert, ticsită de boarfe printre care trebuia să te strecori ca un vierme în beznă — doar dacă nu preferai să dai un imens ocol casei și să intri prin curtea din spate. Apoi James Houghton, ușor pudrat cu praf de cărbune, făcînd naveta, în febra unei exaltări nervoase, între casă și „Beregata de juma' de penny" — era atît de transportat încît în primul moment nici nu și-a observat fata cînd aceasta se întorsese de la cursuri. Numai cînd și-a făcut simțită prezența spunîndu-i : „Bună, tată !", i-a aruncat o privire grăbită, supărat parcă de a fi întrerupt și a exclamat : „Hei, Alvina, te-ai întors ! Te-ai întors și ne-ai găsit foarte ocupați !" După care a revenit la starea lui extatică.

Doamna Houghton era extrem de slăbită și atît de nervoasă în debilitatea ei, încît nu putea îndura cel mai ușor zgomot. Spaima ei cumplită era ca nu cumva James să-i năvălească în cameră. Cînd îl vedea intrînd, buzele i se învineţeau pe dată, așa încît el nu știa cum să iasă mai repede. În cele din urmă, a renunţat să o mai viziteze și se mulţumea să întrebe grăbit, ori de cîte ori se întorcea acasă : „Cum se mai simte doamna Houghton ? Ha ?“ După care se pierdea din nou în extazul „Beregatei de juma' de penny“.

Cînd Alvina, la întoarcere, a urcat în camera mamei ei, sărmana invalidă s-a pornit să tremure și să lăcrimeze și tot ce i-a putut spune cu vocea ei pierită a fost :

— Fetiţo, arăţi îngrozitor. Parcă n-ai fi tu.

Aceste cuvinte, venind de la silueta pricăjită și patetică din pat, au izbit-o pe Alvina ca o lovitură.

— De ce, mamă ?

De hatîrul maică-si a trebuit să dezbrace uniforma de infirmieră dar, în același timp, a trebuit să-și preia rolul de infirmieră. Bolnava fusese îngrijită pînă atunci alternativ de domnișoara Frost, de o femeie care venea din oraș, și de servitoare. Domnișoara Frost era istovită și devenise greoaie ; vechea ei vioiciune și strălucire se evaporaseră. Ajunsese și foarte irascibilă. Se bucura că se reîntorsese Alvina pentru a prelua de pe umerii ei răspunderea îngrijirilor medicale date doamnei Houghton. Pentru că minunata ei energie secase, se volatilizase.

Alvina nu a rostit nici o vorbă, dar și-a luat munca în primire. Avea gesturi liniștite și profesionale faţă de mama ei. Cele două femei se iubeau cu o ciudată dragoste impersonală, în care nu simţeau nevoia să schimbe vreun cuvînt ; aproape ca o dragoste de dincolo de mormînt. În general, în acele zile, doamna Houghton nu vorbea deloc — doar se foia în așternut. Așa încît Alvina zăcea ore întregi în dormitorul maiestuos și sumbru, privind tăcută în stradă, sau ridicîndu-se grăbită ca să o servească pe bolnavă. Căci mereu se auzea murmurul agitat : „Vina !“

A sta nemișcat — cine mai cunoaște astăzi această grea disciplină, așa cum o cunoșteau mamele și bunicile noastre ? A sta perfect liniștit, zile, luni, ani — a sta nemișcat cu sila, dar cu demnitate și calm. Alvina era o fiinţă de modă veche. Avea această capacitate bătrînească, femeiască, de a sta perfect liniștită și stăpînă pe sine — nu

chiar o viață întreagă, dar lungi intervale de timp. Și așa s-a întîmplat pe parcursul acestor luni în care a îngrijit-o pe maică-sa. O asista tot timpul pe invalidă ; făcea o mulțime de treburi gospodărești în casă ; își făcea regulat plimbările și duminică dimineața își ocupa locul în cor. Și totuși, în intervalul dintre august și ianuarie, părea să fi fost tot timpul așezată pe scaunul de la căpătîiul maică-si, uneori citind, dar de cele mai multe ori stînd nemișcată, cu mîinile împreunate în poală, cu mintea domolită de starea-i meditativă. Nici măcar nu gîndea, nici măcar nu-și amintea. Chiar și o asemenea activitate ar fi făcut ca prezența ei în cameră s-o tulbure pe bolnavă. Stătea absolut neclintită, cu toate funcțiile suspendate — cu excepția acelei stranii voințe de pasivitate, care nu era nicidecum o relaxare, ci o disciplină sufletească severă, adîncă.

Pentru moment, în casă plutea o atmosferă de prosperitate — sau de probabilă prosperitate. Și o abundență de cărbuni din „Beregata de juma' de penny". Era un cărbune murdar, sfărîmicios. Barele de jos ale grătarului sobei erau întotdeauna mînjite cu o cenușă albicioasă, prăfoasă, pe care era periculos să încerci s-o scormonești. Căci dacă o stîrneai cu vătraiul, ridicai adevărați nori cumulus de scrum și nu rămîneai pînă la urmă decît cu puțin jeratic negricios și sulfuros. Dar chiar și așa, prin continuă alimentare cu cărbuni, puteai obține în cameră o căldură moderată fără să ai senzația că arzi în sobă hrana și băutura familiei. Ceea ce era o binecuvîntare.

Treceau zilele și lunile întunecate, iar Alvina își recăpătase vechea uscăciune și paloare. Brațele i se subțiaseră și continuau să-i zacă nemișcate în poală ; cînd se plimba pe stradă, cu mersul ei tărăgănat și totuși atent, liniștea care o învăluia avea un aer foarte distins. Vedea totul. Și totuși, trecea fără să atragă atenția nimănui.

La începutul anului, mama ei muri. James vărsă, stîngaci, cîteva lacrimi, domnișoara Frost plînse puțin, dar cu durere. Și Alvina a plîns : fără să știe cum și de ce. Biata ei mamă ! Alvina se conducea după demodata filozofie de a lăsa lucrurile să se desfășoare de la sine, și de a nu medita asupra lor. La urma urmei, nu se simțea datoare să reconstituie viața părinților ei. Ea venise pe lume după dînșii. Vremea lor nu era și vremea ei, viața lor nu era viața ei.

A se reîntoarce spre izvoarele fluviului, ca să redescopere cursul vieţii lor, însemna cu totul altceva decît plonjarea în direcţia valurilor, către necunoscut, în care porniseră ei cu treizeci de ani în urmă. Această infatuată şi impertinentă explorare a generaţiei trecute de către generaţia prezentă nu ne face cinste. În realitate, nici o generaţie nu repetă greşelile generaţiei anterioare, aşa cum apa rîului nu-i niciodată aceeaşi. Aşa încît tinerii nu trebuie să fie atît de mîndri de superioritatea lor asupra celor vîrstnici. Tînăra generaţie săvîrşeşte, prompt, propriile ei greşeli ; şi *cît* de reprobabile sînt aceste greşeli, numai viitorul va fi în stare să le spună. Dar, fără îndoială, ele sînt la fel de reprobabile, la fel de îmbibate de minciună şi de ipocrizie ca oricare dintre greşelile părinţilor noştri. Înţelepciune *absolută* nu există.

Înţelepciunea poate fi raportată numai la trecut. Viitorul rămîne veşnic un infinit cîmp de greşeli. Niciodată nu poţi şti dinainte.

Aşadar, Alvina se feri să chibzuiască asupra vieţii şi destinului mamei ei. Oricare va fi fost soarta mamei, soarta fiicei va fi alta. Aceasta este o inevitabilitate organică. Iar fiica trebuie să se preocupe de propria ei soartă, şi nu de cea a mamei.

Domnişoara Frost însă medită cu amărăciune la soarta sărmanei femei moarte. Contemplă cu amărăciune soarta femeii în general. Iat-o pe Clariss Houghton, femeie măritată şi mamă, — iat-o moartă. Şi de ce viaţă avusese parte ? Cine era răspunzător ? James Houghton. Dar cum altfel ar fi trebuit să procedeze James Houghton ? Ar fi trebuit să le facă pe toate altfel. Pe scurt, ar fi trebuit să fie cu totul altcineva, şi nu el însuşi. Ceea ce echivalează cu acea *reductio ad absurdum* [1] a idealismului. Universul ar trebui să fie altceva, şi nu ceea ce este : acesta este nonsensul concluziei idealiste. Pisica n-ar trebui să prindă şoareci, şoarecele n-ar mai trebui să roadă găuri în faţa de masă şi aşa mai departe, şi aşa mai departe, în Casa pe care a clădit-o Domnul.

Dar domnişoara Frost o veghea pe moartă cu durere şi deznădejde. Iată sfîrşitul vieţii unei femei ; şi încă ce sfîrşit ! Biata Clariss ! Şi James, cît de vinovat !

[1] Reducere la absurd (*lat.*).

Şi totuşi, de ce ? De ce era James mai vinovat decît Clariss ? Oare unicul ţel şi unica năzuinţă a vieţii unui bărbat este să facă fericită o femeie, sau un grup de femei ? De ce ? De ce trebuie cineva să se aştepte să fie *făcut fericit* ? Şi dacă nu este, se îmbolnăveşte de inimă ? Fără îndoială, boala de inimă a Clarissei era o dovadă mai ostentativă de îndărătnică autoimportanţă decît au fost vreodată vitrinele lui James. Se aşteptase să fie *făcută fericită.* Fiecare femeie din Europa sau din America se aşteaptă la aşa ceva. Şi atunci, n-are decît să tragă consecinţele, dacă e *făcută nefericită,* pentru că aşteptările ei au fost trufaşe şi nesăbuite. Esenţa şi scopul vieţii nu constau în fericirea femeii — sau în fericirea oricui ar fi. Fericirea e un soi de minge de săpun — copilaşul n-are astîmpăr pînă nu pune mîna pe ea, şi cînd o înşfacă, îi vatămă ochii şi stomacul. Ce poate fi mai pueril decît plînsetul omenirii că nu e fericită ? Asemenea unui copilaş în baie.

Totuşi, biata Clariss murise — şi dacă s-a îmbolnăvit de inimă pentru că n-a fost fericită, ei bine, pînă la urmă a murit, sărmana, de propria ei boală de inimă. Aici zace orice morală pe care ar dori omenirea să o extragă.

Domnişoara Frost a plîns cu durere, şi n-a văzut altceva decît încă o femeie trădată şi împinsă la suferinţă şi la o moarte lentă. Suferinţă şi moarte lentă, pentru că un bărbat s-a căsătorit cu ea. Domnişoara Frost a plîns şi pentru ea însăşi, pentru propria ei suferinţă şi moarte lentă. Suferinţă şi moarte lentă, pentru că un bărbat *nu* s-a căsătorit cu ea. Nefericiţii de bărbaţi, cum s-o mai scoată la capăt cu femeile astea pretenţioase şi niciodată satisfăcute ? Mamele noastre se perpeleau pentru că taţii noştri erau beţivi şi desfrînaţi. Soţiile noastre se perpelesc pentru că sîntem virtuoşi, dar nepotriviţi. Cine este acest sfinx, femeia ? Unde este acel Oedip care-i va dezlega enigma fericirii, şi apoi o va strînge de gît ? — doar pentru a se căsători cu propria lui mamă !

În lunile care au urmat după moartea mamei ei, Alvina a dus acelaşi fel de viaţă, în continuă aşteptare. A preluat treburile gospodăriei, şi vreo două eleve ale domnişoarei Frost, care nu mai dovedea : fete tinere, cărora le preda lecţii în salonul întunecos al Casei Manchester. Era ocupată — în special cu treburi gospodăreşti. O mulţime de lucruri se cereau puse în ordine după moartea mamei ei.

A făcut rînduială în garderoba mamei — rochii scumpe, demodate, aproape nepurtate. Ce putea face cu ele ? Le-a dat de pomană, fără să întrebe pe nimeni. Şi-a păstrat doar cîteva lucruşoare — moştenise nişte bijuterii. Curios cît de puţine urme lăsase maică-sa — aproape că nu lăsase urmă.

Alvina a hotărît să se mute în dormitorul mare, monumental, din faţă. Ţinea să aibă spaţiu, şi-i plăceau ferestrele. Şi-apoi voia să se impună ca stăpînă a casei. Aşa încît a luat camera mamei ei. Salonaşul alăturat era rece şi nefolosit.

După aceea, Alvina a trecut în revistă toată rufăria. Exista din belşug şi era în bună stare. La începutul căsniciei, James avusese idei atît de măreţe în ce priveşte întemeierea unui cămin ! În schimb acum, încerca să ciupească din cheltuielile casei, se zgîrcea pînă şi la săpun şi lumînări, şi ar fi vrut să introducă margarina în locul untului. Femeile refuzaseră această ultimă degradare. Dar James se afla mai presus de problemele de alimentaţie.

Vechea Alvina redevenise cea de odinioară. Era tăcută, conştiincioasă, afectuoasă. Făcea apel la domnişoara Frost în felul ei copilăros, de altădată, iar domnişoara Frost îi spunea „scumpo !", cu toată blîndeţea ei ocrotitoare. Şi totuşi, exista o deosebire. Sub aparenţa ajutorului pe care-l cerea domnişoarei Frost, Alvina era de o rece independenţă. Făcea numai ceea ce gîndea ea că trebuie să facă. Vechile relaţii de intimitate stăruiau între ea şi draga ei guvernantă ; şi poate că nici una dintre ele nu-şi dădea seama că, de fapt, adevărata intimitate se spulberase. Aşa era. Relaţiile dintre ele nu mai erau spontane. Ajunseseră la un soi de punct mort. Fiecare ştia că nutreşte o adîncă afecţiune pentru cealaltă. Dar această afecţiune era acum statică, inoperantă ; curentul cald secase. Şi totuşi, fiecare dintre ele şi-ar fi dat viaţa pentru cealaltă, ar fi făcut orice ca s-o scutească pe cealaltă de o suferinţă.

Domnişoara Frost începuse să obosească, devenise mai înceată. Se prăbuşea uneori pe cîte un scaun de-ai fi zis că n-ar mai vrea să se ridice de acolo — că n-ar mai vrea să facă vreun efort în viaţa ei. Şi atunci Alvina sărea iute să o servească, îi aducea un ceai, îi strîngea notele de pe pian, încerca să pună totul la punct. Mereu o implora să

muncească mai puțin, să renunțe la elevi. Dar domnișoara Frost îi răspundea prompt și cu nervozitate :

— Cînd n-o să mai muncesc, o să mor...

— Dar de ce ?... suna întrebarea stăruitoare a Alvinei. Și în mustrarea ei exista un grăunte de zeflemea față de un asemenea crez.

Domnișoara Frost tăcea. Pe fața ei se lăsa un nor cenușiu.

În acele zile, Alvina a legat o ciudată prietenie cu domnișoara Pinnegar, după atîția ani de antagonism. Se simțea mai aproape de domnișoara Pinnegar — cu ea te înțelegeai mai ușor, și apoi obișnuia să lase atîtea lucruri nerostite. Ceea ce rămînea nerostit avea acum mult mai multă importanță pentru Alvina decît tot ceea ce se exprima direct. Începuse să deteste vorbirea deschisă, exprimarea pe șleau a tot ce gîndește omul. Îi făcea greață. Dorea o recunoaștere tacită a deosebirilor dintre ea și alții, și nu o comunicare directă, din toată inima. Și domnișoara Pinnegar îi oferea tot timpul această recunoaștere. Nici o clipă nu te făcea să simți că se consideră una cu tine. Nu-ți dădea nici măcar impresia că ți-ar fi aproape. Se menținea liniștită pe terènul ei, și te lăsa să-ți vezi de treabă pe terenul tău. Deasupra spațiului despărțitor, veneau calmele ei platitudini — dar ca de la mare distanță.

În relațiile cu domnișoara Frost însă, totul era făți, explicit și direct. Asta nu înseamnă că domnișoara Frost îți încălca viața privată. Era mult mai binecrescută decît domnișoara Pinnegar. Dar însăși educația ei avea acea trăsătură nordică, protestantă, care pornește de la ideea că toți oamenii au aceleași concepții morale ridicate, și că toți au aceeași natură divină, intrinsecă. E o presupunere foarte frumoasă. Dar Alvinei, în acea vreme, îi făcea greață.

O prefera pe domnișoara Pinnegar, și nutrea o admirație nouă pentru umila filozofie a acesteia. Discutau împreună despre doctorul Headley, care, după cum scria în ziare, se compromisese în cele din urmă.

— Bănuiesc, comenta domnișoara Pinnegar, că pe lume e nevoie de tot soiul de oameni.

Asemenea înțelepciune de bucătărie echivala pentru Alvina cu o destindere după o crispare. „Pe lume e nevoie de tot soiul de oameni." Era deci nevoie și de soiul

ei. Era nevoie și de soiul lui taică-su și de soiul mamei ei și de cel al domnișoarei Frost. E nevoie de toate soiurile de oameni. Atunci de ce să impui celorlalți anumite concepții și un model unificator ? De ce să creezi un criteriu uman unic ? Asta era întrebarea. De ce, în numele tuturor libertăților, de ce e nevoie de criterii ? De ce ? Doar ca să tiranizezi pe alții și să le impui îngustimea ta de vederi.

Cu domnișoara Pinnegar, Alvina se simțea la largul ei. În momentele de răgaz, cele două femei stăteau de vorbă ; și se despărțeau pe dată, ca doi conspiratori, cînd apărea domnișoara Frost, de parcă ar fi înfăptuit un lucru de rușine. Numai Dumnezeu știe ce putea fi de rușine, pentru că discuțiile lor erau cît se poate de banale. Dar Alvinei îi plăcea să trebăluiască împreună cu domnișoara Pinnegar la bucătărie. Domnișoara Pinnegar nu era pricepută și autoritară ca domnișoara Frost : era o persoană de rînd și neinspirată, și avea gesturi domoale, neobservate. Dar era vicleană și însuși felul ei tăinuit de a fi îi dădea o satisfacție ascunsă.

Și așa se scurgeau zilele, săptămînile și lunile, iar Alvina stătea pitită, ca o cîrtiță, în încăperile sumbre ale Casei Manchester, ocupată să gătească, să deretice, să orînduiască, să aranjeze casa după gustul ei, și să dea lecții. După-amiaza își făcea plimbarea. O dată, și numai o singură dată, s-a dus la „Beregata de juma' de penny“ și, cuprinsă de o subită curiozitate, a insistat să fie coborîtă, în găleată, la instalațiile de dedesubt. În galeriile scurte de sub pămînt, totul arăta îngrijit, căptușit cu grinzi și în perfectă ordine. Minerii erau destul de îndemînatici. Dar din loc în loc picura apa, deprimant, iar în aer plutea un miros stătut.

Tatăl ei a însoțit-o, i-a arătat vîna de cărbune galben, pătat, șistul argilos, legătura, direcția stratului de cărbune. Dobîndise și el cîteva cunoștințe superficiale despre întreaga afacere și arăta ca un scamator nu prea experimentat care ticluise totul prin agilitatea mîinilor lui. În fund, stăteau minerii, cenușii și fantomatici în lumina lumînărilor, și păreau să asculte explicațiile lui cu un rînjet sardonic. Unul dintre ei, cu mîncărime de limbă la nivelul lui de subordonat, ca și James la nivelul său de autoritate, psalmodia de zor :

— Vai, iac-așa merge treaba, don'șoară Hoffen, zău așa, o să vedeți ce burtă face coperișu', cum se lasă-n

jos. În puțu' ăsta nu poți scoate coglomirate că nu-i destul de adînc. Ei, îți pică coperișul uite-așa în creștet de zici că se ouă peste tine. Uite-aicea s-a subțiat dă tot — șase inci. Știți, intri-n strat ca-n brînză, legătura-i dă lut moale, nu argilă riflictară, ca la subteran. Munca-i ușoară, ce-i drept c drept, nu trebe să sapi pînă-ți scuipi bojocii. Nici dă pușcat nu-i nevoie, don'șoară Hoffen, îl istragem — uitați aici...

Și se aplecă, arătînd către o scobitură foarte puțin adîncă, pe care o făcuse sub cărbune. Stratul era jos, trebuiau să lucreze tot timpul cocoșați. Coperișul și grinzile de pe laturi păreau să te strîngă ca într-o cușcă. Alvina avu senzația că se află în mormîntul ei de veci, ca o mumie egipteană. Era speriată, dar în același timp fascinată. Minerul îi tot da zor întinzîndu-și în fața ochilor ei brațul gol, negru-cenușiu, păros, și arătîndu-i diverse lucruri cu mîna lui butucănoasă. Lumînările de seu, groase și puturoase, picurau și răspîndeau miros. Plutea în aer o vîscozitate, ceva ce sugera o prezență tenebroasă și fluidă în atmosfera îmbîcsită, iar vocea tenebroasă, fluidă și cleioasă a minerului, cu vocalele-i rotunjite, îi suna în urechi ca un plescăit. Părea să zăbovească în vecinătatea ei, de parcă ar fi știut — de parcă ar fi știut — ce ? Ceva de-a pururi de neștiut și de neadmis, ceva ce aparține numai subteranului : robilor care lucrează în măruntaiele pămîntului ; o cunoaștere umilită, subjugată, dar consistentă și inevitabilă. Și vocea lui continua să-i plescăie în ureche, iar prezența lui părea să se tragă către ea, să o încalce — o siluetă comprimată, semigrotescă, cenușiu-obscură, cu un braț gol care se rotea ; o prezență neumană ; o creatură a lumii subpămîntene, contopită cu întunericul ca un liliac, fluidă. Alvina simțea că se dizolvă și ea, că devine o fantomă cu glas, o prezență în atmosfera pîcloasă. Plămînii îi erau îmbîcsiți și încetiniți, mintea lichefiată ; simțea că ar putea să se afunde, ca un liliac, în lungul leșin al tenebrelor despicate de sub pămînt. Să se agațe de tenebre ca un liliac și să se lase legănată în leșinul veșnic, sorbită de gurile întunericului...

Cînd se ridică din nou la suprafață, clipi din ochi și se uită la lume cu uimire. Ce loc frumos și luminos, dăltuit în substanța luminii. Ce loc ciudat și minunat, o efervescență cu irizări de aur, la suprafața universului din

adîncuri. Irizări de aur — ce putea fi mai fascinant! O suprafață glasată, frumos lăcuită peste smoala fluidă. O suprafață de catifea. O suprafață catifelată de lumină aurie, un maldăr de catifelări aurii și luminozități pale, cu stranii înălțări de clădiri și copaci, cu adîncuri de cîmpii și de drumuri, toate îmbăiate în aur și plutind ca o majolică aeriană. Niciodată urîțenia banală a orășelului Woodhouse nu a arătat atît de fermecătoare. Alvina își spuse că nu mai văzuse vreodată pînă atunci atîta splendoare — o minunată majolică luminoasă, fremătîndă și palpitîndă, suprafața lucioasă și unduitoare a lumii, încîntătoarea fațadă a întunericului. Era ca o viziune. Poate că gnomii și truditorii subpămînteni, înlănțuiți în era luminii, văd lumea cu asemenea ochi. Poate că din această pricină sînt cu totul orbi la urîțenia obișnuită. Căci, într-adevăr, nimic nu putea fi mai urît decît Woodhouse, așa cum îl clădiseră și rînduiseră minerii. Și totuși, pînă și cotoarele de varză și gardurile putrede ale grădinilor de zarzavat, pînă și curțile dosnice erau pătrunse de magie, topite în efervescența de aur de la suprafața beznei subpămîntene, efervescența de majolică și luminozitate, ce nu ținea seama de cer, consistentă și mulțumitoare.

Robi ai lumii subpămîntene! Alvina urmări cu privirea unduirea șuvoiului de mineri cenușii pe stradă, și fu cuprinsă de o nouă fascinație, fu hipnotizată de o nouă viziune. Robii — duhurile și făurarii subpămînteni, fermecați, răutăcioși, încătușați, personajele vechilor basme. Dar măreți — minerii i se năluceau măreți și cenușii, în magia lor înrobită. Robii care vor face ca rînduiala superimpusă a lumii de zi să se prăbușească. Nu pentru că așa dorea fiecare dintre ei. Ci pentru că, luați laolaltă, clocoteau de forță, forța subterană care nu poate fi stăpînită și ținută în frîu. Va clocoti și-i va clinti din loc așa cum un cutremur clintește pămîntul. Și va fi cumplită această forță ce nu poate fi stăpînită. Nu s-a născut cel ce poate ține în frîu forța subterană. Lumea puerilă plînge după un nou Iisus, un nou mîntuitor din ceruri, un nou supraom divin. De fapt, ceea ce-i trebuie omenirii este un nou conducător zămislit de lumea subterană.

Șuvoiul trecea pe lîngă ea, mineri întorcîndu-se de la lucru — oameni cenușii din creștet pînă-n tălpi, ghebоșați, închirciți, cu fețe bizare, care se iveau palide pe sub stratul de murdărie. Călcau cu pași greoi și noroioși, tru-

purile le erau țepene și grotești. Veneau în puhoi — și totuși ei i se năluceau ca făpturile ciudate, plăsmuite de convenția basmului, făpturi lipsite de realitate, pe care încă nimeni nu le-a întîlnit. Minerii, făurarii, cei ce dau formă materiei subpămîntene.

Așa cum se întîmplă mereu cu cei născuți în ținuturile miniere din mijlocul Angliei, o cuprinse nostalgia acestor locuri mohorîte, a ținuturilor cu bocanci greoi, deși se afla în chiar inima lor. Un dor ciudat, întunecat, inexplicabil, și totuși insațiabil — ca și cum ai tînji după un cutremur. Să simți pămîntul înălțîndu-se, zvîrcolindu-se și zgîlțîindu-și lumea de dedesubt. Să te prăbușești în dezastru...

Și așa, în ciuda a tot, în ciuda sărăciei, a neglijenței, a obscurității, a nimicniciei, Alvina se simțea mulțumită să zacă pentru moment în casă, în așteptare. Adevărat, era muncită de același dor vechi, lent, răscolitor, dorul celor din măruntaiele pămîntului : un dor insațiabil și inexplicabil. Dar însuși dorul o făcea să aștepte liniștită. Pentru că pe atunci nu tălmăcise încă acest dor printr-o dorință sau nevoie de dragoste. Undeva, în străfundurile minții ei, încoltise ideea fixă, intenția fixă de a găsi dragostea, de a găsi un bărbat. Dar în acea perioadă a vieții ei, ideea era încă latentă, încă nu acționa. Dorul care i se înstăpînise în suflet, așa cum se înstăpînește, mai mult sau mai puțin, în orice făptură de pe meleagurile acelea, o susținea în chip obscur, inconștient.

Vara fierbinte pălise în toamnă, zilele lungi, tulburătoare, se închirciseră, nopțile trecătoare — ca niște adieri de umbră între zi și zi — se adînciseră, căpătaseră tărie. Un soi de neastîmpăr părea să-i fi cuprins pe toți. Minerii făcură din nou o scurtă grevă. James Houghton se zbătea de colo-colo, ca un bărzăun amețit, și presimțea prilejul cel mare. Niciodată în Woodhouse, în serile de vineri, n-a fost atîta îmbulzeală de cumpărători și de oameni care țineau morțiș să-și cheltuiască banii. Orașul fremăta de viață.

Toamna a fost frumoasă pînă la sfîrșitul lui octombrie. Și apoi, brusc, a venit ploaia rece, o nesfîrșită ploaie rece și o întunecime grea, umedă, apăsătoare. Era un chin să umbli prin ploaie și vînt. Biata domnișoară Frost, care

păruse aproape să reînflorească în lungile zile fierbinți, redobîndindu-și buna dispoziție și detașarea ce aduceau aproape cu bucuria de viață ; biata domnișoară Frost, care stîrnise un fel de scandal în tîrgușor datorită intimității ei cu un străin chipeș și cam vulgar, un agent de asigurare picat în orășel, cu o voce de tenor bună și nefolosită — biata domnișoară Frost se ofili acum din nou. Îi oferise tînărului chipeș ceai în camera ei și-i modelase vocea frumoasă, metalică, corectîndu-l și învățîndu-l și rîzînd împreună cu el și petrecînd într-adevăr un remarcabil număr de ore, singuri în camera ei din Woodhouse — pentru că domnișoara Frost renunțase să mai bată drumurile și-și închiriase o cameră de muzică, în care preda lecțiile. Tînărul zăbovea la ea, și nu-i mai venea să plece. Uneori își prelungeau *tête-à-tête*-ul și duetele pînă pe la zece noaptea, iar domnișoara Frost se întorcea la Casa Manchester îmbujorată și frumoasă, și puțin stînjenită, în timp ce tînărul, care era vulgar, căpăta aripi noi în aventurile de stradă. Avea păr castaniu, culori vii în obraji și o atitudine provocatoare. Căpătase aripi noi, crescuse considerabil în propriii săi ochi, iar vocea acum cultivată și domnișoara Frost îi justificau încrederea în sine. Era cam obraznic și condescendent față de localnici, care nu-l înghițeau. Să-i pici cu ceară și nu puteau înțelege ce găsea domnișoara Frost la el. Ba chiar începuseră să-i poarte pică și ei, și se cam iscaseră bîrfe în jurul celor doi și a plăcutei încăperi în care domnișoara Frost își ținea pianul, cărțile, florile. Bîrfele erau neîntemeiate, așa cum sînt majoritatea bîrfelilor. Adevărat este însă faptul că în acea vară și toamnă domnișoara Frost vădise o vioiciune și o bună dispoziție ușor agresive. Iar în Casa Manchester se arăta relativ rar.

Și apoi, la sfîrșitul lui septembrie, compania de asigurări l-a transferat pe tînăr în alt district. La sfîrșitul lunii octombrie, s-a stîrnit cea mai ciinoasă și mai nesuferită vreme cu putință : ploaie potop și rafale de vînt rece din nord, care-i șfichiuiau și-i biciuiau pe bieții trecători învăluiți încă în gingășiile verii. Domnișoara Frost se ofili pe dată. Părea că se lăsase asupră-i tăcerea. De cîte ori se depărta de foc, o cuprindea un tremur. Se ducea de

dimineață la camera ei de muzică și rămînea acolo întreaga zi. în atmosfera fierbinte, sufocantă, dîrdîind ori de cîte ori intrau elevii aducînd cu ei aerul rece de afară.

Domnișoara Frost era predispusă la bronșite. În noiembrie a făcut o răceală bronhică. Apoi, într-o dimineață, nu a mai putut coborî din pat. Alvina a intrat în dormitorul ei și a găsit-o în semiconștiență.

Fata și-a ieșit aproape din minți. A sărit s-o ajute. L-a expediat rapid pe taică-su după doctor, a îngrămădit surcele pe grătarul căminului și a aprins un foc zdravăn, a adus lapte cald și coniac.

— Îți mulțumesc, scumpo, îți mulțumesc. E o răceală la bronhii, murmură în grabă domnișoara Frost, încercînd să soarbă laptele. Nu putea. Nu voia.

— Am trimis după doctor, îi spuse Alvina cu vocea ei rece, în care tremura totuși vechea undă șovăielnică a iubirii pure.

Domnișoara Frost își înălță privirile.

— Nu-i nevoie, răspunse ea, zîmbindu-i cuceritor.

Făcuse o pneumonie. Inutil să mai vorbim despre suferința și îngrijorarea Alvinei în următoarele două zile. Era atît de promptă și de sensibilă în îngrijirile ei, încît părea să aibă un al șaselea simț. Nu discuta cu nimeni. În tăcerea care o învăluise, sufletul ei era singur cu sufletul dragii ei. Împreună, în acea lungă semiconștiență, în durerile sfîșietoare ale plămînilor, în boala torturantă.

Dar uneori ochii cenușii se deschideau și-i surîdeau Alvinei, delicat și cuceritor, iar Alvina îi răspundea vesel, și la fel de fermecător. Acest zîmbet o costa însă un efort.

În seara celei de-a doua zile, domnișoara Frost își scoase mîna de sub plapumă și o așeză peste mîna Alvinei. Fata se aplecă spre ea.

— Totul e al tău, scumpa mea, îi șopti bolnava, uitîndu-se cu ochi stranii la fața Alvinei.

— Nu-mi vorbi despre asta, domnișoară Frost, gemu fata.

— Totul e al tău, murmură din nou, totul, în afară de... și enumeră cîteva bunuri mărunte lăsate moștenire altora, ceea ce arăta cît de generoasă și de plină de atenție era.

— Da, o să țin minte, o asigură Alvina, care trecuse dincolo de lacrimi.

Domnișoara Frost îi zîmbea cu vechea ei expresie luminoasă, minunată, care avea ceva regesc în ea.

— Sărută-mă, scumpo, îi șopti.

Alvina o sărută și nu-și putu reține scîncetul ușor al durerii care o copleșea.

Noaptea se scurse încet. Uneori, ochii cenușii ai femeii bolnave zăboveau pe fața Alvinei, întunecați, dilatați, rătăciți, cu o privire grea, aproape acuzatoare, sinistră. Apoi se închideau din nou. Alteori privirea era patetică, părînd să lanseze un apel mut, dureros. După care pleoapele cădeau din nou, doar pentru a se redeschide, încordate de suferință. Alvina îi ștergea buzele pătate de flegmă și de sînge.

Către dimineață muri — zăcea acolo, maculată de moarte, cu frumosul ei păr alb maculat la rîndu-i și dezordonat : ea, care fusese întotdeauna atît de frumoasă și de neprihănită.

Alvina cunoștea moartea — și inefabilul ei. Și mai știa că draga ei ducea cu dînsa în moarte o parte din sufletul ei, al Alvinei.

Dar era singură. Și agonia singurătății, agonia durerii, a suferinței pătimașe, pătimașe, pentru draga ei smulsă de moarte — agonia mustrărilor de conștiință, a regretelor ; agonia amintirii ; agonia chipului femeii muribunde, fermecătoare, și sinistru acuzatoare, și patetică, agonia apelului ei sfredelitor — tăietură după tăietură de cuțit ucigaș, care n-avea să-și piardă în veci puterea de a o străpunge pînă în adîncurile făpturii.

În zilele care urmară morții domnișoarei Frost, Alvina păstră o aparență ciudat de calmă și de distantă. Numai cînd era singură își îngăduia să sufere pînă ce simțea cu adevărat că i se frînge inima.

— Niciodată n-am să mai pot simți nimic, i se adresă în felul ei abrupt unei prietene a domnișoarei Frost, o altă femeie de peste cincizeci de ani.

— Prostii, fetițo, exclamă cu blîndețe doamna Lawson.

— Ba așa este ! Niciodată n-o să mai am o inimă cu care să pot simți, afirmă Alvina cu o stranie, demențială rotire a ochilor.

— N-ai să mai simți atît de intens ca acum, fetițo. Dar ai să încerci alte sentimente...

— Nu mai am inimă, stărui Alvina.

— E o impresie de moment, o asigură doamna Lawson cu aceeași blîndețe. Doar nu te poți aștepta... Dar timpul... timpul șterge totul...

— Poate, mă rog — dar nu cred, o ținea morțiș Alvina.

Lumea o socotea împietrită. Domnișoara Pinnegar mărturisi uneia dintre partenerele ei de bîrfă :

— Aș fi zis c-o să pună mult mai mult la inimă. Doar ținea la ea mai dihai ca la propria ei mamă — și maică-sa știa asta foarte bine. Doamna Houghton se văita cîteodată amarnic că *ea* n-are parte de iubirea *nimănui*. Ele două însemnau totul una pentru cealaltă — vorbesc de domnișoara Frost și de Alvina. Da, aș fi zis c-o să pună mai mult la inimă. Nu poți ști niciodată. Frumos îi mai șade, zău așa !

Domnișoara Pinnegar nici nu se sinchisea de moartea domnișoarei Frost. Ea personal se simțea în afara acestor lucruri.

Rudele apropiate ale domnișoarei Frost veniră la fața locului și totul fu pus la punct. Testamentul a fost găsit — consta, de fapt, din cîteva rînduri așternute pe o filă de carnet, prin care-și exprima dorința ca Alvina să moștenească tot avutul ei. Alvina adăugă cerințele pe care domnișoara Frost le exprimase verbal. Toate i-au fost îndeplinite în liniște.

Ceea ce a fost foarte simplu. Pentru că domnișoara Frost nu avea nimic de lăsat. Doar șaizeci și trei de lire la bancă — și nici un sfanț mai mult ; în plus hainele ei, pianul, cărțile și notele. Fratele domnișoarei Frost le luă pe acestea din urmă, la cererea lui : adică pianul, notele și cărțile. Alvina moșteni cele cîteva podoabe simple și cam patruzeci și cinci de lire bani lichizi.

— Biata domnișoară Frost, se văicărea doamna Lawson vărsînd lacrimi amare, n-a agonisit nimic pentru ea. Acuma-ți poți da seama de ce-i era groază că îmbătrînește și că n-o să mai poată munci. E limpede. Ce păcat, ce păcat, era una dintre cele mai bune femei care au pășit vreodată pe acest pămînt.

Casa Manchester a revenit la tăcerea ei și mai adîncă, la întunecimea ei și mai posomorîtă. Domnișoara Frost se evaporase iremediabil. Și odată cu ea, casa își pierduse realitatea. Părea că așteaptă în tăcere să piară. Degeaba

se mișcau prin încăperi și discutau între ele Alvina și domnișoara Pinnegar. Nimic nu putea îndepărta senzația că acel cămin își așteaptă sfîrșitul : totul părea a fi doar o așteptare a sfîrșitului, Iar cei trei, James, Alvina și domnișoara Pinnegar, păreau să-și tîrască zilele și lunile, tot așteptînd și ei clipa în care casa avea să-și dea sufletul. Odată cu domnișoara Frost murise spiritul casei — se volatilizase. Intunecată, pustie, arăta ca o locuință în preajma unei vînzări.

CAPITOLUL CINCI

Amorezul

„BEREGATA DE JUMA' DE PENNY“ și-a făcut datoria pe tot parcursul iernii, iar în primăvară s-a prăbușit. James Houghton căpătase o înfățișare patetică, infantilă, care Alvinei și domnișoarei Pinnegar le topea inimile. Cele două îl tratau cu oarecare indulgență, văzîndu-l cum se învîrtește de colo-colo, agitat și năucit. Era asemenea unei păsări care a nimerit într-o încăpere și fîlfîie istovită, vlăguită de încercările de a zbura prin falsa libertate a geamului. Uneori zăcea mofluz într-un colț, cu capul sub aripă. Domnișoara Pinnegar însă îl urmărea — ca o pisică pînditoare ce era — și-l gonea în atelier ca să-și dea cu părerea asupra vreunui amănunt, sau îl gonea în prăvălie să mai scotocească printre vechile rămășițe ale stocului de bulendre. La un moment dat, James a vădit simptomul alarmant de a deplînge moartea soției sale. Domnișoara Pinnegar s-a speriat rău. Dar ea nu avea spirit inventiv. Alvinei i-a revenit misiunea de a face sugestia :

— De ce n-ar închiria tata prăvălia și o parte din casă ?

Să închirieze prăvălia ! Să închirieze ultima palmă de fațadă la stradă ! James chibzuia. Să închirieze prăvălia ! Să îngăduie ca numele Houghton să dispară de pe lista comercianților ? Să se retragă ? Să piară ? Să devină un nimeni, un anonim, care ocupă niște încăperi obscure ?

James chibzui asupra unor astfel de posibilități. Și, chibzuind, se simți atît de indignat numai la asemenea gînd, încît își readună în trupul lui plăpînd toate energiile împrăștiate. Și astfel încolți cel mai năstrușnic dintre toate planurile sale. Casa Manchester urma să fie amenajată

în chip de pensiune pentru călătorii sus-puși, iar James urma să facă avere satisfăcînd necesitățile acestei categorii de pasageri, care pînă atunci nu avuseseră unde să tragă. Da, Casa Manchester avea să fie transformată într-un soi de liniștit hotel familial pentru clasele de sus. Prăvălia se va preface într-un elegant hol de intrare, cu covoare moi, cu un portar și cu o ușă mare de sticlă, cu arcadă, pe bolta căreia va sta scris, vizibil și distinct, „Casa Manchester", aceste cuvinte formînd la rîndul lor un arc, sub care va apărea, cu litere mai mici și mai rafinate, indicația „Hotel particular". James va fi proprietar și secretar, va ține registerele și va rezolva corespondența ; domnișoara Pinnegar va fi administratoare, va supraveghea personalul și va conduce casa, în timp ce Alvina urma să ocupe poziția echivocă de „gazdă". Ea va întîmpina musafirii, va cînta la pian și va oferi îngrijire medicală celor bolnavi. Căci în prospecte se va sublinia „Infirmieră calificată oricînd la dispoziție".

— Ce trăsnaie mai e și asta ? strigă domnișoara Pinnegar care pentru prima oară se arătă brutal și agresiv ostilă planurilor lui James. Sună taman ca un ospiciu de nebuni.

— Vrei să-mi explici de ce ? replică James cu țîfnă.

El era încîntat de proiect. Începuse să facă felurite calcule, să adune idei și cheltuieli. Va trebui să construiască intrarea fastuoasă și holul : bucătăria și spălătoria vor trebui extinse ; va face instalații de apă caldă și va transforma instalațiile sanitare ; va construi și un mic lift în perete, pentru transportarea bucatelor și a veselei de la bucătărie ; la primul etaj, în spate, va construi un frumos balcon, cu pereți de sticlă. sau poate o logie, sau o terasă, pe întreaga lungime a curții dosnice. Această logie va oferi o minunată panoramă spre sud-vest și vest. În primul plan al panoramei, desigur, vor fi grajdurile și locuințele jigărite ale minerilor, gata parcă să se dea de-a berbeleacul pe povîrnișul dealului. Dar peste astea se poate trece ușor cu vederea, căci ochiul va fi instinctiv atras către valea verde și întinsă, către clina lungă de peste drum, unde se vedeau conacul împresurat de pîlcuri de copaci, și fermele și căpițele de fîn pestrițe, și minele de cărbuni, destul de îndepărtate, cu coșurile scînteietoare ale puțurilor, cu șinele înguste șerpuind peste cîmp și cu mormanele de

zgură. Logia sau terasa acoperită — James se decise în cele din urmă pentru cuvîntul *terasă* — urma să fie una dintre trăsăturile specifice ale casei : ba chiar trăsătura ei specifică. Aci se va amenaja un elegant restaurant și loc de odihnă. Se va servi un ceai elegant, la doi șilingi și șase pence de persoană, o cină elegantă, la cinci șilingi, fără vin.

James, în calitatea lui de antialcoolic și de om cu concepții ascetice, își propusese în primele momente, înainte de a fi aprofundat chestiunea, ca în pensiunea lui să nu se servească băuturi spirtoase. Un lăcaș al temperanței ! În fața acestei formulări șovăi. Știm cu toții ce poate fi un „Hotel al temperanței" în provincie. Și apoi, există o magie în cuvîntul „băuturi". *Băuturi la dispoziție.* Inscripția aceasta îl atrăgea extraordinar — pentru un antialcoolic, cuvintele aveau o influență misterioasă, hipnotică. Va trebui să servească și băuturi. Dar nu știa nimic despre ele. Alfred Swayn însă, de la „Bolta Licorilor", o să-l pună la curent cu problema în doi timpi și trei mișcări.

Ar fi fost cît se poate de interesant s-o vezi pe domnișoara Pinnegar arătîndu-și ghimpii la auzul acestui proiect. Cînd James îi pomeni prima dată de el, domnișoara se roși ca un curcan înfuriat.

— E caraghios. Pur și simplu caraghios ! izbucni ea, umflîndu-și gușa și ferindu-și capul și înfoindu-se întocmai ca un curcan înfărîtat.

— Caraghios ? De ce ? N-ai vrea să-mi explici de ce ? ripostă James scoțîndu-și țepii la rîndul lui..

— E absolut caraghios ! repetă ea, incapabilă de altceva decît să se stropșească.

— Mă rog, rămîne de văzut, răspunse James, adoptînd o atitudine de superioritate.

Și porni iar să se zbenguie de colo-colo, ca pasărea care-și clădește cuib. Domnișoara Pinnegar îl urmărea cu o furie posomorîtă. Se duse în ușa prăvăliei ca să se uite după el. Îl văzu intrînd la „Bolta Licorilor" și se repezi s-o informeze pe Alvina :

— S-a apucat de băutură.

— Băutură ? se miră Alvina.

— Asta-i explicația, răspunse domnișoara Pinnegar pe un ton vindicativ. Bea !

Alvina se lăsă pe un scaun și se porni să rîdă pînă o părăsiră puterile. Toate astea erau prea nostime pentru ea — mult prea nostime !

— Nu văd ce-i de rîs în asta, se oțărî domnișoara Pinnegar. E o rușine, o rușine ! Dar eu una n-am de gînd să fiu bătaia de joc a nimănui ! N-am să fiu administratoare, atîta pot să-ți spun. E absolut caraghios. Cine-și închipuie el c-o să vie la hotelu' ăsta ? S-a scrîntit la cap — și asta din cauza băuturii. Așa se explică lucrurile. Să se ducă la „Bolta Licorilor" la zece dimineața ! De-acolo i se trag toate năzbîtiile astea — din whisky... sau din coniac. Dar eu una n-am de gînd să fiu bătaia de joc a nimănui...

— Vai, vai ! oftă Alvina, trecînd de la rîs la stăpînire de sine și la puțină oboseală. Știu că-i *perfect* ridicol. Va trebui să-l împiedicăm.

— Eu am spus tot ce-am avut de spus.

De îndată ce James veni la masă, cele două femei săriră cu gura pe el.

— Tată, începu Alvina, dar n-o să tragă nimeni la hotelul ăsta.

— O să vină o mulțime de lume... o mulțime de lume, ripostă taică-su. Gîndește-te la hotelul „Capul lui Shakespeare" din Knarborough.

— Knarborough ! Woodhouse nu-i Knarborough, țișni domnișoara Pinnegar. Unde ai aici oameni de afaceri ? Unde sînt străinii care să vină aici în interes de afaceri ? Unde-i comerțul *nostru* cu dantelă și comerțul *nostru* cu ciorapi !

— Avem și *aici* oameni de afaceri, o contrazise James. Și avem și doamne.

— Cine o să dea juma' de coroană pe un ceai ? Toată lumea se așteaptă să dea patru pence pe un ceai cu pîine cu unt, șase pence pe-un ceai cu prăjituri, nouă pence pe unul cu gem de caise sau ananas, un șiling pe șuncă și limbă, iar pentru un șiling și două pence vor ouă cu costiță prăjită și gem și prăjituri și tot ce pot să vîre în burtă. Dacă pentru un șiling se așteaptă la un ceai însoțit de mîncare, ce le poți da pentru o juma' de coroană ?

— Știu eu ce-am să le ofer, o asigură James. Și s-ar putea să reducem prețul la numai doi șilingi. Prin mintea lui James flutură o clipă gîndul unei reduceri la un șiling, unsprezece pence și jumătate, dar îl alungă degrabă.

Nu-ţi dai seama, urmă el, că noi vom avea de-a face cu o categorie superioară de clienţi...

— Dar, tată, în Woodhouse *nu există* o categorie superioară, interveni Alvina, care nu se simţea în stare să-şi stăpînească rîsul.

— Oferta crează cererea, replică James.

— Dar cum poţi crea o categorie de oameni superiori ? stărui Alvina cu glas batjocoritor.

James arboră expresia lui rafinată, abstractizată, vrînd să arate că preocupările lui ţineau de niveluri mult mai înalte. Era de fapt expresia unui băieţaş îndărătnic care pozează în îngeraş — sau cel puţin aşa-l vedeau femeile.

Domnişoara Pinnegar era pregătită să-l combată, pur şi simplu împotrivindu-i-se. Îl înfrunta cu voinţa ei încăpăţînată. Nu-i adresa un cuvînt, se prefăcea că nici nu-i observă prezenţa, era surdă toacă şi oarbă ca o ciubotă ; pentru ea, James nu exista. Asemenea atitudine desigur că-l ustura. Dar domnişoara Pinnegar îl subestimase. James nu făcu decît să se lanseze pe alt circuit, şi se avîntă cu cîteva volute mai sus pe spirala egocentrismului său spiritual. James avea certitudinea categorică şi sacră că dreptatea este de partea lui, şi că era frustrat datorită neînţelegerii unor fiinţe inferioare, deasupra cărora era de datoria lui să se ridice, să planeze. Aşa încît plana în senătatea înălţimilor, iar Hotelul său Particular părea să ţină de o hotărîre cerească, o proiectare pe un plan superior.

S-a întîlnit cu arhitectul ; apoi, deţinînd planurile şi proiectele acestuia, a stat de vorbă cu constructorul şi cu antreprenorul. Constructorul i-a evaluat lucrările la vreo şase-şapte sute de lire, dar l-a sfătuit să-l consulte mai întîi pe instalatorul care avea să-i monteze sistemul de apă caldă şi grupul sanitar. James se simţea puţin descurajat. Socotise că o să-l coste mult mai puţin. Aflîndu-se în posesia doar a cîtorva sute de lire, după „Beregata de juma' de penny", era gata să ipotecheze Casa Manchester, dacă ar fi reuşit să obţină o sumă suficientă ca să asigure funcţionarea hotelului pe timp de un an. Ştia că va trebui să sacrifice atelierul domnişoarei Pinnegar. Ştia şi se temea de ostilitatea violentă şi neînduplecată a acesteia din urmă. Şi totuşi — moralul lui îndărătnic se ridică din nou — şi totuşi, era gata să riste absolut totul pe această ultimă carte.

Domnișoara Allsop, fiică a constructorului, îi făcu o vizită Alvinei. Cei din familia Allsop frecventau cu asiduitate Capela, iar Cassie Allsop se număra în rîndurile fetelor bătrîne. Era uscată și închisă în sine și melancolică și avea vreo patruzeci și doi de ani. În viața intimă, tiraniza servitoarele și se purta meschin și disprețuitor cu nepoatele ei orfane. Dar în public, își lua o înfățișare rezervată și melancolică.

Vizita o surprinse pe Alvina. Cînd se pomeni cu domnișoara Allsop la ușa din spate, simți cum se trezește în ea întreaga ostilitate inerentă.

— A, dumneata ești, domnișoară Allsop! Poftește înăuntru.

Se așezară în camera din mijloc, folosită de obicei ca odaie de zi.

— Am venit, începu domnișoara Allsop trecînd direct la subiect și vorbind cu glasul ei de profesoară-la-școala-duminicală, ca să te întreb dacă ești încunoștiințată de planul tatălui dumitale cu privire la Hotelul Particular?

— Da, răspunse Alvina.

— A, deci știi! Mă rog, noi ne-am pus această întrebare. Domnul Houghton a venit ieri la tata să discute despre transformarea clădirii. Lucrările vor fi colosal de costisitoare.

— Zău? replică Alvina făcînd ochi mari, batjocoritori.

— Da, extrem de costisitoare. Ce părere ai *dumneata* despre acest plan?

— Eu? Mă rog... Alvina șovăi, apoi izbucni în rîs. Ca să-ți spun drept, nu prea m-a preocupat problema asta.

— Da? Eu cred c-ar fi trebuit să te preocupe, răspunse domnișoara Allsop cu severitate. Tata e convins că afacerea n-o să rentcze — și o să coste o avere. Va fi o treabă născută moartă. Și tatăl dumitale ține morțiș la ea. Ai să ajungi la sapă de lemn, n-o să-ți rămînă o lescaie pentru sufletul dumitale. Cred că te așteaptă o perspectivă foarte sumbră.

— Așa crezi? întrebă Alvina.

Iat-o, dintr-o dată, trîntită cu o bufnitură pe raftul fetelor bătrîne.

— Da, așa cred. Sincer. În locul dumitale, aș face tot ce mi-ar sta în putință ca să-l împiedic.

Domnișoara Allsop plecă. Alvina își simți buna dispoziție zdruncinată. Să rămînă fată bătrînă, alături de

Cassie Allsop ! — și James Houghton să dea iama în ultimii lor bani, ipotecînd Casa Manchester pînă-n temelii. Alvina se lăsă cuprinsă de o indignare plictisită, în mijlocul căreia, însă, îndărătnicia *ei* persista diabolic și disprețuitor. „Ei bine, fie și-așa !“ spunea spiritul ei, cu sete de răzbunare. „Fie ca soarta calică, josnică, infamă, să se împlinească !“ Vechea furie împotriva tatălui ei se stîrni din nou.

Arthur Witham, instalatorul, veni împreună cu James Houghton să cerceteze casa. Și Arthur Witham era unul dintre obișnuiții Capelei — așa cum fusese înaintea lui și ordinarul, băgăciosul, mîrlanul său tată. Tatăl acesta lăsase fiecăruia dintre fii cîte o sumă frumușică, pe care Arthur, cel mai mare dintre ei, o și înzecise. Era viclean, încet, la fel de mîrlan ca și taică-su, și vorbea cu un marcat accent periferic. Dar era plăcut la înfățișare, un bărbat bine legat, cu ochi mari albaștri, care se străduia să vorbească corect și care ar fi vrut să fie un gentleman, dacă ar fi putut.

Împotriva obiceiului ei, Alvina îi însoți pe James și pe instalator în spălător. Arthur Witham o salută cu oarecare respect. Alvinei îi plăceau ochii lui albaștri și trupul bine legat. În problemele profesionale era ager și pătrunzător, foarte precaut, și nu se grăbea să se angajeze. Acum examina, cerceta și, la un moment dat, se vîrî sub cadă. Alvina îl urmări cum dispare pe jumătate — îi dăduse o lumînare — și rîse în sinea ei văzînd cele două emisfere îndesate și frumos rotunjite care ieșeau de sub cadă, de parcă ar fi fost un cîine care-și scotea partea dindărăt afară din coteț. Arthur era vîndut banului ; fire despotică, se cățăra pe furiș, urmărindu-și propria autoimportanță și putere. Dorea putere — și avea să se cațăre după ea, liniștit, pînă cînd va fi înhățat-o, atîta putere cît era el în stare să dețină. Agramatismul limbajului său era o barieră, un gard încîlcit de sîrmă ghimpată, care-i limita înaintarea.

Arthur reapăru de sub cadă, și intrară cu toții în bucătărie, după care urcară la etaj. Alvina îi urmă cu stăruință, dar oarecum distantă și tăcută. Cînd turul de inspecție luă sfîrșit, întrebă pe un ton inocent :

— Dar n-o să coste o avere ?

Arthur Witham clătină încet din cap. Apoi se uită la ea. Alvina îi zîmbi șăgalnic, privindu-l în ochi.

— Ei, treaba n-o să fie făcută pe gratis, răspunse el, privind-o din nou.

— Asta o să discutăm mai tîrziu, interveni James, conducîndu-l pe instalator.

— Bună ziua, domnișoară Houghton, zise Arthur Witham.

— Bună ziua, domnule Witham, răspunse Alvina cu voioșie.

Dar zăbovi în spatele lor, și cînd Arthur Witham dădu să plece, îl auzi spunînd :

— Bine, domnule Houghton, las'că fac eu toate socotelile. Fac eu calculele și vă comunic diseară. Pînă diseară o să am toate cifrele.

Alvinei i se păru că instalatorul vorbea cu tatăl ei pe un ton cam lipsit de respect, chiar disprețuitor. Steaua lui James apunea.

După prînz, imediat ce termină cu masa, Alvina ieși în oraș. Intră în atelierul lui Witham, presărat cu foi de tablă, cutii cu vopsea, chit, care alternau cu pătrate de sticlă și suluri de hîrtie colorată. Lottie Witham, soția lui Arthur, își făcu apariția. Era o femeie de vreo treizeci și cinci de ani, o cață bună de gură, cu ambiții de parvenire și fără copii.

— Domnul Witham e acasă ? întrebă Alvina.

Doamna Witham o cîntări din priviri.

— Să văd, răspunse ea și ieși din atelier.

După puțin timp se ivi Arthur, în cămașă cu mînecile suflecate, și arătînd destul de atrăgător.

— Nu știu ce o să gîndiți despre mine și despre ceea ce m-a adus aici, începu Alvina cu grăbită amabilitate. Arthur își înălță spre ea ochii albaștri, iar doamna Witham se ivi în spatele lui, în cadrul ușii interioare.

— De ce, despre ce-i vorba ? întrebă, instalatorul cu nepăsare.

— Vă rog să-i faceți tatii niște prețuri cît mai ridicate, răspunse Alvina rîzînd nervos.

Ochii albaștri ai lui Arthur zăboviră pe fața ei. Doamna Witham făcu cîțiva pași înainte.

— Dar de ce ? De ce anume ? întrebă Lottie Witham cu viclenie.

Alvina se întoarse către femeie.

— Vă rog să nu-i spuneți lui nimic. Dar noi nu dorim ca tata să se încurce cu planul ăsta. E sortit să eșueze. Și,

oricum, eu și domnișoara Pinnegar nu avem nimic comun cu acest hotel. Eu am de gînd să plec.

— Adevărat că-i sortit să cadă, zise Arthur Witham cu aceeași nepăsare.

— Și apoi, tata nu are bani, de asta sînt sigură.

Lottie se uită la fața îngustă, nervoasă a Alvinei. Dintr-un motiv sau altul, fata îi plăcu. Și, desigur, în Woodhouse, Alvina era considerată o doamnă. La asta se ajunsese în urma prăbușirilor lui James : era doar *considerată* o doamnă. Dar nici această considerație nu mai putea fi socotită indiscutabilă.

— Nu vrei să intri puțin ? întrebă Lottie Witham ridicînd tăblia mobilă a tejghelei.

Era o încercare cu totul deosebită și îndrăzneață din partea doamnei Witham. Prima reacție a Alvinei a fost să refuze. Dar îi plăcea Arthur Witham cu mînecile lui suflecate.

— Știu eu ? Trebuie să mă întorc imediat acasă, replică ea în timp ce trecea dincolo de tejghea.

Avea senzația că se aventurează pe meleaguri necunoscute. Se lăsă condusă într-un salon nou, cu mobilă tapisată în brocart verde și bronz, cu mult aur și alamă și pereți albi. Aceasta era locuința nouă a familiei Witham și Lottie se simțea mîndră de ea. Cele două femei avură o scurtă discuție confidențială. Arthur zăbovi un timp în cadrul ușii, apoi se îndepărtă.

Nu s-ar putea spune că Alvinei îi plăcea Lottie Witham. Totuși, femeia era ageră și sesiza lucrurile cu pătrundere și, cum-necum, îi purta simpatie Alvinei. Lottie Witham fu invitată la ceai la Casa Manchester.

După care atîtea greutăți se ridicară în calea lui James Houghton, încît acesta se sperie rău de tot. Femeile din casă îl lăsau în voia lui. Dar dificultățile din afară se îngrămădiră în asemenea hal pe capul bietului om, încît se văzu nevoit să renunțe la planul lui. Împrejurările potrivnice l-au silit pur și simplu să-și abandoneze hotărîrea.

Lottie Witham veni la ceai și fu plimbată prin Casa Manchester. Nu avea nici o părere despre locuință — doar că într-o vizuină atît de întunecoasă ar fi fost păcat pînă și să spînzuri o mîță. *Totuși,* era copleșită de aerul de superioritate pe care îl degaja casa.

— Doamne Dumnezeule, exclamă ea cînd intră în dormitorul Alvinei și privi mobila imensă și tăblia maiestuoasă a patului. Doamne Dumnezeule, eu una n-aș dormi singură în *ăsta* să mă plătești. Nu ți se încrîncenează pielea de frică ? Chiar dacă l-aș avea pe Arthur într-o parte, mi-ar fi o frică nebună în partea cealaltă. Nici n-aș ști ce să fac. Dormi singură aici ?

— Da, răspunse Alvina rîzînd. Eu n-am un Arthur în nici o parte.

— Pe cuvîntul meu, în patul ăsta ai nevoie de-un soț la dreapta și de unul la stînga.

Alvina fu poftită la ei la ceai vineri seara, cînd atelierul era închis. Arthur se afla de față, foarte stînjenit și mișcîndu-se de parcă avea amîndouă mîinile umflate. Alvina se înțelegea mai bine cu Lottie, care o urmărea îndeaproape, vrînd să învețe de la ea taina degajării. Degajarea aceea de nedefinit și amprenta inevitabilă a unei adevărate doamne — chiar a unei doamne nervoase și agitate ca Alvina —, asta preocupa mintea vicleană, activă, dar mahalagească a lui Lottie. N-o supărau nici măcar încercările zeflemitoare ale Alvinei de a-l dezmorți pe stîngaciul Arthur ; pentru că Alvina era o doamnă și tacticile ei trebuiau studiate.

Alvinei îi plăcea cu adevărat Arthur și se gîndea mult la el — Dumnezeu știe de ce. El și cu Lottie erau foarte fericiți împreună și preocupările lui Arthur se centrau pe ambițiile lui mărunte. În felul său mărginit, era un ambițios invincibil. Pînă la urmă, avea să-și încropească o avere frumoasă, avea să fie numit consilier municipal și judecător de pace. Dar dincolo de Woodhouse, Arthur nici nu exista. Și atunci de ce se simțea Alvina atrasă de el ? Poate din pricina închistării în sine și a tainicei sale puteri de voință.

Cînd îl întîlnea pe stradă, Alvina îl oprea — cu toate că Arthur era mereu prins de treburi — și-l silea să schimbe cîteva cuvinte cu ea. Și cînd era invitată la ei la ceai, încerca mereu să-i atragă atenția. Dar cu toate că o privea fix cu ochii lui albaștri, pe sub genele-i lungi, totuși Alvina știa că o cîntărește cu deplină detașare. Nici prin cap nu-i trecea gîndul vreunei legături cu dînsa.

În schimb Lottie urzea în minte un plan. În familia celor trei frați exista unul — care nu era oaia cea neagră, dimpotrivă, oaia albă. Unul dintre frați se căță̆ra de zor pe

scara socială, cu gîndul de a deveni un gentleman. Era Albert, cel de-al doilea dintre frați. Fusese profesor la Woodhouse ; plecase apoi în Africa de Sud, unde ocupase un post într-un fel de gimnaziu din colonia Cape. Acolo strînsese ceva bani, pe care-i adăugase la fondul existent. Acum se afla în Anglia, la Oxford, unde urma să-și ia o diplomă tîrzie. Cu diploma în buzunar, avea să se reîntoarcă în Africa de Sud pentru a deveni directorul gimnaziului, cu o leafă de șapte sute de lire pe an.

Albert avea treizeci și doi de ani și era necăsătorit. Lottie hotărîse că avea să se întoarcă în Africa de Sud întovărășit de o soție potrivită — după toate probabilitățile, Alvina. Albert își petrecea vacanțele în Woodhouse — la Oxford era abia în primul an. Ei bine, ce putea fi mai potrivit — un tînăr care studia la Oxford, și o domnișoară din Woodhouse ? Lottie îi povesti Alvinei totul despre Albert și fata era nerăbdătoare să-l întîlnească. Și-l închipuia ca pe un fel de Arthur mai înalt, mai fascinant, mai cultivat.

Pentru că teama de a rămîne fată bătrînă, teama de propria ei feciorie, punea din ce în ce mai puternic stăpînire pe Alvina. Casa Manchester era copleșită de o sumbră zădărnicie, de nimicnicie. Ea împlinise douăzeci și șase de ani. Și acum, că domnișoara Frost dispăruse, viața îi apărea cu totul searbădă. Alvina devenise o tînără șleampătă și săracă, istovită de corvezile casnice : pentru că James se împotrivea să angajeze chiar și o fetișcană care s-o ajute la bucătărie. Ajunsese să arate fanată și trudită. Panica, panica mortală, cumplită, care năpădește atîtea femei nemăritate în pragul vîrstei de treizeci de ani, începuse să o covîrșească. Nu s-ar fi sinchisit de căsătorie, dacă ar fi avut măcar un iubit. Dar la gîndul de a-și căuta un amant o cuprindea un soi de teroare. Totuși, își spunea, mai bine să ajungă o desfrînată, o prostituată, decît să se vestejească în copac, lent, infam și hîd, asemenea lui Cassie Allsop și celorlalte. Mai bine să-și pună capăt zilelor.

Dar ca să ajungi desfrînată sau prostituată e nevoie de oarecare înclinații naturale. Dacă nu ești înzestrată cu acele trăsături care-i atrag pe bărbații desfrînați, ce te faci ? Să zicem că nu stă în firea ta să atragi bărbații ușuratici și depravați ! Atunci nu poți ajunge prostituată oricît ai dori-o ; nici măcar o femeie de moravuri ușoare.

Singur faptul că o *dorești* nu ajută la nimic. În orice combinație e nevoie de doi parteneri.

De aceea toate planurile și ideile disperate și libertine ale Alvinei se spulberau în fața inexorabilului din firea ei. Și acest inexorabil din firea ei era foarte exclusivist și selectiv, o totală și inevitabilă negare a libertinajului și a prostituției. Așa se explica faptul că bărbații erau speriați de ea — de îndată ce se apropiau, se înspăimîntau de forța ei. Era genul de femeie care ar fi condus un bărbat și care mai curînd l-ar fi distrus, dacă n-ar fi putut scoate din el ceea ce ar fi vrut ea. Și ceea ce voia ea era un lucru serios și riscant. Nu o simplă căsătorie — o, nu! Ci o comuniune profundă și primejdioasă. Ar fi fost ca și cum ai fi cerut celor ce vîslesc la țărmul pasiunii să plonjeze în talazurile zbuciumate din inima oceanului. Și acestora, cu pantalonii lor suflecați pînă la genunchi, le era de-ajuns dacă-și muiau doar degetele de la picioare în marea înșelătoare. N-aveau ei ce face cu nereide disperate de felul Alvinei.

Își oprise gîndurile asupra lui Arthur. Absolut ridicol. Dar bărbatul ăsta avea în el ceva dens, încărcat de energie și de voință, trăsătură pe care Alvina o amplifica dîndu-i proporții de zece ori mai mari, pînă cînd obținea, în închipuire, un amant atrăgător. Între timp, își clocea cu nepăsare zilele, în Casa Manchester, ocupată cu corvezile gospodăriei. După ruina „Beregatei de juma' de penny", James Houghton ajunsese atît de zgîrcit, încît ziceai că avariția coace în el ca un buboi. O monedă de argint de șase pence avea o irizare pală și celestă de care nu se mai putea lipsi, o scînteiere nebuloasă, care-l făcea să simtă că ține paradisul în palmă. Cum să se despartă de ea? Pînă și o monedă maronie de un penny părea să fie însuflețită și să pulseze cu un sînge misterios, puternic, magic. Era îndrăgostit de roiul monedelor de un penny ce se învîrtejeau în prăvălia lui, de parc-ar fi fost o horă de albine cerești ce-i aduceau mană din infinit. Dar cînd vedea monedele scurgîndu-se în cheltuielile casnice, suferea acut, ca și cum era vorba de niște ființe vii ce părăseau turma lui. Alvina trebuise să ducă o luptă permanentă ca să obțină de la el banii necesari pentru acoperirea nevoilor zilnice.

Și astfel, regimul gospodăriei devenea din ce în ce mai anemic, de cărbuni se trăgea palmă cu palmă, iar cînd

Alvina trebuia să-şi dea pantofii la reparat, era nevoită să apeleze la străvezia ei rezervă personală. Căci James Houghton avusese neruşinarea de a-i fixa o indemnizaţie de doi şilingi pe săptămînă. Era foarte furioasă pe el. Dar furia ei făcea parte din acea speţă semiironică, periculoasă, care-l macină pe cel ce-o nutreşte, fără să aibă alte efecte exterioare. Acţiona şi trăia în virtutea unui resort de ironie pe jumătate amară. În pustietatea apăsătoare, sordidă, a Casei Manchester, Alvina deveni fantomatică, dar absorbită, nu de ceva anume, totuşi absorbită. Cînd o căutai, era mai mult sau mai puţin ocupată ; adevărul e că avea întotdeauna cîte ceva de făcut, fie că făcea sau nu.

Prăvălia era deschisă o dată pe săptămînă, vineri seara. James Houghton colinda prin depozitele de mărfuri din Knarborough şi culegea diverse articole care se vindeau cu ridicata şi cu care îşi umplea apoi vitrinele ponosite. Dar executa toate astea fără tragere de inimă, doar în virtutea tenacităţii lui.

În vară, Albert Witham sosi la Woodhouse şi Alvina fu invitată la ceai. Era foarte emoţionată. Imaginîndu-şi-l tot timpul pe Albert ca pe un Arthur mai înalt şi mai rafinat, se ferise de fapt să-şi fixeze mintea asupra acestuia din urmă. Închipuiţi-vă dezamăgirea ei cînd a constatat că Albert era cu totul neatrăgător. Un individ slab şi deşirat, cu o faţă palidă, uscată şi turtită, şi cu ochi de-o culoare curios spălăcită. Impresia pe care ţi-o făcea era a unei făpturi bizar de aplatizate, ceva ca un calcan cu lămîie. Într-adevăr, avea o înfăţişare ciudat de turtită şi de piscicolă ; ţi-ai fi putut imagina că şira spinării lui e plată şi răsfirată ca la calcan sau la cambulă. Dinţii îi erau puternici, dar mari, gălbui şi plaţi. O persoană foarte curioasă.

Vorbea uşor afectat şi cu o pronunţie nu prea educată, în ciuda Oxfordului. Avea în accent o distinctă rezonanţă Woodhouse. N-ar fi ajuns niciodată un gentleman, chiar de-ar fi fost să trăiască în vecii vecilor. Şi totuşi, nu era un specimen de duzină. Un peşte într-adevăr bizar ; foarte interesant, dacă-ţi puteai birui sentimentul că-l priveşti prin peretele de sticlă al unui acvariu ; adică prin cel mai oribil dintre toate hotarele care despart două lumi. Într-un acvariu peştii par să te întîmpine în prag,

zîmbindu-ți cu gura pînă la urechi, și stau acolo vorbindu-ți și mișcîndu-și buzele într-un fel hidos la vedere. Deoarece, oricît își frămîntă buzele și se holbează la tine, din vorbirea lor nu răzbește nici un sunet. Albert Witham avea o voce sonoră, care răsuna în urechea ei ca apa printre stînci, și totuși Alvinei i se părea că nu aude nici un cuvînt din ceea ce-i spunea. Îi zîmbea, și se uita la ea fix, și își legăna capul, și rostea lucruri într-adevăr originale. Pentru că era un autentic pește bizar. Dar Alvina avea senzația că nici un sunet, nici o vorbă din ceea ce spunea nu răzbea pînă la ea. Poate că, de fapt, peștii rostesc într-adevăr torente de cuvinte acvatice, la care noi, cu urechile noastre de rezonanță aeriană, sîntem surzi pe vecie.

Însă lucrul cel mai bizar era că peștele acesta bizar părea să-și fi închipuit, din primul minut, că Alvina îl acceptase în calitate de curtezan. Și era gata să-i facă curte. Mai mult, de la bun început îi adresase un surîs de încîntare plină de îngăduință — ba chiar de compasiune, am putea spune — ca și cum între ei se statornicise o deplină înțelegere. Dacă Alvina ar fi putut să adopte o stare de spirit mai potrivită, poate că ar fi reușit să-l găsească pe placul ei. Albert îi zîmbea și, într-adevăr, rostea lucruri interesante printre dinții lui lătăreți. Era în el ceva destul de simpatic. Dar, trebuie să repetăm, s-ar fi zis că-i desparte zidul de sticlă al unui acvariu.

Alvina îl privea pe Arthur : era scund, cu părul negru și culori frumoase în obraji. Dar acum că frate-său se găsea alături, părea să-l fi învăluit și pe el o tăcere mută, acvatică, de pește. Părea să înoate, ca un pește, în măruntul lui element. Ce stranii erau toate ! Parcă se petreceau în *Alice în Țara Minunilor*. Alvinei i se părea acum că înțelege impresia pe care o făcea Lottie cu înfățișarea ei slabă și încordată, trasă și fibroasă ca o algă marină. Biata de ea, se vede că trebuia să înoate tot timpul ca să poată răsufla.

O reuniune foarte curioasă, așa i se păru Alvinei acest ceai. Asculta, surîdea și-i dădea răspunsuri vagi lui Albert, care-și apleca spre ea umerii lați, turtiți, friabili. Lottie, învăluită într-un soi de transparență, prezida masa. Dar Arthur a fost acela care a stabilit o comunicare cu ea. Și acum, auzindu-i vorbirea lăbărțată, Alvina avu impresia că vede în el o ediție mai domoală și ceva mai subțiată a tatălui său. Tatăl lui Arthur fusese un individ cu vocea

tunătoare și pielea groasă, uimitor de incult și uimitor de scandalagiu, care-i tiranizase ani la rînd pe copiii de la Școala Duminicală, în timpul slujbei de dimineață. Fusese o creatură ciudată, cu favoriți stufoși, cărunți ; Alvina văzuse întotdeauna în el o creatură și niciodată un om : un duh fioros ieșit de sub dușumeaua Capelei. Și cum îi mai plăcea să-i împungă pe copii în spinare cu degetul lui mare ca de oțel, dacă vreunul dintre ei scăpa vreo șoaptă sau își clintea capul în timpul slujbei !

Și ăștia erau fiii lui — aschiile ciudate sărite din bătrînul trunchi. Cine ar fi crezut vreodată că ea, Alvina, o să ia ceaiul împreună cu ei !

— De ce nu-ți iei o bicicletă, să te plimbi cu ea ? o întrebă Arthur.

— Nu știu să merg pe bicicletă, îi răspunse Alvina.

— Din două lecții ai și învățat. Nu-i mare scofală să mergi pe bicicletă.

— Nu cred că m-aș deprinde.

— Doar n-oi fi vrînd să spui că ți-e teamă ? zise Arthur grosolan și disprețuitor.

— Ba mi-e.

— Cu mine nu trebuie să-ți fie teamă, interveni Albert mărinimos, cu vechea și autentica lui galanterie. Am să te țin eu.

— Dar n-am bicicletă, stărui Alvina simțind că sîngele i se urcă încet în obrajii care i se colorară puternic și stînjenitor.

— Poți s-o iei pe-a mea pînă înveți, se oferi Lottie. Albert o să aibă grijă de ea.

— Iaca ce noroc ai, se amestecă Arthur din nou grosolan. Ia-o pînă nu se răzgîndește.

Alvina n-avea nici un chef să învețe să meargă pe bicicletă. Cele două domnișoare Carlins, alte două fete bătrîne, se făcuseră de-a pururi de baftă transformîndu-se în două vrăjitoare cicliste. Iar oribilul efort de a pedala pe o bicicletă mile și mile întregi de șosea n-o atrăgea deloc pe Alvina. Privelиștile de natură și cutreieratul împrejurimilor nu prezentau nici un interes pentru ea. Îi plăcea să se plimbe pe stradă, cu mersul ei tărăgănat, indiferent. Orice treabă pripită îi era nesuferită. Și apoi, să-i dea lecții de ciclism Albert Witham ! La acest gînd împietrea pînă și sufletul în ea.

— Da, urmă Albert învăluind-o în privirea ochilor lui stranii și spălăciți. Haide, zău ! Cînd vrei să iei prima lecție ?

— O, strigă Alvina tulburată. Nu pot să promit nimic. N-am nici un pic de timp liber, zău.

— N-ai timp ! exclamă Arthur cu duritate. Da' ce faci toată ziulica ?

— Trebuie să văd de casă, răspunse Alvina, privindu-l șăgalnic.

— Casa ! Poți să-i pui un lanț de gît și s-o legi la gard, i-o trînti Arthur.

Albert rîse, arătîndu-și toți dinții.

— Sînt sigură că ai multe de făcut, cu toată gospodăria pe umerii dumitale, sări Lottie s-o apere.

— Într-adevăr, reluă Alvina. Seara cad frîntă de oboseală — deși s-ar putea ca dumneata să nu mă crezi, din moment ce zici că n-am nimic de făcut, adăugă ea rîzînd stînjenită către Arthur.

Dar acesta, mic parvenit încăpățînat, replică :

— Doar ai o fată care te ajută, nu ?

Albert însă, o privea compătimitor.

— Ai prea multe de făcut în casă, interveni el. Ți-ar prinde foarte bine puțin exercițiu în aer liber. Hai, vino mîine după-masă pe Coach Road și lasă-mă să-ți dau prima lecție. Haide, zău...

— Nu, nu pot. Realmente, nu pot. Îți mulțumesc foarte mult.

— Într-adevăr, nu poți ? Mă rog, atunci să fixăm o altă zi, vrei ?

— Cînd o să pot, spuse Alvina.

— Cînd o să simți că ai poftă, replică Albert.

— Așa mai merge, se amestecă Arthur. Nu-i vorba că n-ai timp. Ți-e frică, asta-i.

Din nou Albert o privi cu radioasă compătimire, și-i spuse :

— O să te țin eu. Nu trebuie să-ți fie teamă.

— Dar nu mi-e teamă, îl asigură Alvina.

— Bineînțeles că n-ai să recunoști, își dădu cu părerea Arthur. Cusururile femeilor nu trebuie mărturisite.

Alvina începu să se simtă puțin amețită. Felul lor de a fi, mecanic, imperios, o depășea ; nu era obișnuită cu așa ceva. Se simțea prinsă parcă între fălcile unui clește

de oțel, nesimțitor. Se ridică, anunțînd că trebuie să plece.

Albert se ridică și el și-și luă pălăria de pai cu panglică colorată.

— Dacă n-ai nimic împotrivă, fac și eu cîțiva pași cu dumneata.

O porni alături de ea, pe Knarborough Road, unde toată lumea întorcea capul după ei. Pentru că, desigur. Albert se bucura de oarecare faimă în Woodhouse. Alvina mergea alături de el, rîzînd și sporovăind. Dar nu se simțea deloc la largul ei. Albert părea atît de mulțumit ! Numai că nu era mulțumit de *ea*. Era mulțumit de el însuși, pe seama ei ; neobișnuit de mulțumit de el însuși. În lumea lui, ca și în lumea peștelui, nu exista decît eul înotător ; și dacă se întîmpla să mai înoate alături de el ceva ce-i făcea cinste, foarte bine, atunci surîdea cu atît mai satisfăcut.

Mergea țeapăn și drept, cu capul lăsat pe spate, astfel încît părea să înainteze cu bărbia și umerii, o înaintare plată, orizontală. Ziceai că nu merge cu tot trupul. Purtările lui erau ciudat de galante, de o galanterie care ocolea însă individualitatea femeii : o galanterie care doar roia în jurul ei, ca o albină, și apoi, satisfăcută, zbura înapoi în stup. Felul în care-și înălța pălăria cînd saluta, felul în care se înclina și zîmbea plat și direct, chiar ațîțat, în timp ce vorbea, toate acestea erau stînjenitoare și comice.

O conduse pînă la ușa prăvăliei și se despărți de ea spunîndu-i :

— Sper să te mai revăd.

— Da, desigur, răspunse Alvina ciocănind îngrijorată în ușă, pentru că era încuiată. În cele din urmă îl auzi pe tatăl ei tîrșindu-și pașii prin prăvălie.

— Bună seara, domnule Houghton, îi spuse Albert cu suavitate și cu oarecare încredere, cînd James se zgîi la el.

— O, bună seara, răspunse James, lăsînd-o pe Alvina să treacă și închizînd ușa în nasul lui Albert.

— Cine mai era și ăsta ? o întrebă oțărît.

— Albert Witham.

— Și ce are *el* cu tine ? întrebă James cîrcotaș.

— Nimic, așa sper.

Din cenușiul amurgului de vară, Alvina se cufundă în tenebrele Casei Manchester. Familia Witham o clătina de pe pivotul ei, o făcea să nu se mai simtă ea însăși. Își dădea seama că nu mai știa ce-i cu ea, nu mai simțea, era pur și simplu zdruncinată și descumpănită. Îi era frică de frații Witham. S-ar putea să le cadă victimă. Își puse în gînd să-i evite.

În zilele următoare îl văzu pe Albert, în jacheta lui cu cordon, pantaloni de flanelă și pălăria de pai, dînd tîrcoale prăvăliei, uitîndu-se pe ușă și apoi sus, la ferestrele de la etaj. Dar Alvina se ascundea cu grijă de el. Ieșea de acasă numai pe poarta din spate. Așa încît îl evita.

Dar duminică seara, iată-l țeapăn și friabil, instalat în strana familiei Witham, ținîndu-și capul pe spate, așa încît fața și gîtul îi apăreau ușor aplatizate. Purta niște gulere foarte joase, răsfrînte și scrobite, care-i dezgoleau tot gîtul. În timpul slujbei o fixa întruna — Alvina se afla în balconul corului — cu priviri aparent de îndrăgostit și cu un zîmbet de vagă intimitate, acel gen de *„je sais tout“* [1] al iubitului tainic. Din cînd în cînd o cîntărea și Arthur din priviri, de parc-ar fi fost un coș de pe acoperiș care avea nevoie de reparații, iar el trebuia să evalueze cheltuielile și dacă mai merită sau nu.

Firește, cînd ieși pe ușița strîmtă a corului, care dădea pe Knarborough Road, Albert patrula în sus și-n jos ca un polițist ; o salută și-i zîmbi înclinîndu-se spre ea.

— Nu știu dacă nu deranjez..., spuse el pe un ton de falsă politețe, care trăda că nici nu-și imagina că ar *putea* să deranjeze.

— A, nu, deloc, răspunse Alvina cu nepăsare.

Albert zîmbi sigur de sine.

— Asta înseamnă că n-ai vreun program pentru seara asta.

— Nu, replică ea cu simplitate.

— Am putea face o plimbare. Ce părere ai ? zise el cercetînd strada în sus și-n jos.

La urma urmei, ce părere putea să aibă ? După slujba de la Capelă, toate fetele și băieții porneau perechi, perechi, să facă un tur.

— N-am nimic împotrivă, spuse ea. Dar nu pot merge prea departe. La nouă trebuie să fiu acasă.

[1] Știu tot (fr.).

— În ce direcţie doreşti s-o luăm ?

Albert cîrmi în jos, prin grădina publică, şi-i propuse s-o plimbe pe nu prea originala Flint's Lane, şi de-a lungul căii ferate — e vorba de şina ferată a vagonetelor de mină —, apoi s-o ia îndărăt pe Marlpool Road ; descriau astfel un fel de cerc. Alvina acceptă.

Nu găsiră prea multe de vorbit. Ea îl întrebă despre proiectele lui de viitor, despre colonia Cape. Dar în afară de cîteva repere generale, pe care i le oferi bucuros, părea destul de închis.

— De obicei ce faci duminica după-amiază ? o întrebă.

— O, sau fac o plimbare cu Lucy Grainger, sau mă duc la Hallam, sau stau acasă.

— Nu te plimbi cu băieţii ?

— Tata nici n-ar vrea să audă de una ca asta.

— Şi dacă ne-ar vedea acum, ce-ar spune ? întrebă el cu automulţumire.

— Dumnezeu ştie ! rîse Alvina.

— Dumnezeu le cam ştie pe toate, răspunse el şăgalnic.

Cînd ajunseră pe terenul denivelat al căii ferate, o întrebă :

— N-ai vrea să mă iei de braţ ? Şi-i oferi susnumitul mădular.

— O, mulţumesc. Merg destul de bine.

— Haide, haide, o îndemnă el apropiindu-se mai mult şi oferindu-i din nou braţul. Doar nu facem nici un rău, nu-i aşa ?

— A, nu-i vorba de asta.

Simţind că atitudinea ei e fals interpretată, îl luă de braţ, cam în silă. Albert se lipi de ea şi o porni cu un mers ţanţoş.

— Acum e mai bine, nu ? o întrebă, strîngîndu-i uşor de tot mîna aflată sub braţul lui.

— Mult mai bine, replică Alvina rîzînd.

— De cînd nu m-am mai plimbat pe aici, urmă el, coborîndu-şi ciudat glasul.

— Era unul din locurile dumitale favorite în trecut ? îl întrebă ea cu maliţiozitate.

— Da, am mai fost pe aici de vreo două ori, cu fete care sînt acum căsătorite.

— Dumneata n-ai vrut să te căsătoreşti ? întrebă Alvina.

— O, nu știu. Aș fi putut s-o fac. Dar uite că nu s-a nimerit. Uneori îmi ziceam că n-o să se nimerească niciodată.

— De ce ?

— N-aș putea să-ți spun. Așa se întîmplă, știi. Poate că de fiecare dată nici eu, nici fata nu am simțit îndemnul necesar.

— Așa o fi fost.

— Și totuși, recunoscu el cu viclenie, aș *dori* să mă însor.

Alvina nu răspunse.

— Dumneata n-ai dori-o ? continuă Albert.

— Cînd am să întîlnesc bărbatul potrivit, rîse ea.

— Asta-i ! Ai pus punctul de i. Și nu l-ai întîlnit *încă ?*

În vocea lui se simțea un zîmbet de triumf, de parcă ar fi prins-o cu o minciună.

— Mă rog... odată am crezut că l-am întîlnit... cînd am fost logodită cu Alexander.

— Și apoi ai constatat că ai greșit ? stărui el.

— Nu. Dar mama era pe atunci foarte bolnavă.

— Totdeauna intervine cîte ceva.

Alvina se întreba întruna ce-o să facă dacă el va încerca s-o sărute. Însăși absurditatea unei astfel de dorințe din partea lui era o problemă. Din fericire, în această seară nu-și formulă o atare dorință, și imediat după ora nouă o lăsă în ușa prăvăliei, cu întrebarea :

— O să te văd și în cursul săptămînii, nu-i așa ?

— Nu sînt prea sigură. Nu pot promite de pe acum, răspunse ea grăbită. Noapte bună.

Nu simțea în legătură cu el decît o mare nedumerire, care-i dădea senzația că-și pierde centrul de greutate, ceva ce se apropia foarte mult de lipsa oricărui sentiment.

— Cine crezi că m-a scos astă-seară la plimbare, domnișoară Pinnegar ? o întrebă, rîzînd, pe confidenta ei.

— Nu pot să ghicesc, răspunse domnișoara Pinnegar, privind-o lung.

— Nici prin gînd nu-ți trece. Albert Witham.

— Albert Witham ! exclamă domnișoara Pinnegar împietrită.

— Ți-am luat piuitul, zise Alvina.

— Nu, nu-i vorba de asta, se grăbi să o asigure domnișoara Pinnegar. Mă rog... Ce să spun ! Și apoi adăugă, pe altă coardă : Ei bine, cred că e o partidă bună.

— Partidă bună ! o îngînă Alvina.

— Da, este. Cred că-i foarte bun.

— Ce-i foarte bun ?

Domnișoara Pinnegar șovăi. O privi pe Alvina. Chibzui din nou.

— Desigur, nu-i bărbatul pe care l-aș fi dorit pentru tine, dar...

— Crezi că ar merge ?

— De ce nu ? De ce nu, dacă îți place ?

— Ah ! strigă Alvina, prăbușindu-se pe canapea și rîzînd. Aici e buba !.

— Desigur, dacă nu ții la el, nu poate fi vorba de nimic, rosti domnișoara Pinnegar.

Albert continuă să dea tîrcoale casei. Cîteva zile nu se lansă în nici un atac direct. Dar într-o seară apăru pe neașteptate la ușa din spatele casei, cu un buchet de micșunele albe în mînă. Cînd Alvina îi deschise, fața lui se lumină de un zîmbet brusc, ciudat — un zîmbet larg, de o strălucire palidă, neobișnuit.

— Lottie vrea să știe dacă poți veni mîine să iei ceaiul cu noi, îi spuse direct, fixîndu-o cu o licărire palidă în priviri.

Ochii lui zîmbeau șters, drept în ochii ei, dar fără s-o vadă. Aștepta în prag să fie poftit în casă.

— Nu vrei să intri ? întrebă Alvina. Tata e acasă.

— Da, n-am nimic împotrivă, răspunse Albert, satisfăcut. Urcă scările, continuînd să țină buchețelul de micșunele în mînă.

James Houghton se răsuci în scaun și privi peste ramele ochelarilor, ca să vadă cine a venit.

— Tată, i se adresă Alvina, îl cunoști pe domnul Witham, nu ?

James Houghton se ridică pe jumătate. Continua să se uite la nepoftit peste ramele ochelarilor.

— Da, din vedere. Ce mai faci ?

Îi întinse mîna lui plăpîndă. Albert, ținînd încă florile în mînă, își purtă de la tată la fiică zîmbetul larg, satisfăcut, cu strălucirea-i palidă, și spuse :

— Unde pot să pun astea ? Vrei să le primeşti, domnişoară Houghton ? Se uită la ea cu ochii zîmbitori licărind anemic.

— Sînt pentru mine ? întrebă Alvina cu falsă veselie. Mulţumesc.

James Houghton iscodea peste marginea ochelarilor florile, de parcă ar fi fost un buchet de dihori albi cu colţi ascuţiţi. Apoi privi la fel de bănuitor mîna pe care, în cele din urmă, Albert i-o întinse. I-o scutură încet, şi zise :

— Ia loc.

— Mă tem că vă deranjez din lectură, răspunse Albert, păstrînd încă pe faţă zîmbetul fix, aţîţat.

— Mă rog..., îngăimă James Houghton. S-a cam întunecat.

Alvina reintră în cameră, cu florile într-un vas. Le aşează pe masă.

— Ce parfum plăcut au !

— Găseşti ? răspunse Albert cu acelaşi zîmbet excitat.

Urmă o pauză. Albert, uşor încurcat, întinse mîna, zicînd :

— Îmi daţi voie să văd ce citiţi ? Întoarse cartea cu coperta în sus, *Tommy şi Grizel* [1]. Ah, da ! Cum o găsiţi ?

— De ! făcu James. Sînt abia la început.

— Eu o găsesc interesantă, urmă Albert. Interesantă ca studiu al unui om ce nu poate scăpa de sine însuşi. Întîlneşti o sumedenie de oameni de felul ăsta. Ceea ce mă miră este de ce consideră ei acest lucru drept un mare handicap.

— Ce consideră un mare handicap ? întrebă James.

— Faptul că nu sînt în stare să scape de ei înşişi. Conştiinţa de sine. Îi stinghereşte şi le slăbeşte puterea de a acţiona. Mă întreb însă de ce ar putea conştiinţa de sine să stinghereaşcă acţiunile cuiva ? De ce să creeze îndoieli ? Eu unul sînt conştient de mine însumi, dar nu cred că acest fapt îmi creează dubii. Nu văd că ar fi o consecinţă necesară.

— Fără îndoială, Tommy e un om slab. Cred că e un personaj vrednic de dispreţ, replică James.

[1] Roman de James Matthew Barrie (1860—1937), publicat în 1900 ; înfăţişează istoria tragică a unui geniu capricios şi inconstant.

— Nu, n-aș putea spune asta, protestă Albert. Eu nu l-aș numi slab. E slab doar într-o singură direcție. Ceea ce nu înțeleg eu este sentimentul lui de culpabilitate. Dacă ai conștiința propriului tău eu, nu văd de ce-i nevoie să te simți vinovat de acest lucru ; nu-i așa ? Se uită la James cu ochii săi stranii, zîmbitori.

— N-aș zice. Dar dacă un om nu știe niciodată ce vrea, atunci nu poate fi mare lucru de capul lui.

— Eu nu văd lucrurile așa. Problema este că se simte vinovat pentru că nu știe ce vrea. Asta mi se pare deplasat. Sentimentul de culpabilitate...

Albert părea să stăruie asupra acestui punct, care pentru James nu prezenta nici un interes.

— Ceea ce s-ar cere schimbat este convingerea lor că au dreptul să-ți spună ce anume trebuie să simți și ce anume trebuie să faci. Nimeni nu știe ce ar trebui să simtă altul. Fiecare om își are sentimentele lui proprii și dreptul de a le avea. Asta ar trebui să urmărească educația. Un părinte n-ar trebui să vrea ca toți copiii lui să simtă la fel. Fiecare dintre ei are altă fire, așa încît fiecare va reacționa altfel în legătură cu aproape fiecare lucru.

— Atunci s-ar isca o confuzie fără de margini, spuse James.

— N-ar trebui să se iște nici o confuzie. Fiecare dintre noi acceptă un număr de reguli și convenții și legi, în vederea respectării ordinii sociale. Dar în sinea noastră, simțim ceea ce simțim, și nu încercăm să simțim altfel.

— Nu știu, replică James. Există anumite simțăminte comune tuturor oamenilor, ca de pildă iubirea, onoarea, adevărul.

— Pe acestea le numiți simțăminte ? Aș spune că ideea, noțiunea de iubire sau de onoare este comună tuturor oamenilor. Dar felul în care simte diferă de la om la om. Aceeași idee se traduce prin sentimente felurite la fiecare individ. Eu cred că, dacă vrem ca educația să folosească la ceva, trebuie să recunoaștem acest lucru. Doar nu vrem să producem simțăminte în masă, nu-i așa ?

Bietul James era prea năucit ca să mai știe dacă trebuie să fie de acord sau nu.

— Să aprindem o lumină, Alvina ? o întrebă el pe fiică-sa.

Alvina aprinse lampa de gaz care atîrna în centrul camerei. În lumina albă, crudă, în timp ce se întindea spre lampă, faţa ei căpătă o expresie rătăcită. Dar Albert o urmărea zîmbind abstract. S-ar fi zis că vorbele se desprindeau de pe buzele lui fără să-l afecteze deloc. Nu se gîndea la ceea ce simţea, şi nu simţea ceea ce gîndea. De aceea Alvina abia dacă auzea ce vorbea el. Totuşi, îl socotea inteligent.

Era clar că Albert, în felul său, trăia o adevărată stare de beatitudine, aşa cum stătea acolo, la capătul canapelei, nu departe de foc, şi vorbind cu însufleţire. Singurul lucru stînjenitor era faptul că, deşi vorbea în direcţia interlocutorului său, nu i se adresa *acestuia* ; se mulţumea doar să-şi îndrepte cuvintele către el. James însă era atît de aerian, încît nu remarcă acest fapt ; se simţea doar ceva mai important pentru că susţinea o conversaţie atît de subtilă cu un student de la Oxford. Alvina, care, după lunga experienţă oferită de tatăl ei, nu se aştepta niciodată să fie atrasă de discuţiile intelectuale, îşi găsi o dată mai mult aşteptările confirmate. Nu era cîtuşi de puţin interesată de discuţia dintre cei doi.

Albert era destul de dichisit, cu un veston de tweed, pantaloni de flanelă şi pantofi maro. Îl puteai considera chiar elegant, dacă porneai de la ciorapii galbeni, asortaţi cu cravata galbenă cu maro. Domnişoara Pinnegar intră în cameră şi-l măsură cu o privire aprobatoare.

— Bună seara, spuse ea cu o urmă de condescendenţă în glas, în timp ce dădea mîna cu el. Cum ţi se pare Woodhouse după o absenţă atît de îndelungată ? Felul ei de a vorbi era extrem de potolit ; parcă nici nu vorbea cu glas tare.

— Îl găsesc acelaşi din multe puncte de vedere.

— Nu ţi-ar face plăcere să te stabileşti din nou aici ?

— Nu cred că aş dori. Pare cam înghesuit, ştiţi, după ce-ai cunoscut o ţară nouă. Dar are şi Woodhouse atracţiile lui. Îşi însoţi cuvintele de un zîmbet plin de subînţelesuri.

— Da, întări domnişoara Pinnegar, vechile prietenii trag greu.

— Desigur. Categoric că trag greu. Nici o tovărăşie nouă nu le egalează pe cele vechi. Zîmbi plat, privind spre Alvina.

— Așa crezi, zău ? se miră domnișoara Pinnegar. Nu socotești că prieteniile noi le răscumpără pe cele vechi ?

— Nu în întregime, nu. Ceva lipsește întotdeauna...

Se uită din nou la Alvina, dar ea nu răspunse privirii.

— Așa o fi, zise domnișoara Pinnegar. Ei, mă bucur că tot mai contăm și noi, în ciuda atracțiilor mai mari. Cît mai rămîi în Anglia ?

— Încă un an. Doar un an. De azi într-un an sper să fiu în drum spre Cape.

Zîmbi, anticipîndu-și parcă bucuria. Dar era greu să crezi că lucrul ăsta avea vreo importanță pentru el — că oricare lucru de pe lume ar fi avut vreo importanță pentru el.

— Și la Oxford îți place ? întrebă mai departe domnișoara Pinnegar.

— O, da. Sînt extrem de ocupat.

— Ce studiezi ? se interesă James.

— Engleza și istoria. Dar fac și muncă științifică pentru sufletul meu.

Alvina își luă un lucru de mînă. Ședea sub lumină și părea îngîndurată. Ce legătură aveau toate astea cu *ea* ? Bărbatul acela perora de zor și privea radios în direcția ei. Se simțea și ea oarecum importantă. Dar mișcată sau impresionată ? Cîtuși de puțin.

Se întreba dacă nu cumva o să-i vie cuiva ideea să-l invite la cină — pîine și brînză, plăcintă cu coacăze și apă. Asta era tot ce-i putea oferi. Dar nimeni nu-l invită și, în cele din urmă, se ridică să plece.

— Alvina, condu-l pe domnul Witham prin prăvălie, îi ceru domnișoara Pinnegar.

Alvina îl pilotă pe cărarea lungă, întunecoasă și accidentată a prăvăliei. La ușă, Albert i se adresă :

— Nu mi-ai răspuns dacă vii joi la ceai.

— Nu cred c-o să pot.

Tînărul păru surprins.

— De ce ? Ce te împiedică ?

— Am atîta treabă !

El zîmbi încet și ironic.

— Nu ține, îi zise.

— Sincer, nu pot veni joi — îți mulțumesc foarte mult. Noapte bună.

Îi întinse mîna și se întoarse grăbită în prăvălie, închizînd ușa după ea. Albert rămase în prag, uitîndu-se la

ușa închisă. Apoi, încreţindu-şi buza de sus, se îndepărtă.

— Ei bine, declară domnișoara Pinnegar cu hotărîre de îndată ce Alvina se reîntoarse, poți să spui ce vrei, eu una îl găsesc *foarte agreabil, foarte agreabil.*

— Extrem de inteligent, decretă James Houghton, foindu-se în scaun.

— Pe mine m-a plictisit îngrozitor, zise Alvina.

Ceilalţi doi se uitară la ea iritați.

După această vizită, Alvina începu să-l evite sistematic. Cînd îl vedea plimbîndu-se pe stradă, agale și satisfăcut, simţea cum se ridică un val de furie în ea. Duminicile se strecura din galeria corului în Capelă și ieșea pe ușa principală, ştiind că el o așteaptă la ușița din spate. Și avu norocul ca într-o seară din timpul săptămînii, cînd Albert îi făcu o nouă vizită acasă, ea să fie plecată. Se întoarse prin curte și de acolo, pe fereastra fără perdea, îl văzu înăuntru, așteptînd-o. Fără să stea pe gînduri, Alvina făcu cale întoarsă. Nu intră în casă pînă nu constată că Albert a plecat.

— Ce tîrziu te-ai întors ! o mustră domnișoara Pinnegar. Domnul Witham te-a așteptat pînă acum zece minute.

— Știu, rîse Alvina. Am venit prin curte și l-am văzut. Așa că am șters-o și am așteptat să plece.

Domnișoara Pinnegar o privi nemulțumită.

— Presupun că știi ce faci, bombăni ea.

— Cum poţi explica o asemenea purtare ? întrebă tatăl ei pe un ton supărat.

— N-am vrut să-l văd, răspunse simplu Alvina.

A doua zi era sîmbătă. Alvina moștenise însărcinarea domnișoarei Frost de a împodobi Capela cu flori o dată la trei luni. Dăduse o raită prin grădinile cunoștinţelor și culesese florile de august, roșii, și rubinii și de un galben fierbinte : ochiul boului, micșunele roșii, floarea soarelui japoneză, tufănele, mușcate. Cu un coș plin de flori, intră pe înserate în Capelă. Știa că domnul Calladine, paznicul, nu avea să încuie ușa înainte de a fi plecat ea.

Cînd intră în Capelă — era o clădire spaţioasă, aerisită, plăcută — auzi niște ciocănituri venind dinspre galeria unde se afla orga și văzu licărirea unei lumînări. Vreun lucrător care făcea reparaţii în preajma duminicii, își spuse Alvina. Închise în urma ei ușa capitonată și se îndreptă grăbită spre sacristie, ca să ia de acolo vazele de flori, și apoi spre robinet, ca să le umple cu apă.

Era o atmosferă caldă și liniștită. Seara abia mijea. Lumina aurie a asfințitului năvălea pe ferestrele laterale, iar vitraliile mari din fund erau scăldate în culori strălucitoare, tonuri bogate de galben și roșu. Sus, în galeria orgii, ciocănitul continua. Alvina așeză florile în numeroasele vaze, pînă cînd masa de împărtășanie ajunse să arate ca un vitraliu, o îmbinare de galben tare, rubiniu, purpuriu și verde-bronz. Alvina încerca să creeze un efect caleidoscopic, un amestec de pete de culoare caldă și vie, vibrante și ușor întrețesute. Un efect încîntător pentru o masă de împărtășanie. Dar vremea crinilor albi trecuse.

Deodată, dinspre orgă se auzi o bubuitură și o bufnitură cumplită, urmate de o înjurătură.

— Te-ai lovit ? strigă Alvina privind în sus, în spațiul gol.

Lumînarea dispăruse. Nu primi nici un răspuns. Curioasă, ieși din Capelă și se îndreptă spre scările laterale, care duceau la orgă. Urcă treptele, coti spre galerie și acolo văzu un bărbat în cămașă, cu mînecile suflecate, ghemuit pe podea, în întuneric, între orgă și zidul din spate, iar alături de el o scăriță prăbușită. Era prea întuneric ca să poată deslușî cine este.

— Blestemata asta de scară a căzut cu mine cu tot și aproape că mi-a rupt piciorul, se auzi vocea înfuriată a lui Arthur Witham.

Alvina înaintă spre el, călcînd atentă peste scara ruptă. Arthur ședea pe jos, cercetîndu-și piciorul.

— Te-ai lovit rău ? îl întrebă aplecîndu-se spre el.

În umbră, îl văzu înălțîndu-și fața. Era palid și în ochi îi strălucea o furie sălbatică. Fața ei era foarte aproape de a lui.

— E rău, îi răspunse zguduit încă. Șocul îl făcuse să-și piardă cumpătul.

— Dă-mi voie să văd.

Arthur își desfăcu mîinile încleștate pe fluierul piciorului, ceva mai sus de gleznă. Ea îi pipăi osul, deasupra ciorapului, ca să constate dacă s-a produs vreo fractură. Degetele i se umplură pe dată de sînge. După aceea, Arthur făcu un lucru curios. Îi apucă mîna cu ambele lui mîini și i-o apăsă pe piciorul rănit, o apăsă cu toată puterea, de parcă palma ei ar fi fost un plasture. Cîteva momente rămase așa, presînd mîna ei pe fluierul piciorului, și uitînd de orice altceva, așa cum reacționează unii oa-

meni cînd au trecut printr-un șoc sau o lovitură și întreaga conștiință li se concentrează intens asupra unui singur punct, părînd să fie inconștienți de orice altceva.

Apoi începu să-și revină. Durerea se înteți. Nu putea suporta junghiul ascuțit în fluierul piciorului, una dintre părțile lui cele mai sensibile.

— Osul nu-i rupt, spuse Alvina pe un ton profesional. Dar dă-ți jos ciorapul.

Fără nici o reticență, își trase în sus cracul pantalonului și-și făcu ciorapul sul, cu mare grijă, sfîrșit de atîta durere.

— Nu poți face puțină lumină ? întrebă el.

Alvina găsi lumînarea. Știa că o cutie de chibrituri se afla întotdeauna pe o policioară a orgii. Așa încît îi aduse lumînarea aprinsă, în timp ce el continua să-și examineze fluierul piciorului. Sîngera, dar nu prea tare. Își făcuse o rană urîtă, care se umfla și părea foarte dureroasă. La flacăra lumînării, Arthur stătea aplecat și-și privea absorbit piciorul.

— Cînd o să se potolească durerea, n-o să rămînă nimic grav, îi spuse ea, observînd firele de păr negru de pe fluierul piciorului. Ar trebui să te bandajezi. Ai o batistă ?

— Da, în surtuc.

Se uită după surtucul lui. O enerva puțin faptul că Arthur părea să n-o ia deloc în seamă. Îi scoase batista din buzunar, și-și șterse degetele în ea. Apoi făcu un tampon din propria ei batistă.

— Mă lași să te leg ?

Dar el nu-i dădu nici un răspuns. Ședea acolo, cocoloșindu-și piciorul, examinîndu-și rana, în timp ce dîre de sînge se prelingeau încet pe firele de păr, către gleznă. Alvina nu putea face nimic altceva decît să-l aștepte să-și aducă aminte de ea.

— Mă lași să te leg ? își repetă în cele din urmă întrebarea, puțin iritată. Arthur își întinse puțin piciorul.

Ea îi privi rana, și o șterse ușor. Apoi aplică pe tăietură tamponul confecționat din batista ei. Și din nou Arthur făcu același gest : îi luă mîna, ca și cum ar fi fost un plasture, și i-o presă pe rană, apăsînd cu grijă, dar puternic. Alvina era furioasă. Dar Arthur nici n-o vedea. Iar ea, așteptînd, păru să alunece într-un vis, într-o

toropeală. brațul îi tremură o clipă, apoi se încordă și rămase țeapăn. Sub presiunea fermă pe care i-o impunea el, Alvina păru să uite de sine. De parcă apăsarea sub care se găsea mîna ei o împingea în totală uitare.

— Leagă-mă, îi ceru el energic.

Iar ea, supusă, începu să-i lege bandajul cu degetele-i amorțite. S-ar fi zis că îi supsese toată vlaga din ea.

După ce isprăvi, Arthur se ridică în picioare opintindu-se, se uită la orga pe care o repara, și la scăriţa prăbușită.

— Ce scară păcătoasă au și ăștia ; să pui viaţa unui om în pericol ! spuse el adresîndu-se scării.

Apoi. îndărătnic, ridică scara și-și reluă munca întreruptă.

— Doar n-ai de gînd să continui ? întrebă ea.

— Trebuie s-o termin, că mîine-i duminică. Vrei să-mi ţii puţin scara ? Nu mai am decît un pic ca s-o pun la punct. Am făcut tot ce trebuie, doar să strîng șuruburile.

— N-ar fi mai bine să renunți ? stărui Alvina.

— Vrei să-mi ţii scara, ca să nu mai cadă cu mine ?

Apoi luă lumînarea și șchiopătă furios și încăpăţînat, trebăluind printre piulițe și ciocane. Lucră timp de cîteva minute, bătînd și strîngînd șuruburi, în timp ce Alvina ținea scara șubredă, și privea de jos în sus la pantalonii lui burlăniți, „Ce stranie deosebire — nu se putea ca împiedica să-și spună — între piciorul vulnerabil. cu firicelé de păr și, într-un fel, ca de copil al omului real, și pantalonii diformi ai lucrătorului. Sîmburele, omul real părea atît de plăpînd — iar învelișul atît de țeapăn și de nesimțitor !"

Și oare n-avea de gînd să-i vorbească deloc ? — nici un cuvînt de recunoaștere umană ? Oamenii sînt creaturile cele mai curioase și mai ircale. Și asta după ce se folosise de ea ! Cînd te gîndești numai cum îi apăsase mîna — cu blîndeţe, dar cu fermitate — pe rana lui, cum supsese toată vlaga din ea, pînă cînd o făcuse să se simtă stoarsă și ameţită. Și după toate astea, acum era gata să intre din nou în pielea lui de mecanic, groasă și urîtă. iar la ea se uita ca la o scară care ar putea să-l arunce la pămînt sau să-l țină în sus.

Cum sta așa agățată de scară, Alvina simți că o cuprinde o slăbiciune și un fel de isterie. Ar fi vrut să-și adune toată puterea, să se desprindă, să stea pe propriile

ei picioare. După ce că supsese toată tăria din ea, ar fi putut măcar să-i mulţumească şi s-o trateze ca pe o fiinţă omenească.

În cele din urmă, Arthur renunţă la ciocănit şi se uită în jur.

— Ai terminat ? îl întrebă Alvina.

— Da, răspunse el, arţăgos.

Luă lumînarea şi începu să coboare scara. Cînd ajunse pe podea, se aplecă iar să-şi cerceteze piciorul şi-şi pipăi bandajul.

— Ăsta o să-mi dea de furcă, zise, de parcă ea ar fi fost vinovată.

— Bandajul ţine ?

— Cred că da, răspunse el pe un ton grosolan.

— Nu vrei să te uiţi ?

— E-n regulă, răspunse Arthur întorcîndu-se şi luîndu-şi uneltele. Mă duc acasă.

— Şi eu.

Alvina luă lumînarea şi porni puţin înaintea lui. Arthur îşi îmbrăcă în grabă haina şi-şi strînse sculele, preocupat să plece cît mai repede. Alvina se întoarse spre el, ţinînd lumînarea.

— Uită-te la mîna mea, zise ea întinzîndu-i-o.

Mîna era mînjită de sînge, ca şi manşeta rochiei — purta o rochie de pînză, în dungi albe şi negre.

— Te-ai rănit ?

— Nu, dar uită-te la mînă. Priveşte şi aici ! Îi arătă petele de sînge de pe rochie.

— Iese la spălat, zise Arthur, speriat de ea.

— Da, o să iasă. Dar deocamdată petele sînt aici. Nu crezi că s-ar cuveni să-mi mulţumeşti ?

El se dădu cu un pas îndărăt.

— Ba da. Îţi sînt foarte îndatorat.

— Ar trebui să fii mai mult de-atît.

Arthur nu răspunse, dar o măsură cu privirea din creştet pînă-n tălpi.

— Să coborîm, zise el în cele din urmă. Altfel o să ne iasă vorbe.

Brusc, Alvina izbucni în rîs. Totul părea atît de comic. În ce poziţie ridicolă se afla ! În timp ce rîdea, lumînarea i se scutura în mînă. Ce fel de om, care-i răspundea ca un automat ! Cu eîtă seriozitate îi spusese : „o să ne iasă vorbe“. Cobora scările rîzînd cu răsuflarea tăiată.

În capul scării îi întîmpină Calladine, paznicul. Era un bărbat lung și slab, de vreo cincizeci de ani, cu o mustață neagră.

— Ei, ați isprăvit pentru astă-seară ? întrebă rînjind în chip de ecou la trilurile de rîs ale Alvinei.

— Blestemată scară mai aveți acolo sus, curată pacoste, se stropși Arthur la el. A căzut cu mine cu tot și-am avut noroc că nu mi-am rupt piciorul. Dar nici departe n-am fost.

— A căzut scara cu dumneata, zău ? întrebă Calladine bine dispus. Cu mine nu știu să fi căzut vreodată.

— Atunci s-ar cuveni să cadă. Piciorul meu e ca și rupt.

— Cum, chiar te-ai lovit ?

— Eu așa zic. Ia uită-te aici...

Și începu să-și suflece pantalonul. Alvina îi dădu lui Calladine lumînarea și o șterse. Aruncă o ultimă privire lui Arthur care se aplecase asupra prețiosului său picior, în timp ce Calladine, aplecat și el cît era de lung, îl lumina cu lumînarea.

Cînd ajunse acasă își scoase rochia, se frecă zdravăn pe mîini și spălă mangeta pălată, frecînd-o și pe aceasta de zor ; după aceea aruncă apa și clăti bine ligheanul cu apă proaspătă. Îmbrăcă iar vechea ei rochie neagră, își aranjă părul și coborî.

Dar nu izbuti să coasă și nu-și află nicăieri locul. Era sîmbătă seara ; tatăl ei deschisese prăvălia, iar domnișoara Pinnegar plecase la Knarborough. Avea să se întoarcă abia pe la nouă. Alvina se apucă să încropească un sitar, sau o altă pasăre, din brînză, un ou și felii de pîine prăjită. Ochii îi erau dilatați și parcă amuzați, batjocoritori, iar fața îi fremăta ușor de o ironie nu întru totul plăcută.

— Mă bucur că te-ai întors, exclamă Alvina cînd intră domnișoara Pinnegar. Cina-i gata. Mă duc să-l întreb pe tata dacă vrea să închidă prăvălia.

Firește, James nu voi să închidă prăvălia, deși nu făcea altceva decît să irosească lumina. Intră un moment ca să-și înfulece cina și ieși cu îmbucătura în gură în clipa cînd auzi clinchetul clopoțelului. Se întindea la vorbă cu mușteriii, cît îi mergea. Dragostea lui pentru conversație degenerase într-o pasiune deșănțată pentru pălăvrăgeală.

Alvina o privi pe domnișoara Pinnegar, așa cum stăteau față-n față la cina sărăcăcioasă. Ochii îi erau încă dilatați și scăpărau o privire batjocoritoare, aproape satanică.

— M-am hotărît în ce-l privește pe Albert Witham, declară ea.

Domnișoara Pinnegar o privi.

— În ce fel ? întrebă cu un glas șovăielnic dar totodată ascuțit.

— Rup cu el, răspunse Alvina izbucnind într-un rîs nervos.

— De ce ? Ce s-a întîmplat ?

— Nu s-a întîmplat nimic. Nu pot să-l sufăr.

— De ce ? Așa brusc... ?

— N-a fost brusc, rîse Alvina. Deloc. Nu pot să-l sufăr. Nu l-am suferit niciodată. Și n-am chef să încerc. Asta-i ! Nu-i clar ? și continuă să rîdă, în parte de ea însăși, în parte de Arthur, în parte de Albert, în parte de domnișoara Pinnegar.

— Bine, mă rog, dacă ești atît de sigură..., răspunse domnișoara Pinnegar pe un ton mușcător.

— Sînt foarte sigură... Absolut sigură.

— Oamenii prea siguri de ei greșesc adeseori.

— Prefer greșelile mele decît perfecțiunile altcuiva.

— Atunci nu te aștepta să plătească altcineva pentru greșelile tale, zise domnișoara Pinnegar.

— Și chiar dacă m-aș aștepta, tot n-ar plăti.

Cînd se vîrî în pat, rămase cu privirea ațintită la pata de lumină aruncată de felinarul din stradă pe zid. Se gîndea de zor, dar Dumnezeu știe ce gînduri îi treceau prin cap. Își ascuțise tăișul furiei și aștepta să se facă ziuă. Aștepta să-l întîlnească pe Albert Witham. Voia să isprăvească odată cu dînsul. Dorea aprig să taie orice legătură posibilă cu el. Rămase ceasuri întregi cu privirile ațintite la pata de lumină a felinarului ; și privirile i se filtrau printre pleoapele îngustate.

A doua zi nu se duse la slujba de dimineață, ci rămase acasă și pregăti prînzul. Seara, însă, își luă locul în cor. În strana familiei Witham se aflau Lottie și Albert — Arthur lipsea. Albert o privea întruna. Alvina nu suporta să-l vadă — pur și simplu nu suferea să-l vadă. Totuși, cu vocea ei joasă, dulce, cîntă partea de contralto a imnului de seară.

Şi în timp ce-şi cînta partea de contralto, iar armonia duioasă şi emoţională a imnului vesperal se răspîndea în acorduri bogate prin capelă, Alvina se uita, peste mîinile-i încrucişate, la pălăria lui Lottie. Pălăriile lui Lottie o enervau. Erau agresive şi vulgare. Şi pur şi simplu detesta ceafa lui Albert, care se înclinase pentru a rosti rugăciunea de seară. Avea o înfăţişare meschină şi comună. Alvina îşi aminti că şi Arthur, privit de sus, avea aceeaşi înfăţişare cînd se apleca să se închine. Sigur ! — cum de nu-şi dăduse seama pînă acum ! Mutra lui trivială, vulgară ! Cum de-a putut măcar să se gîndească la Arthur ! Şi-a pierdut minţile, ca de obicei. El şi picioruşul lui ! Se strîmbă, privind de jur împrejurul capelei şi aşteptînd ca oamenii să dea din cap şi să plece.

La poartă o aştepta Albert. Veni spre ea, ridicîndu-şi pălăria cu un zîmbitor şi familiar „bună seara".

— Bună seara, murmură Alvina.

— Nu te-am mai văzut de secole, i se adresă el. Te-am căutat pretutindeni.

Ploua uşor. Alvina îşi deschise umbrela.

— Să facem un tur, nu plouă prea tare, propuse Albert.

— Nu, mulţumesc. Trebuie să mă duc acasă.

— De ce atîta grabă ? Hai să mergem pînă la Beeby Bridge.

— Nu, mulţumesc.

— Cum aşa ? Ce te face să refuzi ?

— Nu vreau să mă plimb.

Albert se opri şi privi în jos, spre ea. Faţa lui căpătă o expresie de furie rece şi trufaşă, puţin dispreţuitoare.

— Nu vrei să te plimbi din cauza ploii ?

— Nu. Sper să n-ai nimic împotrivă. Dar nu vreau să mă mai plimb deloc. Plimbările nu-mi spun nimic.

— A, cît despre asta, interveni el luîndu-i vorbele din gură, de ce ţi-ar spune ceva ? Îi zîmbi, privind-o de sus în jos.

Alvina i se uită drept în faţă.

— Prefer să nu mă mai plimb deloc, mulţumesc. Nu mai vreau nici un fel de plimbare, îi declară ea, privindu-l în ochi.

— Nu te cred, răspunse Albert devenind rigid.

— Ba da, sînt absolut sigură.

— Chiar atît de sigură ? zise el cu o strîmbătură de dispreţ.

O măsură din priviri, obraznic.

— Noapte bună, îi spuse Alvina. Rînjetul lui sarcastic o înfuriase. Punîndu-şi umbrela între el şi ea, se îndepărtă.

— În cazul ăsta, noapte bună, răspunse Albert, nevăzut. Vocea lui suna dispreţuitoare şi neputincioasă. Alvina se duse acasă tremurînd toată. Dar sufletul îi ardea de satisfacţie. Se scuturase de el.

Mai tîrziu îşi puse întrebarea dacă a fost cumva rea cu Albert. Dar faptul era consumat — şi consumat pe vecie. *Vogue la galère* [1].

[1] Literal : Să plutească corabia ! (*fr.*). În sensul : Fie ce-o fi !

CAPITOLUL ȘASE

Ultimul calvar al lui Houghton

NECAZUL CU CORABIA ALVINEI era că *nu plutea*. Se împotmolise în apele stătute ale portului casnic. Degeaba te răzbuni cu sălbatice și nesăbuite accese de ironie și de independență, dacă prețul lor este să te ofilești, prăfuită, pe raft.

Alvina căzu din nou într-o stare de umilință și de spaimă : ba chiar începu să prezinte simptomele bolii de inimă care o doborîse pe mama ei. Căci vedea cum se scurge zi după zi, lună după lună, anotimp după anotimp, iar ea trudea ca o slugă în Casa Manchester, făcea cumpărături, cînta duminicile în cor, lua parte la reuniunile Capelei, își vizita prietenele, rîdea, trăncănea și juca jocuri de societate. Dar în tot acest timp, ce se întîmpla cu adevărat în viața ei ? Nu mare lucru. Luneca, ofilindu-se, în mormanul fetelor bătrîne. Împlinise douăzeci și opt de ani și-și petrecea zilele cu treburi casnice, în timp ce tatăl ei se prefăcea tot mai mult într-un moșneag șubred, dar cu un spirit și o minte încă prea vioaie. Și domnișoara Pinnegar devenise cenușie și bătrînicioasă ; banii se subțiau din ce în ce, și în față se deschidea perspectiva posomorîtă a zilelor cînd tatăl ei avea să se stingă, căminul să se năruie, iar ea, Alvina, va trebui să ia viața de la început, muncind.

Asta părea a fi unica alternativă : munca. Ar putea să slugărească tot restul vieții ei dînd lecții de pian, așa cum făcuse și domnișoara Frost ; sau ar putea să-și ia un post de infirmieră ; sau unul de casieriță într-un magazin. S-o mai găsi și pentru ea o muncă oarecare. Și o să se cufunde în rutina slujbei, așa cum fac atîtea femei, o să îmbătrî-

nească și o să moară, sporovăind și agitîndu-se. În schimb, va fi avut ceea ce se numește independență. Acum, că era pusă față-n față cu această comoară, fără posibilitatea unei opțiuni, o găsea straniu de hidoasă.

Muncă — o slujbă ! Mai aprigă decît revolta ei împotriva familiei Witham era răzvrătirea împotriva ideii unei slujbe. Pe Albert Witham îl găsea dezgustător — sau, mai curînd, nu atît dezgustător, cît cu totul din altă lume. Nu putea să-și biruie impresia că Albert își mișca buzele și-i zîmbea de după zidul de sticlă al unui acvariu, el aflîndu-se de partea unde-i apa. Ar fi putut ea vreodată să se deprindă în elementul acesta straniu și inuman ? Cine știe. Totuși, ar fi fost un soi de aventură, oricum mai bună decît o slujbă. Se răzvrătea pînă-n ultima fibră impotriva cuvîntului „slujbă". Chiar și substitutele acestui cuvînt, „serviciu" sau „muncă", i se păreau detestabile, de nesuportat. Categoric, nu voia să muncească pentru un salariu. Era prea umilitor. Ce poate fi mai *infra dignitatem* [1] decît îndeplinirea unei serii de acțiuni mecanice, zi de zi, timp de o viață, în schimbul cîtorva șilingi plătiți în fiecare a șaptea zi ? Rușinos. O condiție rușinoasă. Cea mai vulgară, cea mai sordidă și mai umilitoare dintre toate formele de sclavie : sclavia mecanică. Preferabil să fii de-a dreptul sclav, să te supui toanelor și impulsurilor unei ființe umane, decît să slugărești rutina mecanică a sclaviei moderne.

Tremura de enervare, de neputință și de frică. Luni de zile a chinuit-o gîndul la Albert. Ar fi trebuit să se mărite cu el. S-ar fi comportat, desigur, ca un pește bizar, foarte bizar. Dar n-ar fi fost mai bine pentru ea să facă acel straniu plonjon în elementul lui, decît să se condamne singură la rutina unei slujbe ? El s-ar fi dovedit, desigur, o ființă curioasă și inumană. Dar, la urma urmei, ar fi fost o experiență de viață. Într-un anumit chip, Albert îi plăcea. Avea în el ceva ciudat și absolut, care îi plăcea. Nu era mincinos. În felul lui, era onest și direct. Și-apoi, ar fi luat-o cu el în Africa de Sud : un mediu cu totul nou. Poate că ar fi avut copii. Se lăsă străbătută de un fior. Nu, copiii lui, nu ! Albert părea, în mod atît de curios, o făptură cu sîngele rece. Și totuși, de ce nu ?

[1] Mai prejos de demnitate (*lat.*).

De ce să nu fi avut copiii lui ciudaţi, palizi, cu sînge pe jumătate rece, micii ei peştişori personali ? De ce nu ? Totul era posibil ; ba chiar de dorit, din momentul în care izbuteai să înţelegi ciudăţenia acestor lucruri. Din momentul în care ar fi putut plonja dincolo de peretele acvariului. Din momentul în care ar fi putut să-l sărute !

De aceea insistenţele domnişoarei Pinnegar pe această temă o scoteau din sărite.

— Nu pot să înţeleg ce ţi-a displăcut atît de mult la domnul Witham, spunea ea.

— Niciodată nu putem înţelege asemenea lucruri, răspundea Alvina. Eu nu pot înţelege de ce nu-mi place tapioca sau de ce nu-mi plac napii, dar aşa stau lucrurile.

— Asta-i cu totul altceva, i-o reteza domnişoara Pinnegar.

— Totuşi, nu-i mai lesne de înţeles.

— Pentru că nici nu-i nevoie să înţelegi.

— Şi crezi că în chestiunea cealaltă e nevoie să înţelegi ?

— Firește. Eu nu văd ce cusur are domnul Witham.

Alvina se îndepărtă fără să răspundă. Discuţia avusese loc în primele luni după ce-i făcuse vînt lui Albert. Acesta se găsea acum din nou la Oxford şi nu se mai întorcea la Woodhouse pînă la Crăciun. Între ea şi ramura din Woodhouse a familiei Witham intervenise o categorică răceală. Nici nu se uitau la Alvina — şi ea la rîndu-i îi trata cu aceeaşi indiferenţă.

Cu toate acestea, pe măsură ce se apropia Crăciunul, Alvina îşi modifica simţămintele. Poate că o să se împace cu Albert. O să-i iasă în cale şi o să-i zîmbească. O să facă plonjonul — o dată pentru totdeauna —, o să-l sărute, o să se mărite cu el şi o să-i zămislească peştişorii, copiii lui. Se montă singură într-o dispoziţie de nerăbdare aproape febrilă.

Dar în prima seară cînd îl văzu în Capelă, şezînd ţeapăn şi privind fix, drept în faţa lui, Dumnezeu ştie la ce anume, departe de tot ce-i omenesc — aşa cum privesc peştii —, nefirescul lui o copleşi din nou şi-i frînă toate elanurile fanteziei. Privea fix înaintea lui şi interpunea un zid de uitare între el şi ea. Alvina tremură şi lăsă lucrurile aşa cum erau.

Şi după ce trecu Crăciunul, constată că nu mai exista nici un fel de perspectivă de care să-şi anine gîndurile.

Din acest moment păru că începe să se închircească : efectiv dădea impresia că se împuţinează la trup.

— N-ai stat deloc de vorbă cu domnul Witham ? o descusu domnişoara Pinnegar.

— El n-a stat de vorbă cu mine.

— Pe mine m-a salutat, scoţîndu-şi pălăria.

— *Dumneata* ar fi trebuit să te măriţi cu el, domnişoară Pinnegar, zise Alvina rîzînd batjocoritor.

— Nu-i nevoie să-ţi faci griji pentru mine, răspunse înţepată domnişoara Pinnegar.

După care a trecut multă vreme pînă s-o poată ierta pe Alvina şi să se arate din nou prietenoasă faţă de ea. Poate că nici n-ar fi iertat-o vreodată dacă n-ar fi găsit-o într-o zi plîngînd amarnic în salonaşul abandonat al mamei sale.

Pînă aici, povestea Alvinei e destul de banală. Este, mai mult sau mai puţin, povestea a mii şi mii de fete. Toate îşi găsesc pînă la urmă o slujbă. Aceasta e soluţia obişnuită. Şi dacă am fi avut de-a face cu o fată obişnuită, povestea noastră s-ar fi întins molcom şi monoton de-a lungul unor nesfîrşiţi ani de serviciu ; sau, în cel mai bun caz, asupra anilor de căsnicie cu vreun profesoraş sau vreun slujbaş searbăd.

Noi susţinem însă că Alvina nu e o fată obişnuită. Pentru oameni obişnuiţi, destine obişnuite. Pentru oameni neobişnuiţi, destine neobişnuite. Sau nici un fel de destin. Sistemul nostru modern de reducere a întregii complexităţi la o schemă unică, aplicabilă tuturor, îi covîrşeşte pe cei mai mulţi dintre oamenii neobişnuiţi. Pur şi simplu îi ucide sau îi zvîrle, scoşi din uz, peste bord.

S-au scris destule istorisiri despre oameni obişnuiţi. Bănuiesc că ducele de Clarence [1] o fi găsit că pînă şi vinul de Malmsey e greţos, cînd a prins să se sufoce, s-a făcut stacojiu la faţă şi apoi s-a înecat într-un butoi de vin. Or, oamenii obişnuiţi nu sînt vin de Malmsey. Sînt apă chioară. Şi noi cu toţii am fost de-atîtea ori muiaţi, potopiţi şi aproape înecaţi în puhoaie de banalitate, încît apa chioară tinde să devină un lichid detestabil. Ne e silă de gustul searbăd al apei de cişmea. Detestăm oamenii banali. Aceştia ne pun de-a dreptul viaţa în pericol ; ba

[1] *George, duce de Clarence* (1449—1478), a fost pedepsit de regele Edward al IV-lea, pentru purtările lui uşuratice, să fie înecat într-un butoi cu vin de Malmsey.

ne pun chiar și sufletele în pericol, pentru că sînt gata să ne osîndească, pe fiecare dintre noi și pe toți laolaltă, la veșnică platitudine. Fiecare individ are sau ar trebui să aibă, prin firea lucrurilor, punctele sale ieșite din comun. Dar în zilele noastre trebuie să cauți cu microscopul asemenea puncte, atît sînt de tocite de frecușul zilnic al mașinăriei epocii noastre mecanice.

Pentru Alvina nu exista nici o speranță în obișnuit. Dacă aștepta vreun ajutor, atunci acesta nu putea veni decît de la neobișnuit. De aci pornește marea primejdie a cazului ei. De aci spaimele amare și umilința care o măcinau în timp ce-și tîra șleampătă pașii prin încăperile Casei Manchester, ferindu-se pe cît putea să apară în văzul lumii. Adeseori, bărbații sorb seva îmbătătoare a autoimportanței tocmai din buruiana amară a ratării — ratații sînt de multe ori oameni dintre cei mai îngîmfați ; așa cum era și James Houghton. Dar pentru o femeie ratarea are altă semnificație. Pentru ea înseamnă eșuarea în viață, eșuarea în a-și statornici propria-i viață pe fața pămîntului. Și acest lucru înseamnă umilință, definitivă umilință.

Iar anii bolovănoși își tîrșeau pașii, împresurînd-o pe Alvina, și cercul închis descris de fiecare an în parte i se strîngea ca un laț în jurul gîtului. Împlinise pe rînd douăzeci și șase, douăzeci și șapte, douăzeci și opt și chiar douăzeci și nouă de ani. Intrase în al treizecilea an. Situația ar trebui să fie comică. Dar nu este.

Ach, schon zwanzig !
Ach, schon zwanzig !
Immer noch durch's Leben tanz' ich,
Jeder, jeder will mich küssen ;
Mir das Leben zu versüsen

Ach, schön dreissig !
Ach, schon dreissig !
Immer Mädchen, Mädchen heiss' ich
În dem Zopf schon graue Härchen
Ach, wie schnell vergehn die Jährchen ! [1]

[1] Ah, douăzeci de ani ! / Ah, douăzeci de ani ! / Tot mai trec dansînd prin viață, / Fiecare, fiecare să mă sărute ar dori, / Gata-n felul ăsta viața a mi-o îndulci. / Ah, treizeci de ani ! / Ah, treizeci de ani ! / Și totuși încă fată, fată mă numesc. / Încărunțit-au perișorii / Vai, cum zboară anișorii !

Ach, schon vierzig !
Ach, schon vierzig !
Und noch immer Keiner find'sich
Im Gesicht schon graue Flecken
Ach, das muss im Spiegel stecken.

Ach, schon fünfzig !
Ach, schon fünfzig !
Und noch immer Keiner vill mich ;
Soll ich mich mit Bänden zieren
Soll ich eine Schleier führen ?
Dann heisst's, die Alte putzt sich,
Sie ist fu'fzig, sie ist fu'fzig. [1]

Și, într-adevăr, în coada de păr mătăsos, castaniu, a Alvinei, se și iviseră cîteva fire argintii. Iar anii cu pași tîrșiți, care se mișcă bolovănos, se adunau numeroși, pe nesimțite.

N-avem însă de gînd să urmărim cîntecul pînă la sfîrșitul său fatal și sumbru. Probabil că eroinele fete bătrîne *obișnuite* din zilele noastre sînt sortite să moară la cincizeci de ani ; nu li se îngăduie longevitatea din romanele de altădată. Acestora să le fie de ajuns strofele cîntecului.

Lui James Houghton i-a dat ghes un nou imbold. I s-a năzărit un nou plan. El contempla o lume în continuă schimbare, și noutățile de mare popularitate au exercitat o ultimă atracție asupră-i. Patinoarul artificial îl ispitise ca o nouă Charybdă, antrenîndu-l în vîrtejul său amăgitor tocmai cînd se zbătea să-și facă drum dintre stîncile „Beregatei de juma' de penny". Dar reușise să se smulgă ispitei și, timp de aproape trei ani, zăcuse ancorat obscur la mal, ca o corabie fragilă și sfîrșită. Continuase să-și vîndă ultimele mărunțișuri și se mai bălăcise printre vechiturile depozitelor de mărfuri. Domnișoara Pinnegar gîndea că, în sfîrșit, se potolise de-adevăratelea.

[1] Ah, patruzeci de ani ! / Ah, patruzeci de ani ! / Și nimeni să mă ia nu s-a găsit. / Pe-obraz pete de cenușă se arată. / Ah, probabil că oglinda e pătată. / Ah, cincizeci de ani ! / Ah, cincizeci de ani ! / Și încă nimeni nu mă vrea. / Cu panglici să mă-mpodobesc ? / Cu o trenă să mă gătesc ? / S-ar zice că baba se dichisește, / Și-are cincizeci, cincizeci de ani.

Dar vai, la clubul lui degenerat, jerpelit şi calic i-a fost dat să întîlnească o nouă tentaţie : un bărbat rotofei care fusese un soi de impresar artistic în domeniul varieteurilor. Omul ăsta organizase spectacole de doi bani în orăşelele de provincie. Fusese în America de vest şi încropise şi acolo spectacole de varieteu. Apoi se întorsese în Anglia, unde-şi lăsase nevasta şi fiica. Dar, odată întors, nu-şi reluase viaţa de familie. Oriunde s-ar fi găsit el, nevastă-sa se afla totdeauna la o sută de mile depărtare. Şi acum se nimerise, mai mult sau mai puţin naufragiat, în Woodhouse. Fusese *pe cale* să deschidă un cabaret în aşezările de olari — el urmînd să fie administrator ; fusese gata-gata să organizeze un asemenea loc de distracţii la Ickley, în Derbyshire ; îşi făcuse drum în orăşelele industriale şi minereşti, prospectînd orice posibilitate de cabaret sau de spectacol din care să mai poată şi el ciuguli un ban. Şi acum, aflat complet la pămînt, nimerise la Woodhouse.

La Woodhouse exista un cinematograf : faimosul „Empire", ţinut de Jordan, şmecherul zidar şi decorator de clădiri, care se descurcase uimitor de bine. În tinereţea lui James, Jordan fusese un „nimeni" obscur şi analfabet. Şi acum avea maşină şi se uita la bălăbănelile lui James cu un dispreţ sarcastic, filtrat pe sub pleoapele grele care-i adăposteau ochii negri. Era un bărbat corpolent, cu sănătatea şubredă, dar reţinut şi de neînvins. Aşa era A. W. Jordan.

— Uite, o ocazie pe care eu am ratat-o, zicea James, frămîntîndu-se. Am ratat un prilej rar. Eu trebuia să fi avut ideea unui cinematograf.

Astea toate i le spuse şi domnului May, străinul care căuta o ocazie de „impresariat". Domnul May, care era rotofei la trup şi ştia să-şi ţină limba, avea o faţă roză, grăsulie şi nişte ochi albaştri-deschis, care parcă vorbeau cu glas tare ; ascultă spusele lui James, le îndesă în pipă şi le trase adînc în piept. Nu c-ar fi fumat pipă — nu fuma decît ţigări. Dar primi mărturisirea lui James ca pe ceva de care trebuia profitat.

Spiritul domnului May însă, deşi ager, era totuşi pedestru şi nu înaripat. El nu venise la Woodhouse ca să se uite la cinematograful „Empire" al lui Jordan, ci la coşmelia de

lemn aflată în vechiul tîrg de vite, și care purta numele „Cinematograful și Teatrul de Varietăți a' lui Wright". Spectacolele lui Wright nu erau de nivel „superior", ca acelea de la „Empire". Totuși sala era întotdeauna ticsită de mineri și de fetișcanele lor. Din nefericire însă, nu era rost ca domnul May să ciugulească vreo firimitură din plăcinta de la tîrgul de vite. Cinematograful era ținut și administrat de familie : domnul și doamna Wright, un fiu și două fiice cu soții respectivi — un „concern familial strîns unit. Și totuși era genul de spectacole pentru care domnul May simțea chemare : filme între reprezentații. Cinematograful nu era decît un număr din program, printre alte atracții mai senzaționale — cel puțin pentru domnul May — ca, de pildă, scamatori, cîntece distractive, farse într-un act, păsări dresate și comici. Domnul May era mult prea uman ca să poată crede că cineva ar putea să se distreze urmărind doar un film tremurător, care îți strica ochii.

Începuse să-și piardă curajul văzînd că nicăieri nu găsește vreo portiță de intrare. În fond, avea o familie de întreținut — și, cu toate că onestitatea lui ținea de domeniul varietăților, totuși, cînd era vorba de nevastă-sa și de fiică-sa, avea mustrări de conștiință. Întrucît petrecuse vreme îndelungată în America, dobîndise unele însușiri americane, printre care se număra și candoarea lui greoaie, cuplată cu o firească și satisfăcută lipsă de scrupule „în materie de afaceri". Fiind un bărbat de o curioasă sensibilitate în ce privește bunurile materiale, îi plăcea să umble îmbrăcat îngrijit și spilcuit, cu rufăria imaculată, și fața proaspăt rasă, ca de heruvim. Dar vai ! hainele îi erau demodate, așa încît eleganța lor costisitoare mai curînd dăuna șanselor sale de reușită, în ciuda aparenței, minuțios elaborate, că i-ar fi sosit chiar în dimineața aceea noi de la croitor. Pălăriile lui de fetru, cam strîmte, se înclinau strengărește peste fața-i roză și durdulie. Dar privirea îi era lugubră, de parcă și-ar fi spus că nu meritase chiar atîta ghinion în viață, și sub ochi i se săpau cearcăne vineții.

Și astfel, domnul May, în camera sa de la hanul „Luna și stelele", cel mai bun han din Woodhouse — el nu putea să tragă decît la un hotel bun —, stătea și-și cumpănea, într-o dispoziție lugubră, situația. Woodhouse îi oferea prea puțin, sau chiar nimic. Trebuia să plece la Alfreton.

Și acolo ce-o să găsească ? Ah, unde, unde, în această lume odioasă, se putea găsi un refugiu pentru un om împovărat de responsabilități, care dorea să realizeze tot ce-i sta în putință și căruia nu i se oferea nici un prilej ? Domnul May călătorise într-un vagon Pullman și trăsese direct la cel mai bun hotel din oraș, așa cum ar fi procedat orice american cu bani — în America. Și o făcuse cu eleganță. Și acum, în Anglia asta murdară și cărpănoasă, vedea cum i se rod ghetele și i se scîlciază tocurile și se temea să nu ajungă să-și mănînce și banii pentru biletul de tren. Dacă va fi nevoit s-o șteargă fără să-și achite nota la hotel, mă rog, societatea era de vină. El unul trebuia să trăiască. Și mai trebuia, neapărat, să păstreze în buzunar atîția bani cît să-i ajungă pentru un bilet pînă la Birmingham. Afirma întotdeauna că soția sa locuiește la Londra. Dar ca să-și expedieze scrisorile mergea întotdeauna pe jos pînă la Lumley. Un om plin de mistere.

Și o porni din nou pe jos pînă la Lumley ca să-și expedieze scrisorile. De astă dată însă, examină serios Lumley-ul. I se păru o văgăună uitată de Dumnezeu. Jos, în vale, se întindea o ramificație de șosea prăfoasă, așternută cu o pulbere și un soi de clisă cenușie provenite de la industria de olărit, și presărată ici-colo cu coșuri mari, din ale căror pîntece se revărsa un fum negru, împrăștiindu-se chiar lîngă drum. Pe o scurtă șosea transversală se zărea topitoria de oțel, toată numai negreală și rugină. Puțin mai încolo se afla nodul de cale ferată și, dincolo de acesta, case răzlețe, îndreptîndu-se spre Hathersedge, unde lucrau de zor fabricile de ciorapi. În comparație cu Lumley, orășelul Woodhouse, a cărui biserică înălțată pe o ridicătură își săgeta, mîndru și vulgar, turla deasupra copacilor și a plaiurilor povîrnite, părea un paradis idilic.

Domnul May se îndreptă spre hotelul Derby să ia un whisky mic. Firește, acolo legă o conversație :

— S-ar zice că aveți o viață tare liniștită aici, la Lumley, începu el cu vocea-i ciudată, de om de teatru rafinat. Nu aveți *nici un fel* de distracție ?

— Cînd vor să se distreze, se duc cu toții sau la Woodhouse sau la Hathersedge.

— Dar nu v-ar prinde bine un loc al vostru de distracție — un fel de rival al varieteului Wright ?

— De..., poate..., dacă s-ar găsi cineva să pornească treaba.

Așa se explică faptul că i s-a inoculat lui James ideea deschiderii unui cinematograf pe terenul virgin din Lumley. Nu suflă o vorbă femeilor. Dar din dimineața în care domnul May aduse vorba despre acest subiect, James deveni alt om. Fremăta ca un băiețandru, fremăta de parcă tocmai îi crescuseră aripile.

— Hai să mergem la fața locului și să găsim un amplasament, propuse domnul May. Nu te angajezi cu nimic — nu te compromiți. Doar că-ți formezi o părere despre cum arată locul.

Așa se face că a doua zi de dimineață, această pereche prost asortată o porni spre Lumley. James arăta foarte neglijent cu pardesiul lui negru, pantalonii gri-închis și șapca ieftină, cenușie. Mergea adus de spate, dar cu aceiași pași grăbiți, de parcă-l gonea din spate soarta. Fața lui era îngustă și încă frumoasă. În chip ciudat, șapca ieftină, tocmai prin nepotrivirea ei, îl făcea să arate mai domn. Așa era. În timp ce mergea, privea neliniștit în dreapta și-n stînga și saluta pe oricine îi ieșea în cale.

Alături de el pășea dichisitul domn May, strîns în haine și tubular, cu pieptul scos înainte și capul zvîrlit pe spate, evocîndu-ți o pasăre din speciile inferioare, care-și dă însă multă importanță. Costumul lui gris-fer îi cădea ca turnat — doar că-i era puțin prea strîmt. Surtucul și vesta erau tivite cu panglică de mătase exact în culoarea stofei. Gulerul moale, de o imaculată prospețime, era vărgat cu dungulițe negre, ca și cămașa. Purta ghete negre, cu fețe de antilopă, dar cam reduse la toc. Pălăria cenușie-închis era trîntită pe o parte, ștrengărește. Arăta foarte spilcuit, dar puțin cam în urmă cu moda ; era foarte roz la față, cu toate că sub ochii albaștri se iveau cearcăne de om suferind de bilă ; și părea a fi foarte la înălțimea situației, deși situația nu i se potrivea deloc.

În timp ce mergeau, discutau prietenește, James aplecîndu-se în față, domnul May lăsîndu-se pe spate. Domnul May arborase tonul omului de lume rafinat.

— Certamente, începu el — folosea acest cuvînt foarte des și-l pronunța afectat, rotunjind mult vocalele din silabele finale, astfel încît rima cu „elegante". *Certamante*, începu domnul May, locul e dezgustător, dezgustător ! În viața mea n-am lucrat într-un loc mai respingător, în

decursul tuturor călătoriilor mele. Dar nu asta are importanţă... şi îşi întinse mîinile dolofane afară din manşetele imaculate.

— N-are importanţă, întări James. Categoric nu. Asta nici nu intră în discuţie. Ceea ce ne interesează pe noi...

— E publicul... *certamante*. Şi-l avem... Teren virgin... !

— Da, categoric. Neatins. Piaţă de desfacere curată ca lacrima.

— Piaţă de desfacere curată ca lacrima, repetă domnul May, întărindu-i spusele, dar cu o vagă licărire de zîmbet. Ce noroc pe noi !

— O afacere care, dac-ar fi bine mînuită, continuă James, bine mînuită...

— Da, da, *certamante*. De ce *n-am* mînui-o bine ?

— O s-o facem, o s-o facem, ţîşni prompt vocea uşor răguşită a lui James.

— *Certamante !* Vai de mine, dacă nu reuşim să adunăm la Lumley un public larg, ce altceva am putea reuşi ?

— Şi în ce priveşte gustul publicului, ne putem orienta, urmă James. Trebuie să urmărim ce alege Wright... şi Jordan... şi am putea merge la Hathersedge, şi la Knarborough, şi la Alfreton... înainte de a... adică...

— Da, desigur, dacă socoţi că e *necesar*. Astea toate le voi face eu. Voi sta de vorbă cu administratorii şi chiar cu actorii... dîndu-mă drept ziarist, înţelegi ? Am făcut cu multă ziaristică la viaţa mea, şi nimic mai uşor decît să-ţi procuri legitimaţii de la diverse ziare.

— Da, e o idee bună, aprobă James. Te prefaci că ai de gînd să scrii un reportaj la gazetă. Excelentă idee.

— Şi-i atît de simplu ! Poţi culege *toate* informaţiile de care ai nevoie.

— Categoric, categoric, încuviinţă James.

Încercaţi să-i vedeţi pe cei doi eroi ai noştri adulmecînd calcanele sordide, maidanele părăsite şi smîrcurile din Lumley. Descoperiră un loc viran unde se aciuiseră două vagoane de bîlci. O femeie, aşezată pe treapta de jos a unui vagon, curăţa cartofi. Se apropie de ea şi o fetişcană metisă, ţinînd în braţe o cană mare de apă, emailată, albastru-deschis. În spatele vagonului erau două cabine acoperite cu pînză colorată, din care se auzeau lovituri de ciocan.

— Bună dimineaţa, spuse domnul May oprindu-se în faţa femeii. Nu-i sezonul de bîlci, nu-i aşa ?

— Nu, nu-i bîlci, răspunse femeia.

— A, înţeleg, lucraţi pe cont propriu. Vă descurcaţi bine ?

— Binişor.

— A, doar binişor. Îmi pare rău. Bună ziua.

Ochiul ager al domnului May, rotindu-se de jur împrejur, zărise un negru ieşind pe jumătate afară de sub pînza care acoperea una dintre cabine. Un negru slab, care părea tînăr şi plăpînd şi şchiopăta. Faţa lui semăna cu cea a tînărului negru din desenul lui Watteau [1] — patetică, îngîndurată, muşcată de clima nordică. Domnul May înţelesese totul dintr-o ochire : negrul era soţul femeii — se aclimatizaseră pe aceste meleaguri ; cabina din care se auziseră loviturile de ciocan era o *Hoop-La* [2]. Cealaltă cabină era probabil una de tragere la ţintă cu nuci de cocos. Cuprins pe loc de repulsia americanilor faţă de prezenţa unui negru, domnul May îl trase pe James mai departe.

Puţin mai încolo, aflară că femeia era din Lumley, că avea doi copii, că negrul era un individ foarte liniştit şi respectabil, dar că familia se ţinea foarte rezervată şi se ferea să se amestece cu cei din Lumley.

— Cred şi eu, zise domnul May, scîrbit numai la asemenea idee.

După care porni să se intereseze de cîtă vreme se aciuiseră pe acel teren — află că de trei luni —, cît vor mai rămîne — doar o săptămînă, după care se vor deplasa la bîlciul din Alfreton, — şi cine era patronul terenului — domnul Bows, măcelarul. Ah ! şi la ce folosea terenul ? Teren de construcţie, numai că era cam şubred.

— Exact ce ne trebuie ! Să mai zici că n-avem *noroc* ! strigă domnul May, semeţindu-se de îndată ce ajunseră în stradă.

Dar veselia şi sumeţirea îl costau un efort încordat. Simţea cumplit, cumplit, lipsa paharului de whisky de la ora unsprezece, băutura lui de înviorare. Şi nu îndrăznea să-i mărturisească acest lucru lui James, despre care ştia că e antialcoolic. Aşa încît, vlăguit şi secătuit, se tîrî pe drumul de înapoiere la Woodhouse şi se lăsă să cadă

[1] *Antoine Watteau* (1684—1721), cunoscut pictor şi desenator francez.

[2] Joc practicat la bîlciuri, constînd în aruncarea de cercuri peste diferite obiecte, care constituie premiile.

cu un lung „Uuuf !“ de epuizare nervoasă în barul de la „Luna și stelele“. Acolo își încreți nasul cîrn. Mirosul barului îi era neplăcut. Duhnea a bere scîrboasă pe care o beau minerii. Oh — ce obosit era ! Se lăsă pe spetcaza scaunului, ținîndu-și paharul de whisky în mînă, cu privirile ațintite în gol, disperat. Cearcănele de sub ochi aminteau mai mult ca oricînd de vezica biliară bolnavă. Se simțea cu totul părăsit de noroc, și foarte iritat.

Cu toate acestea, în momentul cînd se pregăti să se întîlnească din nou cu James, își reluă întreaga-i voioasă semeție. Încă nu atinsese chestiunea banilor. Oare cînd va putea să stoarcă un avans de la James ? *Trebuia* să precipite lucrurile. Își perie cu grijă, în fața oglinzii, părul castàniu, aspru și creț. Ce mai albise la tîmple ! Nici nu-i de mirare, vai de mine, cu viața pe care o ducea. Era în cămașă. Își puse vesta, cu spatele din satin cenușiu, și constată că plesnea pe el. Ce-i drept, se mai împlinise un pic, totuși nu făcuse burtă. Dimpotrivă. Se privi din profil, și fu chiar cuprins de spaimă că slăbise. Era unul dintre oamenii cu o ținută și un mers ca de pasăre, cărora le iese noada puțin în afară la spate, în chip caraghios. Cît de tare se tocise satinul vestei ! Își privi manșetele. Și astea îl lăsau. Din fericire, cînd își comandase cămășile, păstrase destul material pentru manșete și gulere de rezervă. Își puse surtucul, scuturînd un invizibil firicel de praf, și porni spre întîlnirea cu James, pe care trebuia să-l atace pentru un avans. Trebuia neapărat să obțină un avans.

Oricum, în ziua aceea nu-l obținu. A doua zi dimineața, sună la ora șase și ceru să i se aducă ceaiul. Pînă la zece, dăduse o raită la Lumley, schimbase o vorbă cu domnul Bows în legătură cu terenul și, biruindu-și sila, stătuse de vorbă și cu negrul liniștit și plăpînd despre bîlciul din Alfreton și despre posibilitatea de a cumpăra vreo baracă năruită pentru a o transforma în cinematograf.

Clocotind de toate aceste noutăți, se întîlni cu James — nu la clubul abject, ci în pustia sală de lectură a așa-numitei Case a meseriașilor — în care nu intra niciodată vreun meseriaș, ci numai oameni de categoria lui James. Aci își luară o tablă de șah și se prefăcură că încep o partidă. Dar discuția dintre ei era grăbită și tainică.

Domnul May îi dezvălui toate descoperirile sale. După care își încercă norocul :

— N-ar fi bine să ne gîndim acum și la latura financiară ? Dacă avem de gînd să căutăm un așezămînt — în mod curios, domnul May de cîte ori se referea la clădire o numea „așezămînt“ — trebuie să știm cît avem de gînd să cheltuim.

— Mda... da. Mă rog..., răspunse James vag, nervos, aruncîndu-i o privire rapidă domnului May.

În acest timp, domnul May se juca distrat cu calul negru de pe tabla de șah.

— Știi, urmă domnul May, momentan eu nu dispun de fonduri lichide. N-am nici o îndoială că puțin *mai încolo,* dacă va fi nevoie, voi putea face rost de cîteva sute. Foarte mulți îmi datorează bani — am numeroși debitori. Dar e atît de greu să *aduni* ceea ce ți se cuvine, mai ales din America. Își ridică ochii albaștri spre James Houghton. *Certamante,* am putea amîna pentru un timp toată tranzacția, pînă cînd îmi sosesc banii. Sau aș putea să funcționez doar în calitate de administrator al dumitale — ai putea să mă *angajezi...*

Domnul May urmări reacția lui James. Acesta își plecă privirile pe tabla de șah. Fremăta tot de emoție. Nu voia un partener. Dorea ca afacerea să fie numai a lui. Detesta partenerii de afaceri.

— Ai fi de acord să lucrezi ca administrator, cu un salariu fix ? întrebă James grăbit și răgușit, frecîndu-și încet degetele fine unul de celălalt.

— Da, de ce nu, cu plăcere, dacă-mi oferi perspectiva ca mai tîrziu să devin partenerul dumitale, în condiții asupra cărora vom cădea amîndoi de acord.

Lui James nu prea-i plăcea treaba asta.

— La ce condiții te gîndești ? întrebă el.

— Mă rog, deocamdată n-are importanță. Pentru moment consideră că mă angajez în calitate de administrator, cu un salariu, să zicem, de... la cît te-ai gîndit ?

— Vrei să fii plătit cu săptămîna ? întrebă James cu ascuțime.

— N-ar fi mai bine cu luna ?

Cei doi bărbați se priviră unul pe celălalt.

— Cu obligația reciprocă a unui preaviz de o lună, continuă domnul May.

— Cît ? întrebă James cu avariție.

Domnul May își examină cu atenție mîinile îngrijite.

— Mă rog, nu văd cum aș putea s-o scot la capăt cu mai puțin de douăzeci de lire pe lună. *Certamante*, e un salariu ridicol de mic. În America n-aș fi acceptat pentru nimic în lume mai puțin de trei sute de dolari pe lună, ceea ce reprezintă minimum ce-am încasat vreodată. Dar, *certamante*, Anglia nu-i America — din păcate pentru ea.

James își scutura însă capul cu o mișcare vibratorie.

— Imposibil ! replică el cu viclenie. Imposibil ! Douăzeci de lire pe lună ? Imposibil. Nu pot. Nici nu mă pot gîndi la așa ceva.

— Atunci formulează dumneata o cifră. Spune la cît te *poți* gîndi, ripostă domnul May, enervat de această vicleană împotrivire a unui provincial ramolit și de propria sa decădere într-o situație de josnică subordonare.

— Nu pot să-ți ofer mai mult de zece lire pe lună, răspunse James caustic.

— Cum ? strigă domnul May. Și din ce vrei să trăiesc ? Din ce să trăiască soția mea ?

— Afacerea trebuie să fie rentabilă. Ca s-o fac rentabilă, trebuie ca la început să reduc cît mai mult cheltuielile.

— Ba, dimpotrivă. Trebuie să te pregătești ca la început să tot vîri mîna în buzunar. Dacă de la bun început o pornești cu cărpănoșenie, n-ai să ajungi nicăieri. Zece lire pe lună ! Dar e cu neputință ! Zece lire pe lună ! Și din ce vrei să *trăiesc*?

Capul lui James continua să vibreze în sens negativ. În acea dimineață, cei doi nu izbutiră să ajungă la o înțelegere. Domnul May se întoarse la han mai îngrețoșat și mai secătuit ca oricînd, și-și bău porția de whisky cu mai multă fiere. Dar în James se aprinsese scînteia marii bătălii.

Bietul domn May a fost nevoit să-și adune toate resursele de spirit și de voioșie pentru următoarea întîlnire cu James. Hotărîse să-și scoată pîrleala pe alte căi. Și ticluise să și-o scoată pe toate căile posibile. O să accepte cele zece lire — dar, zău așa, cine a mai auzit de ceva atît de ridicol, *zece lire !* — fir-ar să fie de babalîc împuțit care-și mănîncă de sub unghie, babă zgîrcioabă și puturoasă ! O să accepte zece lire ; dar o să-și scoată el pîrleala !

Mai dădu o fugă pînă la negru ca să-l întrebe de o anumită baracă de lemn, cu compartimente laterale și cu acoperiș, un vechi teatru ambulant aflat pe lîngă izlazul comunal Selverhay, și care ar fi fost probabil de vînzare. Îl pisă din nou pe domnul Bows. Scrise diverse scrisori și-și luă o serie de note. A doua zi dimineața, la ora opt, se găsea în drum spre Selverhay ; întindea pe jos, bietul de el, cele șapte mile de drum, nesfîrșite și anodine. Mergea pe jos, pe picioarele lui mici, încălțate în pantofi cam strîmți, și străbătea un ținut cîndva frumos, dar zbîrlit acum de ghimpoasele așezări minerești ; urca dealuri povîrnite și cobora costișe, întrebînd de drumul bun pe tot felul de bădărani și necioplițI, pînă cînd, în cele din urmă, ajunse la izlaz, care nu era defel izlaz, ci un soi de cătun, mai dezolant decît toate celelalte : golaș, cocoțat la înălțime, expus din plin văzduhului și văzului.

Zări și baraca de teatru. Arăta veche și dărăpănată, vopsită în roșu-închis, și rufoasă din cauza afișelor înguste care atîrnau dezlipite și zdrențuite. De-a lungul pereților de lemn, iarba crescuse în voie. Numai să nu fi putrezit lemnăria ! Se lăsă pe vine și începu să împungă și să străpungă lemnul cu briceagul, pînă cînd îl zări un polițist de țară cu un coif cît o butie, care descălecă de pe bicicletă și veni glonț la el, călcînd apăsat prin iarbă și mînîndu-și bicicleta alături ; domnul May aproape că făcu un atac de apoplexie cînd pe neașteptate se pomeni întrebat cu glas tunător.

— Ce tot faci acolo ?

Domnul May se ridică în picioare, roșu la față și cu vinele de la gît umflate, ținîndu-și încă briceagul în mînă.

— O, făcu el, bună dimineața. Își aranjă vesta și aruncă o privire polițistului lung și deșirat și bicicletei strălucitoare. Tocmai mă uitam la acest vechi așezămînt, pe care am de gînd să-l cumpăr. Mi-e teamă că a cam putrezit la temelie.

— Nu m-aș mira, răspunse polițistul bănuitor, urmărindu-l pe domnul May cum își închide briceagul.

— Mi-e teamă că din această pricină așezămîntul devine inutil pentru scopurile mele, urmă domnul May.

Polițistul nu catadicsi să răspundă.

— Oricum, mi-ai putea spune unde pot obține anumite informații în legătură cu el ?

Domnul May folosea tonul său cel mai afabil, de om de lume. Dar polițistul continua să-l măsoare din cap pînă-n picioare, de parc-ar fi avut dinainte-i cine știe ce făptură năzdrăvană, necunoscută pînă atunci pe fața cinstitului și sănătosului nostru pămînt.

— Ce informații ? întrebă el.

— Dacă o pot cumpăra, răspunse domnul May puțin țîfnos.

Făcea eforturi să-și păstreze maniera deschisă și voioasă, de la om la om.

— Ei nu-s pe aici, răspunse polițistul.

— A, da ? Și unde sînt ? Și *cine* sînt ei ?

Polițistul îl privi mai bănuitor ca oricînd.

— Cowlard, așa-i cheamă. Cînd nu-s pe drum, locuiesc la Offerton.

— Cowlard... mulțumesc. Domnul May își scoase carnetul de notițe. C-O-W-L-A-R-D, așa-i ? Și adresa, dacă ești bun ?

— Strada n-o știu. Dar o poți afla la „Trei Clopote". Ea-i sora cucoanei.

— „Trei Clopote"... mulțumesc. Offerton ai spus ?

— Da.

— Offerton ! Unde vine asta ?

— La vreo opt mile de-aici.

— Așa ! Și cum se ajunge acolo ?

— Poți merge pe jos sau cu trenul.

— A, are gară ?

— Gară ? — Polițistul se uită la el de parc-ar fi avut de-a face cu un criminal sau cu un nebun.

— Da. Există o gară acolo ?

— Ori că ! E cea mai mare după Chesterfield.

— A-a-h ! făcu brusc domnul May, cuprins de o revelație. Vrei să spui *Alfreton* ?

— Da, Alfreton.

Polițistul se simțea acum pe deplin convins că omul nu era în toate mințile. Dar, din fericire, el nu era tipul polițistului arivist ; nu voia să urce în ierarhia polițienească ; cu cît mai jos, cu atît mai sănătos, își zicea.

— Și aici, cum se ajunge la gară ? întrebă domnul May.

— Vrei la Pinxon sau la Bull'ill ?

— Pinxon sau Bull'ill ?

— E două gări.

— Pentru Selverhay ?

— Da, e două.

— Și care-i mai bună ?

— Depinde de ce tren iei. Cîteodată trebe să aștepți un ceas sau două...

— Nu cunoști orarul trenurilor, nu-i așa ?

— Este unu' de după-masă — da' pînă ajungi dumneata acolo o să fie plecat.

— Adică pînă ajung unde ?

— La Bull'ill.

— Aha, la Bull'ill. Totuși am să încerc. Ai putea să-mi explici pe unde s-o iau ?

Cînd, după o oră de mers anevoios, domnul May sosi la gara Bullwell și află că nu exista nici un tren pînă la șase seara, simți că merita cu vîrf și îndesat orice penny va cîștiga vreodată de la domnul Houghton.

Domnișoara Pinnegar și Alvina nu avură idee despre noua aventură care le aștepta pînă cînd James nu le anunță că-i închiriase prăvălia lui Marsden, vecinul lor băcan. Marsden acceptase să preia și localul prăvăliei lui James, la aceeași chirie pe care o plătea pentru propria lui prăvălie, ba, mai mult, lua asupră-i toate reparațiile și modificările necesare. Ceea ce însemna un mare chilipir pentru James : nu dădea din buzunar nici un penny, iar chiria era profit pur.

— Dar de cînd ? întrebă domnișoara Pinnegar.

— Intră în posesia localului începînd de la întîi octombrie.

— Foarte bine, e o idee bună. Prăvălia nu valorează mare lucru, decretă domnișoara Pinnegar.

— Fără îndoială, zise James, frecîndu-și mîinile : semn că era deosebit de tulburat sau de mulțumit.

— Iar dumneata ai să te retragi și ai să duci o viață liniștită.

— O să vedem noi, răspunse James și cu aceste cuvinte fatale se îndepărtă plutind, ca să se întîlnească cu domnul May.

James se apropia de șaptezeci de ani. Și totuși fremăta ca o frunză în vînt. Dar o frunză friabilă.

— Tata clocește ceva, spuse Alvina pe un ton de avertizare.

— Și eu am impresia asta, răspunse domnișoara Pinnegar, gînditoare. Mă întreb ce-o mai fi de astă dată.

— Nu pot să-mi închipui, rîse Alvina. Dar pun rămășag că-i ceva îngrozitor, altfel ne-ar fi spus și nouă.

— Da, replică domnișoara Pinnegar, vorbind, rar. Mai mult ca sigur că ne-ar fi spus. Ce poate să fie ?

— Habar n-am.

Ambele femei duceau o viață atît de retrasă, încît nu auziseră nimic despre escapadele lui James la Lumley. Așadar, ca două pisici, se puseră să pîndească sosirea omului lor la masă.

Domnișoara Pinnegar îl văzu venind pe stradă și discutînd aprins cu domnul May, care, îmbrăcat în gri din cap pînă în picioare și împieptoșat ca un prihor, arăta mai roz la față ca de obicei. Întrucît căzuseră la înțelegere, își îngăduise să stropească evenimentul cu un whisky cu sifon, iar James băuse și el un pahar de vin roșu.

— Alvina ! strigă discret domnișoara Pinnegar din prăvălie. Alvina, repede aici !

Alvina veni zburînd ca să tragă cu ochiul pe la colțul vitrinei. Îi văzu pe cei doi bărbați, domnul May ca o pasăre cenușie și împieptoșată, cu obrajii îmbujorați, sumețindu-și capul în direcția lui James Houghton și apucîndu-l din cînd în cînd pe acesta de reverul hainei, în încercarea zadarnică de a strecura și el cîte un cuvînt, în timp ce James, al cărui cap se mișca de sus în jos, obrajii tremurîndu-i de atîta vorbire înfierbîntată, se sălta de pe un picior pe altul sau se foia în jurul asculătătorului său.

— Cine *poate fi* omul acesta atît de ordinar ? întrebă domnișoara Pinnegar, simțind cum i se năruie inima.

— Nu pot să-mi închipui, răspunse Alvina rîzînd de comicul tabloului care i se înfățișa.

— Nu-l găsești oribil ? întrebă sărmana femeie mai vîrstnică.

— E absolut imposibil. Ai mai văzut vreodată o față atît de roză ?

— Și reverele tivite cu mătase ! exclamă indignată domnișoara Pinnegar.

— Costumul ăsta arată de parcă i l-a vîndut tata.

— Să sperăm că nu l-a vîndut el pe tata, replică domnișoara Pinnegar.

Cei doi bărbaţi mai înaintaseră cîţiva paşi în direcţia casei, iar femeile se pregătiră s-o şteargă înăuntru. Desigur, ar fi fost foarte urît să fie surprinse trăgînd cu ochiul în stradă. Dar cine se mai uita acum la bunele maniere ?

— Iar s-au oprit, zise domnişoara Pinnegar, chemînd-o din nou pe Alvina.

Cei doi bărbaţi mai schimbară cîteva păreri însufleţite, cu glasuri aproape audibile.

— Mă întreb cine ar putea fi, murmură jalnic domnişoara Pinnegar.

— Cineva de prin lumea teatrului, sînt sigură, declară Alvina.

— Crezi ? Nu se poate ! Nu se poate !

— N-ar putea fi nimic altceva, nu-ţi dai seama ?

— O, nu pot să cred, pur şi simplu nu pot.

Domnul May îşi pusese degetele acaparatoare pe braţul lui James. Acum scutura mîna patronului său. Iar James, cu şapca lui ieftină pe cap, îi zîmbea în chip de rămas bun. Cu o graţioasă fluturare a mîinii înmănuşate în antilopă, domnul May se întoarse în direcţia hanului „Luna şi stelele", păşind ţanţoş, în timp ce James se îndreptă spre casă alergînd în vîrful picioarelor, cu graba sa firească.

Alvina se retrase la repezeală, dar domnişoara Pinnegar rămase pe poziţie. Cînd James intră repezit în prăvălie şi se trezi faţă-n faţă cu ea, tresări.

— O, domnişoara Pinnegar ! exclamă el şi dădu să se strecoare pe lîngă dînsa.

— Cine era omul acela ? întrebă sever domnişoara, de parcă James ar fi fost un copil a cărui obrăznicie nu o mai putea suporta.

— Cum ? Poftim ? întrebă James, ferindu-se.

— Cine era omul acela ?

— Ce ? Care om ?

James era puţin surd, puţin răguşit.

— Omul... domnişoara Pinnegar se întoarse spre uşă. Uite-l ! Omul acela !

James se apropie la rîndul său de uşă şi se uită afară de parcă se aştepta să descopere cine ştie ce. Imaginea spatelui domnului May, ţanţoş şi închingat în haine, cu pălăria trîntită strengăreşte şi mîinile înmănuşate în antilopă gri, păru să-l surprindă. Era supărat că i se atrăsese atenţia asupra unei asemenea privelişti.

— Ah, făcu el. Ăsta-i administratorul meu.

Și o porni grăbit spre fundul prăvăliei, cerînd să i se servească cina.

Domnișoara Pinnegar rămase cîteva momente în ușă, cufundată într-un fel de amnezie totală. Căzuse parcă în inconștiență. Cînd își reveni, simți că se află pe marginea isteriei și a leșinului. Dar se oțeli o dată în plus, deși efortul o costa un an de viață. Nu leșinase niciodată, nu făcuse niciodată o criză de isterie.

Își readună puterile, ușor încovoiată, ca după o lovitură puternică și, închizînd ușa prăvăliei, intră după James în sufragerie, supunîndu-se inevitabilului. James mînca, și se făcu a nu-i observa intrarea. Plutea o aromă de tocană irlandeză.

— Ce administrator ? întrebă domnișoara Pinnegar din prag, scurt, liniștit și implacabil.

Dar James se găsea într-unul din momentele sale de abstractizare, de transă.

— Ce administrator ? stărui domnișoara Pinnegar.

James continua să stea aplecat în neștire deasupra farfuriei și să-și înfulece tocana.

— Domnule Houghton ! strigă domnișoara Pinnegar cu o voce brusc schimbată. Fața ei căpătase o paloare lividă. Izbi cu palma în masă, o bufnitură scurtă, ciudată, pătrunzătoare.

James tresări. Își ridică privirea buimac, asemenea cuiva brusc deșteptat din somn.

— Ce ? făcu el cu răsuflarea tăiată. Ce e ?

— Răspunde-mi ! Ce administrator ?

— Administrator ? Cum ? Administrator ? Ce administrator ?

Domnișoara Pinnegar veni mai aproape de el, amenințătoare în rochia ei neagră. James se feri.

— Ce administrator ? repetă el. Administratorul meu. Administratorul cinematografului meu.

Domnișoara Pinnegar se uită la el, și continuă să se uite fix la el, fără să scoată o vorbă. În clipa aceea, toată furia pe care întreaga stirpe feminină i-o datora lui James se descărcă asupră-i în tăcere, ca un trăsnet negru de electricitate latentă. Dar domnișoara Pinnegar, canalul de scurgere al acestei mînii, simțea că face explozie.

— Cinematograf ! Cinematograf ! Vrei să spui că... Pur și simplu se sufoca, vasele inimii și vinele pieptului îi plesneau. Fu nevoită să se rezeme cu mîna de masă.

Era un moment de groază. Ea arăta aprigă și înfiorătoare, cu fața ca o mască, ochii împietriți și buzele vinete. S-ar fi zis că un fulger înfricoșător căzuse peste ei. James se carboniza, încremenit. Pentru cîteva clipe se lăsă o tăcere grea, o suspensie.

Și în aceste minute domnișoara Pinnegar sfîrși cu el. Sfîrși cu el pentru totdeauna. După ce-și veni în fire, se îndreptă spre un scaun și se așeză în fața farfuriei sale. După un timp, începu să mănînce, de parc-ar fi fost singură.

Sărmana Alvina, care trecuse printr-un moment groaznic și neașteptat, își plimbă privirea de la unul la celălalt și își lăsă capul în farfurie. James, cu capul plecat la rîndul lui, uitase să mai mănînce. Domnișoara Pinnegar mesteca foarte încet, singură.

— Alvina, nu vrei să mănînci ? întrebă ea în cele din urmă.

— Mi-a pierit pofta, răspunse fata.

— De ce ? întrebă domnișoara Pinnegar. Tonul ei era scurt și repezit, aproape ca al domnișoarei Frost. Ciudat de asemănător cu al domnișoarei Frost.

Alvina își luă furculița și începu să mănînce automat.

— Totdeauna am găsit că tocana irlandeză e mai gustoasă cînd îi pui cîțiva napi, zise domnișoara Pinnegar.

— Ai dreptate, dar e prea devreme, napii încă n-au ieșit.

— A ! Marțea trecută n-am avut napi la masă ?

— Erau napi galbeni, nu suedezi.

— Mă rog, atunci napi galbeni. Îmi plac și napii galbeni.

— Dacă știam, puneam înăuntru cîțiva napi.

— Da. Altă dată să pui, conchise domnișoara Pinnegar.

În legătură cu cinematograful nu se mai rosti nici un cuvînt ; nimeni nu suflă o vorbă. Imediat ce-și înghiți plăcinta cu prune, James o șterse.

— Ce-a mai făcut ? întrebă Alvina de îndată ce-l văzu plecînd.

— Cumpără un cinematograf. Și omul acela cu care l-am văzut e administratorul lui. Pur și simplu.

— Dar ce-o să facem noi cu un cinematograf ? întrebă Alvina.

— Întrebarea este ce o să facă *el*. Pe mine nu mă priveşte. Nu-i treaba mea. Eu una n-am să-i împrumut un sfanţ, nici n-o să mă gîndesc la toate astea, pentru mine va fi ca şi cum n-ar *exista* un cinematograf. Şi cu asta basta, anunţă domnişoara Pinnegar.

— Dar e un fapt împlinit.

— N-are decît să se spele pe cap cu el. Pe mine nu mă priveşte. La urma urmei, afacerile tatălui tău nu mă privesc. Ar fi o impertinenţă din partea mea să mă vîr în treburile lui.

— Nici pe *mine* nu mă privesc prea mult.

— Cu tine-i altceva. Tu eşti fiica lui. Cu mine nu-i nici un fel de rudă, din fericire. O plîng pe biată maică-ta.

— O, aşa a fost el întotdeauna.

— Asta-i situaţia, decretă domnişoara Pinnegar.

Sentimentele domnişoarei Pinnegar aveau o notă de fatalitate. Odată ce se răciseră, nimic nu le-ar mai fi putut vreodată încălzi. Era ca şi cum ai fi încercat să încălzeşti un şoarece îngheţat. N-ai face decît să-i grăbeşti putrefacţia.

Dar din această zi domnişoara Pinnegar a început să arate mai bătrînă, ba chiar s-a cocoşat puţin. Iar spusele ei i-o evocau tot mai des Alvinei pe domnişoara Frost.

În seara următoare, după ce domnişoara Pinnegar s-a dus la culcare, James trepida într-o conversaţie cu fiică-sa.

— Ţi-am spus că am cumpărat o clădire de cinematograf ? Acum ducem tratative pentru aparat, pentru un dinam şi aşa mai departe.

— Dar unde o să fie ? întrebă Alvina.

— Jos, la Lumley. Te iau mîine cu mine să-ţi arăt locul. Clădirea — e vorba de o baracă a unui teatru volant — va sosi joi, joia viitoare.

— Dar cu cine mai lucrezi, tată ?

— Singur, absolut singur. Am găsit un administrator excelent, care cunoaşte toată treaba pe degete — un anume domn May. Un om foarte drăguţ. Foarte drăguţ.

— Unul scund, îmbrăcat în gri ?

— Da. Şi mi-am zis aşa : dacă domnişoara Pinnegar va voi să preia problema încasărilor şi a biletelor, adică

să stea la casa de bilete ; şi dacă tu ai să susţii acompaniamentul de pian ; şi dacă domnul May învaţă să mînuiască aparatul — ia acum lecţii — iar eu mă ocup de treburile organizatorice, atunci nu mai trebuie să angajăm nici o persoană străină.

— Tată, domnişoara Pinnegar n-o să preia casa de bilete.

— Nu ? De ce nu ?

— Nu ţi-aş putea spune de ce. Dar n-o să accepte nimic — şi în locul dumitale nici nu i-aş cere.

Urmă un scurt interval de tăcere.

— Ei, nu-i nimic, spuse în cele din urmă James cu ţîfnă. Nu-i de neînlocuit.

Şi Alvina urma să acompanieze filmele la pian ! Altă lovitură ! Fugi în camera ei ca să rîdă şi să plîngă în acelaşi timp. Se şi vedea la pian, zdrăngănind valsul din *Văduva veselă* sau, la scenele duioase, romanţa *Mătăniile*. Zi de zi *Mătăniile*. Şi, în timp ce filmul pîlpîia şi tremura, spectatorii zbierau şi un puşti murdar striga : „Ciuc'lată, un penny pachetu' ! Ciuc'lată, penny pachetu' ! Ciuc'lată penny pachetu' !“, ea trecea, romantic, la altă melodie.

Un spectacol homeric ! Izbucni în rîs. Dar, în acelaşi timp, îi veniră în minte imaginea mamei ei şi a domnişoarei Frost, şi începu să plîngă de i se rupea inima. După care porniră să-i defileze prin cap tot felul de frînturi de cîntece, comice şi stupide. Se închipuia aranjîndu-le în cele mai nepreţuite variaţiuni. De pildă, „Mai zăboveşte, Lucy“.

Mai zăboveşte, Lucy, Lu, nu te grăbi
Ce mult îmi place mie cu tine-a zăbovi.
Cîntecul meu ascultă-l şi nu mă părăsi,
Mai zăboveşte, Lucy, Lu, nu te grăbi.

Toate cîntecele care o scoteau din sărite pe domnişoara Frost. Toate, *Valsul visurilor* şi *Rugăciunea unei fecioare*, şi altele la fel de oribile.

Oare-n Insula Spooney-ooney
Mă-ndrăgeşte cineva ?
În Insula Spooney-ooney
A plecat inima mea...

Biata domnișoară Frost ! Alvina se văzu în închipuire dirijînd un cor de mocofani, în pauzele cînd filmul se rupea, într-o atsmosferă îmbîcsită, trăsnind a țigări ieftine și a coji de portocale :

N-ai vrea să te giugiulești cu mine ?
N-ai vrea să te giugiulești cu mine ?

(Vai, de ce nu ?)

Sub stejarul cel umbros.
Să-mi șoptești „puicuța mea“,
Să mă strîngi, să mă strivești pe inima ta.

(Pune-mă la încercare)

Să mă legeni pe genunchi,
Să-mi spui „Porumbițo, vai ce bine !“
N-ai vrea să te giugiulești cu mine ?

(Ooh, zi-i mai departe)

Alvina își urmă firul închipuirilor, montîndu-se într-o stare de febrilitate.

Dimineața îi povesti domnișoarei Pinnegar tot ce aflase.

— Da, zise aceasta, mă și vezi pe mine vînzînd bilete, nu-i așa ? Da, da. Mă tem că rolul ăsta va trebui să-l joace el singur. Și tu ai să cînți la pian ? Ce rușine ! O adevărată rușine ! Slavă Domnului că domnișoara Frost și mama ta n-au apucat să vadă și una ca asta. Și-a pierdut complet simțul decenței — dacă l-a avut vreodată, ceea ce mă îndoiesc. Bun, tot ce pot spune este că mă bucur să n-am nici un amestec. Îmi pare rău pentru tine, te plîng că-i ești fiică. Mă doare inima de tine. Ce să zic, n-are un dram de rușine în el, un dram de rușine...

Și domnișoara Pinnegar ieși din odaie cu pași apăsați.

Alvina se duse cu James la Lumley, vizită locul viitorului cinematograf și fu prezentată domnului May. Acesta îi făcu o plecăciune după cea mai distinsă modă americană, și o tratâ cu o admirabilă deferență de tip american.

— Nu sînteți de părere că e un plan formidabil ? o întrebă el.

— E minunat.

— *Certamante,* așezămîntul va fi cu totul temporar. *Certamante,* nu va arăta prea grozav : o baracă veche de

lemn, ce a aparținut unui teatru ambulant. Dar important pentru noi e să pornim afacerea.

— Dumneata o s-o faci pe operatorul ?

— Da, răspunse domnul May cu mîndrie. Îmi petrec toate serile alături de operatorul de la „Marsh" din Knarborough. Găsesc că e o muncă foarte interesantă, realmente interesantă. Și *dumneata* ai să acompaniezi la pian ? o întrebă el lăsîndu-și capul pe un umăr și privind-o cu viclenie.

— Așa zice tata.

— Dar *dumneata* ce zici ?

— Presupun că eu n-am nici un cuvînt de zis în treaba asta.

— Ba ai. Bineînțeles că, dacă nu vrei, n-ai s-o faci. Nici nu s-ar putea altfel. N-am putea angaja vreun tînăr... ? Se întoarse întrebător spre James Houghton.

— Alvina poate să cînte la fel de bine ca oricare altul din Woodhouse. Nu trebuie să mai sporim cheltuielile. Mai cu seamă cheltuielile de salarii.

— Dar firește că și domnișoara Houghton va avea un salariu. Orice muncitor trebuie plătit. Neîndoielnic. În cazul de față, *plătită*, ca să punem la feminin. Și pentru același salariu ai putea angaja pe orice terchea-berchea cu mîini zdravene. Mi-e teamă că pe domnișoara Houghton ar obosi-o de moarte...

— Nu sînt de aceeași părere, ripostă James. Nu sînt de aceeași părere. Unele reprezentații nu vor avea nevoie de acompaniament...

— Mă rog, dacă-i pe așa, interveni domnul May, cînd nu fac serviciul de operator, unele reprezentații le pot acompania și eu. Nu sînt un pianist desăvîrșit — dar un pic tot pot să cînt, știi — și pianotă cu degetele, în fața Alvinei, în sus și-n jos pe o claviatură imaginară, holbîndu-se la ea cu ochi mari și zîmbindu-i șmecherește. Sînt convins că pot acompania orice fel de reprezentație, numai pe unul care jonglează cu farfurii nu l-aș acompania — m-aș teme că-l fac să scape farfuriile. Dar cîntece — ah, cîntece ! *Con molta espressione !*

Și din nou pianotă pe claviatura imaginară și-și lăți obrajii grași într-un zîmbet adresat Alvinei.

Domnul May începu să-i placă Alvinei. Cînd îl cunoșteai mai bine, avea ceva bizar în el — ceva iritant.

Un circar, un măscărici ! Și încă ostentativ. Iritant de ostentativ.

După această zi, domnul May făcu vizite dese la Casa Manchester. Domnișoara Pinnegar se arăta înțepată față de el și domnul May o trata cu indiferență. Dar era încîntat să pălăvrăgească în *tête-à-tête* cu Alvina.

— Unde e soția dumitale ? îl întrebă Alvina.

— Soția mea ! O, nu-mi mai vorbi de ea ! făcu el cu un gest comic. E la Londra.

— De ce să nu-ți vorbesc de ea ?

— Am toate motivele să nu doresc să mai aud de ea. Nu ne înțelegem deloc, soția mea și cu mine.

— Vai, ce trist !

— Îngrozitor de trist ! Dar ce să-i faci ? Își însoți cuvintele de un rîs hazliu. După care își luă o înfățișare gravă. Nu, continuă el. E o persoană imposibilă.

— Înțeleg, zise Alvina.

— Nu sînt convins că înțelegi. Nu care cumva să crezi — și aci își lăsă mîna pe brațul Alvinei — nu care cumva să-ți închipui că e *imorală*... Ai face o greșeală de neiertat. Vai, nu ! Moralitatea e partea ei cea mai tare. „Să mănînci trei foi de salată pe zi și restul să pui deoparte". Asta-i deviza ei. O, dac-ai ști prin ce zile îngrozitoare am trecut în primii ani ! N-am stat împreună decît trei ani. Dar, Dumnezeule, ce ani !

— De ce ?

— Nu era chip să-i intri femeii ăsteia în voie. Nu suferea să audă de mîncare. Dac-o întrebam : „Ce avem deseară la cină, Grace ?", sută la sută că-mi răspundea : „Eu una fac o baie înainte de culcare — asta-i cina mea". Era o femeie din alea emancipate și vegetariene, știi.

— Extraordinar ! se minună Alvina.

— Cred și eu că-i extraordinar. A fost extraordinar de greu pentru mine. Și nu mă lăsa nici pe *mine* să mănînc. Cînd îmi găteam singur, pentru mine, mă urmărea în bucătărie, nebună de furie. Închipuie-ți numai ! Odată mi-am preparat o mîncare de ciuperci — o, niște ciuperci *frumoase*, frumoase de tot. Le pun pe plită să le înăbuș în unt — erau niște ciuperci cărnoase, foarte fragede ! Să fiu al naibii dacă ea n-a intrat în bucătărie cît stam eu întors cu spatele, și nu mi-a turnat în cratiță o cană cu zeamă de morcovi. Aș fi fost în stare să fac

moarte de om, nu alta ! Închipuie-ți numai — niște ciuperci cărnoase și fragede !

— Ciuperci fragede..., repetă Alvina.

— Ciuperci — cel mai gustos lucru de pe lume ! Nu găsești ? întrebă el, înălțîndu-și pupilele spre cer.

— Da, sînt bune, încuviință Alvina.

— Te cred. Și să mi le inunde, să mi le înece în zeama ei zborșită de morcovi. Vai ce m-am mai înfuriat ! Tot ce-a putut ea să-mi răspundă a fost : „N-am vrut să irosesc bunătate de zeamă !“ N-a vrut să iroscască zeama ei infectă de morcovi, și mi-a stricat mie ciupercile. *Poți* să-ți imaginezi asemenea persoană ?

— Trebuie să fi fost foarte greu pentru dumneata.

— Te cred. Am slăbit. În primul an de căsătorie cu femeia asta am dat jos nu știu cîte kilograme. Nu suferea să mă vadă mîncînd. Una din cele mai grave acuzații pe care le-a adus împotriva mea a fost cînd mi-a spus odată : „M-am uitat în cămară și-am văzut că-i goală — și mi-am zis că acuma nu mai ai ce să-ți gătești. Și *totuși* ți-ai gătit !“ Poftim ! Ce zici de asta ? Cîtă otravă ! „Și totuși ți-ai gătit !“

— Dar din ce voia să-ți ții zilele ?

— Să sug cu ea o foaie de lăptucă și să beau apă de la cișmea, — și apoi să-mi înalț spiritul citind un pamflet de Bernard Shaw. Era genul ăsta de femeie. Nu făcea decît să-mi irite stomacul.

— Copleșitor ! îl plînse Alvina.

— Oh ! Își ridică din nou ochii spre cer și-și întinse mîinile în lături. Nu-mi credeam ochilor și urechilor. N-aș fi bănuit că pot exista asemenea oameni. Și prietenele ei ! Oh, prietenele acelea îngrozitoare — fabienele [1] ! Ah, și teoriile lor despre eugenie ! Închipuie-ți că voiau să analizeze principiile mele de morală din motive de eugenie ! Nici nu-ți poți imagina în ce situație mă aflam. Mai rău decît în vremea Inchiziției din Spania. Și am răbdat timp de trei ani. Cum de-am răbdat, nici eu nu pot înțelege...

— Și acum n-o mai vezi ?

— Niciodată. Și am grijă să nu afle unde mă găsesc ! Dar, desigur, o *întrețin*.

[1] Adepte ale organizației reformiste engleze „Societatea fabienilor“, înființată în 1884 de un grup de intelectuali.

— Şi fiica ?

— O, e cel mai scump copil din lume. Am văzut-o în casa unui prieten, cînd m-am întors din America. O dulceaţă de fată ! Dar, *certamante,* suspicioasă în privinţa mea. Mă trata de parc-aş fi fost un necunoscut...

— Vai, ce trist !

— De nesuportat ! Îşi întinse iar mîinile durdulii şi manichiurate ; pe un deget strălucea un inel verde, gravat.

— Cîţi ani are fiica dumitale ?

— Paisprezece.

— Şi cum o cheamă ?

— Gemma. S-a născut la Roma, unde eram impresarul domnişoarei Maud Callum, *danseuse.*

Era curioasă această intimitate care se stabilise pe dată între Alvina şi domnul May. Dar o intimitate pur verbală, descriptivă. El nu-i făcuse nici un fel de avans. Dimpotrivă, era ca un porumbel cenuşiu, singuratic, care ciugulea fărîmele simpatiei Alvinei, atent însă în orice moment ca nu cumva *ea* să-i facă vreun avans. Dacă ar fi observat la ea cel mai mic semn de provocare, ar fi fugit tremurînd. Nimic nu-i repugna mai mult decît insinuările şi provocările unei femei. Îl oripilau, îl exasperau, îl făceau să deteste întregul trib feminin : pisici odioase pe două picioare şi fără mustăţi. Dacă ar fi fost într-adevăr o pasăre, ar fi încercat aceeaşi oroare instinctivă faţă de pisici. Îi plăcea în femeie *îngerul,* şi în special îngerul-mamă. Pe acesta îl venera. Dar provocările !...

Aşa încît evita să fie văzut în oraş cu Alvina ; dacă o întîlnea pe stradă, se înclina în faţa ei şi trecea mai departe ; îi făcea într-adevăr o plecăciune adîncă şi reverenţioasă, dar trecea mai departe, mai ţanţoş şi mai sigur de sine ca oricînd. Categoric, cînd se aflau în lume, îi întorcea spatele.

Dar domnişoara Pinnegar, o adevărată mîţă bătrînă, cenuşie şi periculoasă, îl urmărea cu colţul ochiului ei spălăcit de cum întorcea spatele.

— Are în el ceva atît de nebărbătesc ! spunea ea. În felul cum se îmbracă, cum merge, în toate — atît de nebărbătesc ! Dac-aş fi în locul tău, Alvina, mai spunea ea, n-aş petrece atîta vreme cu el în salon. O să înceapă lumea să vorbească.

— M-aş simţi măgulită, rîse Alvina.

— Ce vrei să spui ? se oţărî domnişoara Pinnegar.

Cu toate acestea, în materie de afaceri domnul May era foarte conştiincios. Se scula la cinci şi jumătate dimineaţa, iar la şapte era pe drum. Plutea ca o barcă mînată de o briză puternică, de colo-colo, afară din Woodhouse şi apoi îndărăt, şi-n sus şi-n jos, prin oraşel. Era iute şi repezit, făcînd faţă oricărei situaţii. Cînd era supărat sau nemulţumit, se proptea pe picioare, cu mîinile la spate, şi ţac-ţac-ţac dădea drumul la vorbe, ţăcănind ca un foarfece.

— Cum se face că gazul încă n-a fost conectat ? îl atacă el pe Arthur Witham. Trebuia să fie gata de ieri.

— A trebuit să aştept garniturile pentru ţevi.

— „A trebuit să aştept garniturile" ! Dar n-ai ştiut de acum două săptămîni c-o să ai nevoie de garnituri ?

— Gîndeam c-o să găsesc pe aici unele să se potrivească.

— Aşa ai gîndit ! Nu mai spune ! Îţi seamănă să gîndeşti aşa. Şi acum te-ai *gîndit* numai să comanzi altele, sau le-ai şi comandat ?

Arthur îi aruncă o privire morocănoasă. Îl ura. Dar spada ascuţită a domnului May nu putea fi paratà.

— Sper c-o să depăşeşti faza gîndirii, urmă el. La dumneata gîndirea pare să fie un proces foarte lent. Şi pe cînd aştepţi ştuţurile ?

— Pe mîine.

— Cum ? Încă o zi ? Mă mai amîni cu o zi ? Se vede că în branşa voastră nici nu vă sinchisiţi de timp. *Mîine !* Cine şi-ar fi închipuit ? După ce c-a întîrziat cu două zile, mă mai amînă pe *mîine !* Sper că prin mîine înţelegi *miercuri* şi nu mîinele lui mîine, sau mai ştiu eu ce dată fantezistă şi absurdă la care tocmai *te-ai gîndit*. Acum îţi cer să *isprăveşti* treaba pînă mîine... şi la acest punct, domnul May îşi puse dezmierdător mîna pe braţul lui Arthur. Îmi promiţi că va fi gata mîine, nu-i aşa ?

— Dacă cineva poa' s-o facă pînă mîine, apoi eu sînt ăla.

— Nu-mi spune mie „dacă cineva poa' s-o facă". Spune-mi c-ai s-o faci.

— O fac, dacă reuşesc.

— O, atunci foarte bine. Te rog să reuşeşti — şi-ţi mulţumesc foarte mult. Dacă o faci, îţi voi fi extrem de îndatorat.

Arthur era enervat, dar fusese prins cu uşa.

Şi astfel, la începutul lunii octombrie, sala era gata şi întregul Woodhouse fusese garnisit cu afişe care anunţau „Palatul de Distracţii al lui Houghton". Bietul domn May nu putea vedea decît o ironie în partea de anunţ cu „Palatul".

— Distracţiile le putem asigura, zicea el. Dar în ce priveşte „palatul", eu personal nu-mi iau nici o răspundere.

James însă, ca să folosim o expresie vulgară, nu-şi mai încăpea în piele.

— Tata nu-şi mai încape în piele, observă Alvina.

— Da ? făcu domnul May, nedumerit şi preocupat.

Dar asta însemna doar că James trăia cea mai febrilă perioadă din viaţa lui. Desena singur reclamele. Întîi venea un rînd de dungi purpurii, cu inscripţia mistică, în litere mari, negre : *„Palatul de Distracţii al lui Houghton."* Dedesubtul acestora era scris cu litere mici : *„Inaugurarea are loc la Lumley, la 7 octombrie, orele 6.30 p. m."* Oriunde te duceai, zăbrelele purpurii cu negru îţi săreau în ochi. Apoi veneau celelalte reclame, pictate delicat în azuriu şi roşu-pal, ca un autentic afiş de teatru, şi care făceau cunoscut întregul program. Dedesubtul acestora, un alt anunţ înştiinţa, cu litere mari, verzi, pe un fond galben : *„Ultimele solduri definitive pentru lichidarea magazinului Houghton, din strada Knarborough, vor avea loc vineri, 30 septembrie. Veniţi şi cumpăraţi mărfuri fără preţuri."*

James nu-şi mai încăpea în piele. Adună toate zorzoanele şi pompoanele din fiecare colţişor al Casei Manchester. Le sortă în grămezi, şi notă grămezile după cum îl duse mintea. Apoi se dezlănţui. Lipi anunţuri pe toată vitrina şi înăuntrul prăvăliei : *„Luaţi ce vă place şi plătiţi cît doriţi"*.

De vîndut, vindeau el şi domnişoara Pinnegar. Femeile din tîrg se îmbulziră în prăvălie. Întorceau mărfurile pe faţă şi pe dos. James era mai mult mort decît viu, trebuind să accepte preţurile pe care i le ofereau. Dar le acceptă. Singura condiţie pe care le-o puse era să cumpere doar cîte un singur articol de fiecare dată. „Cîte unul o dată, dacă nu vă supăraţi", le spunea cînd veneau cu pumni întregi de monede de trei pence. Abia seara tîrziu începu să facă derogări de la această lege.

Pe la unsprezece noaptea reușise să se descotoroseasc de o mare cantitate de mărfuri — într-adevăr, de o cantitate serioasă — și o puzderie de femei cumpăraseră lucruri de care nu aveau nevoie la prețuri pe care și le fixaseră singure. Înfrigurat, dar satisfăcut, James închise prăvălia pentru ultima oară. A doua zi, pe la orele unsprezece, curățase magazinul de tot ce era al lui, iar ușa care lega casa de prăvălie a fost zăvorîtă și ferecată. Băcanul intră în prăvălie, privi la localul gol, luă cheia de la Houghton, și pe dată își trimise băiatul să lipească un nou anunț în vitrină și să rupă toate afișele lui James. Bietul James, ca să poată intra acum în casa lui, trebuia să meargă pînă la capătul străzii Knarborough, s-o ia apoi în jos pe strada Wellington, pînă în dreptul grajdurilor, și să traverseze pasajul lung și strîmt care se forma acolo.

Dar nu se necăjea. Pentru că fiecare ceas îl apropia tot mai mult de prima reprezentație de la „Palatul distracțiilor". Era mulțumit de domnul May ; trebuia să recunoască faptul că era mulțumit de domnul May. În sfîrșit, Palatul stătea pe picioarele lui — oh, la început, cînd sosise, avusese un echilibru foarte precar — și strălucea tot, proaspăt vopsit în roșu-închis, ca sîngele de bou. În jurul ușilor și al jgheaburilor de lemn era dichisit cu o tușă de albastru-lavandă și galben. Avea o scăriță nouă din lemn, care mergea pînă la ușă, iar înăuntru o podea nouă din lemn, scaune îmbrăcate în catifea roșie în față, pînă la cortină, și strane vechi de biserică în fund. Tinerii mineri recunoscuseră stranele.

— Hei ! Astea-s stranele de la Capela a'veche !

— Hî, hî ! Cîn' mergem s-ascultăm predica ?

Subiect de haz și neîncetate glume. Și „Palatul distracțiilor" fu botezat, printr-o inspirație fericită, „Calvarul lui Houghton", prin analogie cu acea manifestare religioasă din Capelă, denumită „Calvarul creștin", la care luau parte și Alvina și domnișoara Pinnegar.

— Un' te duci, Sorry ?

— La Lumley.

— La „Calvaru' lu' Houghton" ?

— Îhî !

— Ce mai porcărie !

Cam așa se duceau discuțiile cînd un tînăr miner laconic se întîlnea cu altul. Dar să nu anticipăm.

Domnul May se străduise din răsputeri să încropească un program pentru prima săptămînă. Filmele erau următoarele : „Pasărea umană“, care s-a nimerit să fie un film norvegian despre schiori, pur descriptiv ; „Clătita“, film umoristic ; şi apoi, marele serial „Încleştarea mută“. În ce priveşte reprezentaţiile cu actori, primul număr era Miss Poppy Traherne, o doamnă îmbrăcată în nenumărate fuste şi jupoane, care se învîrtejea prefăcîndu-se în orice ai fi dorit, de la un crin de pădure cu ciorapi verzi, pînă la un curcubeu, o roată de artificii sau o ceaşcă cu farfurioară : formidabilă era Miss Poppy Traherne. Următorul număr era constituit de fraţii Baxter, care se căţărau în sus şi-n jos unul pe spatele celuilalt şi unul pe creştetul celuilalt, şi stăteau unul în capul celuilalt, şi fiecare în propriul său cap, şi se cocoţau unul pe umerii celuilalt, de parcă fiecare dintre ei era un rînd de trepte cu cîte un palier şi toţi trei erau trei rînduri de trepte, trei etaje în mişcare, treptele de sus coborînd încontinuu şi devenind treptele de jos, în timp ce treptele de la mijloc se turteau şi deveneau un coridor orizontal.

Alvina urma să deschidă spectacolul cîntînd la pian o uvertură care se numea „Bun sosit tuturor“, o piesă ridicolă. Era emoţionată şi nenorocită. Luni dimineaţa a avut loc o repetiţie sub conducerea domnului May. Alvina a cîntat „Bun sosit tuturor“ şi apoi a luat notele mînjite cu urme de degete pe care le ducea pretutindeni cu ea Miss Poppy Traherne. Miss Poppy era foarte exigentă. În timp ce-şi învîrtejea fustele îi striga întruna : „Mai repede, te rog !“ sau „Puţin mai încet !“, pe un ton arogant, oficial, înăbuşit oarecum de tălăzuirea volanelor învolburate.

— Nu poţi să cînţi cu mai multă *expresie* ? strigă ea cînd deveni un crin de pădure în plină floare, şi în glas îi răsună o notă de real extaz.

Dar de ce a strigat „Cu forţă, cu mai multă forţă !“ cînd a devenit ceaşcă cu farfurioară, Alvina nu a putut înţelege ; doar dacă Miss Poppy nu s-o fi închipuind o ceaşcă de ceai tare.

Oricum, în cele din urmă reveni la vechea ei identitate, gîfîind îngrozitor şi întrebînd cu o voce răguşită dacă reprezentaţia începea de-a dreptul cu numărul ei. Nu catadicsea să ia în seamă uvertura „Bun sosit tuturor“. Domnul May îi răspunse afirmativ. Ea urma să fie

primul număr. Drept care domnișoara se porni să facă tărăboi. Domnul Houghton, intervenind în grabă, o asigură că numărul ei va fi precedat de un scurt cuvînt de deschidere ținut de el. Miss Poppy se uită la dînsul de parc-ar fi fost un ceas cu cuc, ea trebuind să aștepte pînă termina de strigat „Cucu !". După care ripostă :

— Da' asta n-o să fie în fiecare seară. Și-s șase seri într-o săptămînă !

James fusese pus la punct. Pînă la urmă, incidentul se soldă cu hotărîrea domnului May de a se metamorfoza el personal într-un cîine mops — afirmă că deține „costumul" în valiza lui — și de a juca, împreună cu unul din frații Baxter, „Scena bucățelii-de-zahăr", drept număr de deschidere. În felul acesta, virginitatea profesională a lui Miss Poppy fu salvată de pîngărire.

În spatele scenei se găsea o jumătate de metru de cortină care despărțea cele două cabine de actori : „doamne" și „domni". În momentele libere, Alvina ședea în cabina doamnelor sau, cînd nu era loc înăuntru, stătea pe pragul de jos. Le urmărea pe doamne cum se machiau — sau le dădea cîte o mînă de ajutor. De partea cealaltă a perdelei vedea picioarele bărbaților, în papucii lor jerpeliți, și le auzea vocile grosolane. Adeseori se purta peste cortină cîte o conversație mahalagească, pentru că cei mai mulți dintre actori se cunoșteau între ei ; se arătau foarte binevoitori pe față și se bîrfeau plini de dispreț pe la spate.

Biata Alvina era într-o stare de continuă nedumerire. Ea se purta extrem de amabil — o, mult prea amabil cu actrițele. În schimb ele o tratau cu un soi de amiciție neceremonioasă, o luau peste picior sau arborau față de ea un aer de superioritate disprețuitoare, din pricină că domnul May îi acorda atenție și deferență. Și Alvina se simțea nedumerită și puțin atîțată, de parcă nu mai era ea însăși.

În sfîrșit sosi și seara premierei. Tatăl ei culesese de pe undeva pentru dînsa o bluză de mătase roz și un pieptene înalt, bătut în strasuri ; Alvina le refuză pe amîndouă. Ținea să poarte bluza ei neagră și fusta neagră, precum și pieptănătura simplă. Domnul May o aprobă :

— *Certamante !* Doar nu asupra ei trebuie să cadă atenția.

Domnișoara Pinnegar o conduse pînă peste deal și, cînd văzu „așezămîntul", roșu ca sîngele de bou, cu lam-

pioanele de gaz în față, începu să plîngă. Era pentru prima oară că vedea „Palatul". Veni cu Alvina prin intrarea din spate și urcă treptele pînă în cabina cît o cutie de chibrituri. Dar, dînd cu ochii de Miss Poppy, cu părul ei galben și pantalonașii verzi cu volane de dantelă verde, o luă la fugă. Biata domnișoară Pinnegar ! Rămase locului afară, pe iarba bătătorită, în spatele gloatei de gură-cască, și plînse lacrimi amare. Din fericire, își pusese o voaletă. Apoi o coti eroic spre intrarea principală, și urcă treptele. Mulțimea tocmai începuse să intre. Din spatele ghișeului de bilete se zgîia fața lui James.

— Unu', zise el cu glas oficial, împingîndu-i un bilet. Dar cînd o recunoscu, adăugă : O ! *dumneata* n-ai nevoie să plătești.

— Ba da, susținu ea și lăsă pe tejghea patru pence, pe care degetele metalice și mînjite ale lui James le înhățară, în timp ce tînărul din spatele domnișoarei Pinnegar o îmbrînci ca să înainteze.

— Belet dă patru penny, jos la mijloc, zise omul de la ușă, înghiontind-o în direcția domnului May, care voi s-o plaseze pe unul din scaunele îmbrăcate în catifea roșie.

Dar domnișoara Pinnegar se îndreptă spre o strană și se așeză acolo. Localul era ticsit de un public aţîţat care răcnea și fluiera. Cortina acoperea scena. James o închiriase foștilor săi colegi întru negustorie, pentru anunțuri publicitare, așa încît reprezenta un întreg șah de reclame locale. Puteai vedea un porc gras și o plăcintă dolofană cu carne de porc, iar porcul spunea : „Știți cu toții unde mă puteți găsi. Sub coaja plăcintei, la Frank Churchill, Knarborough Road, Woodhouse." În jurul numelui „W. H. Johnson" pluteau o gambetă, un guler și-o cravată, o pereche de bretele și o umbrelă. Și așa mai departe. Toate la un loc te făceau să te simți ca acasă. Dar domnișoara Pinnegar, în strana ei, era strivită și se sufoca.

Sosi și ora de începere a spectacolului, iar minerii se porniră să tropăie izbind cu picioarele în podea. Era exact publicul înfierbîntat, învălmășit, pe care și-l dorise domnul May. Dădu o fugă afară ca să-l tragă pe James în fața cortinei pentru cuvîntul de deschidere. Dar James, fascinat de banii care-i curgeau atît de repede pe sub ochi, nu se lăsa urnit de la casa de bilete, și cei doi

aproape că se încăierară. În cele din urmă, domnul May putu fi văzut fugărindu-l pe James, ca pe o găină înfuriată, de-a lungul coridorului lateral și apoi sus, pe scenă.

James, în fața cortinei iluminate și împodobite cu reclamele locale, se înclină și începu să bolborosească ceva, fără să-și poată face vreun cuvînt auzit. Larma mulțimii se potoli, și elocința lui James continuă să se reverse. Dar publicul era sătul de James și începu să se foiască.

— Coboară ! Coboară ! îi șopti din față domnul May, care simțea că înnebunește.

Dar James nici că se mișcă. Ar fi putut vorbi toată noaptea. Domnul May, scos din fire, îi făcu semn Alvinei, care stătea, obscură, la pian, apoi se repezi pe scenă. Își ridică vocea și-l acoperi pe James. Acesta încetă să-și mai fluture mîinile înnegrite de monedele de aramă, iar Alvina atacă primele măsuri din „Bun sosit tuturor", cît de tare și de pompos îi era cu putință.

Și în tot acest timp domnișoara Pinnegar ședea ca un sfinx — întocmai ca un sfinx. Ce gîndea nu știa nici ea singură. Dar privea impasibilă la James și, din cînd în cînd, furișa cîte o privire îngrijorată spre Alvina care zdrăngănea de zor. Știa că Alvina trebuia să ciocănească în pian pînă cînd primea semnalul că domnul May își pusese „costumul" de cîine mops.

O zvîcnire a cortinei. Alvina execută acordurile finale, cortina se ridică și „Asta-i bună !" exclamă domnișoara Pinnegar cu glas tare.

Domnul May, în chip de cîine mops, cerșea bucățica de zahăr cu o expresie mult prea naturală, aproape imposibilă. Publicul începu să urle. Alvina îl privea cu mîinile încrucișate în poală. Cîinele mops a repurtat un mare succes.

Cortina ! Cîteva măsuri din „Marșul Toreadorului" — și apoi cîntecele lui Miss Poppy. Melodie duioasă. Miss Poppy, pe podea, ghemuită sub un șal verde. Apoi o treptată creștere și dilatare, pînă la vîrtejul culminant din care înflorește un perfect crin de pădure. Brusc cortina și un răcnet de apreciere din partea minerilor. Dintre toate florile, crinul are o vrajă mistică, plină de tîlcuri ascunse.

Acum o izbucnire de acorduri din pianul Alvinei. Furtuna din care se va ivi curcubeul. Cortina se ridică —

Miss Poppy rotindu-se pînă cînd fustele i se înalță ca suflate de o briză, se unduiesc și se arcuiesc într-un curcubeu deasupra picioarelor ei, de astă dată negre. Luminile rampei sînt numai pîlpîiri. Miss Poppy e și ea numai pîlpîire.

Totuși curcubeul nu are efectul crinului. Dar roata de artificii, executată la urmă într-un singur picior și apoi printr-un uimitor salt în aer de-a-ndăratelea, stîrnește din nou valuri de apreciere.

Miss Poppy consideră că punctul ei de glorie îl constituie figura cestii cu farfurioară. Dar publicul, vulgar ca întotdeauna, nu-i de aceeași părere.

Alvina își părăsește postul și iese odată cu Miss Poppy, în timp ce domnul May se așază la pian, ca un profesionist, și face să zboare acordurile pentru treptele zburătoare, în sus și-n jos, ale fraților Baxter. Între timp, fața palidă a Alvinei bîntuie ca o stafie în umbra din spate, de parcă s-ar afla sub scenă.

Lămpile se sting : chicoteli și țucăieli în întuneric — apoi pe ecran tremuriciul : „Pasărea umană", în litere groaznic de pîlpîitoare. Aparatul e prost și domnul May nu-i un operator prea bun. Publicul își face auzită nemulțumirea. Se aprind luminile și : „Ciuc'lată, un penny pachetu' ! Ciuc'lată, un penny pachetu' !", exact ca în visul Alvinei. Urmează apoi „Clătita", după care s-a ajuns la jumătatea spectacolului. Luminile pentru pauză.

Domnișoara Pinnegar oftă și-și încrucișă mîinile. Nu privea nici în dreapta, nici în stînga. Fără voia ei și în pofida pudoarei și decenței ultragiate, se simțea atîțată. Dar știa bine că asemenea atîțare e nesănătoasă. În zadar băiețandrul îi zbiera „Ciuc'lată !" drept în ureche. Ea nu privea nici în dreapta, nici în stînga. Dar cînd o văzu pe Alvina făcîndu-i semne cu capul și zîmbindu-i pe furiș din fosa laterală de sub scenă, aproape că o podidi plînsul. Toate astea la un loc însemnau prea mult pentru ea. Iar Alvina arăta aproape indecent de înfierbîntată. Cînd lunecă prin fața publicului și se așeză din nou la pian ca să cînte fermecătorul „Vals al visurilor", părea aproape la fel de agitată ca și taică-su. James, inutil să mai spunem, fremăta și se bîțîia în jurul publicului și al scenei ca o codobatură pe marginea bălții.

Partea a doua a spectacolului consta dintr-o piesetă comică, jucată de doi dintre frații Baxter — deghizați în

femei — și de Miss Poppy deghizată în bărbat, împreună cu vreo doi localnici care făceau pe gardianul și pe contele. Piesa a mers bine. În încheiere a venit primul episod din „Încleștarea mută".

Cînd luminile se aprinseră și Alvina atacă solemn acordurile imnului „*God Save Our Gracious King*" publicul se ridică în picioare, nu foarte liniștit, fîsîind înfierbîntat ca gogoșile cînd iei tigaia de pe foc. Domnul Houghton mulțumi tuturor pentru amabilitate și atenție, și-și exprimă speranța... Dar nimeni nu-l luă în seamă.

Domnișoara Pinnegar rămase ultima, așteptînd-o pe Alvina. Iar Alvina, în agitația ei, îi așteptă pe domnul May și pe taică-su.

Domnul May se împăună în localul gol.

— Ei bine ! zise el încleștîndu-și pumnii și fluturîndu-i pe sub nasul domnișoarei Pinnegar. Ce părere ai ?

— Cred că a mers foarte bine, zise ea.

— Foarte bine ? Cred și eu ! Era ca o sală în flăcări. Ce, nu-i așa ?

Și scoase un rîs strident, excitat.

James, la casă, își număra cu înfrigurare monedele și le arunca în valiza-burduf pe care o adusese cu el. Ceilalți trei trebuiră să-l aștepte. În cele din urmă își încuie valiza.

— Ei, întrebă domnul May. Ai făcut încasări bune ?

— Bunicele, răspunse James cu vocea răgușită de emoție. Bunicele !

— Numai bunicele ? Ooof ! Și domnul May înșfăcă brusc valiza. James se repezi de parcă voia să i-o smulgă.

— Ei, poftim ! Încearcă să vezi cît îs de grele încasările bunicele, zise el înmînîndu-i Alvinei valiza.

— Dumnezeule ! strigă ea, trecîndu-i valiza domnișoarei Pinnegar.

— Cine-ar fi crezut ? exclamă aceasta, înapoindu-i valiza lui James. Dar vorbea rece și distant.

Domnul May stinse lămpile cu gaz și veni spre ei glăsuind prin bezna teatrului gol, și căutîndu-și drumul cu ajutorul unei lanterne.

— *C'est le premier pas qui coûte* [1], spuse el într-un soi de franceză americanizată, în timp ce încuia ușile și-și vîra cheia în buzunar.

[1] Primul pas e cel mai greu (*fr.*).

James păşea tăcut alături de ei, încovoiat sub greutatea valizei pline de monede.

— Cît ai încasat, tată ? întrebă vesel Alvina.

— N-am numărat încă, răspunse el răstit.

Cînd ajunse acasă, urcă grăbit în camera lui golaşă. Curăţă masa de tot ce se găsea pe ea şi apoi, cu gesturi de expert, scoase din valiză pumni întregi de monede pe care le sortă în mici coloane pe masă. O armată de penny grăsuni, cîte doisprezece într-o coloană, în spate : şiruri-şiruri de soldaţi simpli, graşi, cafenii. În faţa acestora, rînduri zvelte de monede de jumătate de penny, ca o avangardă. În chip de comandanţi, o coloană trupeşă de jumătăţi de coroană, pe urmă cîteva siluete impunătoare şi importante de florini, asemenea unor generali şi colonei, apoi un şir de şilingi, ca tot atîţia căpitani, şi un mic vălmăşag de locotenenţi argintii, de şase pence. Chiar la capăt, în chip de toboşar slăbănog, un fişic subţire de monede de trei penny.

Găseai orice armă doreai : un regiment de dragoni zdraveni, alcătuit din solidele monede de un penny, greoaie şi tari pe poziţie, precedat de infanteria uşoară a jumătăţilor de penny, comandaţi de neclintitul general din jumătăţi de coroană, flancat la rîndul său de statul-major al coloncilor florini şi căpitanilor şilingi, de care se detaşau vioi sprintenii locotenenţi de şase pence, ignorînd cu toţii pe palidul, plăpîndul toboşar de trei penny.

James nu se mai sătura să-şi plimbe privirile peste oştirea lui. O iubea. Îi plăcea să simtă masa îngreunată, gemînd sub apăsarea lor. Îi plăcea să privească pencele ca pe nişte mase de nori, aşteptînd să se despice spre a-i oferi perspectiva unei bogăţii de resurse încă nedescoperite, în timp ce argintul, asemenea unor făclii de lumină, urma să-i îndrume calea prin lunga noapte a soartei norocoase. Greutatea monedelor părea să-i pătrundă, senzual, în carne şi-l umplea de plăcere. Monedele de bronz, de un roşu-întunecat, ca nişte ploşniţe umflate de sînge, păreau să pulseze vii, în timp ce argintul avea o magică înaripare.

CAPITOLUL ŞAPTE

Natcha-Kee-Tawara

DOMNUL MAY ŞI ALVINA ERAU aproape nedespărţiţi, iar orăşelul bîzîia de indignare. Cei din Woodhouse n-ar fi crezut în ruptul capului că domnul May era absolut ferm în oroarea lui faţă de orice provocare venind din partea unei femei. N-ar fi putut crede că se simţea atît de ataşat de Alvina tocmai fiindcă aceasta era ca o soră pentru el, biet suflet singuratic şi hărţuit ; pur şi simplu o soră fără de trup. Pentru că, deşi domnul May era foarte devotat, într-o manieră epicureană, propriul său trup, trupurile altor oameni îl făceau să se cutremure de scîrbă.

Aşa încît judecata lui de valoare asupra Alvinei era : „Nu e o făptură fizică, e numai una spirituală".

Ba chiar într-o zi îi explică şi Alvinei, în felul său naiv, cum stăteau lucrurile.

— Există două feluri de prietenii, începu el, fizice şi spirituale. Legătura fizică e un lucru de moment. *Cerîmante* îţi place persoana, continui să te porţi drăguţ cu ea şi aşa mai departe — încerci să faci ca lucrurile să arate cît mai decent cu putinţă. Situaţia e decentă atîta timp cît tu o faci să arate astfel. Dar e un lucru de moment, trecător. Ceea ce ştii şi tu prea bine. Poate să ţină o săptămînă, două, ori o lună, două. Dar de la bun început ştii bine că o să se termine — definitiv — foarte curînd. Şi iei lucrurile aşa cum sînt. Dar legătura spirituală e *cu totul* altceva. Acestea sînt legături care dăinuie. Sînt eterne — dacă ceva uman (el pronunţa *human)* este vreodată etern sau *poate* fi etern.

Își împreună mîinile ca un heruvim. Și era foarte sincer : în măsura în care un om *poate* fi vreodată sincer.

Alvina se mulțumea să fie una dintre prietenele sau, mai degrabă, dintre prieteniile lui spirituale și eterne — atîta timp cît, în ceea ce-l privea, ea exista doar *in abstractu* [1]. Căci, din punct de vedere fizic, prezența domnului May nu exercita nici un fel de atracție asupra ei. Din punct de vedere fizic nici măcar nu era prezent : părea, în chip ciudat, cu totul absent. Dar naivitatea lui ascuțea dinții de șarpe ai ironiei ei amare.

— Și soția dumitale în ce categorie se înscrie ? îl întrebă ea.

— O, soția mea ! Ce gînd chinuitor ! În ce-o privește pe ea, am făcut marea greșeală de a încerca să îmbin cele două categorii într-o singură persoană. Și rezultatul a fost că am căzut cu fundul între două luntre. Și cum am mai căzut ! M-am simțit grozav între cele două luntre, grozav m-am mai simțit ! Numai că ea aproape că mi-a răsturnat luntrile în cap. Credeam că n-o să mă mai pot ridica niciodată în picioare. Știi ce se întîmpla ? Cînd mă îmboldeau pe mine porniri fizice, ea era spirituală — nu-mi servea decît Bernard Shaw și băi reci în chip de cină —, și cînd mă simțeam eu spiritual, devenea ea fizică, și-și arunca brațele în jurul gîtului meu. Și asta se întîmpla numai dimineața, ia aminte. Totdeauna numai dimineața, cînd eu mă zoream să plec la treburi. Da, invariabil. Ce părere ai ? Nici diavolul însuși n-ar fi putut născoci ceva mai enervant. Vai, nu-mi mai aminti de toate astea ! Ce-am mai pătimit și eu ! Mă mir cum de mai trăiesc. Zău așa ! Cu toate că dumneata zîmbești.

Alvina nu numai că zîmbea, dar rîdea de-a binelea. Și totuși a rămas bună prietenă cu omulețul acela caraghios.

Domnul May și-a cumpărat un pardesiu nou, elegant, care-i venea pe măsură, și o pălărie nouă din velur. Ba chiar, într-o zi cînd s-a cuibărit comod pe canapea, Alvina a putut observa că avea și rufărie de corp nouă, bleu-pal, și jartiere stacojii, mercerizate. Se întrebă unde le-o fi găsit și cum de-și putuse permite să-și cumpere toate astea. Cert este însă că și le cumpărase.

Pentru moment, James părea cufundat pînă peste cap în ceea ce întreprinsese, sau mai curînd în a doua jumătate

[1] Abstract (*lat.*).

a cuvîntului : în ceea ce prinsese. Deocamdată era mulțumit — sau aproape, aproape. Fără îndoială, ieșeau bani din afacere. Dar, pe de altă parte, trebuia să plătească toate datoriile în care se înglodase pentru a putea cumpăra așezămîntul și mobilierul ; așa încît grămezile de pence pe care le încasa se sublimau în foarte puține lire depuse la bancă.

Calvarul avea succes, da, avea succes. Dar nu un succes covîrșitor. În nopțile umede, cei din Woodhouse n-o întindeau pînă la Lumley. Lumley era unul dintre locurile dezolante, negative, de pe fața pămîntului, care n-au nici un fel de atracție pentru nimeni. În regiunea aceea de dealuri semețe, cu coame frumos arcuite, și de văi strîmte, puțin adînci și posomorîte, numai orășelele cocoțate pe creastă, ca Woodhouse, Hathersedge și Rapton înfloreau, în timp ce satele amărîte din vale existau doar ca locuri de muncă, nu de viață și de plăcere. Numai un om ca James își putuse planta calvarul jos, în praful stratificat al văii acoperite de rugina topitoriilor și a oläriilor, acolo unde nici o iluzie nu putea vreodată încolți.

Visase să aibă seară de seară săli pline și să poată ridica la un moment dat costul biletelor. Dar nu exista nici o probabilitate de ridicare a prețurilor. A trebuit să fixeze tarife mai scăzute decît la „Empire" din Woodhouse. Din cauza amplasării, localul lui era de categoria a doua. Acum își punea speranțele în linia de tramvai care se construia de la Knarborough, urmînd să lege între ele toate orășelele din ținut — un ținut tare mohorît, ce-i drept —, trecînd prin Woodhouse, Lumley, Hathersedge, pînă la Rapton. Odată ce va intra în funcțiune linia de tramvai, vor da desigur năvală toți tinerii și fetișcanele din ținut. Și James își desfășura spre viitor aripi de curcubeu, spunînd întruna :

— Cînd o să se instaleze linia de tramvai, o să cumpăr un aparat de proiecție nou, cu lentile mai fine, și o să extind localul.

Domnul May nu obișnuia să discute chestiuni de afaceri cu Alvina. Totuși, o dată, în primul an de după deschiderea teatrului, o întrebă :

— Ce părere ai despre felul cum merg treburile, domnișoară Houghton ?

— Cred că n-am progresat cu nimic față de început.

— Nu. Asta-i adevărat. Perfect adevărat. Dar cum îți explici ? Programele par să fie pe placul spectatorilor.

— Da, le plac, comentă Alvina. Dar le plac numai în momentul cînd se găsesc în teatru. Ce-i curios însă, e că nu se omoară să mai vină. Știu că sîntem socotiți a fi un spectacol de mîna a doua. Și vin la noi numai pentru că nu le convine să se ducă la „Empire", sau sus la Hathersedge. Noi sîntem un surogat. Știu că asta sîntem.

Domnul May făcu o mutră lungă de un cot. Se holbă la ea cu ochii lui albaștri, jalnic și speriat. Eșecul începea să-l înspăimînte în chip josnic.

— Și care gîndești că e cauza ? întrebă el.

— Cred că nu le plac reprezentațiile cu actori.

— Dar gîndește-te cum aplaudă ! Gîndește-te ce încîntați sînt !

— Știu. Știu că atunci cînd sînt acolo și cînd văd spectacolele par încîntați. Dar a doua oară nu mai vin. În schimb se înghesuie la „Empire" — și la „Empire" se dau acum numai filme ; ceea ce presupune și mai puține cheltuieli.

Domnul May se uită la ea cu disperare.

— Nu pot să cred că spectatorii nu vor decît filme. Nu pot să cred că vor să vadă totul doar pe pînză, spuse el încercînd să fie dureros de convingător.

Pe domnul May personal filmele nu-l interesau deloc. El avea încă acel interes uman pentru actori în carne și oase și pentru performanțele lor de oameni vii.

— Cum poți afirma așa ceva ? continuă el ; o reprezentație bună îi stîrnește mult mai mult decît oricare film.

— Știu asta, urmă Alvina. Dar nu cred că oamenii doresc să fie stîrniți în felul ăsta.

— În care fel ? întrebă domnul May cu glas plîngăreț.

— Stîrniți de lucrurile pe care le fac artiștii. Cred că sînt geloși.

— Oh, asta-i stupid ! explodă domnul May sărind de parcă s-ar fi tras în el. Își puse mîna pe brațul ei. Scuză-mi expresia tare. *Certamante*, altceva am vrut să spun. Dar dumneata vrei să spui că băiețandrii ăștia mineri și fetișcanele din fabrici sînt geloși pe ceea ce fac artiștii, pentru că ei nu vor putea face niciodată așa ceva ?

— Sînt convinsă.

— Dar nu pot să cred una ca asta, replică domnul May țuguindu-și buzele și zîmbindu-i Alvinei de parc-ar fi

avut de-a face cu un copil neastîmpărat. Ce părere proastă ai despre natura umană !

— Așa crezi ? zîse Alvina. Niciodată n-am apreciat-o prea mult. Dar sînt convinsă că oamenii ăștia de aici sînt geloși dacă cineva face sau are ceva ce ei nu pot avea.

— Asta n-am s-o cred, protestă domnul May. Cum ar putea fi atît de naivi ? Atunci de ce nu sînt geloși de lucrurile extraordinare care se fac în filme ?

— Pentru că acolo nu văd oamenii în carne și oase. Filmele nu sînt decît poze, ca pozele din *Daily Mirror*. Și pozele n-au alte simțăminte decît ale lor. Vreau să spun, simțămintele celor care le privesc. Pozele n-au viață în ele, trăiesc doar prin cei care le privesc. Și de asta le plac. Pentru că le dau sentimentul că ei sînt totul.

— Filmele îi fac pe mineri și pe fetele lor să creadă că ei sînt totul ? Dar cum asta ? Se identifică cu eroii și eroinele de pe ecran ?

— Da — trăiesc tot ce văd — și în clipa aceea nu mai există nimic în afară de ei înșiși. Știu că așa se întîmplă. Asupra unui film se pot autoproiecta, pe cînd asupra unui actor viu, nu. Sînt ei, față-n față cu actorul. Și asta nu le place.

Domnul May o privi lung, cu deznădejde.

— Nu pot să cred că oamenii sînt așa — cel puțin, nu oamenii normali ! zise el. Cum așa, pentru mine unul, întreaga plăcere constă în personalitatea vie, *personalitatea* curioasă a artistului. De asta îmi plac atît de mult spectacolele.

— Știu. Dar tocmai de asta te deosebești de ceilalți.

— Oare ?

— Da. Nu ești atît de „pe fază" ca ei.

— Nu sînt „pe fază" ? Ce vrei să spui ? Că ei sînt mai inteligenți decît mine ?

— Nu, dar sînt mai moderni. Dumitale îți plac lucruri care sînt în afara dumitale. Dar lor nu le plac. Detestă să admire orice lucru cu care nu se pot identifica. Detestă oriće depășește propria lor persoană. Și de asta le plac filmele. Eroii filmelor sînt ei înșiși, tot timpul.

Domnul May era tot nedumerit.

— Să știi că nu te prea înțeleg, îi replică puțin ironic, ca și cum Alvina era ridicolă prin ceea ce spunea.

— Pentru că nu-i cunoști. Nu-i cunoști pe cei de aici. Nu știi cît de plini de ei sînt.

O privi îndelung.

— Și ești de părere că ar trebui să tăiem varietățile și să nu dăm decît filme, ca la „Empire“ ? întrebă el.

— Cred că ar merge mult mai bine, răspunse ea.

— Și ar costa mai puțin. Dar ar fi atît de plicticos. Vai, *pe onoarea mea*, ar fi atît de plicticos ! Nu cred că aș putea rezista !

— Pentru că filmele noastre nu-s destul de bune. Ar trebui să ne procurăm un aparat nou, și să plătim pentru filme scumpe. Filmele pe care le proiectăm noi tremură și-s rupte ferfeniță.

— Ei, sînt destul de bune.

Așa stăteau lucrurile. „Calvarul“ mergea înainte, dar cu o foarte îngustă marjă de profit. Primăvara lunecă în vară, și marja de profit deveni și mai transparentă. Dar James nu-și pierdu curajul. Aștepta să intre tramvaiele în funcțiune și-și clădea speranțe, din moment ce nu putea clădi nimic cu cărămizi și mortar.

De-a lungul șoselei Knarborough și la poalele dealului Lumley lucrau niște trupe de marinari. Alvina se obișnuise cu ei. Seara, cînd cobora dealul, curînd după ora șase, îi întîlnea mărșăluind spre casă. Unii dintre ei îi plăceau. Aveau un aer de oameni aflați în exil — unii dintre ei — în timp ce înaintau pe drum, legănîndu-se ; și un fel de a-și ține capul, de parcă te pîndeau, care o înspăimînta pe Alvina, pentru că o fascina. Mai ales unul dintre ei, un tînăr înalt cu fața roșie și părul blond, arăta de parc-ar fi înfruntat mările și soarele arctic. Se uita lung la ea. Se cunoșteau bine din priviri. Și obișnuia să se uite lung și la domnul May, cel împieptoșat. Alvina încerca să ghicească tîlcul privirii acelui tînăr. Se întreba ce-o fi gîndind despre domnul May. Rămase surprinsă auzindu-l pe domnul May formulîndu-și părerea despre tînăr :

— E un băiat chipeș ! exclamă el într-o seară cînd marinarii trecură pe lîngă ei.

Și toți trei întoarseră capetele, pentru a constata că fiecare dintre ei întorsese capul. Alvina izbucni în rîs și făcu ochii mari. În clipa aceea ar fi preferat să se plimbe alături de marinar. Începuse să se sature de împăunarea domnului May.

În ansamblu, Alvinei îl plăcea cinematograful și schimbările pe care le adusese în viața ei. Accepta totul. Și

deveni ceva mai vulgară în purtări. Era o *déclassée* : își pierduse stilul. Celelalte fiice de negustori respectabili o evitau sau îi vorbeau de sus. Lumea bănuia că „se ține" cu domnul May.

Alvina nici că se sinchisea. Ba, dimpotrivă, îi plăcea. Îi plăcea să fie *déclassée*. Îi plăcea să se simtă exclusă din societate. În sfîrșit părea să-și fi găsit propriul făgaș. Se ridiculiza singură în timp ce făcea naveta între Woodhouse și Lumley, între Casa Manchester și Palatul distracțiilor. Rîdea cînd întîlnea pretutindeni afișele de teatru lipite de tatăl ei. Rîdea cînd citea anunțurile lui senzaționale publicate în *Woodhouse Weekly*. Rîdea cînd își dădea seama că tot tineretul din Woodhouse o recunoștea și o privea cu superioritate, ca pe un soi de saltimbanc menit să-i distreze. Era în afara granițelor hărții sociale ; și acest lucru îi plăcea.

Pentru că, la urma urmei, situația era plină de amuzamente. Nu numai prin faptul că avea o activitate continuă ; dar cunoștea „artiștii". În fiecare săptămînă avea parte de o nouă garnitură de vedete — trei sau patru de regulă. Făcea cîte o repetiție cu ei luni după-amiază, apoi îi vedea seară de seară, iar de două ori pe săptămînă și la matinee. James organizase cîte două reprezentații pe seară și întotdeauna se găsea *ceva* public. Așa încît Alvina avea prilejul să vină în contact cu toți acei oameni curioși de la periferia scenei. Găsea că semănau foarte mult între ei : cam murdari, cam trăsniți, nepăsători față de ceea ce se numește morala curentă, și filozofi, deși susceptibili. Adeseori se vădeau foarte irascibili. Și erau întotdeauna înarmați cu o anume filozofie frecată cu viața și călită. Alvinei nu-i *plăceau* propriu-zis — doar nu-ți puteau stîrni latura afectivă. Dar o amuza să-i vadă și să-i cunoască. Erau atît de diferiți de mentalitatea din Woodhouse, unde toate aveau un preț și o etichetă. Oamenii aceștia erau nomazi. Nu le păsa nici cît negru sub unghie cine ești cine nu ești. Ei aveau doar un orgoliu profesional, foarte sensibil, și atîta tot. Era ciudat să-i urmărești. Nu făceau prea mare caz de pudoare. Dacă junele prim își băga capul pe după perdea cînd diva era în pantalonași, i se spunea, poate, să se care, dar nimeni nu era șocat. Faptul că doamnele purtau pantalonași și ciorapi negri de mătase nu i se părea nimănui mai senzațional decît machiajul sau mustățile false.

Toate acestea făceau parte din recuzită. Cît despre imoralitate — la ce se ridica aceasta ? Nu la cine ştie ce lucru grav. Majoritatea bărbaţilor erau mai atraşi de o duşcă de whisky decît de orice viciu carnal, şi majoritatea fetelor erau bune camarade între ele, bărbaţii fiind în primul rînd partenerii lor din piesă — chiar dacă piesa era o farsă amoroasă de o speţă de nedescris. Unde-i păcatul ? Şi toate astea nu te pot emoţiona prea tare — cel puţin nu în mod obişnuit.

Domnul May închiria de obicei camere pentru artişti într-o casă din Lumley. Dar cînd angaja pe cineva deosebit, îl caza în Woodhouse, la o văduvă cu o casă mai acătării. Nu-i îngăduia niciodată Alvinei să se ocupe de aceste aranjamente, decît cînd era vorba de văduva din Woodhouse, care fusese pe vremuri servitoare în Casa Manchester, ba mai venea şi acum din cînd în cînd la curăţenie.

Erau oameni ciudaţi, excentrici, toţi aceşti saltimbanci. Mulţi dintre ei aveau fantezie, şi mulţi dintre ei beau vîrtos. Mulţi erau între două vîrste. Şi mulţi păreau absenţi ; în viaţa obişnuită arătau ca nişte oameni abandonaţi, uitaţi. Creaturi bizare, din alt aluat, adeseori cam descurajaţi, simţind cum le fuge pămîntul de sub picioare. Cinematograful îi dobora.

Alvina flirtase destul de serios cu un muzicant care cînta la flaut şi la piculină. Era un bărbat de vreo cincizeci de ani, încă frumos, deşi tindea să devină corpolent. Cînd era treaz, părea a fi foarte rezervat. Cînd se îmbăta, vorbea fermecător şi extrem de amuzant — o, era de-a dreptul seducător. Alvina aproape că se îndrăgostise de el. Dar Doamne, *cum* mai bea ! Şi cît farmec avea ! A plecat, şi nu l-a mai văzut niciodată.

Tînărul artist cu înfăţişare de american, bine ras, cu tenul de o culoare bolnăvicioasă, o lăsase pe Alvina cu totul şi cu totul rece, deşi era deosebit de amabil şi se purtase faţă de ea cu o galanterie într-adevăr cavalerească. Era un tînăr simpatic. Dar atît de neexcitant ! Alvina era fascinată de păsările ciudate, ca, de pildă, femeia care executa lucruri atît de extraordinare cu şase dihori, sau japonezul tatuat pe tot trupul şi cu nişte încheieturi atît de uimitoare încît dintr-o mişcare de mînă dobora pe orice miner. Tipuri stranii, toţi ăştia — dar oarecum dincolo de ea. Îi privea ca de la mare distanţă.

Și ar fi vrut să sară peste această distanță. Mai ales cu japonezul, care lucra aproape în întregime gol, acoperit însă de minunatele lui tatuaje. Niciodată nu avea să uite vulturul care zbura cu aripi fioros desfășurate între umerii lui, sau labirintul ciudat care i se încîlcea pe rotunjimile feselor. Nu era un bărbat prea voinic, dar bine făcut și fără nici un fir de păr pe trupul neted, tatuat. Pielea lui era albastră la culoare — adică tatuajul era albastru, cu unele puncte purpurii strălucitoare, de pildă în jurul sfîrcurilor pieptului și în gura șarpelui care-i ajungea la buric după ce-i încolăcea șalele și șoldurile. Îi povestise Alvinei de cîte ori suferise o otrăvire a sîngelui în cursul procesului de tatuare. Era o făptură curioasă, cu ochi negri, o expresie foarte călmă și o indecență ca de broască rîioasă. Îi făcea frică. Dar cînd era îmbrăcat în haine obișnuite și arăta ca un eurojaponez banal, ieftin, părea și mai înfricoșător. Căci fața lui — nu era tatuat decît pînă la baza gîtului — apărea galbenă, turtită, înfiorătoare, cu un ochi deschis și unul închis, ca un șarpe secular. Alvina îl simțea zîmbind hidos tot timpul : obscen, de negîndit ! Ce stranie apariție era japonezul în Woodhouse pe o dimineață însorită : o scursură orientală, jerpelită, cu tocurile pantofilor scîlciate. Cine și-ar fi putut închipui vulturul aprig de pe umerii lui, șarpele de pe șale, mușchii supli, magici ?

Trecu din nou vara, trecu toamna. Iarna promitea să fie un sezon mai bun pentru James Houghton. Oricum, în ianuarie aveau să înceapă să circule tramvaiele.

Voia să aranjeze un program foarte atrăgător pentru săptămîna cînd urma să se pună în funcțiune tramvaiul. Domnul May începu pregătirile cu mult timp înainte. Punctul de senzație era trupa Natcha-Kee-Tawara. Trupa Natcha-Kee-Tawara era constituită din cinci persoane : Madame Rochard și patru tineri. Erau o trupă de piei roșii autentici. Numai că unul dintre tineri, elveţianul de limbă germană, era un faimos cîntăreț yodeller, altul, elveţianul francez, era un bun comic cu accent franțuzesc, în timp ce Madame interpreta împreună cu germanul o farsă colosală cu două personaje. Dar numărul lor de bază era, firește, scena cu pieile roșii Natcha-Kee-Tawara.

Trupa Natcha-Kee-Tawara era așteptată să sosească în cea de-a treia săptămînă din ianuarie, și anume într-o duminică seara, urmînd să vină din Potteries. Cînd Alvina

se întoarse de la Capelă în acea duminică seară, o găsi pe văduvă, doamna Rollings, așezată în camera lor de primire și discutînd cu James, care avea o față îngrijorată. De cînd inaugurase Palatul Distracțiilor, James o mai rărise cu vizitele la Capelă. Oricum, îmbătrînise și mișcările îi erau nesigure și tremurătoare, iar duminica era singura seară pe care o putea petrece în liniște. Adăugați la aceasta și faptul că în acea întunecoasă seară de duminică afară burnița și vremea era cîinoasă, iar James se pricopsise mai demult cu o tuse, și veți înțelege că procedase înțelept rămînînd acasă.

Doamna Rollings ținea o sticlă în mînă. Urma să treacă pe la farmacie după un sirop pentru tuse, pentru că Madame răcise rău de tot. Dar farmacistul se dusese la Capelă, și n-avea să se întoarcă pînă la ora opt.

Madame, însoțită de cei patru tineri, sosise pe la șase. Madame, povestea doamna Rollings, era o femeie scundă și grăsună, și se văita tot timpul că făcuse o răceală la piept. Își ducea mîna la piept și își încerca răsuflarea tot făcînd „hîrr-hîîr" ca să vadă dacă respirația-i slobodă. Ea, doamna Rollings, o povățuise să facă o baie fierbinte cu muștar la picioare, dar Madame o ținea morțiș că-i trebuie un sirop care să-i curețe pieptul. Cei patru bărbați erau niște tineri politicoși și la locul lor. Fără doar și poate țineau la Madame. Aceasta stăruise să frigă niște cotlete pentru tineri. Mîncase și ea unul, dar de cîte ori înghițea, își ducea mîna la piept. Unul dintre tineri ieșise în oraș ca să-i aducă niște coniac și mai cumpărase șase sticle mari de bere pe deasupra.

Domnul Houghton părea foarte îngrijorat de răceala care o pălise pe Madame. Repeta mereu aceleași și aceleași întrebări, pentru a afla cît de serioasă îi era boala. Dar doamna Rollings nu prea era în măsură să-i astîmpere neliniștea. James își încreți fruntea. Dacă cumva Madame n-o să fie în stare să-și joace sceneta ? Se simțea cît se poate de neliniștit.

— Alvina, nu crezi c-ar fi bine să te duci și tu împreună cu doamna Rollings, să vezi cît de rău îi este femeii ? își întrebă el fiica.

— Eu una nu cred c-ar trebui s-o scoți pe Alvina din casă pe o noapte ca asta, interveni domnișoara Pinnegar. Și apoi, nici nu se cuvine. Unde-i domnul May ? Asta-i treaba lui.

— O, n-am nimic împotrivă să mă duc, replică Alvina. Stai un minut, să văd dacă nu mai am din pastilele acelea pentru aprindere de plămîni. Dacă-i este tare rău, o să-i fac o compresă din alea cum își punea mama.

Alergă sus. Era curioasă foc să vadă cum arătau Madame și cei patru tineri ai ei.

Se duse împreună cu doamna Rollings la ușa din spate a farmaciei, și de acolo o porniră grăbite, prin burniță, către locuința văduvei. Nu era departe. Încă de la intrare, auziră zvon de glasuri. Dar în bucătărie era liniște deplină. Glasurile veneau dinspre camera din față.

Doamna Rollings bătu la ușă.

— Intră ! răspunse o voce cam aspră.

Alvina intră și ea pe urmele văduvei.

— V-am adus siropul de tuse, zise văduva. Și-a venit și don'șoara Huff'n să vadă cum vă este.

În jurul mesei ședeau patru tineri, cu mînecile suflecate și cu cîte o sticlă de bere în față. Camera era îmbîcsită de fum de țigară. În fața focului care ardea vesel, se afla o femeie durdulie, cu obrajii palizi, ochi negri strălucitori, și sprîncene frumos arcuite. Putea să aibă orice vîrstă între patruzeci și cincizeci de ani. Părul negru, îngrijit, era spuzit de fire albe. Era îmbrăcată frumos, într-o rochie neagră, bine croită, împodobită cu un guleraș de dantelă. Pe fața ei se oglindea o expresie de autocompătimire. Ținea leneș o țigară între degete.

Se ridică de pe scaun cu oarecare greutate și întinse o mînă grăsuță pe care străluceau patru sau cinci inele. Aruncase țigara în foc, fără ca Alvina să fi observat.

— Bună seara, spuse ea. Nu v-am reținut numele.

Vocea femeii era plîngăreață și avea acum o rezonanță de trestie de bronz vibrînd melancolic.

— Alvina Houghton, preciză ea.

— Fiica propitarului teatrului unde-o să jucați, interveni văduva.

— Ah, da ! Da ! Înțeleg. Domnișoara Houghton. Nu știam cum se pronunță. Huffton — da ? Domnișoara Houghton. Am o răceală cumplită la piept..., adăugă ea punîndu-și mîna plinuță, încărcată de inele, pe pieptul plin. Dar dați-mi voie să vi-i prezint pe tinerii mei... urmă o fluturare, în direcția mesei, a mîinii grăsulii, al cărei arătător era ușor pătat de nicotină.

Cei patru tineri se ridicaseră în picioare și acum priveau către Alvina și către Madame. Încăperea era micuță, destul de golașă, cu tapiserie din păr de cal, milieuri albe, croșetate, și linoleum pe podea. Masa era acoperită cu o muşama americană cu modele vii, lucioasă, dar curată. Deasupra atîrna o lampă de gaz fără abajur. Mobilierul era alcătuit doar din scaune, fotolii, masa și o canapea tapisată cu stofă din păr de cal, avînd milieuri pe spetează. Totuși, mica încăpere părea înțesată — înțesată de oameni, de tineri cu veste și cravate elegante, dar fără surtuc.

— Ăsta-i Max, începu Madame prezentările. O să vă spun numai numele lor de botez, nu și pe cel de familie, pentru că așa-i mai ușor să-i rețineți.

Între timp, Max se înclinase în fața Alvinei. Era un elvețian înalt, cu ochi migdalați, o față plată și o ținută rigidă, bățoasă.

— Și ăsta-i Louis...

Louis se înclină grațios. Un elvețian de limbă franceză, de statură mijlocie, cu pometi proeminenți și o coamă de păr negru, strălucitor, care-i cădea peste tîmple.

— Și ăsta-i Geoffroi — sau Geoffrey...

Geoffrey se înclină la rîndul său — un tînăr lat în umeri, atent, taciturn, din Franța alpină.

— Și ăsta-i Francesco — Frank...

Francesco își arcui ușor buzele, într-o urmă de zîmbet disprețuitor, în timp ce o saluta într-o manieră involuntar milităroasă. Era brun, destul de înalt și cam lălîu, cu ochi galbeni-roșietici. Italian din sud. Madame îi mai aruncă o privire.

— Nu-i place cum sună numele lui pe englezește : Frank. După cum vedeți, se strîmbă la auzul lui. Nu, îi displace total. Noi îi mai spunem și Cicio.

Dar Cicio își lăsase capul în piept, cu sfială, păstrîndu-și pe buze același zîmbet vag, ce aducea cu o grimasă ; se lăsa încet spre scaun, dorind parcă să se așeze.

— Asta este familia mea de tineri, continuă Madame. Ne-am adunat din trei neamuri diferite, deși numai Cicio nu-i născut în munții noștri. Luați loc, vă rog.

Se așezară cu toții și urmă o pauză.

— Tinerii mei se cinstesc cu puțină bere, după avatarurile îngrozitoarei lor călătorii. De regulă, nu-mi place să-i văd bînd. Dar în seara asta au dreptul la puțină

bere. Eu nu beau pentru că mi-e teamă că mă balonează. Își duse mîna la piept și încercă de cîteva ori să respire lung, greoi. Simt răceala. O simt *aici*. Se ciocăni cu mîna în piept. Mi-e foarte teamă pentru mîine. Nu doriți un pahar cu bere ? Cicio, mai cere un pahar...

Cicio, așezat la capătul mesei, nu se ridică, ci se mulțumi să se uite la Alvina de parcă ar fi presupus că nu merită să se miște. Arcuirea ciudată, disprețuitoare, a buzelor lui stăruia. Madame îl fulgeră cu privirea. Dar Cicio își întoarse spre ea profilul frumos, pe care se ivise o umbră de rînjet.

— Nu, mulțumesc. Nu beau niciodată bere, se grăbi Alvina să replice.

— Nu ? Niciodată ? O ! Madame își încrucișă mîinile în poală, dar ochii ei negri continuau să împroaște venin în direcția lui Cicio. Ceilalți tineri își luară paharele între degete, își duseră țigările la buze, suflară fumul pe nări, vădit stînjeniți.

Madame închise ochii și se lăsă o clipă pe spate. Fața ei arăta palidă și transparentă, cu cearcăne negre sub ochi, iar părul bine periat peste urechi scînteia ca sticla neagră. Era limpede că nu se simțea bine. Tinerii o priveau lung și șușoteau între ei.

— Mi-e teamă că răceala dumneavoastră e destul de serioasă, i se adresă Alvina. Îmi dați voie să vă iau temperatura ?

Madame tresări și păru speriată.

— O, nu cred că merită să vă dați osteneala, zise ea.

Max, elvețianul înalt, cu obrajii viu colorați, se întoarse către ea și-o sfătui :

— Ba da, trebuie s-o lași să-ți ia temperatura, și-atunci o să știm și noi cum stai. Cînd am fost în Redruth, eu am avut 105 grade [1].

Alvina își scosese termometrul din buzunar. Între timp, Cicio mormăi ceva în franțuzește — evident, cîteva cuvinte de ocară la adresa lui Max.

— Ce mă fac dacă nu pot juca mîine ? se văită Madame, cînd o văzu pe Alvina ridicînd termometrul în sus, în dreptul lămpii. Max, ce ne facem ?

— Ai să stai la pat și noi o să jucăm sceneta „Prizonierul alb", răspunse Max pe un ton sacadat și oficial.

[1] Grade Fahrenheit. — Echivalează cu peste 40° Celsius.

Cicio își arcui din nou buzele și-și lăsă capul pe umăr. Alvina se îndreptă spre Madame, cu termometrul în mînă. Madame își înălță mîna grăsulie, dînd parcă să se apere de Alvina, și încercă o ultimă declarație :

— Niciodată... încă niciodată n-am lipsit de la datorie, nici măcar o singură zi în zece ani. Niciodată. Decît să zac părăsită, mai bine aș muri pe loc.

— Să zaci părăsită ! o îngînă Max. Știi bine că n-o să se întîmple așa ceva. Ce tot vorbești ?

— Pune-ți termometrul ! interveni Geoffrey pe un ton aspru, dar cu afecțiune.

— Ai să vezi, mîine o să fii teafără și sănătoasă. Mai mult ca sigur ! o liniști Louis.

Madame clătină din cap cu tristețe, deschise gura și se lăsă pe spate cu ochii închiși, în timp ce capătul termometrului i se ivea comic din colțul buzelor. Alvina luă între degete încheietura mîinii albe și grăsulii ca să măsoare pulsul.

— Am putea repeta... începu Geoffrey.

— Ssst ! îi reteză Max vorba, ridicînd un deget și privind îngrijorat către Alvina și Madame, care zăcea tot rezemată de spetează, cu capătul termometrului ieșindu-i șăgalnic dintre buzele țuguiate, în timp ce fața îi era albă ca varul.

Max și Louis o urmăreau cu îngrijorare. Geoffrey pufăia fum de țigară pe nări, iar Cicio, nepăsător, aprinse o nouă țigară, scăpărînd chibritul de talpa pantofului și scoțînd fumul pe sub vîrful nasului său lung. Apoi își scoase țigara din gură, întoarse capul, scuipă liniștit pe podea, și întinse scuipatul cu talpa pantofului. Max își flutură pleoapele și păru întruchiparea însăși a disprețului ; murmură totodată ceva despre *„ein schmutziges italienisches Volk“* [1], în timp ce Louis, refuzînd parcă să vadă sau să audă, schiță pe buze cuvîntul *„Chien“* [2].

După care, cu iuțeala fulgerului, amîndoi își concentrară din nou atenția asupra bolnavei. Termometrul arăta 102 grade.

— Ați face mai bine să vă culcați, spuse Alvina. Ați mîncat ceva ?

[1] Popor italian murdar (*germ.*).
[2] Cîine (*fr.*).

— Doar o îmbucătură, răspunse Madame cu voce plîngăreață.

Max pălise și arăta speriat, Louis se repezi să ia mîna bolnavei în mîna lui. I-o sărută în grabă, apoi întoarse capul, ca să nu i se observe lacrimile ce-i umeziseră ochii. Geoffrey dădu pe gît, cu înghițituri mari, berea din pahar, iar Cicio, cu capul în piept, își cernea privirea pe sub sprîncene.

— Mă duc după doctor..., anunță Alvina.

— Nu ! Asta să n-o faci, draga mea ! Nu te duci nicăieri. Eu fac repede temperatură...

— Face repede temperatură, murmură Louis patetic.

— Am să mă duc la culcare, hotărî Madame, ridicîndu-se, supusă, în picioare.

— Așteptați o clipă, o opri Alvina. Să văd dacă e aprins focul în dormitor.

— O, draga mea, ești prea bună. Deschide-i ușa, Cicio...

Cicio se îndreptă spre ușă, dar ajunse prea tîrziu, Max se și repezise să-i deschidă Alvinei. Madame se prăbuși din nou în fotoliu.

— Niciodată, în zece ani, se văicărea ea. *Quoi faire, ah, quoi faire ! Que ferez-vous, mes pauvres, sans votre Kishwégin ? Que vais-je faire, mourir dans un tel pays ! La bonne demoiselle — la bonne demoiselle — elle a du coeur. Elle pourrait aussi être belle, s'il y avait un peu plus de chair.* [1] *Max, liebster, schau'ich sehr elend aus ? Ach, oh, jeh, oh yeh !* [2]

— *Ach nein, Madame, ach nein. Nicht so furchtbar elend* [2], răspunse Max.

— *Manca îl cuore solamente a Cicio,* gemu Madame. *Che natura povera, senza sentimento — niente di bello. Ahimé, che amico, che ragazzo duro, aspro...* [3]

[1] Ce să mă fac, ah, ce să fac ? Ce-o să vă faceți voi, bieții mei, fără Kishwégin a voastră ? Ce-o să mă fac, să mor într-o țară ca asta ! Buna domnișoară — buna domnișoară — are inimă bună. Ar putea fi și frumoasă, dacă ar avea ceva mai multă carne pe ea (*fr.*).

[2] Max, iubitule, arăt tare rău ? Ah, oh, da, oh, da ! — Ah, nu, Madame, nu. Nu atît de îngrozitor de rău (*germ.*).

[3] Numai Cicio e lipsit de inimă. Ce fire seacă, lipsită de sentiment — nimic frumos în el. Vai mie, ce prieten, ce băiat dur, aspru ! (*it.*).

— *Trova* [1] ? replică Cicio, cu o arcuire a buzei. Genele-i lungi, frumoase, i se lăsaseră pe obraji și arăta parcă gata să izbucnească în plîns, dacă nu s-ar fi simțit tocmai acum întărîtat să se poarte cît mai urît.

Și Madame se văita în patru limbi, în timp ce zăcea palidă în fotoliul ei. De obicei, discuta cu tinerii ei numai în franceză. Dar de astă dată se găsea într-o împrejurare deosebită.

— *La pauvre Kishwégin !* murmură Madame. *Elle va finir au monde. Elle passe — la pauvre Kishwégin* [2].

Kishwégin era numele purtat de Madame în rolul ei de indiană piele roșie, numele sub care interpreta dansul focului.

Acum, că se știa bolnavă, Madame părea să fie și mai bolnavă. Respirația îi era gîfîită. Avea un junghi puternic sub coaste. Obrajii i se aprindeau treptat de roșeața fierbințelii. Tinerii erau foarte stingheriți. Louis nu-și mai dădea osteneala să-și ascundă lacrimile. Doar Cicio își păstra surîsul vag zeflemitor, sporind enervarea și suferința bolnavei.

Alvina coborî ca să o conducă pe Madame la culcare. Tinerii se ridicară cu toții și-i sărutară pe rînd mîna : biata ei mînă inelată, subtil înmiresmată cu apă de colonie. Madame ură fiecăruia dintre ei noapte bună.

— Noapte bună, credinciosul meu Max ! Mă încredințez grijii tale. Noapte bună, Louis, tu cel cu inima duioasă. Noapte bună, viteazul meu Geoffrey. Ah, Cicio, nu spori povara care-mi apasă inima ! Fiți războinici curajoși, și aveți-vă ca frații ! Înălțați o mică rugă pentru sărmana Kishwégin. Noapte bună.

După această predică de bun rămas urcă încet scările, sprijinindu-și la fiecare pas genunchiul cu mîna, din pricina efortului.

— Nu, nu ! îl respinse ea pe Max, care încercase s-o urmeze ca s-o ajute. Nu urca ! Nu !

Dormitorul era îngrijit și curat.

— În noaptea asta, se văită ea, n-am să fiu în stare să controlez dacă odăile băieților sînt puse la punct. Nu pot

[1] Găsești ? (*it.*).

[2] Sărmana Kishwégin. Termină cu lumea asta. Se stinge sărmana Kishwégin (*fr.*).

fi lăsaţi de capul lor, în nici un caz ; mai cu seamă Cicio ; mai cu seamă Cicio !

Se aşeză lîngă foc şi începu să-şi desfacă rochia.

— Daţi-mi voie să vă ajut, spuse Alvina. Ştiţi, am fost infirmieră.

— A, eşti prea bună, prea bună, drăguţă domnişoară. Eu sînt o bătrînă singuratică. Nu sînt obişnuită cu atenţii din partea altora. Mai bine lasă-mă să mă descurc singură.

— Daţi-mi voie să vă ajut, stărui Alvina.

— Vai, vai mie ! Cine ar fi crezut că Kishwégin va avea nevoie de ajutor. Seara trecută am dansat, împreună cu băieţii, la teatrul din Leek ; cine-ar fi crezut că în seara asta o să cad la pat în... — cum se cheamă oraşul ăsta, dragă ? Nu reuşesc să-mi aduc aminte.

— Woodhouse, o informă Alvina.

— Woodhouse ! Woodhouse ! Nu există şi un oraş Woodlouse ? Cred că da. Oh, e oribil ! De ce e oribil ?

Alvina o dezbrăcă repede pe femeiuşca durdulie şi îngrijită. Carnea ei părea atît de moale ! Alvina nu şi-o putea imagina dansînd pe scenă, un dans încordat. Dar moliciunea femeii se transfigura subit, asemenea unei sepii, în energie sălbatică, în forţă convulsivă. Alvina îi perie părul lung, negru şi i-l împleti uşor. Apoi o ajută să intre în pat.

— Ah, suspină Madame, ce bine e în pat ! Ce bine e în pat ! Dar rece — e atît de rece ! Eşti bună să-mi atîrni rochia, draga mea, şi să-mi împăturești ciorapii ?

Alvina împături cu repeziciune şi aranjă lenjeria elegantă. Ce femeie curioasă şi îngrijită era Madame ! Tot ce purta era elegant, pînă la jartierele splendid ţesute, negre cu fir de aur.

— Bieţii mei băieţi — mîine n-o vor mai avea pe Kishwégin a lor ! Nu crezi că s-ar cuveni să chem un preot, draga mea ? Un preot ! exclamă Madame clănţănind din dinţi.

— Un preot ? Nici gînd ! Îndată ce o să vă încălziţi un pic o să vă simţiţi mai bine. Cred că-i vorba de o simplă răceală. Doamna Rollings vă încălzeşte acum o pătură...

Alvina alergă jos. Max deschisese uşa camerei şi urmărea atent zgomotul paşilor. Sub manşetele descheiate, pumnii lui ciolănoşi se încleştaseră, iar sprîncenele i se înălţaseră într-un unghi tragic.

— E foarte rău ? întrebă el.

— Nu știu. Dar nu cred. Ai vrea să încălzești dumneata pătura la foc, în timp ce doamna Rollings îi fierbe un terci de ovăz ?

Max și Louis începură să încălzească păturile în fața focului. Pantalonii lui Louis erau foarte strînși în talie, ceea ce-i dădea o alură cam feminină. Max arăta drept și țeapăn. Doamna Rollings îi ceru lui Geoffrey să umple găleţile cu cărbuni și să ducă una sus. Geoffrey, ascultător, luă o lanternă și ieși în curte, îndreptîndu-se spre magazia de cărbuni. După aceea urma să care sus fotoliul tapițat cu păr de cal.

— Trebuie să mă duc pînă acasă, să-mi iau cîteva lucruri, i se adresă Alvina lui Cicio. Vrei să vii cu mine să-mi ajuți să le transport ?

Cicio se ridică de pe scaun și, dintr-o singură mișcare, își azvîrli țigara. Nu-i aruncă Alvinei nici o privire. Genele lungi și frumoase păreau să-i ascundă ochii. Era destul de înalt, dar cam slăbănog pentru un italian, și umerii îi erau ușor gîrboviți. Cînd își dusese degetele la buze, Alvina observase mîinile lui brune, subțiri, mediteraneene. Erau mîini cum ea nu mai văzuse, apucătoare, tandre, întunecate. Îndoindu-și spatele cu o mișcare ciudată, dar grațioasă, ieși în coridor și-și luă pardesiul.

Pe drum, în timp ce o însoțea pe Alvina, nu rosti o vorbă și se ținu la distanță.

— Îmi pare rău de biata Madame, sparse Alvina tăcerea, gonind prin noapte, cu răsuflarea tăiată. E tot timpul cu gîndul la voi, băieții.

Dar Cicio făcuse parcă legămîntul tăcerii ; mergea cu mîinile înfundate în buzunarele fulgarinului, tremurînd înfrigurat.

— Mi-e teamă că nu va fi în stare să danseze mîine.

— Crezi că nu va fi în stare ? vorbi el.

— Sînt sigură că nu.

După care Cicio nu mai rosti nici un alt cuvînt, iar Alvina păstră la rîndul ei tăcerea, pînă ajunseră la gangul cufundat în beznă și la curtea încărcată cu vechituri din spatele casei Manchester.

— Nu cred că poți deslușI drumul, spuse ea. Pe aici !

Mîna ei bîjbîi prin întuneric și întîlni mîna lui care bîjbîia.

— Pe aici, repetă Alvina.

I se părea curios cît de delicată era strînsoarea degetelor lui — aproape ca atingerea unui copil. Ajunseră, în sfîrşit, în raza de lumină aruncată de fereastra salonului.

Alvina intră grăbită în casă, şi tînărul o urmă.

— În noaptea asta va trebui s-o veghez pe Madame, explică ea cu iuţeală. Are febră, dar s-ar putea să-i treacă dacă reuşim s-o facem să transpire zdravăn.

Alvina alergă sus, ca să adune lucrurile necesare. Cicio rămase în picioare, lîngă uşa din spate, şi la toate invitaţiile domnişoarei Pinnegar de a se apropia de foc scutura din cap, cu un zîmbet ruşinat şi prostesc pe buze.

— Vino să te încălzeşti un pic înainte de ieşi din nou în stradă, stărui domnişoara Pinnegar privindu-l pe tînărul care se ţinea la depărtare, cu capul în piept.

Cicio se împotrivi din nou, dar în sfîrşit deschise gura să dea o explicaţie :

— După aceea ţi-e şi mai frig, zise el, arătîndu-şi dinţii într-un zîmbet uşor şi stupid.

— Mă rog, dacă ai impresia asta, răspunse domnişoara Pinnegar, înţepată.

Nu izbutea să-l înţeleagă în nici un fel pe tînărul ăsta şi nici nu încerca.

Cînd se înapoiară, Madame era agitată şi vorbea cam fără şir despre dansul ei şi despre băieţii ei. Cei trei tineri păreau îngroziţi. Aproape că arseseră păturile de tare ce le încălziseră. Alvina umezi compresele şi le aplică în partea unde bolnava acuza dureri. Madame părea un copil durduliu, cu pielea albă şi netedă. Durerea ei însemna, fără îndoială, o uşoară pleurezie. Bărbaţii zăboveau de partea cealaltă a uşii. Alvina o înfăşură pe sărmana ei pacientă în păturile calde, îi vîrî pe gît cîteva linguri de terci fierbinte şi de whisky, o culcă bine, micşoră flacăra lămpii şi-i alungă pe bărbaţi de pe scară. Apoi se aşeză să vegheze. Madame se zvîrcolea, gemea, bolborosea sub impulsul fierbinţelii. Alvina o domoli şi-i vîrî mîinile sub pătură. În cele din urmă, biata bolnavă se potoli. Fruntea îi era umedă. Căzu într-un somn liniştit şi transpiră din belşug. Alvina continua s-o vegheze, domolind-o cînd o vedea tresărind brusc şi încercînd să se smulgă de sub pături ; o liniştea printr-o uşoară, dar fermă apăsare a mîinii, o învelea din nou strîns şi o silea să se lase în voia transpiraţiei, împotriva căreia se

lupta prin tresăriri spasmodice și strigînd că se sufocă și că nu suportă atîta căldură.

— Stați liniștită, stați liniștită, îi cerea Alvina. Trebuie să suportați căldura.

Biata Madame gemea. I se părea groaznic să mustească în zeama propriei ei transpirații. Firea ei voluntară se răzvrătea aprig. Dacă Alvina n-ar fi ținut-o sub apăsarea blîndă dar inevitabilă a mîinii ei, și-ar fi zvîrlit toate învelitorile și ar fi respirat o gură de aer rece.

Ceasurile se scurseră, pînă aproape de ora unu, cînd transpirația se mai domoli, iar pacienta se simți într-adevăr mai ușurată și mai liniștită. Atunci Alvina coborî un moment. Văzu că lumina era încă aprinsă în odaia din față. Bătu la ușă și intră. Lîngă foc ședea Max, o icoană a durerii, și în fața lui Louis, moțăind după descărcarea de lacrimi. Geoffrey sforăia ușor, întins pe canapea, iar Cicio dormea dus cu capul pe masă și brațele întinse de o parte și de alta. Alvina observă din nou mîinile lui brune, mediteraneene, tandre, cu încheieturile delicate, prea delicate pentru un bărbat musculos.

— Nu v-ați culcat ? șopti Alvina. De ce ?

Louis se deșteptă de-a binelea. Max, singurul care rămăsese cu îndărătnicie treaz, scutură lugubru din cap.

— Dar se simte mult mai bine, șopti Alvina. A transpirat. E mult-mai bine. Are un somn liniștit.

Max, cu ochii rotunzi și grei de somn ca o bufniță, îi aruncă o privire sceptică și pesimistă.

— Așa e, îl asigură Alvina. Vino să vezi. Dar nu cumva s-o trezești.

Max își scoase papucii din picioare și se ridică de pe scaun, cît era de lung. Louis îl urmă, ca un puișor speriat. Amîndoi urcară scara ținîndu-și papucii în mînă. Intrară fără zgomot în dormitor și furișară priviri peste munții de învelitori. Madame zăcea pe pernă, cu obrajii ușor aprinși, arătînd foarte tînără și dormind un somn liniștit ; o șuviță de păr negru i se lipise de obraz și buzele îi erau ușor întredeschise.

Max o privi cîteva momente. Apoi își îndreptă brusc spinarea, își trecu mîna prin părul castaniu, tuns nemțește, după care își făcu semnul crucii, lăsîndu-se într-un genunchi, ca în fața altarului ; pe urmă își făcu încă o dată cruce, lăsîndu-se din nou într-un genunchi, și apoi repetă

gestul pentru a treia oară, întocmai ca în faţa unui altar. După aceea se ridică şi se dădu într-o parte.

Louis îşi făcu şi el cruce. Ochii i se umplură de lacrimi. Se închină, ridică un colţ al păturii şi-l duse la buze, sărutîndu-l cu veneraţie. Apoi îşi acoperi faţa cu mîna.

În tot acest timp, Madame îşi dormea somnul uşor şi nevinovat.

Alvina se întoarse ca să iasă din cameră. Max o urmă în tăcere, luîndu-l pe Louis de braţ. Cînd ajunseră jos, Max şi Louis se aruncară unul în braţele celuilalt şi se sărutară pe obraji cu gravitate, în felul continentalilor.

— E mai bine, rosti Max solemn, în franceză.

— Slavă Domnului, răspunse Louis.

Alvina urmări cu uimire toate aceste efuziuni. Dar cei doi nu-i dădură nici o atenţie. Max se duse să-l scuture pe Geoffrey, iar Louis puse o mînă pe umărul lui Cicio. Era greu să-i trezească pe cei doi adormiţi. Îi scuturară, dar în zadar. În cele din urmă, Geoffrey începu să se urnească. Dar Louis se strădui degeaba să ridice umerii lui Cicio de pe masă. Capul şi braţele îi căzură din nou inerte. Genele lungi, negre, nu se clinteau, nările nasului lung, grecesc, respirau la fel de regulat, buzele rămaseră lipite. Avea un păr negru, frumos şi ciudat, lipit de ţeastă ca o blană, animalic, iar mîinile îi apăreau golaşe, fragile, întunecate. Pe un deget strălucea un inel de argint.

În timp ce Louis îl scutura de umăr, Alvina înşfăcă brusc unul din braţele inerte care lunecase pe muşamaua de pe masă. Îi strînse mîna cu putere. Cicio deschise ochii galben-roşietici, care îi fuseseră parcă plantaţi în obraz cu un deget murdar, atît de smolite arătau genele şi sprîncenele. Era ameţit de beţia primului somn, şi nu vedea nimic.

— Trezeşte-te, îi spuse Alvina rîzînd, şi strîngîndu-i mîna.

Cicio îşi ridică din nou capul, îi încleştă brusc degetele, ochii părură să-şi recapete cunoştinţa, strînsoarea mîinii slăbi, o recunoscu, şi se reaşeză în scaun, întorcîndu-şi capul într-o parte şi coborîndu-şi genele.

— Scoală-te, animalule, îi strigă Louis în franceză, îmbrîncindu-l aşa cum sînt îmbrînciţi uneori boii care trag un car.

Cicio se ridică în picioare, împleticindu-se.

— Madame e mai bine, i se spuse. Mergem la culcare.

Își luară lumînările și porniră în șir pe scări, fiecare dintre ei înclinîndu-se în fața Alvinei cînd trecu pe lîngă ea. Max se înclină solemn, Louis galant, ceilalți doi țepeni și somnoroși. Ocupau cele două camere de la mansardă.

Alvina cără sus pernele canapelei, și se culcă pe jos în fața focului din camera lui Madame.

Bolnava dormi bine și mult ; de cîteva ori se foi în așternut, părînd gata să se trezească, apoi adormi din nou. Abia pe la ceasurile opt puse prima întrebare. Alvina era de mult în picioare.

— Oh, *alors* [1]... Atunci mă simt mult mai bine, sînt complet bine. Asta înseamnă că azi pot dansa.

— Nu cred că veți putea dansa astăzi, răspunse Alvina. Dar mîine poate că da.

— Ba nu, astăzi ! Pot dansa azi, pentru că mă simt foarte bine. Eu sînt Kishwégin.

— Vă simțiți mai bine. Dar astăzi trebuie să stați liniștită. Dacă o să încercați să coborîți din pat, o să vedeți că sînteți foarte slăbită.

Madame urmări cu ochi posomorîți fața uscățivă a Alvinei.

— Ești o englezoaică severă și materialistă, izbucni ea.

Alvina tresări și o privi cu ochi mari, albaștri.

— De ce ? întrebă.

Alvina avea o înfățișare palidă, patetică, un soi de aură de eroism care, de obicei, o scotea pe Madame din sărite, dar care în momentul de față i se părea mișcătoare.

— Haide, haide, făcu Madame, întinzîndu-și spre ea mîna grăsulie, încărcată de bijuterii. Știu că sînt nerecunoscătoare. Oamenii nu-s prea buni cu dumneata, văd eu. Vino la mine.

Alvina se apropie cu încetineală de Madame și luă în mîna ei mîna întinsă. Bolnava o trase spre ea, îi sărută mîna, apoi o sărută pe amîndoi obrajii, cu gravitate, așa cum se îmbrățișaseră și cei doi bărbați cu o noapte înainte.

— Ai fost bună cu Kishwégin, și Kishwégin are o inimă care nu uită. Să știi, domnișoară Houghton, voi

[1] Atunci (*fr.*).

face tot ce-ai să-mi spui dumneata. Kishwégin ţi se supune.

Madame mîngîie mîna Alvinei şi dădu din cap în semn de înţeleaptă încuviinţare.

— Să vă iau temperatura ? întrebă Alvina.

— Da, dragă, ia-mi-o. Dumneata îmi ceri şi eu mă supun.

Madame îşi lăsă, ascultătoare, capul pe pernă, primind termometrul între buzele ţuguiate şi urmărind-o cu ochii ei negri pe Alvina.

— E-n regulă, zise Alvina, consultînd termometrul. Temperatura e normală.

— Normală ! repetă Madame cu vocea ei cam gîturală. Foarte bine. Atunci, cînd voi putea dansa ?

Alvina se întoarse şi o privi lung.

— Ca să fiu sinceră, nu cred că înainte de joi sau vineri.

— Joi ! repetă Madame. Ai spus „joi" ? În glasul ei răsuna o puternică notă de răzvrătire.

— Vă veţi simţi foarte slăbită. Aţi scăpat ca prin minune de o pleurezie. Trebuie să vă spun adevărul, nu-i aşa ?

— Ah, voi, englezii ! exclamă Madame, privind-o cu ochi negri. Cred că vă place grozav să faceţi totul după capul vostru. În toate domeniile faceţi cum vă taie pe voi capul. Şi peste voinţa tuturor celorlalte popoare. Vă pricepeţi atît de bine să procedaţi după capul vostru. Da, voi, bunele englezoaice. Joi ! Foarte bine, atunci să fie joi. Deci pînă joi, Kishwégin nu mai există.

Cum se şi simţea slăbită, se lăsă, supusă, pe pernă. După ce îşi luă ceaiul, după ce se lăsă spălată şi camera fu dereticată, îşi chemă băieţii. Alvina îl prevenise pe Max că dorea ca Madame să fie lăsată cît mai liniştită în acea zi.

Îndată ce primul dintre ei se ivi în uşă, în cămaşă şi papuci, Madame strigă :

— Ah, iată-vă, feciorii mei ! Veniţi înăuntru ! Intraţi. Nu Kishwégin vi se adresează. Kishwégin nu mai există pînă joi, aşa cum doreşte domnişoara englezoaică.

Îşi întinse mîna subtil înmiresmată cu apă de colonie — întreaga încăpere mirosea a apă de colonie — iar Max îşi îndoi spinarea rigidă şi i-o sărută. Cu cealaltă mînă, Madame îl mîngîie uşor pe obraz.

— Credinciosul meu Max, sprijinul meu !

Louis intră surîzător, aducîndu-i un buchet de violete și unul de anemone roz. Puse florile pe pat, în fața ei, și luîndu-i mîna, i-o sărută reverențios.

— Vă simțiți mai bine, Madame ? o întrebă zîmbindu-i îndelung.

— Mai bine, da, bunule Louis. Mai bine datorită și florilor tale, suflet de cavaler ce ești !

Luă în ambele mîini violetele și anemonele, își îngropă fața în ele, apoi le puse cu blîndețe deoparte, ca să-i întindă mîna lui Geoffrey.

— Bunul Geoffrey va face tot ce-i stă în putință cît timp nu există Kishwégin ? îl întrebă cînd tînărul se înclină în fața ei.

— *Bien sur, Madame* [1].

— Cicio, ți-a căzut un nasture de la manșetă. Unde mi-e acul ?

Se uită de jur împrejur prin cameră în timp ce Cicio îi săruta mîna.

— Aveți nevoie de ceva ? întrebă Alvina care nu urmărise discuția lor în franceză.

— Acul meu, ca să-i cos nasturele. E acolo, în săculețul de mătase.

— O să-i cos eu nasturele, zise Alvina.

— Îți mulțumesc.

Cît timp Alvina cosea nasturele, Madame se adresă tinerilor ei, mai cu seamă lui Max. Le spuse că trebuiau să asculte cu toții de Max, pentru că el era fratele lor mai mare. În după-amiaza aceea aveau să joace scheta „Prizonierul alb". Trebuiau s-o joace cu mare grijă și urmau să găsească pe cineva care s-o interpreteze pe tînăra indiană. În pieseta aceasta, indiana nu avea practic nimic de făcut, decît să șadă sau să stea în picioare. Poate că domnișoara Houghton — a, nu, domnișoara Houghton trebuia să cînte la pian, nu va putea deci să interpreteze rolul tinerei indiene. Așadar, vor trebui să găsească pe altcineva.

Cît se desfășura această discuție, sosi și domnul May, extrem de îngrijorat.

— Cum, procesiunea nu va avea loc ? strigă el.

— Ah, procesiunea ! exclamă Madame.

[1] Desigur, Madame *(fr.)*.

La cerere, trupa Natcha-Kee-Tawara își semnala sosirea într-un oraș prîntr-o procesiune. Tinerii, îmbrăcați în costume de războinici indieni, cu Kishwégin în frunte, străbăteau călare străzile principale ale orașului. Cicio, care era un călăreț de mare clasă, întrucît slujise pe un binecunoscut marchiz, cavalerist într-un regiment italian, executa cîteva performanțe pe cal.

Domnul May ținea neapărat ca procesiunea să aibă loc. Pregătise și caii, dimineața era ușor însorită, după lapovița și intemperiile din ajun. Și acum, sosise aci ca s-o găsească pe Madame la pat și pe tineri ținînd sfat cu ea.

— Ce ghinion ! strigă domnul May. Ce ghinion !

— Îngrozitor ! Îngrozitor ! se văicări Madame din pat.

— Dar nu s-ar putea face *ceva ?*

— Ba da — putem juca „Prizonierul alb" — adică tinerii pot s-o joace, dacă le găsiți o figurantă pentru rolul indiencei. Ah, cred că pînă la urmă va trebui să părăsesc patul !

Alvina observă expresia de neliniște și de epuizare de pe fața bolnavei.

— N-ați vrea să coborîți cu toții ? le ceru ea. Domnul May știe ce trebuie făcut.

Și-i goni pe cei cinci bărbați afară din cameră.

— Trebuie să mă scol ! De dansat n-o să dansez. O să fac numai figurație. Dar trebuie să fiu acolo. E prea îngrozitor ! Îngrozitor ! se văicări Madame.

— Nu-i luați în seamă ! Se descurcă ei și singuri. Bărbații sînt ca niște copii. Lăsați-i de capul lor.

— Copii — sînt într-adevăr niște copii, se văită în continuare Madame. Cu toții sînt niște copii ! Și ce se vor face copiii fără bătrîna lor guvernantă ? Bieții mei războinici, ce se vor face fără Kishwégin ? E îngrozitor — realmente îngrozitor ! Bietul domn May — era atît de *dezamăgit !*

— Lăsați-l să fie dezamăgit, strigă Alvina, învelind-o cu forța pe Madame în păturile ei și silind-o să stea liniștită.

— Ești dură ! Ești o englezoaică dură. Toți sînteți la fel ! Toți la fel !

Madame se supuse tulburată și slăbită. Alvina se mișca fără zgomot. În cîteva minute, Madame adormise din nou.

Alvina coborî. Domnul May îl asculta pe Max, care-i explica în germană toate amănuntele legate de sceneta

„Prizonierul alb". Domnul May învățase în copilărie la o școală germană. Își lăsase capul pe umăr și, ținînd o mînă pe brațul lui Max, îi răspundea acestuia într-o germană păsărească. Ceilalți tăiceau. Cicio nici măcar nu se prefăcea că ascultă, ci fuma și-și examina atent picioarele. Louis și Geoffrey pricepeau doar pe jumătate, așa încît Louis dădea din cap a profundă înțelegere, iar Geoffrey emitea cîte un scurt : *„Ja ! Ja ! Doch ! — Eben !"* [1] cam nelalocul lor.

— Eu o să fiu tînăra indiană ! strigă domnul May în engleză, întrerupîndu-l pe Max și întorcîndu-se spre ceilalți. *Eu* voi fi indiana ! Cum o cheamă ? Kishwégin ? Eu o să fiu Kishwêgin ! — și se cabră, surîzînd plin de sine.

Cei doi elvețieni înalți priviră de sus în jos spre domnul May, cu un zîmbet vag. Cicio, care ședea pe canapea cu coafele rezemate pe genunchi, își răsuci capul și aținti o privire inscrutabilă, lipsită de expresie, asupra fenomenului numit domnul May.

— Hai să mergem, îi îndemnă domnul May clocotind de noua sa importanță. Să mergem să repetăm *chiar acuma, dimineața,* iar după-masă vom organiza procesiunea ; trebuie să aibă loc după-masă, cînd minerii se întorc de la lucru. Așa ! Cum ? N-am dreptate ? Ei, sînteți gata odată ?

Fierbînd de nerăbdare, îi privi pe tineri. Aceștia încuviințară din cap cu lentă gravitate, de parcă și intraseră în pielea războinicilor indieni. Se duseră să-și tragă ghetele. În scurt timp, mărșăluiau cu toții în jos, spre Lumley, domnul May împieptoșîndu-se ca un căluț de circ pe lîngă Alvina, iar tinerii formînd avangarda.

— Ce părere ai ? strigă domnul May. Am salvat situația, nu-i așa ? Nu crezi că ne putem felicita ?

La teatru, îl găsiră pe domnul Houghton care se fîțîia de colo-colo, neliniștit. Stătea ca pe jăratic, știind că Madame e bolnavă.

Max începu printr-o strălucită reprezentație de yodler tirolez.

— Asta trebuie explicat, strigă domnul May. Trebuie să le explic ce înseamnă un yodler.

[1] Da ! Da ! Totuși ! Tocmai ! (*germ.*)

Şi, întorcîndu-se către teatrul gol, întinse o mînă şi începu să cuvînteze :

„În Alpii semeţi ai Elveţiei, acolo unde zăpezile veşnice şi gheţurile încununează crestele munţilor ce străjuiesc plaiurile îmbelşugate, smălţuite de flori, dacă se va întîmpla vreodată să vă treziţi, ca mine, în căsuţa de lemn a unei ferme singuratice, răzleţită printre păşunile montane, atunci... nu... stai să vedem... dacă... ba nu — dacă se va întîmpla să *petreceţi noaptea* în căsuţa de lemn a unei ferme singuratice, răzleţită printre păşunile înalte, zorii vă vor deştepta cu revărsarea unui cînt sălbatic, inuman ; veţi deschide ochii în strălucirea razelor aurii, răsfrînte de gheţurile eterne, iar în urechi vă va răsuna un hohot ciudat, fără de cuvinte şi fără de înţeles, cîntul unui zeu sălbatic, de gheaţă, care îşi trimite trilurile spre înalturi, în timp ce cutreieră printre piscurile zorilor. Privirea vă va rătăci dincolo de lanurile de flori către omăturile sinilii şi acolo veţi deslusi, în depărtare, silueta măruntă a unui om rătăcind printre ierburi. E un ţăran care-şi îngînă cîntecul de muntean, scoţînd triluri asemenea făpturii care şi-a înălţat glasul către zarea zăpezilor eterne, înainte de a fi încolţit specia umană...“

James Houghton urmări această oraţiune ţinîndu-şi bărbia în palmă, devorat de o gelozie amară, stîrnită de elocinţa domnului May. Apoi tresări puternic cînd Max, înalt şi chipeş în costumul său tirolez, cu cămaşă albă şi bretele verzi, late, pantaloni scurţi din antilopă, brodaţi cu verde şi roşu, cu genunchii goi, bine înşurubaţi, glezne goale şi bocanci grei, izbucni în trilurile yodelului său natal, un sunet pătrunzător şi răscolitor. Max era îmbujorat, statuar, excitat, crunt şi foarte muntean. Părea stăpînit de o pasiune sălbatică, îngheţată. Alvina începu să înţeleagă supunerea pe care i-o dovedea Madame.

Louis şi Geoffrey interpretară o farsă dialogată : doi străini care zăresc în acelaşi moment un portofel pe stradă, şi se luptă între ei, fiecare pretinzînd că vrea să predea portofelul poliţistului, adică lui Cicio, care stătea deoparte, greoi şi ridicol. Domnul Houghton dădea din cap încet şi grav, ca şi cum îşi cumpănea aprecierile.

Apoi se retraseră cu toţii să se costumeze pentru scena cea mare. Alvina exersa muzica, ale cărei note Madame le purta întotdeauna cu ea. Cînd găsea un pianist bun,

Madame accepta cu bucurie acompaniamentul ; cînd pianistul nu era bun, se dispensa de muzică.

— Arăt bine ? întrebă o voce afectată şi plină de importanţă.

Şi iată o Kishwégin sfielnică, cu pielea brună, cu plete lungi negre şi o fustă scurtă din piele de căprioară, jambiere, mocasini şi braţele goale ; şi, vai, *cît* de fecioreInică şi *cît* de afectată ! Alvina izbucni într-un hohot de rîs.

— Nu fac faţă bine ? protestă domnul May, jignit.

— Ba da, eşti formidabil, răspunse Alvina, înecîndu-se de rîs. Dar *trebuie* să rîd.

— De ce ? Explică-mi de ce, stărui domnul May preocupat. Rîzi de *înfăţişarea* mea, sau pur şi simplu de *mine ?* Dacă rîzi de mine, n-am nimic împotrivă. Dar dacă-i vorba de cum arăt, te rog să-mi spui.

În momentul acesta îşi făcu apariţia pe scenă un Cicio înfricoşător, vopsit ca un războinic indian. Era despuiat pînă la brîu, purta pantaloni din piele scalpată, cu franjuri, pieptul şi braţele îi erau vopsite într-un roşu întunecat, avea plete lungi, negre, în care erau înfipte pene de vultur — numai două pene — şi o faţă minunat şi înspăimîntător pictată cu dungi albe, roşii, galbene şi negre. Se vedea că se simţea foarte mulţumit de sine. Uşoara şi ciudata gîrbovire a umerilor şi felul lui curios de a-şi arcui buzele, dezvelindu-şi dinţii albi, erau de astă dată foarte convingătoare.

— Unde-i brîul, întrebă el atingînd mijlocul rotofei al domnului May, şi florile din păr ?

Deodată, domnul May scoase un strigăt ascuţit şi sări ca ars. O namilă de urs, ridicat pe labele din spate, înainta încet, tîrşit, scuturîndu-şi umerii şi întinzînd o ditamai labă către domnul May. Ursul se lăsă greoi pe cele patru labe şi din botul lui ţîşni un hohot de rîs.

— De dansat n-ai să dansezi, grăi din urs vocea lui Geoffrey.

— Vino să-mi aranjezi florile, îi ceru domnul May, îngrijorat, Alvinei.

În cabină, perdeaua despărţitoare era trasă deoparte. Max, în pantaloni din piele de căprioară, dar cu pieptul nevopsit, oferea vederii o carnaţie de un alb straniu, în timp ce aplica ultimele tuşe de vopsea pe faţa de războinic a lui Louis. Aruncă o privire spre Alvina, apoi îşi

văzu în continuare de treabă. Trupul lui alb și drept și ținuta semeață a capului cu părul luminos, castaniu, degajau un aer de noblețe. Părea, în mod ciudat, superior tuturor.

Alvina îl găti pe feciorelnicul domn May. Apăru și Louis, pictat în chip de războinic indian, asemenea lui Cicio, dar parcă și mai hidos. Max își trecu peste cap o cămașă de vînător, zdrențuită, și o cartușieră. Fața lui era ușor umbrită. Juca rolul prizonierului alb.

Aranjară decorul, în timp ce Alvina îi urmărea. Curînd, totul era gata. În fundal, o pînză înfățișa trunchiuri de copaci și o pădure deasă și întunecoasă ; în prim-plan, o colibă indiană, un foc, un leagăn de copil agățat de un par. Privindu-i la lucru, Alvina încerca în zadar să-i disocieze pe cei doi războinici de vopseaua care le acoperea chipurile. Pe fețele lor, dungile fuseseră trase cu atîta dibăcie, încît expresia de ferocitate li se întipărise oribil ; pînă și grația ușor efeminată a lui Louis, care așeza liniștit recuzita, părea impregnată de o cruzime latentă, iar spatele musculos și ușor adus a lui Cicio o făcea să simtă că în viața ei n-ar putea avea încredere în omul ăsta. Înfiorătoare făpturi erau bărbații, sălbatici, brutali, sub spoiala lor de civilizație !

Scheta avea oarecare frumusețe. La început, apărea Kishwégin în bătătura colibei, singură, amestecînd o fiertură, trăgînd cu urechea, grijulie, întinzînd cînd și cînd mîna către leagănul atîrnat și făcîndu-i vînt și, dacă rolul ar fi fost interpretat de Madame, fredonînd un cîntec de leagăn indian. Intră în scenă războinicul Louis, tîrîndu-l pe prizonierul alb, Max, cu mîinile legate. Kishwégin își salută solemn soțul ; prizonierul legat este așezat lîngă foc — Kishwégin îi servește soțului ei de mîncare și cere îngăduința de a-l hrăni și pe prizonier. Războinicul Louis, auzind un zgomot, se ridică în picioare și își ia arcul și săgețile. Între timp, scenă mută de simpatie între Kishwégin și prizonier — acesta din urmă cere prin gesturi să i se dezlege mîinile. Reintră războinicul Louis — e mîniat pe Kishwégin. Intră războinicul Cicio tîrînd după el un urs, după toate aparențele mort. Kishwégin examinează ursul, Cicio îl examinează pe prizonier. Cicio începe să-l tortureze pe prizonier, îl silește să se ridice și să se așeze, îl face să salte fără voie. Kishwégin leagănă copilul. Prizonierul e prins în capcană — cade și nu se

mai poate ridica. Zace întins alături de ursul doborît. Kishwégin îi dă de mîncare lui Cicio. Cei doi războinici discută între ei pantomimic ; Kishwégin leagănă copilul şi fredonează. Bărbaţii se ridică şi se apleacă asupra prizonierului căzut. In clipa aceea se aude un mormăit înăbuşit. Ursul se înalţă. Louis dă să se întoarcă, dar chiar în acelaşi moment ursul îl doboară la pămînt. Cicio se repede şi-şi împlîntă pumnalul în urs, lăsîndu-l în plata Domnului. Kishwégin aleargă şi retează legăturile prizonierului. Albul se ridică de la pămînt şi încearcă să-şi mişte braţele amorţite şi neputincioase, în timp ce ursul rănit îl zdrobeşte încet pe Cicio, iar Kishwégin îngenunchează lîngă soţul ei ucis. Ursul sfîrşeşte cu Cicio, care se prăvăleşte neînsufleţit, şi îşi întoarce atenţia spre Kishwégin. Dar Max izbuteşte să ucidă ursul — o ia pe Kishwégin de mînă şi amîndoi îngenunchează lîngă Louis cel mort.

Era încîntător să urmăreşti cît de bine îşi interpretau bărbaţii rolurile. Domnul May era însă cam zburdalnic în rolul lui Kishwégin. Oricum, se descurca.

Cicio se îmbrăcă pe cît de repede putu şi se duse să vadă caii care fuseseră închiriaţi pentru procesiunea de după-amiază. Alvina îl întovărăşi, domnul May şi ceilalţi fiind prea ocupaţi.

— Ştii, găsesc că sceneta voastră e admirabilă, îi spuse Alvina.

Cicio întoarse capul şi se uită la ea. Ochii lui galbeni, lipiţi în obraz cu un deget murdar, zăboviră cu bunăvoinţă asupra ei, dar fără s-o vadă, iar buza de sus i se arcui într-un soi de zîmbet superior, dispreţuitor.

— Fără Madame nu face doi bani, zise el în timp ce zîmbetul dispreţuitor se prefăcea într-un rînjet tîmp. Fără Madame — aci ridică din umeri, îşi întinse mîinile în lături şi-şi înălţă sprîncenele —, fără Madame e-un joc de idioţi.

— Ba nu, îl contrazise Alvina. Găsesc că domnul May se achită destul de bine, ţinînd seama de împrejurări. Dar ce *face* Madame ? întrebă ea cu un ghimpe de gelozie.

— Ce face ? Se uită la ea cu aceeaşi privire pînditoare, semisardonică, a ochilor galbeni, asemenea unei pisici care urmăreşte întîmplător o pasăre ce şi-a fluturat aripile pe lîngă ea. Şi din nou ridică din umeri. Madame face totul, într-adevăr totul ! Ceilalţi — ceilalţi nu sînt nimic — nu sînt decît ceea ce a făcut Madame din

ei. Şi-acum îşi închipuie că ei fac totul, înţelegi ? Înţelegi, aşa stau lucrurile.

— Dar cum a făcut Madame totul ? Vrei să spui că ea a gîndit sceneta ?

— Ea a gîndit-o, da. Şi apoi a *făcut-o*. Ar trebui s-o vezi dansînd — ah ! Ar trebui s-o vezi dansînd în jurul ursului, cînd îl trag în scenă ! Ah, ce frumos e ! Bate din palme...

Şi, oprindu-se în plină stradă, cu pălăria pe-o ureche, arătînd destul de vulgar, Cicio îi zîmbi Alvinei pe sub nasul lui lung şi fin şi începu să bată uşor din palme, mişcîndu-şi sprîncenele şi pleoapele, executînd un dans cu trăsăturile feţei, în timp ce pe buze îi stăruia zîmbetul tîmp.

Cînd ajunse spre sfîrşitul dansului, subliniat prin mişcări sacadate ale capului, de pe trotuarul de peste drum izbucni o cascadă de rîsete : o ceată de fete de la olării, încinse cu şorţuri pătate de argilă cenuşie, cu părul, ghetele şi pielea împroşcate cu stropi gălbui, se opriseră locului urmărindu-l pe Cicio. Fetele de peste drum continuară să ţipe, ca o turmă de cimpanzei cenuşii. Cicio se întoarse spre ele şi le privi cu un rînjet. Fetele răcniră şi mai tare. Se simţea foarte stingherit, aşa cum mergea pe lîngă Alvina, cu picioarele lui mici, încălţate în pantofi cu tăietură femeiască.

— Ce prostănace ! spuse Alvina. Eu sînt obişnuită cu ele.

— Ar trebui să fie... — îşi înălţă o mînă cu o mişcare iute, ranchiunoasă — ... plesnite, conchise el lăsîndu-şi din nou mîna în jos.

— Şi cine să le plesnească ? întrebă Alvina.

Cicio făcu o grimasă napolitană şi-şi răsuci în aer degetele mîinii întinse, de parcă ar fi vrut să spună : „Asta-i ! Ar trebui să mulţumească proştilor care n-au făcut-o pînă acum."

— De ce-o iubiţi cu toţii atît de mult pe Madame ? întrebă Alvina.

— Adică cum, o iubim ? întrebă el cu o mică strîmbătură. Ţinem la ea... o iubim... ca pe o mamă. Vorbeşti de *iubire*... Înălţă uşor din umeri. În tot acest timp se uita în jos spre Alvina pe sub genele lui umbroase, de parcă o privea pieziş, iar pe buze îi stăruia zîmbetul curios, stupid, timid, pe jumătate zeflemitor.

Alvina se simţea puţin iritată. Dar îşi dădea seama că omul acesta radia, din adîncul fiinţei lui, o mare bunăvoinţă înnăscută ; îl simţea încurcat, stînjenit, pentru că ştia că ea nu-i poate înţelege limbajul gesturilor. Pentru el, nu exprimarea prin grai era cea firească. Gesturile şi grimasele lui erau spontane şi, dacă ştiai să le descifrezi, spuneau un milion de lucruri.

Fără îndoială, era nătîng, în accepţia pe care o dădea Alvina acestui cuvînt. Parcă auzea verdictul domnului May asupra lui : „E ca un copil, ştii, la fel de fermecător, la fel de enervant şi la fel de prostuţ".

— Unde e casa ta ? îl întrebă.

— În Italia.

Simţi că pusese o întrebare prostească.

— În ce parte ?

— Neapole, răspunse el privind-o de sus, pieziş şi pînditor.

— Trebuie să fie foarte frumos !

— Ha !... Îşi zvîrli capul într-o parte şi-şi întinse mîinile în lături, de parc-ar fi vrut să spună : „Dacă Neapole nu-i frumos, atunci ce-i frumos ?"

— Mi-ar plăcea să-l văd. Dar nu mi-ar plăcea să mor, spuse Alvina.

— Cum ?

— Se spune : „Vezi Neapole şi pe urmă mori", zîse ea.

Cicio deschise gura şi păru să înţeleagă. Apoi îi zîmbi privind-o în faţă.

— Ştii ce-nseamnă asta ? o întrebă el şmecher. Înseamnă să vezi Neapole şi numai după aceea să mori. Adică nu muri *înainte* de a fi văzut Neapole — şi-i zîmbi în chip de cunoscător.

— Înţeleg, înţeleg ! strigă Alvina. Niciodată n-am interpretat cuvintele în felul ăsta.

Cicio era mulţumit că-i provocase o surpriză şi o amuzase.

— Ah, Neapole ! exclamă Cicio. Ce frumos e..., îşi întinse mîinile în aer, în faţa lui... Marea... şi Posillipo — şi Sorrento — şi Capri — ah-h ! N-ai fost niciodată mai departe de Anglia ?

— Nu, răspunse ea. Şi mi-ar plăcea să călătoresc.

Cicio o privi drept în ochi. Instinctul îl îmboldea să-i ceară pe loc să vină cu el.

— Atunci n-ai văzut nimic... nimic, îi spuse.

— Dar dacă Neapole e-atît de frumos, cum de-ai putut să-l părăseşti ?

— Ce ?

Alvina îşi repetă întrebarea. Drept răspuns, se uită la ea, îşi întinse mîna şi, frecîndu-şi buricul degetului mare de celelalte degete, răspunse cu un zîmbet plăcut, frumos :

— Bani ! Penny ! La Neapole nu poţi cîştiga bani. Ah, Neapole-i frumos, dar e-atîta sărăcie ! Trăieşti în soare şi cîştigi paisprezece, cincisprezece pence pe zi...

— Cam puţin, aprecie Alvina.

Cicio îşi lăsă capul pe un umăr şi-şi înălţă sprîncenele ca şi cum ar fi întrebat : „Ce poţi să faci ?“ Şi zîmbetul de pe buzele lui era de astă dată duios, frumos, fermecător. Avea un aer de tristeţe, de melancolie nedefinită, o expresie de om robust şi fragil în acelaşi timp, care o mişca în chip straniu.

— Dar ai să te întorci ? îl întrebă Alvina.

— Unde ?

— În Italia. La Neapole.

— Da, am să mă întorc în Italia, spuse el reţinut, ca şi cum n-ar fi vrut să se angajeze. Dar la Neapole poate că n-am să mă întorc.

— Niciodată ?

— Ei, niciodată ! N-am spus că niciodată. Am să mă duc la Neapole, ca s-o văd pe sora mamei mele. Dar nu ca să locuiesc acolo...

— Ai părinţi ?

— Eu ? Nu ! Am un frate şi două surori — în America. Părinţi, nu. Au murit.

— Şi rătăceşti aşa, prin lume...

Se uită la ea, şi făcu un gest uşor, trist şi nepăsător totodată.

— O ai însă pe Madame în chip de mamă, urmă Alvina.

De astă dată, Cicio făcu o altă grimasă : îşi lăsă colţurile gurii în jos, ca şi cum nu-i plăcea ce auzise. Apoi se întoarse spre ea, cu zîmbetul vag şi frumos :

— Crezi că un om doreşte vreodată să aibă două mame ? Eh ? făcu el de parcă îi pusese o ghicitoare.

— Nu cred, rîse Alvina.

Se uită din nou la ea, ca să vadă ce voia să spună, ce anume înţelesese.

— Știi, mama mea e moartă. Franțuzoaicele... franțuzoaicele... vor s-o facă pe mamele pînă la o sută de ani...

— Ce vrei să spui ? îl întrebă Alvina rîzînd.

— Un francez e un omuleț în toată firea la șapte ani, dar cînd apare maică-sa, e un copilaș și la șaptezeci. Știai ?

— Nu știam, răspunse Alvina.

— Ei, acuma știi, spuse el, cotind pe altă stradă, alături de ea.

Ajunseseră la grajduri. Se aflau acolo trei dintre cai, printre care și armăsarul pursînge pe care urma să-l călărească Cicio. Examină caii cu un ochi critic. Apoi le vorbi, scoțînd sunete ciudate, îi lovi ușor cu palma, îi dezmierdă, îi pipăi, își lunecă mîna de-a lungul spinării, pe deasupra, dedesubt, le cercetă picioarele.

După aceea, de jos de sub pîntecele cailor, unde se afla, se uită în sus către Alvina, aruncîndu-i privirea prelungă, lentă, a ochilor săi galbeni. Inconștient, Alvina se simți flatată. Privirea lui prelungă, galbenă, stăruia, fixîndu-i ochii. Alvina se întrebă ce gînduri îi umblau prin minte. Dar Cicio nu scoase nici o vorbă. Se întoarse din nou la cai. Aceștia păreau să-l înțeleagă, să-și ciulească urechile, atenți.

— Ăsta-i al meu, vorbi el în cele din urmă cu mîna pe grumazul bătrînului pursînge.

Era un murg, cu o stea albă în frunte.

— E frumos, comentă Alvina. Și pare foarte sensibil.

— În Anglia, vorbi el deodată, caii trăiesc mult pentru că *nu* trăiesc — nu-s cu-adevărat vii, înțelegi ? În Anglia numai locomotivele sînt vii, caii merg pe roți, și-i zîmbi, privind-o drept în ochi, ca și cum ea îl înțelegea.

Alvina se simțea ușor iritată văzîndu-l cum îi zîmbește din fundul grajdului, cu ochii lui atît de galbeni, pe jumătate misterioși, zeflemitori. Primul ei impuls ar fi fost să se întoarcă, să fugă din grajd. Dar un impuls mult mai adînc o făcu să-i zîmbească, privindu-l drept în ochi, și să-i spună :

— Le face plăcere cînd îi atingi.

— Cui ?

Ochii lui continuau s-o fixeze. Curios cît de *întunecați* păreau, doar un cerc îngust galben în jurul pupilei. Se uita drept în făptura ei, dincolo de ea, cea obișnuită ; și se uita impersonal.

— Cailor, răspunse Alvina.

Îi era teamă de privirea lui pînditoare, de pisică. Şi totuşi era convinsă de bunăvoinţa lui primară. I se părea a fi unicul bărbat pasionat binevoitor pe care-l întîlnise vreodată. Îl urmărea vag, cu o stranie şi vagă siguranţă, cu implicită încredere în el. În el — în ce ?

În după-amiaza aceea de iarnă, minerii care mărşăluiau spre casă se bucurară de un spectacol deosebit : Kish-wégin, în pielea ei de căprioară, jambierele cu franjuri şi rochia cu franjuri, cu pletele lungi fluturîndu-i pe spate, cu o minunată pătură şi găteli ce-i împodobeau calul de luptă, călărea cu picioarele răşchirate pe un armăsar alb, urmată de Max în costum de căpetenie de trib, purtînd pe cap o găteală de şef, din pene lungi, vopsite ; veneau apoi ceilalţi, pictaţi în chip de războinici, împodobiţi cu pene şi cu scăpărătoare pături Navajo. Cu toţii purtau arcuri şi lănci. Cicio nu avea pătură, era gol pînă la brîu, pictat ca războinic, şi juca în mînă o lance lungă. Galopa mereu pînă în faţa procesiunii, saluta căpetenia ridicînd sus braţul cu lancea cînd trecea pe lîngă el, apoi îşi frîna brusc armăsarul avîntat şi se întorcea încet îndărăt, silindu-şi calul să meargă la trap, în ritm dansant. Pe cal arăta extrem de unduios şi de sprinten.

Cete de copii aţîţaţi alergau zbierînd de-a lungul tro-tuarelor. Minerii, tropăind spre case, cenuşii şi greoi, într-un puhoi intermitent care urca la deal venind din-spre depresiunile mohorîte din vest, se opriră locului, uimiţi, în timp ce cavalcada se apropia şi îi depăşea, zor-năind din zurgălăii de argint ai harnaşamentelor, flutu-rînd culorile vibrante ale păturilor vîrstate şi ale şeilor, fîlfîind lînurile roşii ale gătelilor, şi scînteindu-şi vîrfu-rile strălucitoare ale penelor. Femeile ţipau cînd Cicio, cu masca lui de războinic, galopa avîntat pe lîngă trotuar. Copiii răcneau şi fugeau. Minerii strigau. Cicio surîdea cu faţa lui înfricoşătoare, îşi sălta lancea şi se rotea la pas în jurul procesiunii, ţinîndu-se drept ca o floare pe lu-jerul ei.

Domnişoara Pinnegar, Alvina şi James Houghton ieşiseră pe strada Knarborough, să urmărească parada. Era un moment măreţ. Văzură, de-a lungul străzii, că toţi negustorii se proţăpiseră în prag să vadă spectacolul, iar trotuarele duduiau de mulţime. În depărtare se zărea calul alb, ce-şi zăngănea hamurile, cu smeada Kishwégin

mîndră în șaua acoperită cu o pătură vărgată în culori strălucitoare, sîngerii, călărind impasibilă, ca o pată de întuneric deasupra fulgerărilor de culori vii ; venea apoi căpetenia de trib, cu fața smolită, drept, degajat, înfășurat într-o pătură albă cu dungi roșii și negre, și cu bizara-i creastă de pene albe cu vîrful vopsit legănîndu-i-se pe spate ; cînd se apropia, se puteau observa pielea de lup în care era îmbrăcat și mocasinii strălucitori, reliefați pe coastele negre ale calului ; urmau Louis și Geoffrey, sîngeroși, cu fețele hidoase, purtînd pături dungate în cele mai aprinse culori, ce contrastau cu pielea lor întunecată și călărind solemn, cu lăncile înălțate ; procesiunea era încheiată de Cicio, pe armăsarul său murg cu șa verde, repezindu-se ca fulgerul ba în fața ba în coada cavalcadei, cu penele fîlfîinde, calul argintat de sudoare și chipu-i zîmbind înfricoșător pe sub masca războinică. Astfel înaintau în paloarea cenușie a străzii Knarborough, în după-masa tîrzie de iarnă. Pe undeva apunea soarele, revărsînd în depărtare valuri de irizări portocalii.

— Ei bine, n-aș fi crezut ! murmură domnișoara Pinnegar. N-aș fi crezut !

Strania sălbăticie a păturilor Navajo vărgate, înaintînd pe strada Knarborough, o tulbura. O cercetă curioasă pe Kishwégin.

— Cine-ar crede că ăsta-i domnul May ! Leit o fată ! Mă rog, mă rog, te face să-ți pui întrebarea ce anume e de fapt și ce anume nu e. Dar nu-i așa că-s grozavi ? Cum ? Uimitori ! Exact ca niște indieni. Nu-ți vine să-ți crezi ochilor. Pe cuvîntul meu, ce rasă teribilă...

Aci domnișoara Pinnegar scoase un țipăt pătrunzător și o zbughi în spate, rezemîndu-se de zid, căci Cicio, trecînd razant pe lîngă ei, o măturase cu coada calului, ba chiar, legănîndu-și lancea, îi atinsese ușor cu vîrful ei pe Alvina și pe James Houghton. James se porni să țipe, iar mulțimea din colțul străzii începu să urle. Dar Alvina zărise zîmbetul lent, răutăcios, cînd, în goana calului, pe sub hidoșenia pictată se ivise fulgerarea dinților albi ; se socoti în stare să răspundă printr-un rîs excitat. Simți în acea scăpărare de secundă ochii galbeni-roșietici zăbovind asupră-i, ca din întîmplare.

— Asta-i prea de tot, strigă domnișoara Pinnegar, complet răscolită. A fost ceva cu totul și cu totul deplasat. Ce mai, ne-a speriat de moarte. Și-apoi e și foarte periculos.

N-ar trebui să li se îngăduie asemenea purtări. Eu una nu-s de acord să li se îngăduie libertăţi saltimbancilor ăstora !

Cavalcada îşi continua drumul agale pe caii greoi, cu pîlpîirile lor de dungi ţipător colorate şi cu tăcuţii lor călăreţi. Cicio se întorcea la trap la locul lui din coadă, înfipt în şaua verde, cu torsul gol, brun şi frumos, neted ca o catifea.

— Eh, ăstuia mai mult ca sigur că o să i se tragă moartea, comentau femeile din mulţime.

— Asta-i sălbatic curat ! Face să-ţi îngheţe sîngele în vine...

— Ei, da-i bărbat, nu glumă, dacă-i laşi la o parte faţa vopsită. Un bărbat clasa-ntîi, aş spune.

Nu se uită la Alvina. Zîmbetul vag, răutăcios, îi dezvelea dinţii. Îşi reluă locul la urma convoiului, smucind hăţurile calului şi strigîndu-i lui Geoffrey ceva în italiană.

Se lăsase frigul. Cavalcada o porni la trap. Domnul May tremura din toate mădularele. Cicio se opri, îşi rezemă lancea de stîlpul unui felinar, îşi smulse, dintr-o mişcare, pătura verde de sub el, se înveli în ea şi o porni din nou. Dispăruseră cu toţii dincolo de creasta dealului, coborînd în vale. Dispăruse şi Cicio. În amurgul de iarnă, mulţimea începu să se împrăştie încet. Şi, în chip bizar, oamenii îşi manifestau dezaprobarea faţă de spectacolul la care participaseră : ca bărbaţi şi femei în toată firea, se simţeau oarecum insultaţi de asemenea reprezentaţie. Însemna un soi de anacronism. Ei aveau nevoie de ceva care să facă apel la gîndirea lor. Domnişoara Pinnegar exprimă în cuvinte simţirea publică :

— Mă rog, zise ea văzîndu-se în siguranţă îndărăt în Casa Manchester, cu gazul aprins, în timp ce turna apa clocotită în ceainic, mă rog, voi puteţi spune orice vreţi. Într-un fel, a fost interesant... Doar aşa, ca să vedem cum arată pieile roşii. Dar a fost copilăresc. O copilărie. Eu una nu pot să înţeleg oamenii cărora le plac reprezentaţii de felul ăsta, în care nu se întîmplă nimic. Nu-i ca la cinema, unde vezi totul deodată şi înţelegi totul deodată ; acolo, dintr-o privire ştii totul. Pe cînd dacă te uiţi la oamenii ăştia, nu afli nimic. Ştii doar atîta, că-s nişte nenorociţi care s-au mascat ca să scoată un ban. Nu văd

de ce-ar trebui încurajați. Eu una nu-s pentru oamenii trîndavi, care fac paradă pe străzi ; nu-mi plac. Mie-mi place să mă duc o dată pe săptămînă la cinema. Filmul e instructiv, înțelegi totul dintr-o privire, adică tot ce trebuie să știi, și după aceea te ține o săptămînă. La cinema, poți afla totul despre viețile adevărate ale oamenilor. Nu înțeleg cum de unora le plac oameni mascați care se dau în spectacol pe de gratis.

Discuția avea loc în timp ce-și luau ceaiul cu pîine prăjită și marmeladă. Pentru Alvina, domnișoara Pinnegar era întotdeauna ca un duș rece, care o aducea la realitate după unele emoții delicioase. Într-o singură clipă, domnișoara Pinnegar îi făcuse pe toți, pe Madame și pe Cicio, să pară ireali — de o reală irealitate — în timp ce imaginile rupte și tremurătoare ale filmului erau cele adevărate, reale ca ziua. Și ori de cîte ori se întîmpla una ca asta, Alvina se simțea răvășită. O ura pe domnișoara Pinnegar. Și totuși nu găsi nimic să-i răspundă. *Erau* într-adevăr ireali, Madame și Cicio și tot restul. Cicio nu însemna decît o fantomă adusă de vînt, și pe care tot vîntul avea s-o risipească. Lucrul real, de nestrămutat, era Woodhouse, cu acea *semper idem*[1] stradă Knarborough, cu imuabila tristețe jegoasă a Casei Manchester, cu îmbîcsita și sufocanta domnișoară Pinnegar, cu tatăl ei, ale cărui degete, ba chiar al cărui suflet ajunsese înnegrit de bănuții de metal. Acestea erau faptele concrete, permanente. Aceasta era viața. Iar Cicio, scăpărînd pe armăsarul lui murg cu șa verde, era un șarlatan de bîlci, o himeră din afara vieții, o zdreanță colorată, suflată de vînt pe strada Knarborough și de acolo la magazia de vechituri. La magazia de vechituri. În timp ce domnișoara Pinnegar și tatăl ei aveau să dăinuie, așa, șleampeți, pe vecie, mîncîndu-și pîinea prăjită, tăindu-i coaja și sorbind a treia ceașcă de ceai. Pe ei n-o să-i sufle vîntul — niciodată, niciodată. Woodhouse fusese durat pentru eternitate. Iar trupa Natcha-Kee-Tawara zbura ca o zdreanță de hîrtie veche către magazia de vechituri. Nimicnicie ! Biata Madame ! Sărmana Madame, figură galantă și histrionică ! Șleampăta domnișoara Pinnegar putea s-o mototolească în palma ei și s-o zvîrle în șanțul de lături, des-

[1] Mereu aceeași (*lat.*).

fiinţînd-o. În timp ce ea, domnişoara Pinnegar, avea să trăiască pe vecie.

Aceste gînduri o făcură pe Alvina să-şi iasă din fire.

— Domnişoară Pinnegar, zise ea, uneori te comporţi într-un fel foarte neplăcut. Eşti ceea ce se numeşte o „strică-chef".

— Da, răspunse muşcător domnişoara Pinnegar, mi-e teamă că nu aprob ceea ce socoteşti tu „chef".

— Nu poţi să nu mă aprobi în mai mare măsură decît dezaprob eu existenţa dumitale de „strică-chef", răspunse Alvina luînd foc.

— Alvina, ai înnebunit ? strigă tatăl ei.

— N-ar fi de mirare, ţinînd seama de viaţa pe care o duc, răspunse ea.

CAPITOLUL OPT

Cicio

MADAME NU ȘI-A REVENIT PREA repede după răceala ei. Timp de două zile a zăcut la pat, îngrijită de doamna Rollings, de Alvina și de tineri. Era cît se poate de grijulie să nu dea pricini de bîrfă. Nici unul dintre tineri nu se putea apropia de ea decît cînd se găsea și o a treia persoană de față. Și chiar și atunci vizita avea un caracter strict ceremonios sau de afaceri.

— Ah, Woodhouse ăsta al vostru ! Ce bucuroasă am să fiu cînd o să plec de-aici ! îi spuse ea Alvinei. Simt că-mi aduce nenoroc.

— Zău ? se miră Alvina. Dar dacă răceala asta cumplită v-ar fi surprins în alt loc, nu credeți că s-ar fi putut să fie mult mai rău ?

— Vai, draga mea ! protestă Madame. Îți imaginezi c-aș putea să te amestec și pe tine în aversiunea mea față de Woodhouse ? Nici gînd ! Tu nu ești Woodhouse ! Dimpotrivă, socotesc că locul ăsta e foarte rău și în ceea ce te privește pe tine. Arăți atît de... cum să spun... slabă și nu foarte fericită.

Cuvintele fuseseră rostite pe un ton întrebător.

— Sînt convinsă că aversiunea mea față de Woodhouse e mult mai puternică decît a dumneavoastră, replică Alvina.

— Și eu sînt convinsă. Da, sînt convinsă. Văd lucrul ăsta. De ce nu pleci de aici ? De ce nu te măriți ?

— Nimeni nu vrea să se însoare cu mine.

Madame o privi iscoditor, cu ochi negri vicleni pe sub sprîncenele arcuite.

— Cum așa ? exclamă ea. Cum de nu vor ? Nu ești urîtă, doar puțin prea slabă... prea răvășită...

Continuă s-o cercetcze pe Alvina, care rîse stingherită.

— Nu există *nimeni* ? stărui Madame.

— Acum, nu. Absolut nimeni. Se uită în ochii negri ai lui Madame și rîse încurcată. Știți, nici pe mine nu mă interesează tinerii din Woodhouse. N-aș *putea*.

Madame încuviință dînd din cap. O tainică satisfacție se răspîndi pe fața ei palidă, ca de ceară, în care ochii negri păreau a fi două vioaie creaturi gemene, total detașate : îți evocau straniu două micuțe animale negre în zăpadă.

— Firește ! răspunse ea, știutoare. Firește ! Cum ai putea ? Dar mai există și alți bărbați, în afara celor de aici...

Își flutură mîna înspre fereastră.

— Eu însă n-am cum să-i întîlnesc, nu-i așa ?

— Nu, nu prea des. Dar uneori ! Uneori !

O tăcere grea se lăsă între cele două femei.

— Englezoaicele, spuse la un moment dat Madame, sînt atît de practice. De ce sînt așa ?

— Bănuiesc că așa sînt făcute, răspunse Alvina. Dar nu sînt nici pe departe atît de practice și de deștepte ca *dumneavoastră*, Madame.

— *Oh là là !* Eu sînt practică în alt mod. Eu sînt practică într-un fel nepractic... Își căuta cuvintele. Dar, de pildă, Sue a voastră din romanul *Jude Neștiutul* [1] — nu-i așa că e o carte interesantă ? Și Sue asta e întotdeauna practic practică. Dacă ar fi fost practică într-un fel mai nepractic, ar fi putut să fie fericită. Înțelegi ce vreau să spun ? Nu. Dar Sue e ridicolă ; și la fel e Anna Karenina. Amîndouă sînt ridicole. Nu găsești ?

— De ce ? întrebă Alvina.

— De ce i-au făcut nefericiți pe toți cei din jur, cînd amîndouă aveau bărbatul pe care-l iubeau și bani din plin ? Eu găsesc că amîndouă sînt proaste. Dacă ar fi fost zdravăn scuturate, s-ar fi descotorosit de toate ideile și frămîntările lor practice, ar fi uitat de ele, și ar fi fost destul de fericite. Îți spun asta eu, o femeie. Ideile lor nu sînt tragice. Absolut deloc. Sînt absurde. Sue și Anna sînt — da, da, sînt absurde. Asta-i tot. Nici un fel de

[1] Roman de Thomas Hardy.

tragedie la ele. Doar absurditate. Eu sînt o femeie. Şi-i cunosc pe bărbaţi. Dar acolo unde văd absurdul, ştiu să-l recunosc. Englezoaicele sînt absurde ; în ceea ce priveşte absurditatea, sînt cele mai periculoase din lume.

— Mă rog, eu sînt englezoaică, zise Alvina.

— Da, draga mea, eşti englezoaică. Dar asta nu înseamnă că trebuie să fii neapărat la fel de absurdă. Şi de ce-ai fi ?

— Absurdă ? rîse Alvina. Nu ştiu ce numiţi absurditatea mea.

— Ah, făcu Madame, plictisită. Femeile astea nu înţeleg niciodată. Dar tu îmi placi, draga mea. Eu sînt o femeie bătrînă...

— Mai tînără decît mine, o întrerupse Alvina.

— Mai tînără decît tine pentru că eu sînt practică cu inima şi nu cu creierul. Tu nu eşti practică cu inima. Şi totuşi ai inimă.

— Dar toate englezoaicele au inimă bună, protestă Alvina.

— Nu ! Nu ! se împotrivi Madame. Toate sînt foar-te amabile şi foar-te practice în amabilitatea lor. Dar în toată această amabilitate inima nu are nici un amestec. Totul e numai creier, creier : o amabilitate izvorîtă din cap.

— Nu pot să fiu de acord cu dumneavoastră, o contrazise Alvina.

— Nu, nu. Nici nu mă aştept. Dar nu protestez. Tu eşti foarte bună cu mine, şi-ţi mulţumesc. Dar şi bunătatea ta izvorăşte din cap. Aşa că şi eu îţi mulţumesc din cap. Nu din inimă.

Madame îşi împreună degetele albe şi le duse la piept cu un gest de repudiere. Ochii ei negri aruncau priviri dispreţuitoare.

— Dar, Madame, protestă Alvina atinsă, eu n-aş izbuti niciodată să fiu o atît de bună femeie de afaceri ca dumneavoastră. Asta nu porneşte din cap ?

— Ha ! Desigur ! Firește că n-ai putea fi o bună femeie de afaceri. Pentru că amabilitatea ta sălăşluieşte în cap. Eu — aci îşi ciocăni fruntea şi-şi scutură capul — eu în cap n-am bunătate. Capul meu este cel al unei femei de afaceri, o bună femeie de afaceri. Firește că sînt o bună femeie de afaceri, firește ! Dar — îşi schimbă brusc expresia, dilatîndu-şi ochii, şi îşi rezemă palma de

piept — atunci cînd vorbește o inimă, o ascult cu inima. Eu nu ascult cu capul. Inima aude glasul inimii. Capul — asta-i altceva. Dar tu ai ochi albaștri, așa că nu poți înțelege. Numai ochii negri... Făcu o pauză și rămase pe gînduri.

— Și cum e cu ochii galbeni ? întrebă Alvina rîzînd.

Madame îi aruncă o privire și buzele-i se unduiră într-un foarte fin surîs ironic. Totuși, pentru prima dată, pupilele ei negre se lărgiră și părură să se încălzească.

— Ochi galbeni ca ai lui Cicio ? întrebă ea urmărind-o pe Alvina cu ochii ei mari, iscoditori și cu zîmbetu-i subtil. Ochii lui sînt cei mai negri dintre toți ! — Și clătină strengărește din cap.

— Zău ? întrebă Alvina fîstîcită, simțind cum un val de roșeață îi arde gîtlejul și-i năvălește în obraji.

— Ha ha ! rîse Madame. Ha ha ! Vezi tu, eu sînt o femeie bătrînă. Inima mea e destul de bătrînă încît să fie bună, capul meu e destul de bătrîn încît să fie deștept. Inima mea însă este bună față de puțini oameni — față de foarte puțini — mai ales în această Anglie. Tinerii mei o știu. Poate însă că față de tine e bună.

— Vă mulțumesc, spuse Alvina.

— Poftim ! Ai spus din cap, acest „Vă mulțumesc". Nu l-ai spus cum trebuie. Înțelegi ?

Alvina alergă afară, zăpăcită. Își dădea seama că Madame o juca pe degete.

Domnului May îi plăcea colosal să joace rolul lui Kishwégin. Cînd Madame coborî prima oară, Louis, care era un foarte bun mim satiric, se apucă să-l imite. Se întîmplă ca Alvina să intre în camera de jos drept în toiul hohotelor de rîs. Cu toții se opriră, și se uitară la ea precauți.

— *Continuez ! Continuez !* [1] îl îndemnă Madame pe Louis. Apoi către Alvina : Ia loc, draga mea, și convinge-te și tu ce mare actor e Louis al nostru.

Louis privi în jur, își lăsă ușor capul pe umăr, își supse bărbia, exact cu afectarea domnului May, apoi, dînd ușor din noadă, începu s-o joace pe falsa Kishwégin. Porni să se sclifosească și să se schimonosească, și să scoată mici țipete, înălțîndu-și grațios mîinile, o pantomimă în care francezul înalt izbutea o caricatură atît

[1] Continuați ! Continuați ! (*fr.*).

de grotescă a administratorului domnului Houghton, încît Madame rîdea cu lacrimi, în timp ce Max, rezemat de perete, pufnea continuu ca o oală care dă în foc, Geoffrey își întindea pe masă mîinile cu pumnii încleștați și răcnea de atîta rîs, iar Cicio își zvîrlea capul pe spate și-și arăta toți dinții într-un rîs zgomotos de încîntată batjocură. Rîdea și Alvina. Dar se înroșise. Caricatura pe care Louis i-o făcea celui absent avea o calitate corozivă, anihilantă. Iar ceilalți o gustau din plin. Din cînd în cînd, Alvina își mușca buzele — totul era atît de ilariant, și atît de nimicitor. Rîdea fără voie. Fără voie se lăsă cuprinsă de un rîs convulsiv. Louis era copleșitor — îi copleșise sufletul. Rîse pînă cînd capul îi căzu neputincios pe spătarul scaunului și simți că nu se mai poate mișca. Zăcea neajutorată, inertă în această orgie de rîs. Era sfîrșitul domnului May. Și totuși o durea.

În sfîrșit Madame își șterse ochii negri vicleni și încuviință din cap în semn de apreciere. Deodată, Louis tresări și ridică un deget în chip de avertisment. Cu toții își mascară brusc rîsul și se struniră. Singură Alvina continuă să rîdă în tăcere.

— O, bună dimineața, doamnă Rollings ! se auzi de afară vocea domnului May. Aveți o companie veselă. Domnișoara Houghton e aici ? Pot să intru ?

Îi auziră pașii grăbiți și ciocănitura pripită în ușă.

— Intră ! strigă Madame.

Toată trupa Natcha-Kee-Tawara îl primi cu figuri serioase. Numai biata Alvina zăcea pe scaunul ei, cuprinsă de un nou acces slab. Domnul May aruncă o privire iute de jur împrejur și înaintă către Madame.

— O, bună dimineața, Madame, sînt bucuros că ați putut coborî, spuse luîndu-i mîna și înclinîndu-se ceremonios. Scuzați-mă că v-am întrerupt veselia. Privi șăgalnic de jur împrejur. Alvina încă nu se putea abține. Se aplecase într-o parte pe scaun și nu era în stare nici măcar să-i vorbească.

— E vorba, fără îndoială, de o glumă reușită, zise el. Pot s-o aud și eu ?

— O, răspunse Madame, tărăgănîndu-și cuvintele. Nu-i vorba de o glumă. Louis se scălîmbăia și interpreta o farsă.

— Trebuie să fi fost foarte izbutită. N-am putea-o pune în scenă ?

— Nu, își tărăgănă din nou Madame cuvintele. Era o nimica toată — doar o improvizație absurdă, de moment. Nu doriți să luați loc ? O picătură de whisky ? Da ?

Max îi turnă domnului May un whisky cu apă.

Alvina ședea cu fața întoarsă, liniștită, dar incapabilă să i se adreseze domnului May. Max și Louis deveniseră politicoși. Geoffrey se holba la noul venit cu ochii lui mari, albaștri-închis. Cicio își sprijini coatele de genunchi, uitîndu-se piezîș, pe sub genele lungi, la Alvina cea inertă.

— Ei bine, reluă Madame vorba, sînteți mulțumiți de încasări ?

— O, da, replică domnul May. Foarte ! Primele două seri au fost excelente. Excelente !

— Ah, mă bucur ! Și domnișoara Houghton îmi spune că nici mîine nu voi putea să dansez, că-i încă prea devreme.

— Domnișoara Houghton știe mai bine, răspunse domnul May cu tîlc.

— Desigur. Și eu trebuie să fac ceea ce-mi spune ea.

— Bineînțeles, din moment ce-i spre binele dumneavoastră și nu al ei.

— Firește, firește ! E foarte drăguț din partea ei.

— Domnișoara Houghton e foarte *drăguță*... față de *toți*, ripostă domnul May.

— Sînt convinsă. Și mă bucur că ați fost atît de reușit în rolul lui Kishwégin. Și ăsta e un lucru foarte drăguț.

— Da, răspunse domnul May. Încep să gîndesc că mi-am ratat cariera. Ar fi trebuit să fiu *pe* scenă, și nu îndărătul ei.

— Fără îndoială, îl încurajă Madame. Dar e puțin cam tîrziu...

Privirile acestor străini care-l urmăreau îl flatau pe domnul May.

— Mă tem și eu că-i prea tîrziu. Da. Gustul publicului e un mister. Ce senzație aveți dumneavoastră acum ? Aveți impresia că vă apreciază la fel de mult ca și la început ?

Madame îl privi cu ochii ei negri.

— Nu, răspunse ea. Publicul s-a schimbat. Cinematograful ne mătură din cale. Vom mai putea rezista cel mult zece ani. Și după asta, adio.

— Așa credeți ? întrebă domnul May foarte serios.

— Sînt sigură, răspunse Madame, dînd din cap cu înțelepciune.

— Dar de ce se întîmplă așa ? stărui domnul May, supărat și irascibil.

— De ce se întîmplă așa ? Nu știu. Nu știu. Filmele sînt ieftine, sînt ușoare, nu solicită publicului nimic, nici un simțămînt al inimii, nici o apreciere a spiritului, nu li se cere nimic. Așa încît publicului îi plac filmele și nu-i plăcem noi, pentru că lucrurile pe care le facem noi trebuie *simțite* cu inima și cer o apreciere a spiritului. Asta-i !

— Și oamenii nu doresc să aprecieze și să simtă ? întrebă domnul May.

— Nu. Nu doresc. Vor să primească totul numai pe calea ochiului, de-a gata. Curiozitate, impertinentă curiozitate, la asta se rezumă tot. Și în toate țările e același lucru. Așa că... peste zece ani... s-a zis cu Kishwégin.

— Nu. Atunci ce viitor vă așteaptă ? întrebă domnul May posomorît.

— Poate c-am să mor — cine știe ? Dacă nu, o să am micul meu apartament la Lausanne, sau la Bellinzona, și-o să fiu din nou o mic-burgheză și o bună catolică, ceea ce sînt și acum.

— Ceea ce sînt și eu, replică domnul May.

— Da ? Zău ? Un catolic american ?

— Mă rog... anglo... irlandez... american.

— Așa !

În viața lui, domnul May nu s-a simțit mai mohorît decît în acea zi. Unde, unde avea să găsească și el pînă la urmă puțină odihnă pentru capul lui ostenit ?

Dealtfel, nu era pace nici în sînul trupei Natcha-Kee-Tawara. Pe joi, urma să aibă loc o schimbare de program : „Nunta lui Kishwégin“ (cu prizonierul alb, spre știința dumneavoastră), avea să ia locul scenetei anterioare. Max, firește, conducea repetițiile. Atîta timp cît nu juca, Madame nici nu se apropia de teatru. Deși, în general, părea o fire foarte liniștită și retrasă, Max era în stare uneori să-și asume un aer de *hauteur* [1], o atitudine dominatoare, foarte iritantă. Geoffrey întotdeauna spumega de mînie în fața acestei atitudini de superioritate.

[1] Trufie (*fr.*).]

Pe Cicio însă îl scotea din fire și-l făcea să-și piardă cu totul stăpînirea de sine. Căci Max își dezvăluia brusc disprețul pentru „macaronar", cum îl numea pe Cicio, folosind termenul de argo.

— Bah ! *Quelle tête de veau* [1], exclamă Max, brusc dispreţuitor și furios pentru că Cicio, care înțelegea mai greu ceea ce i se spunea, nu înțelesese nici de astă dată.

— *Comment ?* [2] întrebă Cicio în felul său lent, zeflemitor.

— *Comment ?* îl îngînă Max în bătaie de joc. *Cum ? Cum ?* Vrei să știi ce-am spus ? Cap-de-vițel, asta am spus. Sau cap-de-porc, dacă ţi se pare mai potrivit.

— Cine ? Eu sau tu ? întrebă Cicio, aplecîndu-se.

— Tu, bădăran italian ce eşti !

Lui Max i se urcase sîngele în obraji, se ținea foarte drept, iar părul castaniu, tuns scurt, părea să i se ridice vertical de pe frunte, în timp ce ochii albaștri aruncau scîntei.

— Adică așa-mi spune mie un porc de neamț necioplit ! Da ? Da ?

Își zvîrleau toate aceste invective în franceză. Alvina, care ședea la pian, îl văzu pe Max înalt și livid de mînie, iar pe Cicio, cu grumazul gol ieșindu-i din cămașă, aproape inconștient și zvîcnind de furie, sucindu-și capul în direcția lui Max. Erau îmbrăcaţi în haine obișnuite, dar fără surtuce, pentru că repetau în cămașă. Cicio strîngea în mînă un pumnal de recuzită.

— Gata ! Gata, isprăviți cu toate astea ! strigă domnul May pe un ton poruncitor.

Dar Cicio, întinzîndu-și gîtul, încordat și imobilizat de furie, părea aproape inconștient. Mîna îi era încleștată pe pumnalul de decor.

— Macarónar împuțit, strigă Max în engleză, întorcîndu-se spre domnul May. Ăștia nu pricep nimic !

Dar ultimele cuvinte îi fură înăbușite de saltul lui Cicio care lovi cu pumnalul. Max se răsuci, primi lovitura în partea de sus a omoplatului, lîngă umăr, se prăvăli peste domnul May, în timp ce Cicio sări de pe scenă ca o pisică, străbătu din cîteva salturi teatrul, o zbughi pe

[1] Ce cap de vițel *(fr.)*.
[2] Cum ? *(fr.)*.

uşă, aruncînd pumnalul, care se rostogoli pe scînduri în urma lui. Max îşi reveni şi sări în sus ca un diavol, alb de furie, ţîşnind afară din sală, pe urmele lui Cicio.

— Opreşte-te, opreşte-te ! strigă domnul May.

— *Halte* [1], Max ! Max, Max, *attends !* [1] strigară Louis şi Geoffrey, iar Louis sări şi el de pe scenă, şi fugi după prietenul lui. Scena bufnea, la fiecare salt.

Alvina, care rămăsese în aşteptare, aşezată la pian, tresărise puternic şi-şi răsturnase scaunul cînd Cicio ţîşnise ca fulgerul pe lîngă ea. Acum îl văzu pe Max năvălind asupră-i, alb ca varul, cu ochi albaştri fioroşi.

— Nu ! strigă ea, ridicîndu-şi mîna ca să-i împiedice înaintarea.

Max o văzu, se feri într-o parte, şovăi, dădu să sară peste scaune ca s-o evite, cînd Louis îl prinse şi-i strînse braţele la spate.

— *Max, attends, ami ! Laisse-le partir. Max, tu sais que je suis ton ami. Tu le sais, ami. Tu le sais. Laisse-le partir !* [2]

Max şi Louis se încăierară pe coridorul dintre scaune. Max îi aruncă prietenului său priviri încărcate de ură, dar Louis era la fel de îndîrjit, se împotrivea cu aceeaşi înverşunare ca şi Max şi, în cele din urmă, acesta trebui s-o lase mai moale. Gîfîia şi începuse să-şi piardă puterile. Louis continua să-l ţină strîns de mînă şi de braţ.

— Lasă-l în plata Domnului, frăţioare, nu merită să te gîndeşti la el. Ce înţelege el, Max, frate drag, ce poate el înţelege ? Indivizii ăştia din Sud sînt pe jumătate copii, pe jumătate animale. Habar n-au ce fac. Te-a rănit, prietene drag ? Te-a rănit ? Era un pumnal de decor, dar a lovit cu forţă — cîinele de italian ! Dă-mi voie să văd.

Încetul cu încetul, Max se lăsă domolit. Sus la umăr, pe sub marginea vestei, sîngele începuse să păteze cămaşa.

— Ai o tăietură, frate, frate drag ? strigă Louis. Lasă-mă să văd.

Max îşi mişcă braţul schimonosindu-se de durere. Îi scoaseră vesta şi-i dădură la o parte cămaşa. Se ivi o rană urîtă, care se învineţea ; pielea era tăiată.

[1] Opreşte-te ! Aşteaptă ! (*fr.*).

[2] Max — aşteaptă, prietene ! Lasă-l să plece. Max, tu ştii că-ţi sînt prieten. O ştii, prietene. O ştii. Lasă-l să plece. (*fr.*).

— Numai de n-ar fi osul rupt, exclamă Louis cu îngrijorare. Ridică braţul, *frère* [1] — ridică-l ! Te doare... aşa... Nu, nu, nu-i rupt — nu, osul nu e rupt.

— Nu mi-a rupt nici un os, ştiu, îl asigură Max.

— Animalul ! Bine că măcar pe asta n-a făcut-o !

— Unde s-o fi dus ? întrebă domnul May.

Cei doi străini ridicară din umeri şi nu-i dădură nici o atenţie. Repetiţia se întrerupse.

— Trebuie să ne întoarcem acasă şi să stăm de vorbă cu Madame, propuse domnul May, care se temea pentru reprezentaţia din acea seară.

Încuiară uşile teatrului. Alvina nu-şi lua gîndul de la Cicio. Plecase în cămaşă. Îi adună ea haina şi pălăria, lăsate în cabina din spate, şi le camuflă sub fulgarinul pe care-l purta pe braţ.

O găsiră pe Madame într-o stare de mare agitaţie. Auzise pe cineva intrînd pe uşa din spatele casei, urcînd la etaj, apoi ieşind din nou. Doamna Rollings o informase că fusese italianul, care venise pur şi simplu în cămaşă şi plecase apoi îmbrăcat în pardesiul negru şi şapca lui neagră, luîndu-şi şi bicicleta, fără să spună un cuvînt. Biata Madame ! O găsiră cu pălăria pe cap, căznindu-se să-şi încalţe pantofii.

— Ce s-a întîmplat ? strigă ea.

Louis îi dădu o explicaţie grăbită.

— Ah, animalul, animalul, n-a fost vrednic de osteneala pe care mi-am dat-o cu el ! exclamă Madame, aşezîndu-se cu un picior încălţat şi cu celălalt desculţ. Dar şi tu, Max, de ce n-ai fost îndeajuns de bărbat ca să-ţi stăpîneşti firea asta a ta furtunoasă şi insultătoare ? Nu v-am spus eu mereu şi mereu că în trupa Natcha-Kee-Tawara nu există decît o singură naţionalitate : pieile roşii, şi un singur trib : tribul lui Kishvé ? Şi tu te-ai apucat să-i strigi italian împuţit, sau cîine de italian, iar el s-a comportat într-adevăr ca un animal. E prea mult, prea animalic, prea puţin *ésprit* [2]. Dar tu, Max, eşti la fel de vinovat. Ai o fire de diavol, care poate fi chiar mai rea decît cea a unui animal. Ah, blestemat e acest Woodhouse, ştiu că e blestemat ! De-am scăpa odată de aici ! Oare săptămîna asta n-o să mai treacă niciodată ?

[1] Frate (*fr.*).
[2] Spirit (*fr.*).

Va trebui să-l găsim pe Cicio. Fără el se duce dracului toată trupa — pînă o să-i găsesc un înlocuitor. Trebuie să-i găsesc un înlocuitor. Dar cum ? Și unde ? În țara asta ? Aș vrea și eu să știu. M-am săturat pînă peste cap de Natcha-Kee-Tawara. Nu există un trib adevărat al lui Kishwé — nu, niciodată nu va exista. Mi-e leha-mite de Natcha-Kee-Tawara. Haideți s-o desființăm, hai-deți să ne despărțim, *mes braves* [1], să ne spunem adio, aici, în acest *funeste* Woodhouse.

— O, Madame, scumpă Madame, interveni Louis, să nu ne pierdem speranța. Să ne jurăm mai multă cre-dință, scumpă Madame, Kishwégin a noastră. Să nu ne despărțim niciodată ! Max, tu nu vrei să ne despărțim, nu-i așa, frate iubit ? Nu vrei să ne despărțim ? Și tu, Geoffrey, nici tu...

Madame izbucni în lacrimi, Louis îi ținu isonul, ba chiar și Max își întoarse într-o parte fața înlăcrimată. Alvina se furișă afară din cameră, urmată de domnul May.

După scurt timp, Madame veni la ei.

— Ah, făcu ea, n-ați plecat încă ! Ne întrebăm ce drum o fi apucat Cicio, spre Knarborough sau spre Marchay ? Geoffrey se va duce cu bicicleta, ca să-i dea de urmă. Dar s-o fi luat oare spre Knarborough sau spre Marchay ?

— Întrebați polițistul din piața mare, sugeră Alvina. Mai mult ca sigur că l-a observat, pentru că bicicleta galbenă a lui Cicio e neobișnuită !

Domnul May își luă această însărcinare, în timp ce toți ceilalți rămaseră să discute între ei încotro s-o fi dus Cicio.

După un timp, domnul May se întoarse cu vestea că Cicio o luase pe șoseaua Knarborough. Afară se cernea o ploaie subțire.

— Ah ! exclamă Madame. Și cum să-l găsim în orașul ăla mare ! Mi-e teamă c-o să ne părăsească fără pic de milă.

— Fără îndoială că o să vrea să stea de vorbă cu Geoffrey înainte de a pleca, zise Louis. Au fost întot-deauna prieteni buni.

Toate privirile se întoarseră spre Geoffrey. Acesta înălță din umerii lui lați.

[1] Vitejii mei *(fr.)*.

— Întotdeauna prieteni buni, repetă el. Da. Poate că o să mă aştepte la vărul lui din Battersea. În Knarborough, nu ştiu.

— Cîţi bani avea la el ? întrebă domnul May.

Madame întinse braţele în lături şi înălţă din umeri.

— Cine poate şti ?

— Ce poţi şti cu italienii ăştia ? zise Louis întorcîndu-se spre domnul May. Au întotdeauna bani. Cînd sînt într-o ţară străină, îşi mănîncă de sub unghie. Aşa sînt ei. — Şi schiţă gestul napolitan, desenînd cu degetele în aer.

— Dar ar fi în stare să vă părăsească aşa, fără o vorbă ? strigă domnul May.

— Da, da, răspunse Madame, cu un soi de patetism stoic. E în stare. E singurul în stare de aşa ceva. Dar e în stare.

— Şi către ce s-ar îndrepta ?

— Către ce ? Vrei să spui încotro s-ar duce ? La Battersea, fără îndoială, la vărul lui, şi apoi în Italia, dacă socoteşte că a agonisit destui bani ca să-şi cumpere pămînt sau mai ştiu eu ce.

— Aşadar, adio cu el, observă domnul May cu amărăciune.

— Geoffrey s-ar cuveni să ştie, spuse Madame, privindu-l pe acesta din urmă.

Geoffrey ridică din umeri, hotărît să nu-şi trădeze camaradul.

— Nu, nu, răspunse el. Eu nu ştiu. Tot ce ştiu e c-o să ne lase un cuvînt la Battersea. Dar nu ştiu dacă o să plece sau nu în Italia.

— Şi n-ai idee unde poate fi găsit la Knarborough ? întrebă domnul May cu asprime, dovedindu-se la înălţimea situaţiei.

— Nu, n-am idee. Poate că la gară, ca să ia trenul de Londra.

Evident, Geoffrey nu ţinea să-l ajute pe domnul May.

— *Alors !* zise Madame retezînd scurt toate aceste inutilităţi. Tu, Geoffrey, te duci la Knarborough şi-l cauţi — dar să fii înapoi la teatru pentru spectacol. Acum pleacă. Şi dacă-l găseşti, adu-mi-l îndărăt. Spune-i să se întoarcă din bunătate faţă de mine. Spune-i aşa.

Şi-i făcu tînărului semn cu mîna să plece. Geoffrey porni să străbată prin ploaie cele două mile pînă la Knarborough.

— Ştiu ei bine, urmă Madame. Îşi cunosc unul altuia locurile de ascunzătoare. E mai bine de un an de cînd am fost la Knarborough. Dar or să-şi amintească ei.

Geoffrey pedala prin noroi cît de repede putea. Nu se sinchisea prea mult dacă o să-şi găsească prietenul sau ba. Ţinea la italian, dar nu văzuse niciodată ceva permanent în el. Ştia bine că Cicio era nemulţumit şi căuta o schimbare. Mai ştia că Italia îl atrăgea ca un magnet, smulgîndu-l din trupa cu care se găsea asociat de mai bine de trei ani. Şi elveţianul din Martigny ştia că într-o bună zi napolitanul va pleca pe neaşteptate îndărăt în Italia, rupîndu-şi toate legăturile. Asta-i era soarta, iar Geoffrey o privea filozofic.

Intră în oraş şi, primul lucru, îi căută pe actorii de *music-hall* pe la pensiunile unde locuiau. Cunoştea o droaie de artişti. Toţi l-au întîmpinat cu prietenie şi i-au oferit cîte un whisky, dar nici unul dintre ei nu-l văzuse pe Cicio. L-au trimis pe la alţi actori, pe la alte pensiuni. Geoffrey dădu o raită pe la diverse formaţii de parteneri, cunoscuţi şi necunoscuţi, pe la diverse pensiuni care-i erau străine sau familiare, pe la cîrciumi de mîna a treia. Apoi se duse jos la Baltă, pe unde locuiau italienii — ştia că cei din neamul lor se caută întotdeauna unul pe altul. Pe urmă se repezi în mare grabă la gara Midland, după aceea la gara centrală, interesîndu-se la hamalii de pe peronul trenului de Londra dacă nu l-au văzut cumva pe tovarăşul lui, un băiat cu o bicicletă galbenă şi o manta neagră de biciclist. Toate investigaţiile se dovediră zadarnice.

Geoffrey aprinse în grabă farul bicicletei lui şi porni prin beznă, făcînd cale întoarsă spre Woodhouse. Era un tînăr bine clădit, cu o fire imperturbabilă. Urcă încet la deal pe străzile povîrnite, apoi o porni la vale prin întunericul ţinutului industrial. Trebuia să traverseze mereu şinele de tramvai de curînd instalate, ceea ce era neplăcut, şi din cînd în cînd ocolea vagoanele de tramvai puternic iluminate, care-şi croiau drum prin bezna compactă. Ploaia nu mai contenea şi roata din spate îi aluneca întruna în clisă şi pe şine.

În timp ce străbătea grăbit fîşia lungă de întuneric care se aşternea între Slaters Mill şi Durbeyhouse, văzu o luminiţă în faţă — un alt biciclist. Se feri, aţinîndu-se pe partea lui de drum. Luminiţa se apropia foarte repede. Era o puternică flacără de acetilenă. O urmări atent. O ţîşnire de lumină, o împroşcare de stropi, şi zări spatele gîrbovit al celui ce era probabil Cicio, gonind pe bicicleta lui joasă de curse.

— Hei, Cic'... ! Cicio ! răcni Geoffrey, oprindu-şi bicicleta.

— He-e-e-e ! auzi strigătul de răspuns, incontestabil italian, despicînd întunericul.

Văzu că şi celălalt ciclist se oprise. Direcţia luminiţei se roti, iar Cicio porni să urce încet la deal. Se opri lîngă Geoffrey.

— *Toi* ? [1] exclamă Cicio.

— Hé ! *Ou vas-tu* ? [2]

— Hé ! exclamă şi Cicio.

Conversaţia lor consta dintr-o serie de interjecţii emise pe tonuri variate.

— Te întorceai ? întrebă Geoffrey.

— Unde ai fost ?

— În Knarborough, în căutarea ta. Şi tu unde ai... ?

— Mi s-a stricat roata din faţă la Durbeyhouse.

— Ţi-a căzut ?

— *Hé !*

— Rănit ?

— Fleac.

— Max e teafăr.

— *Merde !* [3]

— Haide, vino înapoi cu mine.

— No !

Cicio scutură din cap.

— Madame plînge. Vrea să vii înapoi.

Cicio scutură din cap.

— Haide, vino, Cic... îl îndemnă Geoffrey.

Cicio scutură din cap.

— Niciodată ? întrebă Geoffrey.

[1] Tu ? (*fr.*).
[2] Unde te duci ? (*fr.*).
[3] Rahat ! (*fr.*).

— *Basta* [1], m-am săturat, răspunse Cicio cu o grimasă invizibilă.

— Vino pentru un timp, și după aceea o ștergem împreună.

Cicio scutură iarăși din cap.

— Ei ce, ne despărțim pentru totdeauna ?

Cicio nu răspunse.

— Nu pleca, prietene.

— *Faut* [2], răspunse Cicio ușor batjocoritor.

— *Ey, alors !* Mi-ar plăcea să vin cu tine. Da ?

— Unde ?

— Nu importă. Pleci în Italia ?

— Cine știe. S-ar părea că da.

— Mi-ar plăcea și mie să mă întorc.

— *Eh alors !* Cicio se întoarse pe jumătate să plece.

— Așteaptă-mă și pe mine cîteva zile.

— Unde ?

— Ne întîlnim mîine la Knarborough. Du-te la doamna Pym, Hampden Street numărul 6. Acolo stă și Gettiventi. De acord ?

— Mă mai gîndesc.

— La unsprezece, da ?

— Mă mai gîndesc.

— Rămînem prieteni, Cicio, da ?

Geoffrey îi întinse mîna. Cicio i-o luă încetișor. Apoi se aplecară unul spre celălalt și se sărutară pe amîndoi obrajii, în chip de rămas bun.

— Pe mîine, Cic'.

— *Au revoir*, Gigi.

Cicio își încălecă bicicleta și dispăru ca vîntul. Geoffrey așteptă un moment pînă ce trecu un tramvai care gonea scînteietor înspre el, prin ploaie. Apoi încălecă și el și porni în direcția opusă. Se duse de-a dreptul la Lumley, și Madame fu nevoită să se perpelească pînă pe la zece.

Cînd află veștile, spuse :

— Mîine mă duc la el și-l iau cu mine.

Și cu aceste cuvinte se duse la culcare.

Dimineața se trezi devreme și-i trimise un bilețel Alvinei. Aceasta își făcu apariția la ora nouă.

[1] De-ajuns (*it.*).
[2] Trebuie (*fr.*).

— Vrei să vii cu mine ? o întrebă Madame. Vino ! Vom pleca împreună la Knarborough şi-l vom aduce înapoi pe răul de Cicio. Vino cu mine pentru că nu mă prea simt în puteri. Vrei, da ? Foarte bine. Foarte bine. Hai să le spunem băieţilor şi să plecăm cu tramvaiul.

— Dar nu-s îmbrăcată cum trebuie, protestă Alvina.

— Şi cine te vede ? Haide să mergem !

Îi dădură întîlnire lui Geoffrey în colţul străzii Hampden la unsprezece fără cinci.

— Vezi tu, se adresă Madame către Alvina, tinerii ăştia, în special italienii, sînt foarte ciudaţi, Niciodată nu trebuie să le dai impresia că i-ai prins. Poate că nici n-o să ne lase să-l vedem, cine ştie ? Şi poate că tot o să plece în Italia, în ciuda demersurilor noastre.

Se hurducară în tramvai, pe tot parcursul călătoriei lungi şi obositoare. La capăt, o porniră pe străzile sinistre, hidoase, ale oraşului industrial. La colţul străzii îl aşteptară pe Geoffrey, care sosi pe bicicleta lui noroioasă.

— Cere-i lui Cicio să vină la noi, şi vom merge cu toţii la restaurantul „Gheişa", să luăm o cafea sau un ceai, spuse Madame.

Cele două femei rămaseră din nou să aştepte, ostenite, în capul străzii. In cele din urmă, Geoffrey se întoarse clătinînd din cap.

— Nu vrea să vină ? întrebă Madame.

— Nu.

— Ce zice, pleacă înapoi în Italia ?

— La Londra.

— E totuna. Niciodată nu poţi avea încredere în ei. Se încăpăţînează ?

Geoffrey ridică din umeri. Madame putea mirosi şi la el începuturile trădării. Şi se simţea istovită şi abătută.

— Va trebui s-o sfîrşim cu Natcha-Kee-Tawara, asta-i tot, spuse ea plină de nervi.

Geoffrey o privea nepăsător, impasibil.

— Vrei şi tu să pleci cu el ? îl întrebă brusc.

Geoffrey zîmbi ruşinat şi culoarea i se înteţi în obraji. Dar nu-i dădu nici un răspuns.

— Atunci, pleacă... Pleacă ! Du-te cu el. Dar de hatîrul onoarei mele, termină măcar săptămîna asta la Woodhouse. Pot eu să-l fac pe tatăl domnişoarei Houghton

să piardă două spectacole ? Nu mai ai pic de ruşine în tine ? Să terminăm cu săptămîna asta, şi pe urmă du-te, du-te !... Dar termină săptămîna. Spune-i lucrul ăsta şi lui Francesco. Cu el am isprăvit-o. Dar să-şi respecte angajamentul în curs. Nu mă faceţi de ruşine, nu distrugeţi onoarea mea şi onoarea trupei Natcha-Kee-Tawara. Spune-i toate astea !

Geoffrey intră din nou în casă. Madame, purtînd pe cap o pălăriuţă neagră foarte şic, cu o voaletă cu picăţele şi îmbrăcată într-un pardesiu şi o fustă neagră foarte îngrijite, stătea în colţul străzii privind în gol, tremurînd puţin de frig, fără să scoată o vorbă.

Geoffrey se ivi din nou în prag. Faţa îi era la fel de impasibilă.

— Zice că nu vrea, declară el.

— Ah ! se porni Madame brusc să vorbească franţuzeşte, nerecunoscătorul, animalul ! O să-i arăt eu lui ! Ai să vezi dacă n-o să-şi mănînce degetele ! Această meschină *canaille* care nu crede în nimic şi n-are pic de simţire ! Cîtă dreptate ai avut, Max al meu ! Această *canaille* ar trebui biciuită aşa cum sînt bătuţi cîinii, pînă-i aduci cu botul pe labe. Nu vrea nimeni să-i ardă o mamă de bătaie în numele meu, nimeni ? Da. Du-te din nou la el ! Spune-i că atîta timp cît va mai rămîne în Anglia va simţi mîna lui Kishwégin, care-i mai apăsătoare decît Mîna cea Neagră. Spune-i asta laşului care sileşte o femeie să-şi calce cuvîntul fără voia ei. Ah, *canaille, canaille !* Nici un pic de credinţă, nici o simţire ! Nu poţi avea nici o încredere în ei, cîinii ăştia din Sud !

Făcu cîţiva paşi agitaţi pe stradă. Apoi îşi înălţă voaleta, ca să-şi şteargă lacrimile de mînie şi dezamăgire amară.

— Aşteptaţi puţin, interveni Alvina. Mă duc eu la el.

Era mişcată.

— Nu ! Nu te duce ! strigă Madame.

— Ba da, am să mă duc. În ochi i se aprinsese scînteia bătăliei. Condu-mă la uşa lui, îi ceru ea lui Geoffrey.

Geoffrey porni supus şi o conduse pînă la mansardă, pe o scară lungă, îngustă, acoperită cu un linoleum gălbui-cafeniu şi foarte uzat.

— Cicio ! strigă el de afară.

— *Oui !* se auzi vocea morocănoasă a lui Cicio.

Geoffrey deschise uşa. Cicio şedea pe marginea unui pat îngust, într-un pod sărăcăcios, chiar sub tavanul înclinat.

— Nu intra, îi spuse Alvina lui Geoffrey, privindu-l peste umăr în timp ce pătrundea în încăpere.

Închise uşa în urma ei, şi rămase în prag, cu faţa la italian. Cicio şedea pe pat într-o poziţie neglijentă, cu o ţigară în mîna care-i atîrna între genunchi, lăsînd scrumul să cadă pe scîndurile goale. Îi aruncă Alvinei o privire plină de curiozitate. Ea îl măsură cu ochi mari, albaştri luminoşi, zîmbindu-i uşor, fără să spună o vorbă. Cicio nu-şi clintea privirea, pîndind-o pe sub genele lungi, negre.

— Nu vrei să vii ? întrebă Alvina surîzîndu-i şi uitîndu-i-se în ochi.

El scutură cu degetul mic scrumul ţigării. Alvina se întrebă de ce şi-o fi lăsînd unghia degetului mic atît de lungă, foarte lungă. Totuşi continuă să-i surîdă, şi el continuă să stea nemişcat.

— Vino ! îl îndemnă ea, fără să-şi dezlipească ochii de pe faţa lui.

Cicio nu făcu nici un gest, ci rămase locului, cu mîna atîrnîndu-i între genunchi, pîndind-o, în timp ce ţigara îşi depăna firul de fum albăstrui.

— Nu vrei ? îl întrebă Alvina continuînd să stea cu spatele rezemat de uşă. Nu vrei să vii înapoi ? Îi zîmbi ciudat, cu însufleţire.

Deodată, Alvina făcu un pas înainte, se aplecă, urmărindu-i faţa cu sfială parcă, îi prinse mîna brună între mîinile ei, şi i-o ridică spre ea. Mîna lui zvîcni, scăpă ţigara, dar nu se retrase.

— Te întorci, nu-i aşa ? zise ea, cu un zîmbet blînd şi privind în ochii lui stranii, pînditori, care se uitau fix în ochii ei, în timp ce pupilele negre, rotunde, i se dilatau, şi se catifelau.

Zîmbi ochilor cu pupile rotunde care se catifelau, ochi de animal surprins într-o clipă de calm, de blîndeţe. Şi, deodată, Alvina îi sărută mîna, atingînd-o cu două sărutări iuţi, pe degete şi pe dosul palmei. Purta un inel de argint. Şi chiar în timp ce-şi atingea buzele de degetele lui, inelul de argint îi apăru ca un simbol al supunerii, al inferiorităţii lui. Îl trase uşor de mînă. Şi Cicio se ridică în picioare. Alvina se întoarse şi apucă

mînerul uşii, continuînd să-i ţină degetele în mîna ei stîngă.

— Vii, nu-i aşa ? îl întrebă, privind peste umăr, de-a dreptul în ochii lui.

Şi citind acceptare în privirea neclintită, îi eliberă mîna şi deschise uşor uşa. Cicio se răsuci încet şi, desprinzîndu-şi mantaua dintr-un cui, şi-o zvîrli pe umeri. Îşi luă apoi şi pălăria şi strivi cu piciorul ţigara pe jumătate fumată, care încă fumega. O urmă afară din încăpere, mergînd cu capul uşor împins înainte, în maniera jumătate grosolană, jumătate senzuală şi supusă a italienilor.

Cînd ieşiră în stradă, dădură cu ochii de silueta cochetă, franţuzească, a lui Madame, stînd singură, abandonată. Faţa îi era foarte albă pe sub voaleta cu picăţele, iar ochii foarte negri. Îl privi pe Cicio care o urma pe Alvina în felul lui posomorît, de cîine bătut ; nici un muşchi nu i se clinti pe obraz pînă cînd Cicio nu se opri în faţa ei. Îi urmărea expresia chipului.

— *Te voilà donc !* [1] spuse cu o voce albă. *Allons boire un café, hé ?* [2] Hai să luăm o cafea.

Glasul ei împrumutase acum o inflexiune tandră, dar ochii îi erau negri de mînie. Pe faţa lui Cicio se aşternu lent zîmbetul lui leneş, frumos, tîmp ; porni pe drum lîngă ea.

În timp ce se îndreptau spre restaurant, Madame nu scoase o vorbă. Geoffrey trecu pe lîngă ei pe bicicletă, strigîndu-le că se duce direct la Woodhouse.

Cînd cei trei se găsiră aşezaţi în faţa ceştilor de cafea, Madame îşi ridică voaleta deasupra ochilor, astfel încît părea o bandă neagră ce-i încingea sprîncenele. Faţa îi era palidă şi plinuţă ca a unui copil, dar aproape împietrită în lipsa-i de expresie, iar ochii îi scînteiau negri şi de nepătruns. Privirile-i întunecate, inscrutabile, îi urmăreau pe Cicio şi pe Alvina.

— Vreţi şi nişte pesmeţi la cafea ? îi întrebă pe un ton prietenos, dezminţit însă de ochii ei.

— Da, răspunse Alvina.

Era uşor îmbujorată, parcă puţin sfidătoare, în timp ce Cicio şedea bleg, cu capul întors, ferindu-se, păstrînd însă pe buze surîsul leneş, tîmp şi totuşi frumos.

[1] Iată-te deci ! (*fr.*).
[2] Mergem să bem o cafea, da ? (*fr.*)

— Şi n-o să te mai iei la harţă cu Max, *hein* ? — tu, Cicio ! zise Madame pe acelaşi ton prietenos, dar cu aceiaşi ochi întunecaţi, sfredelitori. Nu vreau să mai aud de scene din astea prosteşti, *hein* ? Ce spui ? Vreau un răspuns.

— Din partea mea, de acord, spuse tînărul cu o privire îngustată, ca de pisică, în ochii batjocoritori.

— Gata ? S-a pus punct ? Atunci e bine. E bine. Ne bucurăm, nu-i aşa, domnişoară Houghton, ne bucurăm că Cicio s-a întors şi că nu vor mai fi încăierări ? *Hein* ? Nu-i aşa că ne bucurăm ?

— *Eu* sînt grozav de bucuroasă.

— Grozav de bucuroasă, da, grozav de bucuroasă. Ai auzit, Cicio ? Altă dată să ţii minte. Ce ? N-ai să ţii minte ? *Hé* ?

Cicio îşi ridică privirile spre ea, cu surîsul leneş, batjocoritor care-i arcuia încă buzele.

— Sigur că da, răspunse tărăgănat, cu o intonaţie subtilă.

— Da ? Bun. Atunci e bine. Atunci e bine. Sîntem cu toţii prieteni. Sîntem cu toţii prieteni, nu-i aşa, toţi Natcha-Kee-Tawara ? *Hé* ? Ce părere ai ? Ce-ai spus ?

— Da, răspunse Cicio, privind-o din nou cu ochii lui galbeni, licăritori.

— În regulă ! Atunci e-n regulă. Dăm totul uitării !

Madame părea sinceră şi remontată. Dar privirea posomorîtă şi iscoditoare din ochii ei, ca şi cea îngustată a ochilor lui Cicio cînd se uita la ea, vădeau că îndărătul aparenţei cuvintelor se ascundea o altă stare de spirit.

— Iar domnişoara Houghton e de-a noastră ! Da ? Ne-a reunit încă o dată, aşa că a devenit de-a noastră — şi pe faţa lipsită de expresie, rotundă şi albă a lui Madame miji un zîmbet bizar.

— Mi-ar plăcea să fac parte din Natcha-Kee-Tawara ! exclamă Alvina.

— Da... mă rog... şi de ce nu ? De ce să nu faci parte ? De ce nu ? Ce părere ai, Cicio ? Ştii să cînţi la pian, ai putea face şi alte lucruri. Poate mai bine decît Kish-wégin. Ce zici, Cicio, n-ar putea să ni se alăture ? Nu-i de-a noastră ?

Cicio zîmbi, arătîndu-şi toţi dinţii, dar nu dădu nici un răspuns.

— Ei, ce e ? Răspunde ! Nu-i de-a noastră ?

— Da, zise Cicio, ferindu-se să se angajeze în vreun fel.

— Da, aşa spun şi eu. Aşa spun şi eu. O idee foarte bună. O să ne gîndim la acest lucru şi poate că o să stăm de vorbă cu tatăl tău şi o să te lase să vii cu noi. Da.

Cele două femei se întoarseră la Woodhouse cu tramvaiul, iar Cicio călare pe bicicletă. Era surprinzător cît de puţine lucruri avură a-şi spune Madame şi Alvina.

Madame îşi reunifică trupa şi totul părea a fi la fel ca şi înainte. Hotărîse să-şi reia dansul în seara următoare, adică sîmbătă. Duminică, întreaga trupă avea să plece la Warsall, situat la o depărtare de treizeci de mile, unde începea următorul lor angajament.

În seara aceea, Cicio, ori de cîte ori avu prilejul, o urmări din ochi pe Alvina. Ea ştia. Dar nu-şi putea da seama ce însemna privirea lui. Ar fi putut să se uite în acelaşi fel şi la un şarpe, dacă ar fi găsit unul strecurîndu-se prin teatru. O privea piezîş, pe furiş, dar stăruitor. Şi totuşi nu încerca să-i prindă privirea. Cînd îl vedea stînd în picioare, în atitudinea lui neglijentă, cu trupul musculos, adus de spate, capul proiectat în faţă şi ochii cu căutătură piezişă, aproape că-i displăcea. Dar pe faţa lui se citea un soi de *finesse*. Pielea avea o nuanţă delicat măslinie şi un uşor luciu. Ochii îi erau plantaţi în atîta întuneric, încît te aşteptai să fie negri şi scăpărători. Dar dădeai cu surprindere de irisul galben, sulfuros şi distant. Parcă ţi-ar fi ieşit în cale un leu. Nasul lung, fin, bărbia prelungă, rotunjită, buzele arcuite păreau cizelate de-a lungul unor veacuri de cultură uitată. Părea să stea în aşteptare : tăcut, nemişcat, cu o notă de forţă musculară şi de îndepărtare în însăşi statura lui gîrbovită, stătea în aşteptare. Ce aştepta ? Alvina nu putea ghici. Se străduia să-i întîlnească ochii, să aibă o comunicare deschisă cu el. Dar Cicio se ferea. Cînd Alvina se ducea la el să-i vorbească, îi răspundea în felul lui prostesc, cu un zîmbet pe buze şi fără o schimbare de expresie în ochi ; şi de fapt, nu-i spunea nimic. Se ţinea cu îndărătnicie departe de ea. Cînd apăru pictat ca războinic, o clipă Alvina urî torsul lui musculos, frumos, cu umerii aduşi : era atît de prostesc şi de greoi. Ţinuta dreaptă, rigidă a lui Max părea mai fină, mai clară, mai bărbătească. Plinătatea catifelată, suavă a lui

Cicio, însăși mlădierea mușchilor lui, atît de plin și de unduios puternici, îi făceau greață.

Se dezlănțui cu furie la piano. Madame, care în această ultimă seară dansa în rolul lui Kishwégin, îi aruncă priviri fulgerătoare. Alvina o evitase pe Madame așa cum Cicio o evitase pe ea — evaziv și totuși conștient, o distanță și totuși o legătură.

Madame dansa minunat. Fără nici o îndoială, era o artistă. Se transfigura într-o ființă cu totul diferită : proaspătă, virginală, de o puritate primară, o făptură magică scînteind în mijlocul lor. De o extraordinară delicatețe și frumusețe. Vitejii ei deveneau brusc fascinanți și eroici ; tot în chip magic, Kishwégin își arunca vraja subtilă asupra lor. Degeaba izbea Alvina cu furie în clapele pianului. Nu putea risipi vraja care-i înconjura pe Kishwégin și bărbații ei. Și Cicio devenise acum frumos : nu-i mai vedeai vopseaua de războinic, era aţîţat, neînfricat și, în același timp, sugestiv, emanînd o aură de întuneric și mister, pasionat și îndepărtat. Un străin — și atît de frumos ! Alvina izbucni pe clapele pianului, gata să plîngă. Îi ura frumusețea. O izola pe ea, dînd-o deoparte. Nu avea nici o legătură cu această frumusețe.

Madame, cu părul ei lung, negru, împletit în cosițe bine periate, cu obrajii arzîndu-i pe sub fardul arămiu, părea o făptură cu totul nouă. Cît de aeriană arăta ! Cît de umilă și distantă, aflată parcă dincolo de prăpastia ce o despărțea de bărbați. Cît era de supusă, ce eternitate de supunere inaccesibilă ! Dansul ei șovăitor în jurul ursului ucis era fascinant : curiozitate profundă, tainică, admirație insuflată de forța masivă, virilă a jivinei, fiori de triumf în fața bestiei ucise, frenezie a cruzimii, teamă că fiara nu e încă doborîtă de moarte. Era o priveliște tulburătoare, ce sugera dimineața omenirii, înainte ca Eva să fi mușcat din carnea albă a mărului, pe cînd era încă înnegurată, cu ochi negri, liniștită. Și apoi atracția tăinuită pentru prizonierul alb ! Acum devenea într-adevăr Eva cea începătoșată, față-n față cu ispita cunoașterii. Fascinația ei era necruțătoare. Îngenunchea alături de războinicul mort, soțul ei, așa cum îngenunchease în fața fiarei : cu spaimă, și admirație, și îndoială, și frenezie. Îl împingea imperceptibil cu piciorul. Carne moartă, ca și hoitul ursului ! Și o săgeta un fior

de bucurie care se prefăcea în tremur de durere mortală. Şi apoi, tremurătoare, păcătoasă, sfîşiată de îndoială, îl urmărea pe Cicio care-şi măsura puterile cu ursul.

Era sufletul întregii acţiuni, era Kishwégin. Şi războinicii ei întunecaţi păreau să devină mai întunecaţi, mai tainici, malefici, pîrjoliţi de un foc crud, şi în acelaşi timp întristaţi, cunoscîndu-şi sfîrşitul. Cicio, în timp ce se lua la trîntă cu ursul, rîse într-un chip straniu, aşa cum nu mai rîsese în nici o altă seară. Sunetul rîsului pătrunse în public, un sunet înăbuşit, rău prevestitor, batjocoritor. Şi în momentul cînd se presupunea că ursul l-a răpus şi Cicio ar fi trebuit să se prăbuşească, se desfăcu din braţele lighioanei şi i se adresă lui Madame pe un ton zeflemitor : „*Vivo sempre*, Madame !“ După care se prăbuşi.

Madame se opri ca împuşcată la auzul cuvintelor : „Încă mai trăiesc, Madame“. Rămase în suspensie, nemişcată, siderată. Apoi, deodată, îşi duse mîna la gură ţipînd : „Ursul !“

Şi scena se încheie. Dar în locul triumfului duios, vag melancolic al lui Kishwégin, în locul triumfului electric ce se declanşa cînd lua mîna omului alb şi o ducea la buze, de astă dată urmă o îndoială, o ezitare, o suspensie, şi Max nu ştiu ce trebuie să facă.

După spectacol, nici Madame, nici Max nu îndrăzniră să-i spună ceva lui Cicio în legătură cu inovaţia adusă piesei. Louis simţi că e de datoria lui să vorbească — lui îi revenea misiunea.

— Cic', ia spune, de ce ai schimbat scena ? S-ar fi putut să strici tot efectul, dacă Madame n-ar fi fost atît de genială. De ce ai spus cuvintele acelea ?

Cicio răspunse în italiană la franceza lui Louis :

— De ce ? Pentru că m-am săturat să tot fac pe mortul. Înţelegi ?

Madame şi Max îi ascultară cuvintele în tăcere.

Alvina, după ce a cîntat imnul *God Save the King*, s-a dus în spatele scenei. Dar Cicio şi Geoffrey împachetaseră decorul şi plecaseră. Madame stătea de vorbă cu James Houghton. Louis şi Max îşi vedeau de treburile lor. Domnul May se apropie de Alvina.

— Ei, şi cu asta se mai încheie o săptămînă. Cred că am făcut faţă greutăţilor în mod onorabil, ce zici ?

— Minunat, răspunse Alvina.

Dar sărmanul domn May vorbea și arăta patetic. Părea pierdut. Alvina însă nu-i da nici o atenție. Ochii îi rătăceau de colo-colo. Nici nu-l lua în seamă pe omuleț. Madame se apropie de ei.

— Ei bine, domnișoară Houghton, bănuiesc că a sosit momentul să ne spunem la revedere.

— Cum vă simțiți după dans ? întrebă Alvina.

— Mă rog, nu chiar atît de bine ca de obicei ; dar nici rău. O să fie bine — mulțumită dumitale. Dar cred că tatăl dumitale e mai bolnav decît mine. Mie mi se pare foarte bolnav.

— Tata se epuizează muncind.

— Da, și cînd nu mai ești tînăr nu-ți mai rămîne mare lucru de epuizat. Ei, trebuie să-ți mulțumesc încă o dată...

— La ce oră plecați mîine ?

— Cu trenul de zece jumătate. Dacă nu plouă, băieții vor pleca pe biciclete — probabil că toți patru. Așa că vor putea porni la ce oră vor dori...

— O să vin să vă spun la revedere, zise Alvina.

— O, nu... nu te deranja...

— Ba da, vreau să iau acasă lucrurile, ceainicul de inhalații, și toate celelalte obiecte...

— O, îți mulțumesc foarte mult — dar nu te deranja. O să-l trimit pe Cicio să ți le aducă... sau pe altul...

— Aș dori să-mi iau rămas bun de la toți, stărui Alvina.

Madame se uită în jur la Max și Louis.

— Nu sînt toți aici ? Nu. Cei doi au plecat. Bine ! Bine, la ce oră vrei să vii ?

— Pe la nouă e bine ?

— Foarte bine, și eu plec la zece. Foarte bine. Atunci, *au revoir* pe mîine dimineață. Noapte bună.

— Noapte bună, răspunse Alvina cu obrajii în flăcări.

Plecă împreună cu domnul May, dar aproape că nici nu-și dădea seama de prezența lui. După cină, cînd James Houghton urcă în camera lui să-și numere bănuții, Alvina i se adresă domnișoarei Pinnegar :

— Nu găsești că tata arată cam doborît, domnișoară Pinnegar ?

— Am observat asta de multă vreme, răspunse domnișoara Pinnegar cu acreală.

— Și ce crezi c-ar trebui să facă ?

— Se omoară cu mîna lui, ducîndu-se acolo pe orice fel de vreme, înghețînd sloi la ghișeul de bilete și respirînd aerul otrăvit din sală. Se omoară cu mîna lui, asta-i.

— Și ce putem face noi ?

— Nimic, atîta timp cît mai stă în picioare localul ăla. Absolut nimic.

Alvina era de aceeași părere. Așa încît se duse să se culce.

Se sculă devreme, cu ochii la ceas. Era o dimineață cenușie, dar nu ploua. La nouă fără cinci, gonea spre casa doamnei Rollings. În curtea din spate erau înșirate bicicletele, unele scînteietoare, altele noroioase, în funcție de cine le era proprietar. Cicio ședea pe vine, reparînd un cauciuc ; se ghemuise foarte jos, cumpănindu-și greutatea pe vîrfurile picioarelor. Cînd se apropie Alvina, se întoarse brusc, asemenea unui animal cu auzul fin, și o privi fără să se ridice.

— Te pregătești de plecare ? îl întrebă ea, măsurîndu-l de sus în jos.

Cicio își răsuci capul, cam în silă, înălțîndu-și bărbia spre ea. Aproape că nu-l recunoștea în poziția asta răsturnată. Mirată, își opri ochii pe fața lui. Bărbia i se proiecta în sus atît de mare, agresivă. Privit de sus în jos, arăta puțin respingător și brutal. Totuși, Alvina își continuă vorba :

— Vrei să-mi ajuți să transport îndărăt lucrurile pe care le-am adus pentru Madame ?

Cicio se ridică în picioare, fără s-o privească. Purta niște pantofi de ciclist, sparți. Rămăsese cu privirile ațintite pe anvelopa bicicletei.

— Nu chiar în clipa asta, urmă Alvina. Vreau întîi să-mi iau rămas bun de la Madame. Într-o jumătate de oră e bine ?

— Da, o să vin, răspunse el continuînd să fixeze cauciucul care zăcea golaș și fleșcăit pe pămînt.

De astă dată, Alvinei i se părură ciudat de frumoase înclinarea în față a capului lui, ceafa dreaptă și puternică, forma delicată a bazei craniului, părul lui negru. Felul în care i se ivea gîtul dintre umerii puternici și adușî era foarte frumos. Mișcarea aceea a capului împins înainte avea ceva absurd și plin de intensitate totodată. Fața lui părea lipsită de culoare, lipsită de expresie, neutră.

Alvina intră în casă. Tinerii se foiau de zor, făcînd pregătiri.

— Vino sus, domnișoară Houghton, strigă Madame.

Alvina urcă și o găsi pe Madame împachetînd.

— E un moment cam neplăcut, sîntem cu toții preocupați de plecare, se scuză Madame uitîndu-se la Alvina ca la o persoană străină.

— Mi-e teamă că vă stînjenesc. Dar nu rămîn decît o clipă.

— O, nu face nimic. Iată aici obiectele pe care le-ai adus — Madame îi arătă un mic vraf — și-ți mulțumesc *foarte* mult, *foarte* mult. Simt că mi-ai salvat viața. Și-acum, dă-mi voie să-ți ofer un mic semn al recunoștinței mele. Nu e mare lucru, pentru că noi cei din Natcha-Kee-Tawara nu sîntem milionari. Doar o mică amintire din frămîntata noastră vizită la Woodhouse.

Îi oferi Alvinei o pereche de încîntători papuci din mărgele, brodați în modele bizare, dar delicioase, cu tălpi și margini din piele de căprioară.

— Aceștia îi aparțin lui Kishwégin, așa încît Kishwégin ți-i dăruiește, din recunoștință că i-ai salvat viața sau, cel puțin, ai cruțat-o de o boală lungă.

— O... dar nu vreau să-i iau..., protestă Alvina.

— Nu-ți plac ? De ce ?

— Îi găsesc minunați, minunați ! Dar nu vreau să vi-i iau...

— Din moment ce ți-i dăruiesc, nu mi-i iei. Îi primești numai. *Hé ?* Și Madame îi împinse din nou papucii, desfăcîndu-și într-un gest ferm mîinile grăsulii, inelate.

— Dar nu-i vreau, stărui Alvina. Simt că aparțin trupei Natcha-Kee-Tawara. Și nu vreau să jefuiesc trupa Natcha-Kee-Tawara. Luați-i înapoi !

— Nu, odată ce ți i-am dat. Nu jefuiești trupa Natcha-Kee-Tawara luînd o pereche de papuci — ar fi imposibil !

— Și-apoi sînt sigură că-mi sînt mici.

— A ! exclamă Madame. Asta-i altceva ! Încearcă-i.

— Știu că-s mici, repetă Alvina rîzînd încurcată.

Se așeză și-și scoase pantofii. Papucii îi erau o idee prea scurți — doar o idee. Dar arătau fermecători pe picior, fermecători.

— Da, zise Madame. Îți sînt mici. Foarte mici. Trebuie să-ți caut altceva.

— Vă rog, nu. Vă rog să nu-mi căutați nimic. Nu vreau nimic. Vă rog.

— Cum ? întrebă Madame, măsurînd-o îndeaproape. Nu vrei nimic ? De ce ? Nu vrei nimic de la Natcha-Kee-Tawara sau de la Kishwégin ? *Hé ?* De la care din ei ?

— Vă rog să nu-mi dați absolut nimic.

— Foarte bine ! Foarte bine. Atunci nu-ți dau. N-o să-ți dau nimic. Nu-ți pot da nimic din ce-ai dori de la Natcha-Kee-Tawara.

Și Madame reîncepu să împacheteze.

— Îmi pare îngrozitor de rău că plecați.

— Îți pare rău ? De ce ? Da, și mie îmi pare rău că n-o să te mai vedem. Și mie. Dar poate că o să ne mai întîlnim, *hé ?* Am să-ți trimit o carte poștală ilustrată. Poate că am să trimit pe unul dintre tineri cu bicicleta să-ți aducă ceva ce am să-ți cumpăr. Da ? Să-ți trimit ?

— Aș fi nespus de bucuroasă... dar nu-mi cumpărați... Alvina se strunise la timp. Nu vreau să-mi cumpărați nimic. Trimiteți-mi doar o mică amintire de la Natcha-Kee-Tawara. Papucii îmi plac la nebunie...

— Dar îți sînt prea mici, replică Madame care o urmărise cu ochii ei negri ce vedeau și citeau tot ceea ce e dincolo de cuvinte.

Madame avea și ea latura ei de avariție și se bucurase să-și ia înapoi papucii.

— Foarte bine, foarte bine, asta am să fac, o să-ți trimit o mică amintire de la Natcha-Kee-Tawara, și o să ți-o aducă unul dintre băieți. Poate Cicio ? *Hé ?*

— Vă mulțumesc foarte mult, spuse Alvina întinzîndu-i mîna. La revedere, îmi pare rău că plecați.

— Mă rog — mă rog, nu plecăm chiar atît de departe. Nu chiar atît de departe. Poate că într-o zi o să ne mai întîlnim. Tot ce se poate. La revedere !

Madame luă mîna Alvinei și în ochii ei negri, inscrutabili, licări un surîs neașteptat de cuceritor și de blînd. Alvina roși de surpriză și de dorința de a izbucni în plîns.

— Da. Îmi pare rău că n-ai rămas cu Natcha-Kee-Tawara. Dar mai vedem noi. La revedere. Trebuie să împachetez.

Alvina cără jos lucrurile pe care urma să le ia acasă. Se duse apoi să-și ia rămas bun de la tineri, care se

găseau în diverse stadii ale toaletei matinale. Singur Max era pus la punct.

Cicio tocmai potrivea anvelopa pe roata din față. Alvina îi urmări degetele mari, brune, care apăsau cauciucul. Avea mișcări iuți și precise, arătînd mult mai priceput, chiar mai ferm decît ai fi bănuit văzîndu-i mîinile tuciurii de mediteranean. Învîrti roata, lovind-o ușor cu mîna.

— Ai terminat ?

— Da, cred că da.

Luă pompa și începu să umfle cauciucul. Alvina îi urmărea forța domoală a mișcărilor. Cîtă vigoare fizică, musculară, zăcea în el ! Cicio ridică bicicleta și o propti pe roți. După aceea își strînse în grabă uneltele :

— Acum poți veni ? întrebă Alvina.

Se întoarse spre ea, frecîndu-și mîinile una de alta și ștergîndu-le cu o cîrpă veche. Intră apoi în casă, își luă mantaua și șapca și adună obiectele de pe masă.

— Unde vă duceți ? întrebă Max.

Cicio arătă cu capul înspre Alvina.

— O, domnișoară Houghton, dă-mi voie mie să te ajut. Cicio nu e îmbrăcat...

Într-adevăr, Cicio era fără guler și cu pantofii găuriți.

— N-are nici o importanță, ripostă Alvina în grabă. El știe unde să le ducă. Tot el le-a adus.

— Ba am să le duc eu. Sînt îmbrăcat. Dă-mi voie... și începu să strîngă lucrurile. Cicio, tu îmbracă-te...

Cicio aruncă o privire spre Alvina.

— Cum dorești ? o întrebă el de parcă aștepta ordinele ei.

— Lasă-l pe Cicio să le transporte, îi ceru Alvina lui Max. În orice caz, îți mulțumesc foarte mult. Dar lasă-l pe el să le ducă.

Și astfel Alvina o porni pe stradă, duminică dimineața, însoțită de italianul cu pantofii rupți și brațele încărcate de obiecte medicale. Ea nu știa ce să-i spună, iar el nu scoase o vorbă.

— Intrăm pe aici, zise Alvina cînd ajunseră, și deschise ușa holului.

O descuiase înainte de a pleca, pentru că această intrare nu era aproape deloc folosită. Îl conduse pe italian în salonul întunecos, cu rafturile de cărți înalte și negre, înțesate de volume legate în piele de viței, cu vechiul

covor roșu înflorat, și pianul presărat cu note. Cicio depuse obiectele unde i se arătă să le pună, și rămase cu șapca în mînă, ferindu-și privirea.

— Îți mulțumesc mult, spuse ea, trăgînd de timp.

Cicio își arcui buzele într-un surîs vag, disprețuitor.

— Pentru nimic, murmură.

Ochii îi rătăciră, încurcați, spre un portret atîrnat pe perete.

— Portretul mamei mele, îl lămuri Alvina.

Cicio o privi, fără să răspundă.

— Îmi pare rău că pleci, urmă Alvina cu nervozitate.

Se uita la el cu ochi mari, albaștri.

Surîsul vag încolți iar în partea de jos a feței lui, pe care o ținea întoarsă. Apoi își roti ochii spre ea.

— Trebuie să plecăm, zise, privind-o cu fereală, în timp ce buzele i se crispau într-un zîmbet oarecum rușinat.

— Îți place viața asta, mereu pe drum ? îl întrebă, ținîndu-și ochii albaștri ațintiți pe fața lui.

Încuviință ușor din cap.

— N-am încotro. Îmi place.

Părea să nici nu știe ce spune. Acum însă o privi fix, cu o expresie ușor batjocoritoare și cu aceeași neslăbită rezervă.

— Crezi că o să te mai văd vreodată ? îl întrebă ea.

— Ai dori... ? răspunse el cu un surîs viclean și cu o ușoară înălțare din umeri.

— Aș dori teribil... un val de roșeață i se ridică în obraji. Auzi pașii înăbușiți ai domnișoarei Pinnegar apropiindu-se.

Cicio încuviință ușor din cap, privind-o de astă dată fix, în timp ce colțurile ochilor i se înălțau viclean, iar nasul părea să i se ascută vulpește.

— Foarte bine. Săptămîna viitoare, da ? Dimineața ?

— Să vii ! strigă Alvina, în clipa în care domnișoara Pinnegar intra pe ușă. Cicio aruncă o privire iute peste umăr.

— Ah ! strigă domnișoara Pinnegar. Nu puteam înțelege cine-i aici, și-l. măsură pe tînăr cu o privire pătrunzătoare.

— Nu puteai înțelege ? răspunse Alvina. Am adus îndărăt toate lucrurile astea.

— A, da. Mă rog... aţi face mai bine să intraţi în camera cealaltă, să vă încălziţi la foc, urmă domnişoara Pinnegar.

— Eu plec. La revedere, spuse Cicio şi apoi, cu uşoară înclinare spre Alvina şi cu o şi mai uşoară înclinare adresată domnişoarei Pinnegar, ieşi din cameră pe uşa principală, ca şi cum le-ar fi întors spatele.

— Presupun că pleacă toţi în dimineaţa asta, zise domnişoara Pinnegar.

CAPITOLUL NOUĂ

Alvina devine Allaye

ALVINA PLÎNSE CÎND TRUPA NATcha-Kee-Tawara părăsi orașul. Îi îndrăgise atît de mult, încît ar fi vrut să plece cu ei. Pînă și Cicio era pentru ea unul din familia Natcha. Aștepta vizita lui ca pe o vizită a întregii trupe.

Cît de pustiu era teatrul fără de ei ! Se săturase de „Calvar". Ar fi vrut să nu-l mai vadă. Repetiția de luni dimineața o plictisi îngrozitor. Taică-su devenise nervos și irascibil. Săptămîna care trecuse însemnase o grea încercare pentru el. Se montase singur într-o asemenea stare de îngrijorare nervoasă, încît nimic n-ar fi putut-o justifica, decît poate dacă pereții de lemn ai „Calvarului" ar fi ars pînă la temelie, cu James înăuntru, ca un al doilea Samson. Căpătase o aversiune nervoasă pentru toți artiștii. Nu s-ar fi simțit nici un moment în siguranță atîta timp cît ar fi depins măcar de unul dintre aceștia.

— Va trebui să transformăm teatrul în cinematograf, spuse el, cuprins de o agitație febrilă, adresîndu-se domnului May. Începînd cu sfîrșitul acestei luni să nu mai faci nici un angajament.

— Zău ? se miră domnul May. Zău ? Ești chiar hotărît ?

— Da, foarte hotărît. Foarte hotărît ! James fremăta. Am scris să mi se expedieze un aparat nou și o rezervă de filme de la Chanticler.

— Serios ! făcu domnul May. Mă rog, în cazul acesta... Dar îl năpădiră spaima și amărăciunea.

— *Certamante,* se adresă el mai tîrziu Alvinei, nu pot să rămîn aici dacă urmează să nu fim altceva decît un

cinematograf — şi-şi arcui sprîncenele veştede şi jalnice cu un aer de teribilă finalizare.

— De ce ? strigă Alvina.

— O, de ce ? Vocea îi suna ironic. Mă rog, pentru că nu stă deloc în vocaţia mea. Eu nu sînt *operator de filme*. Şi-şi lăsă capul pe umăr cu o grimasă de dispreţ şi superioritate.

— Dar eşti şi asta !

— Da, *şi asta*. Dar nu *numai asta*. De pildă, dumneata poţi foarte bine să speli vase la bucătărie. Dar nu eşti numai menajeră, nu-i aşa ?

— Nu-i acelaşi lucru.

— *Certamante*, strigă domnul May, *certamante* că e acelaşi lucru.

Alvina rîse cu oarecare cruzime, în timp ce el o privea cu ochi palizi, şocaţi.

— Şi ce-ai să faci ? îl întrebă.

— Va trebui să-mi caut altceva, răspunse omuleţul, frustrat, dar neînfricat. N-am de ales, nu ?

— Şi n-ai vrea să rămîi ?

— Nici gînd. Nici prin cap nu-mi trece ! şi se înfoia ca un porumbel rănit.

— Mă rog, replică ea laconic, privindu-l în faţă : Asta-i o chestiune între dumneata şi tata...

— *Certamante !* Firește ! Unde în altă parte... ? Dar tonul lui era puţin înciudat, de parcă îşi legase ultimele speranţe de Alvina.

Se despărţi de el şi-i povesti domnişoarei Pinnegar de transformările care se pregăteau.

— Ei bine, se pronunţă domnişoara Pinnegar, judicioasă dar distantă, e o schimbare spre bine. Dar mă îndoiesc că o să fie de vreun folos.

— Te îndoieşti ? De ce ?

— Nu cred în localul acela, şi niciodată n-am crezut, declară domnişoara Pinnegar. Nu cred că se poate realiza ceva bun acolo.

— Dar de ce ? stărui Alvina. Ce te face să fii atît de sigură ?

— Nu ştiu. Dar aşa simt. Şi aşa am simţit de la bun început. A fost o greşeală, din capul locului. A fost o greşeală că s-a pornit la aşa ceva.

— Dar de ce ? insistă Alvina rîzînd.

— Taică-tău nu trebuia să se vîre în asemenea afaceri. Nu trebuia să se apuce de treaba asta de măscărici. Nu i se potrivește. Nu-i de el. S-a lansat în ea împotriva firii lui și a propriei lui vieți.

— O, protestă Alvina, dar tata a fost un cabotin chiar și cînd se ocupa de prăvălie. Totdeauna a fost. Mama obișnuia să spună că-i ca un clovn într-o baracă.

Domnișoara Pinnegar rămase cu gura căscată.

— Mă rog, zise în cele din urmă, înțepată. Dacă *asta*-i tot ce-ai văzut în el... urmă o pauză. În cazul ăsta, continuă ea oțărîtă, ceva din cabotinajul lui s-a transmis și fiicei. O cabotină — ceea ce, după mine, nu-i cu nimic mai bun.

— Dar de ce-ar fi mai rău ? întrebă Alvina. Mie-mi place... și tatii de asemenea.

— Ba nu ! strigă domnișoara Pinnegar. Aici n-ai dreptate. Aici greșești. Toată treaba asta e împotriva părții mai bune din firea lui.

— Nu mai spune ! strigă Alvina cu mirare. Asta-i ceva cu totul nou. Și care-i partea mai bună din firea tatii ?

— S-ar putea să nu știi, răspunse domnișoara Pinnegar cu răceală, și în cazul ăsta n-o să ți-o spun eu. Dar asta nu schimbă lucrurile. Un moment, se scufundă într-o tăcere de mormînt. Apoi izbucni brusc, cu răutate și nepăsare : O să meargă înainte pînă o să se omoare, și așa o să afle.

Micul adverb *așa* veni șuierînd prin spațiu, ca un glonț. O făcu pe Alvina să se oprească. Oare tatăl ei o să moară ? Căzu pe gînduri. Mă rog, toți oamenii trebuie să moară.

Întrebarea aceasta se pierdu în șuvoiul altor întrebări care o preocupau. În primul rînd, cum va reacționa ea cînd „Calvarul“ se va transforma într-un nou cinematograf ieftin și sordid ? Figurile bizare ale „artiștilor“ care trecuseră pe sub ochii ei o distraseră săptămînă de săptămînă. În unele săptămîni o plictisiseră; în altele îi detestase, dar exista mereu șansa ca săptămîna viitoare să apară ceva interesant. De-ar fi fost numai Natcha-Kee-Tawara !

Se gîndea prea mult la Natcha-Kee-Tawara. Știa acest lucru. Și încerca să-și silească mintea să contemple noua stare de lucruri, în timp ce zdrăngănea la pian, acom-

paniind nişte filme tremurate şi plicticoase. Nu vor mai fi decît tatăl ei, ea, şi domnul May — sau un nou operator, un nou administrator. Noul administrator ! — încercă o clipă să şi-l imagineze — şi nu se putu gîndi decît la persoanele cu feţe de automat care *administrau* cinematografele „Wright“ şi „Woodhouse Empire“. Dar mintea ei evada de la aceste speculaţii sterile. Era obsedată de Natcha-Kee-Tawara. S-ar fi zis că o fascinaseră. Care anume dintre ei sau ce anume o vrăjise, n-ar fi putut spune. Dar era ca hipnotizată. Tînjea să se găsească în preajma lor. Sufletul ei gravita tot timpul în jurul acestui focar.

Trecu ziua de luni şi Cicio nu veni ; trecură şi marţi, şi miercuri. În adîncul ei se îndoia că-şi vor ţine făgăduiala — atît Madame, cît şi Cicio. De ce şi-ar ţine făgăduiala ? Ştia bine cum erau artiştii ăştia nomazi. Şi sufletul se înăsprea în ea.

Miercuri seara se stîrni o nouă senzaţie la „Calvar“. După începerea spectacolului, domnul May l-a găsit pe James Houghton leşinat la ghişeul de bilete. Ce putea face ? N-o putea întrerupe pe Alvina, şi nici spectacolul. Îl trimise pe băiatul care vindea în pauze şocolată şi portocale pînă peste drum, la „Pomul cu pere“, să cumpere nişte coniac.

James îşi reveni.

— Mă simt bine, spuse el cam dîrdîit. Mă simt bine. Nu te nelinişti, — şi rămase în cabina ghişeului, cu capul în mîini, iar domnul May trebui să-l părăsească pentru a face pe operatorul la film.

În pauză, domnul May se repezi la ghereta ghişeului, o gaură strîmtă în care abia de încăpea James, şi acolo îl găsi pe bolnav în aceeaşi poziţie, semiconştient. Îi mai dădu puţin coniac.

— Mă simt bine, ţi-am spus, îl asigură James scoţînd flăcări pe ochi. Lasă-mă în pace ! Dar numai a om care se simte bine nu arăta.

Domnul May fugi s-o aducă pe Alvina. Cînd aceasta intră în gheretă, îşi găsi tatăl căzut din nou într-o stare de amorţeală.

— Tată, îl strigă, scuturîndu-l uşor de umăr. Ce s-a întîmplat ?

James murmură ceva incoerent. Alvina se uită la faţa lui. Era cenuşie şi golită de expresie.

— Trebuie să-l ducem acasă, spuse ea. Să facem rost de o trăsură.

— Dă-i un strop de coniac, o sfătui domnul May.

Trimiseră din nou băiatul după o trăsură, iar James sorbi o lingură de coniac. Îşi reveni furios în simţiri.

— Ce-i ? Ce-i ? N-am nevoie de tot tărăboiul ăsta ! Continuaţi spectacolul, nu-i nevoie să vă ocupaţi de mine ! Ochii îi scăpărau sălbatic.

— Tată, trebuie să te duci acasă, îl povăţui Alvina.

— Lasă-mă în pace ! Lăsaţi-mă odată în pace ! Toată viaţa mea am fost năpăstuit de femei — terorizat de femei — întîi de una, pe urmă de alta. Nu mai suport — nu mai suport...

Se uită la Alvina cu o privire feroce şi leşină din nou, cu capul pe mîinile rezemate de ghişeu. Alvina schimbă o privire cu domnul May.

— Trebuie să-l ducem acasă, spuse ea.

Îl înveli cu un palton, şi se aşeză lîngă el. Spectacolul continuă fără muzică.

În cele din urmă, sosi şi trăsura. James fu transportat la Woodhouse în stare de inconştienţă. Trebui să fie cărat pe braţe în casă. Alvina o luă înainte, ca să aprindă o lumină în coridorul întunecos.

— Tata-i bolnav ! o anunţă pe domnişoara Pinnegar.

— Ce-am spus eu ! rosti aceasta ridicîndu-se de pe scaun.

Cele două femei se duseră în întîmpinarea vizitiului, care-l transporta pe James în braţe.

— Poţi ? îl întrebă Alvina, luminîndu-i calea.

— Cîntăreşte o nimica toată, răspunse omul.

— Tţ, tţ, tţ, ţistuia de zor a mîhnire limba domnişoarei Pinnegar. N-am spus eu ? exclama întruna. Am spus-o de nu ştiu cîte ori.

James fu întins pe o canapea. Zăcea cu ochii întredeschişi. Îi mai dădură coniac şi băiatul fu expediat după doctor, în timp ce Alvina încălzea patul din dormitorul ei. Culcară bolnavul în pat. Şi începu o nouă veghe. Alvina veghea în odaia de boală. James se zvîrcolea şi mormăia, dar nu-şi mai recăpătă cunoştinţa. Se iviră zorile, şi starea lui rămase neschimbată. Pneumonie cu pleurezie şi o

ușoară meningită. Alvina își bău ceaiul, luă o gustare frugală și se duse la culcare pe la nouă dimineața, lăsîndu-l pe James în grija domnișoarei Pinnegar. Ritmul cotidian era dat peste cap.

Domnișoara Pinnegar se dovedi o infirmieră nervoasă. Ședea tot timpul cuprinsă de groază și îngrijorare, cu sprîncenele înălțate, tresărind și privindu-l pe James cu spaimă ori de cîte ori scotea cîte un sunet. Se repezea la el și făcea ce se pricepea. Dar s-ar fi zis că-i repugna și, în subconștient, domnișoara Pinnegar găsea misiunea ei respingătoare.

În timpul dimineții sosi doamna Rollings, anunțînd că venise italianul care locuise la ea săptămîna trecută și că dorea să stea de vorbă cu domnișoara Houghton.

— Spune-i că se odihnește și că domnul Houghton e grav bolnav, răspunse domnișoara Pinnegar cu ace în glas.

Cînd Alvina coborî pe la patru după-amiază, găsi un pachet așteptînd-o : un pieptene din os sculptat, și un mesaj de la Madame :

„Domnișoarei Houghton, cele mai calde salutări și cele mai sincere mulțumiri de la

Kishwégin“

Pieptenele, cu un șarpe sculptat pe el, avea să fie toată partea ei. Alvina întrebă dacă i se mai lăsase vreun alt mesaj. Nici unul.

Sosi și domnul May și rămase cu ea o cumplită jumătate de oră, după care Alvina se întoarse să-și reia veghea. Pacientul nu vădea nici o schimbare în bine, era tot inconștient. Domnișoara Pinnegar coborî cu ochii roșii și o mutră îmbufnată. Starea lui James părea lipsită de orice speranță.

În zori își dădu sufletul. Alvina o chemă pe doamna Rollings și împreună făcură toaleta mortului : era cinci dimineața și încă nu se luminase de zi. Mai tîrziu, Alvina se duse să se odihnească în chiliuța friguroasă a tatălui ei, la capătul coridorului. Încercă să adoarmă, dar somnul nu i se lipea de pleoape. Se sculă din nou la șapte și jumătate și începu treburile unei noi zile : veni doctorul — se duse apoi la primărie să declare decesul — și așa mai departe.

Sosi din nou domnul May. Hotărîră ca teatrul să rămînă deschis — avea să găsească el pe cineva care să acompanieze la pian şi pe cineva care să stea la casa de bilete.

În cursul după-amiezii îşi făcu apariţia Frederick Houghton, vărul lui James şi ruda cea mai apropiată. Era un negustor de pînzeturi din Knarborough, de vîrstă mijlocie, blond, prosper, cucernic, om cu stare şi foarte *bourgeois* [1]. Încercă să stea de vorbă cu Alvina părinteşte, apoi prietenește, apoi voi să se dovedească de folos. Dar Alvina nici nu-l putea asculta — îi călca pe nervi.

Auzind poarta trîntindu-se, se ridică şi alergă la fereastră. Se afla cu vărul tatălui ei în salon, dorind să dea întrevederii un cadru solemn. Îl văzu pe Cicio rezemîndu-şi bicicleta galbenă de zid, şi pornind apoi, cu capul împins în faţă, pe cărarea strîmtă şi întunecoasă din spatele casei, către uşa spălătoriei.

— Scuză-mă un minut, îi spuse vărului ei, care-i aruncă o privire iritată văzînd-o că părăseşte încăperea.

Veni la timp ca să-i deschidă lui Cicio, care începuse să bată în uşă. Alvina rămase în prag, pe trepte, mai sus decît el. Cicio îşi ridică privirea surîzătoare, cernută pe sub genele-i negre.

— Ce drăguţ din partea ta că ai venit, spuse Alvina.

Dar faţa ei era ofilită şi ostenită, goală de expresie. Doar ochii mari licăreau albaştri prin toată oboseala ei, cînd îi coborî spre Cicio. Avea impresia că-l vede la mare depărtare de ea.

— Madame întreabă ce face domnul Houghton.

— Tata ? A murit azi dimineaţă, răspunse ea cu glas calm.

— A murit ! exclamă italianul şi o umbră de spaimă şi consternare îi traversă chipul.

— Da, azi-dimineaţă.

În ochii ei nu erau nici lacrimi, nici emoţie ; îl priveau detaşat, de pe înălţimea treptelor bucătăriei. Cicio îşi plecă privirile, cercetîndu-şi picioarele. Apoi îşi ridică din nou ochii şi se uită la ea. Alvina răspunse privirii lui, ca de la mare depărtare. Rămaseră astfel, măsurîndu-se unul pe celălalt, ca doi străini pe care-i despărţea un vast spaţiu abstract.

[1] Burghez (*fr.*).

Cicio se întoarse şi se uită în curticica întunecoasă, spre poartă, unde nu putea deslușI decît roata albicioasă şi apărătoarea bicicletei lui. Părea să reflecteze. Dacă pleca acum, pleca pentru vecie. Involuntar se răsuci şi-şi ridică din nou faţa spre Alvina, examinînd-o curios. Ea rămăsese neclintită în prag, neutră, palidă, cu ochi dilataţi, nemişcaţi, neutri. Părea să nu-l vadă. Continuă să o studieze cu ochi pînditori, galben-întunecaţi, inscrutabili, pînă cînd privirile li se întîlniră. Şi atunci, cu o imperceptibilă mişcare a capului, păru s-o cheme spre el. Sufletul zvîcni în ea, muri în ea. Şi din nou acea aeriană, aproape imperceptibilă tresăltare a capului, îndărăt şi într-o parte, chemînd-o parcă spre el. Faţa lui era împietrită, golită. Dar în ochii care susţineau privirea ei se aprinsese o întunecată scînteie de superioritate. Avea să triumfe asupra ei. Alvina o ştia. Şi sufletul i se prăbuşea, de parcă îi abandona trupul. I se prăbuşea, dincolo de trup, lăsînd-o neputincioasă, văduvită de suflet.

Şi totuşi, cînd bărbatul se răsuci pe călcîie, cu capul împins înainte, gata să se îndepărteze, şi cînd îi aruncă o privire peste umăr, ea coborî treptele pînă la el şi-l urmă. Cicio o porni şovăielnic prin curtea mohorîtă, către poartă. Lîngă gard, aproape de locul unde îşi proptise bicicleta, era un colţişor adăpostit, alcătuit de peretele şurii. Se opri aci, întorcîndu-se spre ea, în aşteptare, iar ea aşteptă în faţa lui.

Ochii Alvinei erau dilataţi, neutri, supuşi, reflectînd o subordonare nouă la ea, înfricoşătoare, de parcă-şi pierduse sufletul. Şi îşi înălţa către el ochii, ca o victimă. În privirile lui juca o sclipire de zîmbet. Se înclină spre ea.

— Mă iubeşti ? Da, da ? rosti cu o voce care păru să o atingă fizic.

— Da, şopti ea fără voie, fără suflet, ca o victimă.

Cicio o înconjură cu braţul, suav, înălţînd-o spre el.

— Da, îngînă el ca un ecou, aproape batjocoritor în triumful lui. Da, da !

Şi zîmbind, o sărută, delicat, cu gingăşia cunoaşterii. Ea gemu în gînd şi se simţi moartă, moartă în braţele lui. Şi o sărută cu gingăşie, o gingăşie pasionată, care însemna pentru ea o ploaie de jăratic încins.

Auziră paşi. Domnişoara Pinnegar venea s-o caute. Cicio se desprinse de ea, o privi lung în ochi, inscrutabil, surîzînd, şi-i zise :

— Vin mîine.

Cu aceste cuvinte se dădu îndărăt și fugi din curticică, culegîndu-și din mers bicicleta ca pe o pană și, fără să-i acorde nici o atenție domnișoarei Pinnegar, lăsă poarta să se trîntească în urma lui.

— Alvina ! strigă domnișoara Pinnegar.

Dar Alvina nu-i răspunse. Se întoarse, trecu pe lîngă ea, fugi înăuntru și urcă scările spre chiliuța golașă în care se mutase. Încuie ușa și îngenunche pe podea, ghemuindu-se cu capul aproape pe genunchi, pradă unor simțăminte paroxistice — pentru că îl iubea. Ceea ce simțea era mult mai aproape de durere, de tortură, decît de bucurie. Se legăna încoace și încolo, cotropită de paroxismul unor senzații de neîndurat, pentru că îl iubea.

Domnișoara Pinnegar îi bătu în ușă.

— Alvina ! Alvina ! Ești aici ? Ce tot faci acolo ? Nu vii jos să discuți cu vărul tău ?

— Îndată, răspunse Alvina.

Și trăgînd o pernă de pe pat, o strivi la pieptul ei și continuă să se legene inconștient, în tumultul simțămintelor ei de neîndurat. Cum, cum va putea să îndure ?

Se ghemui pe podea pînă cînd se liniști. O clipă de calm păru să o învăluie asemenea somnului : o eternitate de somn într-un crîmpei de clipă. Apoi se înălță și se ridică în picioare. Se duse la oglindă, liniștită, evanescentă, își netezi părul, își împrospătă fața. Era atît de calmă, de îndepărtată... simțea că nimic, nimic nu va mai putea s-o atingă vreodată.

În asemenea stare coborî la acel detestabil văr al tatălui ei. Părea intangibilă și virginală, încît atît vărul cît și domnișoara Pinnegar nu știură ce să creadă. Răspundea laconic întrebărilor lor, dar nu stătea de vorbă. Cei doi discutară între ei. Și, în cele din urmă, vărul plecă, resimțind o profundă antipatie față de domnișoara Alvina. Dar ea nici nu-și dădu seama. Era doar bucuroasă că scăpase de el. În tot restul zilei se arătă evazivă și distratată. În acea noapte dormi un somn profund, fără vise.

A doua zi era sîmbătă. Se stîrnise o furtună cu vînt, ploaie și grindină — o adevărată vijelie. Alvina se uita afară cu disperare. Știa că Cicio nu va izbuti să vină — nu putea folosi bicicleta, iar cu trenul nu era posibil să sosească și să se întoarcă în aceeași zi. Într-un fel, se sim-

ţea uşurată. Uşurată de această intervenţie a soartei ; recunoscătoare pentru această zi de neutralitate.

În primele ore ale după-amiezii primi o telegramă :

„Sosim amîndoi mîine dimineaţă profundă compasiune Madame“

„Mîine“ era duminică şi înmormîntarea urma să aibă loc după-masă. Cînd se gîndea la Cicio, Alvina se simţea pîrjolită de un foc lăuntric. Dădea îndărăt — şi totuşi dorea să-l vadă venind. Jinduia să-l vadă venind.

Îi arătă domnişoarei Pinnegar telegrama.

— Dumnezeule mare ! exclamă trudita domnişoară. Imaginează-ţi, indivizii ăia ! Te pomeneşti c-or să vrea să asiste la înmormîntare. De parcă pentru dînşii ar fi însemnat ceva...

— Găsesc că-i foarte drăguţ din partea ei, protestă Alvina.

— Mă rog. Dacă tu gîndeşti astfel... Eu una mă îndoiesc că el ar fi dorit ca asemenea oameni să-i urmeze sicriul. Şi ce înţelege prin „amîndoi“ ? Cu *cine* vine ? şi domnişoara Pinnegar îi aruncă Alvinei o privire pătrunzătoare.

— Cu Cicio, răspunse Alvina.

— Italianul ! Vai de capul meu ! Ăsta de ce mai vine ? Zău dacă pot să te mai înţeleg, Alvina. Aşa-l cheamă, Chicho ? În viaţa mea n-am auzit asemenea nume. Nici nu-mi sună a nume de om. N-o să fie loc pentru ei în trăsuri.

— O să mai comandăm o trăsură.

— O cheltuială în plus. N-am mai întîlnit oameni aşa de impertinenţi...

Dar Alvina nici n-o auzea. A doua zi se îmbrăcă îngrijit, cu rochia nouă de doliu, din voal negru. Îşi pieptănă părul cu atenţie. Doar urmau să vină Cicio şi Madame. Cînd se gîndea la Cicio, tremura înfiorată. Se învîrtea prin casă, aşteptînd. Din fericire, nici unul dintre participanţii la înmormîntare nu avea să sosească înainte de ora unu. Alvina şedea apatică, îngîndurată, lîngă focul din salon. Lăsase toate treburile în seama domnişoarei Pinnegar şi a doamnei Rollings. Domnişoara Pinnegar, cu ochii roşii şi faţa galbenă, era irascibilă peste măsură.

Se făcuse aproape ora prînzului cînd Alvina auzi poarta deschizîndu-se. Alergă să descuie uşa din faţă. Madame purta pălăriuta ei neagră şi voaleta cu picăţele. Cicio,

îmbrăcat într-un pardesiu negru, închidea poarta în urma lor.

— Oh, fata mea dragă ! strigă Madame, înaintînd şi întinzîndu-i mîinile înmănuşate în piele neagră ; într-o mînă ţinea o umbrelă. Sînt atît de impresionată — am fost atît de impresionată cînd am auzit despre bietul tău tată ! E adevărat — trebuie într-adevăr să cred asemenea grozăvie ? Nu, nu pot !

Îşi înălţă voaleta, o sărută pe Alvina, şi-şi tamponă ochii. Cicio urcă scările. Îşi scoase pălăria în faţa Alvinei şi-i zîmbi vag cînd trecu pe lîngă ea. Arăta palid, stînjenit. Alvina închise uşa şi-i conduse în salon.

Madame privi de jur împrejur ca o pasăre, examinînd odaia şi mobilierul. Evident, era puţin impresionată de ceea ce vedea. Dar în tot acest timp nu făcea decît să-şi exprime condoleanţele.

— Povesteşte-mi, sărmană fetiţă, cum s-a întîmplat ?

— Nu-i mare lucru de povestit, răspunse Alvina şi-i descrise pe scurt boala şi moartea lui James.

— S-a extenuat ! S-a extenuat ! exclamă Madame, mişcîndu-şi încet capul în sus şi-n jos. Voaleta neagră, înălţată, îi încingea fruntea ca o bandă de doliu. Nimeni nu-şi poate permite să-şi irosească în felul ăsta forţele. Şi vei menţine teatrul — împreună cu domnul May ?

Cicio se aşezase cu faţa la foc. Prezenţa lui o umplea pe Alvina de fiori. Observă cum părul lui negru, fin, creştea compact, fără nici o cărare — ca o caschetă lipită de ţeastă, iar pe frunte era dat într-o parte. Din cînd în cînd, în timp ce Madame vorbea, Cicio se uita la Alvina, apoi îşi întorcea din nou privirea.

În cele din urmă, Madame se opri. Urmă o pauză lungă.

— Rămîneţi la înmormîntare ? întrebă Alvina.

— O, draga mea, ar însemna să fim de prisos...

— Nu, am aranjat pentru voi...

— Vai ! Te gîndeşti la toate. Am să vin numai eu, nu şi Cicio. El n-o să te deranjeze.

Cicio se uită la Alvina.

— Aş vrea să vină şi el, spuse ea cu simplitate, şi o roşeaţă puternică îi cuprinse obrajii. Nu-şi dădea seama din ce pricină. Îi era frig şi-i venea să plîngă.

Madame o cercetă cu atenţie.

— *Siamo d'accordo* [1], se auzi vocea lui Cicio.

Alvina şi Madame se uitară amîndouă la el. Şedea stîngaci şi stingherit, cu faţa întoarsă şi ochii plecaţi, dar zîmbea.

Madame o privi din nou cu atenţie pe Alvina.

— E adevărat ce spune ? o întrebă.

— Nu-l înţeleg, răspunse Alvina. N-am înţeles ce a spus.

— Că ai convenit cu el...

De astă dată, Madame şi Cicio o măsurară pe Alvina, aşa cum stătea în rochia nouă neagră. Ochii ei se întoarseră fără voie spre Cicio.

— Nu ştiu, răspunse ea vag. Oare ?... şi se uită la el.

O clipă, Madame păstră tăcerea. Apoi rosti cu gravitate :

— Bine... da... bine. Şi-şi plimbă privirea de la unul la celălalt. Mă rog, trebuie să ţinem seama de o serie întreagă de lucruri. Dar dacă te-ai hotărît...

Nici unul dintre ei nu răspunse. Madame se ridică brusc în picioare şi veni la Alvina. O sărută pe amîndoi obrajii.

— Am să te ocrotesc, o asigură ea şi apoi se reaşeză.

— Ce i-ai spus domnişoarei Houghton ? se adresă ea lui Cicio, atacîndu-l direct şi vorbindu-i cu răceală.

Tînărul se uită la Madame cu un zîmbet uşor zeflemitor, apoi se întoarse spre Alvina. Aceasta îşi înclină capul şi roşi.

— Vorbeşte odată, zise Madame, doar ai o raţiune ! Părea plină de neîncredere în ceea ce-l privea.

Dar Cicio îşi întoarse din nou faţa şi refuză să răspundă, de parcă nici nu lua în seamă prezenţa lui Madame.

— Bine, bine, continuă ea, bagă de seamă, eu voi fi de faţă, *Signorino* [2].

În glas îi răsuna un avertisment pe jumătate glumeţ. Cicio îşi răsfrînse buzele.

— Încă nu-l cunoşti, se întoarse ea către Alvina.

— Ştiu asta, răspunse fata, ofensată. Şi adăugă : N-aţi vrea să vă scoateţi pălăria ?

— Dacă doreşti într-adevăr să rămîn...

[1] Noi ne-am înţeles (*it.*).
[2] Domnişorule *(it.)*.

— Da, vă rog. Şi tu, vrei să-ţi atîrni pardesiul în hol ? se adresă ea lui Cicio.

— O, exclamă Madame cu asprime. El n-o să rămînă la masă. O să se ducă în oraş.

Alvina se uita la el.

— Vrei să mergi în oraş ?

Cicio o privi cu ochii lui galbeni, sardonici.

— Dacă doreşti... răspunse el arcuindu-şi buzele şi dezvelindu-şi dinţii în surîsul lui stîngaci, batjocoritor.

Alvina trecu printr-un moment de panică. Să fi fost pur şi simplu nerod şi bestial ? Gîndul o săgetă din cap pînă-n picioare. Ochii lui galbeni o urmăreau sardonic. Alcătuirea feţei lui tuciurii, ca dintr-o altă lume, o făcu să ia hotărîrea — pentru că-i răscolea fiori în tot trupul.

— Eu doresc să rămîi, îi zise în cele din urmă.

Un zîmbet de triumf luminează chipul lui Cicio. Madame îl privi cu o răceală de gheaţă în timp ce se ridică în picioare, lîngă scaunul pe care şezuse, cu o mînă uşor rezemată pe şold. Îi amintea Alvinei de Kishwégin. Dar pînă şi în neîncrederea îngheţată pe care i-o arăta Madame era un element de atracţie. Cicio îşi scosese tabachera din buzunar.

— *On ne fume pas dans le salon* [1], zise Madame brutal.

— Vrei, te rog, să-ţi atîrni pardesiul în hol ? Şi fumează dacă-ţi face plăcere, interveni Alvina.

Cicio se ridică în picioare şi-şi dezbrăcă pardesiul. Faţa îi era îndărătnică şi batjocoritoare. Era îmbrăcat cam prea sclivisit, deşi în negru, şi purta cizme de lac negru cu carîmbi gălbui. Da, era frumos — dar incontestabil vulgar. Inelul de argint îi încercuia încă degetul — iar părul negru, fin, lipit de ţeastă şi nedespărţit de vreo cărare nu se potrivea deloc cu hainele englezeşti, spilcuite. Avea o înfăţişare ieftină, trebui să-şi mărturisească Alvina. Şi simţi cum se prăbuşeşte inima în ea. Dar ce putea face ? Şi, după toate aparenţele, nu era fericit. Doar încăpăţînarea îl făcea să se menţină pe poziţie.

Alvina şi Madame urcară la etaj. Madame dorea să vadă mortul. Se uită la chipul lui fragil, frumos, eteric, îşi făcu semnul crucii şi plînse.

[1] Nu se fumează în salon *(fr.)*.

— *Un bel homme cependant,* murmură ea. *Mort en un jour. C'est trop fort, voyez* [1]. Vocea i se sugrumă de spaimă și sughițuri de plîns.

Se îndreptară apoi spre camera golașă în care locuia acum Alvina. Madame se uită de jur împrejur, cum făcuse și în celelalte camere în care intrase.

— Ăsta era dormitorul tatii, explică Alvina. Cealaltă era camera mea. Nu accepta nici un fel de mobilă în cameră — și-o dorea așa, pustie.

— Fire de pustnic, un sihastru, murmură Madame. Cine ar fi zis ? Ah, bărbații, bărbații !

Își scoase pălăria și-și netezi părul în fața oglinjoarei în care, pentru ca să se poată vedea, trebui să se uite de la distanță mică. Alvina stătea în așteptare.

— Și acum... șopti Madame întorcîndu-se brusc spre ea, ce-i povestea asta cu Cicio, *hein ?* Părea ridicol faptul că pînă și acolo sus vorbea tot în șoaptă. Dar așa era. O sfredeli pe Alvina cu ochii ei de sticlă neagră.

Alvina îi susținu privirea, dar nu știu ce să-i răspundă.

— Ce-i cu el, *hein ?* Ai de gînd să te măriți cu el ? De ce ?

— Pentru că îmi place, bănuiesc, răspunse Alvina roșind.

Madame făcu o ușoară grimasă.

— Ah, da ! șopti ea, cu o mișcare disprețuitoare a buzelor. Da, desigur, pentru că îți place. Dar nu știi nimic despre el — nimic. Cum poate să-ți placă un om pe care nu-l cunoști ? S-ar putea să aibă realmente un caracter foarte rău. Și atunci cum ți-ar mai plăcea ?

— Dar nu e rău, nu-i așa ?

— Nu știu. Nu știu. S-ar putea să fie. Nici eu măcar nu-l cunosc — nu, deși e cu noi de peste trei ani. Cine e ? Un om de jos, a fost barcagiu, salahor, model de artist. Nu se dă înapoi de la nimic.

— Cîți ani are ? întrebă Alvina.

— Douăzeci și cinci. Un băiețandru. Și dumneata ! Dumneata ești mai vîrstnică...

— Treizeci, mărturisi Alvina.

[1] Și totuși, un bărbat frumos. S-a stins într-o singură zi. E prea mult ! (*fr.*).

— Treizeci ! Destul de mare diferența. Cum poți avea încredere în el ? Cum e cu putință ? De ce vrea să se însoare cu dumneata — de ce ?

— Nu știu, spuse Alvina.

— Nu, nici eu nu știu. Dar cîte ceva tot știu eu despre italienii ăștia care se tocmesc ca salahori pe unde se duc, întotdeauna ca simplă mînă de lucru necalificată, subordonată. Muncă de jos, de jos, de jos... Și Madame apăsă aerul în jos, cu palmele întinse. Și cînd li se oferă vreun prilej să se ridice un pic — aci mîinile lui Madame săltară în sus —, nu-și mai văd lungul nasului și încearcă să profite de ocazie. Va dori să se ridice prin dumneata, și în schimb dumneata ai să cobori din cauza lui. Așa stau lucrurile. Am mai văzut eu d-alde astea pînă acum...

— Dar prin mine nu se prea poate ridica, replică Alvina rîzînd cu amărăciune.

— Cum nu ? Cum nu ? În primul rînd, ești englezoaică, și el gîndește că ăsta e un lucru care-l ridică. Și apoi nu ești din clasa de jos, ești din clasa de sus, clasa stăpînilor, a celor care-l tocmesc și-l plătesc pe Cicio și pe alții ca el. Cum să nu se ridice prin dumneata ? Da, o să se ridice chiar foarte mult. Sau o să te tragă pe dumneata în jos, în jos... Da, una din două. Și apoi își închipuie că ai bani — acum, că tatăl dumitale a murit — cînd rosti aceste cuvinte, Madame privi cu îngrijorare spre ușă —, și la toți le plac banii, da, foarte mult, la toți italienii...

— Da ? întrebă Alvina speriată. Eu sînt sigură că nu mi-a rămas nici un ban. Sînt convinsă că tata a lăsat numai datorii.

— Cum ? Așa crezi ? Zău ? Adevărat ? Ah, biata domnișoară Houghton ! Bine — și ai să-i spui acest lucru lui Cicio ? *Hein ?*

— Da, desigur, dacă pentru el are vreo importanță, răspunse sărmana Alvina.

— Firește că are importanță. Ba chiar foarte mare. Pentru el e important. Pentru că el n-are mai nimic. El strînge, strînge, strînge, așa cum fac toți, ca să plece în Italia și să-și cumpere o bucată de pămînt. Și dacă o să te aibă pe dumneata, cheltuielile or să fie mult mai mari, pentru că n-o să mai poată merge înainte cu Natcha-Kee-Tawara. Totul o să fie mult mai greu...

— O, am să-i spun la timp, o asigură Alvina, căreia i se albiseră buzele.

— Să-i spui. Da. Așa e drept. Și pe urmă ai să vezi care-i situația. Dar el e încăpățînat ca un catîr. Și dacă totuși o să-și mențină cererea să rămîi cu el, atunci trebuie să chibzuiești foarte serios. Poți trăi în Anglia ca nevasta unui muncitor necalificat, ca nevasta unui împuțit de macaronar, cum li se spune ? E o chestiune serioasă. Nu-i prea plăcut pentru dumneata, care nu cunoști situația. Nici eu n-am cunoscut-o. Dar am văzut multe...

Alvina se uita la ea cu ochi mari, tulburați, în timp ce Madame o împungea cu priviri de mărgele din sticlă neagră.

— Da, răspunse Alvina, nu mi-ar plăcea să fiu nevastă de salahor într-o căsuță murdară pe o stradă...

— Într-o casă ? strigă Madame. N-ai să ai o casă. Ei locuiesc mai mulți într-o singură casă. O să ai două camere, sau poate o singură cameră într-o casă cu mai multe persoane, nu prea curate, să știi...

Alvina scutură din cap.

— Așa ceva n-aș putea suporta, spuse pe un ton categoric.

— Nu ! încuviință Madame. Sigur că n-ai putea suporta. Ei, italienii, au un mod de viață foarte meschin. Nu au noțiunea de cămin pe care o aveți voi, englezii. Nu le place. Nici cea de casă curată, cuviincioasă, pe care o au elvețienii. Nu. Nu înțeleg așa ceva. Se vîră în vizuinile lor numai ca să doarmă sau să se adăpostească. Și asta-i tot.

— Și-i la fel și în Italia ?

— E mai rău — pentru că acolo e mereu vreme însorită...

— Așa că n-ai nevoie de casă, completă Alvina. Asta mi-ar plăcea.

— Da, e frumos — dar nu cunoști viața pe care o duc. Și ai să te trezești singură printre niște oameni care trăiesc ca animalele. Și dacă plecați în Italia, o să te bată... o să te bată.

— Dacă o să-l las, precizează Alvina.

— Dar n-ai cum să-l împiedici — acolo, departe de toți. Nimeni n-o să te ajute. Cînd ești nevastă în Italia, nimeni nu-ți întinde o mînă de ajutor. Cînd te măriți după

legea italiană, devii proprietatea bărbatului. Nu-i ca în Anglia. Și în Italia nu există divorț. Și dacă te bate, n-ai ce-i face...

— Dar de ce să mă bată ? întrebă Alvina. De ce-ar dori să mă bată ?

— Pentru că așa fac ei. Sînt foarte geloși ! Sau îi apucă furiile lor nestăpînite ; au niște firi îngrozitoare !

— Numai cînd sînt provocați, sublinie Alvina amintindu-și de Max.

— Da, dar parcă poți ști vreodată ce anume îi provoacă ? Cine poate ști cînd se simt ei provocați ? Și atunci te bate...

În ochii negri, strălucitori ai lui Madame se înteța din ce în ce o licărire de triumf. Alvina o privi, apoi se întoarse spre ușă.

— În orice caz, acuma știu, spuse ea cu o voce lipsită de expresie.

— Și e *adevărat.* E absolut adevărat, șopti Madame pe un ton răzbunător.

Alvina simțea nevoia să fugă de ea.

— *Trebuie* neapărat să mă duc la bucătărie. Vreți să coborîm ?

N-o însoți pe Madame în salon. Era prea răvășită și simțea de-a dreptul oroare la gîndul de a-l vedea pe Cicio în acel moment.

Domnișoara Pinnegar, cu fața încinsă de dogoarea focului, o ajuta pe doamna Rollings la prepararea dejunului.

— Rămîn amîndoi la masă sau numai unul ? se stropși ea.

— Amîndoi, răspunse Alvina ocupîndu-se cu pregătirea sosului, pentru a-și ascunde mîhnirea și deruta.

— Rămîne și bărbatul, reluă domnișoara Pinnegar. De ce ține să-l care după ea ? Mă întreb ce-ar spune taică-tău — un saltimbanc ordinar, și care *arată* exact ceea ce este — invitat la dejun.

Domnișoara Pinnegar părea complet scoasă din fire, în timp ce înțepa cartofii pentru a constata dacă s-au muiat.

Alvina așeză tacîmurile, apoi intră în salon.

— Vreți să poftiți la masă ? le spuse ea celor doi oaspeți.

Cicio se ridică în picioare, aruncă ţigara în foc şi-şi roti privirea de jur împrejur. Afară strălucea un soare anemic, leşios : dar, oricum, era afară. Avea senzaţia că e întemniţat, că e transplantat din elementul lui. Îl îmboldea impulsul irezistibil de a pleca.

Cînd ieşi în hol, întinse mîna după pălărie. Pe faţă îi încolţi iar zîmbetul tîmp, stînjenit.

— Eu acuma plec, zise el.

— Păi am pregătit masa şi pentru tine, protestă Alvina.

— Rămîi, din moment ce-ai stat pînă acum, interveni Madame, străpungîndu-l cu privirile ei negre.

Dar Cicio, cu o mutră imbecilă, se grăbi să-şi ia pardesiul. Madame înălţă din sprîncene cu un aer dispreţuitor.

— Politicoasă purtare, n-am ce zice ! comentă ea cu sarcasm.

Alvina nu ştia ce să facă.

— Vii la înmormîntare ? îl întrebă Madame cu răceală.

Cicio scutură din cap, negînd.

— Cînd veţi fi gata de plecare ? i se adresă el.

— Pe la patru, după ce se termină înmormîntarea. Vom avea tocmai atîta timp cît să prindem trenul.

Cicio dădu din cap, zîmbi bleg, deschise uşa şi plecă.

— Poftim, asta i se potriveşte... şi Madame nu-şi găsea cuvintele în timp ce se îndrepta spre bucătărie.

— Domnişoară Pinnegar, ţi-o prezint pe Madame, zise Alvina.

— Bună ziua, replică domnişoara Pinnegar distant şi condescendent.

Madame o măsură din cap pînă în picioare.

— Unde-i bărbatul ? Nu-i ştiu numele, făcu domnişoara Pinnegar.

— N-a vrut să rămînă. Dar care-i numele lui, Madame ? se informă Alvina.

— Marasca... Francesco. Francesco Marasca, napolitan.

— Marasca, repetă Alvina.

— Un nume care sună a rău — a prevestire rea, a semn rău, continuă Madame. Ma-ràs-ca ! Scutură din cap la cadenţa silabelor.

— Credeţi ? spuse Alvina. Gîndiţi că există vreun înţeles în sunete ? Că există în ele bine şi rău ?

— Da, încuviinţă Madame. Cu siguranţă. Unele sunete sînt bune, îţi evocă viaţă, creaţie, altele sînt rele, sînt pentru distrugere. Ma-ràs-ca ! Sunete rele, ca o sudalmă.

— Dar ce fel de rău au în ele ? Ce fac ? întrebă Alvina.

— Ce fac ? Doboară viaţa — o doboară, în loc să o înalţe.

— De ce trebuie ca lucrurile să se înalţe întotdeauna ? De ce trebuie ca viaţa să se înalţe mereu ?

— Nu ştiu, răspunse Madame, tăindu-şi cu iuţeală carnea în farfurie.

Urmă un răstimp de tăcere.

— Şi cum stăm cu celelalte nume ? interveni domnişoara Pinnegar. De pildă cum e cu Houghton ?

Madame lăsă jos furculiţa, dar păstră cuţitul în mînă. Privi prin odaie, dar nu la domnişoara Pinnegar.

— Houghton ! *Huff-ton !* exclamă ea. Cînd îl rosteşti, sună potrivnic : adică împotriva semenilor, împotriva umanităţii. Dar cînd îl vezi scris *Hough-ton,* atunci e altceva, e *pentru.*

— Totdeauna s-a pronunţat *Huff-ton,* sublinie domnişoara Pinnegar.

— Noi l-am pronunţat aşa, zise Alvina.

— Păi, noi ar trebui să ştim cel mai bine, ripostă domnişoara Pinnegar.

Madame îşi răsuci trunchiul ca să se uite la nefericita femeie mai vîrstnică.

— Sînteţi rudă cu familia ? o întrebă ea.

— Nu, nu sînt rudă, dar locuiesc aici de mulţi ani.

— Ah, da !

Domnişoara Pinnegar se simţi cumplit de umilită. Dejunul, cu cele trei femei la masă, se încheie penibil.

Domnişoara Pinnegar se ridică şi se duse sus, în camera ei, ca să plîngă. Era răpusă. Alvina se apucă să spele şi să şteargă vasele în grabă, pentru că se apropia ora sosirii oaspeţilor pentru înmormîntare. Madame se întoarse în salon să-şi fumeze pe furiş ţigara.

Primul care a sosit pentru lugubra ceremonie a fost domnul May : ţeapăn şi îmbrăcat la patru ace, în negru din creştet pînă-n tălpi, şi puţin cam stors de vlagă. Nu purta niciodată haine negre şi părea foarte nefericit, de o sensibilitate morbidă la efectul pe care-l avea această culoare asupră-i. Era hotărît să-i ţină de urît lui Madame.

Aceasta din urmă nu se prefăcea a fi îndurerată, ci pîndea atent cu ochi negri, personalitatea ei de femeie de afaceri fiind foarte stîrnită.

— Ce se aude cu teatrul ? O să meargă înainte ? întrebă ea.

— Nu știu. Nu cunosc intenţiile domnișoarei Houghton, răspunse domnul May. Azi se comporta cam pompos.

— E-al ei ?

— Mă rog, din cîte înţeleg eu...

— Și dacă ea vrea să-l vîndă... ?

Domnul May își întinse braţele în lături, cu o expresie deznădăjduită, dar distantă.

— Ar trebui să faceţi o tovărășie de afaceri și să continuaţi..., sugeră Madame.

Domnul May păru și mai distant, închircindu-se în chip ciudat, de parc-ar fi fost legat burduf. Dar ochișorii negri, șireţi ai lui Madame și spiritul ei activ nu voiră să-i dea pace.

— Cumpără partea domnișoarei Houghton, îi sugeră ea cu șiretenie.

— *Certamante*... numai domnișoara Houghton poate hotărî acest lucru.

— Sigur, sigur... ! Dumneata... ești căsătorit ?

— Da.

— Soţia dumitale locuiește aici ?

— Soţia mea e la Londra.

— Ai copii... ?

— O fiică.

Madame încuviinţa mișcîndu-și încet capul în sus și-n jos, de parcă ar fi constatat de o mie de ori că doi și cu doi fac patru.

— Crezi că domnișoara Houghton va moșteni mult ? întrebă ea.

— Te referi la bunuri ? N-aș putea spune. Nu m-am informat.

— Nu, dar ai idee, nu ?

— Teamă mi-e că n-am idee.

— Nu ? Bine ! Asta înseamnă că n-o să fie mare lucru.

— Zău, habar n-am. Tot ce-aș putea spune e că nu-i rămîne o *mare* avere.

— Nu ? Madame continua să-l ţină sub focul privirilor negre. Dar cealaltă crezi c-o să capete ceva ?

— *Cealaltă* ?... întrebă domnul May, tonul lui acuzînd un crescendo la fiecare silabă.

Madame arătă cu capul spre bucătărie.

— Bătrîna... domnișoara Pin... Pinny... cum îi zice ?

— Domnișoara Pinnegar ! Maistra lucrătoarelor din atelier ? Realmente, nu știu nimic...

Domnul May vorbea cu o răceală de gheață.

— Aha ! Aha ! medită Madame liniștită. Apoi întrebă : Despre ce lucrătoare vorbeai ?

Ascultă cu viclenie explicațiile date în silă de domnul May în legătură cu atelierul de sus și stoarse de la el toate amănuntele pe care dorea să le afle. După aceea tăcură amîndoi. Madame cerceta încăperea.

— Frumoasă casă ! aprecie ea. E proprietatea lor ?

— Așa *cred*...

Madame dădu din nou din cap a înțelegere.

— Ceva datorii... eh ? Vreo ipotecă ?... întrebă cu o privire de viclenie diabolică.

— Zău așa ! exclamă domnul May sărind în picioare. Nu te superi dacă mă duc să discut ceva cu doamna Rollings...

— O, nu, du-te, replică Madame și domnul May se îndepărtă țopăind furios.

Madame rămase singură în fotoliul ei confortabil, cercetînd detaliile camerei și făcînd calcule în gînd, pînă cînd începură să sosească invitații la înmormîntare. De astă dată trecu la satisfacția de a-i cîntări. Cîțiva veniră cu coroane. Sicriul fusese coborît și depus în mica odaie de zi — odaia de zi a doamnei Houghton. Era acoperit cu jerbe de flori albe și fîșii de panglici roșii. În încăpere era înghesuială și zăpăceală.

În cele din urmă sosiră dricul și trăsurile — sicriul fu cărat afară — și Alvina urmă dricul la brațul vărului tatălui ei, pe care-l detesta. Domnișoara Pinnegar se amestecase printre ceilalți participanți. Era destul de neplăcut.

Dar înmormîntarea era grandioasă. Nouă trăsuri, în afară de dric — vechiul respect al orășelului Woodhouse față de casa Houghton se redeșteptase. Un detașament de mici negustori — toți în negru și cu mănuși negre — venea în urma trăsurilor. Negustorii mai bogați erau în trăsuri.

Sărmana Alvina, aceasta a fost singura zi din viața ei cînd s-a aflat în centrul atenției publice. Pentru prima

dată toți ochii erau ațintiți asupra ei, toate gîndurile roiau în jurul ei. „Biata Alvina !“, rostea fiecare dintre membrii „clasei mijlocii“ din Woodhouse ; „Biata Alvina Houghton !“, o căina fiecare nevastă de miner. „Biet suflet, singură pe lume — și fără o para chioară. Să zică mersi dacă n-a rămas c-un morman de datorii pe cap. Pe vremuri, James Houghton înota în bani. Ehe, dacă i s-ar fi dat ei ce i se cuvenea de drept, ar fi fost acum o femeie bogată. Ce mai, maică-sa a adus dotă vreo trei sau patru mii. Ei, dar James i-a tocat pe toți cu «Beregata de juma' de penny», și cu Klondike, și cu «Calvarul». Ce mai, James a fost propriul lui dușman. Dar a plătit cu vîrf și îndesat. N-aș spune asta ! Gîndește-te numai ce-au avut de îndurat nevastă-sa și acum Alvina. N-aș spune că a fost numai propriul lui dușman. A fost și dușmanul celor de-o carne și de-un sînge cu el. Ei, mă rog, acuma n-o să mai poată toca banii. A murit subit, nu ? Dar dac-ai observat, în ultima vreme se topise de tot. Da, dar cînd îl apucai trepăda în jos spre Lumley. Crezi că se poate scoate ceva din teatrul ăsta ? Ce, «Calvarul» ? Se spune că da. Cică fac încasări frumoase. Oricum, e întotdeauna plin. Așa-i. Poate că acuma că domnu' Houghton s-a dus, n-o să mai fie. Poate. Mă-ntreb dac-o fi lăsat ceva loz. Mai mult ca sigur că nu. Totu-i ipotecat pînă-n temelii. Dac-a lăsat ceva, a lăsat datorii, ascultă ce-ți spun eu. Și-atunci ce-o să se facă ea ? O să trebuiască să se mute din Casa Manchester — și Alvina și domnișoara Pinnegar. Mă întreb de ce-o să se apuce ? Poate c-o s-o facă iar pe infirmiera. N-a făcut mare brînză cu meseria asta și doar au cheltuit o groază de bani ca să urmeze cursurile, așa se spune. În ce privește treburile serioase, e leită taică-său — cu capu-n nori. Păcat că nu s-a găsit vreun tînăr ca lumea s-o ia de nevastă. Nu știu, nu prea se prind bărbații de ea, nu ? Nu știu să fi avut vreodată un drăguț. Se zice c-a fost o dată logodită. Da, dar nimeni nu l-a văzut la mutră, și logodna nici n-a început bine că s-a și desfăcut. Dacă-ți aduci aminte, s-a ținut un timp cu Albert Witham. Zău ? Habar n-am avut. Cînd a fost asta ? Cînd el era la Oxford, știi, cînd se pregătea pentru postul de director de școală. Și de ce nu s-a măritat cu el? Poate că n-a cerut-o. Da, așa o fi. Da' cu timpul s-ar fi uitat de sus la el. Ei, da' toate astea s-au dus, băiete. Azi s-ar agăța de gîtul oricui. Uită-te numai cum se dă în

spectacol cu administratorul ăla. Ce mai, *asta-i* o chestie scandaloasă. Ai văzut-o vreodată la cinema ? Se ţine tot timpul scai de el. Şi el e de teapa ei. Vai de mine, n-are pic de respect faţă de ea însăşi ! Aşa socot eu. Nici o fată care s-ar respecta nu s-ar comporta în felul ăsta, să se arunce pur şi simplu de gîtul cui se nimereşte. Aşa face ? Da, cu orice actor, cu oricine. Şi nu mai e prospătură. Nu prea mai are şanse să se căpătuiască. Cîţi ani zici că are ? Sărită bine peste treizeci. Nu mai spune ! Da, şi-şi arată vîrsta. Se face de baftă — o fată bătrînă, stătută. Dar din cînd în cînd ai zice că arată mai bine. Da, cînd crede că a pus laba pe vreunu'. Mă întreb de ce tot încearcă mereu şi nu prinde niciodată. E curios. Mă rog, înainte era prea cu nasu' pe sus, şi acuma-i prea tîrziu. Nimeni n-o mai vrea. Şi nici măcar n-are vreo rudă la care să se aciuieze, nu ? Nu, ăla cu care-i la braţ e văru' lui taică-su. Uite-i că vin. Bine bărbat, nu ? Ai fi zis că pe domnişoara Frost au îngropat-o lîngă doamna Houghton. Aşa ar fi fost natural, nu ? Cred că pe Alvina or s-o înmormînteze lîngă domnişoara Frost. Cică au săpat groapa pentru amîndouă. Da, domnişoara Frost a fost o adevărată mamă pentru ea, mai mult decît mama ei bună. A fost o mană cerească pentru ei toţi domnişoara Frost. Alvina nu mai putea după ea. Uite piatra ei... uite-o colo ! Nu-i prea grozavă. Nu, nu prea e. Uite, vezi, dedesubt au lăsat loc şi pentru numele Alvinei. Ssst !"

Alvina, aşezată în fundul trăsurii, urmărise din obscuritatea ei feţele numeroase care înţesau strada : atît de familiare, atît de familiare, familiare ca propriul ei chip. Dar acum i se părea că le priveşte de la mare depărtare, din bezna în care se afla cufundată. Vărul cel spătos şedea în faţa ei — ce tare o enerva prezenţa lui !

În capelă plînse gîndindu-se la mama ei, şi la domnişoara Frost, şi la tatăl ei. Se simţea atît de abătută — totu-i părea pustiu. Plînse amarnic cînd îngenunche în timpul rugăciunii. Şi plînsul ei o stîrni pe domnişoara Pinnegar, care se porni să verse lacrimi la fel de amare. Totul era atît de îngrozitor ! Şi după aceea — îngrozitorul „după aceea".

Cortegiul înainta tîrîş spre cimitir. Era o zi posomorîtă, rece. Alvina dîrdîia de frig în timp ce sta pe povîrnişul golaş, lîngă groapă. Era îmbrăcată într-un palton subţire şi gulerul vechi din blană de focă neagră nu-i ţinea de

cald. Preotul stătea pe o lespede, lîngă groapă, iar Alvina alături de el, privind florile albe care tremurau în vîntul rece. Le privise și la înmormîntarea mamei ei, și la cea a domnișoarei Frost. Simți un val subit de afecțiune pentru domnișoara Pinnegar. Și totuși, vor trebui să se despartă. Domnișoara Pinnegar fusese atît de atașată de James, în felul ei ciudat, rezervat. Biata domnișoară Pinnegar — asta fusese tot ce-i oferise ei viața. Dar, la urma urmei, avusese un cămin și o viață de familie. După acest cămin și după această viață de familie jinduia cu disperare Alvina în clipa de față, știind că avea să le piardă inevitabil, acum că tatăl ei se stinsese. Ce ciudat că se stinsese ! Dar fusese epuizat, slăbit și epuizat. Își trăise traiul. Cît de deosebite erau toate, acum, la moartea lui, față de timpurile cînd Alvina era copil și vedea în tatăl ei un gentleman foarte distins. Cu cît trăiești, cu atîta înveți și cu atîta pierzi mai mult !

Își întoarse o clipă privirea spre Madame, căreia îi clănțăneau dinții de frig, cu fața ascunsă de voaleta cu picățele. Dar Madame îi părea a se găsi la celălalt capăt al lumii : ireală. Și Cicio — cum îl mai chema ? Nu-și putea aminti. Cum îi zicea ? Încercă să-și aducă aminte felul silabisit în care-i rostise Madame numele. Marasca — maraschino. Marasca ! Maraschino ! Ce era maraschino ? Unde auzise denumirea asta ? Scormonindu-și creierul, își aminti de doctori și de supeurile pe care i le ofereau după spectacolele de teatru. Și maraschino — da, era băutura albă favorită a doctorului Young cel inocent. Își amintea chiar și de felul în care părea să plescăie din buze cînd rostea cuvîntul *maraschino*. Și totuși ei nu-i prea plăcuse. O băutură tare, amăruie — nu cine știe ce : în nici un caz ca acea Chartreuse verde pe care i-o oferea doctorul James. Maraschino ! Da, asta era. Extrasă din cireșe. Și numele lui Cicio suna aproape la fel. Caraghios ! Dar avea impresia că în italiană toate cuvintele seamănă între ele.

Cicio, marasca, băutura amăruie, stătea la marginea mulțimii și se uita. Nu avea nici un fel de legătură cu ceea ce se întîmpla acolo : stătea deoparte, stînjenit, nelalocul lui, șfichiuit de vînt, și urîndu-i de moarte pe oamenii care se zgîiau la el. Vedea silueta cochetă, durdulie a lui Madame, că o potîrniche cochetă și dolofană într-un cîrd de păsări de curte. Și se agăță de prezența ei.

Fără ea, s-ar fi simţit groaznic de stingher pe colina aceea aspră. El şi ea erau într-un fel aliaţi. Dar toţi ăştilalţi — cît de străini şi de neciopliţi îi simţea ! Deşi era impresionat de îmbrăcămintea lor bună, totuşi muncitorii englezi apăreau în ochii lui ca nişte barbari neciopliţi : întocmai cum şi el le apărea lor ca un animal sălbatic. Neciopliţi i se păreau, aspri şi colţuroşi ca şi clima ţării lor. Nu se gîndea la ei în mod special. Dar le simţea în carnea lui asprimea şi duritatea. Şi Alvina făcea parte dintre ei. Aşa cum stătea acolo, lîngă groapă, palidă şi trasă la faţă, rezervată, se confunda cu asperitatea urîtă, rece, cenuşie a întregii scene. În viaţa lui nu văzuse ceva mai neatrăgător. Stătea ca pe ghimpi — ardea s-o şteargă de acolo. Era singurul lucru pe care-l dorea. Şi numai îndărătnicia lui de meridional îl făcea să stea locului, pîndind-o din întunecimea feţei lui pe fata palidă şi rezervată de lîngă groapă. Poate că în clipele acelea îi şi displăcea. Cu toate acestea, stătea locului şi o pîndea.

Cînd ceremonia luă sfîrşit şi participanţii se întoarseră să-şi reia locurile în trăsuri, Madame îşi făcu drum spre Alvina.

— Acum vreau să-ţi spun la revedere, domnişoară Houghton. Trebuie să mergem la gară, să prindem trenul. Şi îţi mulţumesc, îţi mulţumesc. La revedere.

— Dar... Alvina privi în jur.

— Cicio e aici. Îl văd. Trebuie să prindem trenul.

— O, dar nu doriţi să mergeţi cu trăsura ? N-aţi vrea să-i spuneţi lui Cicio să se urce cu dumneavoastră în trăsură ? Unde-i el ?

Madame i-l arătă pe Cicio care se învîrtea printre morminte, cu pălăria neagră trîntită puţin pe-o ureche. Se uită la ele două. Alvina îl lăsă baltă pe vărul ei şi se duse la Cicio.

— Madame pleacă la gară cu trăsura, îi spuse ea. Doreşte s-o însoţeşti.

Cicio îşi întoarse privirea la trăsuri.

— Bine, zise el, pornind printre morminte, în urma Alvinei, spre Madame.

— Aşadar, ne urcăm împreună în trăsură, i se adresă Madame. La revedere, dragă domnişoară Houghton. Poate că o să ne mai întîlnim. Cine ştie ? Inima mea e alături de dumneata, scumpa mea.

O îmbrăţişă pe Alvina şi o sărută cam teatral. Vărul privea cu un aer trufaş. Cicio aştepta.

— Haide, Cicio, îl îndemnă Madame.

— La revedere, îi spuse Alvina lui Cicio. Ai să mai vii, nu-i aşa ? şi-l privi cu faţa palidă, încordată.

— În regulă, răspunse Cicio, strîngîndu-i fără vlagă mîna. Cuvintele lui sunau disperat de vag.

— Ai să vii, nu-i aşa ? repetă fata, privindu-l cu ochi albaştri, încordaţi, care nu-l vedeau.

— În regulă, repetă şi el, ferindu-se şi întorcîndu-i spatele.

Alvina rămase nemişcată o clipă, parcă neştiind ce să facă. Apoi se întoarse la vărul ei şi la trăsura cu care se îndreptară spre casă, unde-i aştepta praznicul.

— La revedere !

Madame flutură o batistă tivită cu negru. Dar Cicio, stingherit de vehiculul pe patru roţi, nu-şi arătă faţa.

Praznicul, cu mîncări gătite şi cu dulciuri, fu o cumplită corvoadă. Dar se termină şi el, aşa cum se termină toate, iar domnişoara Pinnegar şi Alvina rămaseră părăsite în pustietatea Casei Manchester.

— Dacă n-ai fi fost aici, domnişoară Pinnegar, aş fi rămas singură-singurică, zise Alvina ofilită şi dărîmată.

— Da, aşa aş fi şi eu fără tine, răspunse domnişoara Pinnegar cu stăruinţă.

Se uitară una la cealaltă. Şi în noaptea aceea dormiră amîndouă în patul domnişoarei Pinnegar, înfricoşate de singurătatea casei.

În zilele ce urmară înmormîntării, nimeni n-ar fi putut să fie mai exasperant decît Alvina. James lăsase totul fiicei sale, cu excepţia unor drepturi asupra atelierului, care îi aparţineau domnişoarei Pinnegar. Întrebarea era însă la cît se ridica „totul“ ? În bancă se aflau ceva mai puţin de o sută de lire. Casa Manchester era ipotecată. Apărură şi o serie de facturi substanţiale în contul „Calvarului“. După ce toate cheltuielile de înmormîntare fură achitate, Alvinei îi mai rămaseră vreo sută de lire din banii de asigurare. Numai de suma asta putea fi sigură, şi de nimic altceva.

În rest, era înnebunită de toţi care veneau să-i vorbească. Veniră să stea de vorbă cu ea avocatul, preotul, vărul ei, veniră bătrînii, corpolenţii negustori din Woodhouse, veni domnul May, veni domnişoara Pinnegar. Toţi

aveau proiecte în legătură cu ea, toţi îi dădeau sfaturi. Proiectul cel mai important prevedea ca teatrul să fie vîndut ; şi Casa Manchester urma să fie vîndută, păstrîndu-se doar o parte cu chirie — la mansardă, unde erau atelierele domnişoarei Pinnegar ; Alvina şi domnişoara Pinnegar urmau să se mute într-o căsuţă mică, aceasta din urmă ocupîndu-se în continuare de atelier, iar Alvina dînd lecţii de muzică ; se preconiza ca cele două femei să fie asociate în ce priveşte exploatarea atelierului.

Existau, desigur, şi alte planuri. Anume, ale unei facţiuni opuse facţiunii bisericeşti care susţinea planul mai sus-menţionat. Facţiunea aceasta era a teatrului, şi-l includea pe domnul May şi pe cîţiva dintre cei mai prosperi negustori ; aceştia susţineau că trebuia riscat totul pentru propăşirea „Calvarului". Alvina urma să fie proprietara „Calvarului", aducîndu-l pe calea succesului şi abandonînd orice altă încercare. Alte proiecte minore prevedeau numirea Alvinei în postul de infirmieră a parohiei, cu salariul de şase lire pe lună ; sau o mică şcoală particulară ; o dugheană de mărunţişuri ; sau o slujbă în birourile vărului din Knarborough. La toţi şi la toate Alvina răspundea cu un enervant „Nu ştiu încă ce-o să fac. Nu ştiu. Încă nu pot să mă pronunţ. Am să văd. Am să văd." Pînă cînd toţi şi toate îşi pierdură răbdarea cu ea. Fiecare era atît de binevoitor, atît de sigur că-i propune soluţia cea mai bună. Şi cu toţii erau iritaţi, ba chiar indignaţi că nu se repezea să accepte propunerea lor. Alvina îi asculta pe toţi. Ba chiar îi provoca să-i dea sfaturi. Le spunea mereu : „Ce părere aveţi *dumneavoastră* despre asta ?" Şi expunea planul facţiunii bisericeşti celor din facţiunea teatrului, proiectul cu teatrul celor din facţiunea bisericească, proiectul cu postul de infirmieră celor care o voiau profesoară de pian, sugestia cu dugheana de mărunţişuri celor care susţineau ideea unei şcoli particulare. „Spuneţi-mi ce gîndiţi *dumneavoastră*", le repeta tuturor. Şi toţi gîndeau că planul *lor* era cel mai potrivit. Încetul cu încetul, împărtăşi tuturor susţinătorilor sugestiile celorlalţi. „Ştiţi, domnul avocat Beeby crede că...", sau „Da, dar domnul Clay, pastorul, mă sfătuieşte..." şi aşa mai departe, pînă cînd toate ideile ajunseră să bîzîie prin treizeci de capete binevoitoare şi băgăcioase. Şi treizeci de voinţe binevoitoare şi băgă-

cioase se străduiau să impună, fiecare, propriul său plan de bunăvoinţă. Iar Alvina, naivă şi patetică, îi instiga în competiţia lor, fără ca măcar să-şi dea seama ce face. Un singur lucru era cert : o voinţă a ei lăuntrică şi încăpăţînată refuza s-o lase să ia vreo hotărîre. Refuza să lase pe alţii să ia hotărîri în numele ei, dar nici ea singură nu lua vreo decizie. Aşa că fiecare începu să spună : „M-am săturat de ea. Îi vorbeşti, da' parc-ai vorbi la pereţi. Îţi alunecă printre degete. N-am de gînd să-mi mai bat capul cu ea." Într-adevăr, timp de trei săptămîni şi mai bine Woodhouse fusese cuprins de febra de a aranja viitorul de nearanjat al Alvinei. Ofertele caritabile au curs cu nemiluita — timp de trei săptămîni.

Între timp, avocatul mergea înainte cu autentificarea testamentului şi cu inventarierea bunurilor lui James ; domnul May mergea înainte cu „Calvarul", deşi Alvina nu mai acompania la pian ; domnişoara Pinnegar mergea înainte cu atelierul ; iar Alvina mergea înainte în imposibilitatea ei de a lua o hotărîre.

Cicio nu se arătă în cursul primei săptămîni. Alvina primi doar o carte postală de la Madame, din Cheshire : un loc destul de îndepărtat. Dar se iscase atîta tărăboi şi atîta tevatură în legătură cu viitorul ei, şi se pomenise înconjurată de un asemenea eşafodaj de planuri, încît Alvina, mărunta eroină a momentului, se lăsa purtată de şuvoiul proiectelor şi sugestiilor binevoitoare. Răspunse misivei trimise de Madame, dar nu se gîndi prea mult la Natcha-Kee-Tawara. În realitate, trăia un adevărat moment de importanţă, aflîndu-se în centrul bunăvoinţei cam tiranice a orăşelului Woodhouse : o bunăvoinţă pe care o dezamăgea, inconştient, dar sistematic. Toate aceste avalanşe de planuri de vînzare, de reţinere a unor camere, de condiţionări, fixări de preţ, oferte particulare pentru Casa Manchester şi pentru „Calvar", agitaţia pentru formarea unei companii de administrare a „Calvarului", consultările avocatului în legătură cu vînzarea Casei Manchester, a organizatorului de licitaţii pentru vînzarea mobilei, discuţiile cu solicitanţii care voiau să obţină maşinile din atelier la un preţ de nimic, menţinerea tuturor acestor lucruri în suspensie, fără a lua vreo hotărîre, amînarea fiecărui răspuns pînă cînd avea să se consulte cu altcineva, o ameţeau pe Alvina, i se urcau la cap. Abia după ce trecu a doua săptămînă, beţia aceasta începu să

se transforme în enervare, şi numai în cea de-a treia săptămînă începu să se simtă încîlcită într-un asfixiant păienjeniş de indecizie şi, totodată, să-şi simtă inima grea pentru că Cicio nu se arătase. Acum ar fi dat orice ca să-i mai vadă pe cei din Natcha-Kee-Tawara. Dar nu ştia pe unde se mai găseau. Începu să deteste tămbălăul creat de proprietăţile ei : proprietăţi, de fapt, cu totul îndoielnice. Ce n-ar fi dat s-o poată şterge din Woodhouse, din oribila zarvă şi încîlceală a problemelor ei sordide. Nesăbuinţa ei sălbatică de odinioară o copleşi din nou.

Declară pe neaşteptate că trebuie să plece undeva : nu preciză unde anume. Adună toţi banii lichizi pe care-i putu strînge : o sută douăzeci şi cinci de lire. Luă trenul spre Cheshire, ultima adresă unde se aflase trupa Natcha-Kee-Tawara ; de aici fu îndrumată la Stockport ; din Stockport înapoi la Chinley, unde trebui să înnopteze. A doua zi aproape că se hotărî să se întoarcă la Woodhouse, dar se abătu pe la Sheffield. Şi aci, în oraşul acesta cătrănit, descoperi în sfîrşit afişul lor pe un zid. Luă un taxi pînă la teatru, şi de acolo pînă la pensiunea unde locuiau ei. Primul din trupă de care dădu cu ochii a fost Louis, în cămaşă, pe palierul de sus. Cînd îl întîlni, începu să rîdă de emoţie şi de bucurie. Se simţea alt om.

Dar Madame îi aruncă o privire cam iritată, cînd o văzu.

— Nu am putut suporta să mă ţin departe de dumneavoastră, Madame, strigă Alvina.

— Văd, răspunse franţuzoaica.

Madame cîrpea ciorapii băieţilor. Era o mamă admirabilă pentru ei, le cosea, le gătea, îi îngrijea, aproape că nu-şi îngăduia o clipă de răgaz.

— Aveţi ceva împotrivă ? stărui Alvina.

Madame continuă cîteva momente să ţească, fără a da nici un răspuns.

— Şi cum stau treburile la Woodhouse ? întrebă în cele din urmă.

— N-am mai putut îndura. Pur şi simplu n-am putut răbda. Aşa că am adunat toţi banii pe care am putut pune mîna şi am fugit. Nimeni nu ştie unde mă găsesc.

Madame o măsură cu ochi negri, scînteietori şi critici, pe fata îmbujorată dinaintea ei. Alvina avea o strălucire şi un aer ciudat pe care Madame nu i le cunoştea şi o

anumită franchețe care pe de o parte îi inspira franțuzoaicei neîncredere, dar pe de altă parte o dezarma.

— Și ce se întîmplă cu toate problemele, testamentul și celelalte ?

— Deocamdată continuă agitația în jurul lor.

— Ies ceva bani ?

— Am la mine o sută de lire, rîse Alvina. Ce-o să mai fie după ce se clarifică totul, nu știu. Dar mare lucru nu va fi, de asta sînt sigură.

— Dar cam cît crezi ? O mie de lire ?

— O, e posibil, știți. Dar e la fel de posibil să nu rămînă un ban...

Madame încuviință încetișor din cap, ca întotdeauna cînd făcea calcule.

— Și dacă n-o să iasă nimic, ce-ai de gînd ?

— Nu știu, răspunse Alvina luminoasă.

— Și dacă iese ?

— Nici atunci nu știu. Dar mi-am spus că dacă mi-ați da voie să vă acompaniez, aș putea să mă întreținu un timp din banii mei. Mi-ați spus odată că aș putea rămîne cu Natcha-Kee-Tawara. Aș fi bucuroasă să-mi îngăduiți.

Madame își înclină capul în piept, astfel încît nu i se mai vedeau decît ondulațiile negre ale părului. Apoi își ridică privirea, cu un surîs lent, subtil, cam batjocoritor.

— Cicio n-a venit să te vadă, *hein ?*

— Nu. Deși a promis.

Madame zîmbi din nou sarcastic.

— Asta numești promisiune ? Văd că te mulțumești și cu un cuvînt. O sută de lire, zici ? Nu mai mult ?

— O sută douăzeci.

— Și unde sînt ?

— În valiza mea, la gară — sînt în bancnote. Mai am și ceva mărunțiș la mine...

Alvina își deschise poșeta și scoase cîteva monezi de aur și de argint.

— La gară ! exclamă Madame zîmbind lugubru. Atunci poate că nu mai ai nimic.

— O, bănuiesc că sînt în deplină siguranță, nu credeți... ?

— Da... s-ar putea... întrucît sîntem în Anglia. Și gîndești că o sută douăzeci de lire sînt de-ajuns ?

— Pentru ce ?

— Ca să-l satisfacă pe Cicio.

— Nu m-am gîndit la el, strigă Alvina.

— Nu ? întrebă Madame ironic. Am să-i fac eu înștiințarea. Așteaptă un moment. Se duse la ușă și-l strigă pe Cicio.

Tînărul intră morocănos.

— Fii bun, dragă, i se adresă Madame, și du-te pînă la gară să iei valiza domnișoarei Houghton. Ai tichetul de bagaje, da ? Alvina îi întinse tichetul. Așa, continuă Madame. Gara Midland. Și, Cicio, auzi... ? Fii atent. În valiză sînt o sută douăzeci de lire din banii domnișoarei Houghton. Mă auzi ? Bagă de seamă să nu se piardă.

— E toată averea mea, adăugă Alvina.

— Pentru moment, pentru moment — pînă cînd se autentifică testamentul, e tot ce posedă. Așa încît fii cu ochii-n patru. Mă auzi ?

— În regulă, zise Cicio.

— Domnișoară Houghton, spune-i cum arată valiza.

Alvina i-o descrise. Cicio se întoarse și ieși din cameră. Madame îi ascultă pașii îndepărtîndu-se, apoi încuviință din cap, cu un aer înțelept, către Alvina :

— Scoate-ți paltonul și pălăria, dragă. În curînd vom lua ceaiul — cînd se întoarce Cic'. Să-l lăsăm să se gîndească, să gîndească ce-i place. Ăștia-s banii siguri, și poate că va fi mai mult. Să se gîndească. Faptul că ai bani lichizi va schimba toată situația — da, atîta și atîta...

— Dar e *într-adevăr* un lucru atît de important pentru el ? se miră Alvina.

— Vai, dragă ! De ce să nu fie ? Trăim pe pămînt, unde trebuie să mîncăm. Nu sîntem în Paradis. Dac-ar fi fost o mie de lire, te-ar fi cerut imediat de nevastă. Dar o sută douăzeci tot e mai bun decît nimic, eh ? Da, sigur !

— Totuși, e îngrozitor...

— *Oh là, là !* Îngrozitor ! Dac-ar fi fost vorba de Max, care e un sentimental, atunci nu, banii n-ar fi contat. Dar pentru toți ceilalți — înțelegi, sînt bărbați, și știu ei bine pe care față e unsă pîinea cu unt. Bărbații sînt ca pisicile, draga mea, nu le place pîinea fără unt. Și de ce le-ar plăcea ? Nici mie, nici mie nu-mi place.

— Pot să vă ajut la cîrpit ? întrebă Alvina.

— *Hein ?* Am să-ți dau ciorapii lui Cicio, da ? El îi sparge în vîrf, vezi ?

Madame își vîrî două degete în gaura din vîrful unui ciorap roșu cu negru și-i zîmbi puțin răutăcios Alvinei.

— Mi-e totuna ai cui ciorapi cîrpesc.

— Da ? Bine, atunci am să-ți dau alții. Dar dacă vrei, am să stau de vorbă cu el...

— Ca să-i spuneți ce ?

— Ca să-i spun că ai atîția și atîția bani și că există speranța să fie mai mulți. Și că îl placi... Da ? Am dreptate ? Îți place foarte mult — *hein* ? Așa e ?

— Și ce-i cu asta ?

— Am să-i cer să-mi spună dacă și el vrea să se însoare cu dumneata — foarte simplu. Cum ? Da ?

— Nu, răspunse Alvina. Nu-i spuneți nimic. Nu încă.

— Cum ? Nu încă ? Deci încă nu. Foarte bine, nu încă. Ai să mai vezi...

Alvina cîrpea ciorapi și surîdea propriei ei nerușinări. Cel mai mult o amuza faptul că nu era deloc sigură dacă dorește sau nu să se mărite cu Cicio. Iat-o pe Madame țesîndu-și plasa ca un păianjen negru, gras și prolific. Iată-l pe Cicio, musca fără de astîmpăr. Și iat-o pe ea, care în ruptul capului nu știa ce trebuie să facă. Iată-le pe ele două, pe Madame și pe ea, cîrpind ciorapi într-o odăiță sufocantă, luminată de un foc de gaz, de parcă asta le-ar fi fost menirea în viață. Dar, la urma urmei, Woodhouse era la o depărtare nu mai mare de cincizeci de mile.

Madame coborî să pregătească ceaiul. În orice loc se afla, supraveghea gătitul și prepararea bucatelor pentru tinerii ei și o făcea prompt și scrupulos. O chemă jos pe Alvina. Cicio se întorsese cu valiza.

— Vezi, dragă, dacă sînt banii înăuntru.

Alvina descuie valiza și numără bancnotele albe, mototolite.

— Știi, urmă Madame, am să depun banii în safe-ul meu. Acolo vor fi în siguranță. Și am să-ți dau o chitanță, pe care o vor contrasemna băieții.

Grupul se așeză la ceai, în salonul îmbîcsit.

— Și acum, băieți, începu Madame, ce părere aveți ? S-o cooptăm pe domnișoara Houghton în trupa Natcha-Kee-Tawara ? Să fie ea pianista noastră ?

Ochii celor patru tineri poposiră asupra Alvinei. Max, fiind purtătorul responsabilităților, arboră un aer de om

de afaceri. Louis o privea tandru, Geoffrey curios, cu ochi rotunzi, Cicio pe furiș.

— Cu mare plăcere, spuse Max. Dar își poate îngădui Natcha-Kee-Tawara să plătească o pianistă ?

— Nu, răspunse Madame. Cred că nu. Domnișoara Houghton va veni pentru o lună, de probă, și în acest timp se va întreține singură. Da ? Așa propune dînsa.

— Îi putem plăti cheltuielile ? întrebă Max.

— Nu, ripostă Alvina. Dați-mi voie să-mi plătesc totul singură, timp de o lună. Doresc extraordinar să fiu cu voi...

Îi aruncă lui Max cel țeapăn o privire pe jumătate răutăcioasă, pe jumătate rugătoare. Max se înclină :

— Cred că e o onoare pentru noi toți, zise el.

— Firește, adăugă Louis înclinîndu-se și el peste ceașca de ceai.

Geoffrey își înclină capul, iar Cicio își plecă genele în semn de încuviințare.

— Atunci, zise Madame cu vioiciune, înseamnă că sîntem cu toții de acord. Deseară cinstim evenimentul cu o sticlă de vin. Da, domnilor ? Ce părere aveți ? Chianti — *hein ?*

Cu toții se înclinară deasupra mesei în semn de încuviințare.

— Și domnișoara Houghton o să-și ia un pseudonim profesional, da ? Pentru că nu-i putem spune pe afiș „domnișoara Houghton", nu ?

— Spuneți-mi Alvina.

— Alvina — Al-vy-na ! Nu, scuză-mă, draga mea, dar nu-mi place. Nu-mi place "vy" ăla de la mijloc. Deseară îți vom găsi un nume.

După ceai se interesară de o cameră pentru Alvina. În pensiunea lor nu era nici o odaie liberă. Dar două case mai departe, într-o clădire curățică, găsiră o cameră de dormit liberă, la mansardă.

— Cred că ai să te simți foarte bine aici, îi zise Madame.

— E foarte drăguț, răspunse Alvina plimbîndu-și privirea prin încăperea hidoasă și aducîndu-și aminte de altă perioadă a ei de probă, ca soră de maternitate.

Seara se găti cît se poate de atrăgător, în rochia nouă de voal negru, și, imitînd-o pe Madame, își puse pe degete patru inele cu pietre prețioase. De obicei purta doar inelul de doliu, din email negru cu diamante, care împodobise

mereu degetul domnișoarei Frost. Acum însă îl lăsă deoparte și alese patru inele cu diamante și un safir frumos. Se examină în oglindă, așa cum nu mai făcuse niciodată pînă atunci, interesată de impresia pe care-o lăsa. Și în rochie își prinse o prețioasă broșă veche cu rubine.

Apoi coborî pînă la pensiunea unde locuia Madame. Aceasta o măsură cu o privire vicleană, în care se amesteca o vagă undă de gelozie : eterna gelozie care e firesc să încolțească între o potîrniche durdulie, franțuzească, cu fața palidă și păr negru lucios și bine periat, cu ochi negri atît de pătrunzători, și cu o rochie neagră atît de îngrijită și de *chic*, și o englezoaică slabă, în voal moale, cu păr castaniu moale și lăsat în voie, cu ochi sfielnici albaștri-cenușii.

— O, cîtă deosebire — cîtă deosebire ! dacă ai mai pune puțină carne pe dumneata — atunci... Madame plescăi ușor din limbă. Ce broșă reușită ! Madame își trecu degetele peste broșă. Strasuri vechi — strasuri vechi — antice...

— Nu, ripostă Alvina. Sînt rubine adevărate. Era a străbunicii mele.

— Vorbești sincer ? Rubine adevărate ? Ești sigură ?

— Sînt foarte sigură.

Madame scrută bijuteriile cu ochi de cunoscător.

— Hm ! făcu ea.

Și Alvina nu știu dacă era sceptică, geloasă, admirativă sau realmente impresionată.

— Și diamantele sînt adevărate ? întrebă Madame făcînd-o pe Alvina să-și ridice mîinile.

— Eu așa am știut dintotdeauna.

Madame examină și încuviință ușor din cap. Apoi o privi pe Alvina în ochi, de astă dată într-adevăr cu puțină gelozie.

— Aici mai sînt vreo patru mii de franci, evaluă ea, dînd din cap în cunoștință de cauză.

— Zău ? se miră Alvina.

— Sigur de tot. E de-ajuns — e de-ajuns...

Și între cele două femei se lăsă tăcere.

Tinerii făcuseră cumpărături pentru cină. Louis, care știa unde se găsesc delicatese franțuzești și nemțești, veni cu două pachete mari, Cicio aduse vreo două sticle, Geoffrey diferite pachețele cu alimente ambalate în hîrtii cerate. Alvina o ajută pe Madame să aranjeze pe diverse

farfurii fileurile de anşoa, sardelele, tonul, şunca şi salamul, rupse dintr-un ghiveci un fir de ferigă pe care-l înfipse în plăcinta cu carne de porc, dichisi masa cu cuţitele, furculiţele şi paharele oribile. Şi în tot acest timp inelele îi scînteiau, broşa arunca flăcări roşii, ea rîdea, era veselă, vioaie, şi o flata pe Madame printr-o atitudine foarte reverenţioasă. Dacă era ea cea adevărată sau nu, în salonul urît, vulgar, sufocant al pensiunii, nu ştia şi nici nu-i păsa. Dar se simţea înfierbîntată şi veselă. Ştia că tinerii o analizau. Max se oferea s-o ajute ori de cîte ori se ivea prilejul. Geoffrey îi privea inelele ca vrăjit. Dar Alvina nu era preocupată decît să flateze vanitatea durdulie, albă, pufoasă, a lui Madame. Alegea pentru Madame cea mai bună farfurie, cel mai curat pahar, cuţitul cu mînerul cel mai alb, furculiţa cea mai delicată. Şi ochii pătrunzători ai lui Madame vedeau toate astea.

La teatru se comportă la fel : Alvina cîntă pentru Kishwégin şi numai pentru Kishwégin. Iar Madame era într-al nouălea cer.

— Ştii, dragă, îi spuse într-un tîrziu, eu înţeleg simţirea exprimată prin muzică. Muzica merge de-a dreptul la inimă. Şi o sărută pe Alvina pe ambii obraji, aruncîndu-şi dramatic braţele în jurul gîtului ei.

— Mă bucur mult, răspunse binevoitoarea Alvina, iar tinerii se foiră stingheriţi şi zîmbiră pe sub mustaţă.

Se grăbiră să se întoarcă acasă pentru faimoasa cină. Madame se aşeză la un capăt al mesei, iar Alvina la celălalt. Madame îi avea de o parte şi de alta pe Max şi pe Louis, iar Alvina pe Cicio şi pe Geoffrey. Cicio fusese aşezat la dreapta Alvinei : o aluzie delicată.

Începură cu gustările şi cu paharele pline pe trei sferturi cu vin de Chianti. Alvina voise să stropească vinul cu puţină apă, dar ceilalţi nu-i dădură voie să aducă asemenea insultă lichidului sacru. Domnea o atmosferă de mare vioiciune şi veselie. Obrajii lui Madame se făcură mai palizi, iar ochii mai negri ; pe măsură ce bea mai mult vin, vocea îi suna mai răguşită.

— In noaptea asta, spuse ea, Natcha-Kee-Tawara oficiază ritualul unei înfieri. Fiica cea albă a pătruns în tribul Irondelelor, al rîndunicilor ce colindă dintr-o ţară în alta şi-şi clădesc cuiburile între streaşină şi zid. O

rîndunică nouă, un nou huron [1] sosit din corturile Feţelor-Palide, din tribul Yengee.

Ochii negri ai lui Madame scăpărară cu un fel de triumf sălbatic, cînd priviră peste masă spre Alvina.

— Nebotezată, fără de nume, vine fecioara cu juvaeruri roşii, inimă neagră, şi pîlpîiri rubinii. Vin din umbrele Feţelor-Palide, vin băut pentru Kishwégin, vin ciudat pentru războinici în nările lor, *Vaali, à vous* [2], îşi ridică Madame paharul. *Vaali,* beţi pentru ea — *Boire à elle...*

Îndreptă spre ea paharul pe care-l ţinea sus. Tinerii îşi ridicară cu toţii paharele spre Alvina, în mănunchi. Le vedea buzele surîzătoare, dinţii sticlind albi în timp ce strigau cu voci groase : „*Vaali ! Vaali ! Boire à vous !*“

Cicio era lîngă ea. Pe sub masă îşi lăsă mîna pe genunchiul Alvinei. Ea îşi întinse brusc mîna ca să se apere. Cicio îi încleştă degetele şi o privi prin sticla paharului, în timp ce bea. Alvina îi văzu gîtlejul mişcîndu-se cînd vinul lunecă în jos ; Cicio lăsă paharul din mînă şi continuă s-o privească.

— *Vaali !* spuse el cu o voce groasă, din gît. Apoi, vorbind peste masă : *Hé, Gigi, Viale ! Le petit chemin ! Comment ? Me prends-tu ? L'Allée...* [3]

Louis izbucni într-un hohot de rîs.

— E bună, bună ! strigă el. O, Madame ! *Viale* înseamnă pe italieneşte drum strîmt, alee. E bună de tot.

Max izbucni şi el într-un rîs zgomotos, obscen.

— *L'Allée Italienne !* [4] spuse el rîzînd în gura mare.

— Alee sau stradă bătătorită, ce importanţă are, interveni Madame în franceză, atîta timp cît înaintarea se desfăşoară bine.

La această insinuare pricepu în sfîrşit şi Geoffrey gluma. Îşi umplu paharul cu o mişcare bizară, fermă şi pompoasă, ridicînd cotul în sus.

— *À toi, Cic' — et bon voyage !* [5] spuse, apoi îşi dădu capul pe spate şi sorbi vinul cu înghiţituri mari.

— Desigur, desigur ! strigă Madame. Să-ţi fie calea bună, Cicio dragă, căci tu nu prea eşti un mare călător...

[1] Indian dintr-un trib irochez.
[2] Vaali, în sănătatea voastră *(fr.)*.
[3] Hei, Gigi, Drumeagul *(it.)* ! Drumul strîmt ! Cum ? Mă înţelegi ? Aleea... *(fr.)*.
[4] Aleea italienească *(fr.)*.
[5] În sănătatea ta, Cic' — şi călătorie bună ! *(fr.)*.

— *Na, pour ça, y'a plus d'une voie* [1].

Cît durară aceste digresiuni în franceză, Alvina se uită de la unul la altul, cu ochi strălucitori, dar fără să înţeleagă. Ştia însă că se discută ceva obscen, pe seama ei. Ochii ei aveau o privire luminoasă, uşor mirată, în timp ce se roteau de la o faţă la alta. Cicio îi eliberase mîna şi îşi ştergea buzele cu degetele. Şi el se simţea puţin stingherit.

— *Assez de cette éternelle voie italienne,* zise Madame. *Courage, courage au chemin d'Angleterre* [2].

— *Assez de cette eternelle voix rouque* [3], răspunse Cicio, uitîndu-se în jur.

Madame deveni brusc serioasă.

— Nu vor să accepte numele *Vaali,* propus de mine, se adresă ea Alvinei. Ei vor să-ţi spună Allaye [4]. E bine ? Merge ?

— Foarte bine, zise Alvina.

Nu putea înţelege de ce Gigi şi, după el, toţi ceilalţi se prăpădeau de rîs. Se uita de jur împrejur cu ochi strălucitori, nedumeriţi. Faţa îi era uşor îmbujorată şi arăta gingaşă, naivă şi tînără.

— Deci consimţi să devii membră a tribului Natcha-Kee-Tawara, sub numele Allaye ? Da ?

— Da.

— Şi să te supui legilor stricte ale tribului ? Consimţi ?

— Da.

— Atunci, ascultă.

Madame se împieptoşă şi se scălîmbăi ca un porumbel negru, şi-i fulgeră pe toţi cu ochii ei negri.

— Sîntem un singur trib, o unică naţie — spune după mine.

— Sîntem un singur trib, o unică naţie, repetă Alvina.

— Repetaţi cu toţii după mine, strigă Madame.

— Sîntem un singur trib, o unică naţie... răcniră toţi în cor, cu accente variate.

— Bine ! aprecie Madame. Şi nu cunoaştem altă naţionalitate decît cea a Irondelelor.

[1] Cît despre asta, există mai multe căi *(fr.).*

[2] Ajunge cu această eternă cale italienească. Curaj, curaj pe calea Angliei *(fr.).*

[3] Ajunge cu această voce răguşită *(fr.).* — Joc de cuvinte: *voie* — cale, *voix* — voce.

[4] Pronunţie anglicizată a cuvîntului francez *allée* — alee.

— Nu cunoaştem altă naţionalitate decît cea a Irondelelor, răsună corul discordant al vocilor bărbăteşti, cu o notă de veselă bătaie de joc.

— Huroni — irondele — asta înseamnă *rîndunele,* preciză Madame.

— Da, ştiu, răspunse Alvina.

— Aşa ! Ştii ! Foarte bine. Deci : Nu cunoaştem altă naţionalitate decît cea a irondelelor. NU AVEM ALTĂ LEGE DECÎT CEA A HURONILOR.

— Nu avem altă lege decît cea a Huronilor, răsună răspunsul, ca o cantilenă profundă, sarcastică.

— NU AVEM ALT LEGIUITOR DECÎT PE KISHWÉGIN.

— Nu avem alt legiuitor decît pe Kishwégin, cîntară sonor.

— NU AVEM ALT CĂMIN DECÎT CORTUL LUI KISHWÉGIN.

— Nu avem alt cămin decît cortul lui Kishwégin.

— NU CUNOAŞTEM ALT BINE DECÎT BINELE LUI NATCHA-KEE-TAWARA.

— Nu cunoaştem alt bine decît binele lui Natcha-Kee-Tawara.

— NOI SÎNTEM IRONDELELE.

— Noi sîntem irondelele.

— SÎNTEM KISHWÉGIN.

— Sîntem Kishwégin.

— SÎNTEM MONDAGUA.

— Sîntem Mondagua.

— SÎNTEM ATONQUOIS.

— Sîntem Antonquois.

— SÎNTEM PACOHUILA.

— Sîntem Pacohuila.

— SÎNTEM WALGATCHKA.

— Sîntem Walgatchka.

— SÎNTEM ALLAYE.

— Sîntem Allaye.

— *La musica ! Pacohuila, la musica !...* strigă Madame sărind în picioare, cuprinsă de frenezie. Cicio se ridică dintr-un salt, şi-şi scoase mandolina din cutie.

— A—A—Ai—Aii—iii—ya... izbucni Madame într-o tînguire lungă, slabă. Şi mandolina porni să se tînguie şi ea pe muzică. Madame se avîntă într-un dans aerian dar

înflăcărat. Apoi flutură mîna, chemînd un partener, şi scoase un vaier în ritm de tarantelă. Louis îşi zvîrli haina de pe el şi sări în tarantelă. Cicio făcu să răsune melodia ciudată, iar Madame şi Louis trepidară în spaţiul strîmt.

— Bravo ! Bravo ! strigară ceilalţi cînd Madame se prăbuşi pe scaunul ei. Şi se îngrămădiră să-i sărute mîna. Unul după altul îi sărutară degetele, în timp ce ea, gîfîind uşor, îşi aşeza mîngîietor mîna stîngă pe creştetul celui ce se înclina în faţa ei. Totuşi Cicio nu se apropie de Madame, ci rămase locului ciupind uşor coardele mandolinei. Nici Alvina nu-şi părăsi locul.

— Pacohuila ! îl chemă Madame cu un gest poruncitor. Allaye ! Veniţi...

Cicio lăsă jos mandolina şi se duse să sărute degetele lui Kishwégin. Veni şi Alvina. Madame îşi aşeză mîna pe creştetul ei.

— Aceasta este indiana Allaye, aceasta este fiica lui Kishwégin, rosti ea în maniera Tawara. Şi unde este viteazul ei războinic, unde este braţul care o susţine pe fiica lui Kishwégin ? Care dintre rîndunici îşi întinde aripa deasupra blîndului cap al noii venite ?

— Pacohuila ! strigă Louis.

— Pacohuila ! Pacohuila ! Pacohuila ! strigară şi ceilalţi.

— Pacohuila, desfăşoară-ţi aripa învăluitoare, desfăşoară-ţi aripa-ţi întunecată ca un acoperiş negru, spuse Kishwégin, iar Cicio, în cămaşă, îşi întinse solemn braţele.

— Apleacă-te, apleacă-te, Allaye, adăposteşte-te sub aripa lui Pacohuila, urmă Kishwégin, apăsînd-o uşor pe Alvina pe umăr.

Alvina se aplecă şi se cuibări sub braţul drept al lui Pacohuila.

— Zburat-a pasărea la cuib ? intonă Kishwégin pe una din ariile muzicii lor.

— Pasărea e în cuib... intonară bărbaţii.

— Este cuibul cald ? cîntă Kishwégin.

— Cuibul e cald.

— Şi rîndunelul se apleacă asupră-i ?

— Se apleacă.

— Cine o ia pe Allaye ?

— Pacohuila.

Cicio se aplecă ușurel și o ridică în picioare pe Allaye cea ghemuită.

— *C'est ça* [1], zise Madame, sărutînd-o. Și acum, copii, dacă nu vrem ca polițistul din Sheffield să ne ciocănească la ușă, trebuie să ne retragem cu toții în *wigwam*-urile noastre.

Cicio o privea pe Alvina. Madame îi porunci pe ascuns, printr-un gest, să o conducă pe tînără.

— Ai cheia ta, Allaye ? întrebă ea.

— Trebuie să am o cheie ?

Madame zîmbi cu subtilitate și scoase o cheie.

— Kishwégin trebuie să vă deschidă la toți porțile, zise ea și apoi, cu un gest galant, îi oferi cheia lui Cicio.

— Să i-o dau lui ? Da ? adăugă cu zîmbetul ei subtil, malițios.

Cicio, surîzînd ușor și ținîndu-și capul într-o parte, luă cheia. Alvina, cu ochi luminoși și parcă uimiți, se uita de la unul la altul.

— Și lumina ! urmă Madame scoțînd o lanternă de buzunar pe care i-o înmînă, triumfătoare, lui Cicio. Alvina îl studie. Observă mișcarea unduitoare a capului care ieșea dintre umerii puternici, observă cît de frumoasă era ceafa lui robustă, înclinată în față. Toate acestea produceau în ea un soi de supunere înmărmurită, o beție amețitoare a frumuseții lui necunoscute.

— Așadar, noapte bună, Allaye — *bonne nuit, fille des Tawara* [2], și Madame o sărută, săgetînd-o cu priviri negre, de nepătruns.

Fiecare dintre războinici îi sărută mîna, cu o reverență adîncă. Apoi bărbații îi strînseră călduros mîna lui Cicio, murmurîndu-i cîte ceva.

Cicio nu-și puse nici pălăria, nici paltonul, ci o conduse, așa cum se găsea îmbrăcat, pînă la casa vecină, și-i deschise ușa. Alvina intră și el o urmă, luminîndu-i drumul cu lanterna de buzunar. Cînd ajunse la ușa camerei ei, Alvina se întoarse și se uită la dînsul. Fața lui Cicio abia de se putea desluși în întuneric, și totuși părea atît de stranie și de frumoasă. Simțea că această frumusețe necunoscută o răpune.

[1] Asta-i (*fr.*).
[2] Noapte bună, fiică a tribului Tawara (*fr.*).

— Nu vii ? întrebă ea cu glas tremurat.

Cicio răspunse printr-o ciudată zvîcnire a sprîncenelor negre şi groase, pe jumătate amuzată, pe jumătate batjocoritoare, şi se porni pe un rîs tăcut. Apoi încuviinţă din cap şi rîsul lui deveni deschis, nepăsător, triumfător, rîs de meridional tuciuriu ce era. Primul impuls al Alvinei fu să se apere. Cînd, brusc, se pomeni în întuneric compact.

Respiră agitat. Dar el o împinse uşurel în încăpere şi închise uşa în urmă-i, ţinîndu-şi tot timpul un braţ în jurul mijlocului ei. Alvina îi simţea superioritatea grea, musculară. Cicio o luă în braţe, puternic, misterios, oribil, în întunericul de smoală. Şi totuşi, acel simţ al frumuseţii lui nevăzute o covîrşea ca o forţă apăsătoare. Dacă, o singură clipă, ar fi putut să se desprindă din vraja neagră a frumuseţii lui, ar fi fost liberă. Dacă, o singură clipă, ar fi putut să-l vadă urît, atunci el n-ar fi ucis-o, n-ar fi făcut din ea sclava lui. Dar vraja plana asupră-i, vraja întunecimii, a nepătrunsei lui frumuseţi. Şi a ucis-o. Cicio pur şi simplu a luat-o şi a omorît-o. Cît a suferit Alvina nimeni n-ar putea să spună. Şi totuşi era conştientă întruna de frumuseţea lui alunecoasă, întunecată, de neîndurat.

Mai tîrziu, cînd şi-a lipit faţa de pieptul lui şi a plîns, el a îmbrăţişat-o uşor, ca pe un copil, dar fără să-i dea atenţie şi, în întuneric, Alvina l-a simţit zîmbind. Era o beznă densă, dar Alvina a ştiut că el zîmbeşte şi atunci a început să plîngă isteric. El s-a mulţumit să o sărute, şi zîmbetul i se prefăcu în rîs greu, tăcut şi invizibil, dar perceptibil în timp ce o nimicea iarăşi. Alvina ştia că dorea să şi-o facă sclavă. Şi părea să o doboare, să o sufoce asemenea unui talaz. Ar fi putut să lupte împotrivă-i, dacă acea senzaţie a frumuseţii lui întunecate, pline, n-ar fi toropit-o ca o otravă. Şi se lăsă purtată, sufocată de valul pasiunii lui.

Dimineaţa, pe lumină, Cicio se răsuci şi se uită la ea pe sub genele lungi, negre, cu privirea lungă, fermă, crudă, vag surîzătoare a ochilor lui gălbui, scrutînd-o de parcă ar fi vrut să vadă dacă încă mai trăieşte. Şi ea îl privi la rîndu-i, cu ochi grei, pe jumătate robită. Cicio îi zîmbi slab, se sculă şi o părăsi. Şi Alvina se întoarse cu faţa la zid, înfrîntă. Şi totuşi nu mortal înfrîntă. Dacă n-ar fi cotropit-o acea fatală toropeală a iubirii pentru el, ar

fi putut încă să se descătușeze. Dar zăcea inertă, ca otrăvită. El dorea să și-o facă sclavă.

Cînd se duse la Natcha-Kee-Tawara pentru micul dejun, îi găsi pe toți așteptînd-o. Arăta fragilă și gingașă, cu ochi mirați care arătau că plînsese.

— Vino, fiică a tribului Tawara, i se adresă Madame cu vioiciune. Te-am așteptat. O dimineață bună și plină de fericire, da ? Privește, azi e ziua darurilor pentru tine...

Madame, toată numai zîmbet, o conduse pe Alvina la locul ei. Lîngă farfurie fuseseră înșiruite un buchet de violete, un buchet de garoafe, o pereche de minunați papuci din mărgele și o pereche de mănuși din piele de căprioară, cu manșete delicat împodobite cu puf. Papucii erau darul lui Kishwégin, mănușile al lui Mondagua, garoafele fuseseră aduse de Antonquois, violetele de Walgatchka — toate „*Fiicei tribului Tawara, Allaye*“, după cum stătea scris pe cărțile de vizită ce însoțeau darurile.

— Darul lui Pacohuila îl cunoști, zise Madame zîmbind. Frații lui Pacohuila sînt frații tăi.

Unul cîte unul, tinerii veniră în fața Alvinei, îi luară mîna și, lipindu-și de frunte dosul degetelor ei, îi spuseră pe rînd :

— Sînt fratele tău Mondagua, Allaye !

— Sînt fratele tău Atonquois, Allaye !

— Sînt fratele tău Walgatchka, Allaye, cel mai bun dintre toți frații, știi..., așa îi vorbi Geoffrey, privind-o cu ochi mari, aproape solemni, plini de afecțiune.

Alvina zîmbi șters, întrebîndu-se cu uimire unde se găsea. Totul era atît de solemn. Să nu fi fost decît bătaie de joc, teatru ? Simțea o teribilă nevoie să plîngă.

Între timp Madame sosi cu cafeaua, pe care o prepara întotdeauna singură, și grupul se așeză la micul dejun. Cicio ședea la dreapta Alvinei, dar părea că evită să o privească sau să-i vorbească. Tot timpul se uita peste masă la Gigi, cu o expresie plină de înțeles și oarecum plină de sine ; și tot timpul i se adresa lui Gigi cu acea voce gîlgîită, bogată, rezonantă, pe care Alvina n-o putea suporta, pe care o găsea odioasă ; și vorbea franțuzește, cei doi păreau să-și comunice lucruri ce nu pot fi rostite. Așa încît Alvina, cu toată supunerea ei contemplativă, se simți pînă la urmă ofensată. Se ridică de la masă cît de repede putu. În adîncul inimii ei ar fi dorit atenție și o recunoaștere fățișă din partea lui Cicio — care nu-i

oferea nimic din toate acestea. Se întoarse la locuința ei și la camera ei, grijulie să-și facă singură curățenie, ca să nu-i intre gazda în odaie. Într-un fel, îl aștepta pe Cicio să vină să stea de vorbă cu ea.

În timp ce-și spăla niște lenjerie în lighean, se pomeni cu stăpîna casei că-i bate la ușă și intră apoi fără să mai aștepte. Era o cumătră de Yorkshire, cu o înfățișare grosolană de băutoare de bere, deloc plăcută.

— A, văd că-ți făcuși patul singurică, da ?

— Da, răspunse Alvina, am făcut tot ce trebuia.

— Văd eu c-ai făcut. Te-ai cam grăbit.

Alvina nu-i răspunse.

— Văd că speli o mulțime dă rufe.

Alvina continuă să tacă.

— Poți să le atîrni la uscat în curtea dăn spate.

— Cred că o să le usuc în casă.

— N-ai unde să le usuci în casă. Cînd le isprăvești, mi le dai mie. N-ai cum altfel. Le usuc eu pentru matale la bucătărie. Ai vreun strop dă băuturică ?

— Nu, zise Alvina. Nu-mi place să beau.

— Atunci ți-o fi plăcînd ceva mai tare dăcît sticla. E, fiecare cu ce-i place, așa-i dă cînd lumea și pămîntu'. Da' ia spune-mi, care dăn iei să fie ? L-am zărit io cînd a ieșit, da' n-am putut să văz care dăn iei era. E mai mare păcatu' că nu pui un strop pă limbă, păcat dă Dumnezeu, zău așa. Ia zi, e ăla blondu' înaltu' ?

— Nu, răspunse Alvina. Cel brun.

— A, a ! Mă rog, i-un tip enteresant pentru unu dă meseria asta. Ziceam că Madame are prințipuri în chestii d-astea. O să-ți iau ceva în plus pă cameră, păpușico, să știi. Păi măcar să trag și eu un folos dăn asta. Eu *una* am prințipuri în treburi d-astea. Nu-mi place să-i văd toată ziulica venind și ieșind. P-ormă ies vorbe. Și doar arăți așa dă cumintică ! Hai, că merită să te lași cu ceva peste, că altfel nu accept toată tărășenia, să știi. Într-o casă dă oameni cumsecade nu poți să mergi cu d-alde-astea, știi, oricum ar fi...

Stătea înfiptă în ușă, roșie la față și neînduplecată. Alvina îi întinse calmă o monedă de zece șilingi.

— Nu, fetico, dacă nu pui pă limbă strop de băutură, e păcat să faci iama dăn bani. Cinci șilingi e destul, drăguță. Vezi, eu nu vreau să profit dă mata — nu-s eu aia.

Numa' că trebe să respectăm aparenţele, ştii. Să fiu a naibii, e numai o măsură dă prodenţă.

— N-am cinci şilingi... zise Alvina.

— N-ai ? Bine, atunci dă-mi juma' dă coroană azi şi restu' mîine. E-n ordine, e-n ordine. Să te ţină Dumnezeu dă fată bună ce eşti. O inimă dăşchisă e mai bună decît virtutea dă mironosiţă. Eu una aşa gîndesc. Valorează mult mai mult. Eşti o fată cinstită, drăguţo, eşti cinstită...

Şi femeia, cam cherchelită, se îndepărtă, dînd de zor din cap.

Alvina ar fi trebuit să fie indignată. Dar nu era. Ba chiar rîse cînd se privi în oglinda ponosită. Singurul lucru care o indigna în adîncul inimii era lipsa de atenţie din partea lui Cicio. Acum îl aştepta de-adevăratelea să vină la ea, să-i vorbească. De-ar fi putut biata Alvina să-şi imagineze cît de departe era Cicio de o asemenea intenţie !

Zăbovi, fără chef, la fereastra care dădea spre strada cenuşie, pietruită, colţuroasă, şi-o văzu pe gazda ei zorind cu paşi iuţi pe trotuarul de asfalt negru, ascunzînd sub şorţul murdar ceea ce, evident, era o sticlă de un litru. Urmări din ochi silueta turtită, vioaie, pînă cînd dispăru pe uşa cîrciumii din colţ. Şi atunci îl văzu pe Cicio, cocoşat pe bicicleta-i galbenă, pornind împreună cu Gigi la o plimbare pe panta povîrnită şi periculoasă.

Continuă să tîndălcască în încăperea sordidă. Îşi dădea seama că Madame o aşteaptă. Dar se simţea inertă, slabă, fără chef de vorbă. În cele din urmă, numai teama de a nu o jigni pe Madame o împinse afară din casă.

Uşa îi fu deschisă de Max.

— Ah ! exclamă el. Ai venit. Tocmai ne întrebam ce-o fi cu dumneata.

— Mulţumesc, răspunse Alvina intrînd în holul murdar în care alte două biciclete zăceau proptite.

Alvina o găsi pe Madame înfăşurată într-un şorţ amplu, alb, ocupată să frece cu lămîie o găină mare, galbenă, înainte de a o pune la fiert.

— Ah, făcu Madame, te-ai arătat în sfîrşit ! Am fost în oraş şi am făcut cumpărăturile şi acum am şi început să pregătesc masa. Da, poţi să-mi ajuţi. Te pricepi să speli prazul ? Da ? Să nu rămînă nici un firicel de pămînt ! Pot să am încredere... ?

Dimineaţa, Madame obişnuia să pună stăpînire pe bucătărie. Fie că o evacua cu totul pe proprietăreasă, fie

că o folosea ca ajutor de bucătar. Pentru că Madame era, dacă nu o gurmandă, cel puţin o gurmetă. Şi dacă exista vreo direcţie în care îşi îngăduia libertăţi, aceasta era mîncarea. Îi plăcea o masă bună. Drept care trupa Natcha-Kee-Tawara punea deoparte mai puţini bani decît ar fi putut. Madame era o bucătăreasă exigentă, severă, despotică. Alvina, care se pricepea doar atît cît să prepare un prînz fără pretenţii, se simţea ofensată de exigenţele lui Madame. Cînd aceasta îi dădu îndărăt foile verzui de praz, pentru că în partea albă se zărea un grăuncior de pămînt ca un purice într-un pat, Alvina îşi simţi răbdarea depăşită.

— Mi-e teamă că nu pot fi îndeajuns de atentă. Pot face altceva pentru dumneavoastră ?

— Pentru mine ? Eu n-am nevoie să se facă nimic pentru mine. Doar pentru tineri — aşteaptă, îţi arăt îndată...

O luă pe Alvina sus în camera ei şi-i arătă o pereche de pantaloni din piele subţire, cu franjuri din păr pe margini, aparţinînd unuia dintre războinici. Aveau o cusătură plesnită. Madame îi dădu Alvinei un ac gros şi un fir de aţă ceruită.

— Pantalonii ăştia ai lui Gigi sînt dintr-o piele proastă, îi spuse ea. Prost tăbăcită. Vezi, uită-te aici. Şi-i arătă Alvinei un alt loc în care pantalonii fuseseră reparaţi. Nu-ţi scoate şorţul. La sfîrşitul săptămînii va trebui să te duci să-ţi mai iei ceva haine, e păcat să strici rochia asta frumoasă de voal. Unde ţi-ai lăsat inelele ? Cum ? În cameră ? Le-ai încuiat ? Oh, dragă... ! Madame se făcu albă la faţă şi-i aruncă Alvinei priviri de foc. Dacă ţi le fură ! strigă ea. Vai ! Mi s-au tăiat picioarele numai cît te-am auzit ! Începu să gîfîie şi scutură din cap. Dacă nu ţi le fură careva, înseamnă că te-ai născut cu căiţă în cap. Fugi, dă fuga după ele !

Şi Madame bătu cu piciorul în podea.

— Adu-mi tot ce ai — tot ce-i de valoare. Am să ţi le încui eu. Cum de *poţi*... ?

Alvina fu direct îmbrîncită să dea o fugă pînă la locuinţa ei. Din fericire, le găsi pe toate la locul lor. Aduse juvaerurile şi le depuse în mîinile lui Madame, care începu să joace drăgăstos comorile printre degete.

— Acum, de cîte ori vrei să porți vreo bijuterie, trebuie să mi-o ceri mie.

Cu cîtă atenție examina Madame broșa bătută în rubine !

— Dacă o doriți, Madame, e a dumneavoastră, spuse Alvina.

— Cum... ce spui ?

— Vă dăruiesc această broșă dacă o doriți...

— Să-mi dăruiești această... ! strigă Madame și un val de roșeață îi inundă obrajii. Apoi începură fițele : Nu, nu. N-am s-o iau ! Nu pot să ți-o iau ! Nu poți dori într-adevăr să dăruiești așa ceva.

— N-am nimic împotrivă, stărui Alvina. Dacă vă place, luați-o.

— O, nu ! O, nu ! Nu pot s-o iau. E o frumusețe, într-adevăr. Valorează peste o mie de franci, pentru că într-adevăr cred că e autentică.

— Sînt sigură că e autentică, replică Alvina. Din moment ce vă place, luați-o !

— Vai, nu pot ! Nu pot !

— Ba da...

— Pietrele astea roșii atît de frumoase ! — nestemate antice, nestemate antice... ! Și chiar mi-o dăruiești de-adevăratelea... ?

— Da, cu plăcere.

— Ai o inimă nobilă... Madame încolăci cu brațele gîtul Alvinei și o sărută.

Alvina rămase însă foarte rece în fața acestei efuziuni. Apoi Madame, după ce mai aruncă o ultimă privire broșei, încuie repede toate bijuteriile.

— Aoleu, pasărea ! strigă ea. Nu trebuie să fiarbă prea tare.

În cele din urmă, Alvina fu chemată la masa de prînz. Tinerii se și așezaseră, schimbînd între ei, ca bărbații, remarci nu prea interesante. După masă, Cicio se așează și începu să-și ciupească mandolina, făcînd ca sunetele-i plîngărețe să vibreze în întreaga casă.

— Mă duc să dau o raită prin oraș, zise Alvina.

— Și cine te va însoți ? întrebă Madame.

— Mă duc singură, doar dacă ați vrea să veniți dumneavoastră cu mine, Madame.

— Vai, nu, nu pot. Nu pot veni. Vrei într-adevăr să mergi singură ?

— Da, vreau să colind prin magazinele cu lucruri de damă.

— Aşa vrei. Bine. Dar vei fi aici la ora ceaiului, da ?

De îndată ce Alvina plecă, Cicio lăsă mandolina din mînă şi-şi aprinse o ţigară. După un timp îl strigă pe Geoffrey şi amîndoi tinerii ieşiră în oraş. Alvina, ieşind dintr-o prăvălie de stofe de pe Rotherhampton Broadway, îi găsi tăndălind pe trotuar, în faţa vitrinei. Şi o porniră apoi pe lîngă ea. Puţin mai încolo, Alvina intră într-o prăvălie de lenjerie de damă, şi-i lăsă pe cei doi în stradă. Îşi lungi vizita în magazin cît putu mai mult. Dar cînd ieşi, îi găsi tot în faţă. Aveau o răbdare fără margini.

— Eram convinsă c-aţi plecat, le spuse ea.

— Nu-i nici o grabă, răspunse Cicio, şi-i luă pachetele din mînă, de parcă era dreptul lui s-o facă.

Alvina ar fi dorit să nu-şi fi aplecat atît de mult borul pălăriei negre pe un ochi, şi ar fi dorit ca paltonul lui să nu fi fost atît de cambrat în talie, şi să nu fi fumat în stradă, ţinînd ţigara între buze, de-i atingea vîrful nasului. Dar ce-ar fi dorit ea nu-l putea atinge. O porni pe lîngă ea, cu un aer de bărbat pe jumătate în drept, pe jumătate nu — ceea ce i se părea iritant.

Alvina pierdu o groază de timp prin prăvălii, după care luară tramvaiul înapoi spre casă. Cicio plăti cele trei bilete de tramvai, oprind cu mîna lui mişcarea mîinii lui Gigi, cînd acesta dădu să se scotocească în buzunar după monede, şi după ce scoase biletele îşi trecu braţul pe după umerii prietenului său, cu un gest de triumf afectuos, dar vulgar. Alvina era un pachet de nervi.

Cei de acasă încercară să-i vorbească, încercară să-i intre în graţii — dar fără nici un succes. Le răspundea cu o politeţe de gheaţă. Şi astfel trecu ora ceaiului, şi intervalul de după ceai. La teatru, spectacolul se desfăşură mecanic, iar cina, acasă, cu bere la sticle şi şuncă fiartă, avu loc într-o atmosferă de veselie convenţională. Pînă şi lui Madame îi era puţin frică de Alvina în seara asta.

— Sînt obosită, o să mă duc devreme la culcare, zise Alvina.

— Da, cred că sîntem cu toţii obosiţi, adăugă Madame.

— De ce oare, întrebă Max pe ton de meditaţie metafizică, de ce nu poţi avea niciodată două seri vesele la rînd ?

— Max, berea face din tine un *farceur* [1] de bună calitate, comentă Madame.

Alvina se sculă în picioare.

— Vă rog, nu vă ridicați, le spuse celorlalți. Am cheia și văd foarte bine. Noapte bună tuturor.

Se ridicară în picioare și se înclinară în chip de salut. Dar Cicio, cu un zîmbet încăpățînat și urît pe față, o urmă.

— Te rog, nu veni, îi ceru Alvina, întorcîndu-se spre el la ușa din stradă.

Cicio însă o porni îndărătnic alături de ea, și o urmă pînă la intrarea locuinței.

— Ai adus lanterna ? îl întrebă ea. Scara e în beznă.

Cicio o privi și se întoarse ca să scoată lanterna.

În aceeași clipă Alvina apăsă pe clanță și se strecură iute înăuntru, trîntindu-i ușa în nas. Cicio rămase locului cîteva momente, uitîndu-se la ușă, și o expresie urîtă îi năpădi fața de-a lungul nasului său drept. Se întoarse și el acasă.

Alvina se vîrî grabnic în pat și dormi bine. A doua zi, păstră aceeași politețe înghețată. Cei din Natcha-Kee-Tawara erau puțin descumpăniți de purtarea ei. Le stătea ca un ghimpe în ochi, o frînă la carul veseliei. Îi călca pe nervi. Și în acea seară — era vineri — Cicio nu s-a mai ridicat să o conducă acasă. Iar Alvina știu că răsuflaseră cu toții ușurați cînd o văzuseră plecînd.

Nu mai căutau să-i facă pe plac. A doua zi, sîmbătă, ultima și cea mai importantă zi a săptămînii, se pomeni din nou oarecum în situația de intrusă. Tribul își regăsise vechiul unison. Ea era intrusa, nepoftita. Și Cicio nici măcar nu se uita la ea, îi arăta doar o parte a feței lui mereu întoarse, pe care se așternuse o expresie urîtă, ușor batjocoritoare.

— Pleci mîine la Woodhouse ? o întrebă Madame cu răceală în glas.

Nimeni nu-i mai spunea Allaye.

— Ar fi bine să-mi aduc cîteva lucruri, nu ? întrebă Alvina.

— Desigur, dacă ai de gînd să rămîi cu noi.

Cuvintele răsunară ca o palmă în obraz.

— Vreau să rămîn, răspunse ea.

[1] Farsor, glumeț (*fr.*).

— Da ! Atunci pleci mîine la Woodhouse şi ne întîlnim luni dimineaţa la Mansfield, îţi convine aşa ? Vrei să rămîi o noapte la Woodhouse ?

Prin mintea Alvinei fulgeră gîndul : „Vor să petreacă o seară fără mine". Mîndria ţîşni în ea cu dîrzenie. Fu pe punctul de a răspunde : „Pot să rămîn toată viaţa la Woodhouse". Dar îşi struni limba.

La urma urmei, erau nişte oameni foarte de jos ! Ar fi trebuit să se arate bucuroşi că o aveau printre ei. Cum se mai repezise Madame să înhaţe broşa aceea ! Şi ce mitocan era Cicio ! În fond, se înjosea ruşinos locuind în comun cu ei, în pensiunile lor sordide. La urma urmei, ea fusese crescută în cu totul altfel de lume. Ei aveau un standard foarte coborît — un standard atît de coborît — nu numai de moralitate, dar chiar în ce priveşte concepţia de viaţă. Realmente se înjosise acceptînd asemenea standard de viaţă. Alvina chema în minte imaginea domnişoarei Frost şi a mamei ei : amîndouă adevărate doamne şi femei nobile. Indiferent ce ar fi gîndit despre ea însăşi.

Oricum, mai avea timp să dea îndărăt. Încă nu se dăruise decît lui Cicio. Şi inima o frigea cînd se gîndea la el, se pîrjolea în parte de furie şi umilinţă, şi în parte, vai !, de iubire nedezminţită şi neîmplinită. Oricît încerca să se ţină în frîu, inima i se perpelea şi ar fi vrut să se uite la el, iar el s-o fi luat în seamă. Îi spunea instinctul că s-ar putea ca Cicio s-o ignoreze pe vecie.

Se duse în camera ei, o femeie nefericită, şi plînse şi se zvîrcoli pînă în zori, sfîşiată între umilinţă şi dorinţă.

CAPITOLUL ZECE

Prăbușirea Casei Manchester

ALVINA SE TREZI CALMATĂ ȘI îngîndurată. În timp ce se pieptăna, auzi tînguirea nazală a mandolinei lui Cicio. Scrută priveliștea amestecată a curților și grădinilor din spatele caselor și zări o părticică de Cicio, care era așezat pe o ladă în curtea pavată cu cărămizi vinețiie a casei lui, în cămașă, cu capul decoperit, dezmierdîndu-și mandolina tînguitoare. Era o dimineață rece, străbătută totuși de o fîșie de soare. Alvina observase că Cicio nu părea niciodată să simtă frigul, decît cînd îl biciuia vîntul sau ploaia. Cînta acum cîntecele acelea napolitane, în care se topeau doruri chinuitoare, necunoscute Alvinei. Dar, deși nu vedea decît o părticică din el, faptul că-i zărea capul era de ajuns ca să stîrnească în ea fascinația copleșitoare care o inunda în fluxuri. Arăta atît de îndepărtat, atît de meridional ! Avea ceva catifelat și întunecos. Și-atît de ușor ar fi putut să-l piardă pentru totdeauna ! Totul atîrna de un fir de păr.

Se grăbi să coboare. Geoffrey îi deschise ușa. Alvina îi adresă un zîmbet spontan, luminos, ca și cum o prefacere magică se operase în ea.

— L-am auzit pe Cicio cîntînd, zise.

Geoffrey își lăți buzele groase într-un surîs, și arătă cu capul în direcția ușii ce da în curtea din spate, aruncîndu-i în același timp Alvinei o privire cu tîlc, adîncă și intimă, de parcă ar fi vrut să spună că prietenul lui suferă din dragoste.

— Să mă duc la el ? întrebă Alvina.

Geoffrey își lăsă o clipă mîna mare pe umărul ei, o privi în ochi și dădu din cap în semn de încuviințare. Era

un flăcău spătos, cu o față lătăreață și frumoasă, coloratã aprins, și cu o expresie de taur alpin, înceată, eternă, chiar puțin misterioasă. Alvina se simți tulburată de privirea adîncă, încărcată de mister, din ochii lui bovini, cu gene negre. Arcuirea ciudată a sprîncenelor îi dădu o clipă senzația că e o apariție neomenească. Îi zîmbi din nou, răscolită. Dar el se mulțumi doar să încline capul și, continuînd să-și țină mîna grea pe umărul ei, o împinse ușurel spre Cicio.

Cînd ieși pe ușa dinspre curte, Alvina îi zîmbi lui Cicio drept în față cu surîsul ei spontan, luminos. Degetele lui tremurară pe strunele mandolinei. Rămase nemișcat, privind-o, cu o subită reinstituire a cunoașterii. Și totuși, ea se cutremură sub privirea lungă, inscrutabilă, a ochilor gălbui înfundați în atîta întuneric. Îi purta un ușor resentiment. Dar înaintă spre el și se apropie atît cît rochia ei să-l atingă. Cicio continua să o țină pironită sub privirea-i apăsătoare, mută, care o copleșea : părea un animal de pradă ce o pîndea pentru chefurile lui. Alvina își aruncă ochii prin grădinița cătrănită, în care creștea un tufiș sărăcăcios de agrișe.

— Vrei să vii cu mine la Woodhouse ? întrebă ea.

Nu-i răspunse pînă nu-și întoarse din nou privirea la el. Apoi, cînd ochii li se întîlniră :

— La Woodhouse ? o întrebă, pîndind-o parcă pentru a o țintui locului.

— Da, răspunse ea cu buzele ușor albite.

Și-i văzu eternul zîmbet de triumf încolțindu-i în jurul gurii. Ar fi vrut să-i acopere gura cu palma. Prefera să-i vadă numai ochii galbeni împrejmuiți de genele și sprîncenele negre. Ochii lui Cicio o urmăriră așa cum o pisică pîndește o pasăre, lipsiți însă de acel licăr alb de ferocitate. În miezul pupilelor lui era o profundă căldură solară, de un adînc insondabil, afundîndu-se tenebros și abisal, dar atît de dulce pentru ea.

— Vrei ? își repetă Alvina întrebarea.

Dar ochii lui își și scînteiaseră încuviințarea. Cicio își întoarse fața, de parcă n-ar fi vrut să-i dea un răspuns direct.

— Da, grăi în cele din urmă.

— Cîntă-mi ceva, îi ceru ea.

Cicio își înălță fața și scutură ușor din cap.

— Ba da, te rog, stărui Alvina, privindu-l de sus în jos.

Și atunci Cicio își înclină capul spre mandolină și începu brusc să îngîne un cîntec napolitan, cu o voce înfundată, scăzută, izvorîtă parcă din cap, privind în sus spre ea în timp ce buzele i se mișcau, uitîndu-se drept în fața ei cu o ciudată expresie ironic mîngîietoare, pe cînd acea înăbușită *voix blanche* [1] picura de pe buzele lui înspre ea, prin tremurul mai puternic al mandolinei. Sunetele o pătrundeau ca o văpaie dureroasă, dar delicioasă — văpaia glasului lui. Ii vedea mărul lui Adam săltîndu-i în gîtlej, și sprîncenele îmbinate în timp ce-și cernea privirea neclintită pe sub gene. Iată sfinxul cel straniu cîntînd din nou, și ea încătușată între labele lui ! Avea senzația că se dizolvă în însăși puterea lui.

Madame interveni și o salvă :

— Ce mai e și asta ? Serenadă înainte de micul dejun ? Aveți niște stomacuri de piatră, n-am ce spune. Totuși, niște ouă cu șuncă ar fi mai potrivite, *hein* ? Veniți, le simțiți aroma, nu ?

O umbră de dispreț zeflemitor traversă fața lui Cicio cînd își întrerupse cîntecul și-și feri privirea.

— Eu prefer serenada, răspunse Alvina. Ouă cu șuncă am mai mîncat și altă dată.

— Da, zău ? Ei bine, n-o să le ai mereu. Dar acum trebuie să mîncați ouă cu șuncă. Da ? De acord ?

Cicio se ridică în picioare și se uită la Alvina așa cum s-ar fi uitat la Gigi dacă acesta ar fi fost acolo. Ochii lui îi comunicau lucruri de negrăit despre Madame. Alvina izbucni într-un rîs scurt și pe fața lui se răspîndi un zîmbet voios, ușor batjocoritor.

Intrară în casă în urma lui Madame. Alvina, pășind în fața lui Cicio, îi simți degetele mîngîindu-i ceafa și coborînd cu atingeri diafane de-a lungul șirei spinării. Tresări de parcă vreo jivină nevăzută ar fi dezmierdat-o cu laba și, răscucindu-și brusc capul, dădu cu ochii de fața răutăcioasă a lui Cicio îndărătul umărului ei.

— Bănuiesc că plecăm toți cu același tren, spuse Madame. Plecăm de la Gara Centrală și avem drum comun pînă la primul nod de cale ferată. Acolo, tu, Allaye, cobori, iei trenul de Knarborough și ne despărțim pînă mîine. Grăbiți-vă, că n-avem timp de pierdut.

— Eu plec la Woodhouse, o anunță Cicio în franceză.

[1] Voce albă (*fr.*).

— Pleci și tu ? Cu trenul sau cu bicicleta ?
— Trenul.
— Cheltuiești tu atîția bani ?
Cicio înălță ușor din umeri.
După ce terminară cu micul dejun și Alvina se întoarse în camera ei, Geoffrey ieși în curticica în care stăteau bicicletele.
— Cic', zise el, aș vrea să vin și eu cu tine la Woodhouse. Hai să plecăm împreună pe biciclete.
Cicio scutură din cap.
— Eu plec cu trenul cu *ea*, răspunse.
Fața lui Geoffrey se întunecă de supărare.
— Aș vrea să văd și eu cum e acolo, *chez elle* [1], zise.
— Cere-i *ei*.
Geoffrey îl măsură cu privirea.
— Te lepezi de mine. Vreau să văd și eu cum e acolo.
— Cere-i *ei*, repetă Cicio. Și pe urmă vino cu bicicleta.
— Te bucuri că mă părăsești, bombăni Geoffrey.
Cicio atinse cu degetul obrazul lătăreț al prietenului său și-i zîmbi afectuos.
— Nu te părăsesc, Gigi. Doar ți-am cerut sfatul. Tu mi-ai spus să merg. Dar vino și tu. Du-te și cere-i ei voie și pe urmă vino. Vii pe bicicletă, da ? Cere-i *ei*. Hai, du-te. Du-te și întreab-o pe ea.
Alvina fu surprinsă cînd auzi întîi o bătaie în ușă și apoi vocea lui Gigi, cu puternicul lui accent străin :
— Don'șoară Houghton, vreau să-ți duc valiza.
Deschise ușa, mirată. Era gata de plecare.
— Uite-o, îi spuse ea, zîmbindu-i.
Dar Gigi i se ivi în față ca un taur puternic, colcăind de forță primejdioasă. Zîmbetul Alvinei îi redase încrederea.
— Allaye, începu el, vreau să-mi spui ceva.
— Ce ?
— Pot să vin și eu la Woodhouse ?
— Cînd ?
— Azi. Pot să vin pe bicicletă, la ora ceaiului ? La casa ta, cu tine și cu Cicio ? Da ?
Pe fața lui se așternuse un zîmbet gros, șovăielnic, puțin ursuz.
— Vino, răspunse Alvina.

[1] La ea (*fr.*).

Se uită la ea, cu ochii lui mari, de un albastru-închis.

— Zău, vrei ? întrebă întinzîndu-i mîna lui mare.

Alvina i-o strînse cu căldură.

— Sigur că da ! Vreau să vii.

— Bine, spuse el zîmbind larg cu buzele-i groase.

Și tot timpul ochii lui mari continuară s-o fixeze curios.

— Cicio... îi băiat bun, ha ?

— Așa o fi ? rîse Alvina.

— Da-a... ! Gigi își scutură solemn capul. Cel mai bun !

Făcea o mutră atît de gravă, încît Alvina izbucni în rîs. Rîse și el și-i ridică valiza de parcă era un balonaș.

— Hei, Cic'... strigă el cînd îl văzu pe Cicio în stradă. *Sommes d'accord* [1].

— *Ben !* răspunse Cicio întinzînd mîna după valiză. *Donne !* [2]

— *Né — né,* protestă Gigi, ferindu-se.

În acea dimineață de duminică, în gara nouă și aglomerată, Alvina se simți ca făcînd parte din mica trupă de teatru. Erau în mod atît de vizibil o trupă de teatru — oameni cu totul deosebiți de restul lumii. Pe sub voaleta cu picățele, Madame își arunca ochii negri încoace și încolo, arborînd acea ostentativă stăpînire de sine caracteristică profesiunii ei. Max se învîrtea cu pași mari în jurul unei lăzi imense negre, pe care cuvintele Natcha-Kee-Tawara, pictate în roșu, apăreau ca o inscripție mistică, și în jurul unei mici grămezi de recuzite de scenă, aflate la capătul peronului. Louis aștepta să cumpere bilete ; Gigi și Cicio aduceau bicicletele. Alcătuiau, în sine, un întreg echipaj de călătorie, aferat, agitat, vesel — ciudat de aparte : un convoi de nomazi.

Alvina se îndreptă spre chioșcul de ziare pe jumătate deschis, Geoffrey se interpunea monumental între ea și restul trupei. Alvina se întoarse spre el.

— La ce oră să te așteptăm ?

Tînărul îi zîmbi în felul lui deschis, prietenos.

— Să mă așteptați acolo ? Păi... își roti ochii în cap și se porni să socotească. Zic că pe la patru.

— Cam pe atunci ajungem și noi.

[1] Ne-am înțeles (*fr.*).
[2] Dă-o (*fr.*).

Gigi o privi cu înțelegere și dădu din cap.

În compartimentul de tren, trupa se prezenta ca o societate foarte veselă. Bărbații fumau și scuturau scrumul țigărilor de talpa pantofului. Madame examina pe fiecare călător cu o curiozitate profesională. Max răsfoia atent ziarul „Lloyds" și-i indica unele pasaje lui Louis, care le citea peste umărul lui. La un moment dat, Cicio, din senin, îl plesni pe Geoffrey peste coapsă, apoi se uită la el rîzînd. Așa se desfășură călătoria pînă ajunseră la punctul unde trebuiau să schimbe trenul. Aci, urmă o explozie de sărutări și de saluturi de rămas bun, de parcă s-ar fi despărțit pe vecie. Louis se repezi pînă la vagonul-restaurant și se întoarse cu plăcinte și portocale, pe care le depuse în compartiment, iar Madame îi dădu Alvinei un pachet de ciocolată. Și apoi : „La revedere, la revedere, Allaye ! La revedere, Cicio ! *Bon voyage.* Distrați-vă bine amîndoi."

Alvina cu Cicio porniră în grabă spre rapidul de Knarborough.

— Îmi *plac* mult, cu toții, zise ea.

Cicio deschise ușor gura și își scutură capul, mișcîndu-l în sus și-n jos. Alvina citi în această mișcare cîtă afecțiune le purta celorlalți și cîte emoții știa să împărtășească, în felul lui. Îi iubea pe toți. Își strecură mîna în în mîna lui. El i-o strînse brusc, într-un elan de înțelegere fizică, apoi îi dădu drumul, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Mai erau și alți oameni în compartiment. Dar Alvina nu se putu împiedica să simtă cît de spontană și de plăcută fusese acea strîngere a mîinii lui : atît de caldă și de deplină.

Și astfel, urmăriră priveliștile dimineții de duminică lunecînd pe lîngă ei, pînă cînd ajunseră la Knarborough. Aci intrară într-un mic restaurant să ia masa. Era ora unu.

— Nu-i curios să călătorim împreună în felul ăsta ? îl întrebă ea în timp ce stăteau față-n față.

Cicio zîmbi, privind-o în ochi.

— Găsești că e curios ? întrebă el arătîndu-și dinții.

— Tu nu ?

Cicio rîse scurt.

— Și aproape că e de nesuportat cît de mult te iubesc, urmă Alvina, vibrînd deasupra farfuriei cu cartofi.

Cicio aruncă priviri furișe în jur, să vadă dacă nu trăgea careva cu urechea sau dacă nu-i putea auzi cineva.

Ar fi avut oroare de asemenea lucru. Dar se asigură că nu era nimeni în vecinătatea lor. Pe sub măsuţa şubredă, îi prinse genunchii între genunchii lui şi-i strînse într-o încleştare înceată, dar extrem de puternică. Neajutorată, ea-i întinse mîna peste masă. Cicio i-o acoperi o clipă cu mîna lui, apoi i-o lăsă. Dar genunchii îi erau încă strînşi în menghina puternică, vie, a genunchilor lui.

— Mănîncă ! o îndemnă el zîmbind, şi făcîndu-i semn cu capul spre farfurie.

Şi-i eliberă genunchii.

Hotărîră să plece cu tramvaiul pînă la Woodhouse, o călătorie lungă, care ţinea un ceas. Şezînd pe imperiala acoperită a tramvaiului, în atmosfera îmbîcsită de fum de tutun, Cicio părea stingherit, închistat în sine, atît de evident un străin cu pielea tuciurie. Şi Alvina, aşa cum şedea lîngă el, îşi aminti de femeia aceea din Lumley măritată cu un negru. Înţelegea acum de ce era atît de rezervată. Şi ea se simţea, într-un fel, o exilată din pricina omului de lîngă ea. O exilată ! Şi bucuroasă că era exilată. Se crampona de natura întunecată, dispreţuită, străină a lui Cicio. O iubea, o adora, sfida tot restul omenirii. Întunecat, şedea alături de ea, închistat în sine, mohorît din pricina presupusei sale inferiorităţi faţă de toţi aceşti oameni din nordul industrial. Şi ea era alături de el, de partea lui, în sfera graniţelor propriului ei popor.

În tramvai începuseră să apară figuri cunoscute. Le răspunse la salut atît de distant, încît cunoscuţii se întorceau mereu să se zgîiască la ea şi la Cicio. O lăsară însă în pace. Prăpastia dintre ea şi ei se statornicise pentru totdeauna — şi o statornicise ea din propria-i voie.

Şi aşa se hurducară în sus şi-n jos peste pantele plicticoase ale ţinutului industrial deluros, pînă cînd ajunseră în apropiere de Woodhouse. Trecură pe lîngă vestigiile „Beregatei de juma' de penny" şi Alvina le privi cu indiferenţă. Străbăteau acum Şoseaua Knarborough. Numeroşi tineri şi tinere din Woodhouse se plimbau pe trotuare, în straie de duminică. Îi cunoştea pe toţi. Cunoştea gulerul de vulpe al lui Lizzie Bates, şi taiorul liliachiu al lui Fanny Clough, şi pălăria cu pene a doamnei Smitham. Toate îi erau familiare. Şi, aproape inevitabil, vechea senzaţie a Woodhouse-ului începu să o invadeze ; era bucuroasă că cei de pe stradă nu o puteau vedea, se ruşina un

pic cu Cicio. O clipă ar fi vrut ca Cicio să nu fi fost cu ea. Și cînd se apropie momentul coborîrii, se uită precaută în față și îndărăt, pentru a constata la care stație e mai bine să coboare — adică unde ar fi fost văzută de mai puțini oameni. Dar în cele din urmă își semănă scrupulele în vînt și coborî, însoțită de Cicio care-i ducea valiza, în mijlocul plimbăreților de duminică după-masă, care făcură ochi cît cepele. Alvina știa că va rămîne stigmatizată.

Dădură colțul spre Casa Manchester. Domnișoara Pinnegar fusese înștiințată de întoarcerea Alvinei, dar o aștepta să vină cu trenul care sosea mai tîrziu. Așa încît trebuiră să o trezească, pentru că se culcase puțin. Cînd le deschise ușa avea obrajii pătați din cauza coloritului ei curios, și arăta cam buimacă și cam bondoacă și cam irascibilă.

— N-am știut că vii în doi, sună salutul ei.

— Da ? zise Alvina sărutînd-o. Cicio a venit ca să-mi ducă valiza.

— O, făcu domnișoara Pinnegar. Bună ziua.

Îi întinse mîna lui Cicio, care i-o scutură cu indiferență.

— Am primit telegrama ta, urmă domnișoara Pinnegar. Ziceai de treń. Doamna Rollings vine din nou pe la patru...

— E în ordine, răspunse Alvina.

Casa era liniștită și avea un aer de după-amiază. Cicio își scoase paltonul și se așeză pe scaunul lui James Houghton. Alvina îi dădu voie să fumeze. Era tăcut și retras. Domnișoara Pinnegar, o figură amărîtă, cu obrajii pătați, spatele adus, și un breton castaniu-cărunt, părea că nu știe prea bine ce trebuie să spună sau să facă.

O urmă pe Alvina pe scări în camera ei.

— Nu pot să-mi explic de ce-l aduci pe *ăsta* aici, i-o trînti domnișoara Pinnegar. Nu știu ce-i în capul tău. Tot orașul a început să vorbească.

— Nu-mi pasă, răspunse Alvina. Îmi place.

— Oh — nu ți-e rușine ! strigă domnișoara Pinnegar, înălțînd o mînă, cu gestul neajutorat, involuntar, al domnișoarei Frost. Ce gîndești tu despre tine însăți ? Și nu-i decît o lună de cînd ți-ai îngropat tatăl.

— Asta n-are importanță. Tata-i mort. Și sînt sigură că morții nu mai obiectează.

— În viața mea n-am auzit pe cineva vorbind cum vorbești tu.

— De ce ? Vorbesc foarte serios.

Domnișoara Pinnegar rămase locului, năucă și incapabilă să facă ceva.

— Sper că nu-l ții peste noapte aici, se stropși ea.

— Ba da. Și mîine mă întorc cu el la Madame. Știi, acum fac și eu parte din trupă, ca pianistă.

— Și ai de gînd să te măriți cu el ?

— Nu știu.

— Cum *poți* să spui că nu știi ? Vai de mine, e îngrozitor ! Simt că-mi pierd mințile !

— Dar din moment ce *nu* știu !

— E de necrezut. Pur și simplu de necrezut ! Se vede că te-ai smintit de tot. Uneori mi se părea mie că maică-ta nu era în toate mințile. Și asta se întîmplă acum cu tine. Ți-ai ieșit din minți. Ar trebui să fii pusă sub supraveghere.

— Crezi, domnișoară Pinnegar ? Te rog însă, nu-ți da dumneata osteneala să mă supraveghezi, da ?

— Dacă n-o fac eu, n-o s-o facă nimeni.

— Sper să n-o facă nimeni.

Urmă un răstimp de tăcere.

— Mi-e rușine să mai rămîn o singură zi în Woodhouse, zise domnișoara Pinnegar.

— *Eu* îl părăsesc pentru totdeauna.

— Bănuiesc că așa vei face.

Deodată domnișoara Pinnegar se prăbuși pe un scaun și izbucni în lacrimi, văicărindu-se de zor :

— Sărmanul tău tată ! Sărmanul tău tată !

— Eu sînt convinsă că morții o duc foarte bine. De ce trebuie să-l căinezi ?

— Ești o fată pierdută ! strigă domnișoara Pinnegar.

— Oare asta sînt ? rîse Alvina. Sună nostim.

— Da, ești o fată pierdută, suspină domnișoara Pinnegar pe o notă de disperare definitivă.

— Îmi place să fiu pierdută, declară Alvina.

Domnișoara Pinnegar plînse pînă cînd plînsul îi secă. Părea că se împuținase la trup și arăta răpusă. Alvina se apropie de ea și-i puse o mînă pe umăr.

— Nu te frămînta, domnișoară Pinnegar. Nu fi proastă. Îmi place să fiu împreună cu Cicio și cu Madame. Poate că pînă la urmă o să mă mărit cu el. Dar dacă nu mă mărit — la aceste cuvinte mîna ei strînse brusc brațul îndesat al domnișoarei Pinnegar pînă cînd sărmana de ea

simți c-o doare — atunci n-am să mai pierd un minut cu el, nu, pentru nimic în lume !

Biata domnișoară Pinnegar se strînse în ea, distrusă.

— Îmi faci viața imposibilă la Woodhouse, zise ea cu disperare.

— N-are nici o importanță, o liniști Alvina, sărutînd-o. Cu Woodhouse nu se termină lumea.

— A fost căminul meu timp de patruzeci de ani.

— Și al meu timp de treizeci de ani. De asta sînt bucuroasă să plec de aici.

Urmă iarăși o pauză.

— M-am gîndit, urmă domnișoara Pinnegar, să deschid o mică prăvălie la Tamworth. Știi că și Watson-ii sînt acolo.

— Cred că te-ai simți foarte bine.

Domnișoara Pinnegar își readună forțele. Avea încă energie și curaj.

— Oricum, nu vreau să mai rămîn aici, continuă ea. Woodhouse nu mai prezintă acum nici un interes pentru mine.

— Bineînțeles că nu, o aprobă Alvina. Cred că ai fi mai fericită departe de aici.

— Da..., acuma... probabil că aș fi.

Cu toate că domnișoara Pinnegar avea părul cărunt, era o bătrînică curioasă și cam bondoacă. Coborîră la parter și domnișoara Pinnegar puse ceaiul la fiert.

— Vrei să vizitezi casa ? îl întrebă Alvina pe Cicio.

Tînărul încuviință. Și Alvina îl purtă din odaie în odaie. Ochii lui cuprindeau totul cu o privire rapidă și cercetătoare, observau anumite lucruri, dar fără să critice.

— Acesta era salonașul mamei mele, îi spuse. Pe scaunul ăsta a zăcut ani de zile.

— Toată vremea aici ? se miră Cicio privind în ochii Alvinei.

— Da. Era bolnavă de inimă. Uite, asta-i altă fotografie de-a ei. Eu nu-i semăn.

— Cine-i *asta* ? întrebă Cicio arătînd spre o fotografie a chipeșei domnișoare Frost, cu părul ei argintiu.

— A fost domnișoara Frost, guvernanta mea. A locuit aici, la noi, pînă la moarte. Am iubit-o mult... a însemnat totul pentru mine.

— Și ea a murit... ?

— Da, acum cinci ani.

Intrară în salon. Cicio își lăsă degetele pe clapele pianului, făcîndu-le să sune.

— Cîntă, îl îndemnă Alvina.

El clătină din cap, cu un zîmbet vag. Dar o rugă să cînte ea ceva. Alvina se așează la pian și cîntă una dintre melodiile lui Kishwégin. Cicio o ascultă cu un surîs ușor.

— E un pian bun — eh ? aprecie el, privind-o în față.

— Are un ton plăcut, recunoscu Alvina.

— E al tău ?

— Pianul ? Da. Presupun că totul e al meu — cel puțin în principiu. Nu știu cum stau în realitate treburile tatii.

Cicio se uită la ea, și din nou ochii îi rătăciră prin cameră. Văzu un mic portret colorat care reprezenta o fetiță cu o coamă de păr castaniu-auriu și ochi mirați, îmbrăcată într-o rochiță scrobită bleu-pal, cu o eșarfă lată, albastru-închis.

— Tu ? întrebă el.

— Mă recunoști ? răspunse Alvina. Nu-i așa că-s caraghioasă ?

Îl conduse sus, în primul rînd în dormitorul monumental.

— A fost camera mamei, lămuri ea. Și acum e a mea.

Cicio se uită întîi la ea, apoi la obiectele din cameră, pe urmă își aruncă privirea pe fereastră, după care și-o întoarse din nou spre ea. Alvina se îmbujoră, și se grăbi să-i arate camera lui și baia. După aceea coborîră.

Cicio continua să se uite la înălțimea tavanelor, la mărimea încăperilor, observînd dimensiunile și proporțiile casei precum și calitatea mobilierului.

— E o casă mare, trase el concluzia. E a ta ?

— A mea în principiu. Tata mi-a lăsat totul mie — inclusiv datoriile, înțelegi ?

— Datorii mari ?

— Da ! Încă nu știu exact la cît se ridică. Dar s-ar putea ca datoriile să întreacă valoarea proprietăților. Mîine dimineață mă duc să discut cu avocatul. E posibil ca după achitarea datoriilor să nu-mi rămînă o lețcaie.

Alvina se oprise locului pe scară ca să-i spună toate acestea, și se întoarse spre el, căci Cicio rămăsese pe o treaptă mai sus. Tînărul se uită în jos la ea, părînd să-și facă socoteli în minte. Apoi îi zîmbi acru :

— Proastă a naibii treabă dacă pierzi tot !

— Nu-mi pasă, atîta timp cît am din ce trăi, răspunse Alvina.

Ei își întinse mîinile în lături, într-un gest de protest, arătîndu-i că n-o poate înțelege. Apoi își roti din nou privirea în sus pe scară, de-a lungul coridorului, pe urmă în holul de jos.

— O casă mare și frumoasă ! Ar fi fost grozav să fie a ta !

— Și eu aș fi vrut, răspunse Alvina patetic, din moment ce-ți place atît de mult.

Cicio ridică din umeri.

— Ei asta ! Cum să nu-mi placă !

— Mie nu-mi place. Eu găsesc că-i o văgăună întunecoasă și deprimantă. O urăsc. Aici mi-am trăit toată viața și am văzut întîmplîndu-se numai lucruri rele. Urăsc casa asta !

— De ce ? întrebă el cu o intonație curioasă, sarcastică. Mare păcat că nu știi sigur dacă-i a ta, adăugă după un timp, cînd intrară în odaia de zi, în care domnișoara Pinnegar tăia pîine și o ungea cu unt.

— Ce anume ? întrebă domnișoara Pinnegar oțărîtă.

— Casa, o lămuri Alvina.

— A, bine, încă nu știm. Sperăm să se aranjeze lucrurile cum e mai bine, răspunse ea rînduind pe farfurie feliile de pîine cu unt. După care adăugă, cam înțepată : E o treabă proastă, și nu-i singura. Dacă domnișoara Houghton ar avea ce *s-ar cuveni* să aibă, lucrurile ar sta cu totul altfel, te asigur.

— O, da, replică Cicio, căruia îi fuseseră adresate aceste cuvinte.

— Toate ar fi altfel. Dacă întreaga avere n-ar fi fost... pierdută... așa cum a fost, domnișoara Houghton n-ar fi trebuit să acompanieze la pian un spectacol de cinematograf.

— Nu, poate că nu, își dădu Cicio cu părerea.

— Sigur că nu. Nu-i nici pe departe lucrul pe care ar trebui ea să-l facă.

— Așa crezi ? întrebă Cicio.

— Da' ce, dumneata îți închipui că este ? sări domnișoara Pinnegar întorcîndu-se să-l privească în față, așa cum sta lîngă foc.

Cicio se uită curios la ea, rînjind ușor.

— Ei, de unde să știu eu ?

— Credeam că-i un lucru care sare în ochi, urmă ea.

— *Hé*, făcu el, neînțelegînd prea bine.

— Dar de bună seamă că cei care nu-s obișnuiți cu lucruri mai bune nu pot să vadă nimic, vorbi ea ridicîndu-se în picioare și scuturînd în foc firimiturile adunate în șorțul negru.

Cicio o urmări din ochi.

Domnișoara Pinnegar se duse în spălătorie. Alvina voia să aprindă focul în salon. Veni cu un făraș ca să scoată jeratic din soba din camera de zi.

— Ce vrei să faci ? o întrebă Cicio ridicîndu-se și luîndu-i lopățica din mînă. Puternice, calde, focuri aveți pe aici, adăugă el, scormonind tăciunii încinși din cascada rubinie de pe grătarul sobei.

— Ajunge, ajunge ! îl opri Alvina. Îi ducem în salon.

Cicio cără în camera cealaltă făraşul cu jeraticul incandescent și fumegînd, pe care-l aruncă peste surcelele din sobă, urmărind cum Alvina mai adăuga cîteva bucăți de cărbune.

— Frumos lucru, un foc ! Și merge repede, eh ? Frumos, frumos lucru e focul ! Știi ce se spune pe la mine : „Fără hrană poți viețui, dar fără foc, ba".

— Dar eu credeam că la Neapole e întotdeauna cald, se miră Alvina.

— Nu, nu e. Și satul meu, știi, unde am copilărit eu, era în munți, de la Neapole depărtare de un ceas cu rapidul. Frig tare iarna, și arșiță vara...

— La fel de frig ca în Anglia ?

— Ba încă și mai tare. Coborau lupii în sat. Puteai să le auzi urletele în nopțile de ger...

— Ce înfricoșător... ! zise Alvina.

— Și omorau cîinii. Întotdeauna sfîșie cîinii. Îi urăsc, știi, lupii urăsc cîinii.

Scoase un zgomot ciudat ca să-i explice cît de tare urăsc lupii cîinii. Alvina înțelese și rîse.

— Și eu i-aș urî, dac-aș fi lup, spuse ea.

— Da, zău ? Ochii lui se opriră scînteind asupra ei. Vai, da' nu te gîndești la bieții cîini ! Îi găsești sfîrtecați... tîrîți printre copaci sau printre bolovani, sînt greu de găsit, săracii de ei, a doua zi.

— Ce înspăimîntați trebuie să fie..., comentă Alvina.

— Înspăimîntați... da !

Și Cicio făcu niște gesturi însoțite de exclamații spontane, pentru a da greutate cuvintelor sale sărăcăcioase.

— Și-ți plăcea, acolo la tine în sat ?

Cicio își lăsă capul pe un umăr, cu o expresie critică.

— Nu, zise el, pentru că, înțelegi... *hé*... acolo n-ai nimic de făcut... nici tu bani... trudești... trudești... trudești... nici tu viață... nu vezi nimic. Cînd eram puști, taică-meu a murit și mama m-a dus la Neapole. Acolo mergeam cu barca pe mare... pescuiam, duceam oameni...

Descrise cîteva rotocoale cu mîna prin aer, ca s-o facă să înțeleagă toate lucrurile ce nu pot fi rostite în cuvinte. Îi zîmbi — dar în zîmbetul lui era o melancolie vagă, dureroasă, și o anume detașare, frumusețea unei antice fatalități, o finală nepăsare în fața destinului...

— Erați foarte săraci ?

— Săraci ? Da. N-aveam de nici unele. Zdrențe — nici pantofi în picioare — pîine și peștișori din mare... scoici...

Mîinile lui fluturară, dar ochii îi rămaseră ațintiți asupra Alvinei, exprimînd parcă o profundă cunoaștere. Și s-ar fi zis că, în pofida a orice, pentru el o anumită stare era la fel de bună ca și alta, sărăcia însemna tot atîta viață ca și belșugul. Singurul lucru care-l rîcîia era doar o anumită idee geloasă că-i umilitor să fii sărac și de aceea, numai din orgoliu, ar fi vrut să fie înstărit. Generațiile fără de număr care se înșirau îndărătul lui îi inculcaseră instinctul nimicniciei lumii. Și numai subțiratica educație modernă, care se suprapusese peste acest instinct, făcuse din bani și din independența materială o „*idée fixe*". Ancestralul lui instinct îi spunea că lumea e deșertăciune. Dar educația modernă, așa superficială cum era, se dovedea mai tare decît instinctul. Îl îmboldea să-și afirme prezența în lume. Alvina, urmărindu-l ca hipnotizată, îi văzu frumusețea ancestrală, închegată din straturi de civilizație după civilizație ; și, în același timp, îi deslușì vulgaritatea și descompunerea modernă.

— Și cînd ai să te întorci, ai să te duci îndată în satul tău ?

— Nu știu, înțelegi...

— Cum se numește satul tău ?

— Pescocalascio.

Alvina repetă denumirea.

— Arată-mi cum se scrie.

Cicio se scotoci în buzunar după un creion și un petec de hîrtie. Alvina se ridică și-i aduse un vechi caiet de schițe. Așternu cu încetineală, în frumoasa lui caligrafie italiană, numele satului.

— Și acuma scrie-ți numele, îi ceru ea.

„Marasca Francesco", scrise Cicio.

— Scrie și numele tatălui tău și al mamei tale.

Cicio o privi întrebător.

— Vreau să le văd scrise.

„Marasca Giovanni" scrise el și, dedesubt : „Califano Maria".

Alvina se uită la cele patru nume, scrise în grațioasa caligrafie italienească. Și le citi cu glas tare, unul după altul. Cicio îi corectă pronunția, zîmbind cu gravitate. Cînd le rosti corect, dădu din cap :

— Da, așa-i. Le spui bine.

În clipa aceea se ivi domnișoara Pinnegar, anunțînd că doamna Rollings văzuse pe altul dintre tineri venind cu bicicleta pe stradă.

— Ăsta-i Gigi ; nu știe cum se ajunge aici, exclamă Cicio luîndu-și în grabă pălăria și ieșind să-și găsească prietenul.

Geoffrey sosi cu fața-i latră încinsă și năduşită.

— N-ai nimerit ? îl întrebă Alvina.

— Am găsit casa, dar nu puteam găsi o ușă, răspunse Geoffrey.

Rîseră cu toții și se așezară la ceai. Geoffrey și Cicio vorbeau între ei în franceză și păstrau o atitudine rezervată. Din fericire pentru ei, Madame îi învățase cum se mănîncă la o masă. Totuși, aveau încă maniere mult prea libere ca să poată fi pe placul domnișoarei Pinnegar.

— Știi, i se adresă Cicio în franceză lui Geoffrey, n-ai idee ce casă frumoasă e asta.

— Zău, făcu Geoffrey rotindu-și ochii mari prin odaie și vorbind cu gura plină. Așa e ?

— E... dac-ar fi a *ei*, știi...

După ceai, Cicio îi ceru Alvinei :

— Vrei să-l lași și pe Geoffrey să vadă casa ?

Turul casei reîncepu de la capăt. Geoffrey, înfipt pe picioarele-i planturoase, răşchirate, cerceta camerele de jur împrejur și-și făcea comentariile în franceză, adresîndu-le lui Cicio. Cînd urcară scara, își plimbă degetele pe balustrada grea, netedă, din mahon. În dormitor, se uită

aproape speriat la patul și la dulapul monumental. In baie, învîrti robinetele argintii, de modă veche.

— Asta-i camera mea, zise Cicio în franceză.

— *Assez éloigné !* [1] replică Gigi.

Cicio, la rîndul lui, măsură din priviri coridorul.

— Da, aprobă el. Dar e drum deschis...

— Uite ce-i băiete... dac-ai putea să te însori cu *asta*... zise Geoffrey arătînd spre casă.

— Ha, dar nici nu știe dacă mai e a ei. S-ar putea ca datoriile s-o înghită pînă la ultima bucățică.

— Nu mai spune ! Ei, asta-i păcat, mare păcat. *La pauvre fille — pauvre demoiselle !* [2]

— Așa-i că-i păcat ? Ce părere ai ?

— De-o mie de ori păcat ! De-o mie de ori ! Că uite ce-i, băiete, dragostea n-are nevoie de avere, dar căsătoria are. Dragostea-i bună pentru toți, chiar și pentru lăcuste. Dar căsătoria trece prin bucătărie. Asta-i. *La pauvre demoiselle : c'est un malheur pour elle* [3].

— Asta-i adevărat, răspunse Cicio. *Et aussi pour moi* [4]. Pentru mine de asemenea.

— Și pentru tine, *cher* [5] ! Dar poate că..., zise Geoffrey, înconjurînd cu brațul umerii lui Cicio și scuturîndu-l ușor.

Tinerii își zîmbiră unul celuilalt.

— Cine știe ! spuse Cicio.

— Adevărat, cine știe, Cic' dragă !

Cînd coborîră ca să se ducă la Alvina, pe care o auzeau cîntînd la pian, în salon, Geoffrey mai furișă o privire în dormitorul gigant.

— *Tu n'es jamais monté si haut, mon beau. Pour moi, ce serait difficile de m'élever. J'aurai bien peur, moi. Tu te trouves aussi un peu ebahi, hein ? N'est-ce pas ?*

— *Y'a place pour trois,* răspunse Cicio.

— *Non, je créverais, là-haut. Pas pour moi.* [6]

[1] Destul de departe (*fr.*).
[2] Biata fată — biata domnișoară (*fr.*).
[3] Biata domnișoară : e o nenorocire pentru ea (*fr.*).
[4] De asemenea și pentru mine (*fr.*).
[5] Dragă (*fr.*).
[6] — N-ai urcat niciodată atît de sus, frumosule. Mie mi-ar fi greu să mă ridic pînă acolo. Mi-ar fi frică. Și pe tine te amețește un pic, nu ?
— Este loc pentru trei.
— Nu, eu aș crăpa acolo sus. Nu-i de mine (*fr.*).

Și coborîră scările rîzînd.

Domnișoara Pinnegar rămăsese cu Alvina, hotărîtă ca în seara asta să nu se ducă la biserică. Ședea pe un scaun, ghemuită, citind un roman. Alvina cocheta cu cei doi tineri, le cînta la pian și, la un moment dat, le sugeră să joace cărți.

— O, Alvina, n-ai să cutezi să scoți cărțile într-o seară de duminică ! strigă biata domnișoară Pinnegar.

— Dar, domnișoară Pinnegar, asta nu face nimănui nici un rău.

— Știi bine ce gîndesc eu, și ce gîndea tatăl tău... Și mama ta, și domnișoara Frost...

— Dar eu socotesc că-i vorba de o prejudecată, se apără Alvina.

— Mă rog, foarte bine, i-o trînti domnișoara Pinnegar furioasă.

Și, închizîndu-și cartea, se ridică și se duse ostentativ în altă odaie.

Alvina scoase cărțile și o cutioară cu monede de un penny, rămase din recoltele „Calvarului". În momentul acela se auzi o bătaie în ușă. Era domnul May. Domnișoara Pinnegar îi deschise și-l conduse înăuntru, triumfătoare.

— Oh, exclamă el. Musafiri ! Am aflat că te-ai întors, domnișoară Houghton, așa încît m-am *grăbit* să-ți prezint omagiile mele. N-am știut că ai *musafiri*. Ce mai faci, Francesco ? Ce faci, Geoffrey ? *Comment allez-vous, alors ?* [1]

— *Bien !* răspunse Geoffrey. Vrei să fii a patra mînă la cărți ?

— Jucați cărți duminică seara ? Dumnezeule, ce revoluție ! Desigur că joc, eu nu sînt *bigot*. Dacă domnișoara Houghton mi-o cere...

Domnișoara Pinnegar îi aruncă Alvinei o privire solemnă.

— Da, domnule May, fii a patra mînă, sosi replica Alvinei.

— Mulțumesc, atunci am să joc, dacă-mi dați voie. Mai cu seamă cînd văd mormanele acelea de monezi ispititoare. Cine ține banca ? Joacă și domnișoara Pinnegar ?

Dar domnișoara Pinnegar le întorsese sărmanul ei spate gîrbovit și se îndepărtase.

[1] Cum vă mai merge ? (*fr.*).

— Mi-e teamă că am ofensat-o, zise Alvina.

— Dar de ce ? Doar nu punem sufletul *ei* în primejdie, nu-i aşa ? Eu sînt un bun catolic, ştiţi, dar *nu pot* să înghit superstiţiile astea de provincie. Cine împarte ? Dumneata, domnişoară Houghton ? Dar mă tem că jocul nostru o să fie cam *sec*. Cum ? Nu credeţi şi voi la fel ?

Tinerii rîseră.

— Dacă domnişoara Houghton îmi *îngăduie*, dau o fugă şi aduc ceva de băut. Da ? Îmi daţi voie ? În cazul ăsta ar fi *mult* mai plăcut. Care-i preferinţa dumneavoastră, domnilor ?

— Bere, zise Cicio, şi Geoffrey aprobă din cap.

— Bere ! Într-adevăr ! Extraordinar ! Eu iau întotdeauna o picătură de whisky. Ce fel de bere ? De ghimber — sau amară ? Cred c-ar fi mai bine să aduc bere la sticle. Dar cum să le camuflez ? N-ai cumva vreo valijoară, domnişoară Houghton ? O să am aerul că plec într-o călătorie. Ceea ce şi fac — pînă la Soare şi îndărăt : dacă nici asta nu-i destul de departe, chiar pentru domnişoara Pinnegar sau pentru John Wesley [1], atunci regret şi n-am cuvinte.

Alvina îi dădu un sac de voiaj.

— Excelent ! exclamă el. Excelent ! Ăsta ţine uşor şase sticle. Şi acum, urmă el scăzîndu-şi vocea pînă la şoaptă, n-ar fi mai bine să mă strecor pe uşa din faţă şi astfel să scap de ghearele cerberului ?

Ieşi în vîrfurile picioarelor, iar cei doi tineri îl priviră rînjind. Din fericire, în bufetul din salon se găseau pahare, paharele vechi, cele mai bune. Dar din nefericire, la întoarcerea domnului May se ivi nevoia de un tirbuşon. Aşa încît Alvina se strecură la bucătărie. Domnişoara Pinnegar stătea ghemuită în faţa focului, cu cartea în mînă şi ochelarii pe nas. Cînd intră Alvina, o urmări cu ochi de linx. Şi văzu tirbuşonul trădător. Drept care se cocoşă şi mai mult în scaunul ei.

„Şi zgomote de zaiafet răsunară-n noapte“ [2]. Căci domnul May, după o lungă depresiune, se găsea acum pe culmile vervei. Răcneau, pur şi simplu răcneau cu toţii peste cărţile de joc, mugeau înfierbîntaţi, ciondănindu-se şi

[1] *John Wesley* (1703—1791), cleric metodist englez, autor a douăzeci şi trei de culegeri de imnuri religioase.

[2] Citat din Byron — *Childe Harold's Pilgrimage*.

rîzînd în hohote. Domnișoara Pinnegar rezistă de-a lungul întregului vacarm. Dar la un moment dat simți că nu mai poate răbda.

Ușa salonului se deschise și femeia scundă, îndesată, veștejită, îmbrăcată în serj negru, se ivi în prag asemeñea unui înger al răzbunării, cam turtit.

— Ce-ar spune *tatăl* tău de toate astea ? întrebă ea cu glas aspru.

Grupul se opri din rîs și din joc și toți ochii se îndreptară spre ea. Domnișoara Pinnegar se pierdu cu firea și se simți stingherită sub focul atîtor priviri.

— Tata ! strigă Alvina. Ce-ai cu tata ?

— Fată pierdută ce ești ! strigă domnișoara Pinnegar retrăgîndu-se și închizînd ușa după ea.

Domnul May începu să rîdă atît de tare, încît își răsturnă paharul cu whisky.

— Ia te uită, strigă el cu răsuflarea tăiată, ia te uită ce prejudicii mi-a adus mie !

Și se lăsă pradă unei noi crize de rîs paroxistic, umflîndu-se ca un curcan.

Cicio deschise gura, rîzînd muțește.

— Fată pierdută ! Fată pierdută ! Cum o să fii pierdută din moment ce te găsești acasă ? zise Geoffrey căscînd ochii mari și uitîndu-se în sus și-n jos de parcă pierduse ceva.

Izbucniră cu toții într-un hohot de rîs înăbușit.

— Nu, zău așa, începu domnul May, *certamante* e scandalos să bei și să joci cărți într-un salon cu oameni străini, duminică seara. E *teribil !* Nu știu cum o să vă mai spălați de asemenea păcat. Și încă în Casa Manchester... ! Se dezlănțui în altă criză de veselie înăbușită, împurpurîndu-se la față ca un curcan, zvîrcolindu-se în scaun și guițînd ușor : Mi-a plăcut, mi-a plăcut la nebunie ! *Fată pierdută* ce ești ! Cum așa, e *certamante* pierdută ! Și domnișoara Pinnegar tocmai a descoperit acest fapt. Cine n-ar vrea să se piardă în felul ăsta ? Cum, pînă și domnișoarei Pinnegar i-ar plăcea să fie pierdută, dacă ar putea. Ar dori-o, *certamante.* E natural !

Domnul May își șterse ochii cu batista, care din nefericire se muiase în whisky.

Și continuară să joace pînă ce domnul May și Geoffrey cîștigară toți bănuții, cu excepția unei monede de două pence, care-i reveni lui Cicio. Alvina le rămase datoare.

— Ei, socotesc că a fost un joc foarte plăcut, zise domnul May. Foarte plăcut ! Nu credeţi ?

Cei doi tineri zîmbiră şi aprobară din cap.

— Îmi pare rău numai de domnişoara Houghton, care a *pierdut* fără întrerupere, toată seara. Foarte interesant. Dar, vedeţi dumneavoastră, mă consolez cu zicala : „Noroc la cărţi, nenoroc în dragoste". Eu unul sînt categoric *urmărit* de nenoroc în dragoste. Şi sînt sigur că domnişoara Houghton preferă să aibă ghinion la cărţi decît în dragoste. N-am dreptate ?

— Desigur, răspunse Alvina.

— Vedeţi, *certamante !* Ei, tot ce putem face după această afirmaţie este să-i dorim succes în dragoste. Nu-i aşa, domnilor ? Sînt convins că fiecare dintre *noi* ar face tot ce-i stă în putinţă ca să contribuie la acest succes. Nu-i aşa, domnilor ? Nu sîntem noi gata să facem tot ce ne stă în putinţă ca să contribuim la fericirea domnişoarei Houghton în dragoste ? Ei, în cazul ăsta, haideţi să bem pentru ea. Îşi înălţă paharul şi se înclină spre Alvina : Domnişoară Houghton, îţi doresc din *inimă* succes în dragoste şi mă declar sluga dumitale credincioasă...

Se înclină şi dădu paharul pe gît.

Geoffrey căscă ochii mari în timp ce ridică paharul :

— Eu ştiu c-o să-ţi meargă bine în dragoste, las' că ştiu *eu*, zise el greoi.

— Şi dumneata, Cicio ? Dumneata nu bei ? întrebă domnul May.

Cicio ridică paharul, se uită la Alvina, îi făcu o mică strîmbătură comică ţuguindu-şi buzele, şi dădu berea pe gît.

— Mă rog, zise domnul May, o confirmi prin *bere*, din moment ce nu o poţi confirma prin cuvinte.

— Cît e ceasul ? întrebă Alvina. Să luăm masa.

Era trecut de nouă. Alvina se ridică şi se duse la bucătărie, cu bărbaţii după ea. Domnişoara Pinnegar nu mai era acolo. Nu se mai vedea nicăieri.

— S-o fi dus la culcare ? întrebă domnul May.

Şi se furişă în vîrful picioarelor pînă sus, un omuleţ caraghios, roşu la faţă, cilindric. Cunoştea bine casa. Se întoarse ţopăind.

— Am auzit-o tuşind, îi înştiinţă pe ceilalţi. Şi pe sub uşa ei se vede lumină. S-a dus la culcare. N-am zis eu întotdeauna că e un suflet nobil ? Am să beau în sănăta-

tca ei. Domnișoară Pinnegar — și se înclină țeapăn în direcția scărilor — în sănătatea dumneavoastră, și *somn ușor.*

După care, chicotind șăgalnic, se așeză în capul mesei și începu să taie friptura rece de berbec.

— Și unde joacă săptămîna asta Natcha-Kee-Tawara ? întrebă el.

I se aduse la cunoștință.

— Așa ? Și voi doi plecați în noaptea asta cu bicicletele pînă la tabăra lui Kishwégin ? În cazul ăsta nu trebuie să mai lungim *mult* petrecerea noastră.

— Cicio rămîne ca să mă ajute să-mi duc bagajul mîine, răspunse Alvina. Știi că am intrat permanent în trupa Tawara — ca pianistă.

— Nu, n-am știut asta ! Zău ? Adevărat ? Ah ! Bine ! Înțeleg. Permanent ! Da, e o surpriză. Da ! Ca pianistă ? Și dacă mi-e îngăduit să întreb, care-i partea dumitale din venitul tribal ?

— Asta încă nu s-a stabilit.

— Nu ! Exact ! Exact ! Nu *s-ar fi putut* încă stabili. Și spui că e un angajament permanent ? *Certamante,* la suma asta...

— Da, e un angajament permanent, replică Alvina.

— Da ! Dar ce lovitură îmi dai mie ! Și nu te mai întorci la „Calvar" ? Cum ? Chiar deloc ?

— Nu, răspunse Alvina. Am de gînd să vînd „Calvarul".

— Zău ? Ai și luat hotărîrea ? Asta-i o mare noutate pentru mine. Și e o hotărîre definitivă ?

— Definitivă.

— Înțeleg. Dacă pun lucrurile cap la cap, ca să spun așa — și privi la ea și la cei doi tineri — *înțeleg.* Efectiv și a-fectiv, am priceput — ca să întrebuințez acest termen vulgar. Dar ce lovitură îmi dai mie ! Ce lovitură pentru mine !

— De ce ? întrebă Alvina.

— Păi ce-o să se aleagă de „Calvar" ? Și, în consecință, ce-o să se aleagă de mine ?

— Dar nu poți să-l conduci mai departe ? Să înființezi o asociație ?

— Mă tem că nu-i posibil. Am făcut tot ce-am putut. Mă tem, știi, că m-ai debarcat.

— Îmi pare foarte rău, zise Alvina. Sper să nu fie așa.

— Îți mulțumesc pentru *speranță,* răspunse domnul May sarcastic. Se spune că speranța e dulce. Eu am început să-i simt gustul *amar.*

Bietul om se îngălbenise de tot. Cicio și Geoffrey îl urmăreau cu ochi întunecați, care știau să vadă.

— Și cînd ai de gînd să pui în aplicare această fatală hotărîre ?

— Mîine mă duc la avocat și-i cer să vîndă totul și să clarifice situația cît mai curînd posibil.

— Să vîndă totul ! Casa asta și tot ce conține ea ?

— Da, răspunse Alvina. Totul.

— Nu zău ! Domnul May părea atît de năucit încît îi pierise graiul. Am impresia că se prăbușește lumea.

— Dar lumea dumitale s-a mai prăbușit de multe ori pînă acum, zise Alvina.

— Mă rog — s-a mai prăbușit o dată sau de două ori. Dar *niciodată* drept în capul meu...

Urmă un răstimp de tăcere.

— Și domnișoarei Pinnegar i-ai spus ?

— Încă nu categoric. Dar s-a hotărît să-și deschidă o mică prăvălie în Tamworth, unde are niște prieteni.

— Da ? Și dumneata ai *într-adevăr* de gînd să bați țara în lung și-n lat cu tinerii ăștia... ? Arătă cu capul spre Cicio și Gigi. Și fără *nici un salariu ?* Vocea îi deveni pițigăiată. Vai de mine ! Ăsta-i un fel de *trafic de carne vie* din partea lui Madame. Pe cuvîntul meu !

— Nu cred că așa stau lucrurile, răspunse Alvina. Nu-ți dai seama că spui vorbe jignitoare ?

— *Jignitoare ?* Nu știu. Cred că ăsta-i *adevărul...*

— Nu-i un adevăr care să mi se spună mie, replică Alvina, tremurînd de furie.

— Ah ! se proțăpi domnul May, galben și ca turbat. N-am voie să spun ce gîndesc ?

— Nu, dacă gîndești asemenea lucruri...

— Nu mai spune ! Problema e că le gîndesc *într-adevăr.*

Alvina îl privi cu ochi mari și grei.

— Pleacă ! îi spuse ea. Pleacă imediat. N-am să rabd să fiu insultată de dumneata !

— Ei, nu zău ? strigă domnul May, ridicîndu-se în picioare, cu ochii aproape ieșiți din orbite. Nu, vai de mine ! Nici nu m-aș *gîndi* să te insult în prezența acestor *doi* tineri gentlemeni.

Cicio se ridică încet, la rîndul lui și, cu o mișcare lentă dar repetată a capului, îi arătă ușa.

— *Allez* [1] ! spuse el.

— *Certainement !* strigă domnul May, rățoindu-se la Cicio ca o găină turbată, cu fiere în guşă. *Certainement ! Je m'en vais. Cette compagnie n'est pas de mon choix* [2].

— *Allez !* strigă Cicio, cu glas mai puternic.

Și domnul May țopăi afară din cameră ca o pasăre care plesnește de propriul ei venin. Cicio rămase în picioare, cu mîinile proptite de masă, trăgînd cu urechea. Îl auziră pe domnul May trîntind ușa din față.

— S-a cărat ! spuse Geoffrey.

Cicio zîmbi disprețuitor.

— *Voyez, un cochon de lait* [3], zise Gigi cu voce sonoră și calmă.

Cicio se reașează pe scaun. Geoffrey îi turnă puțină bere, spunînd :

— Bea, Cic', dragul meu, băşica a crăpat. Prr ! Și Gigi se pocni cu pumnul în propriul obraz umflat cu aer. Allaye, draga mea, în sănătatea ta ! Noi sîntem Tawara. Sîntem Allaye ! Sîntem Pacohuila ! Sîntem Walgatchka ! *Allons !* [4] Purcelul de lapte a fost fiert în zeama lui și mîncat. *Voilà* [5]. Bău, zîmbind cu toată gura. Unul cîte unul, urmă Geoffrey, care era puțin beat. Îi scoatem din luptă unul cîte unul, sînt *hors de combat* [6]. Cine a rămas ? Pacohuila, Walgatchka, Allaye...

Zîmbi, lățindu-și buzele pînă la urechi. Alvina, după accesul ei de furie, zăcea inertă, cufundată în gînduri.

— Allaye, tu ce părere ai ? Tu ești mireasa lui Tawara, urmă Geoffrey.

Alvina îl privi, răspunzîndu-i cu un zîmbet șters.

— Și cine e Tawara ?

Geoffrey ridică din umeri, își întinse palmele în lături, și-și legănă capul dintr-o parte în alta, ca un mandarin comic.

[1] Plecați ! (*fr.*).
[2] Desigur. Plec. Societatea asta nu-i pe placul meu (*fr.*).
[3] Iată, un purcel de lapte (*fr.*).
[4] Haide ! (*fr.*).
[5] Iată (*fr.*).
[6] Scoși din luptă (*fr.*).

— Asta-i ! strigă el. Asta-i întrebarea ! Cine-i Tawara ? Cine ? Spuneţi-mi ! Cicio e Tawara... şi eu sînt... şi Max, şi Louis...

Îşi deschise braţele cuprinzîndu-i parcă şi pe membrii absenţi ai tribului.

— Nu pot fi mireasa tuturor patru, zise Alvina rîzînd.

— Nu—nu ! Nu—nu ! Nici nu m-am gîndit la una ca asta. Dar tu eşti mireasa lui Tawara. Locuieşti în cortul lui Pacohuila. Şi de va veni ziua — dacă va veni vreodată — cînd nu va mai fi loc pentru tine în cortul lui Pacohuila, atunci bîrlogul lui Walgatchka, ursul, îţi va fi deschis. Deschis, da, larg deschis...

Îşi desfăcu larg braţele, aşa cum stătea în capul mesei.

— Da, deschis, şi cînd Allaye va păşi în bîrlog, acesta va fi adăpostul lui Allaye, iar Walgatchka este ursul care o slujeşte pe Allaye. Potrivit legilor Feţelor Palide, potrivit legilor *yenghee*, potrivit legilor *fransuye*, Walgatchka va fi soţul-urs al lui Allaye, din ziua în care aceasta va ridica perdeaua cortului său...

Îşi roti ochii în cap şi privi jur împrejur. Alvina îl urmărea.

— Dar s-ar putea să-mi fie teamă de un soţ-urs, spuse ea.

Geoffrey se ridică în picioare.

— Jur pe Manitou, zise el, că ursul Walgatchka îşi apleacă umil capul — la aceste cuvinte Geoffrey îşi înclină capul — colţii lui sînt catifelaţi ca petala de crin — aci deschise gura şi-şi puse degetul pe dinţii mici şi deşi — şi mîinile lui sînt pufoase ca albina cînd dezmiardă o floare.

Îşi întinse mîinile, se apropie şi, pe neaşteptate, căzu în genunchi în faţa Alvinei, arătîndu-i mîinile şi dinţii şi continuînd să-şi rotească ochii în cap.

— Allaye nu trebuie să se teamă de ursul Walgatchka, zise el, privind-o hazliu.

Cicio, care-l urmărise tot timpul cu un rînjet binevoitor, se ridică în acest moment în picioare şi-l luă pe Geoffrey de umeri, înălţîndu-l.

— *Basta !* [1] zise el. *Tu es saoul* [2]. Eşti beat, Gigi. Ridică-te. Cum ai să mergi pe bicicletă pînă la Mansfield, *hein ?* Lighioană mare ce eşti !

[1] Gata (*it.*).
[2] Eşti beat (*fr.*).

— Cicio, începu Geoffrey solemn. Eu te iubesc, te iubesc ca pe un frate. Te iubesc ca pe un frate, Cicio, dragul meu, și tu o știi. Dar — și la aceste cuvinte pufni sălbatic — sînt sclavul lui Allaye, sînt ursul îmblînzit al lui Allaye.

— Ridică-te, zise Cicio, ridică-te ! *Per Bacco !*[1] Ea n-are nevoie de un urs îmblînzit. Zîmbi prietenului său, privindu-l de sus în jos.

Geoffrey se ridică în picioare și-l cuprinse pe Cicio în brațe.

— Cic', îl imploră el. Cic', te iubesc ca pe un frate. Dar lasă-mă să fiu ursul îmblînzit al lui Allaye, lasă-mă să fiu blîndul urs al lui Allaye.

— În ordine, îl potoli Cicio. Ești ursul îmblînzit al lui Allaye.

Geoffrey îl turti pe Cicio la pieptul său.

— Îți mulțumesc. Îți mulțumesc. Dă-mi salutul tău, prietene !

Cicio îl sărută pe un obraz și pe celălalt. Drept care Geoffrey căzu din nou, pe loc, în genunchi în fața Alvinei și-i întinse obrazul lui roșu și fălcos.

— Salută-ți ursul, Allaye, strigă el. Salută-ți sclavul, ursul îmblînzit Walgatchka, cel care-i urs fioros pentru toți în afară de Allaye și de fratele său Pacohuila, care-i puma. Și Geoffrey, îngenunchind în fața Alvinei și oferindu-i obrazul, scoase un muget de urs sălbatic în toată regula.

Alvina îi aruncă o privire lui Cicio, care stătea în picioare, uitîndu-se la ei. Apoi depuse un sărut ușor pe obrazul lui Geoffrey și-l întrebă :

— Nu vrei să te duci la culcare și să dormi ?

Geoffrey se opinti în picioare, clătinînd din cap.

— Nu, nu... protestă el. Nu... Nu ! Walgatchka trebuie să plece la cortul lui Kishwégin, la tabăra tribului Tawara.

— Dar nu în noaptea asta, *mon brave*, îl sfătui Cicio. În noaptea asta rămînem aici, *hein* ? De ce să ne despărțim, *hein, frère* ?

Geoffrey îl strînse din nou pe Cicio în brațe.

— Pacohuila și Walgatchka sînt frați de sînge, două trupuri, dar același sînge. Un sînge în două trupuri ; un singur pîrîu în două văi ; un lac între doi munți.

[1] Pe Bachus *(it.)*.

Geoffrey se uită la Cicio cu ochii lui mari, îngreunați. Alvina aduse o lumînare și o aprinse.

— Încăpeți amîndoi într-o singură cameră ? O să vă mai dau o pernă.

Îi conduse sus. Geoffrey tropăia greoi, în urma ei, și după el urca Cicio. Pe palier, Alvina le dădu perna și lumînarea, le zîmbi, le ură cu voce șoptită noapte bună și coborî din nou. Strînse în grabă resturile cinei și scoase din salon toate paharele și sticlele. Apoi le spălă, înlăturînd toate urmele festinului. Puse cărțile de joc îndărăt în cutia lor de mahon. Casa Manchester își recăpătase vechea ei înfățișare.

Stinse gazul și urcă în dormitorul ei. Deslușea, dinspre capătul coridorului, vibrația înăbușită dar profundă a sforăitului lui Geoffrey. Fusese o zi obositoare — era prea istovită ca să-i mai pese de ceva.

Dimineața însă se deșteptă cea dintîi. O auzi pe domnișoara Pinnegar în camera ei și se zori să coboare. Deschise în grabă ferestrele și ușile ca să iasă mirosul de bere și de tutun. Îi auzi apoi pe bărbați bocănind în sala de baie. Pregăti la repezeală micul dejun și aprinse focul. Doamna Rollings nu avea să vină decît mai tîrziu. La șapte fără un sfert, domnișoara Pinnegar coborî și se duse la spălătorie, să-și fiarbă ceaiul.

— Au rămas amîndoi peste noapte ? întrebă ea.

— Da, au dormit amîndoi în camera din capătul coridorului.

Domnișoara Pinnegar nu făcu nici un comentariu, dar își tîrși pașii spre camera de zi, ducîndu-și ceaiul și oul fiert. Diminețile nu prea era vorbăreață.

Coborî și Cicio, în cămașă, ca de obicei, dar de astă dată purta guler. O salută politicos pe domnișoara Pinnegar.

— Bună dimineața, îi răspunse ea, continuînd să-și soarbă ceaiul.

Își făcu apariția și Geoffrey. Domnișoara Pinnegar îi aruncă o privire ursuză și-i răspunse laconic la salut. Apoi continuă să-și scobească oul fiert cu lingurița, încet și persistent, complet mută.

Bărbații ieșiră ca să pună la punct bicicleta lui Geoffrey. Era o dimineață apăsătoare, cenușie, mohorîtă. În timp ce umflau cauciucurile, auziră în spate niște pași tîrșiți. Domnișoara Pinnegar ieși, trase zăvorul de la poarta curții din spate, ignorîndu-le însă total prezența. O văzură

întorcîndu-se spre casă şi urcînd cu încetineală scara exterioară care ducea la pod. Două minute mai tîrziu, tinerii rămaseră uluiţi în faţa iureşului fetelor din atelier. Iar fetele, dînd pe neaşteptate peste cei doi bărbaţi, în dimineaţa opacă, scoaseră stridente chiote de uimire. Zăboviră pe trepte, holbîndu-se topite de curiozitate, înghiontindu-se şi şuşotind între ele, pînă cînd se ivi domnişoara Pinnegar în capul scării, deasupra lor, şi scutură cu furie un clopoţel ce atîrna lîngă uşa de intrare a atelierului.

După această scenă formidabilă, Geoffrey şi Cicio intrară să-şi ia micul dejun preparat de Alvina.

— Tu ai făcut toate astea ? întrebă Cicio privind de jur împrejur.

— Da. De ani de zile eu pregătesc micul dejun.

— Ei, acu n-o să-l mai faci de multe ori aicea, zise Cicio, zîmbindu-i cu tîlc.

— Sper şi eu, răspunse Alvina.

Cicio luă loc aproape ca un soţ, de parcă ar fi fost privilegiul lui.

Geoffrey era neobişnuit de tăcut în această dimineaţă. Îşi termină micul dejun şi se ridică să plece.

— La revedere, pe curînd, îi spuse Alvinei, zîmbind ruşinat şi înclinîndu-se în faţa ei.

Cicio îl însoţi pînă în stradă.

Cînd se întoarse, o găsi din nou pe Alvina spălînd vasele.

— La ce oră plecăm ? întrebă el.

— O să luăm trenul de unu. Trebuie să mă duc la avocat în dimineaţa asta.

— Şi ce-ai să-i spui ?

— O să-i cer să vîndă totul.

— Şi te măriţi cu mine ?

Alvina tresări şi se uită lung la el.

— Dar tu nu vrei să te însori, nu-i aşa ?

— Ba da, vreau.

— N-ar fi mai bine să aştepţi să vezi...

— Ce anume ?

— Dacă rămîn cu ceva bani.

Îşi aţinti privirea asupra ei şi se întunecă la faţă.

— De ce ? o întrebă Cicio.

Alvina începu să tremure.

— Ar fi mai convenabil pentru tine dac-ar fi şi ceva bani.

Un zîmbet lent, sinistru, îi încolţi pe buze. Ochii lui nu zîmbeau niciodată, decît uneori lui Geoffrey, cînd îi îneca o undă de lumină caldă în care vibra rîsul.

— Aşa crezi tu ?

— Da. Şi e adevărat, nu ?

Cicio îşi întoarse privirile şi se uită la mîinile ei care spălau furculiţele. Degetele îi tremurau uşor. Apoi se uită din nou la ochii ei, care se opriseră asupră-i, mari, îngînduraţi, uşor acuzatori.

Pe faţă i se răspîndi rîsul lui nerușinat.

— Da, zise, sigur că-i mai bine întotdeauna cînd sînt bani. Îşi puse mîna pe ea şi Alvina se feri. Dar eu mă însor cu tine din dragoste, să ştii. Tu ştii ce-i aia dragoste... Şi-i înconjură mijlocul cu braţul, rîzîndu-i drept în faţă.

Alvina se desprinse.

— Dragoste ai putea avea şi fără căsătorie, îi spuse ea. O ştii foarte bine.

— În regulă ! În regulă ! Îmi dai dragoste ? Asta vreau.

Alvina se zbătu, împotrivindu-i-se.

— Nu acuma, zise ea.

Văzu voinţa aprigă scînteind în ochii lui ; Cicio dădu din cap cu fermitate.

— Ba acuma ! Chiar acuma !

Ochii lui galbeni priveau în ochii ei, străini şi dominatori.

— Nu pot, se împotrivi ea. Nu pot acum.

El îi răspunse printr-un rîs sinistru, dar cu oarecare tandreţe :

— Vino în odaia aceea mare...

Faţa ei se pietrifică în împotrivire.

— Nu pot acum, realmente, îi răspunse posomorîtă.

Ochii lui priviră în jos, într-ai ei. Ochii Alvinei îi întoarseră privirea, duri, reci şi hotărîţi. Rămaseră astfel, neclintiţi, cîteva secunde. Apoi, cînd o şuviţă răzleaţă din părul ei îi prinse atenţia, Cicio îşi simţi inima inundată de un val de dorinţă, cald şi plin, care-i anihilă furia luptei. O clipă se înmuie. Îi văzu rezistenţa din ce în ce mai fermă, şovăi sub impulsul unui subit dezgust, şi aproape că o lăsă să-i scape. Dar dorinţa îl potopi iar, zîmbetul lui nu se mai sinchisi de ea şi atunci o luă pe sus.

— Ba da, zise el. Acuma !

O clipă, Alvina se zbătu cu înfrigurare. Dar aproape în acelaşi timp fu nevoită să admită că era mult mai puternic decît ea şi rămase nemişcată, mută, încremenită de mînie. Albă, mută, nemişcată, se lăsă în voia lui. Se lăsă purtată de fluxul necunoscut, obscur, al voinţei lui, doborîtă pe veci de pe vechiul ei soclu.

Se iveşte în viaţă cîte o clipă cînd soarta ne smulge şi ne zvîrle afară din drum. Aşa se simţea acum Alvina, zvîrlită — nu ştia încotro — dar într-un cuprins întunecos, unde bărbaţii aveau feţe smolite şi ochi galbeni translucizi, unde graiul era străin şi viaţa nu era viaţa ei. De parcă s-ar fi prăbuşit din lumea ei într-o alta, o planetă mai tenebroasă în care toate înţelesurile erau schimbate. Era singură, dar nu-i păsa. Aflase ceea ce-şi dorise. În erupţia de pasiune a iubitului ei găsise un miez de singurătate, frumoasă, rece, ca o umbră pe care şi-o înfăşura în juru-i şi care o făcea să guste dulceaţa desăvîrşirii. Era clipa totalei linişti şi a plenitudinii.

Răzbeau zgomote din stradă, din atelierul de peste capetele lor. Dar tăcerea lor era neştirbită.

În cele din urmă, Cicio se ridică şi se uită la ea.

— Dragostea e un lucru frumos, Allaye, îi spuse el.

Ea rămase nemişcată, privindu-l, urmărindu-i faţa stranie, zîmbitoare, pe care avea senzaţia că o cunoscuse, o cunoscuse în parte, cîndva, într-o existenţă îndepărtată, neîngăduită. Cicio se apropie, îşi odihni mîna pe sînul ei şi o sărută.

— Iubire ? rosti el enigmatic, uşor îngîndurat.

Dar ea nu putu să-i răspundă, rămase nemişcată. Cicio se uită adînc în ochii ei, îndepărtat, dar inevitabil. Apoi plecă.

Alvina rămase cufundată în perfecta şi frumoasa ei solitudine, mai împlinită acum, că era singură. Dar curînd dori să-l vadă. Urcă la etaj, se privi în oglindă, îşi examină îmbrăcămintea, îşi netezi părul, îşi aranjă şorţul şi coborî din nou. Nu-l putu găsi pe Cicio — ieşise. O pisică vagabondă ţîşni din spălătorie şi în saltul ei sparse o farfurie. Alvina îşi găsi apa de vase răcită. Mai adăugă apă şi începu apoi să şteargă farfuriile.

Cicio reveni curînd şi rămase în prag uitîndu-se la ea. Alvina se întoarse spre el cu un rîs neaşteptat.

— Ce gîndeşti tu despre tine ? îl întrebă ea.

— De..., răspunse el dînd uşor din cap cu o expresie de triumf, tainică şi evazivă.

Trecu pe lîngă ea şi intră în casă. Alvina simţi din nou că o frige văpaia lăuntrică a iubirii : cît era de efemer, de frumos, aşa cum se mistuise tăcut din văzul ei. Continuă să şteargă vasele, fericită. De ce oare era atît de absurd de fericită ? se întrebă ea. Şi de ce, totuşi, se împotrivea cu atîta înverşunare senzaţiei frumuseţii lui întunecate. insesizabile ? Insesizabilă, etern insesizabilă ! Frumuseţea aceasta făcea din ea sclava lui. Alvina lupta împotriva propriei ei dorinţe de a-i cădea la picioare. Ridicol să fie atît de fericită !

Cînta de una singură în timp ce-şi termina treaba la parter. Apoi urcă din nou la etaj ca să deretice prin dormitoare şi să-şi facă bagajul. La ora zece urma să se ducă la avocatul familiei.

Zăbovi asupra obiectelor ei personale : ce să ia şi ce să nu ia ? Şi aşa, se trezi că timpul zburase. Era aproape zece cînd coborî scările zorită. Cicio stătea foarte liniştit, aşteptînd-o. Înălţă privirea spre ea.

— Trebuie să mă grăbesc, îi spuse Alvina. Nu cred că am să întîrzii mai mult de o oră.

El îşi puse pălăria pe cap şi ieşi, însoţind-o.

— O să-i spun avocatului că m-am logodit cu tine. Pot să-i spun ? întrebă ea.

— Da. Poţi să-i spui ce vrei. Era nepăsător.

— Asta, urmă Alvina cu voioşie, pentru că indiferent de ce-am spune, noi facem tot ce ne place. O să-i înşir că avem de gînd să ne căsătorim în vară, după ce-o să ne cunoaştem mai bine, şi că după aceea plecăm în Italia.

— Şi de ce-i înşiri astea toate ?

— Pentru că *trebuie* să-i dau într-un fel raportul despre perspectivele mele, altfel or să mă silească să fac ceva ce nu vreau. Ai putea să vii cu mine la avocat, vrei ? E un bătrînel tare simpatic. Dacă vii, o să-l fac să creadă în existenţa ta.

Dar Cicio scutură din cap.

— Nu, zise el. Nu viu. Nu *pe mine* vrea să mă vadă.

— Mă rog, dacă nu vrei, nu veni. Dar să ştii că ţin minte numele tău, Francesco Marasca, şi ţin minte Pesco-calascio.

Cicio o ascultă în tăcere, în timp ce străbăteau strada aproape pustie a orășelului Woodhouse în acea dimineață de luni. Oamenii o salutau din cap pe Alvina. Unii se repezeau curioși de pe trotuarul de peste drum ca să-i vorbească ei și să se zgîiască la Cicio. Dar acesta se ținea deoparte și le întorcea spatele.

— Da, răspundea Alvina, cîteva săptămîni o să locuiesc pe ici, pe colo pe la niște prieteni. Nu, nu știu cînd am să mă întorc. La revedere.

— Arăți bine, Alvina, îi spuneau oamenii. Arăți admirabil. Schimbarea îți prieste.

— Da, nu-i așa ? răspundea Alvina veselă. Și se bucura că arată bine.

— Ei, și acum la revedere pentru cîteva minute, îi spuse ea lui Cicio, privindu-l cu ochi zîmbitori și făcîndu-i semne din cap cînd îl părăsi în poarta casei avocatului, lîngă zidul acoperit de iederă.

Avocatul era un bărbat mărunțel, complet cărunt. Alvina îl cunoștea din copilărie — dar mai curînd în calitate oficială decît personală. Intră în biroul lui, toată numai zîmbet. Din fotoliul său, avocatul o scrută cu ochi pătrunzători și cu un aer oficial înainte de a deschide vorba :

— Ei, domnișoară Houghton, ce noutăți ai ?

— Eu nu prea am, domnule Beeby. Am venit la dumneavoastră după noutăți.

— Ah ! făcu avocatul, jucîndu-se cu un *presse-papier* care zăcea pe un maldăr de file. Mă tem că, din nefericire, veștile pe care o să ți le dau eu nu sînt prea plăcute. Dar nici deosebit de neplăcute. Îi adresă un surîs viclean.

— Testamentul a fost autentificat ?

— Încă nu. Dar peste cîteva zile va fi.

— Creditorii și-au prezentat toți reclamațiile ?

— Da. Așa *cred*. Așa cred.

Și-și lăsă din nou mîna pe teancul de hîrtii, apăsate de greutatea pe ale cărei muchii își plimba degetele.

— Toate astea ? întrebă Alvina.

— Da, răspunse el liniștit. Răspunsul era prevestitor de rele.

— Multe ! comentă Alvina.

— O cantitate impresionantă ! O cantitate impresionantă ! Dă-mi voie să-ți prezint o dare de seamă.

Se ridică și-i aduse un document. Alvina reuși să înțeleagă, cu ajutorul avocatului, că pretențiile ridicate asupra proprietăților tatălui ei depășeau valoarea aproximativă a acestora cu vreo șapte sute de lire.

— Adică mai datorăm șapte sute de lire ? întrebă ea.

— Ți-am prezentat o cifră estimativă a valorii proprietății. S-ar putea, desigur, să se obțină mult mai mult la vînzare — după cum s-ar putea să se obțină și mai puțin.

— Ce îngrozitor ! exclamă Alvina, simțind că-i piere curajul.

— O situație nefericită ! Nefericită ! Oricum, nu cred că valoarea proprietăților se va ridica la mai puțin decît ceea ce am prevăzut noi. Nu cred.

— Dar chiar și așa, obiectă Alvina, tot vom mai rămîne cu datorii.

Se și văzu înhămată la achitarea datoriilor tatălui ei.

— Mi-e teamă că așa e.

— Și atunci ce-i de făcut ?

— Ei — creditorii vor trebui să-și mai reducă din pretenții. Nu foarte mult. Și nu cred că vor face mare caz. De fapt, unii dintre ei vor căpăta mai mult decît s-au așteptat. Nu, pe chestia asta nu e nevoie să ne frămîntăm. Oricum, chiar dac-o facem, tot nu ajută la nimic. Dar acum, să discutăm în ceea ce te privește pe dumneata. Ai vrea să încerc să cad la o învoială cu creditorii, așa încît să-ți lase unele rezerve ? Majoritatea dintre ei sînt oameni care te cunosc și îți cunosc condiția ; aș putea încerca...

— Ce să încercați ?

— Să cad la o înțelegere. Poate că ai putea reține o cotă-parte din atelierul domnișoarei Pinnegar. Sau poate ar fi posibil să se realizeze ceva cu cinematograful. Ce-ai prefera ?

Alvina ședea liniștită pe scaunul ei, privind pe fereastră la rămurelele de iederă și la liliacul înmugurit. Simțea că nu poate, că pur și simplu nu poate să se lipsească de orice resursă. În adîncul inimii nutrise speranța că o să rămînă cu cîteva sute de lire — poate chiar o mie sau mai mult. Și acest lucru ar fi făcut din ea o tentație pentru oamenii care n-aveau nici un ban. Dar să nu se aleagă cu nimic — să n-aibă în spate nimic altceva decît suta ei de lire. Și cînd se vor termina și astea... !

Prinsă în această dilemă, se uită la avocat.

— Nu te aşteptai să fie chiar atît de rău ? o întrebă el.

— Cred că nu mă aşteptam.

— Nu. Mă rog — ar fi putut să fie şi mai rău.

Avocatul păru din nou să aştepte un răspuns. Şi din nou Alvina se uită la el fără să-l vadă.

— Ce părere ai ? o întrebă în cele din urmă.

Drept răspuns, Alvina îl privi cu ochi măriţi.

— Poate că preferi să mai aştepţi pînă iei o hotărîre ?

— Nu, zise ea. Nu. N-are nici un rost să mai aştept.

Avocatul o privi cu oarecare curiozitate, în timp ce degetele-i băteau darabana, nerăbdătoare.

— Voi face tot ce-mi stă în putinţă să obţin de la reclamanţi cît mai mult pentru dumneata.

— Ah, da ! Dar mai bine să renunţăm la tot. Nu *vreau* să mă mai agăţ de nimic. Nu vă faceţi griji pentru mine. Oricum, eu plec din oraş.

— Pleci din oraş ? întrebă avocatul examinîndu-şi unghiile.

— Da, nu mai rămîn aici.

— O ! Şi pot să te întreb dacă ai hotărît unde te vei duce ?

— Am căpătat un angajament ca pianistă ; acompaniez o companie teatrală care face turnee.

— Zău ! spuse avocatul sfredelind-o cu privirile.

Alvina se uita în gol, pe fereastră. Avocatul reveni la studierea atentă a unghiilor.

— Şi cu un salariu satisfăcător ?

— Satisfăcător, vă mulţumesc.

— A, bine ! Dacă aşa stau lucrurile ! Se răsuci niţel în scaun. Vezi, noi sîntem vecini vechi, şi relaţiile mele de afaceri cu tatăl dumitale datează de ani şi ani. Noi — adică persoanele interesate, inclusiv eu — nu am fi bucuroşi la gîndul că eşti nevoită să te dezrădăcinezi din Woodhouse... hm... hm... ca o învinsă. Dacă... hm... am putea cădea la o înţelegere... să facem un aranjament care să-ţi fie pe plac şi care să-ţi asigure, în oarecare măsură, un mijloc de existenţă...

O urmări pe Alvina cu ochi albaştri pătrunzători. Ea îi întoarse privirea, fără să-l vadă însă.

— Nu... mulţumesc foarte mult. Dar nu vă faceţi griji. Eu plec.

— Cu compania teatrală care face turnee ?

— Da.

Avocatul își studie unghiile cu intensitate.

— Mă rog, zise el, frecînd cu vîrful unui deget o imaginară asperitate pe muchia unei unghii. Mă rog, în cazul ăsta,... în cazul ăsta... Dacă ai luat o hotărîre irevocabilă...

O sfredeli din nou cu privirile. Alvina dădea din cap încet, repetat, ca un mandarin de porțelan.

— În cazul ăsta, urmă avocatul, trebuie să mergem înainte cu evaluările și cu pregătirile de vînzare.

— Da, răspunse Alvina cu voce slabă.

— Îți dai seama că tot ce se găsește în Casa Manchester, cu excepția lucrurilor dumitale personale și ale domnișoarei Pinnegar, aparține creditorilor tatălui dumitale și nu poate fi scos din casă.

— Da, răspunse ea.

— Și va trebui făcut un inventar a tot ce conține casa. Așa încît dacă dumneata și domnișoara Pinnegar ați vrea să vă strîngeți și să vă puneți deoparte obiectele personale... Dar pe domnișoara Pinnegar o s-o văd în cursul zilei de azi. Vrei să-i spui, te rog, să vină aici pe la ora șapte ?... Cred că va fi liberă la acea oră...

Alvina ședea în continuare, tremurînd toată.

— Astăzi o să-mi împachetez lucrurile, spuse ea.

— Firește, adăugă avocatul, dacă există unele mici obiecte de care te simți atașată afectiv, creditorii vor fi fără îndoială de acord să le păstrezi. Dar pentru obiectele de valoare mai mare, ca de pildă pianul dumitale, va trebui să le adresez o cerere personală...

— O, nu vreau nimic... protestă Alvina.

— Nu ? Bine. Ai să te mai gîndești. Mai rămîi aici cîteva zile ?

— Nu, răspunse Alvina. Plec astăzi.

— Astăzi ? E o hotărîre irevocabilă ?

— Da. Trebuie să plec azi după-masă.

— Din cauza angajamentului ? Pot să te întreb unde joacă trupa dumitale în săptămîna asta ? Departe ?

— La Mansfield.

— A, bine, atunci în cazul în care va fi nevoie să te mai văd, poți veni pînă aici ?

— Dacă e strict necesar... Dar nu vreau să mă întorc la Woodhouse decît dacă e *într-adevăr* necesar. N-am putea rezolva prin scris ?

— Da, desigur ! Desigur — marea majoritate a problemelor. Desigur ! Şi acum...

Începu să-i explice nişte detalii tehnice şi Alvina semnă cîteva documente. În cele din urmă, se văzu liberă să plece. Trecuse aproape o oră de cînd venise.

— Ei bine, bună ziua, domnişoară Houghton. Ai să mai primeşti veşti de la mine şi eu de la dumneata. Îţi doresc ca noua dumitale ocupaţie să însemne o experienţă plăcută. Sper că nu părăseşti Woodhouse pentru totdeauna.

— La revedere, îi spuse Alvina şi se grăbi să iasă.

Oricît căuta să se stăpînească, se simţea ca după o lovitură care o dărîmase. Primise într-adevăr o lovitură.

Rămase cîteva clipe în poarta avocatului. În partea aceea, dincolo de o văiugă, se ridica dealul cimitirului. Acolo se aflau mormintele alor ei : al mamei ei, al domnişoarei Frost, al tatălui ei. Privind într-acolo, i se păru că deslueşte crucea albă de pe mormîntul domnişoarei Frost şi pietrele cenuşii de pe mormintele părinţilor ei. Apoi se întoarse încetişor, pe lîngă zidul bisericii, îndărăt spre Casa Manchester.

Se simţea umilită. Nu avea chef să vadă pe nimeni. Nu voia s-o vadă pe domnişoara Pinnegar şi nici pe cei din Natcha-Kee-Tawara ; şi cel mai puţin dintre toţi pe Cicio. Woodhouse îi inspira o senzaţie ciudată, de parcă pămîntul s-ar fi ridicat de sub tălpile ei şi ar fi pocnit-o peste gură. Faptul că vechea Casă Manchester, ba chiar şi mobilele din ea stăteau sub pecetea vînzării, în numele creditorilor tatălui ei, îi crea impresia că, brusc, întreaga ei viaţă din Woodhouse se făcuse ţăndări. Ura Casa Manchester. Îi era silă să mai rămînă acolo un singur minut.

Şi totuşi, nu voia să se ducă nici la Natcha-Kee-Tawara. Ceasul bisericii bătu deasupra capului ei orele unsprezece. Ar fi trebuit să prindă trenul de douăsprezece patruzeci, spre Mansfield. Şi totuşi, în loc să se ducă acasă, o luă pe alee în jos, spre cîmp şi spre pîrîu.

De cîte ori străbătuse drumul ăsta ! De cîte ori o văzuse pe domnişoara Frost pe aici, venind grăbită spre casă de la elevii ei ! Cîte primăveri la rînd admirase un anumit vişin sălbatic, nins de floare, şi un porumbar care-şi scutura petalele albe peste rămurelele încîlcite ale unui gard de mărăciniş ! De cîte ori, în cîte primăveri, nu

venise domnișoara Frost acasă ținînd în mînă o crenguță din porumbarul acela !

Alvina nu voia să plece în după-amiaza aceea la Mansfield. Se simțea insultată. Știa că o să scadă mult în ochii lui Madame. Știa că situația ei față de trupă va fi umilitoare. Fățiș umilitoare. Dar mult mai umilitor, nebunește de umilitor ar fi fost să rămînă în Woodhouse și să simtă pe pielea ei gustul bunăvoinței calculate a orășelului. Nu-și putea da seama ce anume era mai rău : privirea rece și insolentă, semidisprețuitoare, semisatisfăcută, cu care Madame ar fi primit vestea prăbușirii ei financiare, sau patronarea plină de insinuări pe care ar fi întîmpinat-o din partea bogătașilor din Woodhouse. Știa cu certitudine cum aveau să licărească ochii negri ai lui Madame, cum o să-și unduiască buzele într-un zîmbet zeflemitor, vag victorios, în momentul cînd avea să afle veștile. Dar pe de altă parte, aproape că auzea tonul de superioritate pe care Henry Wagstaff avea să-i dicteze bunăvoința Woodhouse-ului. Ar fi vrut să fugă de toți — de absolut toți — pentru totdeauna.

Chiar și de Cicio. Pentru că simțea că și el o insulta. Într-un fel subtil, toți o insultau. Văzuseră în ea o posibilă moștenitoare. Să-i fi rămas cinci sute de lire, fie și două sute, lucrurile ar fi stat cu totul altfel. De netăgăduit. Chiar și pentru Cicio. Pînă și o meschină sumă de două sute de lire l-ar fi făcut pe Cicio să-i poarte respect toată viața. Dar cum nu-i aducea nici un ban, avea să-și țină, cu răceală, respectul în frîu. Ba s-ar putea chiar s-o privească cu un rînjet disprețuitor. Alvina nu izbutea să-și alunge asemenea simțămînt.

Din fericire avea acea modestă sumă de bani gheață. Și cîteva bijuterii care puteau fi vîndute. Și cu asta. basta. Totuși, slavă Domnului, deocamdată era independentă.

Dar, indiferent de ce va face în viitor, acum trebuia să se ducă acasă și să-și împacheteze lucrurile. Să-și facă cele două cufere, ca să le aibă pregătite. Căci știa cu certitudine că, odată plecată din Woodhouse, nu avea să mai calce pe aici. Dacă Anglia ar fi fost încercuită toată de stînci, — ce mai, dacă nu ar mai fi existat nici o altă palmă de loc pe lume și nici o cale de trecere, atunci s-ar fi azvîrlit de pe o stîncă. Dar așa cum stăteau lucrurile mai avea o portiță de scăpare. Se agăța cu toate puterile de independența ei.

Se întoarse în oraș. Nu va mai putea prinde trenul de douăsprezece patruzeci, pentru că se și făcuse douăsprezece. Dar nu-i părea rău. Avea nevoie de un răgaz de chibzuință. O să-l trimită pe Cicio înainte. Urcă dealul atît de familiar — îl urcă agale și cu amărăciune. Simțea că și orașul ei natal o insultă : și cei din trupa Natcha o insultau. Și în mijlocul acestor insulte rămînea izolată, singură cu ea însăși, dar voia să fie singură.

Îl găsi pe Cicio așteptînd în capătul curții, așteptînd pe veci, s-ar fi zis. Își pierduse răbdarea.

— Ai stat mult, îi zise.

— Da, răspunse ea.

— Va trebui să ne grăbim să prindem trenul.

— Eu nu pot să plec cu trenul ăsta. O să vin mai tîrziu. Tu ai tocmai timpul să îmbuci ceva și să pleci.

Intrară în casă. Domnișoara Pinnegar nu coborîse încă. Doamna Rollings curăța cartofi.

— Domnul Marasca trebuie să prindă trenul de prînz, așa încît o să mănînce o bucățică de carne rece, i se adresă Alvina acesteia din urmă. Ești drăguță să-i pregătești masa cît urc eu pînă sus ?

— Cei de la „Sharps și Fullbanks“ au trimis facturile, o anunță doamna Rollings.

Alvina deschise notele de plată și se făcu albă ca varul. Cheltuielile de înmormîntare se ridicau la treizeci de lire. Uitase cu totul de ele.

— Și domnul Atterwell vrea să știe ce să sape pe piatra de mormînt a tatălui dumneavoastră, dacă doriți să scrieți ceva.

— Bine.

Doamna Rollings lăsă baltă cartofii destinați prînzului domnișoarei Pinnegar și așternu fața de masă pentru Cicio. În timp ce acesta mînca, intră și domnișoara Pinnegar. Se interesă de Alvina și se duse sus după ea.

— Ai mîncat ? o întrebă ea cînd o văzu așezată și scriind o scrisoare.

— Nu plec încă, iau un tren de după-masă.

— Plecați împreună ?

— Nu. Dînsul pleacă acum.

Domnișoara Pinnegar coborî din nou și se duse la spălătorie. Cînd Alvina veni în sfîrșit jos, își făcu și ea apariția în camera de zi.

— Te rog să-i predai această scrisoare lui Madame; îi ceru Alvina lui Cicio. Voi sosi la teatru la şapte seara. Vin direct acolo.

— De ce nu poţi veni acum cu mine ?

— E imposibil. Avocatul m-a înştiinţat că datoriile tatei depăşesc tot ceea ce avem. Nimic nu ne mai aparţine — nici măcar farfuria în care mănînci. Totul va trebui scos în vînzare pentru achitarea datoriilor. Trebuie să-mi adun rochiile şi încălţămintea, ca să nu fie vîndute odată cu restul. Domnişoară Pinnegar, era să uit, domnul Beeby te roagă să treci astă seară pe la şapte la el.

— Într-adevăr ! exclamă domnişoara Pinnegar cu răsuflarea tăiată. E adevărat ? Trebuie să vindem casa şi mobila şi tot ce avem ? Atunci înseamnă că rămînem pe drumuri. Nu pot să cred !

— Aşa mi-a spus domnul Beeby.

— Dar e cumplit, strigă domnişoara Pinnegar prăbuşindu-se pe un scaun.

— Nici nu mă aşteptam la altceva, replică Alvina. Îmi adun lucrurile în cele două cufere ale mele şi-am s-o rog pe doamna Slaney să mi le păstreze la ea. Iau cu mine o valiză de drum.

— E adevărat ? repetă domnişoara Pinnegar. Încă nu-mi vine a crede. Şi cînd trebuie să ieşim din casă ?

— O, presupun că nu-i chiar atîta grabă. Întîi trebuie să se întocmească un inventar al tuturor bunurilor, aşa că vom putea rămîne aici pînă cînd se va organiza vînzarea.

— Şi asta cînd va avea loc ?

— Nu ştiu. Într-o săptămînă sau două.

— Şi-or să vîndă şi cinematograful ?

— Da... totul ! Şi pianul... chiar şi portretul mamei...

— Nu pot să-mi cred urechilor, urmă domnişoara Pinnegar. Pur şi simplu refuz să cred. Cum a putut să lase lucrurile într-o asemenea stare !

— Cicio, i se adresă Alvina, dacă vrei să mai prinzi trenul, trebuie să pleci imediat. O să-i dai lui Madame scrisoarea mea, da ? N-aş vrea să scapi trenul. Şi aşa ştiu că şi-a pierdut răbdarea cu mine din pricina încurcăturilor pe care i le-am creat.

Cicio se ridică încet, ştergîndu-se la gură.

— La şapte ai să fii acolo ? întrebă el.

— Vin direct la teatru.

Fără multă vorbă, Cicio plecă.

Doamna Rollings își făcu apariția în încăpere.

— Ai auzit ? o întrebă domnișoara Pinnegar pe un ton dramatic.

Am prins din zbor o vorbă sau două.

— Vînzare ! Totul trebuie scos în vînzare. Pînă la ultima zdreanță. N-aș fi crezut să ajung asemenea zi, exclamă domnișoara Pinnegar.

— Ba era de așteptat, își dădu doamna Rollings cu părerea. Dar dumneata, domnișoară Pinnegar, nu pierzi nimic. Banii dumitale-nu-s băgați aicea, nu-i așa ?

— Nu. Bruma de avere pe care am agonisit-o eu e pusă deoparte. Dar n-am atîta cît să-mi asigur restul zilelor. Nu mi-ar ajunge chiar de-ar fi să nu trăiesc mai mult de zece ani de aici încolo. Dac-aș cheltui nu mai mult de-o liră pe săptămînă, ar însemna cincizeci și două de lire pe an. Și în zece ani face cinci sute douăzeci de lire. N-ai cum s-o scoți la capăt cu mai puțin. Or eu n-am nici jumătate din banii ăștia. Știi bine, eu am trăit întotdeauna numai din leafă. Domnișoara Frost cîștiga mult mai mult ca mine. Și-apoi ea n-a apucat să trăiască decît cincizeci de ani. Eh, de unde să scot banii... ?

— Dar dac-ar fi să pui un mic negoț pe picioare... zise Alvina.

— Da. Asta va *trebui* să fac. Asta va trebui să fac. Dar ce-o să se întîmple cu tine ? Ce-o să te faci tu ?

— Nu-ți face griji din pricina mea, o liniști Alvina.

— Foarte ușor de spus : „nu-ți face griji". Dar cînd ai să ajungi la anii mei ai să vezi că trebuie să-ți faci griji, ba încă foarte multe, dacă nu vrei să te trezești într-o situație fără de scăpare. *Trebuie* să-ți faci griji. Și n-o să fii nici tu scutită de griji.

— „Pentru ziua de azi ne ajunge cît rău avem", cită Alvina din Biblie.

— Eu aș zice că ne ajunge pentru multe zile.

Domnișoara Pinnegar părea cu totul scoasă din fire. Alvina gîndea că nu ăsta era felul cel mai potrivit de a face față necazurilor. Cele trei femei se așezară la un prînz neplăcut alcătuit din carne rece, cartofi fierbinți și budincă reîncălzită.

— Oricît te-ai zbate, începu domnișoara Pinnegar, oricît te-ai zbate și te-ai strădui în viața asta, pînă la urmă tot ieși înfrînt. La urmă, tot doborît ieși.

— N-are importanță, interveni Alvina, dacă-i numai la urmă. N-are importanță atîta vreme cît ți-ai trăit viața.

— Viața nu ți-o trăiești pînă mori, o corectă domnișoara Pinnegar. Și dacă muncești și trudești, ai și tu un drept la roadele muncii tale.

— Dacă ți-a făcut plăcere să muncești și să trudești, atunci n-are importanță, sublinie Alvina laconic.

Dar domnișoara Pinnegar era prea furioasă ca să poată adopta o atitudine filozofică. Alvina își dădea seama că n-avea nici un rost să se înfurie sau să-și manifeste în vreun alt fel emoțiile. Cu toate acestea se simțea și ea nu mai puțin doborîtă. Aproape că o invidia pe domnișoara Pinnegar pentru perspectiva unei dughene de mărunțișuri la Tamworth. Situația ei era mult mai amenințătoare. „Răspunde sau vei muri", grăiește sfinxul destinului. Domnișoara Pinnegar putea răspunde, întrucît propriul ei destin se acorda cu întrebarea. Răspunsul ei era : „dugheană de mărunțișuri", iar sfinxul ei va socoti acest răspuns corespunzător și se va declara satisfăcut. Dar fiecare individ își are destinul lui sau al ei și un sfinx propriu. Sfinxul Alvinei era un bătrîn pur-sînge și nu admitea răspunsuri corcite. Și pur-sîngele ei avea colți lungi și ascuțiți. Pentru Alvina, ultimul vlăstar al rasei fantastice, dar pur-sînge, a Houghton-ilor, dilema destinului se vădea foarte încîlcită.

Unicul lucru pe care-l putea face era să n-o rezolve : s-o ocolească pe cît cu putință și să-i răspundă sfinxului orice i-o trăsni prin cap. N-are nici un rost să te împotrivești soartei. Sau încerci să dai o lovitură fericită, sau suporți consecințele.

— Domnișoară Pinnegar, întrebă Alvina, avem ceva bani lichizi ?

— Avem la bancă vreo douăzeci de lire. Registrele mele arată totul foarte clar.

— Și pe ăștia nu putem să-i scoatem, nu-i așa ?

— Din registrele mele reiese clar situația fiecărui bănuț.

Alvina chibzui din nou.

— Și mai așteptăm ceva note de plată ? întrebă ea. Vorbesc de notele mele personale. Mai datorez ceva ?

— Nu cred, răspunse domnișoara Pinnegar.

Oricum, banii de asigurare am de gînd să-i păstrez. Nu au decît să spună ce poftesc. I-am încasat şi sînt hotărîtă să-i păstrez eu.

— Foarte bine, răspunse domnişoara Pinnegar. Asta nu mă priveşte. Dar trebuie plătită firma „Sharps şi Fullbanks".

— Pe ăştia-i plătesc. Spune-i dumneata lui Atterwell să scrie pe piatra tatei. Asta cît mai costă ?

— Cinci şilingi o literă, nu ţii minte ?

— Bun, atunci punem numai numele şi data. La cît se urcă asta ? „James Houghton. Născut la 17 ianuarie...

— Trebuie să pui şi „Stins din viaţă", stărui domnişoara Pinnegar.

— „Stins din viaţă"... una, două, trei, patru... treisprezece litere... şaizeci şi cinci de şilingi. E îngrozitor de scump pentru „Stins din viaţă".

— Dar la asta nu poţi renunţa. Nu pe seama cuvintelor ăstora trebuie să faci economie.

— Dar mi-e ciudă, zise Alvina.

CAPITOLUL UNSPREZECE

O logodnă onorabilă

DUPĂ CE S-A ÎNTORS LA NATCHA-Kee-Tawara, zile întregi Alvina s-a arătat foarte tăcută, supusă şi oarecum distantă, conştientă de umilitoarea ei situaţie de tolerată. Cei din trupă nu-i dădeau prea multă atenţie. Se lăsau cu toţii în voia valului, cam răzleţiţi. Cordialitatea lor şi acea *joie de vivre* [1] nu se mai reanimaseră. Madame era cam irascibilă, foarte exigentă şi înclina spre o atitudine dispreţuitoare. Cicio nu se dezlipea de Geoffrey.

În cea de-a doua săptămînă, Madame află de la gazda lor şi de la şleampăta fiică a acésteia că un necunoscut făcuse o anchetă confidenţială asupra celor din trupă. Probabil că fusese un detectiv, un terchea-berchea de detectiv. Madame rămase în aşteptare, apoi îl trimise pe Max la Mansfield, sub un pretext imaginar. Da, neisprăviţii de detectivi fuseseră şi acolo, punînd tot felul de întrebări amănunţite cu privire la comportamentul celor din Natcha-Kee-Tawara, la ceea ce făceau, la felul în care îşi împărţiseră camerele de culcare, la modul în care Madame se adresa tinerilor şi la atitudinea bărbaţilor faţă de Alvina.

Madame aşteptă din nou. Şi iarăşi, cînd plecară la Doncaster, aceiaşi doi detectivi cu mutre de potăi se porniră să bîntuie pe strada lor şi să-i sîcîie pe locatarii pensiunii cu tot felul de întrebări. Toţi din trupa Natcha îi observară. Şi Madame o iscodi cu viclenie pe cuviincioasa şi respectabila lor gazdă şi scoase de la ea tot ce o întrebaseră

[1] Bucuria de a trăi (*fr.*).

noisprăviţii aceia. Se interesaseră din nou de aranjamentele pentru dormit — dacă nu cumva gazda auzise zgomote suspecte noaptea — şi dacă observase ceva neobişnuit. Fără îndoială, trupa Natcha-Kee-Tawara era suspectată. Erau urmăriţi, puşi sub observaţie. Pentru ce ? Madame ghici cu perspicacitate răspunsul.

— Vor s-o scoată că sîntem nişte străini imorali.

— Dar ce-i priveşte pe ei moralitatea noastră ? întrebă Max mînios.

— Ei... te pui cu englejii ! Un popor atît de pur ! răspunse Madame.

— Eu cred că cineva i-a pus pe urma noastră, îşi dădu Louis cu presupusul.

— Se poate să-i fi zădărît cineva din cauza lui Allaye, zise Madame.

Alvina păli.

— Aşa-i ! strigă Geoffrey. Trafic de carne vie ! Domnul May a spus asta !

Madame încuviinţă încet din cap.

— Domnul May ! repetă ea. Domnul May. De la el vine totul. El ştie totul despre moralitate şi imoralitate. Da, da, ştiu eu. Da, da, da. El ne bănuieşte de imoralitate, *mes braves.*

— Dar nimeni nu e imoral aici... afară de mine, strigă Alvina, cu buzele albite.

— Tu, tu ! Asta este ! răspunse Madame cu un zîmbet perfid şi batjocoritor.

— Şi ce trebuie să facem ? întrebă Max cu obrajii palizi de furie.

— Lua-i-ar dracu'. Lua-i-ar dracu' ! mormăia Louis, rulîndu-şi r-urile.

— Răbdare, îi povăţui Madame. Răbdare. N-or să ne facă nimic. Sînteţi nişte străini scîrboşi, *mes braves.* Singura măsură pe care ar putea-o lua împotriva noastră ar fi doar să ne ceară să părăsim ţara lor cea pură.

— Dar noi nu deranjăm pe nimeni, strigă Max.

— Lua-i-ar dracu, bombăni Louis.

— N-are importanţă, *mon cher.* Eşti într-o ţară de puritani. Să aşteptăm cu răbdare.

— Dacă socotiţi că eu sînt pricina, pot să plec, zise Alvina.

— O, draga mea, tu eşti numai pretextul, o linişti Madame, zîmbindu-i cu îngăduinţă.

Madame lua lucrurile în șagă, dar obrajii îi erau albi ca hîrtia, iar ochii negri de furie, ca două picături de cerneală.

— Așteptați să vedem cum decurg lucrurile, psalmodie ea ironic. Așteptați să vedem ! Dacă va trebui să părăsim această scumpă țară, atunci *adieu !* Și făcu o plecăciune gravă către o Anglie imaginară.

— Simt că e din cauza mea. Știu că eu ar trebui să plec, strigă Alvina, îngrozitor de mîhnită la privelișteа scăpărărilor și palorii lui Madame, și a frunților încruntate ale bărbaților.

Sprîncenele încruntate ale lui Cicio nu arătaseră niciodată atît de amenințător de negre.

Și Alvina intuia că totul se stîrnise din cauza ei. Avea un simțămînt mai îngrozitor decît tot ce încercase vreodată : senzația că o vietate respingătoare i se tîrăște pe șira spinării. În aceste săptămîni, fiecare minut i se păru o grozăvie : senzația celor două potăi care le dădeau tîrcoale și se prelingeau pe urmele lor, încercînd să înșface o dovadă de imoralitate. Și după aceea... răzbunarea neștiută a autorităților ! Toată această conspirativitate oribilă, și puterile absolute ale autorităților polițienești! Senzația unei imense forțe malefice care-i ținea pe toți în gheară, pîndindu-i, adulmecîndu-i, așteptînd să le dea lovitura fatală ; conștiința totalei neputințe a unor indivizi care nici măcar nu erau acuzați, ci numai urmăriți și prinși în fire invizibile. Senzația că ei, cei din Natcha-Kee-Tawara, inclusiv ea, trebuiau să fie niște monștri de vicii hidoase, dacă putuseră provoca asemenea oroare ; și, totodată, conștiința lucidă că nici unul dintre ei nu era un monstru vicios ; toate acestea se dovedeau de-a dreptul ucigătoare. La vederea unui polițist, inima Alvinei lua foc într-o agonie de spaimă ; și totuși știa prea bine că nu exista nici un motiv legal pentru teama ei. Fiecare bătaie în ușă însemna un chin înfiorător.

Pur și simplu, nu putea înțelege. Și totuși era o realitate : se aflau sub urmărire, sub supraveghere. Nici o posibilitate de tăgadă. Și singura explicație pe care o putea imagina era că trupa fusese acuzată de cineva din Woodhouse că practica traficul de carne vie. Probabil că domnul May dăduse o raită pe la toți mai-marii din Woodhouse arătîndu-se preocupat de virtutea ei și căutînd astfel să li se vîre sub piele. Alvina se convinsese că

grija pentru virtutea ei stîrnise întreaga poveste şi că instigatorul numărul unu era domnul May, care zădărîse probabil atenţia vreunui meschin de magistrat sau de consilier municipal.

Madame nu prea lua în serios punctul de vedere al Alvinei. Ea gîndea că e vorba de o intrigă împotriva membrilor trupei, urzită probabil de vreo altă trupă cu care Madame era în rîcă.

Oricum ar fi fost, timp de cîteva săptămîni se aflară în umbra acestui deget ameninţător care-i urmărea pretutindeni, gata să-i atingă şi să-i distrugă, mînjindu-i cu semnul negru al infamiei. Bărbaţii se ţineau tăcuţi şi mofluzi. Dar strînseseră rîndurile. Păreau uniţi într-un puternic patrulater de tăcere şi încordare. Se închistaseră — şi Alvina se închistase în ea însăşi, la fel şi Madame. Şi astfel mergeau înainte.

Încetul cu încetul însă norul se risipi, fără să se fi dezlănţuit vreo clipă. Alvina avea impresia că însăşi forţa neînfricării şi mîniei tăcute şi posomorîte a celor din Tawara împiedicase orice dezlănţuire. O singură fisură, o singură slăbiciune să se fi ivit, şi ar fi fost cu toţii pierduţi. Dar inimile lor se oţeliseră de mînie neagră, neîmblînzită. Şi norul se risipi, se evaporă. Fără urmă.

Se apropia vertiginos începutul primăverii. Alvina nu se mai simţea la largul ei cu cei din Natcha-Kee-Tawara. Cît timp ameninţarea plutise asupră-le, o ignoraseră total. Bărbaţii aproape că nici nu-i adresaseră cuvîntul. Dar şi cu Madame abia de schimbaseră o vorbă. Se încleştaseră strîns în ţarcul lor pătrat.

Dar Alvina se simţea exclusă, lăsată pe dinafară. Şi cînd neliniştea creată de detectivi începu să se împrăştie şi bărbaţii se mai înseninară, încercară să glumească şi să fie familiari cu ea ; răspunsurile ei erau însă artificiale şi nu porneau din inimă.

Madame se arătase generoasă cu ea. O lăsase să-şi plătească doar camera şi cheltuielile de călătorie. Hrana o împărţea cu ceilalţi. Oriunde se aflau, Madame cumpăra merindele pentru întreaga trupă şi le gătea singură. Iar Alvina avea regimul celorlalţi, adică nu-şi plătea pensiunea.

Se aştepta ca Madame să-i propună un mic salariu sau măcar ca trupa să-i plătească cheltuielile de întreţinere. Dar nimeni nu făcu o astfel de sugestie. Aşa încît

Alvina își dădu seama că nu aveau prea mare nevoie de ea. Astfel că-și păstra banii cu dinții și pîndea ivirea vreunei noi ocazii.

Își făcuse un obicei din a se duce în fiecare dimineață la biblioteca publică a orașului în care se găseau, pentru a urmări anunțurile de la mica publicitate : căuta oferte de serviciu pentru infirmiere de maternitate, pentru guvernante de copii, pianiste, dame de companie pentru călătorii, chiar și pentru cameriste. Timp de cîteva săptămîni nu reuși să găsească nimic, deși trimisese cîteva scrisori.

Într-o dimineață, Cicio care începuse din nou să-i dea tîrcoale, o însoți pe drumul spre bibliotecă. Dar Alvina și-l scosese din inimă.

— De ce te duci la bibliotecă ? o întrebă el.

Se aflau în Lancaster.

— Ca să mă uit prin ziare și reviste.

— Aha ! Cauți o slujbă, nu ?

Perspicacitatea lui o ului o clipă.

— Dacă aș găsi una, aș lua-o

— *Hé !* Știu asta.

Și se întîmplă că în chiar acea dimineață văzu în tabelul de anunțuri al bibliotecii o înștiințare din partea Consiliului Municipal care căuta o soră de maternitate cu experiență, cererile urmînd a fi depuse la Consiliul Medical. Alvina își notă instrucțiunile. Cicio o urmări.

— Ce înseamnă soră de maternitate ? întrebă el.

— O *accoucheuse !* [1] răspunse ea. Infirmiera care asistă femeile la naștere.

— Și tu te pricepi la așa ceva ? întrebă Cicio neîncrezător și cu un rînjet slab.

— Am urmat cursuri speciale.

Cicio nu mai rosti un cuvînt, dar o însoți la întoarcerea acasă. Cînd se apropiară de pensiune, o întrebă :

— Nu vrei să mai rămîi cu noi ?

— Nu pot, răspunse ea.

El făcu un ușor gest batjocoritor.

— „Nu pot", o îngînă. De ce spui mereu că nu poți ?

— Pentru că nu pot.

— Pfff !... scoase o șuierătoare exclamație de dispreț.

[1] Moașă (*fr.*).

Alvina intră în camera ei. Din fericire, cînd făcuse ordine printre lucrurile din Casa Manchester, își luase cu ea certificatul de infirmieră și scrisorile de recomandare ale medicilor. Formulă o cerere, luă tramvaiul pînă la primărie și vîrî plicul în căsuța poștală de acolo. Apoi telegrafie acasă doctorului ei pentru a-i cere o nouă referință. După care se duse la bibliotecă și căută un manual în tema care o interesa. Dacă va fi chemată, va trebui să se prezinte luni în fața Consiliului Medical. Avea o săptămînă înainte. Citi și reflectă serios, căutînd să-și reîmprospăteze toate experiențele și cunoștințele anterioare.

Se întreba dacă n-ar trebui să se prezinte în fața Consiliului Medical în uniformă. Îmbrăcămintea ei de infirmieră era împachetată în cufărul lăsat la doamna Slaney, în Woodhouse. Venise luna mai. Întreaga tărășenie din Woodhouse se încheiase. Casa Manchester și întregul mobilier fuseseră cumpărate de o familie de cizmari sau cel puțin casa încăpuse pe mîna lor. O luaseră pe patru mii de lire — ceea ce depășise estimările făcute de avocat. Cinematograful însă fusese vîndut pe o nimica toată. Pînă la urmă îi rămăsese Alvinei o sumă de treizeci și trei de lire, pe care creditorii tatălui ei o rotunjiseră pînă la cincizeci. Alvina stăruise ca domnișoara Pinnegar să accepte jumătate din această sumă. Și astfel totul luase sfîrșit. Domnișoara Pinnegar se și afla în Tamworth și peste o săptămînă urma să-și deschidă prăvălioara. Scria plină de fericire și de înfrigurare despre acest eveniment.

Uneori, destinul acționează prompt și neted, fără nici o opreliște. Joi Alvina primi o înștiințare că lunea următoare urmează să se prezinte în fața Consiliului. Și totuși, pînă sîmbătă seara nu se putuse hotărî să-i vorbească de acest lucru lui Madame. Cînd se adunară cu toții la cină, anunță :

— Madame, am înaintat o cerere la Municipalitatea Lancaster pentru un post de infirmieră de maternitate.

Madame își înălță sprîncenele. Deci Cicio își ținuse gura.

— Zău ? Nu mi-ai spus niciodată nimic despre așa ceva.

— Mă gîndeam că n-are rost să vă spun atîta timp cît nu-i încă nimic sigur. Mi-au cerut să mă prezint luni, și atunci urmează să se hotărască...

— Zău ? Ți-au cerut ? Luni ? Și dacă obții slujba înseamnă că rămîi aici ? Da ?

— Da, desigur.

— Desigur ! Desigur ! Da. Hm ! Și dacă nu ?

Cele două femei se măsurară din priviri.

— Ce anume ? întrebă Alvina.

— Dacă *nu* obții slujba... ! *Nu* ești sigură ?

— Nu, replică Alvina. Nu sînt cîtuși de puțin sigură.

— Mă rog, și atunci... Spune ! Dacă n-o obții... ?

— Vreți să știți ce-o să fac în acest caz ?

— Da, ce-ai să faci ?

— Nu știu.

— Cum așa ? Cum nu știi ? În caz că n-o obții, te întorci la noi ?

— Dacă dumneavoastră o doriți...

— Dacă eu o doresc ? Dacă *eu* o doresc ? Asta-i bună, nu se pune chestiunea dacă *eu* o doresc. Important este ce dorești tu.

— Am impresia că nu aveți foarte mare nevoie de mine.

— De ce ? De ce ai această impresie ? Cui se datorează? Care dintre noi te-a determinat să ai o astfel de impresie ? Spune-mi.

— Nimeni în mod special. Așa simt eu.

— Aa, bii-ne ! Dacă nimeni nu te-a determinat și totuși așa simți, înseamnă că trebuie să fie în tine, înțelegi ? Eh ? N-am dreptate ?

— Poate că așa e, răspunse Alvina.

— Bii-ne, bii-ne, urmă Madame. Dar dacă ai chef să te întorci... vino !

Tinerii urmăreau scena. Păreau indiferenți. Cicio își întoarse fața într-o parte, cu zîmbetul lui șters, tîmp.

A doua zi dimineața Madame îi restitui Alvinei toate comorile pe care i le păstrase în micul safe denumit „banca“ ei.

— Uite banii — atît și atît —, e exact. Te rog numără-i încă o dată.

Alvina îi numără și-i ținu încleștați în palmă.

— Și uite-ți inelele, și lanțul, și medalionul... vezi... există totul... Stai, broșa ! Unde-i broșa ? Uite-o ! Să ți-o dau înapoi, *hein ?*

— Dar v-am dăruit-o, răspunse Alvina ofensată. Se uită drept în ochii negri ai lui Madame. Aceasta își plecă privirile.

— Da, mi-ai dăruit-o. Dar, cum să spun... m-am gîndit că nu prea ai mulţi bani, şi poate că ai dori s-o iei îndărăt...

— Nu, mulţumesc, răspunse Alvina şi se îndepărtă, lăsînd-o pe Madame cu broşa roşie în palma-i grăsulie.

„Slavă Domnului că i-am dat un obiect de valoare", îşi spuse cînd se duse în camera ei, tremurînd de enervare.

Îşi făcuse bagajul. Trebuia să-şi caute o locuinţă nouă. Le spuse la revedere celor din trupa Natcha-Kee-Tawara: faţa îi era rece şi distantă, dar le zîmbi uşor în timp ce-şi luă rămas bun.

— Şi poate că, interveni Madame, poate că vei veni totuşi mîine după-masă, sau măcar seara la Wigen ? Da ?

— Vă mulţumesc.

Reuşi să găsească un mic hotel unde închirie o cameră peste noapte, explicînd motivul vizitei ei în Lancaster. Îşi simţea inima grea şi clocotind de furie. O furie adîncă, arzătoare, mută, împotriva a tot şi a toate pusese stăpînire pe ea, paralel cu o profundă nepăsare faţă de întreaga omenire.

Şi de aceea, a doua zi totul a mers ca pe roate. Se hotărîse ca la cel mai mic semn de indiferenţă din partea Consiliului Medical să lase totul baltă, să-şi facă valiza şi să plece la Windermere. Nu fusese niciodată în regiunea Lacurilor. Şi Windermere se găsea destul de aproape. N-o să mai accepte din partea nimănui nici cea mai vagă insinuare insolentă. O să plece direct la Windermere, să vadă lacul cel mare. De ce să nu-şi facă şi ea măcar o dată cheful ! Pe malul lacului s-ar putea să se simtă foarte fericită. Şi-o să fie liberă, liberă ca pasărea cerului. Aproape că aştepta cu nerăbdare să trîntească poarta primăriei în urma ei, să-şi ia în grabă geamantanul şi să zboare la gară şi către libertate. Doar mai avea aproape o sută de lire. Aşa că de ce să-şi bată capul ? Să fie absolut singură în mijlocul omenirii întregi — absolut singură şi absolut liberă cu suta ei de lire — perspectiva i se părea într-adevăr ademenitoare.

Drept care, la primărie totul a mers ca uns. Consiliul Medical se dovedi fermecător — de-a dreptul fermecător. Nici un moment n-a existat vreo şovăială. A fost angajată pe loc. I s-a dat o cameră plăcută în grădina unui spital, sora-şefă se purta încîntător cu ea, iar medicii erau plini de curtoazie.

Cînd s-ar simți dispusă să-și înceapă slujba ? Dar dînșii cînd ar avea nevoie de ea ? În *orice* moment care i-ar conveni. Ar putea începe chiar și mîine — numai că nu avea uniforma la ea. O, nu face nimic, sora-șefă i-ar putea împrumuta o uniformă și șorțurile necesare, pînă cînd îi sosește bagajul.

Și, în aceeași după-masă, iat-o instalată în camera ei plăcută cu vedere spre grădină, și îmbrăcată în uniforma de infirmieră. Totul s-a petrecut ca prin farmec. I-a telegrafiat lui Madame, apoi a cerut telegrafic expedierea cufărului. Alvina deveni brusc cu totul alt om.

Inutil să mai spunem că se simțea bucuroasă. Inutil să mai spunem că dimineața, după o baie bună, îmbrăcată în uniforma curată, rochia albă, șorțul alb, boneta albă, se simți complet transformată. Atît de curată, atît de recunoscătoare ! Pielea ei părea mîngîiată, părea să prindă viață de la curățenia și de la tot albul acela. Avea o senzație de luminozitate. Totul era atît de diferit de viața ei cu Natcha-Kee-Tawara !

În grădină, tufele de *boules-de-neige* și de călini se legănau domol în frunzișul verde, brîndușe trandafirii sau, ici-colo, cîte un căpșor de brîndușă roșie smălțuiau iarba, și pe sub verdele fraged al copacilor se înălțau stînjenei purpurii sau alburii. Un grădinar tînăr trebăluia și un convalescent își tîra pașii pe o alee.

Avînd încă zece minute la dispoziție, Alvina se așeză și-i scrise lui Cicio :

„Mă bucur că am obținut această slujbă de infirmieră. Toată lumea e drăguță cu mine și mă și simt la largul meu. Sînt fericită aici. Voi păstra în amintire zilele petrecute cu Natcha-Kee-Tawara, și îmi voi aminti de tine, care mi-ai fost atît de străin. La revedere.

A. H.“

Scrise adresa și expedie scrisoarea. Fără îndoială, Madame va găsi un prilej s-o citească. N-avea decît.

Alvina se apucă sîrguincios de noua ei îndeletnicire. Era foarte ocupată, pentru că lucra și în spital, și pe la domiciliul pacientelor, mai mult la domiciliu. Trecea rapid de la o vizită la alta, pe măsură ce era solicitată. Și era solicitată la orice oră din zi sau din noapte. Așa încît depunea o muncă obositoare, care nu-i lăsa decît momente

libere răzleţe, în care să se poată gîndi la ea însăşi. Nu legase prietenii serioase cu nimeni, era mult prea ocupată. Sora-şefă, celelalte infirmiere, doctorii şi pacientele făceau parte din activitatea ei zilnică şi-i privea ca atare. Pe bărbaţi îi ignora ; cea mai apropiată îi era sora-şefă. În după-amiezile însorite, cînd munca nu era prea presantă, lua de multe ori ceaiul în camera sorei-şefe şi stăteau împreună la taclale. Alvina îşi lua clipele de răgaz cînd putea, pentru că niciodată nu ştia cînd va fi chemată de un doctor sau de altul la vreun caz.

De la sora-şefă învăţă să croşeteze, îndeletnicire pe care nu o cunoscuse pînă atunci. Acum îşi avea ghemul ei de bumbac şi croşeta, şi mîinile îi mergeau de zor în timp ce pălăvrăgea. Se simţea bine cu sănătatea şi începuse să se îngraşe din nou. Înfăţişarea ei se ameliorase mult încă de cînd se alăturase trupei Natcha-Kee-Tawara ; îi reveniseră culorile în obraji şi îşi recăpătase vigoarea. Dar, fără îndoială, viaţa de infirmieră, oricît ar fi fost de grea, îi pria cel mai bine. Deveni treptat o femeie chipeşă, liniştită, veselă în relaţiile cu celelalte surori, fericită în tovărăşia prietenei ei, sora-şefă, care era binecrescută şi înţeleaptă, pricepîndu-se să nu depăşească limitele discreţiei.

Medicul cu care Alvina avea cel mai mult de-a face era un scoţian, pe nume Mitchell. Deţinea o clientelă largă, recrutată din rîndurile populaţiei nevoiaşe, şi era un bărbat foarte energic. Un om în jurul a cincizeci şi patru de ani, înalt, bine clădit, cu un trup frumos proporţionat, dar cu mîini şi picioare uriaşe. Avea o faţă rumenă, bine rasă, ochi albaştri, dinţi sănătoşi. Rîdea şi vorbea zgomotos. Alvina aflase din vorbele celorlalte surori că venise în oraş ca băieţandru sărac şi începuse prin a spăla sticlele în cabinetul doctorului Robertson, un alt scoţian, şi că-şi croise treptat drumul, pînă ce ajunsese şi el medic, cu o clientelă independentă. Acum era om cu stare — şi holtei. Dar infirmierele nu se prea osteneau să-l prindă în mreje, pentru că era rău de gură şi tiranic.

În casele săracilor se purta ca un adevărat despot.

— Ce-i porcăria aia pe care-o ţii acolo ? întreba cu glas tunător cînd vedea la căpătîiul vreunei femei sărmane o sticlă cu „Sirop contra Durerilor". Ia-o imediat şi vars-o la canal şi altă dată cînd mai vrei sirop contra durerilor

amestecă niște cremă de ghete cu apă clocotită, că are același efect.

Închipuiți-vă felul lent, emfatic, tunător, în care bărbatul acela roșu la față și voinic rostea asemenea cuvinte, și vă veți da seama de ce puneau nevoiașii atîta preț pe el.

Avea ochi de vultur. Oriunde se ducea, de îndată ce i se auzeau pașii pe scări, în casă începea foiala. Și el știa bine că oamenii doseau cîte ceva. Adulmeca aerul, privea de jur împrejur cu ochi pătrunzători, și în timp ce dădea consultația nu întîrzia să descopere un clondir albastru pitit pe după oglindă. Se uita înăuntru, îl mirosea.

— Bere neagră ? întreba pe un ton profund indignat.

Numai Dumnezeu Atotputernicul ar mai putea adopta probabil un astfel de ton dacă ar descoperi un miez de măr zvîrlit printre tufișurile Paradisului.

— Bere neagră ? Ai băut bere neagră ? Rostind aceste cuvinte privea în jos spre lăuza albă ca varul, ghemuită în pat.

— Numa' un strop, dom'doctor. Mă lăsaseră puterile de tot.

Doctorul ieșea din cameră, cu sticla de bere în mînă. Bolnava îl urmărea cu ochi înspăimîntați. Femeile care o îngrijeau își ridicau brațele în aer și se uitau una la alta neputincioase. Oare pleca de-a binelea ? Deodată se auzea un zgomot puternic de sticlă spartă. Doctorul zvîrlea clondirul albastru de sus de pe scări, după care se întorcea în cameră cu pas solemn.

— Așa ! zicea el. Și dacă mai prind pe careva că-ți dă bere neagră, îl azvîrl de-a dura pe scări cu sticlă cu tot.

— Vai, dom' doctor, da' numa' un strop să-mi mai trag sufletu' ! se văita femeia suferindă. Asta n-are ce să-mi strice.

— Nu-ți strică ! Nu-ți strică ! Cu un stomac vătămat ca al tău ! Nu-ți strică ! Te pomenești că te-oi fi pricepînd mai bine decît mine ! Atunci la ce m-ai mai chemat aici ? Ca să-mi spui *tu* mie ce-ți strică și ce nu ? Eu zic că nici nu-i nevoie de doctor în casa asta, că doar tu le știi pe toate...

— Vai, n-o luați așa, dom'doctor. Nu-i așa. Da' cînd simți că te scufunzi cu pat cu tot și nu știi singur ce să mai faci...

— Atunci bei o lingură de supă de vacă sau mănînci puțină budincă de orez. Încerci să înghiți *hrană*, nu

rahat. M-auziți voi ? se adresa apoi amenințător către femeile care-o îngrijeau pe bolnavă și care se lipiseră de zid făcîndu-se mici de tot. Nu are voie să pună strop de alcool în gură și nu care cumva să vă prind că-i dați.

— Da' cică berea neagră n-are alcool mai mult de patru la sută, se găsea să răspundă cîte o femeie mai cutezătoare.

— Patru la sută, o îngîna doctorul cu brutalitate. Ce știe o ființă ignorantă ca tine de patru la sută ?

Femeia mormăia ceva inaudibil.

—Cum ? Spune tare ! Ia s-auzim ce ai de spus, femeie. Sînt sigur c-o să am de cîștigat din ce-o să aud de la tine.

Dar femeia astfel scuturată o zbughea afară pe ușă și izbucnea în lacrimi, pe palier. După care doctorul Mitchell, îmbunat, îi explica pe larg bolnavei în ce constă tratamentul, trăgînd concluzia :

— Hrană ! De hrană ai nevoie. Prostii, nu-mi spune mie că nu poți mînca. Vîră-ți-o cu degetu' pe gît dacă nu lunecă singură...

— Vai, dom' doctor...

— Nu-mi tot spune „vai, dom' doctor" ! Fă așa cum te-nvăț eu. Asta-i treaba *ta*.

După care pleca și, în scurt timp, se auzea de jos duduitul automobilului său.

Alvina se obișnuise cu asemenea scene. Se întreba însă cum de le suportau bolnavii. Dar curînd își dădu seama că acestora, mai cu seamă femeilor, le făceau plăcere.

— Vai, soră, rămîi te rog cu mine pînă vine doctorul Mitchell. Mi-e frică de mor de dînsul, mă tem c-o să strige la mine.

— Dar de ce-i înghite lumea toate toanele ? întreba Alvina cea inocentă.

— O, are inimă bună, soră, și *simte* alături de bolnav.

Pretutindeni auzea același lucru :

— Are inimă bună, știi. E rău de gură și bun la inimă. Eu una prefer unu' ca el decît panglicarii ăia cu vorbă mieroasă. Cu doctorul Mitchell te simți în siguranță, chiar dacă spune tot ce-i vine la gură.

Dar Alvina nu găsea deosebit de atrăgătoare această formă de bunătate sîcîitoare și tiranică, ce punea femeile pe fugă asemenea unor puișori speriați.

Bărbaților nu le era simpatic doctorul Mitchell și se lipseau pe cît posibil de serviciile lui. Dar, cum era medi-

cul Clubului și medicul Asigurărilor Sociale, trebuiau să tacă și să înghită. Primul lucru pe care-l spunea, în mod invariabil, unui muncitor bolnav sau rănit era :

— Și nu care cumva să pui gura pe bere.

— Ah, da !

— Să nu pui gura pe bere, că altfel nu mai pun eu piciorul în casa asta.

— Sînteți și-așa destul de roșu la față, nu-i nevoie să strigați în halu' ăsta !

— Fața mea e roșie pentru că eu circul pe ploaie și pe vînt și pe orice fel de vreme ca să tămăduiesc niște ignoranți de teapa voastră. Eu nu m-am atins de alcool în viața mea.

— Nu, și nici eu unu'. Din cînd în cînd iau și eu cîte o gură de bere, dacă asta ziceți că se cheamă că ating alcoolu'. Și cum vedeți, nu-mi merge mai rău pe chestia asta.

— Ai auzit sau nu ce ți-am spus ?

— Am auzit, cum să nu.

— Și dacă ai de gînd să-i dai înainte cu berea, n-ai decît să te curarisești singur. Eu refuz să te îngrijesc. Și să știi că nu glumesc, doamnă Lanck — adăuga el întorcîndu-se către soție.

— Știu, dom' doctor. Și mai știu că-i drept ce spuneți dumneavoastră. Eu îl bat toată ziua la cap să se lase...

— Mă rog, dacă n-o să-și vîre mințile în cap, va trebui să suporte consecințele... Să nu-și închipuie cumva că o să fug eu după el dacă o să-mi nesocotească prescripțiile. Doctorul pleca trufaș și femeia începea să se vaiete.

Totuși, femeile aveau și unele nemulțumiri în ce-l privea pe doctorul Mitchell. Alvina nu putea să intre pe o zi ploioasă într-o casă îngrijită, fără ș-o audă pe gospodină bombănind :

— Oh, păcatele mele, poftește înăuntru, soră ! Ce mizerie de zi ! Doctorul încă n-a fost. Bineînțeles o să vie taman acu că am făcut curat, și-o să tropăie cu picioarele lui cît toate zilele. Are cele mai mari ghete din tot Lancasterul. Bărbatu-meu zice că-i cea mai strașnică pereche de încălțări din tot regatu'. Și lasă o ditamai băltoacă pe jos, că o dată n-ai să-l vezi că se șterge pe tălpoaie la intrare ; cum vine, țușt pe scările mele lustruite.

— De ce nu-i cereți să se șteargă pe picioare ? întreba Alvina.

— Ei, nu zău ! Ce idee ! Mi-ar sări cu amîndouă ţurloaiele în cap înainte de-aş apuca să deschid gura. Nu-i ăsta omu' cu care să poţi sta de vorbă. Ăsta-i domnu' şi stăpînu'. N-ai voie să-l priveşti în faţă că s-a zis cu tine.

Alvina rîse. Ştia că toate femeile nu mai puteau după el pentru că le bruftuia şi pentru că avea o inimă mare.

Uneori doctorul încasa cîte una peste bot — şi aproape de fiecare dată de la cîte-un bărbat. S-a nimerit odată în casa unui muncitor, cînd omul se găsea la masa de prînz.

— Coană, nu eşti în stare să-mi pregăteşti ceva mai bun de halit decît terciu' ăsta ? întrebă namila de bărbat păros, strîmbînd din nas la vederea budincii de orez.

— Haide, las-o mai moale. N-am avut timp să-ţi fac altceva.

Doctorul Mitchell tocmai îşi apleca trupul voinic ca să intre pe uşă.

— Budincă de orez ! exclamă el tare. Nici nu poţi găsi ceva mai sănătos şi mai hrănitor. Eu mănînc zi de zi budincă de orez. Nu trece zi fără budincă de orez.

Bărbatul înfuleca budinca, perlîndu-şi mustăţile mari cu boabe de orez. Nu răspunse pe dată.

— Chiar aşa, domnu' doctor ? strigă femeia. Şi niciodată nu mîncaţi altceva ?

— Niciodată.

— Nu mai spuneţi ! Chiar aşa de mult vă place ?

— Găsesc că-mi prieşte de minune. Budincile de orez sînt uşoare şi se digeră bine. Or, eu am un stomac delicat ca de copilaş.

Muncitorul îşi şterse mustăţile fastuoase cu dosul mînecii.

— Da' a meu nu-i dilicat, aşa că papu' ăsta nu-mi ţine dă cald. Pentru mine-i apă chioară. Eu trebe să simt c-am băgat ceva în burtă : nişte găluşti cu sos gras ş-o halbă de bere, mai zic şi eu, ceva care să-ţi umple golul. Şi dumneata ai vrea la fel, dac-ai munci ca mine.

— Dac-aş munci ca tine ! izbucni doctorul cu dispreţ. Eu muncesc de zece ori mai mult decît oricare dintre voi. Tocmai munca mea mi-a distrus digestia, faptul că niciodată nu pot lua un prînz liniştit, niciodată nu mă pot odihni ca lumea o noapte întreagă. Îţi închipui tu că pot sta vreodată la masă să-mi diger prînzul ? Trebuie să fug mereu ca să dau îngrijiri unor indivizi ca tine...

— Ei, n-ai decît să-ţi iei şi biberonu' cu dumneata, i-o trînti muncitorul.

Pe chestia asta, săptămîni de zile a umblat doctorul Mitchell îmbufnat. Îl înfuria cumplit gîndul că-i fusese insultată vajnica lui bărbăţie. Alvina se amuza în tăcere.

La început, doctorul se arătase măreţ şi condescendent faţă de ea. Din fericire însă, Alvina ştia că-şi cunoaşte meseria cel puţin tot atît de bine cît şi-o cunoştea şi el. Se mulţumea să surîdă şi-l lăsa s-o privească de sus. Nici nu se temea de el şi nici nu-l admira. Ca să fim sinceri, mai curînd îi displăcea : holteiul ăsta de cincizeci şi trei de ani, mătăhălos şi cu faţa roşie, cu peticul de chelie în creştet şi stomacul delicat ca de copil, cu tonul lui poruncitor şi despotic şi cu inima bună era un egoist feroce. Nimeni nu practică un egoism mai îngîmfat decît o inimă bună, convinsă de propria-i bunăvoinţă. Era puţin cam prea abstinent pe de o parte, pentru a afişa atîta viguroasă bărbăţie pe de alta. Alvina îi prefera pe muncitori, cu oribilele lor mustăţi lungi care le intrau în mîncare. Şi apoi doctorul era prea strident dominator pentru a nu insulta bunul gust omenesc.

În realitate, era conştient de faptul că se ridicase pînă la a fi un gentilom. Dar dacă un om e conştient că e un gentilom, înseamnă că e ceva mai puţin decît un om. Dacă-i ros de grija că s-ar putea să *nu* fie gentilom, atunci nu-i decît o figură jalnică. Mai există şi o a treia ipostază. Cînd un om ţine să dovedească, în mod trufaş, prin maniera lui, că a *devenit* gentilom, atunci se vădeşte a fi un măscărici. Pentru Alvina, sărmanul doctor Mitchell se situa în această a treia categorie, adică în cea a măscăricilor. Îl tolera amuzată, aşa cum îi tolerează femeile pe idioţi şi pe pozeuri. Zîmbea în sinea ei ori de cîte ori dădea cu ochii, în Consiliu, de prezenţa lui masivă şi plină de importanţă. Zîmbea în sinea ei cînd îl întîlnea la cîte o licitaţie şi-l vedea cumpărînd cele mai impresionante piese de mobilă antică. Zîmbea cînd îl auzea povestind că pleacă în Scoţia la vînătoare de potîrnichi sau că duminica dimineaţa îşi smulge cîte o oră ca să joace golf. Şi-l bîrfea, împreună cu sora-şefă, cu o calmă şi delicată maliţiozitate. Cei de la spital nu-l prea înghiţeau.

Încetul cu încetul, atitudinea doctorului Mitchell faţă de ea se schimbă. De la condescendenţa lui dominatoare

trecu la un ton de penibilă egalitate. Ceea ce nu i se potrivea. Doctorul Mitchell nu avea egali : pentru el existau numai vastele pături de inferiori, față de care își exercita profitabila-i binefacere — ce-i aducea cam două miișoare pe an —, și apoi superiorii, adică oamenii care se născuseră cu bani. Ce-l indispunea pe el mai mult erau negustorii și profesioniștii care se ridicaseră de jos și se cățăraseră pînă la rangul conferit de automobil. Și de aceea, cînd o trata pe Alvina pe picior de penibilă egalitate negustorească, simțea că se pune într-o situație falsă.

Ea își menținea atitudinea de calm amuzament, iar el pica încetul cu încetul. De la poziția de creatură măreață plutind deasupra creștetului ei, ajunsese acum ca un soi de pește imens care-și scotea capul afară din apă și căsca ochii la ea. O trata cu o îngîmfată deferență.

— Arăți cam obosită în dimineața asta, lătră la ea într-o zi de zăpușeală.

— Cred că e din cauza furtunii.

— Furtună ! Vrei să spui din cauza muncii, răspunse el zîmbind. O să te conduc cu mașina.

— O, nu, mulțumesc, nu vă osteniți. Trebuie să mă mai opresc la o vizită în drum.

— Unde ?

Alvina îi spuse.

— Foarte bine. Acolo n-ai de stat decît cinci minute. Te aștept afară. Ia-ți pardesiul !

Alvina era surprinsă. Dar, ca orice femeie, se supuse.

În timp ce se aflau în mașină, întîlniră un precupeț care trăgea după el un cărucior încărcat cu castraveți. Doctorul opri mașina și se aplecă spre vînzător.

— Ia căruțul ăsta cu otravă și *îngroapă-l* imediat ! răcni el cu glasu-i tunător.

Trecătorii de pe strada aglomerată se opriră o clipă locului.

— Ce vrei, dom'le ? răspunse precupețul nedumerit.

Doctorul Mitchell arătă spre mormanul de castraveți verzi.

— Ia încărcătura asta de otravă și îngroap-o înainte de-a apuca să mai nenorocești și pe alții, strigă el.

— Care încărcătură dă otravă ? întrebă negustorul apropiindu-se.

Gloata începuse să se adune în jur.

— Care încărcătură de otravă ? îl îngînă doctorul. Ce naiba, roaba ta cu castraveți.

— A, făcu omul, uitîndu-se atent la castraveți. Într-adevăr, unii se cam vestejiseră pe la capete. Ce-i cu ei ? 'Straveţii e proaspeţi — chiar azi dă dimineaţă i-am încărcat dăn piaţă.

— Proaspeţi, neproaspeţi, tot otravă curată sînt pentru stomac, zbieră doctorul scandînd răspicat fiecare cuvînt.

— A, bîigui omul, 'straveţii cauzează numa' la ăi la care nu le place. Mie niciodată nu mi-a cauzat şi-i mănînc ca pă mere. Drept care, luă un „stravete“ din cărucior, muşcă din el şi-l mestecă pînă împroşcă zeamă.

— N-are nici pă dracu', zise el arătîndu-i castravetele muşcat.

— Pe mine nu mă priveşte ce are castravetele, ţipă doctorul. Pe mine mă interesează ce are stomacul în care intră castravetele. Eu sînt medic. Şi ştiu că jumătate din truda mea se datorează chestiilor ăstora. Jumătate din indigestiile de care suferă oamenii vara.

— Zi aşa ? Atunci nu ieşi în pagubă dă pă urma lor. Atunci dumneata şi io lucrăm în cîrdăşie. Dacă io vînd mai mulţi 'straveţi, dumitale îţi iese mai multe lovele, dacă-i p'aşa. Ş-atuncea, care-i baiul ? *„Straaveţiii ! Proaspeţi castraveţii ! Proaspeţi şi zemoşi, ieftini şi gustoşi... !* zbieră omul.

— Eu sînt medic nu numai ca să vindec răul, dar să-l şi previn atunci cînd îmi stă în putinţă. Şi castraveţii sînt otravă curată pentru orişicine.

— *'Straa-veţiii ! 'Straa-veeeţiii ! Proaspeţi castraveţii !* continuă omul să zbiere.

Doctorul Mitchell porni motorul maşinii.

— Cînd or să-şi bage minţile-n cap ? i se adresă el Alvinei, zîmbindu-i şi arătîndu-şi dinţii albi şi egali.

— Eu nu mă sinchisesc, ştiţi, replică ea. Eu i-aş lăsa întotdeauna pe oameni să facă ce vor...

— Chiar dacă ştii că-şi fac rău ? întrebă el zîmbind cu amabilă condescendenţă.

— Da, de ce nu ? Treaba lor. Oricum, într-un fel sau altul, tot or să-şi facă rău.

— Şi n-ai încerca să-i previi ?

— Asta ar fi la fel ca şi cum ai încerca să opreşti marea cu degetul.

— Așa crezi ? zîmbi doctorul. Văd că ești o pesimistă. Ești pesimistă cu privire la natura umană.

— Oare așa sînt ? rîse Alvina gîndind că, la urma urmei, e totuna.

S-ar fi zis că doctorului îi făcu plăcere să descopere că Alvina era pesimistă cu privire la natura umană. Găsea că acest fapt îi conferă un aer de distincție. În ochii lui, *părea* distinsă. Era pe cale să se îndrăgostească nebunește de ea

Firește, cînd își dădu seama că o admiră, Alvina începu să-l găsească mai agreabil, ba chiar îi descoperi o oarecare grație de adolescent. Într-adevăr, doctorul avea o latură puerilă. Și, cum se uita la ea ca la Maica Preacurată, acea latură puerilă o flata desigur, și o făcea mai îngăduitoare față de el.

Doctorul își făcuse obiceiul s-o ia cu mașina ori de cîte ori avea prilejul. Și pe la ora ceaiului, bătea la ușa sorei-șefe, surîzînd și arătîndu-și dinții frumoși.

— Pot să intru ? Vocea lui avea o intonație jucăușă.

— Desigur.

— A, văd că luați ceaiul. Ce bună e o ceașcă de ceai la ora asta !

— Pot să vă ofer și dumneavoastră una, domnule doctor ?

— Cu multă plăcere. Și se așeza, radiind tot de zîmbete. Alvina se ridica să ia o ceașcă.

— Vai, nu vreau să te deranjez, soră. Bărbații sînt întotdeauna inoportuni, zîmbea el către sora-șefă.

— Uneori femeilor le place să fie importunate, răspundea sora.

— Zău ? Poate că dumneata nu gîndești tot așa, soră ? i se adresa el, cu ochi scăpărători, Alvinei.

Alvina tocmai întindea mîna spre raftul din dulap. Arăta fermecătoare în rochia și boneta de un alb proaspăt, cu părul castaniu, mătăsos și trupul armonios cu șoldurile pline, molatice.

— Ba da, răspundea ea. Sînt perfect de acord cu sora-șefă.

— Da ? Doctorul nu prea știa cum să ia cuvintele ei. Totuși sînt sigur că nu-ți place să fii deranjată la ora ceaiului.

— Ba nu ; noi ne-am obișnuit să fim mereu deranjate.

— Ceaiul mai slab, domnule doctor ? întreba sora-şefă.

— Da, foarte slab, te rog.

Doctorul era puţin căutat în galanteria lui, dar, incontestabil, se vădea foarte galant. După plecarea lui, sora-şefă păru afectată, iar Alvina încurcată.

— Nu găseşti că doctorul Mitchell e în plină expansiune ? întrebă Alvina.

— Ba da. Omul făcut să placă femeilor. Mă întreb oare cine îl face să expandeze. O treabă meritorie, în orice caz. Se uită cu viclenie la Alvina.

— Nu, nu te uita la mine, rîse aceasta. Eu n-am nici un amestec.

— Crezi atunci că s-ar putea să fiu *eu* aceea ? întrebă răutăcios sora-şefă.

— Sînt sigură că aşa e, soră. În sfîrşit, începe şi el să dea dovadă de bun-gust.

— Aşa e, răspunse sora-şefă. Am să-mi aranjez boneta mai cochet.

Se îndreptă spre oglindă, îşi învolbură părul cu degetele şi îşi aranjă boneta.

— Aşa ! zise ea făcînd o mică plecăciune Alvinei.

Rîseră amîndouă şi plecară la lucru.

Era însă o realitate. Doctorul Mitchell nu-şi mai încăpea în piele. Cînd era cu Alvina se simţea relaxat, ba începuse chiar să strălucească în preajma ei, pentru a-i atrage atenţia. Zîmbea şi se sclifosea şi devenea foarte conştient de sine şi stingherit. Îi plăcea să se aplece peste scaunul ei, şi făcea mare caz din a-i oferi o ţigară de cîte ori se întîlneau, deşi el nu fuma niciodată. Avea un portţigaret de aur.

Într-o zi o invită să-i viziteze grădina. Locuia într-o casă bătrînească, plăcută, pătrată, împrejmuită de o grădină cu gard de zid. Îi arătă florile, pomii fructiferi, o pofti să-i guste căpşunile. O făcu să-i admire sparanghelul. Şi apoi îi oferi în salon ceaiul, cu căpşuni, frişcă şi prăjituri, şi de toate aceste bunătăţi el nici nu se atinse. Zîmbea tot timpul, exuberant. Era un om ajuns ; şi acum, într-adevăr, îşi dădea frîu liber, bucurîndu-se din plin de toate ; şi mai cu seamă de Alvina, care turna graţios ceaiul din vechiul ceainic în stil georgian şi care surîdea atît de plăcut peste ceştile stil Regina Anna.

Iar Alvina, afurisită cum era, admira fiecare detaliu al salonului. Era într-adevăr o încăpere îmbietoare, şi se

vedeau boschete de trandafiri dincolo de ușa de sticlă, care dădea spre o pajiște însorită și niște răzoare de flori de un roșu aprins. Interiorul însă era stăruitor antic. Alvina admiră bufetul iacobin și fotoliile în același stil, și scaunele Hepplewhite, și canapeaua Sheraton, și etajerele Chippendale, și covorul Axminster, și ceasul de bronz cu busturile lui Shakespeare și Ariosto — da, îl admiră chiar și pe Shakespeare pe orologiu ! —, și vitrina aurită, și tăburețele brodate cu mărgele, și oribila farfurie de Sèvres cu un îngeraș pe ea, și... dar ce să le mai înșirăm pe toate ! Admiră totul. Și doctorului Mitchell îi crescu atîta inima în piept, încît simțea că o să-i plesnească dacă n-o să se arunce la picioarele Alvinei sau n-o să facă alt gest extraordinar. Niciodată nu-și putuse imagina ce înseamnă într-adevăr să nu-ți mai încapi în piele : ce senzație încîntătoare ! Ar fi fost în stare să-i sărute picioarele în extazul lui de neînfrînată exuberanță. Dar deprinderea îl împiedica să facă orice altceva decît să-i zîmbească radios.

În altă zi, cînd venise vorba despre vîrstă, îi spuse :

— Omul are vîrsta pe care o simte. Ce mai, cînd aveam douăzeci de ani, simțeam că pe umerii mei apasă toate grijile și răspunderile omenirii. Și acum, cînd am ajuns oarecum la vîrsta mijlocie, mă simt plutind ușor, de parc-aș fi la începutul vieții. Îi zîmbi Alvinei plin de strălucire.

— Poate că într-adevăr te găsești la începutul vieții dumitale *personale*, reflectă Alvina. Pînă acum ai trăit numai pentru muncă.

— S-ar putea să fie adevărat. E posibil ca pînă acum să fi trăit numai pentru alții, pentru pacienții mei. Și acum poate că mi se îngăduie să mai trăiesc și pentru mine însumi.

Zîmbi cu adevărată risipă de sine, întrezărind parcă începutul unei vieți luxuriante.

— Și de ce nu ? stărui Alvina.

— O, da, așa am intenția să trăiesc, o asigură el plin de încredere.

Într-adevăr, ajunsese treptat la hotărîrea de a se căsători și de a se retrage parțial din muncă. Cu alte cuvinte, avea să-și angajeze un asistent, și astfel își va putea îngădui din plin un răgaz de libertate. Era nespus de mîndru de casa lui. Și acum aștepta cu nerăbdare

încununarea vieții : să se afle în preajma femeii pe care o alesese să-i fie soție, să o urmeze, să se fălească cu ea și cu casa lui, să-i vorbească din zori și pînă-n noapte, să se regăsească în ea. Cînd va trebui să-și facă vizitele profesionale. ea îl va însoți în mașină : hotărîse că ea va fi foarte doritoare să-l însoțească. O va învăța să șofeze, și vor sta unul lîngă altul în automobil, ea conducînd și așteptîndu-l. El va ieși în grabă din casele pacienților, o va găsi așteptîndu-l, se va urca în mașină lîngă ea și se va simți atît de tihnit și de în siguranță și de fericit în timp ce ea îl va conduce spre bolnavul următor, iar el o va informa despre cazurile lui.

Și dacă vreodată nu-l va însoți, atunci o va regăsi așteptîndu-l în prag din momentul în care va fi auzit zgomotul mașinii. Și ce seri lungi și pline de tihnă vor petrece împreună în salon, iar el se va desfăta cu simpla ei prezență. O să se așeze pe genunchii lui și vor gusta ceasuri de dulce intimitate, înainte de a se retrage în patul cald și înfiorat de delicii. Iar dimineața, nici un zor. O să hoinărească alături de ea, or să hoinărească împreună prin grădină, admirînd fiecare floare nou răsărită și fiecare fruct nou, iar ea va purta rochii proaspete, înflorate, și părul în vînt, eliberat de bonetă, iar el nu se va mai putea smulge din preajma ei. Despărțirea din fiecare dimineață va fi de neîndurat și ceas de ceas va goni îndărăt, s-o vadă. Pur și simplu, vor însemna totul unul pentru celălalt. Și ce bine o să se simtă ! Ah !

Cumpănea dacă o să aibă copii sau nu. Un copil i-ar fi răpit-o. Ăsta a fost primul lui gînd. Și totuși... ! Ei bine, timpul o să hotărască. Visul tineresc al iubirii nu-i niciodată mai încîntător decît la feciorelnica vîrstă de cincizeci și trei de ani.

Proceda însă cu prudență. Nu i-a făcut nici un avans categoric înainte de a-i fi pus o întrebare clară: Întrebarea a fost pusă în prima zi de luni din august [1], care a rămas înscrisă ca ziua neagră a declarării războiului, pentru că povestirea noastră se desfășoară acum în fatalul an 1914.

În oraș, declarația de război stîrnise mare zarvă. Dar cei mai mulți aveau impresia că vestea era menită doar

[1] În Anglia prima zi de luni din august este considerată zi de sărbătoare.

să adauge un spor de emoţie zilei de sărbătoare. Jumătate din populaţie plecase la Blackpool sau Southport, iar cealaltă jumătate o pornise spre Lacuri, sau la ţară. Cu toate acestea, Lancaster avea un aer sărbătoresc. Şi, cum vremea era blîndă, fiecare om arborase o bună dispoziţie de sărbătoare.

Aşa încît doctorul Mitchell, care izbutise s-o răpească pe Alvina de la spital, izbuti s-o aducă la el acasă pe la trei şi jumătate ca să-i ofere ceaiul.

— Ce părere ai despre războiul ăsta ? îl întrebă Alvina.

— O, în şase săptămîni s-a zis cu el, răspunse doctorul cu nepăsare.

Şi problema fu părăsită aici. Doar prin mintea Alvinei săgetă întrebarea trecătoare ; ce-or fi făcînd cei din Natcha-Kee-Tawara ? Nu mai auzise nimic despre ei.

— Unde ţi-ar fi plăcut să pleci astăzi ? o întrebă doctorul în maşină, întorcîndu-se zîmbitor spre ea.

— Cred că la Windermere..., la Lacuri.

— Poate că în curînd vom face un tur al Lacurilor.

Dar Alvina nu dădu prea mare importanţă vorbelor lui.

— Ce drăguţ ! răspunse ea vag.

— Am putea să plecăm cu maşina şi să le luăm din care parte ni s-ar năzări.

— Da, răspunse ea, puţin nedumerită de astă dată.

După ce luară ceaiul într-un galant şi liniştit *tête-à-tête*, în salon, el o întrebă dacă n-ar dori să viziteze şi restul locuinţei. Alvina mulţumi pentru invitaţie şi doctorul se grăbi să-i arate sufrageria masivă din lemn de stejar, micul cabinet cu lucrări medicale şi un scaun turnant, încăpere pe care o numea biroul lui : apoi bucătăria şi cămara, unde menajera lui îi aruncă o căutătură piezişă ; după aceea urcară la etaj, îi arătă dormitorul lui, frumos aranjat cu scrinuri vechi de mahon, sfeşnice de argint pe măsuţa de toaletă, perii cu mîner de fildeş, un pat alb, igienic, şi rogojini ; urmă camera de oaspeţi, cu mobila din lemn lăcuit şi scaunele gălbui, cu perne mari bleu-pal, şi un covor în culori pastelate cu ghirlande roşiatice.

Foarte drăguţ, încîntător, admirabil, îmi place asta, vai ce frumos, n-am mai văzut niciodată aşa ceva ! ţîşneau jerbele de artificii ale admiraţiei Alvinei, care-l umpleau pe doctor de satisfacţie. Zîmbea şi se umfla în pene. Dar în sinea ei, Alvina se

gîndea la Casa Manchester, la cît era de sumbră și de îngrozitoare, cît de mult o urîse ea, și cum îi mai impresionase pe Cicio și pe Geoffrey, cît de mult ar fi dorit ei să fie stăpîni acolo și cum fuseseră făcuți praf. Zîmbi cam melancolic în sinea ei. Pentru că în această după-masă se simțea inexplicabil de stingherită și de tristă, tînjind din nou spre depărtări : o deprindere de care fusese convinsă că se dezbărase în chip fericit.

Doctorul o tîrî sus, în podul mansardat. Era un bărbat solid, și purta întotdeauna costume bleumarin, bine croite și imaculate. Alvina simțea instinctiv că bărbații voinici, în costume fine bleumarin, mai cu seamă dacă aveau fețe purpurii, picioare imense și păr rărit în creștet, constituiau un gen aparte, solid, și sentimental, și plicticos.

— Ce pod încîntător ! Îmi plac atît de mult toate unghiurile astea ciudate pe care le face tavanul, și pereții ăștia înclinați sînt o minune ! Ah, și ferestruica e fascinantă ! Se ghemui în ambrazura lucarnei. Fermecător ! Priveliștea orașului și a dealurilor văzute de aici ! Mi-ar plăcea ca podul ăsta să fie camera mea !

— Atunci ia-ți-l ! Fă din el *una* din camerele tale !

Alvina se extrase din firida ferestrei și se uită la el. Mitchell se înclina spre ea zîmbitor, sfios, întrebător și nerăbdător. Alvina socoti că cel mai bine era să ia lucrurile în șagă.

— Vorbeam doar așa, niște trăsnăi, ca un copil.

— Înțeleg, răspunse el cu încetineală. Dar eu vorbesc *serios*...

Alvina nu răspunse, dar se uită la el cu mustrare în priviri. Doctorul îi zîmbea cu gura pînă la urechi.

— Nu vrei să te măriți cu mine și să iei în stăpînire podul ăsta ?

I se adresa pe tonul cu care i-ar fi oferit o ciocolată. Continuă să surîdă cu o curioasă nesiguranță.

— Nu știu, răspunse ea vag.

Zîmbetul lui deveni și mai larg.

— Ei bine, atunci hotărăște-te. Eu nu mă pricep să fac *declarații* de dragoste, știi. În schimb mă pricep să simt dragostea. Vreau să vii în această casă și să fii fericită ; împreună cu mine. Adăugă ultimele trei cuvinte ca pe un soi de viclean post-scriptum, și ținînd parcă în sfîrșit să se angajeze.

— Dar nu m-am gîndit niciodată la așa ceva, spuse ea în timp ce mintea îi umbla repede.

— Știu că nu te-ai gîndit. Dar gîndește-te acum... Începea să se simtă foarte mulțumit de el însuși.

— Gîndește-te acum. Și spune-mi dacă m-ai putea suporta și pe mine pe lîngă pod.

Doctorul exulta și-și lăsă ușor capul pe umăr, amintindu-i-l o secundă pe domnul May. Dar era mult mai primejdios decît domnul May. Era tiranic și, dacă-l zgîndăreai, îți dădea serios de furcă. Alvina știa acest lucru. Era un bărbat voinic, în costum bleumarin și cu dinți foarte albi. Își spuse din nou că ar fi preferabil să trateze totul ca pe o glumă.

— De *gîndit* mă gîndesc la *dumneata*, rîse ea, flirtînd. În legătură cu *dumneata* îmi pun întrebări.

— Mă rog, replică el satisfăcut de sine, pune-ți întrebări în legătură cu mine pînă ce iei o hotărîre...

— Așa o să fie, răspunse ea agățîndu-se de prilejul ce i se oferea. Îmi voi pune întrebări, pînă ce voi lua o hotărîre, da ?

— Da, încuviință el. Asta vreau să faci. Și data următoare cînd am să te întreb, ai să-mi dai un răspuns. E în regulă, da ?

Zîmbi cu îngăduință, aplecîndu-se asupra ei ; și-și spuse că avea un chip tînăr și fermecător, fermecător !

— Bine, răspunse Alvina. Dar să nu mă întrebi prea curînd.

— Ce înseamnă prea curînd... ? zîmbi el încîntat.

— Dă-mi timp să-mi pun întrebările în legătură cu dumneata. Luna asta nu mă întrebi nimic, da ?

— Luna asta ? Ochii lui radiau de plăcere. Se bucura de amînare la fel de mult ca și dînsa. Dar luna asta de-abia a început. Mă rog ! Fă cum crezi. Luna asta nu te mai întreb nimic.

— Și-ți făgăduiesc să-mi pun toată luna întrebări în legătură cu dumneata, rîse Alvina.

— S-a făcut, răspunse el.

Coborîră și Alvina se întoarse la îndatoririle ei. Era foarte tulburată, într-adevăr, deosebit de tulburată. Un bărbat solid, înstărit, în costum bleumarin, chipeș la înfățișare, în vîrstă de cincizeci și trei de ani, cu dinți foarte albi și un stomac delicat : *era* ceva tulburător. O situație

sigură, o locuință frumoasă cu lucruri minunate în ea, dacă ar fi fost puțin schimbate din loc. Și, firește, el ar fi adorat-o ; asta era de la sine înțeles. Alvina se simțea la fel de emoționată ca și cînd cineva i-ar fi dăruit o pereche de ghete noi. Era agitată și mulțumită de sine : și aproape sigură că avea să preia întreaga misiune.

Desigur, trebuia să se gîndească și la bărbat ca atare. Era un om foarte prezentabil. Lucru de neștăgăduit ; nimic de zis. Dacă în prima jumătate a lunii august doctorul Mitchell ar fi presat-o, ar fi avut aproape cu siguranță cîștig de cauză. Dar el se mulțumea să exulte cu anticipație.

Între timp, zarva și neliniștea războiului se extindeau și se făceau simțite chiar și în Lancaster. Înfrigurarea și neplăcerea începură să macine fascinanta tulburare a Alvinei. Ceva din vechiul ei neastîmpăr puse din nou stăpînire pe ea. Spiritul ei, care în toate aceste luni fusese ca și amorțit, se deșteptase acum iritat și încerca plin de enervare să-și lărgească gulerul prea strîmt. Cine era bărbatul ăsta vîrstnic, ca ea să se mărite cu el ? Cine era, ca ea să se lase sărutată de dînsul ? Sărutată de-a binelea și giugiulită de el ! Respingător ! Fugea de gîndul ăsta ca de ciumă. Gîndește-te numai, să-și rezeme capul de vesta lui imensă, bleumarin ! Se cutremură de parcă ar fi fost înjunghiată. Imaginează-ți, să-și ridice ochii și să vadă fața lui roșie și zîmbitoare aplecată deasupra feței ei, gata să o sărute ! Îndepărtă cu palma deschisă imaginea acestei fețe. Și fugi, ca să scape de gîndul ăsta.

Și totuși ! Și totuși ! Și-ar asigura pentru tot restul vieții o existență atît de comodă și de îmbelșugată. Detestabila problemă a condițiilor materiale ar fi fost rezolvată o dată pentru totdeauna. Și Alvina știa bine în ce măsură condițiile materiale îți pot face din viață un iad.

Date fiind toate acestea, se ferea să ia o hotărîre pripită. Dar îi purta pică bietului doctor Mitchell pentru că acesta nu era în stare să-și facă propunerea avantajoasă din toate punctele de vedere și nu-i putea justifica acceptarea prin însăși persoana sa. Nu cuteza să ia o hotărîre pripită. Și însăși această teamă, apăsătoare ca un jug, o făcea să-i fie ciudă pe omul care o silea să ia o hotărîre.

Uneori se răzvrătea împotriva lui. Alteori îi rîdea neplăcut drept în față ; dar nu îndrăznea să meargă *prea* departe : pentru că se cam temea de el și de firea lui turbată. În clipele ei de revoltă mocnită se gîndea la Natcha-Kee-Tawara. Se gîndea intens la ei. Se întreba pe unde-or fi, ce-or fi făcînd, în ce măsură îi afectează războiul. Bietul Geoffrey era francez — va trebui să plece în Franța să lupte. Max și Louis erau elvețieni — deci războiul nu-i atingea ; și nici pe Cicio, care era italian. Se întreba dacă trupa s-o mai fi găsind în Anglia ; dacă vor mai putea continua spectacolele, odată ce Geoffrey îi va fi părăsit. Se întreba dacă se mai gîndeau la ea. Simțea că se gîndesc la ea, simțea că n-o uitaseră. Simțea că dăinuie o legătură între ei și ea.

În realitate, în cea de-a doua parte a lunii august își puse mai multe întrebări în legătură cu Natcha-Kee-Tawara decît cu doctorul Mitchell. Dar gîndul la cei din Natcha nu-i era de prea mare ajutor. Simțea că dacă ar ști unde se găsesc, ar zbura la ei. Și mai știa că de fapt n-ar face-o.

De cîte ori se afla în preajma gării, dădea peste îmbulzeală și larmă. Oamenii își conduceau fiii. Berea curgea în valuri, trenurile erau pline de marinari cherchelițî ; femeile se cramponau de tineri, ținîndu-i de rever. Și cînd trenul se punea în mișcare, tinerii fluturau din mînă, iar femeile plîngeau în gura mare și suspinau după cei plecați.

Un fior rece o străbătu pe Alvina de-a lungul șirei spinării. Asta era o altă problemă, distinctă de doctorul Mitchell al ei. Bă chiar îl făcea pe acesta să apară ireal, meschin. Alvina nu știa ce cale să apuce. Își dădea seama că trebuie să facă ceva, să joace și ea un rol în această sălbatică acțiune de dislocare umană. Și știa că-l va amîna pe doctorul Mitchell din nou.

Discută chestiunea împreună cu sora-șefă, care o sfătui să tărăgăneze lucrurile. Sau de ce să nu se înroleze ca voluntară pe front ? E drept că ea era infirmieră de maternitate, ceea ce nu însemna tocmai calificarea potrivită pentru îngrijirea soldaților. Totuși, era infirmieră.

Alvina simți că asta era calea ce i se impunea. Prelutindeni domnea zarvă și clocot. Bărbații intraseră în acțiune, femeile se dovedeau și ele necesare. Se înscrise

pe lista voluntarilor pentru serviciul activ. Aceasta se întîmplă în ultima zi a lunii august.

La întîi septembrie, doctorul Mitchell se înfăţişă cu noaptea-n cap la spital ; Alvina abia de-şi începuse îndatoririle de dimineaţă. Doctorul intră în camera soreişefe şi întrebă de sora Houghton. Sora-şefă îi lăsă singuri.

Mitchell era emoţionat. Zîmbea cu toată gura, dar sub zîmbet i se simţea tensiunea nervoasă. Alvina era tulburată şi inima-i bătea să-i spargă pieptul.

— Ei, începu doctorul Mitchell. Ce-ai de spus ?

Îl privi cu ochi nedumeriţi. El îi zîmbi aţîţat şi cu tîlc, şi veni un pas mai aproape.

— Azi e ziua cînd urmează să-mi dai răspunsul, nu ? întrebă el. Hai, s-auzim ce ai de zis.

Dar ea se mulţumi să-l privească cu ochi mari, tulburaţi, fără să-i răspundă. Doctorul veni şi mai aproape.

— Ei bine, începu el, trebuie să iau această tăcere drept o consimţire ? Rîdea nervos, cu iritată anticipare şi încercă s-o ia în braţe. Dar Alvina se dădu brusc îndărăt.

— Nu, încă nu, îl imploră ea.

— De ce ?

— Pentru că încă nu am dat un răspuns.

— Atunci, dă-l, îi zise el îmbufnat.

— M-am înrolat ca voluntară pentru front, bîigui ea. Am simţit că trebuie să fac şi eu ceva.

— De ce ? întrebă el. Se pricepu să dea o intonaţie oribilă acestor două silabe. Cred că-s-ar fi cuvenit să-mi dai mai *întîi* un răspuns

Alvina păstră tăcere, dar îl măsură cu privirea. Nu-i plăcea înfăţişarea lui.

— M-am înscris abia ieri.

— Şi de ce n-ai aşteptat pînă mîine ? Ar fi arătat mai cuviincios.

Era mîniat. Dar văzu adiind pe faţa ei o expresie pe jumătate speriată, pe jumătate vinovată, ori în cursul acestor săptămîni de aşteptare învăţase să se stăpînească.

— Dar lăsînd toate astea la o parte, zîmbi el cam ameninţător, tot îmi datorezi un răspuns la întrebarea mea. Faptul că te-ai înrolat ca voluntară nu te împiedică să te logodeşti cu mine, nu ?

Alvina îl privi cu ochi mari. Şi din nou doctorul se apropie mult de ea, astfel încît costumul de serj bleu-

marin păru s-o domine, iar fața lui roșie se aplecă asupra feței ei.

— În împrejurările actuale, aș prefera să nu mă logodesc.

— De ce ? Din nou cele două silabe oribile. Ce legătură au împrejurările cu treaba asta ?

— Totul e atît de nesigur, aș prefera să aștept.

— Să aștepți ? N-ai așteptat destul ? Nimic nu te împiedică să te logodești acum cu mine. Absolut nimic. Haide. Sînt destul de bătrîn ca să nu mă mai las jucat. Și sînt mult prea îndrăgostit de tine ca să te las s-o tărăgănezi la infinit. Hai, hotărăște-te ! Zîmbi amenințător și întinse mîna lui uriașă după mîna ei.

— Dă-mi voie să-ți pun inelul de logodnă în deget. Ziua în care îmi vei deveni soție va fi cea mai mîndră zi din viața mea. Dă-mi mîna...

Alvina șovăia. Pe de o parte, pura curiozitate o îmboldea să vadă inelul. Aproape că ridică mîna ca să i-o întindă. Dacă n-ar fi fost teama că o va săruta, i-ar fi dat mîna. Dar știa că avea s-o sărute — și voința ei se împotrivi cu îndărătnicie acestui contact. Își duse mîna la spate și-l privi cu încăpățînare în ochi.

— Să nu te joci cu mine ! îi spuse el amenințător.

Dar ea continuă să se uite zeflemitor și îndărătnic în ochii lui.

— Haide, îi făcu el semn să-i întindă mîna.

Cu o abia perceptibilă mișcare a capului, Alvina refuză, fără să-și clintească privirea de la ochii lui. Atunci se dezlănțui firea lui nestăpînită. Văzu roșu înaintea ochilor și, fără să-și dea seama, o înșfăcă de umăr, o smuci și o izbi de perete ca și cum ar fi vrut s-o facă să treacă prin zid. Fața lui era oarbă de furie, ca un soare roșu, incandescent. Dar în aceeași clipă își reveni și-și retrase mîinile, scuturîndu-și de zor mîna dreaptă, de parcă i-ar fi mușcat-o un șobolan.

— Îmi pare rău, strigă ca ieșit din minți. Îmi pare rău ! N-am vrut ! Îmi pare rău ! Tremura în fața ei.

Alvina își recăpătă echilibrul și-l privi cu ochi sumbri și buzele albite.

— Îmi pare rău ! continua el să strige, ca un copil, cuprins de o frenezie sălbatică. Uită ! Uită ! Nu te gîndi c-am făcut-o eu !

Faţa lui era lipsită de expresie şi, în mod inconştient, îşi freca mîna care o smucise, de parcă-l durea. Alvina îl urmărea şi se minuna de toată această exaltare. Era perfect rece şi nu încerca puternicele resentimente la care părea să se aştepte el. În fond, nu-i aşa de neplăcut să te trezeşti brusc izbită de perete. Desigur, o cam durea umărul de care o înşfăcase. Dar există pe lume nenumărate dureri mai mari. Îl privea cu ochi dilataţi, indiferenţi.

Şi atunci doctorul Mitchell căzu în genunchi în faţa ei, iar cînd Alvina se dădu îndărăt spre bibliotecă, o apucă de poala rochiei, trăgînd-o spre el. Ceea ce o făcu să se simtă jenată şi foarte stînjenită.

— Iartă-mă ! începu doctorul. Uită ! Iartă-mă ! Iubeşte-mă ! Iubeşte-mă ! Iartă-mă şi iubeşte-mă ! Iartă-mă şi iubeşte-mă !

În timp ce Alvina se uita îngrozită în jos la bărbatul matur, masiv, cu faţa roşie, care striga dezvelindu-şi dinţii albi, asemenea unui copil, şi în timp ce încerca încetişor să-şi elibereze rochia din strînsoarea lui, uşa se deschise şi în prag se ivi sora-şefă cu boneta ei mare, încreţită pe margini. Alvina îi aruncă o privire, se făcu roşie la faţă ca para focului, şi se uită apoi în jos spre bărbatul îngenuncheat. Îi atinse faţa cu mîna :

— Nu-i nimic, îi spuse, nu face nimic. Nu te mai gîndi la asta.

El îi prinse mîna şi se agăţă de ea.

— Iubeşte-mă ! Iubeşte-mă ! Iubeşte-mă ! continuă să strige.

Sora-şefă închise uşa încetişor, retrăgîndu-se.

— Iubeşte-mă ! Iubeşte-mă !

Alvina era absolut înmărmurită de această scenă. Nu ştiuse niciodată că bărbaţii sînt în stare de aşa ceva. Situaţia nu o afectase cîtuşi de puţin, o înmărmurise doar.

Doctorul, continuînd să se agaţe de mîna ei, se opinti în picioare şi o trase la pieptul lui, strîngînd-o cu patimă.

— Mă iubeşti ! Mă iubeşti, nu-i aşa ? striga trepidînd tot, ca scăpat din frîu, strivind-o la pieptul lui şi ascunzîndu-şi faţa în părul ei.

Într-un asemenea moment, la ce bun să-i spuie că nu-l iubeşte ? Nu i-o spuse. Mila faţă de umilinţa lui îi pecetlui buzele şi o făcu să rămînă nemişcată şi tăcută în

brațele doctorului, sufocată de vesta din serj bleumarin care-i acoperea pieptul lat.

Mitchell începea să-și vină în fire. Tăcu, dar continuă să o țină în încleștarea lui, nici prin cap nu-i trecea să-i dea drumul.

— Ai să accepți inelul meu, nu-i așa ? întrebă în cele din urmă cu o voce stranie, jalnică. Ai să accepți inelul !

— Da, răspunse Alvina cu răceală. Ar fi promis orice numai să se termine odată cu această scenă.

Se scotoci febril prin buzunar cu o mînă, în timp ce cu cealaltă continua să o țină strîns. Și cu acea singură mînă izbuti să scoată inelul din cutiuța care se rostogoli pe jos. Era un solitar.

— Pe care deget ? Care-i degetul ? întrebă cu un zîmbet palid.

Alvina își smulse mîna din strînsoarea lui și-i întinse inelarul. Avea pe el inelul de doliu pe care domnișoara Frost îl purtase toată viața. Doctorul strecură solitarul deasupra inelului de doliu și o încercui din nou pe Alvina în îmbrățișarea sa.

— Acum, zise el cu vocea redevenită normală, acum știu că mă iubești.

Complăcuta mulțumire de sine din vocea lui o făcea să turbeze. Reuși să se smulgă din îmbrățișare.

— Vii cu mine ? o întrebă Mitchell.

— Nu pot. Trebuie să mă întorc la lucru aici, în spital.

— Sora Allen poate să-ți țină locul.

— Prefer să n-o facă.

— Azi unde trebuie să te duci ?

Alvina îi enumeră cazurile.

— Bine, ai să vii să iei ceaiul cu mine. Doresc să iei în fiecare zi ceaiul cu mine.

Dar Alvina își îndrepta în fața oglinzii boneta mototolită, așa încît nu-i răspunse.

— Acum, că sîntem logodiți, ne putem vedea oricît de des, zise el surîzînd plin de satisfacție.

— Mă întreb unde o fi sora-șefă ? zise Alvina ieșind brusc în coridorul alb, răcoros.

Doctorul o urmă și dădură peste sora-șefă, care tocmai ieșea din camera de gardă.

— Soră ! i se adresă doctorul Mitchell căruia îi revenise bizara notă de emfatică importanță. Ne poți fe-

licita pe sora Houghton și pe mine, pentru că ne-am logodit... Zîmbi generos.

— Vrei să spui că te pot felicita pe *dumneata*, replică sora-șefă.

— Da, desigur. Și pe amîndoi, din moment ce alcătuim acum un tot.

— Încă nu, ripostă sora-șefă cu gravitate.

În cele din urmă, reuși să se descotorosească de el. Pe dată se duse în căutarea Alvinei, care își reluase treburile.

— Ei, presupun că totul e în regulă, i se adresă sora-șefă cu aceeași voce gravă.

— Nu, nimic nu-i în regulă. N-o să mă mărit cu el *niciodată*.

— Eh, niciodată e un termen cam lung. M-a auzit cînd am deschis ușa ?

— Nu. Sînt convinsă că n-a auzit.

— Slavă Domnului.

— Da, într-adevăr. A fost îngrozitor. Să se tîrască în genunchi în fața mea și să-mi urle să-l iubesc ! Absolut oribil !

— Așa-i, zise sora-șefă. Niciodată nu știi ce-s în stare bărbații să facă, pînă nu-i cunoști mai bine. Și nu trebuie să te surprindă nimic, *nimic* din partea lor. Pe mine nu mă mai surprinde nimic din ce fac ei...

— Ba eu trebuie să recunosc că am fost foarte surprinsă, răspunse Alvina. Foarte neplăcut surprinsă.

— Dar l-ai acceptat.

— Aș fi făcut orice ca să-l domolesc... așa cum te porți cu un copil isteric.

— Mi-e teamă însă că ai ales o cale foarte riscantă pentru a-l domoli, dîndu-i ceea ce dorea.

— Cred că-mi voi putea purta singură de grijă. Și apoi s-ar putea să fiu transferată în orice moment...

— Nu cred... știi bine că el ți-ar putea împiedica mutarea. E în consiliu. Și dacă declară că ești indispensabilă...

Era o idee nouă, pe care Alvina trebuia s-o rumege. Contase pe o evadare rapidă. Își vîrî inelul în buzunarul șorțului și uită de el pînă în după-masa acelei zile, cînd Mitchell dădu peste ea în casa unuia dintre pacienți. O aștepta ca s-o conducă.

— Unde-i inelul ? o întrebă.

Atunci își aduse aminte că zăcea în buzunarul unui șorț pătat, aruncat la rufele murdare — poate că pierdut pe vecie.

— N-am să-l port în timpul serviciului. Știi foarte bine.

Trebui să ia ceaiul cu el. Îi evită giugiulelile spunîndu-i că neroziile îndrăgostiților o scîrbeau. Iar dînsul era un holtei prea înveterat pentru a se preta la un joc amoros — cel puțin pînă la căsătorie. Așa încît, spre ușurarea ei, o lăsă în pace ; dealtfel, îi era profund recunoscător că voia să fie lăsată în pace. Dar îi dorea prezența. Aceasta era dorința lui cea mai arzătoare. O voia tot timpul lîngă el. De asta jinduia după căsătorie : ca să-și extindă posesiunea asupra ei, s-o aibă tot timpul alături, ca să nu mai fie niciodată singur. Să fie singur și despărțit de întreaga omenire, dar alături de ea, mereu alături de ea.

— Ei, și pe cînd fixăm nunta ? o întrebă. N-are rost s-o mai amînăm. Amîndoi știm foarte bine ceea ce facem. Și acum că logodna a fost anunțată...

O privi îngrijorat. Alvina putu să-l deslușească pe băiețașul isteric sub masca omului mare, autoritar.

— A, în nici un caz pînă după Crăciun !

— După Crăciun ? sări el ca ars. Prostii ! E o prostie să așteptăm atît de mult ! Luna viitoare, cel mai tîrziu.

— Ba nu. Nu vreau să fie atît de curînd.

— De ce nu ? Cu cît mai repede cu atît mai bine. Ar fi mai înțelept să-ți înaintezi demisia imediat, ca să fii liberă.

— O, e nevoie de așa ceva ? S-ar putea să fiu transferată pe front.

— N-aș crede. Ești infirmieră de maternitate.

Și astfel se scurseră zilele. Luau ceaiul împreună în fiecare după-masă și Alvina începuse să se obișnuiască cu el. Discutau despre mobilarea casei — ea nu se putu abține să nu-i sugereze cîteva modificări, cîteva noi aranjamente potrivite cu gustul *ei*. Iar el făcu planul unei călătorii de nuntă în Scoția. Și totuși Alvina era sigură că n-o să se mărite cu Mitchell. Sora-șefă rîdea de certitudinea ei.

— Ai să te lași prinsă în plasă, îi spunea ea. Te leagă prin prea multe fire.

— Ei bine, ai să vezi, riposta Alvina.

— Da, răspundea sora-șefă, *am să văd.*

Adevărul e că în acea perioadă Alvina oscila, nehotărîtă. Era decisă să nu se mărite. Dar voința ei, asemenea unui arc priponit într-un fel sau altul, nu țișnise împotriva doctorului. Își înaintase demisia, așa cum îi sugerase Mitchell. Dar nu ca să fie liberă să se mărite cu el, ci pentru a dobîndi libertatea de a fugi de dînsul. Așa își spunea Alvina. Și totuși se lăsa manevrată de doctor.

Într-o zi — spre sfîrșitul lui septembrie — ședea alături de dînsul în mașină, pe lîngă gară, ținuți în loc de un detașament de soldați în uniforme kaki, care veneau în marș, cu fanfara în frunte, ca să se îmbarce în trenul militar ce urma să sosească dinspre nord. Orașul se afla în mare fierbere. Febra războiului se întindea peste tot. Bărbații se îmbulzeau să se înroleze — și erau în mod constant respinși, pentru că în acele zile se respectau încă normele tip.

În timp ce mulțimea se trăgea pe trotuare, soldații tropăiau spre gară, iar circulația aștepta întreruptă, se iscă un nou val de oameni, din direcția opusă. Sosise trenul de patru și cincisprezece. Pasagerii se înghesuiau cu bagaje, copiii alergau cu căldărușe și lopățele, trăsurile înaintau la pas, încărcate cu familii întregi : erau vilegiaturiștii care se întorceau de la mare. Alvina urmărea încrucișarea celor două puhoaie de oameni.

Și cum sta și se uita, văzu doi bărbați, dintre care unul căra cutia unei mandoline și o valiză care-i era cunoscută. Cicio. Pe celălalt nu-l cunoștea — o figură din lumea teatrului. Cei doi bărbați se opriră chiar lîngă mașină, urmărind fanfara. Alvina îl văzu pe Cicio foarte de aproape. I-ar fi făcut plăcere să-i toarne apă rece de-a lungul cefei lui măslinii, frumoase, neștiutoare. Simțea că-l urăște. Stătea acolo, căscînd gura la fanfară, vorbind cu celălalt, în timp ce buzele i se arcuiau în felul lui vag zeflemitor, italienesc. Genele îi erau la fel de lungi și de negre, ochii continuau să dea aceeași plăcută impresie că fuseseră plantați în obraz cu un deget murdar de funingine. Purta același costum cafeniu care ei îi displăcea, aceeași pălărie neagră, înclinată șmecherește pe un ochi. Avea o înfățișare vulgară ; și totuși păstra aceeași ciudată rezervă meridională care îi conferea o

anume frumusețe și distincție în ochii ei. Simțea că-l urăște. Avea senzația că fusese abandonată de el.

Fanfara trecuse. Un copil se izbi de roata automobilului care staționa. Alvina se repezi pe neașteptate și apăsă pe claxon, făcîndu-l să scoată un țipăt strident, întretăiat. Toată lumea întoarse ochii spre ea, inclusiv soldații împovărați și tropăitori.

— Încă nu ne putem mișca, îi spuse doctorul Mitchell.

Dar în clipa aceea Alvina îl privea pe Cicio. Întorsese și el capul și se uita curios la mașină. Și ochii lui ageri, al căror alb contrasta atît de viu cu fața tuciurie și cu pupilele galbene, neomenești, întîlniră ochii ei într-o fulgerare de recunoaștere. Buzele dădură să i se arcuiască într-un zîmbet de salut. Dar Alvina îl privi fără ca vreun mușchi al feței să i se clintească, îl privi parcă fără să-l vadă, golindu-și privirea de orice urmă de sentiment, chiar și de ostilitate sau de răceală. Îi văzu surîsul murindu-i pe buze și ochii ferindu-și privirea în lături, și mai în lături, cu acea ciudată sfială de animal, care-l caracteriza. De parcă n-ar fi vrut s-o vadă privindu-l și dădea din colț în colț, ca o nevăstuică prinsă în capcană, ferindu-se de privirea ei pustiită, glacială.

Alvina se întoarse plină de amabilitate către doctorul Mitchell.

— Ai spus ceva ? îl întrebă suav.

CAPITOLUL DOISPREZECE

Și Allaye se logodește

ALVINA GĂSEA CĂ E FOARTE plăcut să fii respectat așa cum era ea respectată în Lancaster. Nu numai un profet nu poate fi profet în țara lui, ci orice om cu cît de cîtă personalitate. În acest oraș din nord, Alvina descoperi că personalitatea ei impunea cu adevărat. Aparținea deja respectatei caste medicale. Și pe deasupra era ea însăși o personalitate, era cineva.

Bine și frumos. N-avea de gînd să se deprecieze. Simțea că pînă și în ochii localnicilor — cel puțin a părții înstărite a acestora — își pierduse *puțin* din distincție în urma logodnei cu doctorul Mitchell. Logodna fusese anunțată în „The Times", „The Morning Post", „The Manchester Guardian" și în gazeta locală. Nu exista nici o îndoială că era cunoscută de toți. Și arunca o umbră de vulgară familiaritate asupra ei. În Woodhouse, știa bine, crescuse fantastic în stima publică. Dar ea nu se mai găsea în Woodhouse, ci în Lancaster. Și în Lancaster, logodna ei o eticheta. Singură, înainte de episodul cu doctorul Mitchell, deținuse un potențial de mister. Legată de el, devenise o cantitate bine cunoscută, bine definită.

Înțelegea toate acestea din contactul ei cu lumea bine din localitate. Sora-șefă era o femeie de familie bună, care reușea, cu toată boneta ei mare cu rujuri pe margini, să arate distinsă, ca o stareță din bătrîni. Femeile cu adevărat șic din oraș veneau să ia ceaiul în camera ei, și aceste ceaiuri la spital constituiau o mică și elegantă con-

spirație feminină. Discuțiile aveau un vag parfum literar-artistic. Într-un trecut mai îndepărtat, sora-șefă îl cunoscuse pe Walter Pater [1].

Alvina fusese admisă la aceste ceaiuri alături de cele cîteva femei care formau elita intelectuală șic a orășelului nordic. În camera sorei-șefe se aduna o adevărată mafie. Luau parte sora-șefă, o doctoriță, fiica unui cleric, și soțiile a doi magnați industriali din oraș. Acestea cinci, împreună cu Alvina, alcătuiau micul grup. În afara spitalului nu se prea vedeau. Dar ori de cîte ori se întîlneau, erau legate prin acea ciudată solidaritate de mafie feminină care poate constitui o lege prin ea însăși, chiar printre femeile cele mai convenționale. Vorbeau între ele cum n-ar fi vorbit niciodată de față cu bărbați, sau chiar cu femei străine. Lepădau orice înveliș de convenții. Discutau deschis lucrurile care le preocupau — chiar cele mai secrete — și priveau cu mult calm tot ceea ce făceau — chiar lucrurile cele mai imposibile. Alvina simțea că încălcarea săvîrșită de ea era un dulce păcat inofensiv și că logodna ei era într-adevăr *infra dig.* [2]

— Și ai de gînd să te măriți cu el ? o întrebă doamna Tuke, măsurînd-o cu o privire lungă și rece.

— Nu mă pot *închipui* luîndu-l... răspunse Alvina.

— O, dar se întîmplă atîtea lucruri pe care închipuirea noastră nu le poate cuprinde ! Ăsta-i domeniul în care propriul nostru trup ne depășește. Eu una nu-mi pot închipui că o să nasc un copil...

Își plecă pleoapele peste ochii mari, cu un aer obosit și sardonic.

Doamna Tuke era căsătorită cu fiul unui industriaș local. Avea vreo douăzeci și opt de ani, era palidă, cu ochi mari negri-cenușii, nasul acvilin și părul negru, amintind un cap de pe una din frumoasele medalii din Siracuza. Aerul bizar al unui zîmbet care nu era zîmbet, în colțul buzelor, nasul acvilin, încetineala lenevoasă a ochilor mari, grei, clasici, îi dădeau primejdioasa expresie greacă a femeilor din vechea Siracuză ; a femeilor primejdioase,

[1] *Walter Horatio Pater* (1839—1894), gînditor și eseist englez, autor, printre altele, al unor *Studii asupra istoriei Renașterii.*

[2] Sub demnitate (*lat.*).

ultrarafinate din vechea Sicilie ; cele care își băteau joc de Latomiae [1].

— Dar crezi că poți avea un copil fără să-l dorești chiar deloc ? întrebă Alvina.

— Nu există *nici o părticică* din mine care să-l vrea, *nici o părticică*. *Carnea* mea nu-l vrea. Și nici mintea mea — și totuși, există în mine — și-și desfăcu în lături mîinile frumoase, cu un gest care sugera inevitabilul.

— Ceva din dumneata îl dorește totuși, cugetă Alvina.

— Oh ! făcu doamna Tuke. Universul este o imensă mașinărie și noi sîntem doar niște rotițe din ea. Își flutură batista de mătase cenușie și își tamponă nările, urmărind cu ochi mari, negri-cenușii, fața proaspătă a Alvinei.

— Nici o părticică din mine nu dorește acest copil. stărui ea. Nici carnea mea, nici mintea mea. Și totuși ! — *le voilà !* [2] — iată-mă pur și simplu *plantée* [3]. Tot astfel nu-mi pot *închipui* de ce m-am măritat cu Tommy. Și totuși — am făcut-o ! Își scutură capul ca și cum toate acestea ar fi depășit-o, și acel fals zîmbet din colțurile gurii ei fără de vîrstă se accentuă.

Alvina urma s-o moșească pe doamna Tuke. Nașterea fusese așteptată pe la sfîrșitul lui august, dar se și aflau la jumătatea lui septembrie și copilul încă nu-și făcuse apariția.

Soții Tuke nu erau prea bogați — adică Tuke-fiul. Pe Tommy îl ardea ambiția de a fi compozitor, așa încît trăia din ce-i dădea taică-său. Acesta îi oferise o căsuță afară din oraș, mobilată cu piese scumpe de mobilă veche, dar cu un gust pe care cetățenii din Lancaster îl socoteau aiurit. Asta era însă — Effie insista să prindă pe perete o fîșie dintr-un brocart prețios, galben, în locul unui tablou, și să împodobească cu rafturi verzi ca mărul firida din zidul alb al sufrageriei. Pe urmă lăcuise mobila din hol în galben, și o decorase cu niște ciudate linii și flori verzi și albăstrii ; avea pernele cele mai trăsnite și faianță de Sardinia cu niște dragoni cu capete ascuțite, de nedescris.

[1] Carieră de piatră folosită în antichitate ca închisoare. Cea mai cunoscută a fost cea de la Siracuza, unde au zăcut atenienii prinși după înfrîngerea expediției lor din Sicilia.

[2] Iată-l (*fr.*).

[3] Fixată (*fr.*).

Ce puteai face cu o asemenea femeie ? În ultimele zile, Alvina se mutase de la spital și dormea la ea. Pentru că Effie suferea de insomnie. Se ridica în capul oaselor, cele două cozi negre, lucioase, atîrnîndu-i de o parte și de alta a feței albe, rafinate, se înfășura neglijent în capotul dintr-o mătase cenușie-închis, de culoarea grafitului, căptușit cu o mătase fină de un albastru metalic, și astfel, toată numai scînteieri de fildeș și abanos și cenușiu ca plumbul, ședea în așternutul alb fîlfîindu-și batista și iscînd scurte fulgerări de mătase albastră și albă, și plîngîndu-se de nevroza și de întreaga ei condiție imposibilă și implorînd-o pe Alvina să mai stea o jumătate de oră cu ea ; și apoi, brusc, începea să-și studieze piatra de pe deget roșie ca sîngele, de parcă citea ceva într-însa.

— Cred că o să am soarta femeii din *Cent Nouvelles Nouvelles* [1] și o să-mi port fătul timp de cinci ani. Cunoști povestirea aceea ? Femeia spunea că pruncul i-a încolțit în pîntece pentru că mîncase o frunză de pătrunjel cu ace de gheață pe ea. S-ar putea și asta...

Alvina rîdea și se simțea obosită. Avea ea o luciditate semicinică și o nonșalanță care îi plăceau femeii nervoase.

Într-o noapte, în jurul ceasurilor unsprezece, pe cînd ședeau astfel în dormitor, amîndouă tresăriră și ascultară cu atenție. Se porniseră și cîinii să latre în depărtare. O mandolină își picura tînguirile în noapte, repede, gingaș, vibrant. Alvina păli. Știa că e Cicio. Îl văzuse bîntuind pe străzile orașului, dar nu-i adresase nici un cuvînt.

— Ce-i asta ? strigă doamna Tuke, aplecîndu-și capul într-o parte. Muzică ! O mandolină ! Extraordinar ! Crezi că e o serenadă ? Și-și înălță sprîncenele cu viclenie.

— Așa cred, răspunse Alvina.

— Fantastic ! Să alegi un asemenea moment ca să cînți o serenadă unei doamne ! E absurd, ca tot ce se întîmplă în viață... ! *Trebuie* să mă uit... !

Coborî cu oarecare dificultate din pat, se înfășură în capot, își vîrî picioarele în papuci, și se duse la fereastră, pe care o deschise. Era o noapte frumoasă de septembrie, scăldată în clar de lună. Jos se așternea mica grădină

[1] Culegere anonimă de povestiri hazlii, licențioase, apărute între 1456 și 1467, ale căror ecouri s-au prelungit pînă dincolo de Renaștere.

din faţa casei, cu aleea ei scurtă şi cu gardul de fier care o despărţea de stradă. Din umbrele străzii se desprindeau sunetele mandolinei.

— Hei, Tommy ! strigă doamna Tuke către soţul ei pe care-l zări pe alee. Cum reacţionează urechea ta muziçală... ?

— E-n regulă. Nu te deranjează ? se auzi vocea soţului venind din clarul de lună.

— Cîtuşi de puţin. Îmi place. Aştept să aud şi glasul. *„O Richard, ô mon roi !“* [1]

Dar muzica se oprise.

— Ia te uită ! strigă doamna Tuke. L-ai speriat ! Şi noi care ne perpelim să ni se facă serenade, nu-i aşa, soră ? Se întoarse spre Alvina. Dă-mi, te rog, blana mea. Aşa, mulţumesc. Acum eşti bună să deschizi şi cealaltă fereastră şi să te uiţi afară ?

Alvina se duse la cealaltă fereastră şi rămase acolo, privind în noapte.

— Mai cîntă ! strigă doamna Tuke întunericului. Cîntă ceva ! Şi, întinzîndu-şi braţul alb, rupse un trandafir care se profila pe zid, în clarul de lună, şi cu o fîlfîire a braţului sidefiu îl aruncă spre gardul grădinii — firește, fără să-şi atingă ţinta.

— Te rog mai cîntă, strigă către nevăzutul din noapte. Tommy, intră în casă ! Pasărea n-o să cînte dacă te foieşti tu pe acolo.

— După melodie, e un italian. Nu detest nimic mai mult decît muzica sentimentală italiană. Absolut greţoasă.

— Nu face nimic, dragă. Ştiu că ăştia cîntă cu o patimă de parcă îşi varsă sufletul din ei pe gură. Dar noi vrem să ni se facă serenade, nu-i aşa, soră ?

Alvina rămase la fereastră şi nu răspunse.

— Cuum ? răsună bizara curiozitate a doamnei Tuke. Nu-ţi place ?

— Ba da. Îmi place foarte mult.

— Şi nu mori să auzi cîntecul ?

— Ba da.

— Hei ! strigă doamna Tuke spre clarul de lună. *Una canzone . bella — bella — molto bella* [2]. Rostea silabele

[1] O, Richard, o regele meu ! (*fr.*).
[2] Un cîntec frumos — frumos — foarte frumos (*it.*).

una cîte una, rostogolindu-le în noapte. Suna nostim. De pe aleea de jos se auzi un hohot de rîs dur.

— Intră în casă, Tommy ! N-o să cînte dacă tu stai acolo ! Nimeni n-ar putea cînta văzîndu-te pe tine, strigă tînăra.

Auziră paşi pe pietriş şi apoi bufnitura uşii din faţă trîntite.

— Aşa ! strigă doamna Tuke.

Aşteptară. Şi, într-adevăr, strunele mandolinei începură iar să picure, şi după cîteva clipe prinse glas cîntecul. Era una dintre bine-cunoscutele cantonete napolitane, şi Cicio o cînta aşa cum trebuie să fie cîntată.

Doamna Tuke se apropie de Alvina.

— Nu-i aşa că-i ţîşneşte direct din viscere ? întrebă ea lăsîndu-şi mîna pe trupu-i umflat şi învîrtindu-şi ochii în cap, batjocoritor. Sînt *convinsă* că-i un purgativ mai bun decît sămînţa de siminichie.

După asta se întoarse la fereastra ei, îşi adună blana peste piept şi-şi rezemă coatele albe în clarul de lună.

„Torn'a Surrientu
Fammi campar"

Cîntecul sfîrşi brusc cu o notă de dor, sfîşietoare, animalică. Doamna Tuke rămase nemişcată, cu bărbia rezemată în cupa degetelor. Şi Alvina stătea nemişcată. După o clipă, doamna Tuke întinse încet braţul după bobocii de trandafir căţăraţi pe zidul vechi.

— *Molto bella...* strigă ea pe jumătate ironic. *Molto bella ! Je vous envoie une rose* [1].

Şi aruncă trandafirii jos, pe alee. O siluetă de bărbat se năluca în stradă, dînd tîrcoale gardului.

— *Entrez !* strigă doamna Tuke. *Entrez ! Prenez votre rose* [2]. Veniţi să vă luaţi trandafirul.

Glasul bărbatului strigă ceva de la depărtare.

— Cum ? întrebă doamna Tuke.

— *Je ne peux pas entrer.*

— *Vous ne pouvez pas entrer ? Pourquoi alors ? La porte n'est fermée à clef. Entrez donc !* [3]

[1] Vă trimit un trandafir (*fr.*).
[2] Intraţi ! Luaţi-vă trandafirul ! (*fr.*).
[3] Nu pot intra.
— Nu puteţi intra ? De ce ? Poarta nu-i încuiată cu cheia! Intraţi !

— *Non. On n'entre pas* [1]... strigă vocea binecunoscută a lui Cicio.

— *Quoi faire alors !* [2] Alvina, dă-i trandafirul peste gard, te rog. Da, du-i-l. Cîntecul e oribil. Eu nu pot coborî pînă la el. Dar du-i rozele și vezi cum arată. Da, te rog !

Ochii doamnei Tuke licăreau maliţioși și aţîţaţi. Alvina se uită lung la ea. Și Alvina zîmbea în sinea ei.

Coborî agale scările și ieși pe ușa din față. Rupse dintr-un boschet de pe marginea aleii doi trandafiri parfumaţi, și culese de pe cărare florile aruncate de Effie. Cicio stătea în fața gardului.

— Allaye ! șopti el cu o voce învăluitoare, plină de dor.

— Doamna Tuke ți-a trimis trandafirii ăștia, zise Alvina strecurînd florile printre zăbrelele gardului.

— Allaye ! șopti el din nou mîngîindu-i mîna, sărutîndu-i-o cu buze catifelate, pasionate, învăpăiate de dorinţă.

Alvina se înfioră toată. Cu o mișcare repede, Cicio deschise poarta și o trase afară. O împinse în umbra zidului și o încolăci cu brațele ridicînd-o de jos, cu toată patima dorului lui.

— Allaye ! Te iubesc, Allaye, frumoasa mea Allaye. Te iubesc, Allaye !

O strînse puternic la piept și începu să se îndepărteze cu ea în braţe. Pulsaţiile forţei lui musculare păreau s-o învăluie cu totul. O porni cu ea în josul străzii, încolăcind-o strîns, învăluind-o.

— Soră ! Soră ! Nu te văd ! Soră... răsună în noapte strigătul prelung al doamnei Tuke.

Cîinii se porniră iar să latre.

— Dă-mi drumul ! murmură Alvina. Cicio, lasă-mă jos !

— Vino cu mine în Italia, Allaye, vino cu mine în Italia. Nu pot pleca singur în Italia, Allaye ! Vino cu mine, mărită-te cu mine... Allaye, Allaye...

Vocea lui suna straniu, o șoaptă răguşită deasupra obrazului ei, în timp ce o încătușa în îmbrățișarea lui grea, vibrantă.

[1] — Nu. Nu se cade să intru... *(fr.)*.
[2] — Ce-i de făcut atunci ! *(fr.)*.

— Da... da ! murmură Alvina. Da... Da ! Dar lasă-mă jos, Cicio. Lasă-mă jos !

— Vino cu mine în Italia, Allaye. Vino cu mine. repeta el întruna cu un glas răgușit de durere și de dorință.

— Soră ! Soră ! Unde ești ? Soră ! Am nevoie de dumneata ! psalmodia glasul agitat, plîngăreț al doamnei Tuke.

— Lasă-mă jos ! murmură Alvina zbătîndu-se în brațele lui.

Cicio slăbi încet strînsoarea, și ea lunecă în jos, ca ploaia pe pămînt. Dar bărbatul se agăța încă de dînsa.

— Vino cu mine, Allaye ! Vino cu mine în Italia !

Îi văzu fața, frumoasă, nepămînteană în clarul de lună și se simți străbătută de un fior.

— Da, răspunse Alvina. Am să vin. Dar acum lasă-mă să plec. Unde ți-e mandolina ?

Cicio se răsuci pe călcîie și se uită în susul străzii.

— Soră ! *Trebuie* să vii numaidecît ! Nu mai pot suporta ! strigă glasul bizar al doamnei Tuke.

Alvina se desprinse de Cicio, care era puțin năucit și o zbughi pe poartă, pe alee.

— Trebuie să vii ! repeta vocea cuprinsă de chinuri, de la fereastra primului etaj.

Alvina alergă sus. O găsi pe doamna Tuke ghemuită pe un scaun, cu o față trasă, îngrozită, înspăimîntată. Cum durerile o încolțiră iar, scoase un urlet și-și apăsă fața cu pumnii încleștați.

— Au început durerile ! strigă Alvina repezindu-se spre ea.

— Oh, e îngrozitor ! E îngrozitor ! Nu vreau ! țipă femeia cuprinsă de muncile facerii.

Alvina o îmbărbătă și o liniști pe cît putu mai bine. Și de afară, încă o dată, veni tînguirea deznădăjduită a cîntecului napolitan, răsunînd animalic, neomenesc, în noapte.

E tu dic' Io part' addio !
T'alluntare di sta core,
Nel paese dell'amore
Tien'o cor' di non turnar'
— Ma nun me lasciar !...

Era aproape de neîndurat. Dar deodată doamna Tuke se liniști și rămase cu pumnii încleștați rezemați de genunchi, și cu cele două cozi negre ca abanosul căzîndu-i

de o parte și de alta a chipului ei de ivoriu, cu ochii mari pironiți în gol. Cînd auzi versul „*Ma nun me lasciar...*“ începu să murmure încet, de una singură :

— Da, e îngrozitor ! E oribil ! Nu pot să înțeleg. Ce înseamnă tot acest zgomot ? E la fel de chinuitor ca și durerile. Ce înseamnă ? Ce vrea să spună ? Eu înțeleg puțin italiana...

Se opri din vorbă. Și din nou se prelinse tînguirea neașteptată :

Ma nun me lasciar...

— *Ma nun me lasciar... !* murmură ea, repetînd cîntecul. Asta înseamnă : nu mă părăsi. Dar de ce ? De ce n-ar putea o ființă omenească să părăsească o alta ? Ce sens are ? Zgomotul ăsta *oribil !* Nu-i așa că dragostea e lucrul cel mai îngrozitor ? Eu o găsesc oribilă. Te răpune, te preface într-un soi de animal care urlă. Eu urlu din cauza unei anumite dureri, el urlă din cauza alteia. Două jivine drăcești care urlă în noapte. Eu nu mai sînt eu însămi, el nu e el însuși. Oh, găsesc că-i oribil ! Cum arată, soră ? E frumos ? E o brută vînjoasă ?

Se uita la Alvina cu ochi mari, grei, enigmatici.

— E un om pe care-l cunosc, răspunse Alvina.

Fața doamnei Tuke se trezi din semitoropeala ei.

— Nu mai spune ! Îl cunoști ? De unde ?

— E o poveste lungă. L-am întîlnit într-o trupă ambulantă de actori de *music-hall.*

— Într-o trupă ambulantă de actori de *music-hall.* Ce chestie formidabilă ! Dar cum ai dat peste un asemenea individ ?

Alvina îi explică pe cît de laconic putu. Doamna Tuke o urmărea.

— Zău ! Ai trăit toate lucrurile astea ! Scrută fața Alvinei. Ai făcut oarecare impresie asupra lui, asta-i evident, continuă ea. Apoi se lăsă scuturată de un frison și își tamponă nasul cu batista. Ah, ce lucru *bestial* e carnea ! strigă ea. Face pe un om să urle în felul ăsta, afară, pentru că dumneata ești aici înăuntru. Și mă face pe mine să urlu, pentru că port un prunc în lăuntrul meu. E de neîndurat. Și cum arată, de fapt ?

— Nu știu, zise Alvina. Nu-i cine știe ce. Mai curînd o brută vînjoasă...

Doamna Tuke se uită la ea, ca să descopere ironia.

— Aș vrea să-l văd, urmă ea. Crezi că aș putea ?...

— Nu știu, răspunse Alvina pe un ton neutru.

— Crezi că ar vrea să vină sus ? Cheamă-l. Vreau să-l văd.

— Vrei într-adevăr ?

— Desigur...

Doamna Tuke continua s-o măsoare pe Alvina cu ochi mari, negri, grei. Apoi se ridică greoi în picioare. Alvina o ajută să se urce în pat.

— Cheamă-l să vie sus pentru cîteva minute, îi ceru Effie. O să-i oferim un pahar din faimosul vin de Porto al lui Tommy. Vreau să-l văd ! Da, cheamă-l ! Își întinse spre Alvina brațul lung, alb, într-un gest de subită implorare.

Alvina rîse și se îndepărtă, cu inima cam îndoită.

Tăcerea luase din nou în stăpînire noaptea. Îl găsi pe Cicio rezemat de un stîlp al gardului. Tresări cînd o văzu.

— Allaye !

— Vrei să intri în casă pentru un moment ? N-o pot lăsa prea mult singură pe doamna Tuke.

Cicio o urmă supus pe Alvina în casă, apoi sus, pe scări, fără să scoată o vorbă. Intrară în dormitor. Se dădu un pas îndărăt cînd o văzu pe Effie în pat, cu cozile ei lungi, ochii întunecați și subtilul zîmbet părelnic din colțul buzelor.

— Vino înăuntru, îl pofti ea. Voiam să-ți mulțumesc pentru muzică. Sora spune că-i era adresată ei, dar mi-a plăcut și mie s-o ascult. Vrei să-mi spui cuvintele ? Găsesc că e un cîntec minunat.

Cicio rămăsese în prag, rezemat de ușă, cu bărbia în piept, și cu zîmbetul lui sfielnic, bănuitor, vag răutăcios, răspîndit pe față.

— Ia un pahar de vin de Porto ! îl îndemnă Effie. Soră, hai să luăm cu toții cîte un pahar. Și eu aș dori unul. Și un pișcot.

Își întinse din nou brațul lung, alb, care izbucnea din căptușeala albastră a mînecii, de parcă ar fi fost subit năpădit de dorință.

Cicio își mută greutatea trupului de pe un picior pe altul, urmărind-o pe Alvina care turna vinul roșu. Dădu pe gît paharul lui dintr-o înghițitură, și-l puse deoparte.

— Mai bea unul, îl îndemnă Effie, privindu-l peste marginea paharului ei.

Cicio zîmbi șters, prostește, și scutură din cap.

— Nu mai vrei ? Acum spune-mi cuvintele cîntecului...

Cicio îi aruncă o privire din văgăunile întunecate de sub sprîncene, și nu-i răspunse. Umbra aceea de zîmbet, pe jumătate tîmp, pe jumătate dispreţuitor, îi stăruia pe buze.

— Nu vrei să mi le spui ? N-am înţeles decît un singur vers...

Zîmbetul lui Cicio deveni mai accentuat în timp ce se uita la ea, dar continuă să tacă.

— Am înțeles un singur vers, zise Effie privindu-l cu ochi mari : *Ma nun me lasciar* — nu mă părăsi. Nu-i așa ?

El zîmbi, se mișcă stingherit, și dădu din cap.

— Nu mă părăsi ! Am știut eu că-i asta ! De ce vrei ca sora să nu te părăsească ? Vrei să fie alături de dumneata *minut de minut* ?

El surîse puţin dispreţuitor, stîngaci, și-și întoarse faţa, uitîndu-se la Alvina. Ochii pînditori ai lui Effie îi surprinseră privirea. Era fugară și plină de acel jind sfîșietor care pe ea o dezgusta.

În aceeași clipă, un spasm îi contorsionă faţa, după care căpătă o expresie împietrită.

— Vrei să coborîm ? îl întrebă Alvina pe Cicio.

El se răsuci pe dată, cu pălăria în mînă, și o urmă. În hol, ciuli urechile în timp ce-și lua mandolina de pe comodă. Auzea strigătele și exclamaţiile înăbușite ale doamnei Tuke. În aceeași clipă se deschise ușa biroului, și ieși muzicianul, un tip solid, cu părul răvășit.

— Doamna Tuke strigă ? izbucni el îngrijorat.

— Da, au început durerile.

— Dumnezeule ! Și ai lăsat-o singură ! Era foarte irascibil.

— Doar un minut, îl asigură Alvina.

Dar el, scoţînd un „Pff“ de furioasă indignare, o și pornise pe scări.

— Se pregătește să nască, îi explică Alvina lui Cicio. Trebuie să mă întorc la ea. Și-i întinse mîna.

Cicio nu i-o luă, dar o privi în faţă cu aceeași expresie chinuită de o dorinţă copleșitoare, un dor apăsător și de neîndurat, care-l mîna către ea ca un torent.

Allaye ! îi zise el cu o ușoară unduire a buzei de sus, care-i dezvelea dinții : un rictus de animal în suferință ; era un surîs ciudat. Pur și simplu nu putea pleca.

— Va trebui să mă întorc la ea, îi spuse Alvina.

— Allaye, ai să vii cu mine în Italia ?

— Da. Unde e Madame ?

— A plecat. Și Gigi — toți au plecat.

— Unde au plecat ?

— Gigi înapoi în Franța — a fost mobilizat.

— Și Madame, și Louis, și Max ?

— În Elveția.

Rămase locului, privind-o neajutorat.

— Trebuie să plec, îi zise ea.

O privi cu pupilele lui galbene, pe sub genele lungi, negre, asemenea unui animal înlănțuit, urmărit de o soartă crudă. Alvina se întoarse și-l lăsă acolo.

O găsi pe doamna Tuke încleștîndu-se convulsiv de marginea cearșafului și țipînd.

— Nu, Tommy dragă. Țin foarte mult la tine, o știi perfect. Dar acum, pleacă ! Oh, Doamne, pleacă de aici ! Pune o distanță între noi doi. O distanță între noi ! Aproape că striga la el.

Tommy se luă cu mîinile de păr. Lucrase pînă atunci la un măreț coral pe care-l compusese și era aproape înnebunit.

— Nu poți să-mi mai suporți prezența ? țipă el și o porni glonț pe scări.

— Soră ! strigă Effie. N-are *nici un rost* să încerci să-ți modelezi viața după placul tău. Sîntem cu toții în mîna *Forțelor*. Glasul îi suna ca un strigăt furios.

— Și de ce nu ? răspunse Alvina. Există și forțe bune, vitale.

— Nu înțelegi ! Vreau să fiu *eu însămi*. Și *nu* sînt eu însămi. Sînt sfîșiată de *Forțe*. E groaznic...

— Mă rog, asta nu-i vina mea. Nu eu am construit universul. Dacă ți-e dat să fii sfîșiată de forțe, atunci te lași sfîșiată. Alte forțe te vor reînchega la loc.

— Dar nu vreau să fiu reînchegată. Vreau să fiu eu însămi. Nu vreau să fiu cîrpăcită, ca un scaun descleiat și reparat cu ciocanul. Vreau să fiu eu însămi.

— N-ai să fii reparată ca un scaun. Trebuie să ai încredere în viață.

— Dar eu urăsc viața. Nu-i altceva decît un conglomerat de forțe. *Eu* sînt inteligentă. Viața nu e inteligentă. Poftim, uită-te la ea în momentul ăsta. Numești asta inteligență ? Oh — oh, e îngrozitor ! Oh...

Era înnebunită și năduşită toată din cauza chinurilor. Tommy se năpustise pe scări, ca ieşit din minți. Îl auzise vorbind cuiva afară, în noapte. Vorbise cu Cicio. Telefonase frenetic după doctor. Dar acesta îi răspunsese că sora o să-l anunțe la momentul potrivit.

În clipa în care doamna Tuke își recăpătă răsuflarea, începu din nou :

— Urăsc viața, și credința și lucrurile de genul ăsta. Credința nu înseamnă decît teamă. Și viața e un conglomerat de forțe neinteligente, cărora li se supun făpturile neinteligente. O prostituare ! Ah !... Ah ! — o prostituare...

— Poate că viața în sine e ceva mai presus de inteligență.

— Mai presus de inteligență ! strigă Effie. *Nimic* nu e mai presus de inteligență. Omul tău e o brută vînjoasă. Ochii aceia galbeni *nu sînt* inteligenți. Ochi de animal...

— Nu, ripostă Alvina. E altceva. Aș vrea să nu mă atragă atîta...

— Poftim, asta pentru că nu-ți place să te lași în voia *Forțelor !* strigă Effie. Eu nu mă las ! Eu nu mă las ! Vreau să fiu eu însămi. Și forțele mă sfîșie în bucăți. Mă sfîșie în buu-căți. Ah-h-h ! Nu !

Jos, Tommy îl chemase pe Cicio din nou în casă, și cei doi băuseră vin de Porto în birou, discutînd despre Italia, pentru care Tommy nutrea o mare afecțiune, deși detesta orice muzică italiană scrisă de la Scarlatti încoace. Au băut toată noaptea vin de Porto, lui Tommy fiindu-i strict interzis să se amestece în treburile de sus sau chiar să cheme doctorul. Băuseră trei sticle și jumătate de vin și dimineața Alvina îi descoperi în birou, dormind tun, cu lumina electrică aprinsă. Capul blond și ciufulit al lui Tommy atîrna peste marginea canapelei ca un fruct mare, căzut. Cicio era întins pe podea, cu fața în jos, îngropată în brațele împreunate.

Alvina avu mult de furcă pînă să-l trezească pe Cicio cel inert. În cele din urmă renunță și se hotărî să-l deștepte mai întîi pe Tommy, care, în momentul cînd fu urnit, se prăvăli de pe sofa cu o bufnitură ce-l trezi în mod neplăcut. Așa încît se întoarse furios spre Alvina și o în-

trebă ce dracu face. Drept răspuns, Alvina ridică un deget la buze, iar Tommy, recăpătîndu-şi brusc memoria, căzu din nou ca trăsnit.

— Doarme, îl linişti Alvina.

— E băiat sau fată ? strigă el.

— Încă nu s-a născut.

— Oh, Doamne, e ca o fugă blestemată ! exclamă Tommy cel buimac.

După aceea se porniră amîndoi să-l trezească pe Cicio, care zăcea asemenea păpuşii moarte din *Petruşka* [1], turtit şi fleşcăit.

Cînd în sfîrşit îşi veni în simţiri, îi zîmbi Alvinei şi murmură : „Allaye !“ Surîsul acela sumbru, de om proaspăt deşteptat, o răscoli adînc.

[1] Balet de Igor Stravinski.

CAPITOLUL TREISPREZECE

Nevastă cu cununie

URMAREA TUTUROR ACESTOR încurcături a fost că Alvina a fugit la Scarborough, fără să spună nimănui un cuvînt. Era în prima săptămînă a lunii octombrie. A cerut o învoire pentru sfîrşitul săptămînii, ca să facă unele aranjamente în vederea căsătoriei. Căsătoria se presupunea că urma să aibă loc cu doctorul Mitchell — deşi Alvina încă nu-i spusese acestuia ultimul cuvînt. Oricum, luna de preaviz fiind expirată, era în mod legal liberă. Îşi împachetase un geamantan mare, în care-şi pusese toate lucrurile ei obişnuite, şi plecase în rochia de toate zilele, lăsîndu-şi la spital tot dichisul de infirmieră.

Cunoştea bine Scarborough şi reuşi curînd să găsească o cameră la pensiunea unde locuise cu mulţi ani în urmă împreună cu domnişoara Frost.

După ce se împrospătă, înlăturînd ravagiile călătoriei, ieşi şi se duse pe faleza dinspre nord. Se înserase şi marea i se oferea la picioare.

Ce trebuia să facă ?

Fugise de amîndoi bărbaţii — de Cicio ca şi de Mitchell. Ultimele două săptămîni le petrecuse mai mult sau mai puţin străduindu-se să-i evite pe amîndoi. Acum îşi îngăduise un moment de singurătate. Scăpase şi de doamna Tuke, care, în felul ei, o solicita chiar mai mult decît bărbaţii. Doamna Tuke născuse o fetiţă şi se simţea bine. Cicio locuia în casa lor. Tommy căpătase o slăbiciune pentru el şi-l angajase oarecum ca un fel de aghiotant personal : Tommy era în stare să facă aşa ceva, chit că nu-şi plătise datoriile la măcelar.

Și Alvina ședea pe stînci, pradă exasperării. Era sătulă de cît se trăgea de ea. Nu voia de fapt să se mărite cu nimeni. De ce s-ar mărita ? Ar fi fost mai mult decît mulțumită să rămînă singură. Cîtă silă îi făceau toți cu navala lor în viața ei. Ce urma să facă ? Hotărî să-și ofere din nou serviciile pentru front — de astă dată în alt oraș. Dar pînă atunci voia să fie lăsată singură.

Făcu excursii, plimbări în jurul mlaștinilor, în acele zile scurte, dar senine, de început de octombrie. Timp de trei zile totul a fost minunat și plin de farmec — libertatea perfectă, pură, aproape paradisiacă.

În cea de-a patra zi a plouat : cîtu-i ziua de lungă, a cernut o ploaie rece, dezolantă, deprimantă la culme. Zăcea în cameră, naufragiată într-un ocean de disperare, și nu vedea nici o portiță de ieșire. Se culcă la ora nouă, după ce hotărîse, într-un impuls de energie, să plece neîntîrziat la Londra și să caute de lucru în spitalele militare : să nu se lase pînă ce nu va izbuti să găsească.

Dar noaptea visă că Alexander, primul ei logodnic, se afla cu ea pe un chei, într-un port, și-i reproșa amarnic, ba chiar jignitor, faptul că venise prea tîrziu, că din pricina ei pierduseră vaporul. Trebuiseră să ia vaporul — și ea, din încetineală, venise cu un ceas mai tîrziu, așa că acum putea zări pupa largă a vasului îndepărtîndu-se, la mică distanță în fața ei. Întîrziase exact un ceas. Îi arătă lui Alexander ceasul ei de mînă : zece fix, în loc de nouă fix. Dar el era mai furios ca oricînd pentru că ceasul ei rămînea în urmă. Îi arătă ceasornicul din port : zece și zece.

Cînd se deșteptă, Alvina se gîndi la Alexander. Trecuse atîta amar de vreme de cînd nu-i mai acordase nici un gînd. Se întrebă dacă avea vreun drept să fie supărat pe ea.

Ziua era tot plumburie — nori de ploaie, pîntecoși, măturau marea — totul era sinistru, inacceptabil. O prelungire a zilei de ieri. Ei bine, disperarea nu ajută la nimic, și nici amărăciunea. Nu reușea să găsească satisfacție în nici una din aceste stări. Nu-i rămînea decît să pornească la acțiune : să înșface viața și să-i sucească gîtul.

Luă mersul trenurilor care atîrna în holul casei : mersul trenurilor, acesta este covorul fermecat al zilelor noastre. Cînd te încolțește îndoiala, *pleacă*. Asta-i deviza. Pleacă ! Încotro ?

Altă scăpărare de hotărîre. O să-i telegrafieze lui Cicio și o să se întîlnească cu el... unde ? York... Leeds... Halifax ? Căută localităţile pe mersul trenurilor și se decise pentru Leeds. Oare va primi telegrama la timp ? Să-și încerce norocul !

Se grăbi să o expedieze. Apoi își luă o valijoară, anunţă pe ai casei că se va înapoia a doua zi, și plecă. Nu-i făcea plăcere să călătorească în direcţia Lancaster. Dar n-are importanţă.

Aşteptă un răstimp îndelungat sosirea trenului dinspre nord. Și primul om pe care-l văzu coborînd, a fost Tommy. Își flutură mîna spre ea și sări din mers.

— Hei ! strigă el. Mă bucur să te văd. Cicio e cu mine. Effie a insistat să-l însoţesc și eu.

Iată-l și pe Cicio, coborînd cu valiza. Un fel de servitor ! Era prea mult pentru ea.

— Aşadar, ai venit cu valetul ? întrebă Alvina în timp ce Cicio se proţăpise cu valiza în faţa ei.

— Nici gînd, spuse Tommy, lăsîndu-și mîna pe umărul celuilalt. Sîntem cei mai buni prieteni. Eu însă nu pot căra valize pentru că inima mea o cam ia razna. Ascultă, soră, scuză-mă că-ţi spun, dar îmi place mai mult cum îţi vine în uniformă. Negrul nu-ţi stă bine. Nu te *superi*...

— Ba da. N-am decît rochii negre, cu excepţia uniformelor.

— Ascultă-mă... ! N-ai nici un program astă-seară, nu ?

— E prea tîrziu.

— Bun, atunci hai să mergem la hotel și să stăm puţin de vorbă. După cum bănuieşti, eu acţionez conform instrucţiunilor date de Effie...

La hotel, Tommy îi înmînă o scrisoare din partea neveste-sii, scrisă în tonalitatea : „nu te mărita cu italianul ăsta, te vîri în mocirlă și oamenii evită să se vîre în mocirlă. Eu una *știu*“ — conchidea Effie, pe o notă sinistră.

Tommy cînta pe altă strună. Cicio era un tip fermecător, rar, o comoară. El, Tommy, putea să înţeleagă foarte bine pe orice femeie care ar fi vrut să se mărite cu el — nu era deloc de acord cu Effie. Dar căsătoria, vezi bine, e un lucru atît de definitiv ! Și-apoi mai era și războiul : niciodată nu poţi ști ce întorsătură vor lua lucrurile — cu un străin, și-aşa mai departe. Și-apoi... nu te superi dacă-ţi spun ?... N-o să vorbim despre rang

social și toate aiurelile astea. Calitatea omului stă în el însuși. Dar ți-e egal oare din punct de vedere intelectual, sora ? În fond, ăsta e un punct important. Nu te măriți cu un om cu care nu poți sta de vorbă. Cicio e o splendoare, pentru că e atît de natural ! Dar nu-i o splendoare din punct de vedere *mintal*...

Alvina se gîndi la doamna Tuke, care se văita că Tommy, de cum îi întorci mașinăria, nu vorbește decît muzică și pseudofilozofie. Văzu în gînd brațul lung al lui Effie ridicat într-un gest de respingere și plictiseală.

„Desigur ! — aceasta era o alta dintre exclamațiile doamnei Tuke —, de ce să nu te lași tîrîtă de atavisme, dacă *poți*, și să-ți urmezi bărbatul pas cu pas, numai pentru că e bărbat ! Fii sclavă, asemenea femeilor barbare !"

În timpul convorbirilor, Cicio rămase afară din cameră, așa cum fusese rugat. Abia cînd Alvina se așezase în fața oglinzii din camera ei deschise încetișor ușa, și pătrunse înăuntru.

— Intru, anunță el, închizînd ușa în urmă-i.

Alvina rămase cu peria suspendată în mînă, urmărindu-l. Veni spre ea, zîmbind tandru, și o luă în brațe. Dar Alvina împinse scaunul între ei.

— De ce l-ai adus pe domnul Tuke ? întrebă.

El înălță din umeri.

— Nu eu l-am adus.

— De ce i-ai arătat telegrama ?

— Doamna Tuke a luat-o.

— De ce i-ai dat-o ?

— Ea mi-a dat-o mie, în camera ei. A ținut-o la ea pînă am venit eu și am luat-o.

— Foarte bine. Atunci întoarce-te la familia Tuke. Și începu să-și perie părul.

Cicio o măsură, mijindu-și ochii.

— Ce vrei să spui ? întrebă el. Nu mă întorc, Allaye. Tu ai să vii cu mine.

— Ha ! pufni ea disprețuitor. Am să mă duc unde o să vreau eu.

Dar Cicio clătină ușor din cap.

— Ai să vii, Allaye. Ai să vii cu mine, cu Cicio.

Ea se înfioră la auzul acestei implorări blînde, plîngărețe.

— Cum aș putea veni cu tine ? Cum aș putea depinde de tine ?

El scutură din nou din cap. În ochii lui ardea un ciudat foc galben, rugător, tînguitor, emanînd o demonică forță de constrîngere prin dorință.

— Da, ai să vii cu mine, Allaye. Vii cu mine în Italia. N-ai să te întorci la celălalt bărbat. E prea bătrîn, nu-i sănătos. Vii cu mine în Italia. De ce mi-ai trimis o telegramă ?

Alvina se așează și-și acoperi fața cu mîinile, străbătută de un tremur.

— Nu pot ! Nu pot ! Nu pot ! gemu ea. Nu pot s-o fac !

— Ba da, vii cu mine. Am bani. Vii cu mine în satul meu din munți, în casa unchiului meu. Casă frumoasă, o să-ți placă. Vino cu mine, Allaye.

Nu se putea uita la el.

— De ce mă vrei ? îl întrebă în cele din urmă.

— De ce te vreau ? Rîse straniu, aproape batjocoritor. Asta nu știu. Ce întrebare !

Ea rămase tăcută, cu privirea plecată.

— Nu pot, așa cred, răspunse absent, înălțîndu-și în sfîrșit ochii spre el.

Cicio zîmbi, un surîs delicat, subtil, surîs de demon, dar negrăit de dulce. O făcea să se înfioare, de parc-ar fi fost hipnotizată. Și se proiectă spre ea, asemenea unui șarpe, iar ea nu putu să dea îndărăt.

— Ai să vii, Allaye, îi zise blînd, cu accentul lui străin. Ai să vii. Vii cu mine în Italia. Da ?

O atinse cu mîna, și ea zvîcni ca mușcată de șarpe. Dar mîinile lui, cu strînsoarea lor tandră, viguroasă, o încleștară mai strîns.

— Da ? zise Cicio. Da ? Vii, da ? Vii... Avea o stranie putere hipnotică asupra ei, de parc-ar fi stăpînit tainele simțurilor, iar ea era hărăzită robiei.

— Nu pot, gemu Alvina încercînd să se zbată. Dar vlaga o părăsise.

Întunecat și perfid era Cicio : nu avea pic de considerație pentru ea. Cum pot fi mișcările unui om atît de catifelate și de suave, și totuși atît de inuman lipsite de considerație ! Nu ținea seama de ea. Și de ce nu se răzvrătea Alvina ? De ce nu putea ? Era ca vrăjită. Și împotriva vrăjii nu putea lupta. De ce ? Pentru că Cicio era pentru ea frumos, atît de frumos ! Și frumusețea lui o toropea, o înfrîngea. De ce trebuia să-l vadă frumos ? De ce voința

era fusese înfrîntă ? Alvina se simţea asemenea unei prostituate sacre din antichitate : o prostituată sacră.

A doua zi dimineaţa, foarte devreme, plecară la Scarborough, lăsînd o scrisoare pentru Tommy, care dormea încă. La Scarborough se duseră direct la ofiţerul stării civile : în două săptămîni puteau fi căsătoriţi. Şi cele două săptămîni trecură, iar Alvina se afla încă sub puterea vrăjii. Doar că era conştientă de acest lucru. Se simţea vinovată. Cicio îi vorbea : dar numai despre lucruri foarte banale. Nu exista între ei acea intimitate a discuţiilor, aşa cum îşi imaginase ea întotdeauna că ar trebui să existe şi după care tînjise mereu. Nu. El o iubea — dar într-un chip tenebros, hipnotic, care o împiedica să fie ea însăşi. Iubirea lui n-o stimula, n-o vitaliza. O stingea. Nu putea fi decît femeia-supusă, obscură : se simţea înfăşurată într-un văl. Gîndurile îi erau înceţoşate, se înfiripau doar în străfundurile înnegurate ale conştiinţei... Şi totuşi, pe undeva, aproape că exulta. Atavism ! Cuvîntul doamnei Tuke îi juca în minte. Să fi fost atavism această împotmolire în mîlul neputinţei, sub vraja lui Cicio ? Să fi fost atavism această stranie, toropită supunere faţă de făptura lui ? Poate că era. Poate că era. Dar era în acelaşi timp ceva deplin şi dulce şi bogat. Pe undeva se simţea mulţumită. Pe undeva era chiar mîndră de acea singurătate obscură, învăluită, eternă pe care o simţea în umbra lui.

Şi aşa trebuia să fie. Se înfiora cînd îl atingea, pentru că era atît de frumos, şi ea atît de înrobită. Cînd el se mişca, tremura de parc-ar fi fost umbra lui. Şi totuşi spiritul ei rămînea detaşat şi lucid. Se simţea capabilă să-l critice, să-i găsească cusururi, să-i displacă ceea ce făcea. Dar, *în esenţă,* nu-i putea găsi cusur. Îşi pierduse puterea. Şi nu-i păsa. Îşi pierduse puterea de a se sinchisi de cusururile lui. Stranie, dulce, otrăvitoare indiferenţă ! Era narcotizată. Şi o ştia. Se va deştepta oare vreodată din această caldă şi obscură comă ? Se cutremura, şi nădăjduia să nu se deştepte. Atavism ! Cuvîntul îi revenea ciudat în minte.

Dar dincolo de toate aceste întrebări se simţea bine ; o nepăsare profundă ca somnul, o pasivitate şi o indiferenţă atît de compactă şi de mîngîietoare, încît simţea că trebuie să fie nefastă. Nefastă ! Ea era nefastă ! Şi totuşi n-avea putere să fie altfel. Se căsătoriră legal. Şi Alvina

se bucură. Era o ușurare pentru ea să știe că acum nu mai avea scăpare. Era doamna Marasca. La ce bun să mai încerce a fi domnișoara Houghton ? Marasca, licoarea amară. Mușcase și ea pesemne din vreun fruct negru, otrăvitor. Și ce bucuroasă era că mușcase ! Cît de frumos era Cicio ! Și nimeni, în afară de ea, nu-i vedea frumusețea. Pentru ea această frumusețe era atît de puternică, încît vibra ori de cîte ori îl privea. Frumusețea lui, umbra lui întunecată. Într-adevăr, de cînd se căsătorise, Cicio era mult mai frumos. Părea că ieșise la lumină. Înainte, urmărise să fie cît mai puțin vizibil pe stradă, în Anglia. Dar acum, ceva din el se desfoiase, devenise o prezență viguroasă, fascinantă, lumea se întorcea să se uite după el. Plutea în jurul lui un aer întunecat de mîndrie leopardescă, ceva care stîrnea atenția englezilor.

Voia să plece în Italia. Și acum, voința *lui* era cea care conta. Alvina, în chip de soție, trebuia să se supună. A doua zi după căsătorie o duse la Londra. El voia să plece cît mai curînd în Italia. Nu-i plăcea să se afle în Anglia ca străin, acum, cînd începuse vînătoarea de spioni.

La Londra locuiau în casa vărului lui, care ținea un restaurant în Battersea, și devenise un anglo-italian prosper, un adevărat produs londonez, posedînd toate virtuțile de curățenie și onestitate englezească, îmbinate cu șiretenia italienească. Se numea Giuseppe Califano, avea fața palidă, și patru copii cu care se fudulea. O primi pe Alvina cu un respect afabil, ca și cum ar fi fost o valoroasă achiziție pentru familie, dar sugerînd totodată că el era puțin stînjenit și dezaprobator. *Coborîse* măritîndu-se cu Cicio. Își încălcase rangul. Vărul parcă se bucura de degradarea ei. Pentru că era un italian anglicizat și acceptase canoanele englezești. Copiii lui erau niște ștrengari englezi. Și aproape că-și lua un aer de superioritate față de Alvina.

Dar o privire lungă, insinuantă, a ochilor ei albaștri, distanți, îl sfredeli brusc, și începu deodată să-l invidieze pe Cicio și aproape că se îndrăgosti și el de Alvina. Îl tulbura. Îl tulbura în noul lui aplomb englezesc, de patron londonez, și răscolea în el vechiul suflet italienesc, întunecat, pe care îl renegase. Încercă să o trateze ca pe o

doamnă englezoaică. Dar privirea lentă, distantă, a ochilor ei zădărnicea totul. N-avea încotro, trebuia să fie italian.

Și era gelos pe Cicio. Pe fața lui Cicio adia un surîs tainic și în jurul nărilor lui fine vibra un aer de triumf subtil, semisfidător. La urma urmei, triumfase asupra vărului său înstărit, anglicizat. Cicio străbătea străzile Londrei, în acele cumplite zile de la începutul războiului, cu o trufie de tînăr leopard. El era învingătorul, triumfînd în taină asupra nordului înfrînt.

Alvina nu bănuia nimic din toate aceste complexități. Pentru moment, trăia într-un soi de nebuloasă și se simțea puternică. Totul i se părea bizar. I se părea bizar să se găsească în Battersea, în această locuință anglo-italiană, unde copiii vorbeau mai ușor englezește decît italienește. Era bizar să stai la etaj, deasupra restaurantului, să privești copacii din parc, să auzi uruitul tramvaielor. Era bizar să ieși din casă și să dai de Tamisa. Era bizar să simți în atmosferă clocotul războiului și teroarea. Dar nu-și punea întrebări. Părea înecată în forța pasională a bărbatului ca într-un narcotic. Uitase chiar și de atavismul doamnei Tuke. Abstractă și fără să se întrebe, străbătea cursul zilelor, îl întovărășea pe Cicio în oraș, se ducea cu el după cumpărături, se așeza lîngă el la teatrul de varietăți, sau stătea în odăia ei și cosea, ori lua mesele împreună cu familia Califano, în timp ce chipul ei radia o ușoară strălucire. Și doamna Califano era foarte drăguță cu ea, foarte amabilă, deși îndărătul bunăvoinței ei se ascundea o umbră de triumf răutăcios, de zeflemea. Totuși, era binevoitoare și foarte femeie, oscilînd între emanciparea ei englezească și supunerea italienească. Atitudinea ei față de Alvina era pe jumătate compătimitoare și mai mult decît pe jumătate geloasă.

Alvina nu-și dădea seama de nimic — decît de prezența lui Cicio. Prezența lui fizică arunca o vrajă asupră-i. Trăia sub această aură. Și-i era subjugată de parcă firea lui întunecată își întinsese tentaculele asupra ei. Nu știa nimic despre el. Trăia fără să gîndească în prezența lui, vibrînd sub puterea lui, de parcă sîngele lui pulsa în vinele ei. *Știa* că-i era robită. Un mic colțișor din ea știa acest lucru, și pîndea.

Cicio era foarte fericit, și chipul său iradia o frumusețe adevărată. În ochi îi scînteia o tainică luminozitate ; păreau a fi ochii unei sălbăticiuni victorioase, fericite, întrezăriți la depărtare, îndărătul unui tufiș. Și era foarte bun cu ea. Tandrețea lui o făcea să se topească într-un leșin de totală uitare de sine, de parcă toate zăgazurile și profunzimile ei s-ar fi deschis generos. Adîncul iubirii lui calde, neștiutoare, învăluitoare era nemăsurat. Simțea că ar putea să se cufunde pe vecie în îmbrățișarea lui dulce, palpitîndă.

Mai tîrziu, după aceea, chiar cînd avea să fie înclinată a-l critica, avea totuși să-și amintească de momentul cînd i-a zărit fața la Consulatul Italian din Londra.

Era îmbulzeală la Consulat — oameni care pretindeau pașapoarte — o înghesuială sălbatică — dezordonată. Au așteptat la rînd și au intrat — Cicio nu se pricepea să-și croiască drum cu coatele. Înăuntru, un domn în vîrstă, înalt și curtenitor, cu o bărbuță albă, a ridicat tejgheaua mobilă pentru a-i face loc Alvinei să intre în birou și să se așeze la o masă, ca să-și completeze formularul. Alvina i-a mulțumit bătrînului, iar el s-a înclinat ceremonios, de parcă trebuia să-și păzească reputația.

Cicio o urmă, și el fu acela care trebui să se așeze și să completeze formularul, pentru că Alvina nu înțelegea întrebările scrise în italiană. Rămase lîngă el, urmărind gloata înfierbîntată, veselă, zgomotoasă, de italieni din cartierele sărace ale Londrei, care se perindau pe la ghișeu. Întreaga sală zumzăia de o zăpăceală liberă și degajată, o vivacitate umană, neconvențională, amețitoare, străină de Anglia, deși se afla în inima Londrei.

— Care era numele mamei tale ? o întrebă Cicio.

Alvina se întoarse spre el. Ședea ținînd elegant condeiul între vîrfurile degetelor, absorbit de serioasa și artistica îndeletnicire de a completa un formular. Și fața lui iriza o luminozitate întunecată, o sumbră transparență care zăcuse îngropată și acum răzbise la lumină. Alvina fu cuprinsă de un tremur, de parcă înfrunta ceva ce depășea tăria ei de a îndura. Căci fața lui se deschisese ca o floare, revărsîndu-și adîncurile sufletului, o translucidităte întunecată, frumoasă, vulnerabilă pînă-n miezul ascuns al sufletului său. Minunata, bogata întunecime a naturii lui meridionale, atît de diferită de a ei, revelîndu-i-se acum în întreaga-i vulnerabilitate pasională, o făcu să pălească, parcă sub

imperiul fricii. O clipă, în timp ce privea în jos, spre el, răspunzîndu-i la întrebare, fața ei apăru suptă, bătrînicioasă. Apoi ochii îi fură orbiți de lacrimi, se aplecă de parcă ar fi vrut să vadă ce scrie, și-i sărută pe furiș degetele care țineau condeiul, acolo în mijlocul sălii aglomerate și stridente.

El rămase în suspensie, privind-o din nou cu ochii scînteietori, dezvăluiți, ai sălbăticiunii care se zbenguie fără a fi văzută. Pe chip îi juca un zîmbet fin, foarte frumos în ochii ei. Ce vedea cînd o privea ? Nu știa nici el, nu știa nici ea. Și Alvina n-avea să știe niciodată. O frîntură de clipă, se jură în adîncul inimii ei că nici Dumnezeu Atotputernicul n-avea s-o smulgă vreodată de lîngă omul acesta. Avea să i se închine lui pe vecie. Și apoi senzația aceea de plutire în vag puse din nou stăpînire pe ea, se întoarse, receptînd fotografic mulțimea din Consulat, dar fără s-o vadă de-adevăratelea. Mișcarea lui Cicio, cînd se ridică, păru s-o deștepte din somn și pe dată se întoarse spre el.

Abia la începutul lui noiembrie putură să plece în Italia, și starea ei de nebuloasă luminozitate dăinui în tot acest răstimp. Se pomeni la Charing Cross devreme dimineața, în mijlocul neastîmpărului celor ce așteptau să ia trenul spre continent. Veniseră cu ei Giuseppe, și Gemma, soția lui, și doi dintre copii, pe lîngă alți cîțiva italieni, prieteni ai lui Cicio. Se înghesuiau cu toții pe peron. Giuseppe insistase ca Cicio să ia bilete de clasa a doua. Veniseră prea devreme. Alvina și Cicio fură instalați într-un compartiment de clasa a doua, cu toate bagajele în jurul lor. Cicio arăta palid, galben pe sub pielea lui măslinie, și nervos. Stătea pe peron, emoționat, vorbind italienește, sau mai bine zis în dialectul lui, în timp ce Alvina ședea nemișcată în colțul ei. Uneori, cîte una dintre femei sau cîte un copil venea să-i spună cîteva cuvinte, iar Giuseppe se grăbi să-i aducă reviste ilustrate. Acum că pleca, se purtau cu ea de parc-ar fi fost un soi de invalid sau de înger. Dar în cea mai mare parte, atenția lor se îndrepta spre Cicio, și-i vorbeau repede și toți odată, iar el le răspundea și se uita ba într-o parte, ba în alta, pe sub genele frumoase, și le zîmbea cu vechiul lui surîs nervos și lipsit de sens. Era ciudat de răvășit.

Veni momentul închiderii ușilor. Femeile și copiii o sărutară pe Alvina, întrebînd-o :

— Te simţi bine, da ? Acum că pleci în Italia... Îşi însoţeau cuvintele de mişcări ale capului, grave şi pline de tîlc, pe care Alvina nu le putea tălmăci, dar care erau desigur încărcate de bunăvoinţă prietenoasă.

Apoi îl sărutară cu toţii pe Cicio. Bărbaţii îl strînseră în braţe şi-l sărutară pe amîndoi obrajii, copiii îşi înălţară feţele spre el în aşteptarea dublului sărut. Ciudat, cu cîtă nerăbdare aşteptau sărutul lui, — cum îi strîngeau toţi pe rînd mîna, în timp ce el le zîmbea stingherit şi nervos.

CAPITOLUL PAISPREZECE

Traversarea

TRENUL SE PUSE ÎN MIŞCARE. Giuseppe începu să alerge pe peron, ţinînd încă mîna lui Cicio în mîna lui ; femeile şi copiii plîngeau şi-şi fîlfîiau batistele, ceilalţi bărbaţi îi strigau felurite mesaje şi făceau gesturi ciudate, nervoase. Iar Alvina stătea liniştită, minunîndu-se. Şi astfel, trenul lung şi greoi ieşi din gară, lăsîndu-i pe toţi din ce în ce mai mici şi mai estompaţi pe peron. Era o zi pîcloasă, iar Tamisa părea o mare de galben pe sub podul masiv de oţel. Dimineaţa se anunţa opacă şi umedă.

Trenul era înţesat. Lîngă Alvina şedea o franţuzoaică elegantă care citea *l'Aiglon* [1]. Pretutindeni domnea o întreagă harababură de pachete şi bagaje. În faţa ei şedea Cicio, cu pardesiul lui negru, descheiat, lăsînd să i se vadă costumul cenuşiu-şters, şi cu pălăria neagră uşor înclinată peste ochiul stîng. Din cînd în cînd îi arunca o privire, zîmbindu-i stînjenit. Alvina şedea nemişcată. Trecură prin Bromley şi ieşiră în cîmp deschis. Cîmp cenuşiu, cu vagi străfulgerări de soare cenuşiu. Pe dealuri se aşternuse un strat subţire de zăpadă. Atmosfera în tren era fierbinte, îmbîcsită de mulţime şi încordată de emoţie şi stinghereală. Trenul înainta cumpănit, masiv, prin ţinutul păduros.

Şi apoi, prin Folkestone, la mare. Acum se iviseră pe cer soarele şi nori albi, ca nişte cupole boltite deasupra pămîntului cenuşiu, susţinute de coloanele de pîclă de la orizont. Aerul era neclintit. În golf, marea se ondula şi

[1] Piesă de Edmond Rostand.

clipocea. Alvina și Cicio se așezară la pupa, pe puntea de clasa a doua, cu bagajele în jur. Cicio se înfofoli într-un fular alb, Alvina se înfășură în gulerul și manșonul ei de focă. Arăta plăpîndă și frumoasă, cu expresia ei absentă, iar Cicio, planînd asupră-i, era la fel de frumos, aerul lui exotic dîndu-i o aureolă de noblețe nostalgică, care, pentru moment, îl situa dincolo de orice inferioritate de clasă. Pasagerii îi vedeau printr-un văl de farmec exotic.

Marea era foarte liniștită. Soarele se cocoțase sus, pe cerul deschis, iar crestele albe ale norilor se profilau pe azurul palid, hibernal. O brazdă de soare argintiu spintecă apa. Alvina și Cicio se uitau la soarele care se ținea în dreapta cursului urmat de vapor.

— Soarele ! zise Cicio arătînd spre astru și zîmbindu-i Alvinei.

— Îmi place, răspunse ea.

Îi surîse din nou, în tăcere. Era ciudat de impresionat și ea nu înțelegea de ce.

Vîntul sufla rece peste marea iernatică, deși fîșiile însorite erau calde. Se ridicară, se plimbară în jurul cabinelor. Pe mare se vedeau și alte vapoare — distrugătoare, nave militare, plutind cenușii, joase și sinistre. Departe, în josul canalului, scînteia o goeletă înaltă și strălucitoare. Cîteva vase pescărești, cafenii, se țineau laolaltă. Totul era foarte liniștit în iernatica lumină solară a Canalului.

Se reîntoarseră la pupa vasului. Și Alvina simți deodată că i se închircește inima. Se agăță de brațul lui Cicio, în timp ce vaporul plutea încet. Pentru că acolo, îndărătul lor, dincolo de lumina soarelui, era Anglia. Anglia, dincolo de apă, înălțînd stînci cenușii ca scrumul, cenușii ca un cadavru, și coame de dealuri vrîstate cu fîșii de zăpadă. Anglia, ca un cosciug lung, cenușiu ca scrumul, scufundîndu-se încet în apă. O privi, fascinată și înspăimîntată. Părea să respingă razele soarelui, să rămînă neluminată, lungă, cenușie ca scrumul, și moartă, cu fîșii de zăpadă în chip de lințoliu. Asta era Anglia ! Gîndurile Alvinei zburară spre Woodhouse, sîmburele cenușiu al întregului cenușiu. Căminul ei !

Simți cum moare inima în ea. Niciodată nu se simțise atît de total străină și îndepărtată. Cicio, alături, se prefăcuse în nimic, și ea privea ca vrăjită, acolo, departe, dincolo de soare, dincolo de mare, substanța cenușie

vrîstată de zăpadă a Angliei, pierind treptat, scufundîndu-se, înecîndu-se. Simțea că nu poate crede. Era ca și cum s-ar fi uitat la altceva. La ce ? Un cosciug lung, cenușiu ca scrumul, în iarnă, scufundîndu-se încet în mare. Anglia ?

Se întoarse din nou spre soare. Dar norii și umbrele se și întrețeseau pe cer. Frigul începuse să pătrundă la os. Rămase nemișcată un răstimp lung, o eternitate. Și cînd privi din nou îndărăt nu mai văzu decît o masă de pîclă, dincolo de mare : o masă de pîclă și cîteva trunchiuri de catarge cenușii. Acum trebuia să privească spre coasta Franței.

Și iat-o nălucindu-se cenușie și amorfă, împroșcată cu petice de zăpadă. În lumina de noiembrie, avea o înfățișare sumbră, cocoșată, sordidă. Ea își închipuise Boulogne drept un loc vesel și strălucitor. Și în realitate era mai cenușiu și mai dezolant decît Anglia. Dar nu avea aparența magică, mistică, fantastică a acesteia.

Vaporul trase încet la țărm și ancoră în port. Alvina urmări cum se apropia de ei cheiul. Cicio aduna bagajele. Și apoi țîșni primul strigăt pe care-l auzi întotdeauna : *Porteur !* [1] *Porteur !* Doriți un *porteur* ? Un hamal îmbrăcat într-o bluză legă valizele cu o curea, iar Cicio și Alvina se amestecară în mulțimea care se strivea la ieșire și la controlul pașapoartelor. Mulțimea era încordată, nerăbdătoare, speriată, iar funcționarii strigau instrucțiuni în franceză și în engleză. Alvina se pomeni în sfîrșit în fața unei mese la care niște bărboși în uniformă despăturau cearșafurile lungi, roz, din pașapoartele englezești ; avu o senzație ciudată și neplăcută, pentru ca pașaportul ei era italienesc și neinteresant. Funcționarul o privi atent și-i puse întrebări lui Cicio. Pe ea nimeni n-o întrebă nimic — ar fi putut să fie umbra lui Cicio. Trecură prin vasta, aglomerata cavernă a vămii, unde-l găsiră pe hamalul lor, care le făcea semne din mijlocul îmbulzelii. Cicio se luptă cu mulțimea, în timp ce hamalul o împinse pe Alvina ca să ocupe locuri în trenul cel mare. Pînă la urmă se văzu din nou înfiptă pe o banchetă și cu un loc liber lîngă ea, rezervat pentru Cicio. Și rămase acolo, privind peste liniile ferate către portul scăldat în ultima izbucnire a soarelui cenușiu. Bărbații o priveau, funcționarii se

[1] Hamal (*fr.*).

zgîiau la ea, soldații schimbau felurite remarci în legătură cu ea. Și, în sfîrșit, după un timp lung cît o eternitate, apăru și Cicio pe peron, cu hamalul după el.

Se așezară și mîncară merindele pe care le aduseseră cu dînșii, și băură vin și ceai. După cîteva ceasuri istovitoare, trenul o porni prin cîmpia peticită cu zăpadă, spre Paris. Pretutindeni era înghesuială și în tren plutea o atmosferă sufocantă, fără să fie cald. Alături de Alvina ședea un francez tînăr, lat și gras, care se revărsa peste ea neplăcut și fierbinte. Se lăsase întunericul. Trenul era în mare întîrziere. Întîrzieri stranii și înfricoșătoare. Pe cer fulgerau lumini stranii, și toți păreau să asculte la zgomote stranii. Totul era atît de învîrtejit și de năucitor, încît Alvina își pierdu controlul și lunecă într-o stare de prostrație. Scînteieri, fulgerări, zgomote și apoi, în cele din urmă, frenezia Parisului.

Era noapte, un oraș negru, ninsoare, și nici un tren care să tragă în acea seară la Gare de Lyon. Înnegurați și pe jumătate buimaci după toate întrebările și controalele și vociferările, li se îngădui în sfîrșit s-o pornească direct prin Paris. Ceea ce nu a însemnat decît o nouă încăierare cu un șofer de taxi parizian, în timp ce ninsoarea se cernea de zor. În cele din urmă fură depuși la Gare de Lyon.

Și prima persoană care s-a năpustit asupra lor a fost Geoffrey, într-o uniformă aspră de soldat simplu. Luase parte la cîteva misiuni grele și avea o înfățișare năucă, sălbăticită. Îl sărută pe Cicio și plînse pe umărul lui, acolo în tumultul de la intrarea în Gare de Lyon. Oamenii se uitau la ei, dar nimeni nu părea surprins. Geoffrey hohotea de plîns, iar pe obrajii lui Cicio se prelingeau în tăcere lacrimile.

— Vă aștept de la ora cinci, și acum trebuie să mă întorc. Cicio ! Cicio ! Am vrut atît de mult să te văd ! N-am să te mai văd niciodată, frate, fratele meu ! strigă Gigi, scuturat de un sughiț de plîns.

— Gigi ! *Mon Gigi ! Tu as donc reçu ma lettre ?* [1]

— Ieri am primit-o. O, Cicio, Cicio ! Am să mor fără tine.

— Nu, Gigi, *frère*. N-ai să mori.

— Ba da, Cicio. Știu c-am să mor.

[1] Gigi al meu ! Ai primit deci scrisoarea mea ? (*fr.*).

— Îți spun că *nu,* frate, îl contrazise Cicio. Dar un spasm îl convulsionă brusc, își smulse pălăria de pe cap, și-o duse la față și hohoti în ea.

— *Adieu, ami ! Adieu !* strigă Gigi, încleștînd brațul lui Cicio.

Cicio își îndepărtă pălăria de pe fața pătată de lacrimi și și-o trînti pe cap. Apoi cei doi prieteni se îmbrățișară.

— *Toujours à toi*[1] strigă Gigi, executînd un salut ciudat, solemn, în fața lui Cicio și a Alvinei. După aceea se răsuci pe călcîie și porni repede spre ieșirea din gară, mantaua lui soioasă, soldățească, fluturînd în curentul de la ușă.

Cicio îl urmări din priviri. Apoi se întoarse și privi cu ochi de animal hăituit în ochii Alvinei. O porniră amîndoi grăbiți pe peronul trist, cufundat în întuneric. Numeroși indivizi, în special italieni, se îngrămădiseră acolo, așteptînd, în timp ce fulgii cădeau legănați de vînt. Cicio cumpără mîncare și închirie niște perne. Trenul trase în gară. Urmă o oribilă îmbrînceală pentru locuri, bărbații cățărîndu-se pe ferestre. Alvina găsi un loc — dar Cicio rămase în picioare pe coridor.

Și începu lunga călătorie de noapte, lentă și oarbă, prin Franța. Trenul se încinsese acum atît de tare, încît placa de oțel de pe jos îi frigea Alvinei picioarele. Afară se zăreau vagi străfulgerări de zăpadă. Un hotelier italian gras și-a tras șapca pe ochi, a acoperit becul din compartiment și s-a întins pe jos, la picioarele ei. În compartimentul alăturat un copil țipa. A țipat toată noaptea — tot drumul de la Paris la Chambéry. Din cînd în cînd, trenul se oprea brusc, și rămînea nemișcat în zăpadă. Hotelierul gras sforăia. Alvina simțea că-și dă sufletul în vagonul încins ca un cuptor. Și din nou trenul se puse în mișcare. Și din nou întrezări licăriri de gări, licăriri de zăpadă, prin crăpăturile dintre perdelele prost îmbucate. Și din nou o smucitură și o oprire bruscă, un mormăit somnoros al celor adormiți ; cineva descoperi becul, altcineva îl acoperi din nou, cineva se uită pe geam afară, cineva tropăi pe coridor, copilul țipa.

Era copilul a doi italieni săraci din Milano — o zdreanță de bărbat pirpiriu și o femeie cam îngălată. Aveau cinci plozi pipernicițI — toți băieți ; patru dintre ei, cei care se

[1] Mereu al tău *(fr.)*.

puteau ține pe picioare, purtau șepcuțe roșii. Cel de-al cincilea era prunc de țîță. Alvina îl auzise pe ofițerul de la vama franceză zbierînd pe peron la nenorocitul de tată pirpiriu.

Cînd se lumină de zi, și pasagerii mahmuri traseră perdelele la o parte, li se dezvălui o dimineață limpede, căci se aflau în sudul Franței. Nici urmă de zăpadă. Peisajul era pe jumătate meridional, pe jumătate alpin. Case albe cu acoperișuri din țigle maronii răsăreau dintre copaci sau dintre tufele de cactuși. Era minunat și Alvina încercă senzația că mai văzuse cîndva toate acestea, într-o altă existență mai fericită. Dimineața era plăcută ca de primăvară. Alvina ieși pe coridor ca să mai schimbe un cuvînt cu Cicio.

El stătea în picioare, cu spatele rezemat de fereastra compartimentului, clătinîndu-se ușor în ritmul mișcării trenului. Avea fața pămîntie și expresia aceea întunecată, nefericită, de animal hăituit.

Alvina, atîțată de peisajul sudic, zîmbea emoționată.

— Asta-i prima dimineață pe care o petrec în străinătate, îi zise ea.

— Da.

— Îmi place mult aici. Nu seamănă cu Italia ?

Cicio se uită ursuz pe fereastră și clătină din cap. Dar expresia sumbră îi stăruia pe față. Alvina se uită la el și inima i se strînse ca niciodată pînă atunci.

— Te gîndești la Gigi ? îl întrebă ea.

Cicio o privi cu un surîs șters, îndurerat, amar, și nu-i răspunse nimic. Părea să se afle la mari depărtări de ea. O nefericire cruntă i se zbătea în piept. Alvina o porni pe coridor, îndepărtîndu-se de el, pentru a evita această nouă sfîșiere, care în fond nu era a ei. Ascultă trăncănelile francezilor și ale italienilor aflați pe coridor. Simțea în vagon înfrigurarea și spaima francezilor ; iar afară se vedeau boi albi trăgînd alene pluguri, pe sub plopii gălbui ce stăruiau să supraviețuiască în vegetația subalpină ; văzu țărani care se uitau la tren, o femeie cu copil la sîn, văzu mulțimile efervescente, fremătînde, din gări. Trecură peste un rîu și pe lîngă un lac mare. Totul părea mai măreț, mai nobil decît în Anglia. Simțea ramificîndu-se în jur influențe mai vaste, un Trecut mai grandios, rădăcini mai adînci. Pentru prima dată încolți în ea nostalgia vastei lumi romane și clasice. Și i se părea

splendidă. Pentru prima dată deschisese ochii pe un continent, pe sîmburele alpin al continentului. Și pentru prima dată își dădu seama ce înseamnă să evadezi din mărunta perfecțiune a Angliei în grandioasa imperfecțiune a marelui continent.

Lîngă Chambéry se duseră să ia micul dejun în vagonul restaurant. Alvina simțea o tainică fericire. Tristețea lui Cicio o necăjea, dar înlăuntrul ei se simțea fantastic de ușurată și de încîntată. Cicio n-o solicita prea mult. Sentimentul măreției pămînturilor din jurul ei, emoția de a călători cu oameni de pe continent, gustul plăcut al cafelei și al cornurilor cu miere, senzația că se petreceau evenimente istorice importante — toate acestea o stimulau. Ea depășise granița spaimei de război și de invazie. Dar frica dospea în jurul ei. Și totuși, se simțea veselă și emoționată. Omenirea mare se afla într-o convulsie, iar ea, Alvina, se mișca în mijlocul ei. Dar ceva din ea avea încredere în convulsii — și evenimentul îi dădea aripi.

Trenul începu să urce spre Modane. Ce minunați erau Alpii ! — cîtă grandoare emanau, cîtă forță de neînfrînt ! Trenul se cățăra mereu mai sus, iar ea își desfăta ochii cu povîrnișurile stîncoase, piscurile cu diademe sclipitoare de zăpadă străpungînd albastrul cerului, văile adînci căptușite cu păduri de brad, casele cu acoperișuri joase. La liziera drumului se înșirau cariere de piatră și grupuri de bărbați care trudeau. Trecură pe lîngă un orășel de munte ciudat și murdar. Și trenul continua să se cațăre tot mai sus, în soarele fierbinte al dimineții, șerpuind atît de încet pe buclele serpentinelor, încît un cîine cafeniu, scăpat din curtea unei căsuțe, alergă o bună bucată de drum pe lîngă vagoane, lătrînd la Alvina, luînd-o chiar înaintea viermelui metalic care se tîra sforăind, și lătrîndu-i de zor pe pasagerii din față. Alvina, scoțînd capul pe fereastră, văzu cele două locomotive nefamiliare pufăindu-și fumul la curba din fața lor. Dimineața se topise în miezul zilei.

Pe măsură ce se apropiau de Modane, localitatea de frontieră, Cicio devenea tot mai agitat. Ochii i se aprinseseră din nou, începu să se pregătească pentru intrarea în Italia. Trenul trase încet în gara jigărită. Și apoi din nou o harababură indescriptibilă de hamali și mormane de bagaje, învălmășeala și îmbulzeala de la barierele

vamale, mulţimea compactă din biroul de paşapoarte, totul ca un soi de demenţă colectivă.

Coborîră din nou pe peron, după ce-şi rezervară locurile. Cicio îi propuse să ia prînzul în restaurantul gării. Se strecurară prin coridoare şi pasaje. Şi acolo, în gangurile şi coridoarele lungi ale gării murdare, o puzderie de italieni zăceau pe jos, bărbaţi, femei, copii, înconjuraţi de un talmeş-balmeş de bagaje şi boccele trîntite claie peste grămadă. Erau fie emigranţi, fie refugiaţi. Alvina nu văzuse în viaţa ei oameni mînaţi ca vitele, ca nişte dobitoace mute şi abrutizate. Fu puternic impresionată. Nu putea concepe că muncitorul italian se trînteşte pe jos acolo unde îl păleşte oboseala, în stradă, în gară, în orice ungher, ca un cîine.

După-amiază alunecau din nou prin Alpi, spre Torino. Pretutindeni se aşternuse zăpada — o zăpadă pufoasă, albă, fermecată, frumoasă şi proaspătă, lucind în lumina după-amiezii pe coastele munţilor, pe şine, părînd chiar să atingă trenul. Se lăsa amurgul. Şi în gări, lumea se înghesuia.

Cînd sosiră la Torino se întunecase de mult. Numeroşi pasageri coborîră din tren, alţii se îmbulziră să urce. Alvina şi Cicio aveau locuri unul lîngă celălalt. Oboseala începuse să-i copleşească. Dar se aflau în Italia. Se duseră din nou să ia cina. Şi apoi trenul porni prin noapte spre Alexandria, Genova, Pisa şi Roma.

Era noapte, trenul circula mai uşor, se simţeau mai la largul lor în Italia. Cicio schimbă cîteva cuvinte cu ceilalţi călători. Iar Alvina îşi aranjă perna şi dormi, mai mult sau mai puţin, pînă la Genova. După o lungă aşteptare în gara Genova, aţipi din nou. Se deşteptă ca să vadă marea la picioarele ei, în clarul de lună — o mare de argint care se sălta pînă la marginea roţilor. Trenul părea să se prelingă chiar pe buza Mediteranei, ocolind golfurile, printre stînci întunecoase, pe sub castele, o lume de feerie nocturnă, care se prelungi ceasuri întregi. Alvina privea ca vrăjită : vrăjită de însăşi magia lumii. Şi gîndea în sinea ei : „Oricum ar fi viaţa, oricît de îngrozitoare or fi făcut-o oamenii, lumea e un loc minunat, un loc fermecat, care te uluieşte. Lumea e fantastică !“

Cu gîndul acesta aţipi din nou. Şi totuşi era conştientă de tuneluri, de dealuri, de mlaştini palide în lumina lunii, de zorii care se apropiau. Şi în zori, apăru Pisa. În gară,

văzu numele conturîndu-se în lumina leşioasă, pe o tablă : „Pisa". Cicio îi spuse că aici lumea schimba trenul pentru Florenţa. Totul i se părea minunat — minunat. Se uită la gara neagră — apoi auzi un sunet strident scos parcă de trompeta copilului. Şi nu-i trecu prin minte să lege pornirea trenului de ţipătul sirenei.

Dar văzu răsăritul de aur, un soare poleit izbucnind drept din cîmpia plată. Îi plăcu. Îi plăcea să se afle în Italia. Îi plăcea nepăsarea lenevoasă a trenului, îi plăcea faptul că mînuia bani italieneşti, că auzea în jur vorbindu-se italiana — deşi graiul nu era nici pe departe atît de frumos şi de melodios cum se aşteptase. Îi plăcea să privească gloriosul peisaj antic. Citea iar şi iar : *„E pericoloso sporgersi"* [1] şi *„E vietato fumare"* [2], şi alte inscripţii magice din vagon. Cicio i le traduse şi o învăţă să le pronunţe. Şi italienii plini de simpatie din faţa lor îi întrebară pe dată dacă sînt căsătoriţi, cine şi ce era mireasa lui, şi se uitară la ea cu ochi luminoşi şi aprobatori, deşi Alvina simţea că arată teribil de murdară şi obosită de călătorie.

— Veniţi din Anglia ? Da ! Frumoza ţara, zise un bărbat din colţul compartimentului, aplecîndu-se în faţă ca să pună în valoare această performanţă a capacităţilor lui lingvistice.

— Nu atît de frumoasă ca Italia, răspunse Alvina.

— Cum ?

Alvina îşi repetă spusele.

— Nu atît de frumoza ? Nu ? Ceaţa, eh ? Omul rotofei îşi flutură degetele în aer, pentru a indica ceaţa din atmosferă. Dar frumoza ţară ! Forte... *comoda*.

Reuşind să-şi termine fraza cu acest cuvînt, îşi îndreptă triumfător spinarea. Şi conversaţia reveni la o italiană împroşcată. Femeile păreau foarte interesate. O cîntăreau pe Alvina, fiecare părticică din trupul ei. Şi ea ghici că se întrebau dacă era însărcinată. Fără îndoială, îl întrebau pe Cicio în italiană dacă „îi făcea un copil". Dar el clătină din cap, puţin stingherit, şi nu ştiu ce să spună. Femeile se porniră să mănînce felii de salam cu pîine şi cu găluşti de orez prăjite. Mîncau cu nişte mîini slinoase de toată frumuseţea, şi beau vin roşu de-a dreptul

[1] E primejdios să te apleci în afară (*it.*).
[2] Fumatul oprit (*it.*).

din sticlă, cu înghiţituri mari : le oferiră din merindele lor şi lui Cicio şi Alvinei şi se arătară încîntate cînd Alvina răspunse că ar gusta puţin salam cu pîine. Cicio îi coji cu degetele feliile de salam şi-i făcu un sandviş dintr-un corn. Femeile o urmăriră cum muşcă din sandviş şi apoi, satisfăcute şi cu ochi luminoşi, o întrebară :

— *Buono ? Buono ?*

Iar Alvina, care cunoştea acest cuvînt, înţelese şi răspunse :

— Da, e bun. *Buono !* şi încuviinţă din cap.

Ceea ce stîrni o imensă satisfacţie. Femeile îi întinseră toată hîrtia cu felii de salam, şi începură să dea din cap şi să se hlizească la ea zicîndu-i :

— *Se vuole ancora* [1]...

Şi Alvina muşca din sandviş, şi zîmbea, şi le răspundea:

— Da, grozav de gustos.

Femeile se uitară una la alta şi-şi spuseră ceva, iar Cicio interveni, făcînd semn din cap că nu. Dar una dintre femei şterse ostentativ gura unei sticle cu o batistă curată, şi i-o oferi Alvinei adăugînd :

— *Vino buono. Vecchio ! Vecchio !* [2]

Îşi însoţi cuvintele de violente mişcări aprobatoare ale capului şi-i indică Alvinei să bea. Ea se uită la Cicio, iar el îi întoarse privirea, şovăind.

— Să beau puţin ? îl întrebă ea.

— Dacă vrei, răspunse Cicio cu un gest de indiferenţă caracteristic italienesc.

Bău puţin vin şi i se prelinseră picături pe bărbie. Nu se pricepea să bea din sticlă. Dar îi plăcu senzaţia de căldură pe care i-o dădu vinul. Era foarte obosită.

— *Le piace ? Piace ?*

— Îţi place ? îi traduse Cicio.

— Da, foarte mult. Cum se spune „foarte mult" ?

— *Molto.*

— *Si, molto.* Desigur, cunoşteam cuvîntul *molto* din muzică, adăugă ea.

Femeile emiseră diverse exclamaţii, şi zîmbiră, şi încuviinţară din cap, iar trenul se hurducă mai departe pînă ajunseră la Roma. Aci din nou învălmăşeală cu bagajele, o generală luare de rămas bun, şi apoi mase de oameni în

[1] Dacă mai doriţi (*it.*).
[2] Vin bun ! Vechi ! Vechi ! (*it*).

gara Roma. *Roma ! Roma !* Ce a însemnat Roma pentru Alvina decît un nume și o gară aglomerată, în frămîntare, și Cicio alergînd în urma bagajului, și o masă în restaurantul gării ?

Aproape îndată ce mîncară se urcară din nou în tren, cu noi tovarăși de drum, care plecau de astă dată în sud, pre Neapole. Prin ceața unei oboseli crescînde, Alvina urmări monotona, în ochii ei sordida Campagna, care mărginește calea ferată, și ruinele apeductului ce se întind până departe, pe cîmpul bătătorit. Zări un tramvai, rătăcit parcă la mare distanță de orice așezare și gonind de-a curmezișul căii ferate. Văzu că mergea la Frascati.

Și încetul cu încetul începură să unduiască dealurile — treceră pe lîngă vii sădite la poalele lor, pe lîngă plantații de trestie, și iată-i în munți. Orășele ca de basm, împrejmuite de ziduri, cocoțate pe stînci și pe creste, munți irupînd de-a dreptul din cîmpie, ca niște vechi gravuri topografice, rîuri prăvălindu-se prin locuri sălbatice, stîncoase, totul părea ancestral și primitiv, încă neprofanat, în ciuda veacurilor de civilizație adunate în pate ; așa părea acest ținut al munților Albani, la sud de Roma. Și trenul urca și cobora, și ocolea la curbe.

Acum nu mai aveau mult. Alvina era prea obosită ca să se gîndească la ce o să fie. Se duceau în satul natal al lui Cicio. Aveau să locuiască în casa unchiului său, fratele mamei lui. Acest unchi lucrase cîndva ca model la Londra. Acum clădise o casă pe pămîntul lăsat moștenire de bunicul lui Cicio. Trăia singur acolo, pentru că nevasta i murise și copiii i se împrăștiaseră. Giuseppe era fiul lui : Giuseppe din Battersea, în casa căruia locuise Alvina.

Asta-i tot ce știa. Mai știa că o bucată din pămîntul de acolo, de la Pescocalascio, îi aparținea lui Cicio : o bucată de pămînt aproape sălbatic, antic, care-i fusese lăsat mamei sale de tatăl ei, țăran care trudise din greu. Acest pămînt rămăsese în întregime în proprietatea lui și era lucrat de cei doi unchi ai lui Cicio : Pancrazio și Giovanni. Pancrazio era unchiul înstărit, care fusese model la Londra și clădise „vila". Giovanni însă — nu era mare lucru de capul lui. Astfel îi expusese Cicio situația.

Se așteptau să fie întîmpinați la gară de Pancrazio. Cicio adună toate boccelele, își puse pălăria drept și se uită pe fereastră la munții colțurați, scăldați în lumina după-amiezei. În strunga dintre două dealuri abrupte ră-

sărea un oraș, un oraș plantat pe o bucată de șes ce intra în munți, ca o prăpastie. Trenul opri. Ajunseseră.

Alvina se simțea atît de ostenită, încît abia putu să coboare pe peron. Era în jurul orelor patru după-amiaza. Cicio se uită în sus și-n jos după Pancrazio, dar nici urmă de el. Își puse calabalîcul claie peste grămadă pe peron, îi spuse Alvinei să stea să-l păzească în timp ce el se duse să caute depozitul de bagaje. Se apropie un hamal care o bombardă cu întrebări, din care nu înțelese o iotă. În sfîrșit apăru Cicio și luă un cufăr în spinare ; îl urma un hamal care căra alt cufăr. Se îndepărtară, lăsînd-o pe Alvina abandonată în mijlocul mormanului de bagaje de mînă. Rămase în așteptare. Trenul plecă din gară. Cicio și hamalul veniră în grabă înapoi, o luară cu ei și ieșiră printr-o portiță în piațeta pustie din spatele gării, unde așteptau două omnibuze prăpădite și un șir de trăsuri deschise. Cicio începu să urce bagajele de mînă pe acoperișul unuia dintre omnibuzele poștale. Cînd isprăvi, omul care preluase valizele și le aranjase pe acoperiș coborî și Cicio le întinse lui și hamalului din gară cîte o monedă de șase pence. Hamalul zvîrli moneda pe jos cu un gest de dispreț indignat, începu să-și vînture brațele și să protesteze vehement. Cicio vociferă la rîndul lui și porniră să se ciugulească cu vorba, ca două păsări. Sfada se termină odată cu apariția șoferului de omnibuz, mătăhălos și cu mustăți negre. În concluzie, Cicio, foarte prietenos, îi mai întinse două monezi de cîte doi penny hamalului, care le ură drăgăstos „*buon viaggio*".

Și Alvina se trezi depozitată în pîntecul omnibuzului, cu Cicio alături. Abia se așezaseră, cînd se auzi o voce rostind într-o engleză frumos modulată :

— Aici erați ! Cum de nu v-am văzut ?

Era Pancrazio, un italian scund, șleampăt, cam dărîmat, de vreo șaizeci de ani sau mai mult ; avea o mustață stufoasă, ochi cu marginile înroșite, și o față adînc brăzdată. Îi fu prezentat Alvinei.

— Cum de mi-ați scăpat ? repetă el. Eram doar la gară cînd a sosit trenul, și nu v-am văzut.

Se vedea însă bine că băuse. Pe drum nu mai avu prilej să le vorbească. Vagonul era ticsit de țărani munteni cu pălării negre și sumane sau mantale impozante. Găsiră un loc la capătul omnibuzului pentru Pancrazio, care

rămase nemişcat acolo, cu faţa lui impasibilă şi adînc brăzdată şi cu ochii uşor sticloşi. Avea ochi cafenii-gălbui ca ai lui Cicio. Dar la unchi pleoapele cădeau într-un fel greoi şi ciudat, iar ochii păreau mijiţi, ca ai unui bătrîn motan desfrînat ; şi erau tiviţi cu roşu. Îi arunca Alvinei priviri leneşe, impersonale, în nici un caz nu se holba la ea. Cea mai mare parte a timpului a zăcut impasibil şi absent ca un indian piele roşie.

În ultimul moment se înghesui în vagon şi un preot spătos şi negru, şi uşa se închise în urma lui. Fiecare colţişor era folosit şi ocupat. Cel de-al doilea omnibuz poştal plecă mai întîi, urmat de cel de Mola, care-i ducea pe Alvina şi pe Cicio spre următoarea etapă a călătoriei lor.

Soarele începuse să coboare pieziş pe după vîrfurile munţilor, umbrele se adunau în cîmpie ca într-o prăpastie. Omnibuzul înainta cu viteză mare pe drumul alb şi drept care tăia printre lanuri, direct spre inima munţilor. Pe marginea drumului, ţărani în sumane, ţărănci cu fuste creţe strînse în talie şi pieptare albe sau bluze cu mîneci bogate, bufante, se iveau pe taluzul ierbos, mînînd vaci sau capre ori ducînd de căpăstru cîte un catîr greu împovărat. Femeile purtau basmale colorate pe cap, asemenea femeilor de care-şi amintea Alvina că veneau pe la serbările şcolii duminicale şi ghiceau viitorul cu ajutorul planetelor extrase de cîte un papagal verde. Urcau mereu către umbrele albastre ale munţilor care-i împresurau, lăsînd în urma lor, în stînga, turlele oraşului.

La o ramificare de drumuri, omnibuzul se opri brusc şi rămase locului, liniştit, în amurgul care se lăsa, lîngă un pîrîu rece ca gheaţa. Defilară prin faţa lui nişte boi albicioşi, trăgînd după ei o lungă încărcătură de buşteni. Ţăranii rămaşi în urmă apărură şi ei, în grupuri pitoreşti. Pîrîul rece ca gheaţa clipocea, capre, porci şi vaci, mînate agale către casă rătăceau, sunîndu-şi tălăngile prin iarba de la marginea şoselei şi prin păşunile netede ca-n palmă. Ţăranii din omnibuz coborîseră în drum ca să mai stea la o parolă, şi un val de aer pişcător pătrunse măuntru. Sus, pe creste, pe măsură ce soarele asfinţea, zăpada iriza o ciudată luminescenţă glacială, cu reflexe trandafirii, în timp ce jos, în vale, întunericul se îngroşa.

În cele din urmă, după o jumătate de oră, tînărul care conducea omnibuzul veni alergînd pe marginea sălbatică a şoselei, toată lumea îşi reluă locurile şi vehiculul o porni

din nou către gîtul strîmt al cîmpiei. Cu o smucitură și un mîrîit se năpusti spre prima curbă a urcușului. În dreapta se căscau rîpe adînci, înroșite de rumeneala asfințitului. Drumul șerpuia și se încolăcea încercînd să urce prin trecătoare. Omnibuzul se cățăra încet pe pantele perpendiculare, șarja la cîte o curbă, intra într-o nouă buclă a serpentinei, apoi din nou cățăratul greoi. Pereții muntoși închideau între ei întunericul. Stîncile se proiectau în înalturi, drumul cotea și zigzaga dintr-o parte în alta a defileului, vehiculul gîfîia, dar stăruia. Cîteodată apărea o căsuță, cîteodată un pîlc de stejari, cîteodată se întrezărea o prăpastie, apoi magnifica scînteiere diamantină a zăpezii deasupra întunecimii pămîntului.

Privind în față, Alvinei i se părea că vede golul dintre piscuri, unde sfîrșea trecătoarea. De cîte ori cotea omnibuzul la o curbă, credea că au și ajuns sus pe culme, unde se deschidea golul dintre creste. Dar nu — drumul se încolăcea din nou în jurul muntelui.

Un sat mic, sălbatic, ieși la iveală. O fi fost destinația lor. Iarăși nu. Numai tînărul muntean, înalt și chipeș, care șezuse în fața ei, coborî bombănind pentru că omnibuzul îl lăsase departe de drumul lui, șoferul refuzînd să oprească la timp. Toată lumea se solidariză cu tînărul și protestă, în timp ce silueta băiatului se topea în întuneric. Preotul cel masiv se înghesui pe locul rămas liber. Și omnibuzul porni iar să se rotească și să dea ocol muntelui, urcînd mereu către petecul de cer dintre cele două piscuri.

În cele din urmă, intrară printre niște căsuțe cuibărite între stînci înalte și ieșiră într-o mică piață, cununa trecătorii. Bagajele fură scoase și date jos. Alvina coborî. Iat-o în centrul sălbatic al unui vechi orășel de munte, aspru și necizelat. Pe o ridicătură, se înălța fațada bisericii. Un drum alb o lua spre dreapta, către valea deschisă care se întrezărea în spate și dedesubt. Niște clădiri scunde, mizere, se amestecau printre cîteva case arătoase. Și de jur împrejur, copaci pirpirii și golași. Cerul era smălțuit de stele, aerul înghețat. De jur împrejur oameni întunecați, agitați ; femei purtînd pe cap niște bonete ciudate, din pînză gofrată, în formă de scoică, amintind de găteala cameristelor de casă mare, se apropiară și se uitară la ei. Femei de munte, cu fețe aspre.

Pancrazio discuta cu Cicio în dialect.

— N-am putut găsi o cabrioletă să vin cu ea la gară, explică el în engleză. Dar am să găsesc una aici. Ce aveţi de gînd să faceţi acum ? Lăsaţi-vă bagajul la Grazia, cît aşteptaţi.

Traversară piaţa şi intrară într-un fel de dugheană denumită „Restaurantul poştei". Era o văgăună mică, cu pămînt pe jos şi mirosind a pisici. Trei babe şedeau cinchite deasupra unui arzător de alamă, în care sub spuză mocneau nişte cărbuni. Bărbaţii beau. Cicio ceru cafea cu rom şi Grazia cea cu faţa colţuroasă şi cu boneta cam murdară muie ceşcuţele de cafea neagră, soioase, într-o apă soioasă, luă ibricul de cafea de pe spuză, turnă în cești lichidul negru clocotit şi stătut, umplu ceştile pe trei sferturi, şi apoi le vîrfui cu rom. Mai trînti cîte o linguriţă de zahăr în fiecare ceaşcă, sporind astfel mica băltoacă ce se adunase în farfurioasă, şi clienţii fură serviţi.

Oricum, Cicio bău cafeaua, şi Alvina încercă să-l imite şi-şi opări buzele. Cicio plăti şi ieşi din local.

— Ce vrei să cumperi ? întrebă Pancrazio.

— Să cumpăr ?

— De-ale gurii. Aţi adus mîncare cu voi ?

— Nu.

Aşa că o porniră pe uliţe bolovănoase şi întunecoase la un măcelar şi cumpărară o halcă mare şi roşie de carne ; la un brutar de unde luară nişte pîini uriaşe, turtite. Cumpărară zahăr şi cafea şi Pancrazio se văită în engleza lui elegantă că nicăieri nu se putea găsi o picătură de unt. Pretutindeni, femei cu faţa aspră se apropiau şi se zgîiau la Alvina, punînd întrebări. Atît Cicio cît şi Pancrazio răspundeau cu răceală şi cu oarecare *hauteur* [1]. Era limpede că nu prea existau relaţii intime între oamenii din Pescocalascio şi aceşti semiorăşeni din Orsona. În întunecimea orăşelului sălbatic, de munte, Alvina se simţea ca într-un ţinut straniu, ostil.

În cele din urmă totul fu pregătit. Urcară într-un docar cu două roţi, Alvina şi Cicio în spate, Pancrazio şi vizitiul pe capră, bagajul cum se nimeri. Lucrurile mai mari fură lăsate la Grazia, pentru a fi luate a doua zi. Era un frig de crăpau pietrele, şi o beznă scăpărătoare. Luna avea să răsară abia mai tîrziu.

[1] Superioritate (*fr.*).

Și astfel, la lumina stelelor, docarul o porni gonind și uruind pe deal în jos, pe panglica de drum alburiu care șerpuia din capul văii către hăul de întuneric de dedesubt. Se hurducau în beznă, către beznă, înfiorător, fără prea multă băgare de seamă, tînărul vizitiu adresînd tot felul de zgomote ciudate calului fantomatic, plesnind din bici și punîndu-i lui Pancrazio întrebări fără de număr.

Alvina ședea lipită de Cicio care părea aproape impasibil. Vîntul șfichiuia tăios, stelele licăreau. Și se hurducau în jos pe drumul lat și accidentat, pe sub stînci, jos, tot mai jos, către întuneric. Cicio se ghemuise cu trupul înclinat înainte, privind drept în față. Alvina percepea munți, stînci, și stele.

— N-am știut că ținutul e atît de *sălbatic !*

— Nu prea, răspunse Cicio. Glasul lui avea o notă dureroasă, stridentă. Își puse mîna pe ea și o întrebă : Nu-ți place ?

— Îl găsesc fermecător, minunat, răspunse Alvina, amețită.

Cicio o strînse cu pasiune. Dar ea nu simțea nevoia să fie ocrotită. Totul i se părea fascinant, uluitor. Nu putea înțelege de ce părea el amărît, ba chiar cuprins de disperare. Alvina vedea doar măreția stelelor sclipitoare și a coborîrii vertiginoase, magice, înspăimîntătoare, magnifice.

Ajunseră în valea plată și continuară pe drum drept. Apăru o casă, cu un foc anemic aprins afară, lîngă zid, și niște siluete negre care se învîrteau în jurul focului.

— Ce-i asta ? întrebă ea. Ce fac acolo ?

— Nu știu, zise Cicio. *Cosa fanno lì-eh ?* [1]

— *Ka... ? Fanno il buca...* răspunse vizitiul.

— Spală rufe, o lămuri Pancrazio.

— Spală ?

— Fierb rufele, adăugă Cicio.

Docarul continuă să huruie și să se scuture în noaptea rece, pe șosea, la vale. Alvina deslușea întunecimea pantelor povîrnite. Sus, deasupra capului, văzu strălucirea Carului Mare. Simți că era pierdută, cu adevărat pierdută. Părăsise lumea, pășise dincolo de granițele ei, pe un tărîm de mister. Era pierdută pentru Woodhouse, pentru Lancaster, pentru Anglia — totul era pierdut.

[1] Ce fac acolo ? (*it.*).

Străbătură un desiș negru, prin care răzbea un susur iute de apă rece. Și apoi, brusc, docarul se opri. Cineva se desprinse dintr-o poartă luminată și intră în întuneric.

— Aici trebuie să coborîm, spuse Pancrazio. Docarul nu poate merge mai departe.

— Am ajuns ?

— Nu, mai avem cam o milă de drum. Dar trebuie să o facem pe jos.

Cicio puse cîteva întrebări în italiană. Alvina coborî din docar.

— Bună seara ! Vă e rece ? se auzi o voce feminină, anglo-italiană, tare și aspră.

O altă rubedenie de-a lui Cicio. Alvina tresări și se uită la femeia frumoasă, sinistră, cu vocea dură, care stătea în lumina unei uși.

— Mi-e cam frig.

— Veniți înăuntru să vă încălziți un pic, spuse tînăra femeie.

— Aici locuiește soțul surorii mele, explică Pancrazio.

Alvina pătrunse într-o încăpere. Era un soi de han. Pe dușumeaua de pămînt, strălucea o tingire mare cu cărbuni, care arăta ca un iaz de foc. La o masă ședeau niște bărbați cu paltoanele pe ei și pălăriile pe cap și jucau cărți la lumina unei lămpi mici. Un alt bărbat le turna vin. Încăperea arăta ca o cavernă.

— Încălziți-vă, o îndemnă tînăra, arătîndu-i discul de foc de pe jos. Apropie un scaun și Alvina se așeză. Bărbații din încăpere se uitară la ea, dar își văzură mai departe, cu zgomot, de jocul lor. Cicio cără înăuntru bagajele. Bărbații se ridicară în picioare și-l salutară cu căldură, furișînd cîte o privire spre Alvina, de parcă ar fi fost o creatură de pe altă planetă. Dialectul lor italian era presărat cu cuvinte americane.

La un moment dat avu loc un fel de sfat. Cicio veni la ea și-i spuse :

— Vor să știe dacă rămînem peste noapte aici.

— Aș prefera să mergem acasă, răspunse Alvina.

La auzul cuvîntului „acasă“ Cicio își întoarse fața.

— Știi, interveni Pancrazio, cred că aici ar fi mai comod pentru dumneata decît în sărmana mea locuință. Înțelegi, eu nu am nici o femeie care să vadă de casă...

Alvina privi în jur la încăperea ca o cavernă, la oamenii cu figuri aspre și pălării negre. Se întreba cum ar putea fi „mai comod" pentru ea aici.

— Aș prefera să mergem mai departe, repetă.

— Bine, atunci o să luăm măgărușul, răspunse Pancrazio cu stoicism. Și Alvina îl urmă pe drum.

Dintr-un șopron se ivi un individ scund, cu o mutră ca de tîlhar, care ducea un felinar. Gulerul mantalei îi era ridicat pînă la nas, și pălăria înfundată pînă la ochi. Picioarele îi erau înfășurate în obiele albe legate cu curele de piele de două ori încrucișate, și în picioare purta opinci de piele.

— Ăsta-i frate-miu Giovanni, îl prezentă Pancrazio. Nu-i prea luminat la minte. Apoi izbucni într-un torent de dialect.

Giovanni duse un deget la pălărie în fața Alvinei, și-i dădu lui Pancrazio felinarul. Apoi se făcu nevăzut, dar după un răstimp se întoarse cu un catîr. Cicio cără afară bagajele și, la lumina felinarului, boccelele fură legate de-o parte și de alta a animalului, într-un echilibru cam precar. Pancrazio încercă funia.

— Merge ! Luați-o înainte ! Vin și eu într-o clipă.

— Hi-i-i ! strigă Giovanni la catîr, șfichiuindu-i coasta. După care îl apucă de căpăstru și porni să-i conducă pe drumul cufundat în beznă, pășind țanțoș pe picioarele lui albe, murdare, ce-i ieșeau de sub mantaua neagră și trăgînd măgarul după el. Alvina auzea tîrșîitul opincilor lui de piele și ropotul liniștit al catîrului.

Mergea alături de Cicio pe marginea drumului. El ducea felinarul. Catîrul, cu poverile lui, tropăia la cîțiva pași în fața lor. Drumul era mărginit de copaci, și se auzea susurul unei ape nevăzute, dar repezi. Din cînd în cînd, cîte o stîncă ascuțită se repezea către ei. Se lăsase un frig cumplit, cărarea era înghețată bocnă. Deasupra capului clipeau stelele.

— Cît e de straniu ! șopti Alvina către Cicio. Îți pare bine că te-ai întors acasă ?

— Nu-i casa mea, răspunse el, ca și cum cuvîntul l-ar fi urzicat. Da, îmi place s-o revăd. Dar nu-i un loc unde să poată trăi niște oameni tineri. Ai să vezi dac-o să-ți placă.

Alvina se mira de posomorala lui. Pancrazio părea la fel de stingherit. Acum alerga după ei ca să-i ajungă din urmă.

— Trebuie să fii istovită, îi spuse el. Făceai mai bine dacă rămîneai acolo, jos, în casa rudei mele.

— Nu-s obosită, dar mi-e o foame de lup.

— Bun, cînd ajungem la casa mea, o să îmbucăm ceva.

Înaintau prin bezna văii. Pancrazio luă felinarul şi se duse să încerce încărcătura măgăruşului, smucind de funie. O pită mare cît roata carului căzu pe jos, rostogolindu-se şi trăgînd o valijoară după ea. Pancrazio se dezlănţui iar într-un şuvoi de înjurături în dialect, adresîndu-se lui Giovanni, căruia-i dădu să ţină felinarul. Cicio ridică pîinea de pe jos, şi o vîrî sub braţ.

— Rupe-mi un colţ, îi ceru Alvina.

Şi amîndoi începură să molfăie pîine în beznă.

După un timp, Pancrazio opri măgăruşul şi luă felinarul de la Giovanni.

— Aici părăsim drumul mare, anunţă el.

Şi, luminîndu-i calea cu felinarul, îi arătă Alvinei, grijuliu şi curtenitor, o potecă ce se deschidea din taluz, strecurîndu-se printre tufişuri. Alvina porni să coboare poteca povîrnită, în timp ce Pancrazio îi lumina drumul. În spate venea Giovanni, îndemnînd măgăruşul cu feluri te zgomote. Drumul îi duse spre albia bolovănoasă şi albuie a unui rîu de munte. Era o albie lată, curioasă, presărată cu bolovani uscaţi, care licăreau palid în lumina stelelor. Se auzea murmurul glacial al unui rîu ce se prăvălea repede. Locul părea sălbatic şi pustiu. Pe malul celălalt, care se deslușea în depărtare, se profilau mascle întunecate ale unor desişuri.

În timp ce Pancrazio îşi legăna felinarul, ceilalţi îşi aleseră drumul strecurîndu-se anevoios printre pietroaie, pînă ce ajunseră la rîul propriu-zis — un rîu nu prea lat, dar foarte iute. Între un mal şi celălalt fusese aruncată o scîndură lungă, îngustă, înclinată. Alvina trecu peste scîndură, cu inima cît un purice, urmată de Pancrazio care ducea felinarul ; în urma acestuia venea Cicio, cu pîinea şi valiza căzută. Se auzea ţăcănitul copitelor măgăruşului şi înjurăturile lui Giovanni. Pancrazio se înapoie pe celălalt mal, cu fîşia de lumină. Alvina văzu animalul apropiindu-se, apoi abătîndu-se de la rîu, opintindu-se pe picioarele din faţă şi adulmecînd apa cu botul în jos.

— Hiii ! Hiii ! striga Pancrazio, plesnind dobitocul peste coaste.

Dar măgăruşul nu făcu decît să-şi ridice botul şi să-l răsucească într-o parte. Pancrazio apucă furios căpăstrul şi trase catîrul în susul rîului.

— Cine i-a mai făcut şi pe măgari ? Niște dobitoace fără pic de minte ! Vocea lui plutea mînioasă prin bezna îngheţată.

Cicio izbucni în rîs. El şi Alvina rămăseseră locului în albia lată şi pietroasă a rîului, în lumina îngheţată a stelelor, urmărind siluetele estompate ale bărbaţilor urcînd cu măgăruşul şi cu felinarul în susul apei.

Din nou aceeaşi scenă : botul alb al măgarului aplecîndu-se şi adulmecînd bănuitor apa, în timp ce şalele i se bălăbăneau sub poveri. Din nou sudălmile şi plesniturile de bici ale lui Pancrazio. Măgăruşul păru o clipă să păşească în apă. Dar nu ! După o lungă deliberare se retrase. Ocări mînioase sparseră văzduhul de cristal. Grupul cu felinarul urcă şi mai sus pe malul rîului, devenind din ce în ce mai mic.

Alvina şi Cicio stăteau locului şi priveau. Felinarul părea un punct de lumină în depărtare. Dar deodată — un răpăit, un zbieret, un plescăit.

— Trece apa, spuse Cicio.

Pancrazio veni repede înapoi cu felinarul.

— Ah, afurisitul de dobitoc ! Îmi vine să-l omor ! striga el.

— Nu-i obişnuit cu apa ? întrebă Alvina.

— Ba este. Dar nu trece decît pe unde vrea el. Poţi să-l tai în bucăţi.

Traversară albia către mărăcinişurile şi hăţişul de pe celălalt mal. Acolo aşteptară catîrul, care veni clămpănind peste pietre, mînat de răbdătorul Giovanni. Apoi porniră pe o cărare abruptă, pietroasă, care urca printre dîmburi. Urcuşul greu însemna un mare efort pentru Alvina. Dar făcu faţă. Din nou se opriră să aştepte catîrul. Şi apoi iar o luară la dreapta, pe sub nişte copaci.

Se detaşa vag conturul unei case.

— Asta-i ? întrebă Alvina.

— Nu. Îmi aparţine tot mie. Dar nu-i locuinţa mea. Puţin mai încolo. Acum ne găsim pe pămîntul meu.

Înaintau pe un soi de pămînt dur şi ierbos şi continuau să urce. Urcuşul se termină brusc, cu o scurtă căţărare

pe niște pietroaie mari, și deodată se treziră în pragul unei case impozante — cufundată însă total în întuneric.

— Oh ! exclamă Pancrazio, n-au făcut nimic din ce le-am spus.

Scoase niște sunete ciudate care-i trădau exasperarea.

— Ce anume ? întrebă Alvina.

— N-au făcut nici foc, nici nimic altceva. Așteptați un minut...

Se arătă și măgarul. Cicio, Alvina, Giovanni și măgarul așteptară în lumina glacială a stelelor, lîngă casa sălbatică. Pancrazio dispăru undeva în spatele casei. Cicio îi vorbi lui Giovanni ; părea stînjenit și parcă deprimat.

Pancrazio se întoarse cu felinarul și deschise ușa mare. Alvina îl urmă într-un soi de coridor spațios, pardosit cu piatră, în care se aflau ustensile de fermă, iar într-un colț un vălmășag de paie și fasole boabe. De aci se ridicau niște trepte de lemn, neacoperite. Atît putu să vadă în scînteierea felinarului, în timp ce Pancrazio trase de un șnur și pătrunseră cu toții în bucătărie : o încăpere cu pereți întunecați, un tavan boltit și o vatră care-și căsca gura mare și neagră, în care nu ardea nici un foc ; camera era golașă, doar cu o brumă de mobilă grosolană, înnegrită ; o dușumea de piatră, nemăturată ; ferestre cu gratii de oțel, cam strîmte, tăiate în grosimea peretelui masiv ; una dintre ferestre era astupată pe jumătate de un oblon gălbui. Încăperea părea a fi un decor de teatru, în care nimeni nu-și pune în gînd să locuiască de-adevăratelea.

— O să fac lumină, zise Pancrazio, luînd o lampă de pe polița căminului și începînd să-i potrivească fitilul.

Cicio stătea tăcut lîngă Alvina. Așezase pîinea și valiza pe o ladă de lemn. Alvina se întoarse spre el.

— E o cameră frumoasă, îi spuse.

Ceea ce, cu tavanul ei boltit, văruiala afumată, și vatra mare și întunecoasă, într-adevăr era. Dar Cicio păru să nu o înțeleagă. Zîmbi posomorît.

Lampa fu aprinsă. Alvina privi în jur, uluită.

— Acuma, o să aprind focul. Tu, Cicio, ajută-l pe Giovanni să descarce catîrul, îi zise Pancrazio, agitînd felinarul.

Alvina se uita la încăpere. În fața vetrei se afla o bancă de lemn, cu spătarul spre interiorul camerei. Sub o fereastră pătrată, ca o firidă în zidul gros, se vedea o

măsuță, iar pe marginea înclinată a zidului în care era înfundată fereastra zăceau ziare și scrisori împrăștiate, cuie și un ciocan. Pe masă, fasole uscată și două grămezi de știuleți de porumb. Într-un colț erau niște rafturi, pe care tronau două farfurii smălțuite și ciobite, iar dedesubt, pe o masă, o găleată cu apă și un căuș. Se mai găseau în bucătărie o ladă de lemn, două scăunașe și un morman de vreascuri, nuiele de papură, rămurele de viță, știuleți de porumb dezghiocați, crenguțe de stejar, toate stivuite în colțul de lîngă vatră.

Pancrazio intră cu un braț de vreascuri proaspete.

— N-au făcut nimic din ce le-am spus, nevolnicii ăștia ! zise el. Le-am spus să facă focul și să deretice casa. N-ai să te simți bine în sărmana mea casă. N-am o femeie care să vadă de ea, n-am nimic, toate merg de-a-ndoaselea.

Rupse nuielele de papură și le dădu foc în vatră. Curînd țîșni o vîlvătaie luminoasă. Cicio intră cu bagajele și merindele.

— Aș vrea să urc și să mă schimb, zise Alvina. Mi-e o foame de leșin.

— Ba mai bine rămîi cu paltonul pe dumneata, o povățui Pancrazio. Odaia-i rece.

Ceea ce însemna înghețată bocnă. Alvina tremura înfrigurată. Își scoase pălăria și gulerul de blană.

— Frigem niște carne ? întrebă Pancrazio.

Luă o tigaie, scoase niște grăsime din lada de lemn — era lada de provizii — și începu să prăjească bucăți de carne ținînd tigaia peste foc. Alvina voi să pună masa, dar față de masă nu exista.

— O să ne așezăm aici pe bancă să mîncăm, zise Pancrazio.

Scoase cele două farfurii smălțuite și o farfurie de supă, trei furculițe de tinichea, două cuțite vechi și niște sare cenușie, zgrunțuroasă, într-un castronaș de lemn. Așeză toate acestea pe banca din fața focului. Cicio nu rostea o vorbă.

Banca era afumată și unsuroasă. Alvina se temea că-și pătează hainele. Totuși se așeză cu farfuria ei smălțuită în brațe și cu furculița imposibilă, și mîncă o bucată de carne cu un colț de pîine. Era incomod — dar mîncarea avea gust bun și focul dogorea. Numai că în încăpere plutea o pînză de fum cam usturător. Cicio ședea pe bancă alături de ea și înghițea îmbucături mari.

— Găsesc că-i nostim, spuse Alvina.

Cicio se uită la ea cu ochii lui întunecoși, mohorîți, de animal hăituit. Alvina se întreba ce-o fi cu el.

— Nu găsești că-i nostim ? îl întrebă zîmbindu-i.

Îi răspunse și el cu un zîmbet lent.

— N-o să-ți placă, spuse Cicio.

— De ce nu ? strigă ea cuprinsă brusc de spaima că profeția lui se va adeveri.

Pancrazio tot ieșea și intra cu felinarul în mînă. Aduse niște pere zbîrcite, struguri albi cu boabe rotunde, și cîteva nuci, toate așezate pe un șervet alb, și le oferi.

— Cred că perele mele sînt încă bune, spuse el. Trebuie să le mănînci și să mă scuzi pentru lipsa de confort a locuinței mele.

Intră și Giovanni purtînd o oală mare cu supă și o sticlă cu lapte. Pe banca din fața vetrei nu era loc decît pentru trei. Își împinse și el un scaun în mormanul de vreascuri și se așeză. Avea ochi luminoși, albăstrii, și o față turtită — era un om la vreo cincizeci de ani, cu o expresie simplă, binevoitoare, ușor imbecilă. Toți trei bărbații își păstraseră pălăriile pe cap.

Supa fusese adusă de Giovanni de la casa lui. Era pentru el și pentru Pancrazio. Dar nu exista decît o singură lingură. Așa încît Pancrazio sorbi vreo douăsprezece linguri, și apoi împinse oala către Giovanni, care protestă și încercă să refuze, dar pînă la urmă acceptă, sorbi și el vreo zece linguri, după care împinse din nou oala și lingura către frate-său. Și astfel își împărțiră între ei supa pînă la ultima picătură. Pe urmă Pancrazio aduse niște vin — un vin albicios, nu prea bun, pentru care se scuză. Și o invită pe Alvina la o cafea, pe care ea o acceptă bucuroasă.

Căci deși din față o dogorea focul, își simțea spatele înghețat. Pancrazio trecu o nuia lungă, ascuțită, prin mînerul unei cratițe și-i dădu acest dispozitiv lui Cicio, ca să țină cratița deasupra focului și să încălzească laptele, în timp ce el așeză pe cenușă ibricul de aluminiu cu cafea. Luă apoi un tub lung de metal, sau o țeavă, care zăcea pe două picioruțe în celălalt capăt al încăperii. Pe aceasta i-o dădu lui Giovanni, să sufle în foc.

Giovanni era un adorator al focului. Ochii îi licăriră cînd luă în mînă țeava de suflat. Mai aruncă niște

surcele pe foc — deși Pancrazio se împotrivi. Potrivi vreascurile aprinse, apoi suflă încetișor pînă ce obținu o pălălaie roșie, bună de fiert cafeaua.

— *Basta ! Basta !* [1] îi strigă Cicio.

Dar Giovanni continua să sufle de zor, cu ochi scăpărători, uitîndu-se la Alvina. Făcea un foc cît mai frumos, pentru ea.

Nu exista decît o singură ceașcă, o cană smălțuită și un castronaș. Acestea alcătuiau serviciul de cafea. Pancrazio măcina cu zgomot mare boabele de cafea. Așa bătrîn și gîrbovit cum era, el le făcea pe toate.

În cele din urmă Giovanni se opri din suflat — ceainicul cu apă care atîrna agățat într-un cîrlig deasupra focului dăduse în clocot. Cicio își arse degetele încercînd să-l dea jos.

În sfîrșit, i se îngădui Alvinei să se ducă la culcare. Pancrazio urcă primul ducînd o lumînare — apoi Cicio ținînd ceainicul negru cu apă clocotită — apoi Alvina. Bărbații continuau să-și țină pălăriile pe cap ; ghetele lor bocăneau cavernos pe scările neacoperite.

Camera de culcare era înghețată. O încăpere mare, cu ciment pe jos, pereți văruiți în alb, și o ușă-fereastră care dădea pe un balconaș. De fiecare latură a camerei se găsea cîte un pat înalt, alb ; la mijloc lavoarul mic, cocoțat pe trei picioare.

Aerul era foarte rece, înghețat, dușumeaua de ciment părea gheață la picioare. Cicio se așeză pe un scaun și începu să se descalțe. Alvina se duse la fereastră. Se ridicase luna. Crestele înzăpezite erau îmbăiate într-o lumină orbitoare, și scînteiau feeric în noaptea evanescentă. Ieși o clipă pe balcon. Era o lume de vrajă : luna planînd în înalturi, piscurile argintate, iar la poale, culcușul văii, licărind ușor ; rîul zgomotos și, de jur împrejur, măgurile sinilii îmbrăcate în hățiș și arborii rămuroși. Totul părea vrăjit — dar atît de rece !.

— Mai bine ai închide ușa, îi zise Cicio.

Alvina reintră în cameră. Era frîntă de oboseală, amorțită de frig și deznădăjduit de murdară în urma călătoriei. Cicio se vîrîse în pat fără să se spele.

— De ce fîșîie patul ? îl întrebă ea.

[1] De ajuns ! De ajuns ! (*it.*).

Era umplut cu foi uscate de porumb, — pănușele care învelesc ştiuleţii — şi saltelele astfel îndesate erau foarte înalte. Foşneau ca un şarpe prin frunzişul mort.

Alvina îşi spălă mîinile. Cu apa nu putea face nimic altceva decît s-o zvîrle pe fereastră. Apoi se spălă bine pe faţă cu apă fierbinte.

— Ce binecuvîntare ! oftă ea în timp ce se ştergea. Îţi mai vine inima la loc ! suspină din nou.

Cicio o urmări în timp ce-şi peria părul cu mişcări iuţi. Era aproape năucită de oboseală şi de aerul rece, înţepător. Se urcă orbeşte în patul înalt, foşnitor. Salteaua avea o cocoaşă la mijloc. Şi era rece ca gheaţa. Avu senzaţia că s-a prăvălit în apă. Se cutremură, apoi se lăsă toropită de oboseală. Păturile erau grele, grele. Se simţea buimăcită de emoţie şi de uimire. Intuia vag că Cicio era nefericit şi se întreba de ce.

Un ceas mai tîrziu se deşteptă cu o tresărire puternică. Luna scălda camera. Nu ştia unde se află. Şi era speriată. Şi îngheţată. O groază cumplită puse stăpînire pe ea. Cicio, în patul lui, zăcea nemişcat. Totul părea electrizat de groază. Simţi că o să moară pe loc, toate în jur erau prea înspăimîntătoare. Nu-şi putea mişca mădularele. Ştia că tot ce o înconjoară e fioros, că stinge viaţa din ea, că o răpune. Însăşi fiinţa ei era ameninţată. Încă o clipă şi va încremeni.

Cu un efort îngrozitor, se ridică. Tăcerea lui Cicio, în patul lui, era la fel de înfiorătoare ca şi tot restul. Îi era groază şi de el. Ce va face, unde să fugă ? Era pierdută — pierdută — cu desăvîrşire pierdută.

Conştiinţa acestui fapt o pătrunse ca un fior de gheaţă. Apoi se dădu încet jos din pat, şi se duse la Cicio. Era oribil şi înfricoşător, dar cald. Îi simţi vigoarea şi căldura învăluind-o, stingînd-o. Şi din nou pasiunea nebună şi disperată care ardea în el o făcu să se dizolve în totală inconştienţă, în totală inconştienţă.

CAPITOLUL CINCISPREZECE

Locul numit Califano

FĂRĂ NICI O ÎNDOIALĂ, ALVINA era o fată pierdută. Fusese smulsă din tot ceea ce însemnase mediul ei. Ovidiu exilat în Tracia a avut pricină să se lamenteze. Sufletul are şi el nevoie de misterioasa lui hrană. Şi, înţărcat de această hrană, nimic nu-l mai mulţumeşte.

La Pescocalascio, însăşi misterioasa forţă a munţilor şi a văilor părea s-o anihileze pe fata din Anglia ; ba nu, nu numai pe ea, ci chiar şi pe băştinaşi. Cicio şi Pancrazio, în fiinţa lor lăuntrică, se cramponau de Alvina, ca şi cum i-ar fi salvat şi pe ei de la pieire. Alvina avea nevoie să se oţelească pînă la ultima resursă de curaj. Într-adevăr, era reazemul sufletesc al celor doi bărbaţi.

La început nu şi-a dat seama. Se simţea doar înmărmurită de ciudăţenia a tot ce o înconjura : era şocată, pe jumătate fascinată de cumplita frumuseţe a locului, pe jumătate îngrozită de sălbatica anihilare pe care o exercita asupra fiinţei ei. Era înmărmurită. Şi zilele treceau.

Se pare că există locuri care ne opun rezistenţă, care au puterea de a răsturna fiinţa noastră psihică. Se pare că fiecare ţară are centrii ei de forţă negativă, localităţi care resping sălbatic şi triumfător cultura noastră vie. Şi aici, în coasta munţilor Abruzzi, Alvina nimerise într-un asemenea loc.

Nu locuia propriu-zis în satul Pescocalascio. Acesta se afla la un ceas de drum. Casa lui Pancrazio era în fruntea unui micuţ cătun alcătuit din cîteva clădiri, numit Califano, pentru că familia Califano îl întemeiase. Dăinuia încă o văgăună veche, sălbatică, fără ferestre, în care se

născuseră Pancrazio și mama lui Cicio : acesta era leagănul familiei. După aceea venea „vila“ lui Pancrazio. Puțin mai jos, se ridica altă casă nouă, cu înfățișare modernă, plantată pe o pajiște sălbatică, și locuită de țăranii care lucrau pămîntul. La zece minute de drum mai încolo, apărea un ciorchine de șapte sau opt case, unde locuia și Giovanni. Dar nu exista sămînță de prăvălie sau de oficiu poștal, pînă la Pescocalascio — adică pînă la o depărtare de un ceas de urcuș greu, pe pîrtii înguste și adînci, pietroase, istovitoare.

Și totuși, nimic nu putea fi mai încîntător decît zilele însorite : zile pure, calde, albastre, răsfățîndu-se între colinele de la poalele munților : ridicături neregulate, abrupte, pe jumătate sălbatice — acoperite de stejari stufoși, cafenii, de nalbe uriașe și de grozamă — și pe jumătate cultivate, într-un fel primitiv, împrăștiat. Cît de frumos era să-l vezi pe Cicio într-o viroagă pierdută, dincolo de cîte o mlaștină, arînd cu plugul tras de doi boi mari și albi : cît de fascinant era să cobori cu Pancrazio în hățișul de pe malul rîului, să treci apoi deșertul presărat cu bolovani albi și apoi, peste rîu, dincolo, în tufărișul de pe celălalt țărm, iar de acolo sus, la drumul mare. Pancrazio era foarte fericit cînd Alvina se oferea să-l întovărășească. Îi plăcea că nu se arăta speriată. Iar simțul ei pentru măreția locului însemna o colosală ușurare pentru el.

Nimic nu putea fi mai frumos decît un asfințit de iarnă. Uneori, Alvina și Pancrazio întîrziau la întoarcere, cu măgărușul. Și deodată măgărușul se pornea să calce prudent și delicat pe clinele abrupte, care începeau să înghețe de cum cobora soarele. Și iar, și iar se împotrivea rîului, în timp ce înserarea violetă voala albia largă și albă, întunericul împresura desișurile și măgurile, iar în înalturi — oh, o frumusețe ce-ți tăia răsuflarea ! — zăpada de pe culmile mai apropiate lua foc și trimitea văpăi trandafirii pe cerul albastru ca sineala. Nimeni n-ar putea vreodată descrie ce negrăit de frumos se aprindea apusul grandios, păgîn, în văi ; sălbatic, rece, evocîndu-ți zeii antici care-și cunoșteau dreptul la jertfe omenești. Alvina simțea cum se topește sufletul în ea. Avea impresia că se transfigurează, că devine clarvăzătoare într-un nou mister al vieții. În inima ei cobora o duritate cruntă. Da, zeii care ceruseră jertfe omenești erau în

dreptul lor, un drept imuabil. Zeii aprigi, sălbatici, care-și muiau buzele în sînge, aceștia erau adevărații zei.

Groaza, agonia, nostalgia trecutului păgîn erau o constantă tortură pentru sufletul ei de medium hipnotic. Nu știa despre ce-i vorba. Dar simțea un soi de nerv dureros care o sfredelea în chiar sufletul ei, niciodată localizat în trup, și totuși fizic. Uneori cînd cobora pe coama unui deal stîncos, năpădit de bălării, și-l vedea pe Cicio în vale, frînt în două peste coarnele plugului, în cămașa lui albă, urmîndu-și boii alburii prăfoși ca molia, care înaintau încet, legănat, tăind brazdă în văiuga ierboasă, simțea că leșină sufletul în ea, aproape că-și pierdea cunoștința sub șocul intuirii lumii din vechimi. Și Cicio era atît de tăcut, era în el atîta magie mută și atîta durere, de parc-ar fi fost pe veci înfricoșat de el însuși, de ceea ce era el. Și, în tăcerea lui, părea să se concentreze în întregime asupra ei. Alvina gîndea că n-o să poată supraviețui.

Uneori se ducea să culeagă ghindă, niște ghinzi mari, frumoase — o recoltă foarte prețioasă în acest ținut, unde porcul gras era aproape un obiect de venerație. Se apleca tăcută și-și umplea panerașul. Și-i auzea în depărtare pe Giovanni care despica lemne, pe Cicio mînînîndu-și boii, pe Pancrazio îndemnîndu-și măgărușul, sau zgomotul sacadat al săpăligii vreunui țăran. Toate aceste sunete se detașau peste bolboroseala permanentă a rîului, peste respirația mereu prezentă a zăpezilor din înălțimi. Și o fericire cruntă, teribilă, punea stăpînire pe ea, dincolo de disperare, dar foarte asemănătoare cu disperarea. Nimeni nu avea să mai dea de urma ei vreodată. Păşise dincolo de lume, în pre-lume, se redeschisese înainte-i antica eternitate.

Și apoi Maria, bătrîna soție a lui Giovanni, cu chip de spiriduș, urca la deal cu vacile. Ducea o vacă de o funie legată în jurul coarnelor, și o cîrmea, abătînd-o dinspre peticele semănate cu grîu către iarba țepoasă, și dinspre micile plantații de pomi către desișuri. Maria purta fusta încrețită și pieptarul cu mîneci albe al țărăncilor, și o basma roșie pe cap. Dar fusta-i era jegoasă, fața-i era jegoasă și cerceii mari de aur atîrnau din niște urechi care nu fuseseră poate niciodată spălate. Era uscată și afumată, de cît fum înghițea întruna.

Maria, cu basmaua ei roșie, mînînd vaca albă și ocărînd-o de zor, venea rîzînd către Alvina, căreia îi era frică de vaci. Și apoi îi vorbea, țipînd strident în dialect. Alvina îi zîmbea și încerca să înțeleagă ceva. Imposibil. Nu era grai omenesc. Semăna mai curînd cu țipetele semiarticulate ale animalelor. Și, în orice caz, nu era italiană. Și totuși, ascultînd-o mereu, urechea Alvinei începuse să prindă unele fraze închegate.

Îi plăcea Maria. Îi plăceau toți. Atît cît se pricepeau ei, erau foarte buni cu ea. Dar nu se pricepeau. Și erau buni unii față de alții. Pentru că toți păreau pierduți, asemenea unor aborigeni abandonați, părăsiți în plata Domnului ; o tratau pe Alvina ca pe o făptură superioară. Le plăcea cînd o vedeau dezghiocînd porumb sau culegînd ghindă. Toți se întreceau s-o servească. Și s-ar fi zis că aveau nevoie de cineva căruia să-i slujească. Se părea că Alvina, englezoaica, avea pentru ei un soi de farmec magic și, atîta timp cît se arăta fericită, era o bucurie supremă și o mare ușurare pentru ei să o aibă acolo. Dar Alvina gîndea că n-o să supraviețuiască.

Și clipele cînd era nefericită ! Ah, zilele lugubre cu ploaie rece și lapoviță, cînd lumea din afară îi era închisă, iar înăuntru era o grozăvie. Băștinașii se menținеau vii pentru că munceau necontenit, în mutenia lor primară. Dar ce putea face Alvina ?

Casa era de nedescris. Singurele două odăi locuibile erau bucătăria și camera de culcare a Alvinei ; bucătăria, cu ferestruicile ei zăbrelite, tăiate sus în zid, dintre care una, avînd un geam spart, era mereu astupată cu o jumătate de oblon, părea o peșteră întunecoasă și boltită, iar aerul avea un miros acru din cauza fumului de lemne. Așezată pe banca din fața vetrei, banca aceea tare și slinoasă, Alvina izbutea într-adevăr să întrețină focul, tot aruncînd surcele de stejar verde. Dar fumul îi zgîria pieptul, nu se simțea niciodată curată, și nu avea nimic altceva de făcut. Camera de culcare era cumplit de friguroasă. Și alt loc nu exista. Iar de afară, de departe, se auzea un behăit de măgar, în zăpadă, primitiv și deznădăjduit.

Casa era destul de spațioasă, dar nelocuibilă. Jos, în stînga coridorului lat, unde din cînd în cînd era adăpostit de vreme rea măgarul și unde găinile colindau în cău-

tarea unei comori, se afla o încăpere mare, prelungă, în care Pancrazio ținea diferite scule și unelte, cartofi, dovleci și din care vreo patru-cinci șobolani se desprindeau din umbră cînd nici nu te așteptai. În fața acesteia, pe dreapta, era *cantina* [1], o încăpere întunecoasă, cu butoaie de vin și cu alte unelte agricole. Aceste odăi alcătuiau parterul.

Cînd urcai la etaj, pe la jumătatea drumului, acolo unde scara cotea, se deschidea un soi de hambar : o rețea de sîrmă, îndărătul căreia se vedeau strălucirea portocalie a știuleților de porumb și niște grămezi de boabe de grîu. Sus erau patru camere, dar numai a Alvinei fusese mobilată. Pancrazio dormea în camera goală din față, pe un maldăr de cîrpe vechi. În fund era o cameră așternută cu paie pe jos, în care se găseau un scrin și niște vestigii de cărți vechi și de fotografii pe care Pancrazio le adusese din Anglia. Printre altele era și o fotografie jerpelită a Lordului Leighton. Cea de-a patra cameră, în care se intra prin cea în care erau depozitate cerealele, avea ușa întotdeauna încuiată.

Afară, lucrurile arătau la fel de disperat. Fusese cîndva o grădiniță înconjurată cu un gard de piatră. Dar orătăniile, găștele și măgarul îi veniseră de hac. Pretutindeni, afară și înăuntru, pe jos era pictat cu găinați, măgarul își depunea grămăjoara de baligă în prag, ca să mustească în aerul de iarnă, în timp ce zbieretul lui sfîșietor spinteca văzduhul. Drumuri nu existau : numai pîrtii adînci ca niște făgașuri, presărate cu bolovani, în vale, și cărări stîncoase, brăzdate pe deal. Făgașurile din vale colcăiau de glod și apă, și trebuia să sari din piatră în piatră, cu pericolul să aluneci, sau să pășești pe bordurile înguste de iarbă.

Și ce puteai face în dimineţile cu zloată ? Pancrazio aducea un ceainic cu apă fierbinte pe la opt și jumătate. Nu călătorise el prin Europa cu gentlemeni englezi, în calitate de model și valet ? Nu-i *îndrăgise* el pe gentlemenii englezi ? Chiar și acum era mult mai fericit îndeplinind aceste mici ritualuri pentru Alvina, decît îngrijindu-se de blestematele lui domenii.

[1] Pivniță (*it.*).

Cicio se trezea devreme şi o pornea hai-hui, în felul acela lipsit de noimă al italienilor, fără să facă nimic. Alvina ieşea din dormitorul ei îngheţat şi intra în bucătăria neagră. Pancrazio, galant, îi încălzea laptele, ţinînd oala agăţată de capătul unui băţ lung. Ea se aşeza pe bancă şi îşi bea cafeaua cu lapte, în care muia un codru de pîine uscată. După care începea ziua cea lungă.

Îşi spăla ceaşca şi farfuria smălţuită şi încerca să facă curat în bucătărie. Dar Pancrazio avea pe foc un ceaun mare, negru, care atîrna de un lanţ. În el fierbea mîncare pentru eternul porc — unica fiinţă pentru care se gătea în casa lor. Cicio intra tropăind, cu un braţ de vreascuri. Pancrazio ieşea şi intra, rotindu-se mereu în jurul ceaunului.

Alvina deliberă şi hotărî să adopte o metodă. Îndată ce avea să plece Pancrazio, o să spele cu apă fierbinte toate ceştile şi farfuriile şi oalele. În sfîrşit Pancrazio ieşi cu ceaunul lui negru, şi ea se puse pe treabă. Dar în toată casa n-ai fi putut aduna şase vase din faianţă, iar oalele de gătit erau şase la număr. Isprăvi curînd cu frecatul. Apoi se apucă să răzuiască cele două mese şi rafturile. Căptuşi lada de provizii cu hîrtie curată. Spălă pervazurile ferestruicilor înalte şi poliţa îngustă de peste vatră, pe care zăceau depozitaţi ciorchini de ceară prăfuită, picată de la lumînări. După care atacă banca. O frecă zdravăn. Şi după aceea începu să arunce ocheade la podea. Dar pînă şi ea, gospodină englezoaică ce se afla, îşi dădu seama de inutilitatea încercării de a o freca. Ar fi fost la fel ca şi cum ar fi încercat să frece pămîntul de afară. Nu era decît pămînt pardosit cu un strat de piatră. O mătură cît de temeinic putu şi făcu puţină ordine în grămada de vreascuri din colţ. După care spălă geamurile ferestruicilor înalte, pentru a lăsa să pătrundă mai multă lumină.

Şi care a fost rezultatul ? Un miros jilav, de săpun ud şi nimic mai mult. Maria se tot foisé admirativ înăuntru şi afară, clamîndu-şi uimirea şi aprobarea. Izgonise, ostentativ, nişte găini nepoftite din acest templu al curăţeniei. Şi asta a fost tot.

Era o treabă fără de speranţă. Aceiaşi pereţi înnegriţi, aceeaşi podea, acelaşi frig care te luă din spate,

același fum de lemn verde, aceeași găleată cu apă din puț — același du-te-vino fără noimă al unor bărbați care se aflau în treabă, același cotcodăcit de găini ude, aceeași nimicnicie disperată.

Alvina rezistă un timp. Și apoi făcu o răceală păcătoasă, și căzu doborîtă. Probabil din cauza fumului. O durea pieptul ca o rană vie, se simțea slăbită și vlăguită. În dormitor nu putea sta pentru că era prea frig. Și dacă se așeza în bezna bucătăriei, o înneca fumul, iar în ceafă o săgeta frigul. Și Pancrazio strîmba din nas văzînd cantitatea de vreascuri consumate fără rezultat. Unica speranță pentru ea ar fi fost să-și găsească o îndeletnicire. Dar în casa asta nu era nimic de făcut. Cum ar fi putut măcar să coasă ?

În sarcina ei cădea prepararea prînzului și a cinei. Dar ce putea găti fără oale și pe un foc de lemne care fumega întruna ? Fierbea cartofi și prăjea carne în grăsime, ținînd peste foc o tigaie cu coadă lungă, neagră și unsuroasă. Dar într-o bună zi, Pancrazio decretă că Maria avea să prepare macaroane cu sos de roșii, și supă groasă de legume și niște *polenta* [1]. Hrana aceasta grosolană, grea, era peste măsură de chinuitoare.

Alvina începu să simtă că o să moară în această oribilă și inconfortabilă absurditate care o înconjura. Ce-i drept, zilele însorite se întorseseră și odată cu ele cîte ceva din vrajă. Dar era slăbită și făcea febră din cauza răcelii de care nu se lecuia cu nici un chip. Așa încît, chiar și în lumina soarelui, cruda lipsă a oricărui rudiment de confort și starea de inferioritate primitivă a locului începură să-i repugne.

Și cînd ea era nefericită, ceilalți sufereau.

— Ai vrea să pleci înapoi în Anglia ? o întrebă Cicio, cu o amărăciune sardonică în glas.

Alvina se uită la el fără să-i răspundă. Cicio își feri privirea, și ieși din casă.

— O să zidim o sobă în celălalt dormitor, hotărî Pancrazio.

Zis și făcut. Cicio o convinse pe Alvina să zacă la pat cîteva zile. Ea era mulțumită să se refugieze de toți.

[1] Mămăligă (*it.*).

Apoi auzi un neobișnuit du-te-vino. Pancrazio, Cicio, Giovanni și un meșter zidar, toți își puseseră în gînd să mărească soba. Toată ziua se fîțîiau pe scări în sus și-n jos, Maria cărînd piatra și varul în creștet și abătîndu-se pînă la ușa Alvinei, cu povara ei cocoțată în cap, ca să-i arunce cîteva cuvinte neinteligibile. În răstimpurile cît nu cura var, îi aducea bolnavei supa, sau cafeaua, sau laptele cald.

Pînă la urmă, treaba se dovedi bună. Camera era plăcută, cu două ferestre pe care după-amiaza le scălda soarele și prin care de o parte se vedeau munții și de cealaltă satul îndepărtat, cocoțat pe deal. Cînd Alvina se simți mai întremată, o porniră, într-o luni de dimineață, la tîrg la Ossona. Plecară de acasă cu noaptea în cap, dar cînd ajunseră la rîu se și crăpa de ziuă. Odată ieșiți la drumul mare, Pancrazio înhămă măgarul, și după un răstimp care păru să nu se mai sfîrșească, ajunseră, zgîlțîiți și hurducați, la Ossona. Munții aureolați de soarele dimineții erau superbi, desfășurînd o paletă de verde-pal, liliachiu și roz, iar pămîntul răsuna sub tălpi de înghețat ce era. De-a lungul drumurilor, țăranii mărșăluiau spre tîrg ; femei împodobite în straie de sărbătoare ; pieptare albe cu mîneci bogate, fuste din mătase grea, verzi, albăstrii, vișinii, iar pe cap basmale vesel colorate ; bărbați încotoșmănați în sumane, pășind fără zgomot în opincile cu vîrf ascuțit ; măgari greu împovărați, căruțe încărcate cu țărani, cîte o vacă întîrziată și răzlețită.

Tîrgul era încîntător, acolo, în inima vechiului orășel din cununa trecătoarei, în dimineața însorită și geroasă. Tauri, vaci, oi, porci, capre se înșirau pe sub copacii golași, pe platoul care domina valea ; cineva aprinsese un foc mare de vreascuri și oamenii învinețiți de ger se îmbulzeau în jurul flăcărilor. Din desagii purtați de măgărași se descărcau legume, iar din căruțe ieșeau tot felul de lucruri : ghete, oale, obiecte de tinichea, pălării, acadele, munți de porumb, fasole și semințe. Pe la orele opt, în dimineața de decembrie, tîrgul era în toi : o învălmășeală de țărani munteni arătoși, aproape toți îmbrăcați în portul locului, cu felurite podoabe pe cap.

Cicio, Pancrazio și Alvina se învîrteau liniștiți printre ei. Cumpărară oale, și tigăi, și legume, și dulciuri, și rogojini grcase de papură, și două jilțuri de lemn, și un fotoliu vechi, capitonat ; se plimbau liniștiți prin mulțime și se tîrguiau cumpătat, așa cum fac italienii anglicizați.

Pe la nouă veni și soarele la piață, și atunci Alvina se desfătă cu priveliștea care i se oferea de pe platforma zidului ce înconjura orășelul : marea de fuste colorate ale țărăncilor, pălăriile negre ale bărbaților, mormanele de mărfuri, porcii care guițau, vitele cu contururi armonioase, în culori șterse, catîrii priponiți — și se întrebă dacă o să moară înainte de a se putea simți identificată cu toate astea. Îi era cu neputință să se integreze, să devină una cu ei. Cicio va trebui să o ducă îndărăt în Anglia sau în America. Mereu îi vorbea despre America.

Pe de altă parte însă, era posibil ca Italia să intre în război. Toate discuțiile se purtau în jurul acestei chestiuni. Se uită în jos, la freamătul tîrgului. Soarele o încălzea blînd. Cicio și Pancrazio se tocmeau pentru două scoarțe din piele întoarsă ; îl văzu pe Cicio stînd în felul lui, cu capul proiectat în față. Soțul ei ! Își simți inima murindu-i în piept.

Oare toate țărăncile astea simțeau și ele ce simțea ca ? — aceeași pasiune înrobitoare și subjugată, și același gol de viață ? Bănuia că simțeau la fel. Aceeași patimă neputincioasă în fața bărbatului, aceeași rupere de lumea reală. Probabil că îndărătul interesului pentru bani și al lăcomiei de bani, îndărătul moralei răzbunătoare a muntenilor, și al religiei mohorîte, probabil că îndărătul tuturor acestora simțeau ce simțea și ea. Cu ele se contopise. Dar n-ar fi putut să îndure toată viața acest lucru. Era doar o încercare la care fusese supusă. Cicio va trebui s-o ducă în America, sau în Anglia — mai bine în America.

Și chiar în clipa cînd Cicio se întoarse spre ea, căutînd-o, Alvina simți un freamăt ciudat în măruntaie, un soi de stranie fîlfîire înlăuntrul ei și totuși străină de făptura ei. Își duse mîna sub coaste. Și Cicio, de jos din piață, se uita în sus după ea, căutînd-o cu privirea aceea

fugară, repezită. O zări. Părea să strălucească pentru el, înconjurată de o lumină diafană, dincolo de toate celelalte femei. Veni drept la ea, zîmbindu-i cu surîsul lui leneș, enigmatic. Alvina știa cum o iubește — o iubire aproape inumană, primară, fără putință de comunicare. Și ea stătea cu mîna sub coaste și cu fața înspăimîntată. Abia de-l luă în seamă. Era însărcinată. Și totuși, în întreaga piață nu vedea nimic altceva decît pe Cicio.

— Am cumpărat pieile, o anunță el. Douăș'șapte de lire bucata.

Alvina se uită la el, la pielea lui măslinie, la ochii de aur — atît de apropiați ei, atît de contopiți cu ea, și totuși atît de incomunicabil de departe. Cît de departe era ființa lui de a ei !

— Cred că o să am un copil, îi zise.

— He ? exclamă el subit. Dar înțelesese. Ochii lui o priveau cu o strălucire bizară.

Simțea strania teroare și frumusețe a pasiunii lui. Și în clipa aceea, Alvina ar fi dorit să zacă acolo, pe zidul orașului, în soare, pierdută într-un etern leșin inconștient. Viața însemna o solicitare prea mare pentru ea. Ochii lui galbeni și luminoși o urmăreau, o învăluiau. Pentru ea nu putea exista nimic altceva decît să cedeze, să cedeze, să cedeze. Și totuși nu se putea cufunda în pămînt.

Îl văzu pe Pancrazio cărînd pieile la docarul proțăpit sub un copăcel cu trunchiul albicios, pe platoul de deasupra văii. Apoi îl văzu făcîndu-și iute drum îndărăt prin mulțime, ca să vină la ei.

— Simți ceva ? o întrebă Cicio.

— Da — aici... îi răspunse, apăsîndu-și mîna sub coaste, în timp ce acea senzație stranie îi fîlfîi din nou prin conștiință.

Se uită la el cu o privire îndepărtată, înfricoșată.

— Asta-i bine, zise el cu un înțeles triumfător, incomunicabil.

— Ei, și acum mergem să mîncăm ceva ? întrebă Pancrazio venind spre ei.

Mai tîrziu se hurducară înapoi către casă în docarul turtit, prin după-amiaza de iarnă. Aproape că se înnoptase pînă deshămară măgarul și-l eliberară dintre osii, la căsuța singuratică și sălbatică unde își ținea Pancrazio

docarul. Giovanni îi aştepta acolo cu felinarul. Cicio porni înainte cu Alvina, iar ceilalţi doi mai zăboviră ca să încarce măgăruşul.

Cicio o urmărea grijuliu. Cînd trecură rîul şi se înfundară în desişul întunecat, o luă în braţe şi o sărută lung, cu aprigă pasiune. Dincolo de obrajii lui, Alvina vedea coamele înzăpezite sticlind în amurg. Scînteiaseră răsfrîngînd aurul zorilor cînd trecuse rîul la urcuş şi îşi trimiteau alba incandescenţă către cerul noptatic, acum, la întoarcere. Prin ce spectrală vale a umbrelor îşi încîlcise ea paşii ? Ce era această patimă aprigă a bărbatului care o hăituia ca un înger al întunericului ? De ce se pierduse în asemenea măsură pe ea însăşi ?

CAPITOLUL ŞAISPREZECE

Suspensie

CRĂCIUNUL SE APROPIA CU PAŞI repezi. Şi mai era un maldăr de ştiuleţi de porumb încă nedezghiocaţi. Alvina şedea cu Cicio în hambar şi desfăcea cocenii.

— Te simţi în stare să rămîi aici pînă se naşte copilul ? o întrebă Cicio.

Ea privea pănuşile desprinzîndu-se sub degetele lui de pe ştiuletele de aur roşu, prelungul, rumenul con al rodniciei. Într-o parte, grămada de ştiuleţi ardea ca un soare încins, le simţea cu adevărat căldura, frigeau, dogoreau. De cealaltă parte, pănuşile uscate, pieloase, foşnitoare, păreau şi ele uşor însorite. Iar şi iar, conul lung, rumen-auriu şi deplin apărea dezgolit în mîinile lui, şi era depus cu blîndeţe deoparte. Cicio se uită la ea cu ochii lui galbeni.

— Da, răspunse Alvina, cred că da. Rămîi şi tu ?

— Da, dacă or să mă lase. Aş vrea să se nască aici.

— Şi ţi-ar plăcea să creşti un copil aici ?

— Tu n-ai putea fi fericită dac-ar trebui să rămîi aici atîta vreme, spuse el cu tristeţe.

— Dar tu ai putea ?

El clătină încet din cap, cu un gest nedefinit.

Alvina începea să se statornicească. Avea camera ei, sus, ceştile, farfuriile şi linguriţele ei, lucrurile ei. Pancrazio se întorsese la vechile lui deprinderi, se ducea şi mînca împreună cu Giovanni şi Maria, iar Cicio şi Alvina luau mesele în camera lor plăcută de la etaj. Erau fericiţi cînd se găseau singuri. Dar din cînd în cînd, teribila influenţă a locului începea iar să-i muşte sufletul.

Oricum, avea o cameră curată, a ei, unde putea să coasă și să citească. Le scrisese sorei-șefe și doamnei Tuke, și aceasta din urmă îi trimisese cărți. Ori de cîte ori putea, îl ajuta pe Cicio, iar Maria o învăța să toarcă lîna albă a oilor într-un fir aspru.

În acea dimineață, Pancrazio și Giovanni plecaseră pe undeva, iar Alvina și Cicio erau singuri acasă și despănușau ultimii știuleți. Deodată, dimineața cenușie se umplu de o muzică primitivă : zumzăitul unui cimpoi și un glas puternic, omenesc, care în parte cînta, în parte zbiera niște poezioare scurte, după care urma o izbucnire de sunete ale altui strident instrument de lemn. Alvina amuți de surpriză. Era o muzică stranie, puternică, iute, urlătoare, însuși glasul munților. Nu era frumoasă, în accepția pe care o dăm noi noțiunii de muzică. Dar vai ! cîtă magie, cîtă nostalgie a trecutului neîmblînzit, păgîn, răscolea în ea !

— Asta-i în întîmpinarea Crăciunului, o lămuri Cicio. Acuma or să vină zi de zi.

Alvina ieși și se duse în micul balcon. Dedesubt, în zăpada moale care se cernea des, stăteau doi bărbați. Unul din ei, cel mai vîrstnic, avea un cimpoi cu burduful peticit cu cîrpe ; cel mai tînăr era îmbrăcat în haine verzui, stătea cu fața în sus și răcnea versurile neinteligibilului colind de Crăciun : versuri scurte, sacadate, urmate de răscolitoarele triluri ale unui fluier de lemn pe care-l ținea pregătit în mînă. Alvina avea mereu impresia că omul își pierde răsuflarea. Aș, de unde ! Ascuțit și repezit răsuna versul următor, și așa venea vers după vers, despărțite doar de țipătul sălbatic al fluierului, țîșnind peste mormăitul cimpoiului. Și fulgii de zăpadă cădeau ca o perdea împestrițată, voalînd vag atmosfera și pudrînd pragul murdar pe care stăteau cei doi bărbați : un prag ornat cu surcele, frunze, paie, găinaț de gîște și de găini, baligă de măgar, zdrențe și hîrtii zvîrlite din casă.

Colindul se termină brusc, bărbatul mai tînăr își smulse pălăria de pe cap în fața Alvinei, care-i privea din balcon, și într-o clipită dispăru, urmat de cel cu cimpoiul. Alvina îi văzu mistuindu-se pe panta dintre stejarii sălbatici, rămuroși.

— De-acu și pînă la Crăciun or să vină zi de zi, îi spuse Cicio. Merg din casă-n casă.

Şi, într-adevăr, cînd Alvina coborî în odăile tăcute şi îngheţate de jos şi ieşi apoi la fîntînă prin zăpada fărîmicioasă, auzi din nou sunetele în depărtare, stranii, puternice, fascinante ; şi se simţi dureros tulburată de acelaşi dor după ceva ce nu ştia ce e, şi mai simţi că putea să-şi piardă minţile, acolo, în încremenirea munţilor învăluiţi în tăcere, în valea adîncă, izolată de tot restul omenirii.

Cicio lucra toată ziua pe fîşia lui de glie sau prin jurul casei. Clădea o mică privată de pămînt — cea existentă, expusă privirilor şi fără nici o uşă, era imposibilă. I se părea curios cît de rar se ducea Cicio la Pescocalascio şi cît de puţin avea de-a face cu localnicii. S-ar fi zis că se fereşte de ei. Numai cu rubedeniile, care erau multe la număr, se arăta mai degajat, într-un soi de intimitate familiară.

Dar şi faţă de aceştia avea rezerve. Unchiul lui de la moară, un grăsan nespălat, cu o nevastă care zornăia de aur şi jeg, şi care ţipa cîteva cuvinte răzleţe, americane, a stăruit să o ospăteze pe Alvina cu vin şi cu un soi de plăcintă cu brînză şi orez. Şi Cicio a participat la festin, în văgăuna întunecoasă care le servea de cameră. Şi cei doi localnici păreau să-i copleşească pe Alvina şi pe Cicio cu ospitalitatea lor binevoitoare.

— Ce drăguţi sînt ! spuse Alvina cînd plecară. Şi atît de generoşi !

Dar Cicio zîmbi strîmb, în tăcere.

— De ce faci mutra asta ? îl întrebă ea.

— Se poartă aşa pentru că ştiu că eşti străină şi că în curînd pleci iarăşi.

— Asta ar fi fost un motiv ca să se arate mai puţin generoşi.

— Ba nu. Le place să se arate largi faţă de străini. În schimb, faţă de cei de aici sînt strînşi la mînă. Giacomo toarnă apă în vinul pe care-l vinde la trecători. Şi dacă-mi las măgarul în grajdul lor, trebuie să-i plătesc ceva Mariei, altfel data viitoare nu-mi mai îngăduie. Ha !... Ce mai pişicheri sînt oamenii de pe aici !

— Aşa sînt pretutindeni, comentă Alvina.

— Da ! Dar nicăieri nu clevetesc atîta pe seama altora ca aştia de aici — nicăieri pe unde am colindat eu.

I se părea curios să constate neîncrederea adîncă, de granit, pe care ţăranii ăştia de la munte o nutreau unii faţă de alţii. Erau bănuitori, veninoşi, primejdioşi.

— Ehei, zicea Pancrazio, ce mă mai bucur că e din nou o femeie în casa mea.

— Dar înainte nu venea *nimeni* la dumneata să-ţi facă curăţenie ? întrebă Alvina. De ce nu plăteai pe cineva ?

— Nimeni nu voia să vină, răspunse Pancrazio în engleza lui lentă, aristocratică. Nici o femeie n-ar fi venit, pentru că sînt văduv, şi, dacă ar fi văzut-o careva venind la mine, ar fi vorbit-o de rău.

— Ar fi vorbit-o de rău ! Alvina se uită la faţa zbîrcită a bărbatului de şaizeci şi şase de ani. Dar ce-ar fi spus ?

— Lucruri de ocară. Cîte şi mai cîte. Pe aici oamenii sînt hapsîni. Toţi te vorbesc de rău, toţi sînt pizmaşi. Pe mine mă pizmuiesc pentru că am o casă — zic că prea sînt *signore*. Una, două mă întreabă : „De ce te-i fi crezînd un *signore* ?“ Da, sînt oameni haini, invidioşi, nu-i bine să ai de-a face cu ei.

— Cu mine sînt drăguţi, zise Alvina.

— Pentru că îşi spun că ai să pleci. Dar dacă rămîi, o să înceapă să te vorbească. Aşteaptă şi ai să vezi. O, sînt oameni cîinoşi, cîinoşi unul faţă de altul, faţă de oricine în afară de străinii care nu-i cunosc...

Alvina simţea o patimă curioasă în glasul lui Pancrazio, patima omului care a trăit mulţi ani în Anglia şi a cunoscut încrederea pe care i-au acordat-o cei din Anglia, dar care, întorcîndu-se acasă, s-a izbit dureros de ancestrala rea-voinţă a unor ţărani mohorîţi, claustraţi printre dealuri, la capătul lumii. Înţelegea totodată de ce era bucuros s-o aibă în casa lui şi de ce era atît de mîndru s-o servească. I se părea că reprezintă seninătatea şi luminozitatea pe care le vedea el întruchipate de sufletul nordic, o anume trăsătură de libertate, ceva ce friza divinitatea şi care „oamenilor ăstora de aici“ le lipsea cu desăvîrşire.

Cînd se ducea cu el la Ossona, Alvina ştia că fiecare îi punea lui Pancrazio întrebări în legătură cu ea şi cu Cicio. Începuse să seziseze direcţia întrebărilor — la care Pancrazio răspundea cu rezervă.

— Şi cît au de gînd să mai stea ?

Asta era invariabila întrebare invidioasă. Şi, invariabil, Pancrazio răspundea :

— Cîteva luni. Cît o să le placă *lor* să rămînă.

Şi Alvina simţea înălţîndu-se valuri de fiere gata să-l înghită pe Pancrazio, pentru că ea locuia în casa lui, şi stătea alături de el în docarul teşit, care-i ducea la Ossona.

Şi totuşi, Pancrazio constituia un obiect de studiu în sine. Era un tip uscăţiv, foarte îngălat şi cam ieşit din formă. Numai în ochii lui galbeni se furişa cîte o licărire stranie, diabolică, o căutătură pofticioasă, care o nedumerea. Uneori, seara, cînd se întîmpla ca Cicio să nu fie acasă, se aşeza cu ea şi-i istorisea poveşti despre Lordul Leighton [1], şi Millais [2] şi Alma-Tadema [3] şi alţi academicieni vii sau morţi. Pe faţa lui bătută de vreme se aşternea uneori o stranie pasivitate, un soi de impasibilitate, o expresie ca de indian piele roşie. Şi apoi izbucnea din nou într-un rîs curios, pervers, răuvoitor, arătînd, pentru oricine l-ar fi văzut, ca un motan dezmăţat. Povestirile lui erau fie simple, directe, stoice, cu o tentă de noblеţe ; fie satirice, maliţioase, cu o ciudată şi mai curînd respingătoare notă de zeflemea.

— Leighton — pe atunci încă nu era lord — nu voia să-i pozez pentru că eram prea slăbănog şi nu-i plăcea. El prefera tinerii blonzi, bine acoperiţi cu carne. Dar odată, cînd lucra la un tablou — nu ştiu dacă-l cunoşti —, o răstignire, cu un om pe cruce, şi... îi descrise tabloul. Ei bine ! Modelul trebuia să fie legat pe o cruce de lemn. Şi asta durea, nu glumă ! Văleu ! Bizara flacără galbenă, perfidă, diabolică, licări prin stoicismul oglindit în ochii lui Pancrazio. Pentru că Leighton era crud cu modelele. Nu-ţi lăsa o clipă de odihnă. Zicea : „Naiba să te ia, trebuie să stai nemişcat pînă termin eu cu tine, păcătosule !“ Ei bine, pentru omul ăsta, pe cruce nu reuşea să găsească un model care să accepte. Toţi care încercau o dată nu mai veneau. Şi l-au sfătuit să-l încerce pe Califano, că numai Califano putea să reziste la una ca asta. În cele din urmă a trimis după mine. „Nu-mi place corpul tău

[1] *Frederick Leighton*, (1830—1896), pictor şi sculptor englez, preşedintele Academiei Regale. Tablourile lui tratează teme religioase sau din antichitate.

[2] *Sir John Everett Millais* (1829—1896), cunoscut pictor englez, iniţiator, împreună cu Dante Gabriel Rossetti, al mişcării prerafaeliţilor.

[3] *Sir Lawrence Alma-Tadema* (1836—1912), pictor englez, autor al unor tablouri de o manieră clasică, academică.

blestemat, Califano, mi-a spus, dar dacă nici tu nu rezişti, nimeni n-o s-o facă. Vrei să încerci ?“ „Da, i-am zis eu, vreau.“ Şi m-a legat pe cruce. Mă plătea bine, aşa că am rezistat. Ei bine, mă ţinea aşa atîrnat, legat de cruce, în pielea goală, cîte patru ceasuri în şir. Pe urmă luam prînzul. După prînz, mă lega iar. Mă chinuiam ca un cîine. Mă durea aşa de rău, că, la plecare, cînd mă duceam acasă, trebuia să mă ţin de ziduri ca să pot merge. Noaptea nu puteam să dorm, îmi venea să urlu din cauza junghiurilor în braţe şi în şale, şi nu se lipea somnul de mine. „Te-ai prins s-o faci — şi trebuie să te ţii de cuvînt“, îmi spunea el. „Şi-am să mă ţin“, răspundeam eu. Şi iar mă lega. Crucea asta, ştii, stătea pe o ridicătură, nu ştiu cum îi spune...

— O platformă, sugeră Alvina.

— Aşa, o platformă. Şi într-o zi, în timp ce eram legat, cînd s-a apropiat de mine să aranjeze nu ştiu ce, a alunecat pe platforma asta, şi m-a tras după el, cu cruce cu tot. Ne-am prăbuşit, el dedesubt, cu omul gol deasupra şi cu crucea grea peste noi amîndoi. Eu nu puteam să fac nici o mişcare, pentru că eram legat. Iar el, avîndu-mă pe mine deasupra, şi crucea colac peste pupăză, nu se putea elibera. A trebuit să zacă aşa, sub mine, strigînd cît îl ţinea gura, pînă cînd a venit cineva în studio şi m-a dezlegat. Nu, nu eram răniţi, pentru că crucea a căzut în aşa fel că nu ne-a strivit. „Ei, acum aţi simţit şi dumneavoastră gustul crucii“, i-am spus eu. „Da, diavole, dar tot n-ai să-mi scapi“, mi-a răspuns. Ca să mai treacă timpul, îmi punea felurite întrebări. Odată m-a întrebat : „Ei, Califano, cît e ceasul acum ? Ai dreptul la trei răspunsuri, şi dacă ghiceşti exact, îţi dau şase pence.“ I-am răspuns că-s orele trei. „Asta a fost primul răspuns. Acum, al doilea : cît e ceasul ?“ Am răspuns din nou că-i trei. „Ai consumat două dintre răspunsuri, prostule. Acuma al treilea : cît e ceasul ?“ Cum eram încăpăţînat, iar am răspuns : „Trei“. Şi-a scos ceasornicul din buzunar. „Ei, fire-ai tu să fii, de unde-ai ştiut ? Îţi dau un şiling...“ Erau într-adevăr ceasurile trei şi mi-a dat un şiling în loc de şase pence, cum făgăduise.

Era o senzaţie ciudată, în după-amiezile liniştite de iarnă, să şezi în bucătăria neagră, la o ceaşcă de ceai cu Pancrazio, şi să asculţi poveşti despre pictorii englezi. Era ciudat să te uiţi la faţa brăzdată a lui Pancrazio şi

să te gîndești cît de crucificat fusese el în toți anii aceia la Londra, pe altarul artei victoriene tîrzii. Dar cel mai ciudat din toate era să urmărești prin ochii lui galbeni și adeseori opaci, cu marginile roșii, pe toți pictorii aceia boemi și prosperi. Pancrazio îi privea cu admirație și dispreț în același timp, așa cum s-ar uita un crai bătrîn și desfrînat la un domnișor frivol și ferchez.

Adevărul este că Pancrazio nu fusese niciodată desfrînat sau libertin, ci un mare timid încătușat de moralitatea țăranului de la munte. Așa încît colțurile căzute ale pleoapelor, care-i dădeau aerul acela bizar, oarecum sinistru, erau ciudate, iar licărirea galbenă, perfidă, care se aprindea în ochii lui era aproape înfricoșătoare. Ardea în omul ăsta un soi de flacără pătimașă, galben-sulfuroasă, care se aprindea uneori în trupul veșted și-i dădea o expresie demoniacă. Alvina simțea că, dacă ar rămîne mult timp singură cu dînsul, ar trebui să-și adune întreaga forță a ascendentului englezesc pe care-l avea asupră-i, ca să nu-i fie frică de el.

Într-o duminică dimineața, chiar înainte de Crăciun, Alvina, Cicio și Pancrazio porniră pentru prima oară la Pescocalascio. Căzuse zăpadă — nu prea multă în jurul casei, dar cuibărită adînc printre crengile pe care le urcau. Soarele ardea luminos, așa încît munții sclipeau de-ți luau ochii. Pe drum însă, zăpada era udă. Își aleseră drumul pe sub stejari și pe lîngă arbuști, se cățărară pe măgurile și dîmburile care se învălmășeau printre munți, pînă cînd se apropiară de sat. Ieșiră la un drum mai lat din care se bifurca o cărare ce ducea la un sat îndepărtat. Vorbeau toți trei, în aerul cristalin al dimineții.

Un omuleț coborî spre ei de pe o potecă mai înaltă. Cînd îi ajunse, în apropierea satului, îi salută pe englezește :

— Bună dimineața. Frumoasă zi !

— Toată lumea vorbește aici engleza ? întrebă Alvina.

— Locuiesc de optsprezece ani la Glasgow. Am venit aici numai în plimbare.

Era un italian, prăvăliaș la Glasgow. Se arătă foarte prietenos, stărui să le ofere băuturi, cafea și pișcoturi cu migdale pentru Alvina. Fără îndoială, și el era recunoscător Angliei.

Satul arăta încîntător. Încununa fruntea unui delușor din inima văii largi. De pe terasa pe care o alcătuia ulița

mare, vedeai valea așternută la poale, cu toată încîlceala ei de coline și cele două rîuri care o străbăteau, totul prins între pereții munților, un spațiu vast, dar închis, înfășurat într-o mantie de zăpadă ce strălucea sub cerul de azur. Dar depresiunile mai adînci erau cafenii. În depărtare, Ossona atîrna pe muchea unui platou. Se vedeau o puzderie de sate, agățate pe versantele abrupte, ca un cîrd de păsări estompate, sau cocoțate pe ridicăturile din vale. Era o lume în lume, o vale spațioasă, semănată cu o risipă de coline și sate și rîulețe, dar închisă și fără de acces.

Pescocalascio era ticsit de mulțime. Drumurile erau desfundate din cauza zăpezii. Cu toate acestea, țăranii, gătiți în portul local, cu picioarele încălțate în opinci muiate de zloată, se foiau cumpărînd, vînzînd, tîrguindu-se pentru pînzeturi și sporovăind tot timpul. În prăvălie, care era totodată și un soi de han, o bătrînă fierbea cafea deasupra unui arzător de cărbuni, în timp ce o sumedenie de țărani se așezaseră la mesele din fundul sălii, înfulecînd merindele pe care și le aduseseră de acasă.

Poșta era așteptată să sosească la amiază. Cicio se duse s-o ia, iar Pancrazio o conduse pe Alvina la castelul din vîrful dealului. Acolo, pe părțile plate ale podișului, puștii se băteau cu bulgări de zăpadă și țipau. Vechiul castel, puternic crăpat în urma ultimului cutremur, domina superb valea cu șiragul ei de dealuri, precum și satele Califano — un punct în stînga — și Ossona — o pată în dreapta ; părea suspendat, iar turnurile și donjonul se decupau net în lumină. În spatele castelului din Pescocalascio se căsca o vale adîncă, rîpoasă, aproape ca o trecătoare, străbătută de un rîu, și în care Pancrazio îi arătă Alvinei uzina electrică a orașului, cufundată în umbră. Deasupra, la capătul trecătoarei, se înălțau coastele lungi ale munților, pierzîndu-se sus, în zăpada vibrantă — iar în față apărea din nou zidul masiv al Abruzzilor.

Coborîră și trecură pe lîngă ruinele caselor dărîmate de cutremur. Cicio nu se întorsese încă de la poștă. În fața ușii oficiului postal, aflat pe o străduță laterală, povîrnită, neagră și udă, tălăzuia mulțimea. Alvina avea picioarele ude leoarcă. Pancrazio o duse în locul unde

putea bea o cafea și o *strega* [1], ca să se mai dezmorțească un pic. Pe platforma șoselei suspendate deasupra văii, oamenii defilau în soarele cald. Alvina observă cîțiva tineri foarte eleganți. Aceștia se apropiară de Pancrazio, adresîndu-i-se în engleză. Alvinei îi făcea silă accentul lor periferic și prezența țipător înfloritoare și vulgară. Erau modele de pictori. Pancrazio le răspunse cu răceală.

Alvina se așeză într-un loc mai ferit de gloată, pe scaunul pe care baba i-l oferise după ce-l șterse, ostentativ, de praf. Pancrazio comandă bere pentru el. Veni și Cicio cu scrisorile — scrisori mult întîrziate din cauza cenzurii. Alvina își simți inima grea, grea.

Prima scrisoare pe care o deschise era de la domnișoara Pinnegar — toată plină numai de război, spaime, îngrijorare. A doua era o scrisoare — foarte jignitoare — de la doctorul Mitchell :

„Nu mi-ar fi trecut prin cap că în momentul cînd cu speram să devii soția mea, te țineai cu un împuțit de flașnetar italian. Așadar, fața dumitale aparent pură acoperea uneltirile și viciile adevăratei dumitale naturi. Ei bine, nu pot decît să mulțumesc proniei cerești care m-a cruțat de scîrba și rușinea de a te lua de soție și nădăjduiesc că atunci cînd te voi întîlni pe stradă în Leicester Square te voi fi iertat îndeajuns ca să-ți pot zvîrli un ban..."

Drăguță epistolă ! Împotriva voinței ei, Alvina păli și începu să tremure. Aruncă o privire spre Cicio. Dar, din fericire, el se întorsese cu spatele și discuta cu cineva de la altă masă. Se ridică de pe scaun și se duse la arzătorul încins, ca și cum ar fi dorit să-și încălzească mîinile. Aruncă peste cărbunii aprinși scrisoarea răsucită sul. Baba îi spuse ceva neinteligibil. Se uită cum lua foc scrisoarea — apoi își roti privirea spre țăranii de la mese — și apoi din nou către valea grandioasă, sălbatică. Lumea de dincolo nu putea s-o ajute cu nimic, dar avea încă puterea de a o răni. Primise o lovitură grea. Și se simțea colcăind de ură veninoasă împotriva tuturor Mitchell-ilor din lume.

Abia de putu deschide a treia scrisoare. Era de la doamna Tuke și iarăși nu vorbea decît despre război. Italia avea de gînd să se alăture aliaților ? Așa ar tre-

[1] Băutură alcoolică tare

bui, pentru că așa-i dictau interesele. Cum suporta Alvina să se afle atît de departe, cînd acasă aveau loc asemenea evenimente capitale ? Putea oare să fie fericită în atare condiții ? Infirmierele erau acum la mare preț. Ea, doamna Tuke, se înrolase ca voluntară. Făcea și dînsa ce putea. Va trebui să renunțe s-o mai îngrijească pe micuța Jenifer, care dealtfel avea o *excelentă* doică scoțiană, mult mai bună decît o mamă. Cine știe, Alvina și doamna Tuke s-ar putea să se mai întîlnească în vreun spital din Franța. Cu aceasta, scrisoarea se încheia.

Alvina se așeză din nou, palidă și tremurînd toată. Pancrazio o privea curios.

— Veşti proaste ? o întrebă el.

— Numai despre război.

— Ha ! și urmă gestul specific italian, care exprima un semiamar : „ce să-i faci ?“

Se discuta despre război — toți vorbeau numai despre război. Tinerii selivisiți, care erau modele, plecaseră din Anglia din cauza războiului, așteptîndu-se ca și Italia să intre în horă. Și toată lumea vorbea, vorbea, vorbea. Alvina se uită în jur. Totul i se părea atît de străin, încît îi răcîia spiritul.

— Crezi c-am să reușesc vreodată să vin singură pînă aici și să-mi fac cumpărăturile ? întrebă ea.

— Nu trebuie să vii niciodată singură, o sfătui Pancrazio cu acea ciudată și binevoitoare curtoazie a lui. Sau eu, sau Cicio te vom însoți întotdeauna. Niciodată să nu te aventurezi singură atît de departe.

— De ce ?

— Ești străină aici. Nu ești o *contadina* [1]...

Alvina simțea la el concepția orientală despre femei, care încă își lăsa pecetea printre mediteraneeni, și care o amenința cu supravegherea și subordonarea. Ședea pe scaunul ei, simțindu-și picioarele ude și reci, și se uita la dimineața însorită, la zăpada topită, la siluetele care se mișcau în lumina crudă, la bărbații care beau la tejghea, la învălmășeala de țărănci care se tocmeau pentru materiale de rochii. Cicio continua să stea cu spatele, vorbind cu vecinul lui în felul lor sacadat. Alvina știa că vorbesc despre război. Urmări mișcarea obrazului lui frumos modelat, puțin pămîntiu în această dimineață.

[1] Țărancă (*it.*).

Se ridică pripit de pe scaun.

— Vreau să mă duc la soare, îi spuse ea lui Pancrazio.

Cînd se opri pe terasa de deasupra văii, în lumina mută, obositoare, privi în jur. Cicio, aflat încă în prăvălie, se ridicase în picioare, dar continua să stea întors spre vecinul lui şi să discute cu mîinile şi cu tot corpul. El nu vorbea numai cu buzele şi cu mintea. Întregul lui fizic, întregul lui trup viu participa la discuţie, şi vorbea, şi-şi sublinia spusele.

Alvina se simţi cuprinsă de o anume silă. Începea să-şi dea seama de ceva în legătură cu el : Cicio nu avea simţul căminului, al vieţii domestice, aşa cum îl au englezii. Niciodată casa lui Cicio nu avea să fie pentru el cetatea lui. Cetatea lui era piaţa din Pescocalascio. Casa nu însemna pentru el altceva decît un bun posedat, o vizuină în care să dormi. Nu *trăia* în ea. El nu trăia decît în aer liber şi în comunitate. Cînd adevăratul italian din el ieşea la iveală, casa lui cea adevărată era piaţa din Pescocalascio, acel mic forum de sub castel în care se întîlneau drumurile ce duceau spre sat şi unde bărbaţii stăteau în cete şi vorbeau, vorbeau, vorbeau. Acestui loc îi aparţinea Cicio : eul lui activ, conştient. Acest eu al lui, activ, conştient, nu avea nimic comun cu ea. Ea îi poseda doar eul pasiv, şi pasiunea lui ancestrală. Gîndirea lui masculină, inteligenţa îşi aveau făgaşul în mica piaţă publică a oraşelului. Alvina înţelegea acest lucru acum cînd îl privea discutînd politică cu întregul lui trup. Nu s-ar fi întrerupt pentru nimic în lume înainte de a fi sfîrşit tot ce avea de vorbit. După aceea, cu o scurtă şi intimă strîngere de mînă, se despărţi de cei cu care se întreţinuse şi se îndepărtă, scuturîndu-se complet de tot interesul pe care-l manifestase pînă atunci.

Alvina încercă să-l facă să vorbească şi să discute şi cu ea. Dar Cicio se împotrivi. Îndărătnicia lui îl făcea să refuze ursuz orice conversaţie masculină cu ea.

— Dacă Italia intră în război, va trebui să pleci şi tu pe front ? îl întrebă.

— Da, răspunse Cicio, zîmbind de zădărnicia întrebării

— Iar eu va trebui să rămîn aici ?

Cicio încuviinţă din cap, cu un aer cam lugubru.

— Ai vrea să pleci ? stărui Alvina.

— Nu, n-aş vrea să plec.

— Dar crezi că Italia ar trebui să intre în război ?
— Da, așa cred.
— Atunci înseamnă că vrei să pleci...
— Vreau să plec dacă Italia intră în război,... și cred că ar trebui să intre...

În chip ciudat, lui Cicio îi era într-un fel teamă de ea ; în parte o venera, în parte o disprețuia. Cînd încerca să-l facă să discute, în felul în care discută bărbații, se închidea în el cu încăpățînare, ca un copil năzuros, și pe față îi mijea zîmbetul lent, subtil, de dispreț. Instinctiv, tăia orice cale de comunicare masculină între el și ea, în special cînd era vorba de politică și de religie. Cu bărbații îi făcea plăcere să discute vehement aceste două subiecte. În materie de politică avea unele idei apropiate de socialism, în materie de religie era liber-cugetător. Dar Alvina era exclusă din toate aceste chestiuni. În general, Cicio se ferea să abordeze o discuție în englezește.

Pe undeva, în sufletul ei, Alvina cunoștea finalitatea acestui refuz de a discuta lucruri serioase cu o femeie. Și, cu toate că uneori spumega de indignare, se ținea deoparte. Cu atît mai mult cu cît știa că Cicio, în chestiunile intelectuale, era destul de prostănac. N-avea decît să se ducă în piața publică sau la vînărie și să discute cît îi place !

Ca să fim drepți, se ducea arareori pe acolo. Pescocalascio era numai pe jumătate satul lui. Nostalgia de care suferă italienii, acel „*campanilismo*“, adică dorința de a fi văzuți în preajma turnului bisericii locale, năzuința de a sta și a discuta în piața publică locală, în acea „*piazza*“, nu se închegase decît pe jumătate în Cicio, care fusese smuls din Pescocalascio în fragedă copilărie. Cea mai mare parte din timp și-o trecea trudind la cîmp sau la pădure, și serile și le petrecea cele mai multe acasă, împletind un soi special de plasă pescărească sau un coș pescăresc din foi de trestie fine și fragile. Era o muncă pe care o învățase cu multă vreme în urmă la Neapole.

În accst timp, Alvina cosea pentru copil sau torcea lînă. Trăgea cu mare îndemînare fibrele din caier și le răsucea între degete într-un fir subțire și egal, iar bobina de la picioarele ei se învîrtea repede și se bălăbănea la capătul firului. Ca să fim sinceri, acum cînd aveau o cameră a lor plăcută, se simțea fericită acolo, în li-

niște, cu Cicio. Îi plăcea prezența lui. Îi plăcea calitatea tăcerii lui, atît de consistentă și de fizică. În clipele acelea simțea că nu mai era departe de ea ; că și el, ca și dînsa, era străin în Califano ; că și el se agăța de prezența ei așa cum se agăța ea de a lui. Și Pancrazio se străduia s-o slujească și s-o ocrotească, și el o iubea pentru prezența ei în casa lui. Amîndoi o venerau acum că era însărcinată. Așa încît, în acele zile, Alvina trăia tot mai mult într-o mică lume închisă, izolată, iluzorie și fermecătoare. Și încă o pricină de mulțumire o constituiau cheltuielile de trai atît de reduse. Mai avea din banii ei încă șaizeci de lire, intacte, în casetă. Și, la urma urmei, drumul de dincolo de rîu ducea la Ossona, iar Ossona avea cale ferată, și calea ferată o putea duce oriunde.

Trecu și luna ianuarie, cu zilele ei scurte, cu ninsorile și izbucnirile ei de soare. În zilele însorite, Alvina cobora pînă la albia rîului, acum tristă, care o fascina. Cînd Pancrazio căra piatră sau var pe spinarea măgărușului, îl întovărășea și ea. Și Pancrazio mereu căra cîte ceva, pentru că-i plăceau muncile astea secundare, cum ar fi de pildă să zidească o sobă, mult mai mult decît munca grea a cîmpului. Uneori Alvina descoperea printre stînci smocuri de narcise sălbatice, niște floricele palide cu miez auriu, adunate ciorchine pe o tulpiniță. Dar aveau un parfum răscolitor și tare, ca glasurile bărbaților care veniseră să cînte în zilele de înainte de Crăciun. O încîntau. Mai găsea și spînz verde, o plantă fascinantă — și una sau două adevărate mici comori : ultimele ciclame alpine, trandafirii, tupilate la pămînt, cu frunze solzoase ca pielea șarpelui, roze, roze, sfioase și efemere ca violetele. Cînd a descoperit prima ciclamă a plîns : Dumnezeu știe de ce.

În februarie, pe măsură ce zilele se deschideau, în cotloanele de pămînt plat, rătăcite între dealuri, începură să înflorească migdalii, răzlețiți printre măslinii argintați. Dar abia în martie se petrecu adevărata explozie de flori. Și atunci Alvina a avut mereu vase pline cu violete albe și albastre, ramuri de migdal înflorit, de un argintiu cald, catifelat, crengi încărcate de floare de piersic și de cais, trandafirii și fremătătoare. Și ce bucurie să colinde în căutarea florilor ! Dădea peste cîte un mal împroșcat tot cu flori albăstrii de șofran. O secundă

soarele își oprea lumina asupră-le și se deschideau cu toatele, steluțe liliachii în cinci colțuri sau în șapte, cu miez de foc, arzînd cu o ciudată flacără albastră, așa cum văzuse cîndva Alvina un metal arzînd, cu vîlvătăi violete, în laboratorul spitalului din Islington. Și pe tot malul acela străjuit de stejari, steluțele se ofereau arzînd. Alvinei îi venea parcă să cadă în genunchi și să-și lipească fruntea de glie, ca într-o închinăciune orientală, atît erau de glorioase, de minunate, de supreme. Veni din nou la ele într-o dimineață cu cer cenușiu și le găsi închise, măciulii strînse, încîntător de fragile pe tulpinițele mustind de sevă, amestecate printre frunze, iarbă uscată și brebenoc sălbatic. Obrăjorii florilor de șofran erau vărgați cu dungi întunecate, ca un cap de viezure sau de pisic tărcat. Alvina culese un pumn de flăcărui vibrînd de sevă, închistate, tărcate. În camera ei izbucniră într-un potir de foc liliachiu.

Martie era o lună fermecătoare. Bărbații erau ocupați pe costișele dealurilor, iar ea hoinărea din ce în ce mai departe. Uneori o cuprindea o frică stranie. Dar era mai curînd o frică de elementele naturii decît de om. Într-o zi o luă pe drumul mare și se duse să-și expedieze scrisorile în satul Casa Latina. Ori de cîte ori se ivcau case, drumul mare devenea deprimant. Pentru că toate casele aveau înfățișarea aceea sordidă, dărăpănată, jigărită, caracteristică, invariabil, caselor de pe șosea în Italia. Erau peticite cu plasturi mari și hidoși de humă verzuie, arătau pătate și buboase ca bolnave de lepră. Pe Alvina o speriaseră, pînă cînd Pancrazio o lămuri că petele se datorau sulfatului de cupru cu care fuseseră stropiți cîrceii de viță agățați de pereți. Dar cu toată explicația, casele arătau la fel de coșcovite, neîngrijite, sărăcăcioase. O singură casă putea alcătui ea însăși o mahala sordidă.

Satul Casa Latina era așezat dincolo de vale, în umbră. Pe măsură ce te apropiai de el, se înșiruiau o serie de barăci joase, destul de noi. Erau locuințe cu un singur etaj, ridicate după cutremur. Și arătau oribil. Satul era vechi, întunecos, cufundat perpetuu în umbra muntelui. De jur împrejur îl încercuiau rîuri cu apă rece. Piața publică era sumbră, lăsată în părăsire. Dar în mijlocul pieții era plantată o biserică impunătoare, cu două turle, splendidă pe dinafară.

Alvina intră în biserică şi aproape că o inundă un val de greaţă. Era spaţioasă, văruită în alb şi ticsită cu figurine în casete de sticlă : statuete votive. Păpuşile în mărime naturală, complet îmbrăcate, soioase, încărcate cu beteală şi adăpostite în cutii de sticlă ; Cristul vărgat cu sînge de pe crucifix ; ţărăncile jegoase, îngenuncheate, bătînd mătănii şi mormăind ; tot acest fetişism ieftin, respingător, degradant, a fost prea mult pentru ea. A ieşit în goană afară din biserică, ferindu-se să atingă perdeaua grea, din piele slinoasă, care masca uşa. De-ajuns cu Casa Latina ! Niciodată n-o să mai calce pe-acolo. Începea să înţeleagă că, dacă îi era dat să locuiască în această parte a lumii, atunci trebuia *neapărat* să evite *interiorul* ei. Dacă-i va fi cu putinţă, va trebui să se ferească de orice interior în afară de-al ei — nu va mai intra în nici o casă, ori biserică, nici măcar într-o prăvălie sau la poştă — dacă-i va fi cu putinţă. În clipa cînd intra pe o uşă, o copleşea o senzaţie sumbră de dezgust. Dacă voia să-şi păstreze mintea întreagă, atunci trebuia să se limiteze la viaţa în aer liber şi să evite orice contact cu interioarele. Cînd se gîndea la casele băştinaşilor, se cutremura de scîrbă, ca atunci, în marea şi degradanta biserică din Casa Latina. Erau oribile.

Şi totuşi, lumea exterioară era atît de minunată ! Grîul şi porumbul încolţiseră verzi şi mătăsoase, viţa de vie înmugurise. Pretutindeni ciorchinii de zambile îşi etalau clopoţeii albaştri. Dar Alvinei i-o evocau din păcate pe Artemis cea cu multe mamele, al cărei tablou sau statuie o văzuse pe undeva. Artemis cea cu mănunchiuri de mamele era o imagine odioasă pentru ea, acum, de cînd venise în Sud ; îi stîrnea o greaţă fără de margini. Iar ciorchinii de zambile lăptoase i-o aduceau în minte.

Îşi întorcea privirile cu plăcere către anemonele purpurii, care erau atît de vesele. Cineva îi povestise odată că, oriunde şi ori de cîte ori vărsase Venus o lacrimă pentru Adonis, răsărise o anemonă. Nu semănau însă a lacrimi. Şi totuşi netezimea lor mătăsoasă, roşu-purpurie, avea în ea ceva ce ţinea de pre-lume. Cu cît cutreiera mai mult, cu atît părea s-o copleşească umbra ancestralei lumi păgîne. Uneori avea senzaţia că o să-şi piardă minţile şi o să înceapă să strige, atît de puternic acţiona asupră-i impactul acestui ceva pre-lumesc şi — avea acum impresia — răzbunător. I se părea că simte în

văzduh prezența Furiilor, Lemurilor [1], nume care o obsedaseră cu rezonanța lor de răzbunare rece ca lespedea de mormînt, încă de cînd era copil și răsfoia concentrată dicționarul clasic ilustrat. În sub-atmosferă plùteau prezențe tenebroase și crude. Furișe și sinuoase. Te vrăjeau cu frumusețe, și te pîndeau pe furiș să-și înfigă gheara în tine. Da, asta era, în inima frumuseții încolțiseră gheare ; întîi ți se oferea frumusețea și pe urmă, hîd și inevîtabil, ieșeau la iveală ghearele.

Cutreierînd foarte mult singură, prin locuri stranii, Alvinei i se năluceau tot felul de fantome, iar făpturile vii împrumutau forme bizare. Chiar Cicio și Pancrazio. Astfel încît, după primele cîteva luni, nu se mai aventură departe de casă, de odaia ei. Părea să se ascundă în cameră. Acolo cosea și torcea și învăța italiana. Bărbații ei nu se prea omorau s-o învețe italienește. La început, profesorul ei principal a fost un tînăr care se numea Bussolo. Fusese și el model la Londra și venea uneori pînă în Califano din plăcerea de a vorbi englezește.

Alvinei nu-i plăcea. Era un sclivisit, cu ochi cenușii spălăciți și un trup greoi. Avea însă o anume inteligență pătrunzătoare.

— Da, zicea el, vorbind despre Pescocalascio, locul ăsta-i bun numai pentru bătrîni. Numai pentru bătrîni. N-ai să te poți opri aici. Nici un om tînăr nu se poate opri aici.

Ciudata certitudine sonoră din glasul lui o pătrundea pe Alvina. Toți tinerii spuneau același lucru. Și cu toții abia așteptau să plece. Dar, pentru moment, războiul îi ținea în loc.

Cicio și Pancrazio erau absorbiți de vie. Privindu-i săpînd, încovoindu-se, legînd, curățind, altoind, concentrați și absenți pentru orice altceva, ceas de ceas și zi de zi, gîndind vița de vie, trăind vița de vie, se minuna că încă nu dăduseră lăstari și cîrcei de viță din încheieturile coatelor și din omoplații lor. Pentru Alvina era o notă nefirească în calitatea acestei neștirbite atenții pe care bărbații o închinau viei. Era un soi de venerație, și deci din nou aproape o degradare. Și numai cerul știa

[1] Numele dat de romani fantomelor celor morți.

cît de amărîtă era via lui Pancrazio, cu strugurii mereu bătuți de grindină și pe jumătate putrezi în loc să fie copți.

Veni și încîntarea lunii aprilie, cu soare fierbinte. Uimitoare ferocitatea soarelui, cînd, într-adevăr, i se năzărea să ardă. Alvina era uluită. Arșița zilei aproape că o zăpăcea. Îi plăcea : o făcea să nu-i mai pese de nimic, pur și simplu se lăsa transportată de fluxul puternic al soarelui. Pînă la urmă însă, începu să simtă că lumina orbitoare a zilei avea asupra ei efectul nopții : un soi de întunecime, o suspendare a vieții. Era nevoită să se ascundă în camera ei pînă începea să sufle iar briza răcoroasă.

Între timp, războiul se apropia cu pași repezi și părea inevitabil. Știa că Cicio va trebui să plece. Și odată cu el, se spulbera și șansa ei de a scăpa de acolo. Alvina își oțelea sufletul pentru a putea rezista gîndului ucigător că Cicio va pleca, iar ea va rămîne singură în locul acela pe care uneori îl ura cu o îndîrjire de nedescris. După un răstimp de vreme frumoasă, fierbinte, cu un aer excesiv de uscat, simțea că în valea asta o așteaptă moartea, că o să se vestejească și o să se prefacă în pulbere, asemenea trandafirilor de aprilie care se uscau și se pulverizau pe zidul fierbinte. Dar deodată se porneau rafale vijelioase de vînt rece, și a doua zi cerul era noros și aerul răcorit. Gladiolele sălbatice, roz printre firele de grîu verde, erau un vis : dimineața omenirii, minunata, neprihănita dimineață a omenirii, înainte de a fi început era omului. Gladiole roz-rubinii printre firele de grîu, printre stînci, și stînjenei mici, sîngerii și galbeni cu pete cafenii, ca viespea, ridicîndu-și modest căpșoarele prin colțuri golașe ; cît de dezolant ar fi fost totul dacă n-ar fi existat această spectrală, întunecat strălucitoare incantație. Și apoi mai erau și stînjeneii pitici, cu lujer cît degetul, care creșteau prin locuri uscate, fragili ca florile de șofran, dar mai gingași, și albaștri, albaștri ca ochiul dimineții paradisului, care a fost o dimineață mai timpurie și mai neprihănită decît dimineața omenirii. Fascinanții irișii pali și translucizi, diafani și muiați în azurul dimineții, trăiau doar cîteva ceasuri. Dar nimic nu putea fi mai fermecător, erau ca niște zei veniți pe pămînt. Florile au făcut să se înfiripe iar în sufletul Alvinei nostalgia pasionată a acelui loc. Influența oamenilor i se

părea odioasă. Dar florile care izbucneau din adîncuri dînd grai pămîntului într-o magică rostire, florile aruncau o vrajă asupră-i, o fascinau și-i furau sufletul, golindu-i trupul.

Coborî spre Cicio, care plivea brațe întregi de gladiole roz-rubinii dintre firele de grîu pe jumătate crescute și stăvilea luxurianța primelor bălării. Cicio aruncă jos grămada de gladiole și, luîndu-și secera, începu să doboare pădurea de gălbinele aurii, amestecate printre grîu. Arăta foarte concentrat, muncind febril.

— Trebuie să le tai pe toate ? îl întrebă Alvina, apropiindu-se de el.

Cicio aruncă deoparte un braț de flori galbene, își scoase șapca de pe cap și-și șterse fruntea de năduşeală. Secera i se bălăbănea în mînă.

— S-a declarat războiul, îi spuse el.

Într-o secundă Alvina își aduse aminte că zărise silueta bătrînului factor poștal strecurîndu-se printre stînci. Rozul-rubiniu și galbenul-auriu al florilor începu să-i joace în fața ochilor. Ochii galbeni-crepusculari ai lui Cicio o urmăreau. Alvina căzu în genunchi pe o movilă de gălbinele. Ochii ei, pîndindu-l, erau vulnerabili de parcă îi trăsnise moartea. Într-adevăr, simțea c-o să moară.

— Va trebui să pleci ? îl întrebă.

— Da, va trebui să plecăm cu toții.

În glasul lui răsuna parcă o notă de triumf. Sadic ! Alvina se lăsă mai jos pe mormanul de flori, înfundîndu-și capul. Dar nu, n-o să se dea bătută. Își înălță fața.

— Dacă o să lipsești multă vreme, am să mă întorc în Anglia. Nu pot rămîne mult aici fără tine.

— O să-l ai pe Pancrazio... și copilul.

— Da. Dar cu toate astea, o să fiu tot cu însămi. Și nu pot rămîne mult aici fără tine. O să plec în Anglia.

Cicio o privea de aproape cu ochi îngustați.

— Nu cred c-or să-ți dea voie, zise el.

— Ba or să-mi dea.

Cîteodată îl ura. Părea că dorește s-o strivească cu totul. Ea urzea întotdeauna mici planuri în minte — cum ar putea evada din valea aceea înfiorătoare și fugi la Roma, unde ar lua contact cu autoritățile engleze. L-ar găsi ea pe consulul englez care ar ajuta-o. Ar fi fost gata să facă orice ca să nu se lase strivită. Știa cît de ușor ar fi fost să moară, odată ce și-ar fi lăsat spiritul

înfrînt, să moară și să fie îngropată în cimitirul din Pescocalascio. Și cu toții ar fi fost atît de sentimentali cînd ar fi pomenit-o, întocmai cum era Pancrazio. Alvina simțea că, într-un anumit fel, Pancrazio își ucisese soția — nu conștient, ci inconștient, așa cum ar fi putut și Cicio s-o ucidă pe *ea*. Pancrazio îi povestea Alvinei despre nevasta lui și despre suferințele ei. Și de fiecare dată ținea mult s-o convingă cît de bun fusese cu ea. Fără îndoială, fusese și bun cu ea. Dar în străfundurile spiritului lui zăcea ceva ascuns, — ceva nefast, un soi de cruzime zăgăzuită, un rău de care nu era conștient. Și care răzbea în povestirile lui. Și se dezvăluia în groaza pe care o avea de soția lui moartă. Alvina știa că noaptea bătrînului îi era frică de soția lui moartă, de stafia ei sau de spiritul ei răzbunător. De teamă, se înghesuia lîngă foc. În același fel, și cimitirul exercita asupră-i o fascinație a groazei — dealtfel, Alvina observase că nu numai asupra lui Pancrazio, ci a localnicilor în general. Aveau un cimitir urît, pătrat, tot numai lespezi de piatră și dulapuri de zid, împrejmuite de garduri de zid pătrate ; zăcea într-o depresiune sub satul Pescocalascio, vizibil de parcă ți se oferea pe o farfurie.

— Asta-i cimitirul nostru, îi spusese Pancrazio arătîndu-i-l cu degetul ; locul unde vom fi purtați într-o bună zi cu toții.

Și în glas îi răsuna spaima, oroarea. Îi povestise cum fusese purtat într-acolo coșciugul neveste-sii, pe umerii sătenilor — o călătorie anevoioasă, pe cărările de deal, și care ținuse aproape două ceasuri.

Pentru Cicio urmară zile de așteptare — așteptarea cumplită a mobilizării. O grupă de tineri părăsise satul — și avuseseră loc lugubre saturnalii, bărbații și femeile se îmbătaseră deopotrivă, iar tinerii plecaseră în toiul unui infern de bocete și țipete de disperare. Mulțimea îi însoțise pînă la Ossona, de unde se îmbarcau în trenuri. A fost un eveniment oribil.

Un fior de groază și de moarte străbătuse valea. Dar, într-un anume fel, sinistru, se părea că țăranii gustaseră scena.

— Tu n-o să ai astîmpăr pînă nu pleci, îi spuse Alvina lui Cicio. De ce nu te chemă odată, și să se termine !

— Săptămîna viitoare, îi răspunse el cu o privire întunecată.

În amurg, când de-abia putea să-l deslușească, Cicio se apropie de ea.

— Îți pare rău că ai venit aici cu mine, Allaye ? Însăși întrebarea era încărcată de răutate.

Alvina lăsă jos lingura din mînă și-și desprinse privirea de la foc. Cicio stătea în umbră, cu capul proiectat înainte, iar lumina flăcărilor juca slab pe fața lui enigmatică, fără vîrstă, vag surîzătoare.

— Nu-mi pare rău, răspunse ea vorbind rar și adumîndu-și tot curajul. Pentru că te iubesc...

Se ghemui pe covorașul din fața sobei. Cicio își întoarse fața. După o clipă sau două, ieși din cameră. Alvina continuă să amestece fiertura din oală, încet, cu amărăciune. Pe urmă coborî, să ia ceva de jos.

Și-l văzu pe palierul scării, în întuneric, cu fața îngropată în brațul îndoit, ca și cum s-ar fi ferit de o lovitură.

— Ce s-a întîmplat ? îl întrebă ea, atingîndu-l cu mîna.

Cicio își descoperi fața.

— Te-aș duce de aici, dar-aș putea.

— Pot să te aștept, răspunse Alvina.

Cicio se lăsă să cadă pe un scaun, lîngă o masă aflată acolo, pe palierul spațios, și își îngropă capul în brațe.

— Nu mă aștepta ! Nu mă aștepta ! strigă cu vocea înăbușită.

— De ce nu ? întrebă ea îngrozită. Cicio nu făcu nici o mișcare. De ce nu ? își repetă întrebarea. Și își trecu degetele prin părul lui. Cicio se sculă în picioare și se întoarse spre ea. Te iubesc, chiar dacă asta mă va ucide, îi spuse Alvina.

Dar Cicio se răsuci din nou, își sprijini brațul de zid și-și îngropă din nou fața în braț, fără să scoată un sunet.

— Ce este ? îl întrebă Alvina. Ce este ? Nu înțeleg.

El își șterse fața cu mîneca și se întoarse spre ea.

— Nu există nici o speranță pentru mine, îi spuse pe un ton posomorît, îndărătnic.

Alvina își simți inima și pruncul murind în ea.

— De ce ?

Va fi oare hărăzită să poarte la sîn un prunc fără de speranță ?

— *Există* speranță. Nu te apuca să faci o scenă, îl repezi ea.

Și coborî scara, așa cum intenționase.

Dar cînd intră în bucătărie, uită pentru ce venise. Se așeză pe bancă, în întuneric, simțind cum se stinge și încremenește toată viața din ea, cum pogoară asupră-i moartea și eternitatea. Moartea și eternitatea se lăsară asupră-i în timp ce stătea singură în beznă. Și i se păru că-l aude gemînd sus : „Nu pot veni îndărăt. Nu pot veni îndărăt.“ Îl auzi. Îl auzi atît de limpede, încît niciodată n-a știut dacă au fost vorbe rostite cu adevărat, sau dacă urechea ei lăuntrică a deslușit glasul lui lăuntric, nearticulat. Ar fi vrut să-i răspundă, să-l cheme. Dar nu putea. Zăcea greoaie, mută, neputincioasă, ca o halcă de întuneric, acolo în blestemata bucătărie italienească.

„Nu pot veni îndărăt.“ Auzea cuvintele fatale.

O întrerupse sosirea lui Pancrazio.

— Oh ! strigă el cutremurîndu-se cînd, apropiindu-se de sobă, dădu cu ochii de ea. Apoi mormăi ceva în italiană, speriat.

— Tu ești ? De ce stai pe întuneric ?

— Mă pregăteam tocmai să urc.

— M-ai speriat.

Alvina urcă în camera ei, să termine de pregătit cina. Cicio coborî la Pancrazio. Acesta din urmă adusese un ziar. Cei doi se așezară pe bancă, cu lampa între ei, citind și comentînd noutățile.

Contingentul lui Cicio urma să fie mobilizat săptămîna următoare, așa cum îi spusese. Plecarea atîrna asupra lui ca un blestem. Acestea au fost poate zilele cele mai negre din toate : zilele în care așteptară iminenta plecare. Dar nici Cicio, nici Alvina nu rostiră o vorbă în legătură cu acest lucru.

Cu o noapte înainte de plecare însă, Alvina simți că nu mai poate răbda tăcerea.

— Ai să vii îndărăt, nu-i așa ? îl întrebă în timp ce el stătea neclintit pe scaun, sub clarul de lună.

Era o noapte fierbinte, luminoasă. Dinspre grădină adia o mireasmă tîrzie de floare de portocal, iar privighetoarea înfiora acrul cu trilurile ei. Din cînd în cînd pluteau dinspre dealuri pale de aromă de miere.

— Ai să vii îndărăt ? stărui Alvina.

— Cine știe ?

— Dacă tu hotărăști să te întorci, ai să te întorci. Soarta noastră e în mîinile noastre.

El zîmbi vag.

— Așa crezi ?

— Așa știu. Dacă nu te întorci, înseamnă că n-ai vrut tu să vii îndărăt — și nu altceva. Nu va însemna că *n-ai putut,* ci că *n-ai vrut.*

— Cine ți-a spus asta ? o întrebă cu același zîmbet crud.

— O știu eu.

— Bine, răspunse Cicio.

Dar rămase mai departe cu mîinile atîrnîndu-i moi între genunchi.

— Așa încît hotărăște-te, stărui Alvina.

Cicio rămase neclintit un lung răstimp, cît ea se dezbrăcă, își perie părul și se culcă. Continuă să stea înțepenit, ca un cadavru. Era o prezență nefirească, blestemată, de neîndurat. Alvina stinse lampa ca să nu trebuiască să-l vadă. Dar pe întuneric era și mai rău. În cele din urmă se mișcă, se ridică de pe scaun. Veni spre ea cu pași șovăielnici.

— Am să mă întorc, Allaye, îi spuse liniștit. Blestemați fie ei cu toții ! În glasul lui deslușI o durere de negrăit.

— Cine-s ei ? întrebă Alvina ridicîndu-se în capul oaselor.

Cicio nu-i răspunse, dar o cuprinse în brațe.

— Am să mă întorc, și o să plecăm în America.

— Ai să te întorci la mine, murmură ea într-un extaz de durere și ușurare. Nu-i păsa unde or să plece, atîta timp cît se va întoarce la ea.

— Am să mă întorc.

— Sigur de tot ? șopti Alvina, lipindu-l strîns de ea.

CUPRINS

CAPITOLUL ÎNTÎI
Decăderea Casei Manchester / 5
CAPITOLUL DOI
Alvina Houghton se afirmă / 30
CAPITOLUL TREI
Soră de maternitate / 40
CAPITOLUL PATRU
Moartea a două femei / 55
CAPITOLUL CINCI
Amorezul / 72
CAPITOLUL ŞASE
Ultimul calvar al lui Houghton / 106
CAPITOLUL ŞAPTE
Natcha-Kee-Tawara / 145
CAPITOLUL OPT
Cicio / 184
CAPITOLUL NOUĂ
Alvina devine Allaye / 214
CAPITOLUL ZECE
Prăbuşirea Casei Manchester / 263
CAPITOLUL UNSPREZECE
O logodnă onorabilă / 304
CAPITOLUL DOISPREZECE
Şi Allaye se logodeşte / 336

CAPITOLUL TREISPREZECE
Nevastă cu cununie / 352
CAPITOLUL PAISPREZECE
Traversarea / 363
CAPITOLUL CINCISPREZECE
Locul numit Califano / 388
CAPITOLUL ŞAISPREZECE
Suspensie / 399